

Rijksoverheid

Windpark Zeewolde

Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde

Ministerie van Economische Zaken
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
juli 2017

Besluit

Besluit tot vaststelling van het inpassingsplan "Windpark Zeewolde"

De minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur en Milieu;

Overwegende,

dat het ten behoeve van de aanleg van Windpark Zeewolde inclusief netaansluiting en bijbehorende (nuts)voorzieningen in de gemeenten Zeewolde en Almere noodzakelijk is een planologische regeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) te treffen;

dat deze planologische regeling, gelet op artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998, wordt vormgegeven in de vorm van een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 Wro;

dat, gelet op artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998, artikel 3.35 Wro van toepassing is;

dat op dit besluit de Crisis- en herstelwet (hierna: Chw) van toepassing is, gelet op artikel 1.1, lid 1 onder a van de Chw en artikel 1.2 van Bijlage I van de Chw;

dat het realiseren van windenergie op land essentieel is voor het behalen van de doelstelling voor de opwekking van duurzame energie zoals vastgelegd in het op 6 september 2013 ondertekende Nationaal Energieakkoord, te weten een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020 (deze doelstelling komt voort uit de Europese richtlijn voor hernieuwbare energie: richtlijn 2009/28/EG1) en een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023;

dat met het realiseren van de aanleg van de windturbines invulling wordt gegeven aan de op 28 maart 2014 vastgestelde Structuurvisie Windenergie op Land, waarin 6.000 MW aan ruimte voor windenergie op land, te realiseren in 2020, ruimtelijk in te passen, door grootschalige windprojecten te concentreren in 11 gebieden die daarvoor het meest geschikt zijn, waaronder de locatie waar windpark "Zeewolde" is voorzien;

dat provinciale staten van Flevoland en de gemeenteraden van Zeewolde en van Lelystad, Almere, Dronten, Harderwijk, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren op grond van artikel 3.28, eerste lid, van de Wro, zijn gehoord over het voornemen tot vaststelling van een inpassingsplan;

dat omtrent het voornemen overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) is gepleegd met de besturen van Lelystad, Almere, Dronten, Harderwijk, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Huizen, Blaricum, Eemnes, Laren, Flevoland, Noord-Holland, Gelderland, Waterschap Zuiderzeeland, Veiligheidsregio Flevoland, Rijksvastgoedbedrijf, Brandweer Flevoland, Kamer van Koophandel, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Luchthaven Lelystad, Inspectie Leefomgeving en Transport, Ministerie van Defensie: Regionale Directie Noord en Rijkswaterstaat Midden-Nederland. Tevens is overleg gepleegd met de besturen van Natuur en Milieufederatie Flevoland, Vereniging Natuurmonumenten, Landschapsbeheer Flevoland, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming, Zoogdiervereniging, IVN Zeewolde, Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland, Werkgroep Grauwe Klekendief, Buurtschap Nobelhorst Midden, Woonpalet Zeewolde, Vodafone, Tele-2, KPN, NOVEC, LTO noord, RECRON, Gasunie, Gasunie Transport Services B.V., Vitens, Liander N.V., TenneT en het Flevo-landschap. Raedthuys Groep B.V., De Wolff Verenigde Bedrijven B.V., AM Grondbedrijf B.V., Heijmans Vastgoed B.V., BPD Ontwikkeling B.V., Rombou, Spiegelhout en BVD advocaten namens Groot Nieuws Radio hebben uit eigen beweging een reactie op het voorontwerp Ingediend.

dat het gelet op het bepaalde in artikel 6.12, eerste lid en tweede lid, van de Wro in samenhang met artikel 6.2.1a van het Bro niet verplicht is een exploitatieplan vast te stellen;

dat met het oog op de financiële uitvoerbaarheid van het inpassingsplan mede op grond van artikel 6.4a van de Wro een overeenkomst is gesloten met Windpark Zeewolde B.V. omtrent het verhaal van kosten van grondexploitatie, planschade daaronder begrepen;

dat bij de vaststelling gebruik is gemaakt van de ondergrond met de bestandsnaam NL.IMRO.0000.EZip16WZEEWOLDE-3003;

dat het ontwerp van het onderhavige besluit met bijbehorende regels en bijlagen en daarop betrekking hebbende stukken, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZip16WZEEWOLDE-2002 van 10 maart 2017 tot en met 20 april 2017 voor een ieder ter inzage heeft gelegen;

dat gedurende deze termijn 54 zienswijzen zijn ingediend, waarvan 52 uniek;

dat een aantal van deze zienswijzen aanleiding heeft gegeven de toelichting bij het inpassingsplan aan te passen, ten opzichte van het ontwerp daarvan, van welke aanpassingen in de bijlage bij dit besluit een overzicht wordt gegeven;

onder verwijzing naar het Milieueffectrapport windpark Zeewolde d.d. 2 december 2016, het Toetsingsadvies over het milieueffectrapport van de Commissie voor de milieueffectrapportage d.d. 30 mei 2017, de antwoordnota vooroverlegreacties inpassingsplan windpark Zeewolde en de toelichting bij het inpassingsplan, waarin een motivering van het te nemen besluit, alsmede een uitgebreide beschrijving van het inpassingsplan en de hieraan ten grondslag liggende onderzoeken, zijn opgenomen;

Gelet op het bepaalde in de artikelen 3.28 en 3.35 van de Wro en artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998;

Besluiten:

Artikel 1

De geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZip16WZEEWOLDE-3003, met de bijbehorende regels worden vastgesteld en vormen het inpassingsplan "Windpark Zeewolde".

Artikel 2

Er wordt geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wro vastgesteld.

Datum:

14 AUG 2017

dhr. H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken

mw. drs. M.H. Schultz van Haegen
Minister van Infrastructuur en Milieu

STAAT VAN WIJZIGINGEN RIJKSINPASSINGSPLAN WINDPARK ZEEWOLDE

(zowel naar aanleiding van de zienswijzen als ambtshalve wijzigingen) behorende bij de vaststelling van het inpassingsplan Windpark Zeewolde

Regels

Artikel 1.1: 'NL.IMRO.0000.EZip16WZEEWOLDE-2002' gewijzigd in 'NL.IMRO.0000.EZip16WZEEWOLDE-3003'.

Artikel 1.23: Molenaarswoning toegevoegd: een woning waarvan de eigenaar of gebruiker door middel van een privaatrechtelijke overeenkomst een functie heeft aanvaard als molenaar en in die hoedanigheid werkzaamheden verricht en zorg draagt voor het toezicht en onderhoud van de in artikel 5 van deze planregels bedoelde windturbines.

Artikel 5.2 Bouwregels gewijzigd van

a. op deze gronden geldt dat omgevingsvergunning voor het bouwen van een windturbine uitsluitend wordt verleend indien de aanvrager bij zijn aanvraag aantoont dat door van is dat de windturbines die zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze planregels op de in deze bijlage genoemde datum zijn verwijderd;

naar

a. op deze gronden geldt dat omgevingsvergunning voor het bouwen van een windturbine uitsluitend wordt verleend indien is geborgd dat de windturbines die zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze planregels op de in deze bijlage genoemde datum zijn verwijderd;

Artikel 5.2 Bouwregels onder h. sub 1., 2.,3. en 4. 'onderling' toegevoegd

h. op gronden:

- 1 met de specifieke bouwaanduiding-1: is de verschijningsvorm van de windturbines *onderling* gelijk;
- 2 met de specifieke bouwaanduiding-2: is de verschijningsvorm van de windturbines *onderling* gelijk;
- 3 met de specifieke bouwaanduiding-3: is de verschijningsvorm van de windturbines *onderling* gelijk;
- 4 met de specifieke bouwaanduiding-4: is de verschijningsvorm van de windturbines *onderling* gelijk;

Artikel 5.2 Bouwregels onder f. sub 2 gewijzigd van

f. de ashoogte van een windturbine bedraagt:

- 2 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-2: ten minste 95 m en ten hoogste 110 m;

naar

f. de ashoogte van een windturbine bedraagt:

- 2 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-2: ten minste 94 m en ten hoogste 110 m;

Artikel 5.4 Specifieke gebruiksregels gewijzigd van

'Met betrekking tot het gebruik van deze gronden gelden de volgende regels:

- a. het in gebruik nemen en houden van een windturbine zonder dat de windturbines die zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze planregels na de in deze bijlage opgenomen datum zijn verwijderd, is niet toegestaan'

naar

Met betrekking tot het gebruik van deze gronden gelden de volgende regels:

- a. het in gebruik nemen en houden van windturbines na ommekomst van de in bijlage I opgenomen datum voor sanering is toegestaan, tenzij:
- 1 minimaal één windturbine niet conform bijlage I is verwijderd, waarna turbine RDT-13 moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbine conform bijlage I is verwijderd;
  - 2 minimaal zeven windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-12 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan zeven windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 3 minimaal dertien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-11 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan dertien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 4 minimaal negentien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-10 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan negentien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 5 minimaal vijftwintig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-09 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan vijftwintig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 6 minimaal eenendertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-08 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan eenendertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 7 minimaal zeventig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-07 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan eenendertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 8 minimaal drieënveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-06 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan drieënveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 9 minimaal negenveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-05 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan negenveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 10 minimaal vijfenvijftig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna alle nieuwe windturbines moeten worden stilgezet tot het moment waarop minder dan vijfenvijftig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd.

Artikel 5.4 Specifieke gebruiksregels gewijzigd van

- 'b. het in gebruik nemen en houden van een windturbine met een tiphoogte van 150 meter of meer zonder obstakellichten, is niet toegestaan.'

naar

'b. alvorens het windpark voor energieproductie in gebruik te nemen en te houden, dient de obstakelverlichting op de turbines gerealiseerd te zijn conform een door Inspectie Leefomgeving en Transport goedgekeurd verlichtingsplan.'

Artikel 6 aangepast

De beslisboom en daaruit volgend de tekst onder 13.25:

13.25a Windturbinegeluid

Bij het realiseren van gebouwen en bij functiewijzigingen dient vermeden te worden dat nieuwe situaties ontstaan waarbij *om te voldoen aan de geluidsnormen voor windturbinegeluid bij één of meerdere windturbines maatregelen moeten worden getroffen. niet voldaan kan worden aan de geluidsnormen voor windturbinegeluid.* Ten behoeve van de toets of hieraan wordt voldaan, wordt de 'beslisboom windturbinegeluid' doorlopen zoals opgenomen in de Bijlage Beslisbomen.'

13.25b Slagschaduwhinder

Bij het realiseren van gebouwen en bij functiewijzigingen dient vermeden te worden dat nieuwe situaties ontstaan waarbij *om te voldoen aan de normen voor slagschaduw bij één of meerdere windturbines maatregelen moeten worden getroffen. niet voldaan kan worden aan de normen voor slagschaduwhinder als gevolg van windturbines.* Ten behoeve van de toets of hieraan wordt voldaan, wordt de 'beslisboom slagschaduwhinder' doorlopen zoals opgenomen in de Bijlage Beslisbomen.'

B. Aan de bijlagen bij de regels van het Chw bestemmingsplan Oosterwold worden als 6.4 en 6.5 de beslisbomen toegevoegd uit bijlage 2 van deze planregels .

Artikel 6.1 onder B, C toegevoegd

C. Aan artikel 13.11 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt na lid k. lid l. toegevoegd, luidende:

'gevoelige objecten met uitwendige scheidingsconstructies met ramen in de richting van de windturbines indien het project op grond van de beslisboom 13.20b slagschaduw alleen voldoet indien er geen raamopeningen gericht zijn op de windturbines'

Artikel 7.1 aangepast

Op de gronden die deel uitmaken van dit inpassingsplan en die zijn voorzien van de bestemming Verkeer en die tevens deel uitmaken van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016, zijn de regels van artikel 22 van het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 van toepassing, met inachtneming van het volgende:

- a. Ter plaatse van de aanduiding 'windturbinepark' zijn de in lid 22.1 *van de planregels van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016* bedoelde gronden tevens bestemd voor uitritten en ontsluitingswegen ten behoeve van een windpark.

Artikel 9.3.1. aangepast

Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning grondroerende- of graafwerkzaamheden *uit te voeren* op de in lid 9.1 bedoelde gronden.

Artikel 12.1 toegevoegd: Overige zone - molenaarswoning

12.1.1 Aanduidingsomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone – molenaarswoning' geldt dat de ter plaatse aanwezige woning als molenaarswoning is verbonden aan de in artikel 5 van dit inpassingsplan bedoelde windturbines.

Artikel 12.6 Veiligheidszone - windturbine toegevoegd

Bijlagen bij de Regels

Bijlage I vervangen met meest actuele saneringslijst

Bijlage II vervangen door herziene beslisbomen

Verbeelding

- Op de verbeelding zijn twee turbineposities aan de Lepelaartocht verwijderd.
- De windturbineparkinfrastructuur is ingetekend conform het definitieve ontwerp.
- De 150KV-bekabeling is verschoven van een agrarisch perceel naar de berm van de vogelweg.
- Rondom de turbines langs de A27 is een veiligheidszone toegevoegd ter grote van de PR10-6-contour.

Toelichting

In de plantoelichting zijn tekstuele verbeteringen doorgevoerd. De wijzigingen op de plankaart en de regels hebben hun doorwerking in de plantoelichting gekregen. Verder zijn de volgende punten verwerkt:

- Verduidelijking totstandkoming van de initiatiefnemer;
- Verduidelijking gevolgen van het Regioplan voor dit inpassingsplan;
- Verduidelijking twee bestaande windturbines die niet opgenomen zijn in de saneringsregeling van dit inpassingsplan;
- Verduidelijking aandachtspunten van de SvWOL;
- Verduidelijking aandachtspunten Barro *Bouwhoogtebeperkingen rondom antenneparken Defensie en Richtlijn obstakelverlichting*;
- Verduidelijking van het ruimtelijk belang van één totaalplan;
- Verduidelijking van de motivering voor turbines met een ashoogte hoger dan 120 meter ashoogte;
- Verduidelijking van *Sanering van de bestaande windturbines als harde randvoorwaarde vanuit het Regioplan*;
- Afbeeldingen toegevoegd ter verduidelijking van de ontwerpprincipes uit het Beeldkwaliteitsplan;
- Toelichting op de gemaakte bestuurlijke afspraken tussen betrokken overheidspartijen voor de ontwikkeling van gebiedsontwikkeling Oosterwold en Windpark Zeewolde;
- Verduidelijking dat de bestaande turbines in bestemmingsplan buitengebied Zeewolde onder het overgangsrecht zijn gebracht;
- Verduidelijking van geldende regelgeving omtrent laagfrequent geluid;
- Toelichting op het begrip molenaarswoning;
- Verduidelijking overgangsrecht toetsingskader natuuronderzoeken in het kader van de Wet Natuurbescherming;
- Toelichting op de veiligheidszone - windturbine;
- Verduidelijking inhoud van het verlichtingsplan;
- Aangepaste voorwaardelijke verplichting voor nieuwe windturbines;
- Toelichting op de specifieke gebruiksregel 'stilstandsregeling';
- Verduidelijking toelichting saneringsdata;

- Nadere financiële onderbouwing van financiële uitvoerbaarheid;
- Toelichting op het toepassen van een saneringsfonds;
- Nadere toelichting op de mogelijkheden van onteigening en het eventueel opleggen van gedoogplicht;
- Toelichting op aangepaste beslisbomen Oosterwold voor slagschaduw en windturbinegeluid;
- Toelichting op de resultaten van de zienswijzeprocedure.

Bijlagen bij de toelichting

- II laatste archeologische onderzoeksresultaten toegevoegd;
- V laatste versie compensatieplan toegevoegd;
- VIII nieuwe overzichtskaart van onderlinge afstand tussen turbines toegevoegd;
- XI Advies defensieradar toegevoegd;
- XII VVGB luchtvaart toegevoegd;
- XIII Toetsingsadvies commissie MER toegevoegd;
- XIV Aanvullingen op het MER toegevoegd;
- XV Sanity checks financiële uitvoerbaarheid en noodzaak tot ashoogte toegevoegd;
- XVI Beeldkwaliteitsplan WP Zeewolde toegevoegd.

Windpark Zeewolde

Antwoordnota zienswijzen

TABEL ANTWOORDNOTA

Overzicht van antwoorden op de zienswijzen ontwerp-besluiten van het Windpark Zeewolde

Inhoudsopgave (zie ook opzet nota van beantwoording)

1. Inleiding

- 1.1 Context en strekking van de antwoordnota
- 1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure
- 1.3 Opzet van de antwoordnota
- 1.4 Overzicht unieke zienswijzen en reacties

2. Reacties op hoofdlijnen

- 2.1 Nut en noodzaak windenergie
- 2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie
- 2.3 Regioplan
- 2.4 Initiatiefnemer
- 2.5 Oosterwold: totstandkoming voorkeursalternatief en A27
- 2.6 Sanering en onteigening
- 2.7 Economische uitvoerbaarheid / financiële haalbaarheid
- 2.8 Planschade

1

INLEIDING

1.1 Context en strekking van de antwoordnota

Windpark Zeewolde B.V. heeft het initiatief genomen om een windpark met bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen te realiseren in deelgebied Zeewolde in de provincie Flevoland. Met het initiatief wil de initiatiefnemer bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland. Door 221 windturbines die momenteel in het plangebied aanwezig zijn te vervangen door 91 nieuwe turbines wordt niet alleen het aantal windturbines gehalveerd, maar ook de energieopbrengst meer dan verdubbeld. De nieuwe generatie windturbines heeft namelijk een veel grotere opwekkingscapaciteit. Naast het opwekken van meer duurzame energie, wordt met het verminderen van het aantal windturbines ook een bijdrage geleverd aan een verbetering van de landschappelijke inpassing van het windpark in Zeewolde.

Het project wordt ruimtelijk mogelijk gemaakt door middel van een inpassingsplan dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (IenM). Daarnaast worden de besluiten die voor het project nodig zijn in één procedure voorbereid onder coördinatie van de minister van EZ. Deze procedure heet de rijkscoördinatierегeling (RCR). Het gaat om de volgende overige besluiten: een watervergunning, een omgevingsvergunning en een vergunning onder de Wet natuurbescherming. In deze antwoordnota geven de bevoegde gezagen¹ een reactie op de ingebrachte zienswijze op de ontwerp-besluiten van windpark Zeewolde.

Deze antwoordnota wordt gepubliceerd, tezamen met de definitieve besluiten. De besluiten zullen ter inzage gelegd worden op dezelfde plaatsen als waar de ontwerp-besluiten ter inzage hebben gelegen. Belanghebbenden² kunnen tegen de besluiten beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van het besluit waartegen zijn beroep is gericht naar voren heeft gebracht. Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het desbetreffende besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd.

1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure

De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windpark Zeewolde bevorderd. Het inpassingsplan en de besluiten zijn als volgt voorbereid:

- Op 9 maart 2017 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpen gepubliceerd in de Staatscourant, kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in lokale en regionale media.
- De ontwerpen van de besluiten hebben van vrijdag 10 maart tot en met donderdag 20 april 2017 ter inzage gelegen bij de gemeenten Almere en Zeewolde.
- Er zijn twee inloopavonden georganiseerd waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen. Op dinsdag 21 maart 2017 heeft deze plaatsgevonden in de gemeente Almere en op donderdag 23 maart in de gemeente Zeewolde.
- De commissie voor de m.e.r. heeft op 30 mei 2017 advies uitgebracht onder nummer 3089 over het milieueffectrapport van Windpark Zeewolde.

1.3 Opzet van de antwoordnota

In het volgende hoofdstuk wordt een thematische reactie gegeven op een aantal zienswijzen, waarbij wordt aangegeven of de zienswijze of reactie aanleiding heeft gegeven om een besluit aan te passen.

De zienswijzen zijn in de antwoordnota per thema behandeld:

- 2.1 Nut en noodzaak windenergie
- 2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie
- 2.3 Regioplan
- 2.4 Initiatiefnemer
- 2.5 Oosterwold: totstandkoming voorkeursalternatief en A27
- 2.6 Sanering
- 2.7 Economische uitvoerbaarheid / financiële haalbaarheid
- 2.8 Planschade

¹ De minister van Economische Zaken, de minister van Infrastructuur en Milieu, de Provincie Flevoland, de gemeente Zeewolde, de gemeente Almere en het waterschap Zuiderzeeland

² Dit geldt niet voor een niet tot de centrale overheid behorende rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan (artikelen 1.4 en 5.3 eerste lid Crisis- en herstelwet).

2

REACTIE OP HOOFDLIJNEN

2.1 Nut en noodzaak windenergie

Nederland heeft in Europees verband een doestelling van 14% duurzame energie in 2020. Voor het kabinet is windenergie één van de belangrijkste bronnen van duurzame energie, aangezien Nederland rijk is aan wind. Naast windenergie op land spelen ook andere duurzame energie opties, zoals windenergie op zee, zonne-energie, bio-energie en aardwarmte een belangrijke rol in de totale energietransitie. Vanwege de klimatologische en geomorfologische kenmerken kunnen in Nederland andere bronnen van duurzame energie, zoals zonne-energie en waterkracht, echter relatief minder worden benut dan in andere Europese landen. Windenergie op land is vergeleken met andere duurzame energieopties ook op dit moment relatief kosteneffectief. De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk na overleg met de provincies vastgelegd in de structuurvisie Windenergie op Land (SvWOL).¹ Het doel van de SvWOL is om ruimte te reserveren voor grootschalige windenergie zodat tenminste 6.000 MW aan windturbines operationeel is in 2020. Het plangebied Windpark Zeewolde is één van de locaties die vastgelegd is in de SvWOL. De afspraak over het realiseren van tenminste 6.000 MW windenergie op land in 2020 is ook vastgelegd in het op 6 september 2013 door ruim 40 partijen ondertekende Nationaal Energieakkoord. In dit akkoord is overeengekomen om het aandeel hernieuwbare energie in de jaarlijkse energiemix te laten stijgen naar 14% in 2020 met een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023. Het voorliggende inpassingsplan is noodzakelijk om voornoemde doelstellingen te halen.

2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie

Op dit moment ligt er geen keuze voor tussen windenergie en andere vormen van duurzame energie: Om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, maar zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen.

Bovendien kost zonne-energie op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per kWh in vergelijking met windenergie op land. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie, zoals getijdenenergie en blue-energy (energie uit het verschil tussen zoet en zout water) zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister van Economische Zaken een maatschappelijke-kosten-baten-analyse (MKBA) op nationaal niveau laten uitvoeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zonne-energie en windenergie op land. De resultaten zijn in januari 2017 naar de Tweede Kamer gestuurd.² Uit de analyse komt onder meer naar voren dat windenergie op land tot 2030 in Nederland de meest kosteneffectieve optie is van de twee.

2.3 Regioplan

De provincie Flevoland heeft samen met de Flevolandse gemeenten Dronten, Zeewolde en Lelystad specifiek voor windprojecten in Flevoland een structuurvisie ontwikkeld: het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Dit plan is tot stand gekomen in afstemming met initiatiefnemers voor de bouw van windturbines en het Rijk. Het Regioplan is de uitwerking van het provinciale beleid (waaronder de Noodverordening Wind en de beleidsregel Windenergie 2008) voor windenergie in zuidelijk en oostelijk Flevoland. Het plan voorziet in de vervanging van de huidige generatie windturbines door nieuwere en efficiëntere turbines waardoor het mogelijk is om meer dan twee keer zoveel duurzame energie op te wekken met minder dan de helft van de turbines. Daarnaast wordt de voorwaarde gesteld dat bewoners en ondernemers uit het gebied de mogelijkheid moeten krijgen om financieel in de ontwikkeling te participeren. Tevens stelt het Regioplan de voorwaarde van één (gezamenlijke) initiatiefnemer per deelgebied. Hiermee draagt het beleid bij aan economische structuurversterking en een vergroting van het lokale en regionale draagvlak. Het Regioplan heeft de status van een structuurvisie en is daarmee bindend voor de provincie en de gemeenten Zeewolde, Dronten en Lelystad. In het regioplan wordt op diverse punten flexibiliteit geboden. Bij de vaststelling zijn door Provinciale Staten amendementen aangenomen die het mogelijk maken om de ligging van de projectgebieden en plaatsingszones te optimaliseren als dit nodig is in relatie tot de onduidelijkheid en mogelijke belemmeringen m.b.t. de hoogtebeperkingen van het vliegveld. Het Rijk onderschrijft de uitgangspunten van het Regioplan. In het inpassingsplan Windpark Zeewolde worden ook de uitgangspunten uit het Regioplan gehanteerd. Wel is het mogelijk om met een inpassingsplan van de Rijksoverheid gemotiveerd af te wijken van de ruimtelijke uitgangspunten uit het Regioplan.

Het voorliggende inpassingsplan voldoet aan de voorwaarden en uitgangspunten die in het Regioplan zijn vastgesteld;

Opschalen

- Het plan voorziet in de realisatie van 91 windturbines waarmee meer energie opgewekt kan worden dan met de 221 windturbines die in dit plan worden gesaneerd.
- De nieuwe windturbines zijn geprojecteerd in de plaatsingszones uit het Regioplan. Uitzondering betreft het verlengen van de beide Adelaarstracés tot in het Horsterwold (hierbij is gemotiveerd gebruik gemaakt van de flexibiliteit uit het Regioplan).
- Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met -of gemotiveerd afgeweken van- de ontwerpprincipes uit het gemeentelijke beeldkwaliteitsplan.

Saneren

- In het plan is de realisatie van de nieuwe windturbines gekoppeld aan de sanering van de bestaande windmolens. Als op 31 december 2026 niet alle bestaande windturbines zijn gesaneerd moet een deel van de nieuwe windturbines worden stil gezet. Daarnaast wordt de vergunning voor de nieuwe windturbines pas verleend als de uitvoering van de saneringsopgave is geborgd.

¹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2014/03/31/bijlage-1-structuurvisie-windenergie-op-land/structuurvisie-windenergie-op-land.pdf>

² Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-796959>

Participeren

- De initiatiefnemer van het windpark heeft een participatieplan opgesteld dat in overeenstemming is met de uitgangspunten uit het regioplan.

2.4 Initiatiefnemer

In een aantal zienswijzen zijn vragen gesteld bij de totstandkoming van Windpark Zeewolde B.V. als de initiatiefnemer van het windpark. Hierna wordt nader ingegaan op de totstandkoming van deze initiatiefnemer van dit windpark. Conform het Regioplan is er één initiatiefnemer per projectgebied voor zowel de realisatie van nieuwe windturbines als de daarmee samenhangende saneringsverplichting. In 2013 is de Windvereniging Zeewolde opgericht om alle eigenaren van bestaande windturbines, of gronden of woningen én pachters met een meerjarig pachtcontract in het ontwikkelgebied te betrekken bij het proces van opschaling en sanering. 243 belangstellenden die eerdergenoemde relatie hebben met het projectgebied Zeewolde zijn lid geworden van de Windvereniging. De Windvereniging heeft onder andere als klankbord gefungeerd bij de totstandkoming van het provinciale Regioplan. De Windvereniging Zeewolde heeft vervolgens de Ontwikkelvereniging Zeewolde opgericht als juridische entiteit die de ontwikkeling van Windpark Zeewolde is gestart. Het is de ontwikkelvereniging die de melding heeft gedaan voor het starten van de RCR-procedure bij de minister van Economische Zaken, het onderzoek is gestart voor het MER en de vergunningaanvragen heeft voorbereid.

Interne organisatie initiatiefnemer

Door lid te worden van de Ontwikkelvereniging kunnen bewoners in het gebied daadwerkelijk participeren in het nieuw te ontwikkelen windpark. Het lidmaatschap staat open voor iedereen in het projectgebied Zeewolde met eigen grond, turbine en/of woning of met een meerjarig pachtcontract, na ondertekening van de Ledenovereenkomst Ontwikkelvereniging Zeewolde. Daarmee stemmen zij onder andere in met de sanering van hun bestaande turbine(s) en het beschikbaar stellen van gronden voor de realisatie van het windpark. Er zijn inmiddels ruim 200 betrokken partijen lid geworden van de Ontwikkelvereniging, daarmee is het de grootste windpark in lokale handen. Alle partijen die voldoen aan de eerdergenoemde relatie en nog geen lid zijn geworden van de Ontwikkelvereniging, kunnen nog altijd een verzoek indienen om alsnog lid te worden. Voor de turbine-eigenaren in het ontwikkelgebied die nog geen lid van de Ontwikkelvereniging zijn geworden, geldt sowieso het recht om tegen dezelfde voorwaarden als de huidige leden alsnog lid te worden. Dat geldt ook voor de grondeigenaren en langdurige grondpachters wiens grond nodig is voor de realisatie van het windpark en voor de eigenaren van in de nabijheid van het Windpark gelegen woningen. Dit is in lijn met de afspraken tussen de Ontwikkelvereniging en de overheden om via minnelijke weg de realisatie van het Windpark Zeewolde mogelijk te maken. Door blijvende openstelling van het lidmaatschap van de Ontwikkelvereniging kan het aantal onteigeningen van te saneren windturbines en het aantal op te leggen gedoogplichten zo laag mogelijk worden gehouden. Het open lidmaatschap van de Ontwikkelvereniging voor turbine-eigenaren en relevante grondeigenaren en grondgebruikers (wiens grond nodig is voor de realisatie van het windpark) is een belangrijke randvoorwaarde geweest vanuit het Rijk en de provincie om met deze vereniging samen de besluitvormingsprocedure te starten voor dit project.

Van Ontwikkelvereniging naar Windpark Zeewolde B.V.

Op 18 november 2016 hebben de bestuursleden van de Ontwikkelvereniging Zeewolde hun handtekening gezet onder de oprichtingsdocumenten van Windpark Zeewolde B.V. Daarmee zijn de leden van de Ontwikkelvereniging certificaathouder geworden van (en financieren zij samen) Windpark Zeewolde. Nog niet eerder is een Nederlands windpark ontwikkeld met zoveel certificaathouders uit de directe omgeving (op 152 adressen). Het is de besloten vennootschap die straks het windpark gaat bouwen en exploiteren. Daarnaast zijn er nog certificaathouders die niet binnen het gebied wonen, maar daar bijvoorbeeld wel een turbine in eigendom hebben. Zoals hierboven aangegeven kunnen de volgende categorieën betrokkenen die nu nog niet deelnemen als certificaathouder in Windpark Zeewolde B.V. ook na vaststelling van het inpassingsplan, alsnog lid worden van de Ontwikkelvereniging: (i) grondeigenaren en grondpachters met een meerjarig pachtcontract, wiens gronden nodig zijn voor de realisatie van het windpark, (ii) eigenaren van bestaande windturbines en (iii) eigenaren van in de nabijheid van het Windpark gelegen woningen. Onder dezelfde voorwaarden als de huidige certificaathouders kunnen zij vervolgens toetreden als certificaathouder tot de besloten vennootschap. Het STAK-bestuur (Stichting Administratiekantoor van Aandelen) van Windpark Zeewolde B.V. heeft dit toegezegd.

Participatiemogelijkheden voor betrokken buiten het plangebied: De Nieuwe Molenaars

Ook de bewoners in de directe omgeving van het park krijgen de kans om deel te nemen in de bouw van het windpark. In 2017 is de coöperatie De Nieuwe Molenaars opgericht voor bewoners uit Almere en Zeewolde, die net buiten het ontwikkelgebied wonen. Door deel te nemen in deze burgerwindcoöperatie kunnen zij mee-investeren in het windpark en, doordat de coöperatie ook een aandeel heeft in het windpark, hebben de leden van de coöperatie daarin ook medezeggenschap.

Opgave voor Windpark Zeewolde B.V. en uitkomsten bemiddelingspoging

De initiatiefnemer heeft aan de saneringsopgave invulling gegeven door aan alle eigenaren van bestaande windturbines in het projectgebied de mogelijkheid te bieden deel te nemen in zowel de vereniging als in de door de vereniging opgerichte besloten vennootschap die de bouw en exploitatie van het nieuwe windpark voor haar rekening gaat nemen. Die mogelijkheid blijft bestaan. Ook na het vaststellen van dit inpassingsplan en het verlenen van de voor de bouw en exploitatie van het windpark noodzakelijke vergunningen kunnen zij als deelnemer toetreden. Met Windpark Zeewolde B.V. is afgesproken dat ook na de bouw van het nieuwe windpark nog leden kunnen toetreden. Ondanks alle inspanningen die Windpark Zeewolde B.V. heeft verricht, bleek voor de terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan dat zij met eigenaren van circa 60 bestaande windturbines in het plangebied nog geen toetredingsovereenkomst had gesloten. Deze groep turbine-eigenaren was evenwel bereid om zelfstandig, naast Windpark Zeewolde B.V., op termijn een eigen deel van het windpark te realiseren. Gedurende de periode van terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan, heeft Windpark Zeewolde B.V. geprobeerd om met vertegenwoordigers van deze groep turbine-eigenaren alsnog tot overeenstemming te komen. Dit is gebeurd in de vorm van bemiddelingsgesprekken die werden gefaciliteerd door een door de provincie Flevoland aangestelde onafhankelijke bemiddelaar. Er is vanuit de provincie de ruimte geboden om conform het Regioplan te komen tot de ontwikkeling door één initiatiefnemer. Welke vorm de samenwerking en/of samenvoeging van de plannen van Windpark Zeewolde B.V. en de vertegenwoordigers van de groep turbine-eigenaren zou krijgen, is niet vanuit de bevoegde gezagen bepaald. Deze gesprekken hebben niet tot overeenstemming geleid over de gezamenlijke uitvoering binnen één initiatiefnemer van de saneringsopgave bij de realisatie van nieuwe het nieuwe windpark.

Besluit van de stuurgroep 7 april 2017

Voor het windpark Zeewolde bestaat een stuurgroep, waarin de bestuurlijke vertegenwoordigers van het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeenten Zeewolde en Almere allen zitting hebben. Deze stuurgroep heeft op 7 april 2017 besloten om het project voort te zetten op een wijze waarin zo veel mogelijk uitvoering wordt gegeven aan de taakstelling windenergie op land en de provinciale structuurvisie. In concreto voldoet Windpark Zeewolde B.V. aan de gestelde kaders. Belangrijkste reden daarvoor is dat de vereniging het overgrote aandeel van de te saneren windturbines heeft gecontracteerd en dat door voortzetting op deze wijze de beleidsdoelen ten aanzien van de sanering en opschaling in 2020 in zicht blijven. De stuurgroep achtte het voorts onhaalbaar om beide partijen elk een deel van het plan te laten uitvoeren, omdat dit ten koste gaat van de ruimtelijke doelstellingen van provincie, gemeente en Rijk, de voortgang van het gebiedsproces en omdat er met een uitvoering in delen mogelijk risico's ontstaan voor de financiële uitvoerbaarheid van de nieuwe windturbines. Welke partij het windpark daadwerkelijk gaat realiseren is in het kader van dit besluit enkel relevant bij de toetsing van de uitvoerbaarheid. Het al dan niet bereiken van overeenstemming tussen Windpark Zeewolde B.V. en vertegenwoordigers van de groep turbine-

eigenaren speelt in het kader van het voorliggende besluit derhalve geen rol. De uitvoerbaarheid van de sanering is geborgd, waardoor ook is geborgd dat het eindresultaat, zijnde verbetering van de landschappelijke kwaliteit en een hogere productie aan windenergie, wordt behaald.

2.5 Oosterwold: totstandkoming VKA en lijn langs de A27

Onderdeel van het inpassingsplan Windpark Zeewolde is de plaatsing van 17 windturbines in het zuidelijke deel van het plangebied, parallel aan de rijksweg A27. Deze windturbines zijn geprojecteerd naast het Almeerse deel van de toekomstige woningbouwontwikkeling Almere Oosterwold. Hierover zijn in een aantal zienswijzen vragen gesteld. Hierna wordt op dit thema nader ingegaan.

Bij de vaststelling van het inpassingsplan is rekenschap gegeven van de ontwikkeling van het gebied Oosterwold op het grondgebied van de gemeente Almere en de gevolgen van het windpark Zeewolde op die ontwikkeling en de beperkingen van dat gebied voor het windpark Zeewolde. In de hierna volgende paragrafen wordt de achtergrond voor de huidige planregeling voor de afstemming tussen Oosterwold en het windpark Zeewolde toegelicht. Gedurende het ontwikkelproces voor windpark Zeewolde zijn verschillende beperkingen geïdentificeerd, die tot aanpassing van het oorspronkelijke uitgangspunt van het project hebben geleid. Dit betreft onder meer de beperkingen vanwege de nieuwe ontwikkelingen van vliegveld Lelystad Airport. Deze ontwikkelingen hebben tot een hoogtebeperking voor de nieuwe windturbines geleid. De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komt vervolgens voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Voor een maximale energieopbrengst, en met het oog op productie met een zo laag mogelijke kostprijs per MWh, is het belangrijk om windturbines te kiezen die passen bij het windaanbod in dit gebied. De afgelopen jaren heeft met name voor de toepassing van windenergie in gemiddelde (of minder) windrijke gebieden innovatie plaatsgevonden in windturbintetechnologie. Met een hoge ashoogte, een grote rotor en een relatief laag generatorvermogen, wordt steeds meer energie uit de beschikbare wind gehaald. De beschikbare wind wordt energetisch en financieel steeds efficiënter omgezet in elektriciteit. Bij gelijkblijvend generatorvermogen (MW) worden de rotoren steeds groter en vergeleken met een aantal jaar geleden krijgen turbines met een zelfde rotoroppervlak lichtere generatoren (minder MW). Voor gebieden met een gemiddeld windklimaat betekent dit dat grotere rotoren op hoge ashoogte, met een relatief kleine generator optimaler zijn dan windturbines met een grotere generator en bijbehorende hogere kosten per windturbinepositie. Dit sluit ook aan bij de hiervoor beschreven ontwikkelingen in de energieproductie van windturbines. Tevens is de trend om steeds hoger te bouwen teneinde hogere en meer continue windsnelheden te benutten. Gevolg hiervan is dat de kostprijs van de opgewekte energie naar beneden gaat en windenergie goedkoper en concurrerender wordt. De subsidieregeling SDE+ is hierop afgestemd.

Voor windpark Zeewolde geldt dat de 22 turbines langs de A27 en de A6 op een ashoogte van 159 meter zo'n 15 % meer duurzame energie opleveren dan turbines met een ashoogte van 120 meter (bij gelijkblijvende rotordiameter en generator). Dat komt overeen met ruim 10.000 woningen extra die voorzien kunnen worden van duurzame stroom. Vanuit de doelstelling om zo veel mogelijk duurzame energie op te wekken is het dus belangrijk om gebruik te maken van plekken waar geen hoogtebeperking geldt vanuit vliegveld Lelystad Airport. Voor de overige 69 turbines van Windpark Zeewolde geldt een hoogtebeperking variërend van een maximale tiphoogte van 150 tot 160 meter. Op die plekken is het dus niet mogelijk om de maximale energieopbrengst te behalen. Ook vanuit de financiële haalbaarheid van het project is het noodzakelijk om gebruik te maken van de ruimte in de hoogte langs de A27 en de A6. Dus ook vanuit dat perspectief is het niet verantwoord om de ruimte in de hoogte in te perken, omdat ook het financieel rendement van turbines met een hoge ashoogte hoger is dan van lagere turbines. Dit rendement is vanuit economisch perspectief onder andere nodig om de hoge saneringslasten van dit plan te dekken. Het realiseren van hogere windturbines langs de rijkswegen A6 en de A27 is uiteraard alleen mogelijk wanneer de effecten op de omgeving aanvaardbaar zijn. In hoofdstuk 5 van het inpassingsplan wordt aangetoond dat ook met de hogere windturbines overal wordt voldaan aan de wettelijke normen voor bijvoorbeeld geluid en slagschaduwhinder, bij welke normering wordt aangesloten in het kader van de ruimtelijke aanvaardbaarheid. De landschappelijke effecten van hogere windturbines zijn op deze locaties ook beoordeeld en acceptabel bevonden.

Ten aanzien van de toekomstige ontwikkelingen die in het CHw bestemmingsplan Oosterwold voorzien zijn, geldt dat afstemming moest plaatsvinden tussen dit inpassingsplan en het onderliggende bestemmingsplan Oosterwold. Bij de vaststelling van het inpassingsplan wordt immers rekening gehouden met het eerder vastgestelde CHw bestemmingsplan Oosterwold. Hiertoe zijn in eerste instantie in juli 2016 en in december 2016 twee voorbereidingsbesluiten genomen door de ministers van Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken. Tevens wordt in het inpassingsplan voorzien in twee nieuwe beslisbomen voor de toetsing van bouwaanvragen binnen het CHw bestemmingsplan Oosterwold. De ratio achter deze beslisbomen is, kort gezegd, dat meervoudig ruimtegebruik mogelijk wordt gemaakt. De komst van windturbines -zonder een nadere beperking van de energieproductie door windpark Zeewolde- wordt mogelijk en tegelijkertijd blijft het mogelijk om -eventueel met aanpassingen- woningbouwontwikkeling plaats te laten vinden. De totstandkoming van deze regeling wordt hierna nader toegelicht. In overleg met de gemeente Almere en de uitvoeringsorganisatie Oosterwold is gezocht naar een oplossingsrichting om tot een goede afstemming tussen de plannen met een organische gebiedsontwikkeling in Oosterwold en de nieuwe windturbines te komen. Daarbij is ten aanzien van de gebiedsontwikkeling in Oosterwold onderscheid gemaakt tussen concrete ontwikkelingen binnen Oosterwold die al enige tijd bestonden en de ontwikkelingen op korte termijn naar aanleiding van het vaststellen van het CHw bestemmingsplan Oosterwold aan de ene kant (westzijde A27) en aan de andere kant (oostzijde A27). Omdat het CHw bestemmingsplan Oosterwold reeds was vastgesteld ten tijde van het publiceren van dit inpassingsplan, deed zich ten eerste de situatie voor dat de gemeente Almere reeds enkele bouwaanvragen voor nieuwe ontwikkelingen in het plangebied van Oosterwold in behandeling had genomen. In deze bouwaanvragen kon redelijkerwijs geen rekening zijn gehouden met de komst van het windpark. Ook had de gemeente Almere met ontwikkelende partijen reeds afspraken gemaakt (in de vorm van een intentieovereenkomst, of zelfs in de vorm van een anterieure overeenkomst) over nieuwe bouwprojecten in plan Oosterwold. Ook in deze overeenkomsten was nog niet volledig rekening gehouden met de komst van de nieuwe windturbines. Weliswaar was er in juli 2016 een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde genomen voor dit gebied, maar dit voorbereidingsbesluit zag op een gebied van 400 meter vanaf de A27 en was daarmee niet dekkend voor de slagschaduwcontour van relatief hoge windturbines langs de A27.

In gezamenlijkheid met de gemeente Almere, de uitvoeringsorganisatie Oosterwold en de betrokken ministers, zijn daarom de volgende bestuurlijke afspraken gemaakt op 10 november 2016:

- lopende procedures op basis van bouwaanvragen, of gesloten anterieure of intentieovereenkomsten, die dateren voor 10 november 2016, hoeven geen rekening te houden met mogelijke geluid- of slagschaduwhinder als gevolg van het nieuwe windpark. De woningen die worden gerealiseerd op grond van voornoemde bouwaanvragen, of gesloten anterieure of intentieovereenkomsten worden op reguliere basis beschermd tegen geluidsbelasting en slagschaduw van de windturbines. In het MER en de onderliggende onderzoeken voor het windpark worden deze bouwplannen betrokken als bestaande bouwwerken. Het treffen van eventuele noodzakelijke maatregelen om aan de wettelijke geluid- en slagschaduwnormen te kunnen voldoen, worden in de besluitvormingsprocedure over het windpark betrokken;
- bouwaanvragen die dateren van na 10 november 2016 moeten rekening houden met de komst van de nieuwe windturbines. Hiervoor wordt een regeling (in de vorm van een tweetal nieuwe beslisbomen) toegevoegd aan artikel 13 en de bijlagen van het CHw bestemmingsplan Oosterwold. Het opnemen van deze beslisbomen gebeurt in het inpassingsplan (zie hoofdstuk 6 van deze plantoelichting);
- de initiatiefnemer voor het windpark en de uitvoeringsorganisatie Oosterwold verzorgen gezamenlijk de informatievoorziening naar de ontwikkelende partijen over de gevolgen van de nieuwe windturbines voor nieuwe bouwprojecten in het plangebied Oosterwold. Daartoe wordt door de betrokken ministers een informatieve handreiking aangeleverd op basis waarvan een mogelijk maatregelenpakket kan worden bepaald voor nieuwbouwplannen in plangebied Oosterwold.

Vornoemde afspraken zijn het uitgangspunt bij de vaststelling van het inpassingsplan voor het windpark Zeewolde en vormen mede de toelichting op de nieuwe beslisbomen voor de toetsing van de aanvragen van nieuwe bouwvergunningen in Oosterwold. Daarbij zijn de beperkingen van de beslisbomen voor de bouwmogelijkheden in Oosterwold betrokken in de besluitvorming en afgewogen tegen het belang van de productie van duurzame energie

met behulp van windenergie en de financiële uitvoerbaarheid van het windpark Zeewolde. Door middel van de beslisbomen wordt voorkomen dat woningen binnen het ontwikkelgebied Oosterwold zodanig worden gesitueerd dat de windturbines vanwege geluidsbelasting of slagschaduw moeten worden teruggeschakeld. Deze beperkingen gaan niet zover dat woningbouw in het geheel niet meer mogelijk is. Woningbouw blijft nog steeds mogelijk, maar onder vooraf gestelde voorwaarden. Voorts is ten tijde van het vaststellen van het CHw bestemmingsplan Oosterwold ook rekenschap gegeven van de al bestaande windturbines langs de A27 en van de 'bestemming' van de strook ten oosten van de A27 als windturbineopstelling in de Intergemeentelijke structuurvisie van 14 juli 2016 en is de vervanging van deze windturbines met de nieuwe lijnopstelling binnen windpark Zeewolde aangeduid als een autonome ontwikkeling. Hieruit blijkt dat binnen het gebied Oosterwold al rekening moest worden gehouden met de bestaande windturbines en met de sanerings- en opschalingsbeleid van de provincie Flevoland (zie ook de noodverordening etc. beschreven bij de reactie in par. 2.6) en is het voor nieuwe initiatieven binnen het ontwikkelgebied voorzienbaar dat de windturbines zouden worden opgeschaald.

Naar aanleiding van een aantal zienswijzen, heeft er met betrokken overheidspartijen nadere inhoudelijke afstemming plaatsgevonden tussen de beoogde ontwikkeling van Oosterwold en het windpark Zeewolde. Daarbij is door een extern bureau aandacht besteed aan in zienswijzen gesuggereerde opties als het schrappen van een aantal windturbines langs de A27 en/of ashoogteverlaging bij deze turbines. Gebleken is dat het laten afvallen van turbineposities of het kiezen van substantieel lagere ashoogtes leidt tot een onmogelijk -dan wel zeer moeilijk- financieel uitvoerbaar project. Daarom is hier van afgezien. Het inpassingsplan is in de huidige vorm vastgesteld. Wel zijn de betrokken overheden overeengekomen ten behoeve van de afstemming tussen beide ontwikkelingen na te gaan of in de toekomst nog meer flexibiliteit mogelijk is ten aanzien van de realisatie van woningen in Oosterwold. Gekozen is voor een afstemming, vanuit de insteek dat beide ontwikkelingen zo goed mogelijk doorgang kunnen vinden. Dit heeft in juni 2017 geresulteerd in een bestuurlijke afspraak, waarbij voor gronden gelegen ten westen van de windturbines langs de A27 gekeken wordt om in de toekomst meer flexibiliteit te bieden voor woningbouw aldaar. Partijen zijn van mening dat hiermee sprake is van een afgestemd meervoudig ruimtegebruik en daarmee van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij komt dat, aangezien deze afspraken met name betrekking hebben op de tweede fase van Oosterwold ten oosten van rijksweg A27, dit geen aspect is dat betrekking heeft op het inpassingsplan. Deze afspraken zijn wel van belang bij de toekomstige besluitvorming over de tweede fase van Oosterwold en de afstemming die daarin moet plaatsvinden met het inpassingsplan.

Het nadere externe onderzoek laat zien dat het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).¹ De positieve effecten van de sanering van bestaande windturbines binnen het inpassingsplan vormt mede een grond om de beperkingen vanuit de beslisbomen aanvaardbaar te achten.

2.6 Sanering

Onderdeel van het inpassingsplan Windpark Zeewolde is de sanering van 221 bestaande windturbines in het plangebied. Over de (uitvoerbaarheid van) sanering zijn in een aantal zienswijzen vragen gesteld. Hierna wordt op dit thema nader ingegaan.

De bestuurlijke voorwaarde om bij ontwikkeling van een nieuw windpark tevens te voorzien in sanering van de bestaande, oude windturbines is al kenbaar sinds de Beleidsregel Windmolens 2008 van de provincie Flevoland. Hierin is de sanering van verspreid voorkomende windturbines en het concentreren in windparken in lijnopstelling opgenomen, waaronder in het betrokken gebied. In elk geval vanaf die datum kan worden gesproken van kenbaar provinciaal beleid dat heeft geleid tot het inpassingsplan. Alle eigenaren van de bestaande solitaire windturbines zijn derhalve al enige tijd op de hoogte van het voornemen om deze oude turbines uiteindelijk allemaal te saneren. Ter uitvoering van dit bestuurlijk voornemen heeft de gemeenteraad van Zeewolde in september 2016 het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde vastgesteld. In dit bestemmingsplan zijn de bestaande solitaire windturbines niet positief bestemd. De windturbines zijn onder het overgangsrecht gebracht met de bedoeling dat het gebruik na 2026 wordt beëindigd. Naast de vervanging van de bestaande windturbines is ook als bestuurlijke voorwaarde gesteld dat de realisatie van een nieuw windpark wordt uitgevoerd door één partij (al dan niet zijnde een samenwerkingsverband van meerdere partijen). In een gezamenlijke brief van de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde gedateerd 5 oktober 2016 is aan alle eigenaren van bestaande solitaire windturbines kenbaar gemaakt dat, in lijn met het provinciale beleid van het Regioplan. Windpark Zeewolde B.V. voldoet aan de bestuurlijke voorwaarde. In de brief is tevens kenbaar gemaakt dat het beëindigen van het gebruik van bestaande solitaire windturbines eind 2026 in het uiterste geval door middel van het onteigeningsinstrument zal worden afgedwongen. De juridische mogelijkheden voor onteigening zijn onderzocht en de huidige wet- en regelgeving staat een dergelijke onteigening toe. De juridische basis voor onteigening ligt in het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016. Dit juridische instrumentarium zal enkel –en alleen in het uiterste geval- worden ingezet daar waar sanering via minnelijke weg niet mogelijk blijkt.

Ter uitvoering van de sanering wordt in het inpassingsplan voorzien in zowel de mogelijkheid tot realisatie van 91 nieuwe windturbines, alsmede de plicht tot het tijdig saneren van 221 bestaande windturbines. Hiervoor dient de initiatiefnemer de bestaande windturbines –op de in de saneringslijst genoemde datum- in eigendom te hebben dan wel contractueel hebben geborgd dat de windturbines worden verwijderd. In het uiterste geval wordt door de overheid tijdig het onteigeningsinstrument ingezet. Dit is enkel mogelijk als de daarbij horende kosten zijn gedekt. De initiatiefnemer voor het windpark Zeewolde, Windpark Zeewolde B.V., voldoet aan voornoemde eisen, primair vanwege de inspanning tot minnelijke verwerving van de bestaande windturbines en secundair vanwege de bereidheid de financiële lasten ten behoeve van de onteigening te dragen. Hiertoe hebben de bevoegde gezagen en Windpark Zeewolde B.V. een overeenkomst ter borging van het verhaal van de kosten in verband met de onteigening gesloten.

De initiatiefnemer heeft aan de saneringsopgave invulling gegeven door aan alle eigenaren van bestaande windturbines in het projectgebied de mogelijkheid te geven om tegen dezelfde voorwaarden deel te nemen in zowel de ontwikkelvereniging als in de door de vereniging opgerichte besloten vennootschap die de bouw en exploitatie van het nieuwe windpark voor haar rekening gaat nemen. Die mogelijkheid blijft bestaan na vaststelling van het inpassingsplan. Ook na het vaststellen van het inpassingsplan en het nemen van de voor de bouw en exploitatie van het windpark benodigde besluiten kunnen eigenaren van de bestaande windturbines als certificaathouder toetreden. Deze mogelijkheid bestaat door ondertekening van de ledenovereenkomst en daarmee lid te worden van de Ontwikkelvereniging. Het bestuur van Windpark Zeewolde B.V. heeft toegezegd dat onder voornoemde voorwaarde de mogelijkheid tot toetreden blijft bestaan. Hiermee blijft voor alle windturbine-eigenaren ook na vaststelling van het inpassingsplan de mogelijkheid open om vrijwillig toe te treden als certificaathouder van de vennootschap. Mocht een windturbine-eigenaar na die datum de turbine hebben verworven, dan vindt er, binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid, nog een afweging binnen het bestuur plaats of een turbine-eigenaar voor een volledig financieringsrecht in aanmerking komt, of voor een gedeelte van een financieringsrecht. Dit om oneigenlijke handel van windturbines te voorkomen. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in het kader van de voorliggende besluitvorming de vorm en omvang van de vergoeding aan eigenaren van bestaande windturbines geen te betrekken aspect of te wegen belang betreft. De wijze waarop aan de saneringsopgave wordt vormgegeven is een privaatrechtelijk aspect. Weliswaar vloeit de saneringsopgave voort uit het publiekrechtelijke kader, maar de privaatrechtelijke afspraken ter uitvoering daarvan vormen geen onderdeel van onze besluitvorming. Bij de beoordeling van een aanvraag om een bouwvergunning wordt enkel getoetst aan de planregels strekkende tot borging van de saneringsopgave.

Financiële uitvoerbaarheid onteigening

¹ Het onderzoek is openbaar gemaakt en te raadplegen via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2017/06/21/besluit-wob-verzoek-afstemmingstraject-windpark-zeewolde-gebiedsontwikkeling-oosterwold>

De provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde hebben in de stuurgroep van windpark Zeewolde andermaal toegezegd in het uiterste geval van het haar ter beschikking staande juridische onteigeningsinstrument gebruik te maken om ervoor te zorgen dat er daadwerkelijk 221 turbines worden gesaneerd. Naast het juridische instrumentarium om tot onteigening over te kunnen gaan, diende ook het verhaal van de kosten voor onteigeningen voor vaststelling van het inpassingsplan zeker te zijn gesteld. Daarvoor zijn tussen het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde enerzijds en tussen deze overheidspartijen en de Windpark Zeewolde B.V. anderzijds de volgende afspraken gemaakt;

1. Ter uitvoering van de saneringsverplichting onder het inpassingsplan wordt een saneringsfonds opgericht, waarin gelden worden gestort om de onteigening te bekostigen. Vanuit het Rijk wordt ook een bijdrage geleverd aan dit saneringsfonds door afdrachten van een deel van de pachtopbrengsten van het Rijksvastgoedbedrijf die door het Rijksvastgoedbedrijf worden ontvangen vanwege pacht van gronden waarop nieuwe windturbines worden gebouwd,
2. Voor zover voornoemd saneringsfonds niet afdoende dekkend is voor de kosten verbonden aan sanering, draagt Windpark Zeewolde B.V. conform overeenkomst met de provincie deze kosten.

De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld op financiële afspraken die de overheden en initiatiefnemer gemaakt hebben ter uitvoering van het verhaal van de kosten verboden aan de onteigening.

2.7 Economische uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid

Het initiatief wordt gefinancierd door de initiatiefnemer. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemer. De initiatiefnemer verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van dit windpark zal een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd worden. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn.

SDE+ Subsidie

Op het moment dat de vergunningen verleend zijn, kan de initiatiefnemer SDE+ aanvragen. Dit is een instrument van de Rijksoverheid om de opwekking van duurzame energie te stimuleren, door een vergoeding van de onrendabele top van duurzame energie (het verschil in kosten en elektriciteitsopbrengst met grijze stroom). In de voorliggende besluitvorming speelt de toekenning van subsidie alleen een rol in het kader van de economische haalbaarheid. Het uiteindelijke subsidiebedrag is nog niet bekend en is onder andere afhankelijk van het op het moment van indienen van de subsidie aanvraag geldende subsidie regime en de elektriciteitsprijs. In de subsidiebeschikking wordt een zogenoemd basisbedrag vastgesteld voor de gehele looptijd (15 jaar) van de beschikking. De uiteindelijk uit te keren subsidie is gelijk aan het basisbedrag minus de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit. Omdat de elektriciteitsprijs van jaar tot jaar kan verschillen, zal ook de subsidie van jaar tot jaar verschillen. De keuze van de rijksoverheid voor deze systematiek staat in het kader van deze besluitvormingsprocedure voor het windpark niet ter discussie. De SDE+ is een subsidieregeling die zodanig is vormgegeven dat ze binnen de Europese staatssteunregels past. De regeling is goedgekeurd door de Europese Commissie. Van ongeoorloofde staatssteun is dus geen sprake.

Verstrekken van SDE+ leidt niet tot oneerlijke concurrentie (Evaluatie van de SDE+ regeling, bijlage bij Kamerbrief dd. 23-12-2016, kenmerk DGETM-EI/16181201). Elke initiatiefnemer die voor het aanvragen van SDE+ voor zijn of haar categorie duurzame energie de benodigde vergunningen heeft en verder voldoet aan de in de ministeriële regeling gestelde voorwaarden, kan een aanvraag doen voor SDE+ subsidie. Het SDE+-beleid is gericht op het stimuleren van innovatie en mede daardoor op een zo goedkoop mogelijke productieprijs. Daartoe worden de SDE bedragen jaarlijks aangepast. De mogelijkheid voor eventuele te ruime vergoedingen wordt daardoor ingeperkt. In de jaarlijkse bepaling van de hoogte van de SDE+ wordt een aanname gedaan voor de grondvergoeding. In 2014 heeft de minister van Economische Zaken besloten om de aanname voor de grondvergoeding in de SDE+ stapsgewijs te verlagen, om zo een stimulans te geven voor verlaging van de grondprijzen. Een grondeigenaar krijgt een marktvergoeding voor het laten gebruiken van zijn of haar grond. Een grondeigenaar kan ook (mede-)initiatiefnemer zijn van een windpark.

2.8 Planschade

Van planschade kan sprake zijn indien het nieuwe planologisch regime nadeliger wordt ten opzichte van het eerdere regime en deze verslechtering ertoe leidt dat een omwonende daardoor schade, in de vorm van waardevermindering van het onroerend goed, leidt. Waardevermindering kan zich voordoen wanneer sprake is van een vermindering van het woon- en leefgenot, of wanneer nieuwe planologische beperkingen worden gesteld aan het gebruik of de bouw mogelijkheden van het onroerend goed.

Aparte procedure

Voor het bepalen van de vraag of voor individuele gevallen sprake is van planschade, en (zo ja) hoe groot de omvang van deze schade is, kent de Wet ruimtelijke ordening (Wro) een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen na het vaststellen van het inpassingsplan, hiertoe een verzoek doen bij het gemeentebestuur van de gemeente Zeewolde. Het inpassingsplan treedt in werking nadat de beroepstermijn tegen de besluiten is afgelopen, tenzij beroep is ingesteld en bij voorlopige voorziening om een schorsing van het in werking treden van het inpassingsplan is gevraagd. In dat geval treedt het inpassingsplan in werking als het verzoek om voorlopige voorziening door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) wordt afgewezen, dan wel - indien de voorlopige voorziening wordt toegekend- op het moment dat de ABRvS einduitspraak doet op de ingestelde beroepen. In opdracht van de initiatiefnemers heeft een onafhankelijk gerenommeerd bureau voorafgaand aan deze procedure een inschatting gemaakt van de te vergoeden planschade. Het betreft een taxatie die is uitgevoerd in opdracht van de initiatiefnemers. Tussen het Rijk, de gemeente en de initiatiefnemers zijn afspraken gemaakt over het vergoeden van toekomstige planschadeclaims.

Economische uitvoerbaarheid

Met de initiatiefnemers is een planschadeovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst is gesloten tussen de initiatiefnemers en het bevoegd gezag. Hierin is vastgelegd dat toekomstige planschadeclaims door de initiatiefnemers zullen worden vergoed. Een planschadeclaim wordt alleen uitgekeerd als deze aannemelijk is gemaakt en beoordeeld door een onafhankelijke instantie. Voorafgaand aan het sluiten van deze overeenkomst, is een taxatie gemaakt waarin de hoogte van het mogelijke planschadebedrag is begroot (zie hiervoor). De initiatiefnemers hebben op basis van deze taxatie voldoende financiële middelen gereserveerd om eventuele planschadeclaims te kunnen voldoen. De financiële uitvoerbaarheid van het plan is, mede hierdoor, zeker gesteld.

registratienummer	nummer	zienswijze	antwoord	gevolg
c9-OB-0001	1.1	Het geluidsniveau van de geplande turbines langs de A27 ten opzichte van de woning (Kluutweg 10) overschrijdt de wettelijk toegestane normen.	<p>Uit het akoestisch onderzoek in het MER blijkt dat met de gekozen opstelling van windturbines, in elk geval aan de wettelijke geluidsnormen kan worden voldaan. Afhankelijk van het te kiezen windturbintetype dat gebouwd gaat worden kunnen mitigerende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de geluidsnormen. Met – waar nodig- mitigerende maatregelen voor geluid zal altijd worden voldaan aan de geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit. Dit geldt ook voor de woning Kluutweg 10. In hoofdstuk 5 van de toelichting op het inpassingsplan is aangegeven dat de beoogde windturbineopstelling voldoet aan het beleid en de normstelling ten aanzien van geluid van windturbines.</p> <p>In het 'onderzoek akoestiek en slagschaduw' (bijlage 7 bij de toelichting), is voor de Kluutweg 10 te zien in de rekenresultaten dat na mitigatie de geluidsbelasting voldoet aan de wettelijke norm. Aangezien hier sprake is van rechtstreeks werkende normering moet hieraan altijd worden voldaan. Indiener hoeft gelet op het voorgaande (voldoen aan de norm na mitigerende maatregelen) niet te vrezen dat er sprake is van normoverschrijding. Voor zover indieners gedurende de exploitatiefase van het Windpark van mening zijn dat een overschrijding van de normering optreedt, kunnen zij om handhaving verzoeken.</p>	
	1.2	De bestaande molen op Kluutweg 10 heeft een eeuwigdurende vergunning en een onderhoudscontract van 20 jaar. Deze molen zal de indiener van de zienswijze niet zo maar verwijderen. Het productieverlies van de bestaande turbine door afvang van wind ten gevolge van de geplande nieuwe turbines moet worden gecompenseerd.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	1.3	De waarde van het onroerend goed op Kluutweg 10 zal aanzienlijk verminderen. Dit moet worden gecompenseerd.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0002	2.1	Er is geen rekening gehouden met de bewoners van Almere Buiten.	<p>Het MER laat zien dat de windturbines langs de A6 op een zodanige afstand van de woningen in Almere Buiten (ten noorden van de Trekweg) niet binnen de hindercontouren van externe veiligheid en geluid vallen en nauwelijks binnen de hindercontour van slagschaduw vallen. Daar waar de norm wordt overschreden zal worden gemitigeerd om de norm te voldoen. Bij slagschaduw betreft de mitigerende maatregel dat de windturbine op gezette tijden wordt stilgezet.</p> <p>De conclusies uit het MER zijn bedoeld voor de onderbouwing van het inpassingsplan. Het voorkeursalternatief uit het MER is vertaald in het inpassingsplan. Uit de toelichting van het inpassingsplan blijkt dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en dat voldaan wordt aan de geldende normen, waarbij eveneens rekening is gehouden met de belangen van de bewoners van Almere Buiten.</p>	
	2.2	De bewoners van Almere Buiten krijgen last van de windturbines	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Om (de effecten van) geluid en slagschaduw te beperken tot binnen de kaders van de wettelijke normen zullen waar nodig mitigerende maatregelen worden genomen. Dit geldt ook voor de woningen in Almere Buiten. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder.</p> <p>Zie tevens de beantwoording op zienswijze 2.1.</p>	
	2.3	De hoge windmolens langs A27 staan veel te dichtbij woonwijk Almere Buiten.	<p>Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Zie tevens de beantwoording op zienswijze 2.1.</p>	

c9-OB-0003	3.1	Gezien de ontwikkelingen in de wetenschap en de klimaatveranderingen is er een noodzaak om snel en rendabel duurzame energie op te wekken. Het plaatsen van windturbines op land is economisch een goede keuze. Het windpark is een verrijking van het landschap. Het park draagt bij aan de identiteit van Flevoland.	Deze zienswijze wordt gezien als ondersteuning van het beleid en het inpassingsplan om te komen tot meer opwek van duurzame energie.
c9-OB-0004	4.1	De berekening van slagschaduw is niet specifiek genoeg om maatregelen te nemen op woningen en de omgeving (Spinozalaan in Almere, tussen de Kievitsweg en de Prieelvogelweg). De indiener van de zienswijze wil dat dit nader wordt onderzocht en dat er een instrument voor bewoners beschikbaar komt om resultaten van de slagschaduw per kavel te kunnen beoordelen. Tijdstippen en jaargetijden zijn daarbij van groot belang.	Uit het 'onderzoek akoestiek en slagschaduw' (bijlage 7 van het inpassingsplan) blijkt dat het beschreven gebied valt binnen de contour van 0 tot 15 uur per jaar slagschaduw. Waar het nodig is om aan de norm te voldoen, wordt er voor betreffende woningen aan de Spinozalaan de mitigerende maatregel stilstand van de windturbine toegepast zodat er niet te veel slagschaduw plaatsvindt. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder.
	4.2	De indiener van de zienswijze vraagt zich af of er een herverdeling gemaakt kan worden van de hoge windturbines, zodat minder woningen belast worden.	Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.
c9-OB-0005	5.1	De lijn langs de A27 zou verlengd moeten worden met 5 windturbines. Dit verhoogt het productievermogen. Zo wordt er meer groene stroom opgewekt. Er is minder CO ₂ - uitstoot. Op deze wijze wordt een grotere bijdrage geleverd aan de klimaatopgave.	Deze zienswijze wordt gezien als ondersteuning van het beleid en het inpassingsplan om te komen tot meer opwek van duurzame energie. De suggestie van de indiener is echter binnen dit inpassingsplan niet mogelijk, omdat een verlenging van deze rij windturbines buiten het plangebied van het inpassingsplan zou vallen.
c9-OB-0006	6.1	De laatste turbine van de lijn langs de Scholleveerweg staat te dicht bij de lijnopstelling van Windpark Eolienne. De geplande afstand is minder dan 200 meter. Gevolg daarvan is productieverlies van windturbine van de indiener van de zienswijze, mogelijke schade aan de turbines als gevolg van turbulentie en het belemmert het plangebied Groen in haar ontwikkeling. Een van de wieken (van de laatste molen van windpark Zeewolde) draait over de gemeentegrens. De laatste turbine langs de Scholleveerweg moet niet geplaatst worden.	<p>In het Regioplan Windenergie Oostelijk en Zuidelijk Flevoland zijn per projectgebied plaatsingszones aangewezen die onder voorwaarden ruimte bieden aan de realisatie van nieuwe windturbines. De laatste turbine aan de Scholleveerweg is gepland in zo'n plaatsingszone en voldoet daarmee aan het beleidsuitgangspunt dat nieuwe turbines in een plaatsingszone worden gebouwd. Aan de hand van het MER en de afwegingen ten aanzien van het beeldkwaliteitsplan is vervolgens onderbouwd dat de precieze situering van de lijnopstelling in het geheel en de afzonderlijke turbine op de betreffende locatie ook ruimtelijk aanvaardbaar zijn.</p> <p>Uitgangspunt van het regionale beleid is dat ook de bestaande turbines in projectgebied Groen op termijn gesaneerd worden ten behoeve van de realisatie van een nieuw windpark. Gezien dit beleid achten wij het ruimtelijk aanvaardbaar dat de nieuwe windturbine aan de Scholleveerweg (tijdelijk) op enige afstand van de bestaande windturbines wordt gebouwd. Wanneer de eigenaar van de turbine meent productieverlies te lijden en onevenredig in de bedrijfsvoering te worden beperkt moet dit beoordeeld worden in het kader van planschade. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 2.8 van deze nota.</p> <p>Het valt te betwijfelen of de laatste windturbine aan de Scholleveerweg de ontwikkelingsmogelijkheden van het projectgebied Groen onevenredig worden beperkt. Ook voor projectgebied Groen zijn plaatsingszones aangewezen en is in het beleid onderbouwd dat met deze plaatsingszones voldoende economisch perspectief wordt geboden voor de ontwikkeling van een nieuw windpark. De plaatsingszones van projectgebied Groen liggen op relatief grote afstand van de zone in windpark Zeewolde. Als de initiatiefnemer kan aantonen dat de optimale invulling van de plaatsingszones onvoldoende economisch perspectief biedt, biedt het regionale beleid bovendien de flexibiliteit om naar alternatieven te zoeken. Gezien het veronderstelde economisch perspectief, de geboden flexibiliteit en omvang van het projectgebied is er echter geen sprake van een onevenredige beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden van het projectgebied Groen.</p>

c9-OB-0007	7.1	De laatste turbine van de lijn langs de Scholleveerweg staat te dicht bij de lijnopstelling van Windpark Eolienne. De geplande afstand is minder dan 200 meter. Gevolg daarvan is productieverlies van windturbine van de indiener van de zienswijze, mogelijke schade aan de turbines als gevolg van turbulentie en het belemmert het plangebied Groen in haar ontwikkeling. Een van de wieken (van de laatste molen van windpark Zeewolde) draait over de gemeentegrens. De laatste turbine langs de Scholleveerweg moet niet geplaatst worden.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	7.2	De molens van het park Eolienne worden door iedere eigenaar apart geëxploiteerd. Dat betekent dat de molen(s) (1 of 2 stuks) van Smit-de Bekker direct last zal/zullen hebben van de geplande molen van Windpark Zeewolde. Deze molen(s) zullen productieverlies krijgen en mogelijke schade als gevolg van turbulentie. Dit is dus de schade die eigenaar Smit-de Bekker zal ondervinden.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	7.3	De indiener van de zienswijze zal als eigenaar van een onderdeel van de Windpark Eolienne belemmert worden in de ontwikkeling van plangebied Groen in Oostelijk Flevoland als de turbine van Windpark Zeewolde zo dicht bij ons komt te staan. Windpark Eolienne zal ontwikkelen en opschalen als groep en de ontwikkeling van Windpark Zeewolde raakt daarmee de hele groep.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	7.4	De laatste turbine aan de Scholleveerweg staat zo dicht bij het perceel van de indiener van de zienswijze dat die te maken krijgt met slagschaduw en/of geluidsoverlast veroorzaakt door deze turbine.	Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangegeven en betrokken in de besluitvorming. Om (de effecten van) geluid en slagschaduw te beperken zullen mitigerende maatregelen worden genomen. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder. Voor de omgeving van de Scholleveerweg betekent dit concreet dat waar nodig is om aan de normen voor slagschaduw en geluid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en of middels een geluidsmodus worden terug geregeld.	
	7.5	Op de schuur van de indiener van de zienswijze liggen zonnepanelen die mogelijk ook productieverlies krijgen door slagschaduw van de genoemde molen.	De schuur ligt op een afstand van 970 meter vanaf de meest nabije windturbine. Weliswaar kan er slagschaduw optreden op de schuur, maar deze slagschaduw is naar zijn aard niet zodanig dat hiermee de bruikbaarheid van de zonnepanelen in gevaar komt. Uit de contourkaart blijkt dat het gaat om tussen 0 en 5 uur per jaar. Daarbij wordt betrokken dat slagschaduw niet stationair is, maar zich met de stand van de zon mee beweegt. Concluderend zijn de mogelijke effecten van slagschaduw op de zonnepanelen niet zodanig ernstig dat dit aan de vaststelling van het inpassingsplan in de weg zou moeten staan. Daarbij dient te worden opgemerkt dat een schuur niet een gevoelig object is onder de activiteitenregeling. In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat bij ruimtelijke ontwikkelingen planschade kan ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan	

c9-OB-0008	8.1	Ter hoogte van het bedrijf van de indiener van de zienswijze, gelegen aan de Duikerweg te Zeewolde, ligt een stroomkabel ingetekend van het onderstation nabij de Vogelweg naar de Bloesemlaan. Het lijkt dat de kabel is ingetekend op de aan de indiener van de zienswijze in eigendom behorende landbouwgrond. Graag ziet de indiener van de zienswijze dat deze kabel in de zeer brede berm van de Duikerweg komt te liggen. Het voornaamste bezwaar is dat graaf- en aanlegwerkzaamheden veel, en ook langdurig schade zullen toebrengen aan de gewasproductie op de betrokken gronden. De indiener van de zienswijze rekent dan ook op deze relatief kleine aanpassing in het kabelplan.	Deze vraag heeft betrekking op de 150kV bekabeling van het nieuwe onderstation naar het Tennet station. Indiener stelt terecht dat het de voorkeur verdient de bekabeling in de brede berm te leggen. In het inpassingsplan is de ligging hiervoor verschoven ten opzichte van het ontwerp.	150 KV kabeltracé is aangepast. Zie verbeelding.
c9-OB-0009	9.1	De belangen van de huidige windexploitanten zijn over het hoofd gezien. Dit betekent dat de turbines van de indiener van de zienswijze komen te verdwijnen zonder dat er iets vergelijkbaars voor terug komt.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.2	De economische haalbaarheid van het project staat nog ter discussie, voornamelijk omdat sanering niet is uitgewerkt.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.3	In 2011 heeft de indiener van de zienswijze zijn boerderij aan de Bloesemlaan verkocht aan de provincie Flevoland met uitzondering van vier turbine-locaties nabij de Bloesemlaan. Voor deze locaties is recht van opstal verleend aan de Wolff Nederland Windenergie. Door de verhuizing van de indiener van de zienswijze vanuit Flevoland is hij niet betrokken geweest bij de oprichting van de Windvereniging en de verdere planvorming. Pas nadat alle besluiten waren genomen is contact met de indiener van de zienswijze opgenomen om te tekenen bij het kruisje. Terwijl de vereniging op de hoogte was of had kunnen zijn van onze betrokkenheid bij windenergieproductie in Flevoland. Van participatie kan dan ook niet worden gesproken.	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Met eigenaren van gronden binnen het plangebied waarop thans windturbines staan die gesaneerd moeten worden (opstalverleners), is door de initiatiefnemer overleg geweest. Bij dit overleg is ook de mogelijkheid geboden tegen een schadeloosstelling van de gedorven opstalinkomsten tot het 25ste levensjaar van de windturbines vergoeding in het project deel te nemen, onder de voorwaarde dat de opstalverlener het opstalcontract – indien mogelijk - voor het de saneringsdatum van betreffende turbine opzegt. bestaande windturbines gesaneerd moeten worden. Door initiatiefnemer is aan alle betrokken opstalverleners-grondeigenaren eenzelfde aanbod gedaan, dat door 240 grondeigenaren is aanvaard. Dit aanbod is ook aan indieners gedaan. De omvang van het aanbod en de mate van aanvaardbaarheid daarvan vormen echter geen aspecten die betrokken moeten of kunnen worden in de voorliggende besluitvorming. Vanuit vernoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren/opstalverleners en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen.	
	9.4	Deelname aan het inmiddels opgerichte Windpark Zeewolde betekent een verplichte sanering van windmolens die (op basis van onderzoek door derden), nog 20 jaar duurzame energie kunnen produceren. De indiener van de zienswijze ontvangt in de nieuwe situatie een significant slechtere beloning t.o.v. voorgezet gebruik van de bestaande windmolens.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.5	De economische haalbaarheid van dit nieuwe plan is onvoldoende onderzocht, zo is onder andere geen saneringsonteiningsparagraaf opgenomen in het plan.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.6	De complexiteit van de managementstructuur biedt geen garantie voor een goede haalbaarheid.	Ten aanzien van de initiatiefnemer en de mogelijkheden tot participatie wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	

	9.7	Overleg met Windpark Zeewolde heeft niets opgeleverd aangezien Windpark Zeewolde niet voornemens is af te wijken van een vooraf ingenomen standpunt. Het Windpark gedraagt zich als een monopolistische organisatie, waardoor er voor de indiener van de zienswijze als betrokkene sprake is van geen enkele keuzevrijheid. De indiener van de zienswijze verzoekt dan ook meerdere partijen toe te laten. Hierdoor ontstaat een beter participatieproces, meer keuzevrijheid en als gevolg hiervan een groter draagvlak voor een duurzame energieopwekking in Zuidelijk Flevoland.	Ten aanzien van de initiatiefnemer en de mogelijkheden tot participatie wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.8	De indiener van de zienswijze wordt op deze wijze buitengesloten van het nieuwe project en gedwongen straks betrokken te zijn bij een onteigeningsprocedure. Resumerend, productie van duurzame energie gaat de indiener van de zienswijze aan het hart maar niet op deze wijze. De indiener van de zienswijze rekent er dan ook op dat u ons bezwaar zult honoreren en in deze vorm geen vergunning zult verlenen.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0010	10.1	De indiener van de zienswijze woont aan de overkant van Flevoland en kijkt uit op het genoemde windmolenpark. Woonplezier zal minder worden met uitzicht op 93 grote windmolens en de indiener van de zienswijze vreest dat zijn huis minder verkoopbaar wordt en in waarde zal dalen. De indiener van de zienswijze is voornemens gebruik te maken van de planschaderegeling.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0011	11.1	Door het plaatsen van de turbines in de nabijheid van de Vrijgaard wordt er voorbij gegaan aan het belang van de Naturisten vereniging Veluwe. Deze masten hebben een negatieve uitstraling op het terrein en de vereniging waardoor gasten wegblijven en er een teruggang in het aantal leden mogelijk is. De gasten en het aantal leden is van belang voor het bestaan van de vereniging. De vereniging en haar terrein bestaat door de inzet van de leden. Bij teruggang van de leden is het voortbestaan van de vereniging in gevaar.	Er zijn geen negatieve economische effecten aan te wijzen, noch is aangetoond dat er een relatie tussen de aanleg van het windpark enerzijds en een economische achteruitgang of een versterking van de economische krimp anderzijds. De plaatsing van windturbines zal de beleving van het gebied mogelijk veranderen, maar daarmee is niet gesteld dat recreatie en windturbines niet naast elkaar kunnen bestaan. Daarbij betrekken wij dat er thans al windturbines in het gebied aanwezig zijn en met de realisatie van de saneringsplicht uiteindelijk een kwalitatief beter ruimtelijke omgeving wordt gecreëerd. Voorts hebben wij de milieubelasting van de nieuwe windturbines ter hoogte van de camping betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan en deze milieubelasting in het licht van het belang van opwekking van duurzame energie en de sanering van bestaande windturbines aanvaardbaar geacht.	

11.2	<p>In het voorkeursalternatief is het veiligheidsaspect meegenomen, maar wordt geen rekening gehouden met de geluidsbelasting, slagschaduw en verlichting. Een caravan en/of tent heeft een andere Dba weerstand dan een woning met spouwmuur en isolatie. Het geluid van een windmolen wordt dan ook als zeer hinderlijk ervaren. Ditzelfde geldt voor slagschaduw. Gezien de afstand van de windmolens t.o.v. het terrein wordt de nachtelijke "rode" verlichting een rode gloed welke over het terrein gaat hangen. Deze verlichting zal ook zichtbaar zijn door tentdoek en/of dakluiken van caravans. Ook dit zal hinderlijk zijn voor de gebruikers van ons terrein.</p>	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Een camping hoeft niet te worden getoetst aan de normen uit het Activiteitenbesluit (valt niet onder de definitie voor geluidgevoelige gebouwen of terreinen). Wel kan de locatie camping op Sterappellaan 27 profiteren wanneer de mitigerende maatregel geluidsmodus voor de woning bij Sterappellaan 29 wordt genomen.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p> <p>Op grond van internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), met het oog op luchtvaartveiligheid, reeds enkele jaren eisen voor het aanbrengen van obstakelmarkering en obstakelverlichting. Hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p> <p>Het MER toont aan dat er bij de Vrijgaard slagschaduw en geluid van windturbines te verwachten zijn. Maar door het ontbreken van geluidgevoelige objecten op deze locatie zijn mitigerende maatregelen niet noodzakelijk om aan de wettelijke normen te voldoen. Wel kan de locatie camping op Sterappellaan 27 profiteren wanneer de mitigerende maatregel geluidsmodus voor de woning bij Sterappellaan 29 wordt genomen. Vanwege deze bijzondere situatie ziet de initiatiefnemer op basis van deze zienswijze wel aanleiding om met de indiener in overleg te treden, om te bezien of er op minnelijke wijze tot een wederzijds aanvaardbare situatie kan worden gekomen zonder planaanpassing.</p>	
11.3	<p>In de rapportage wordt een alternatief aangedragen om de windmolens in de nabijheid van de Vrijgaard uit de lijn te verwijderen maar dit zal dan in strijd zijn met het landelijke aspect. Het mag toch niet zo zijn dat een 30 jarige vereniging in haar voortbestaan aangetast wordt t.o.v. een "landelijke lijn", Namens VRIJ pleit de indiener van de zienswijze dan ook voor het aanpassen van de lijn van de windmolens en de windmolens in de nabijheid van het terrein de Vrijgaard niet op te nemen in het plan.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

c9-OB-0012	12.1	Windturbines zijn weggegooid geld, vooral belastinggeld waar belastingbetaler niets van terugziet. Alleen eigenaar of aandeelhouder van windmolen gaat er (heel veel) financieel op vooruit. Als er geen financieel gewin zou zijn was er GEEN interesse in dit windmolenpark of welke windmolen dan ook. Er wordt gesproken over werkgelegenheid voor Flevoland maar we weten zelf dat windmolenbouwers, transporteurs, onderhoudsbureaus en zelfs de energieleveranciers in buitenlandse handen zijn. Dus weinig of niets voor Nederland en al helemaal niets voor Flevoland. We moeten ophouden met geldverslindende niets opbrengende windmolens. Wordt wakker overheid en besteedt het geld aan energiebronnen met toekomst.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.	
	12.2	Opzet van Windpark Zeewolde was het saneren van de chaos aan bestaande windmolens en het bouwen van een kleiner aantal grotere beter georganiseerde windmolens. De indiener van de zienswijze ziet een gedetailleerde planning voor de nieuwe windmolens, maar ziet niets over de termijn voor het afbreken van de oude windmolens.	De planning voor het saneren van bestaande windturbines is opgenomen in bijlage I van de regels van het inpassingsplan.	
	12.3	Aan drie zijden van het erf woont de indiener van de zienswijze tussen een wirwar aan lelijke, lawaaiige en slagschaduw veroorzakende windmolens. Slechts aan achterzijde heeft de indiener grotendeels vrij uitzicht (in de zienswijze is een foto opgenomen van de bestaande situatie) maar zal door Windpark Zeewolde geheel verdwijnen met bijbehorend lawaai en slagschaduw, aldus de indiener. Op grond hiervan maakt de indiener zijn zienswijze kenbaar en indien er toch gebouwd wordt eist de indiener van de zienswijze maximale schadeloosstelling.	<p>In de zienswijze van de indiener wordt in eerste instantie gerefereerd aan de bestaande windturbines in het plangebied. Zoals in het inpassingsplan is toegelicht worden de bestaande turbines gesaneerd als onderdeel van dit project. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de indiener.</p> <p>Na deze herstructurering ontstaat een verbeterde situatie in zowel milieueffecten als landschappelijke kwaliteit. De indiener heeft dan (enkel nog) te maken met de nieuwe windturbines. De nieuwe lijn aan de Lepelaartocht ligt op ongeveer een halve kilometer afstand van de woning. In noordoostelijke richting is de meest zuidelijke turbine van de Roerdomptocht lijn op ongeveer 2,5 km gelegen. Voor de omgeving van de Lepelaartocht betekent dit concreet dat waar nodig is om aan de normen voor slagschaduw en geluid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en of middels een geluidsmodus worden teruggeregeld. De windturbines van de Roerdomptocht zullen geen overschrijding van de norm veroorzaken op een afstand van 2,5 kilometer.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p>	
c9-OB-0013	13.1	Indiener betoogt dat windmolens alleen maar goed zijn voor eigenaren en aandeelhouders die enorme hoeveelheid subsidie- c.q. gemeenschapsgeld opstrijken.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.	

	13.2	Het minst slechte alternatief voor wat lijn Lepelaartocht betreft is alternatief 3a (8 windmolens tot de Vogelweg met, ter hoogte van Sterappellaan een as-hoogte van 92,5 m /rode stippen). Het VKA is slecht voor geluidsoverlast en (slag)schaduw (10 windmolens tot de Vogelweg met tiphoogte van 160 m / blauwe stippen). Door meer geluidsoverlast en (slag)schaduw graag 8 windmolens en "rode stippen". Immers, om aan geluidsoverlast en slagschaduw eisen te voldoen zullen er meer en hogere molens vaker moeten stilstaan (VKA wellicht slechter rendement t.o. v. alternatief 3a).	Bij de keuze voor een voorkeursalternatief spelen naast milieuoverwegingen ook andere belangen een rol. De financiële uitvoerbaarheid is daar één van. De keuze voor de uiteindelijk te plaatsen windturbines wordt na een aanbesteding gemaakt. Omdat in de onderzoeken is uitgegaan van de slechtst mogelijke situatie, is de kans aanwezig dat uiteindelijk een beperkter effect optreedt dan het maximale effect dat is onderzocht.	
	13.3	Ja, enige vrije uitzicht aan achterzijde wordt ontnomen door grote, hoge windmolens. Woonhuis (Sterappellaan 1 / Nr.53 in MER) staat in overlast zone voor zowel geluid als (slag)schaduw. Vorige bewoners hebben geen bezwaar gemaakt tegen bestaande windmolens maar door nieuwe windmolens behoorlijke planschade die ik, neem ik aan, op overheid c.q. initiatiefnemers Windpark Zeewolde kan verhalen.	Voor wat betreft de geluid en slagschaduw geldt dat er zal worden gemitigeerd voor de woning om aan de normen van geluid en slagschaduw te voldoen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	13.4	Windenergie is geen oplossing, slechts kleine tijdelijke aanvulling voor toekomstige energiebehoefte. Heeft echter wel grote gevolgen voor omwonenden (horizonvervuiling, geluidsoverlast, slagschaduw etc.). Slechts financieel gewin zijn de drijfveren om deel te nemen aan, of grond ter beschikking te stellen voor windmolens c.q. windparken. Geen enkele "aandeelhouder" heeft het milieu voorop staan !! Politiek moet stoppen met deze verspilling van belastinggeld. Alle huidige en blijkbaar ook toekomstige windmolens hebben alleen bestaansrecht door de enorme subsidies die er worden verstrekt. Alleen de eigenaren of aandeelhouders van windmolens worden er heel veel beter van.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.	
	13.5	wat is exacte locatie "lijn Lepelaartocht" ? (staat nu ingetekend op prachtig stuk natuur, de groenstrook langs de tocht).	De turbinelocaties en opstellingslijnen zijn benoemd en weergegeven in hoofdstuk 3 van de toelichting op het inpassingsplan. Op www.ruimtelijkeplannen.nl is het inpassingsplan digitaal ontsloten en zijn de specifieke turbinelocaties exact weergegeven.	
c9-OB-0014	14.1	Op de bij het bestemmingsplan behorende tekening, zijn twee ontsluitingswegen ingetekend voor de molen achter op onze kavel. Dit geldt ook voor de molen ingetekend bij de buurman van de indiener van de zienswijze. Indiener van de zienswijze en zijn buurman zijn beide tegen deze dubbele ingetekende ontsluiting. De ontsluiting via de bestaande kavelpaden naar de Ooievaarsweg is geen probleem. De indiener en zijn/haar buurman zijn beiden echter tegen de ingetekende ontsluitingsmogelijkheid naar de Vogelweg. Het is voor de verkeersveiligheid onwenselijk dat er op de zeer drukke provinciale Vogelweg een extra ontsluiting komt en terwijl er 200 m verder al een ontsluiting is voor de Aardzee. Bovendien moet er een inrit en ontsluitingsweg door een belangrijk landschappelijke aaneengesloten groenstrook langs de Vogelweg worden aangelegd. Dit vindt de indiener van de zienswijze onwenselijk. Bovendien moet er in de afwateringssloot langs het kavel van de indiener van de zienswijze een extra dam worden aangelegd. Natuurlijk kan daar een duiker in worden aangelegd, maar deze is altijd een onnodig risico in de afwatering bij extreme regenval. Ook zorgt de aanleg vanaf de Vogelweg voor een totale doorsnijding van het kavel van de indiener van de zienswijze en extra grondverlies is het gevolg. Ook zorgt het voor veel extra bewerkingskosten van de grond langs de ontsluiting. Hoewel deze ontsluiting op het kavel van de indiener van de zienswijze ligt, heeft ook de buurman van de indiener hier last van, omdat de betrokken gronden in één grondexploitatie worden bewerkt. Schade kan worden voorkomen als de bestaande kavelpaden worden gebruikt voor de ontsluiting naar de Ooievaarsweg. Graag ziet de indiener van de zienswijze dat de ontsluiting achter op zijn kavel naar de Vogelweg van de plankaart wordt verwijderd.	Deze zienswijze heeft betrekking op de posities nabij de Ooievaarsweg, ten noorden van de Vogelweg. Met het vervallen van de turbineposities LPT01 en LPT02 in de definitieve besluiten vervallen ook de wegen en opstelplaatsen over de genoemde percelen. Daarmee is aan deze zienswijze tegemoet gekomen.	Ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan is – mede naar aanleiding van binnengekomen zienswijzen- de wijziging doorgevoerd dat de turbines LPT01 en LPT02 zijn komen te vervallen.

c9-OB-0015	15.1	Stichting Flevo-Landschap heeft vanuit de overtuiging dat de energietransitie noodzakelijk is en dat winning van windenergie op land daar - in elk geval tijdelijk- een belangrijke bijdrage aan moet leveren, op verschillende momenten betrokkenheid getoond. Hierbij stelde de Stichting een zo goed mogelijke landschappelijke en ecologische inpassing centraal. Het ruimtelijk ontwerp is zodanig geworden dat de grote lijnen in het landschap worden gevolgd. Dit is landschappelijk gezien de beste oplossing, maar het betekent echter helaas niet dat de impact van het windpark gering is.	Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het beeldkwaliteitsplan juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.	
	15.2	In de vooroverlegreactie heeft Stichting Flevo-Landschap reeds zijn zorg gedeeld dat de Structuurvisie Oosterwold in het Inpassingsplan onderbelicht blijft. De ontwikkeling van Oosterwold stoelt op een evenwichtige organische en verweven ontwikkeling van natuur, landbouw en wonen. Stichting Flevo-Landschap en biologisch landbouwbedrijf ERF ontwikkelen in en nabij Oosterwold het project Noorderwold-Eemvallei. Geheel volgens het geïntegreerde concept van Oosterwold: met natuur in en rond de historische Eemvallei, en verweven met (stads)landbouw en roodontwikkeling in lage dichtheden. De provincie Flevoland heeft dit project in het Programma Nieuwe Natuur Flevoland gehonoreerd. De in de vooroverlegreactie uitgesproken zorg is niet weggenomen, eerder groter geworden. De grote impact van de 220 meter hoge windturbines nabij de A27 blijkt ertoe te leiden dat een groot aangrenzend deel van Oosterwold minder aantrekkelijk wordt voor wonen. Met als vervolgeffect dat de ontspannen verweving zich niet meer in de gewenste vorm zal ontwikkelen. Er treedt als het ware ontmenging van de componenten natuur-landbouw-wonen op. Hiermee loopt de kwaliteit van ons ontwikkeltraject Noorderwold-Eemvallei gevaar. Stichting Flevo-Landschap vraagt om deze consequentie van de opstelling langs de A27 expliciet te doordenken en op te lossen. Tevens is dit voor ons reden tot het verzoek om de ashoogte van de windmolens in elk geval te beperken tot 120 meter. Dit is ook conform het amendement dat Provinciale Staten heeft aangenomen bij de besluitvorming over het Regioplan Windenergie.	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de Eemvallei; sinds november 2016 zijn Rijk, de provincie Flevoland en de betrokken gemeenten met elkaar in overleg over de optimalisatie van de plannen Oosterwold en Windpark Zeewolde zodat beide ontwikkelingen zo volwaardig mogelijk gerealiseerd konden worden. Dit heeft geresulteerd in een afsprakenkader aan zowel de windpark-zijde als de Oosterwold-zijde waarbij gezocht is naar een evenwichtige verdeling van maatregelen waarbij ook nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de gevolgen voor de Nieuwe Natuurprojecten (waaronder Noorderwold-Eemvallei). Onderdeel van die maatregelen betreft een onderzoek naar de mogelijkheden om de ligging van de Eemvallei (natuurontwikkeling) te optimaliseren zodat deze meer in de slagschaduwzone komt te liggen. De plannen voor Noorderwold (op Zeewolde grondgebied, ten westen van de Vogelweg) zullen gefaseerd worden gerealiseerd. Voor een eerste fase zijn afspraken in voorbereiding. Alhoewel deze fase buiten de slagschaduwcontour ligt wordt daarin op dit moment wel keuzes gemaakt voor wat betreft de ligging van de zone Eemvallei die ook bepalend zullen zijn voor de rest van het project. Bij het onderzoek naar de mogelijkheden voor het verleggen van de Eemvallei zullen wij nadrukkelijk de gevolgen voor de kwaliteit en haalbaarheid van het nieuwe natuur project Noorderwold-Eemvallei meenemen.	
	15.3	Wij vinden het een goede beslissing en stellen het op prijs dat in het inpassingsplan is opgenomen dat in de (invloedsfeer van) het NNN-gebied en ook het zoekgebied voor compensatienatuur NNN de huidige windmolens worden verwijderd alvorens de nieuwe worden gebouwd. Wij vinden het een verstandige beslissing om de werkzaamheden uitsluitend buiten het broedseizoen uit te voeren.	Deze zienswijze wordt gezien als ondersteuning van het beleid en het voorliggende inpassingsplan.	
	15.4	Nabij het landschapskunstwerk Aardzee zijn drie turbines geprojecteerd, waarvan één aan de overzijde van de Vogelweg, één ter hoogte van het kunstwerk en één ten noordwesten van het kunstwerk. Wij verwachten dat de impact op de beleving van het kunstwerk aanzienlijk zal zijn. Het Milieueffectrapport geeft dit ook aan (hfd. 8.3 beoordeling effecten, pag. 219), effect op beleving: "zowel geluid als visueel, als karakter van het object als oase worden verstoord, wordt als licht negatief beoordeeld". De initiatiefnemer deelt dit inzicht kennelijk aangezien in het voorkeursalternatief de twee turbines naast de Aardzee op 160 meter worden gezet. Wij vinden echter -ondanks verzoek daartoe - geen onderbouwing van experts op het gebied van landschapskunst waarin wordt aangetoond dat op deze wijze de cultuurhistorische waarde van het kunstwerk behouden blijft. In het Milieueffectrapport (hfd. 8.6 mitigerende maatregelen pag. 222) wordt wel al de mitigerende maatregel genoemd: "Ten aanzien van de Aardzee zou voor windturbines een minimale afstand tot het land-art object in acht kunnen worden genomen die zich verhoudt tot de afmetingen van de Aardzee zelf, bijvoorbeeld 500 meter." Het Flevo-landschap is van mening dat de afstand van 160 m een stap in de	Vanwege luchtvaartveiligheid zijn de twee dichtstbijzijnde van de drie turbineposities bij de Aardzee komen te vervallen. Hierdoor zijn de effecten op de Aardzee afgenomen. De dichtstbijzijnde turbine ligt op meer dan 200 meter afstand tussen de turbine en de Aardzee bevindt de Vogelweg en een aantal bomenrijen.	hoofdstuk 5 effecten op Aardzee is aangepast

		goede richting is, maar dat de voorgestelde mitigerende maatregel dient te worden toegepast (dus plaatsing op 500 m afstand), tenzij expert-advies onderbouwt dat dit niet noodzakelijk is.		
	15.5	In het Voorkeursalternatief hebben de twee noordelijke turbines van het Adelaarstracé west en de drie noordelijke turbines van het Adelaarstracé oost een maximale tiphoogte van 220 meter. De aansluitende, zuidelijker geplaatste turbines hebben een maximale tiphoogte van maximaal 150 meter en een andere rotordiameter. Dit is niet conform het Regioplan en niet conform de ontwerpcriteria in het Beeldkwaliteitsplan. Het Flevo-landschap is van mening dat deze tweedeling in hoogte de landschappelijke inpassing en beleving slecht maakt en verzoekt om de vijf noordelijke windturbines dezelfde tiphoogte toe te kennen als de overige turbines in de lijn.	De afwijking van het regioplan is onderbouwd in hoofdstuk 5 van het inpassingsplan en is aanvaardbaar bevonden.	Ter illustratie zijn afbeeldingen toegevoegd ten aanzien van deze afwijking
	15.6	Het is ons bekend dat obstakelverlichting van de turbines niet geheel kan worden vermeden en dat stappen worden gezet in het beperken van de (knipper)verlichting en de effecten daarvan. Desondanks willen wij hier nogmaals op de urgentie hiervan wijzen. De verlichting heeft enorme impact op het landschap en is ons inziens een van de grootste afbreukrisico's voor draagvlak voor windparken bij de bevolking. Wij vragen u om in het inpassingsplan en de vergunningen op te nemen dat de initiatiefnemer innovatieve en minder belastende oplossingen voor deze veiligheidsproblematiek implementeert op het moment dat deze beschikbaar komen.	In een bijlage bij het inpassingsplan is het verlichtingsplan opgenomen. Hierin is gestreefd naar de minst belastende vorm van obstakelverlichting, zo zal er zo min mogelijk gebruik worden gemaakt van knipperende verlichting.	
	15.7	Het inpassingsplan onderschrijft de gebiedsgebonden bijdrage die de provincie Flevoland in het Regioplan Windenergie Oostelijk en Zuidelijk Flevoland heeft opgenomen. Het zal voor zich spreken dat wij vanuit onze missie ten aanzien van natuur en landschap bepleiten dat deze in elk geval voor een aanzienlijk deel ten goede komt aan natuur en landschap en recreatieve beleving hiervan in de invloedssfeer van het windpark.	Over de bestedingen van het gebiedsfonds worden te zijner tijd beslissingen genomen. Van de wens van het Flevoland wordt bij dezen kennis genomen.	
	15.8	Zoals aan het begin van onze zienswijze gesteld is Het Flevoland ervan overtuigd dat de energietransitie noodzakelijk is en dat winning van windenergie op land daar- in elk geval tijdelijk- een bijdrage aan moet leveren. De Vergunning Wet Natuurbescherming wordt echter voor onbepaalde tijd verleend. Dit vinden wij niet juist. Wij vinden het noodzakelijk dat tegen het einde van de levensduur van de nu te plaatsen windmolens een bezinning plaatsvindt op verschillende vragen. Zijn de windmolens nog langer nodig of zijn er minder belastende vormen van energiewinning beschikbaar? Hebben de windmolens geleid tot achteruitgang van de biodiversiteit of staan ze verbetering van de biodiversiteit in de weg? Blijken de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden toch te worden geschaad? Wordt het energielandschap als voldoende leefbaar ervaren of zijn op dat punt de inzichten gewijzigd? Wij verzoeken u met name vanuit de argumenten biodiversiteit en instandhoudingsdoelen N2000 om de vergunning voor bepaalde tijd in plaats van voor onbepaalde tijd te verstrekken.	De omgevingsvergunning voor het windpark Zeewolde kent een periode van 25 jaar toe. Daarmee is de door de indiener gevraagde belangenafweging na 25 geborgd.	In de toelichting van het inpassingsplan is de periode van 25 jaar nader toegelicht.
c9-OB-0016	16.1	Het saneren en opschalen was op basis van vrijwilligheid en het plan zou breed gedragen moeten worden in het gebied. Als ik nu de actuele status van het plan zie dan wordt aan geen van beide voorwaarden voldaan, zie bijgesloten brief 7 april 2017. Over de exacte cijfers lijkt niemand, ook de initiatiefnemer, te beschikken en daarover kan ik dus ook geen oordeel vellen. U zult wel begrijpen dat ik niet kan participeren in een project dat om een behoorlijke financiële inspanning van mij vraagt zonder dat ik kan beoordelen wat het rendement ervan zal zijn. Al die onduidelijkheden dienen verder uitgewerkt te worden en er dient door de initiatiefnemer duidelijk gecommuniceerd te worden wat de onderkant zal zijn van een redelijk rendement en wat er gebeurt indien het plan vanwege nieuwe inzichten niet wordt gerealiseerd terwijl de planvorming inmiddels onherroepelijk is geworden. Wat betekent dat dan voor mijn huidige windturbine locatie? Een logische gang van zaken zou naar mijn idee moeten zijn dat men eerst de haalbaarheid van het plan verder onderzoekt voor men de planologische procedure in werking zet.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

16.2	<p>Er is altijd door de provincie en de gemeente gecommuniceerd dat er slechts gesproken zou worden met 1 initiatiefnemer. Die initiatiefnemer moest er zorg voor dragen dat het plan voor de volle 100% zou worden gedragen door de turbine-exploitanten en bewoners/grondeigenaren van het projectgebied. Dat laatste is niet gelukt. Diverse partijen staan lijnrecht tegenover elkaar en een compromis is, ondanks de inschakeling van twee mediators, niet bereikt en zal ook niet worden bereikt. Normaal gesproken zou dus geconcludeerd moeten zijn dat het project zou worden afgeblazen. Niets is echter minder waar. Er wordt gewoon een nieuwe invulling gegeven aan het begrip draagvlak. Nu is het ineens voldoende dat de meerderheid voor sanering en opschaling is. Tot op heden is echter nog steeds niet duidelijk hoeveel concrete partijen, die vrij over hun locatie kunnen beschikken, zich nu scharen achter de plannen. Ik krijg daar graag duidelijkheid over.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer en de mogelijkheden tot participatie wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
16.3	<p>De indiener geeft aan dat hij/zij eigenaar is van de blooteigendom van een turbinelocatie. De initiatiefnemer van het project heeft zich nimmer in mijn contract verdiept en toen ik vertelde dat mijn contract een langere looptijd heeft dan wellicht gebruikelijk was men zeer verbaasd. Een oplossing voor eventuele participatie in het project, rekening houdende met mijn belangen en die van de opstalhouder, heeft men nooit aangedragen c.q. kunnen vinden. In de beleving van de indiener is men het gesprek daarover zelfs uit de weg is gegaan. Ondanks dat is men verder gegaan met de ontwikkeling van de planologie. De indiener noemt dat buitengewoon onzorgvuldig. Indien de indiener door de voorgenomen planvorming schade lijdt dan zal hij/zij niet schromen deze schade te verhalen op degene die verantwoordelijk is voor het ontstaan ervan.</p>	<p>Met eigenaren van gronden binnen het plangebied waarop thans windturbines staan die gesaneerd moeten worden, is door de initiatiefnemer van het windpark overleg geweest. Bij dit overleg is ook de mogelijkheid geboden tegen een vergoeding in het project deel te nemen, onder de voorwaarde dat de bestaande windturbines gesaneerd moeten worden. Door initiatiefnemer is aan alle betrokken grondeigenaren van de 93 turbineposities eenzelfde aanbod gedaan. Dit aanbod is ook aan indieners gedaan. De omvang van het aanbod en de mate van aanvaardbaarheid daarvan vormen echter geen aspecten die betrokken moeten of kunnen worden in de voorliggende besluitvorming. Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen.</p>	
16.4	<p>Middels de bijgaande brief van de gemeente Zeewolde en de Provincie Flevoland, gedateerd 5 oktober 2016, heeft het bevoegd gezag gedreigd met onteigening. Dat bevreedt mij zeer gezien het vrijwillige karakter dat dit project vanaf het begin heeft gehad. Daarnaast is de financiële paragraaf van het inpassingsplan volgens mij nog niet geschreven en is de financiële haalbaarheid van het plan derhalve niet of onvoldoende onderzocht. Men heeft er immers geen kijk op hoeveel turbines, en dat zijn er naar mijn idee nogal wat, er onteigend zullen moeten gaan worden. Het spreekt voor zich dat deze investering, die volgens de stukken gedragen zal moeten worden door de initiatiefnemer, zijn wissel zal trekken op het rendement. Mijns inziens is het middel van onteigening louter en allen gebruikt als drukmiddel om mensen die nog niet participeren in het plan toch mee te laten doen. Anders kan ik een dergelijke brief niet interpreteren.</p>	<p>Deze zienswijze heeft geen betrekking op de ruimtelijke afweging. In tegenstelling tot de suggestie die in de zienswijze wordt gewekt is geen keuze tussen het behouden van het bestaand planologische recht en het aanleggen van een nieuw windpark. In bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 zijn de bestaande turbines immers al wegbestemd. In de geldende Noodverordening Wind van de Provincie Flevoland is vervanging en opschaling van bestaande windturbines onmogelijk gemaakt. Iedere eigenaar van een bestaande windturbine in het gebied heeft de mogelijkheid om te participeren in het nieuwe windpark. Hiermee kan de eigenaar van de bestaande windturbine kiezen te participeren in de vorm van een aandeel in het nieuwe windpark. Mocht een eigenaar van een bestaande turbine niet kiezen om vrijwillig deel te nemen dan wordt voor de sanering van bestaande turbines een onteigeningsprocedure opgestart. Hiermee wordt geborgd dat de turbines worden gesaneerd en eigenaren worden gecompenseerd voor het verlies van hun turbine. De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld op financiële afspraken die de overheden en initiatiefnemer gemaakt hebben over het deel van de bestaande turbines die nog niet gecontracteerd zijn.</p>	<p>De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld</p>

c9-OB-0017	17.1	Op basis van de informatie waarover de indiener van de zienswijze beschikt, heeft hij de overtuiging dat er een groot nieuw windmolenpark wordt voorbereid in Zuidelijk Flevoland en dat dit windmolenpark komt op grondgebied van de gemeenten Zeewolde en Almere. In dit windmolenpark komen er één of meerdere molens dichtbij het woonhuis van de indiener van de zienswijze. Door deze korte afstand is het aannemelijk dat er voor de indiener van de zienswijze overlast ontstaat van teveel geluid en teveel slagschaduw. De indiener van de zienswijze is er van overtuigd dat deze overlast aanzienlijk meer is dan de maximale overlast, welke is opgenomen in de Nederlandse wet. Door deze overlast wordt het woongenot aangetast en zal de waarde dalen van het onroerend goed gaan dalen. De indiener van de zienswijze richt zich tot het bevoegd gezag om de windmolenplannen zodanig aan te passen zodat de overlast van geluid en slagschaduw worden teruggebracht naar wettelijke maximaal toegestane normen.	Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Om (de effecten van) geluid en slagschaduw te beperken zullen mitigerende maatregelen worden genomen. Concreet betekent dat waar nodig is om aan de normen voor slagschaduw en geluid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en/of middels een geluidsmodus worden teruggeregeld. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.
c9-OB-0018	18.1	De gemeente Almere vertegenwoordigt de belangen van haar inwoners. De gemeente heeft een eerder stadium een reactie gegeven op het plan waar de indiener van de zienswijze zich in kan vinden. Met de genoemde reactie is onvoldoende tot niet rekening gehouden in de plannen. Daarom vindt de indiener van de zienswijze de plannen onjuist.	Zie voor de beantwoording van de door de gemeente Almere ingebrachte zienswijze de beantwoording van zienswijze 50.1 t/m 50.4
	18.2	Als 1 van de eerste 100 inwoners van Lelystad eind Jaren 60 is de indiener na mijn studie en werk elders teruggekomen en alweer lange tijd woonachtig in Flevoland en nu in Almere-Overgooi. Met lede ogen heeft de indiener moeten toekijken hoe het mooie open landschap gevuld werd met windmolens en dan vaak ook nog onvoldoende planmatig. Blijkbaar wil de overheid het landschap nog verder aantasten door nu de allergrootste windmolens te plaatsen dicht bij de grens van Almere en vanwege hun grote omvang in het zicht van een flink deel van omliggende woongemeenschappen. De indiener vindt dat hij/zij in zijn/haar woon- en leefgenot wordt aangetast door deze respectloze plannen. De indiener is niet tegen windmolens en heeft ook niet geprotesteerd tegen de eerdere plannen en installatie van windmolens, maar de huidige plannen zijn respectloos voor het flevo landschap en voor de bewoners van Almere en gaan veel te ver, aldus de indiener.	Het voorkeursalternatief is tot stand in een zorgvuldig proces, waarbij een belangrijk aspect de landschappelijke inpassing van de nieuwe turbines is geweest. De basis is gelegd in het Regioplan. Het initiatief geeft uitvoering aan het beleid van opschalen en saneren van windturbines van de provincie Flevoland. De doelstelling van het project is een zo hoog mogelijke productie van duurzame energie in het projectgebied zuid, zoals dat is begrensd in het Regioplan Windenergie Zuidelijke en Oostelijk Flevoland, door middel van één integraal windenergieproject waarbij de pijlers economische haalbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, draagvlak, natuur en milieu met elkaar in evenwicht zijn, de verdien capaciteit uit windturbines in het gebied wordt vergroot en over meer mensen wordt verdeeld en waarbij een bijdrage wordt geleverd aan de landschappelijke samenhang en ruimtelijke kwaliteit van het gebied door het huidige bestand aan windturbine te saneren. De commissie voor de milieueffectrapportage geeft hierover in haar toetsadvies aan "Ook blijkt duidelijk dat het MER en het beeldkwaliteitsplan een belangrijke rol hebben gespeeld in de uitwerking van het voorkeursalternatief."
	18.3	De indiener roept op om weer rekening te houden met de (toekomstige) bewoners van Almere door: <ul style="list-style-type: none"> • de ashoogte van de windmolens langs de A27 te verlagen naar de hoogte van de huidige Windmolens die staan naast de A27 met de kruising met de Waterlandse weg. • zo veel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en molenposities te verplaatsen waardoor (de ontwikkeling van) een kwalitatief goed en samenhangend groen woonlandschap rondom het oostelijk woongebied van Almere mogelijk blijft. De indiener suggereert het gebruik van luchtvaartverlichting te vermijden. Geen lichtshow! Burgerparticipatie-mogelijkheden in het inpassingsplan informatie op te nemen.	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold, wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van luchtvaartverlichting (obstakelverlichting) wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze 11.2.

c9-OB-0019	19.1	<p>De indiener is van mening dat de opbrengst van het park veel te hoog is ingeschat. Samengevat verzet de indiener van de zienswijze zich tegen dit plan omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> het windpark de burger via te betalen subsidies te zwaar in haar koopkracht treft; het windpark veel minder opbrengt dan geprognosticeerd; het windpark veel minder CO2- reduceert dan geprognosticeerd; het windpark schade toebrengt aan het landschap en dieren; het windpark de verrommeling van het landschap niet oplost; het windpark 's-nachts het zicht op de sterrenhemel bederft; het windpark alleen voor het financiële gewin van de initiatiefnemers is bedoeld; het windpark de negatieve gevolgen afwentelt op de maatschappij; het windpark geen of nauwelijks bijdrage levert in werkgelegenheid, behalve bij de betrokken adviesbureau's en vele ambtenaren, die graag vijf keer herhalend in de 1000 pagina's tellend MER uitwijden over pietluttigheden en de onrealistische kern verbloemen. 	<p>Het voorkeursalternatief is tot stand in een zorgvuldig proces, waarbij een belangrijk aspect de landschappelijke inpassing van de nieuwe turbines is geweest. De basis is gelegd in het Regioplan. Het initiatief geeft uitvoering aan het beleid van opschalen en saneren van windturbines van de provincie Flevoland.</p> <p>De doelstelling van het project is een zo hoog mogelijke productie van duurzame energie in het projectgebied zuid, zoals dat is begrensd in het Regioplan Windenergie Zuidelijke en Oostelijk Flevoland, door middel van één integraal windenergieproject waarbij de pijlers economische haalbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, draagvlak, natuur en milieu met elkaar in evenwicht zijn, de verdien capaciteit uit windturbines in het gebied wordt vergroot en over meer mensen wordt verdeeld en waarbij een bijdrage wordt geleverd aan de landschappelijke samenhang en ruimtelijke kwaliteit van het gebied door het huidige bestand aan windturbine te saneren.</p> <p>De commissie voor de milieueffectrapportage geeft hierover in haar toetsadvies aan "Ook blijkt duidelijk dat het MER en het beeldkwaliteitsplan een belangrijke rol hebben gespeeld in de uitwerking van het voorkeursalternatief."</p> <p>Ten aanzien van de financiële haalbaarheid van het plan, zie algemene beantwoording 2.7.</p>	
	19.2	<p>Het zicht op de sterrenhemel wordt met de nachtluchten ernstig verstoord.</p>	<p>Nederland heeft zich verbonden aan het Verdrag van Chicago dat betrekking heeft op de luchtvaart. In ICAO Annex 14 zijn afspraken onder het verdrag gemaakt ten aanzien van de markering van obstakels door middel van obstakelverlichting. De richtlijnen in deze annex vereisen markering van objecten die hoger zijn dan 150 m. zoals hier het geval is. Aanbevolen wordt om dit te doen door middel van obstakelverlichting. Deze aanbeveling wordt algemeen in Nederland toegepast. Hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. Deze verlichting is in zijn algemeen slechts als puntbron zichtbaar, evenals dit het geval is voor andere lichtpunten (zoals openbare verlichting, auto's en objectverlichting zoals van windturbines en winningsplatforms) en leidt niet tot aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow), een toename van het algemene lichtniveau in het gebied of lichthinder door directe instraling bij gevoelige objecten. Er is dan ook geen aantasting van de kwaliteit van duisternis van het gebied. In het verlichtingsplan is het uitgangspunt gehanteerd om, mits dit de luchtvaartveiligheid niet schaadt, de hinder door obstakelverlichting voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Er is echter zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid om niet alle molens te voorzien van verlichting. De beperkte tussenafstanden van de molens biedt deze mogelijkheid zonder dat dit nadelig is voor de luchtvaartveiligheid. In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting. Het inpassingsplan gaat hier in op het verlichtingsplan in paragraaf 5.12 op in en de verplichting om obstakelverlichting te realiseren, het verlichtingsplan is als bijlage bij het plan toegevoegd. De verplichting om obstakelverlichting te realiseren is conform een verlichtingsplan is vastgelegd in artikel 5.4 van de planregels van het inpassingsplan. Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door ILT. Vanwege de beperkte tussenafstanden is het mogelijk om niet alle molens te voorzien van verlichting. Echter, omdat gekozen is voor vast brandende verlichting ('s nachts/schemer), dient elke molen verlicht te worden. Hoe de molens voorzien worden van verlichting is aangegeven in bijlage 2.</p>	
	19.3	<p>Via aan het park verleende subsidie moet de indiener van de zienswijze (en elke burger) een bijdrage leveren aan de exploitatie van het windpark. De indiener van de zienswijze heeft niet gevraagd om het windpark, waarbij de opbrengst en de CO2-besparing te rooskleurig worden voorgesteld en waarvoor de indiener van de zienswijze dan ook niet wenst te betalen.</p>	<p>Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.</p>	

	19.4	Het benoemen van energieopbrengst in 'het aantal huishoudens' is niet conform de ISO-standaard en is in dit document met 3000kWh per huishouden te laag berekend.	Het is niet duidelijk wat met 'dit document' wordt bedoeld. Deze zienswijze is niet relevant voor de besluitvorming. Voor de besluitvorming is het relevant wat de te verwachten energieopbrengst is. Dit is verwoord in tabel 5.7 van het inpassingsplan.	
c9-OB-0020	20.1	De belangen van de inwoners van de gemeente Almere worden onvoldoende erkend. In de MER opgesteld door Pondera Consult wordt gesteld dat er wegens financiële redenen gekozen is om zo hoog mogelijke windturbines langs de A27 te plaatsen. Daarmee voorbijgaand aan het feit dat door de extra hoge turbines de impact op met name de bewoners van de gemeente Almere vergroot wordt. De invloed wordt niet alleen vergroot, maar ook de afstand waarover deze optreedt is groter. De V-164 van MHI Vestas Offshore Wind, zal een van de gegadigden zijn om toegepast te worden als turbine met een tiphoogte van 220 meter. In de naam van de leverancier is eigenlijk al aangegeven dat deze machines in de basis niet ontworpen zijn om zo dicht bij bewoning toegepast te worden, maar verder afgelegen op zee. Verlaging van de maximaal toegestane hoogte zou dan ook bijzonder wenselijk zijn.	Ten aanzien van de totstandkoming van het VKA, de keuze voor hoge windturbines langs de A27 en de gevolgen voor de omgeving wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	20.2	In het onderzoek van het Tinbergen Instituut is aangetoond dat er een waarde daling van omliggende woningen optreedt, welke hoger is naar mate de hoogte en diameter van de wieken toeneemt. Bij extra grote turbines komt daar nog eens een extra daling bovenop. Zoals het voorstel er nu ligt, zullen de hier te plaatsen windturbines tot de allergrootste op land geplaatste turbines behoren. Hoewel de wijk Overgooi iets verder afgelegen is dan de wijken in Almere Hout en Almere Buiten, zullen de windturbines langs de A27 zeer nadrukkelijk zichtbaar zijn en aldus hun invloed hebben.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	20.3	De oriëntatieverlichting met de rode knipperlampen zal 's avonds en 's nachts bijzonder storend zijn. Beperking, dan wel geheel niet toepassen hiervan is zeker wenselijk. Een en ander conform wat door het bij het project betrokken Pondera Consult op haar website is beschreven omtrent lichthinder bij windturbines.	Nederland heeft zich verbonden aan het Verdrag van Chicago dat betrekking heeft op de luchtvaart. In ICAO Annex 14 zijn afspraken onder het verdrag gemaakt ten aanzien van de markering van obstakels door middel van obstakelverlichting. De richtlijnen in deze annex vereisen markering van objecten die hoger zijn dan 150 m. zoals hier het geval is. Aanbevolen wordt om dit te doen door middel van obstakelverlichting. Deze aanbeveling wordt algemeen in Nederland toegepast. Hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. Deze verlichting is in zijn algemeen slechts als puntbron zichtbaar, evenals dit het geval is voor andere lichtpunten (zoals openbare verlichting, auto's en objectverlichting zoals van windturbines en winningsplatforms) en leidt niet tot aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow), een toename van het algemene lichtniveau in het gebied of lichthinder door directe instraling bij gevoelige objecten. Er is dan ook geen aantasting van de kwaliteit van duisternis van het gebied. In het verlichtingsplan is het uitgangspunt gehanteerd om, mits dit de luchtvaartveiligheid niet schaadt, de hinder door obstakelverlichting voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Er is echter zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid om niet alle molens te voorzien van verlichting. De beperkte tussenafstanden van de molens biedt deze mogelijkheid zonder dat dit nadelig is voor de luchtvaartveiligheid. In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting. Het inpassingsplan gaat hier in op het verlichtingsplan in paragraaf 5.12 op in en de verplichting om obstakelverlichting te realiseren, het verlichtingsplan is als bijlage bij het plan toegevoegd. De verplichting om obstakelverlichting te realiseren is conform een verlichtingsplan is vastgelegd in artikel 5.4 van de planregels. Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door ILT. Vanwege de beperkte tussenafstanden	

			is het mogelijk om niet alle molens te voorzien van verlichting. Echter, omdat gekozen is voor vast brandende verlichting ('s nachts/schemer), dient elke molen verlicht te worden. Hoe de molens voorzien worden van verlichting is aangegeven in bijlage 2	
c9-OB-0021	21.1	In het jaar 2011 is de aanvraag van de molen van de indiener van de zienswijze vergund, de molen is in 2012 in bedrijf gesteld. Deze is dus nog maar kort in bedrijf. De aanvraag en de bouw van de windmolen is in dezelfde periode gestart als de bouw van het windpark Alexia in de Zuidlob. In het regioplan is dit windpark aangegeven als vrijwaringszone-windturbine.	Voor twee bestaande solitaire windturbines –waaronder de turbine van de indiener van deze zienswijze- die zijn gelegen binnen het plangebied van dit inpassingsplan, maar die zijn gebouwd na 2006, geldt dat deze geen deel uitmaken van de saneringsopgave zoals die in dit inpassingsplan is opgenomen.	De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld
	21.2	In de overeenkomst windvereniging Zeewolde en de statuten van de ontwikkelvereniging Zeewolde staat vermeld dat er een uitzondering is van lidmaatschap van eigenaren van grond, windturbines en participanten in windparken die na 2010 opgeleverd zijn. Deze bepaling is te vinden in de voorovereenkomst op ledenovereenkomst ontwikkelvereniging 7 april 2015, bijlage 1, statuten ontwikkelvereniging Zeewolde artikel 4, lid a van de oprichtingakte van de statuten ontwikkelvereniging Zeewolde. De molen van de indiener van de zienswijze is na 2010 gebouwd, windturbines die na 2010 zijn opgeleverd zijn uitgesloten van deelname (Sternweg, Zuidlob).	zie antwoord op 21.1	
	21.3	De indiener van de zienswijze verzoekt om maatwerk te leveren in het inpassingsplan en op die manier ook twee bestaande windturbines, die na 2006 zijn vergund en gebouwd, te zijn toegestaan. Specifiek is dan ook het verzoek om het jaar 2006 te veranderen in 2010.	Het jaartal 2006 verwijst naar turbines die vergund zijn na vaststelling van (oud)bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2006. Om die reden is het jaartal niet aangepast. De toelichting is aangevuld om de verwijzing naar het (oud)bestemmingsplan buitengebied. Dit heeft geen gevolgen voor de turbines uit 2010 (zie antwoord op 21.1).	
	21.4	De indiener verzoekt om beide bestaande turbines ook op de verbeelding van het inpassingsplan op te nemen.	Dit verzoek is niet gehonoreerd. De verbeelding is niet aangepast omdat de bestaande turbines vergund en gebouwd na bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2006 niet behoren tot Windpark Zeewolde. Deze turbines dienen positief bestemd dienen te worden in het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016. Het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 zal worden gerepareerd.	
c9-OB-0022	22.1	Hoewel de nieuwe planvorming voorziet in het saneren van de bestaande windturbines is de indiener van de zienswijze van mening dat de kernkwaliteit 'Openheid' door de bouw van de nieuwe turbines wordt aangetast en de plaatsing van nieuwe turbines derhalve in strijd is met de kernkwaliteiten zoals genoemd in het vigerende Omgevingsplan van de provincie. De nieuwe grotere turbines zullen vanaf een grotere afstand zichtbaar zijn en het open karakter van het gebied derhalve meer aantasten dan de kleinere bestaande turbines. Daarnaast wordt hierbij verwezen naar pagina's 159 en 160 van het genoemde Omgevingsplan Flevoland. De indiener van de zienswijze is van mening dat de realisatie van het windpark eveneens is in strijd de tekst op pagina 160 van het Omgevingsplan.	Zie het antwoord op zienswijze 15.1	

	22.2	<p>Inmiddels is gebleken dat Ontwikkelvereniging Zeewolde onvoldoende draagvlak kan creëren onder bewoners, eigenaren en exploitanten van windturbines in het gebied. Er kan derhalve worden geconstateerd dat er meerdere partijen zijn die een rol willen spelen in de ontwikkeling van windenergie in de polder en er is derhalve geen sprake van slechts één initiatiefnemer waarover in de toelichting op het bestemmingsplan gesproken wordt. De initiatiefnemer kan niet over alle benodigde turbinelocaties in de polder beschikken en derhalve niet de garantie geven dat de koppeling tussen saneren en opschalen daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.</p>	<p>Ten behoeve van het inpassingsplan wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid daarvan, waarbij het bestaan van meerdere initiatiefnemers geen te betrekken aspect is. Wel is van belang dat het initiatief van Windpark Zeewolde B.V. door de minnelijke verwerving van de benodigde grondposities en de mogelijkheid van toepassing van de gedoogplicht als initiatiefnemer voldoet aan de eis van uitvoerbaarheid. Verder vormt het al dan niet bestaan van draagvlak geen juridisch te betrekken aspect. Niettemin wordt erop gewezen dat Windpark Zeewolde B.V. op meerdere manieren poogt zoveel mogelijk draagvlak te creëren, waarbij wordt gewezen op paragraaf 2.4 en antwoord 31.1. Voor overige beantwoording ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	22.3	<p>In een brief van Novec van 8 september 2016 gericht aan het ministerie van Economische Zaken wordt melding gemaakt van het hiervoor genoemde voornemen tot stoppen van de exploitatie van de Middengolfzender. Dat voornemen is echter nog niet omgezet in concrete plannen en het is tot op heden allerm minst zeker of dit ook gerealiseerd zal kunnen worden. Uit niets blijkt dat de opheffing een gelopen race is. Aangezien de locatie in het bestemmingsplan Windpark Zeewolde een cruciale rol speelt ten behoeve van de plaatsing van een onderstation is de indiener van de zienswijze van mening dat er eerst meer duidelijkheid moet komen over de toekomst van het zendstation alvorens men het Windpark Zeewolde planologisch kan regelen. Uit niets is gebleken dat er al overeenstemming is tussen Novec en de initiatiefnemers van het windpark.</p>	<p>Zie antwoord 44.1</p>	
	22.4	<p>Voor zover bekend is er nog steeds geen onherroepelijke toezegging gedaan in het kader van de noodzakelijk subsidie van de rijksoverheid. Zonder die subsidie is het plan volstrekt onhaalbaar. Gezien het feit dat recent is uitgekomen dat het ontwikkelen van windenergie op zee slechts een investering vergt van circa 30% van hetgeen door de rijksoverheid was begroot is helemaal niet uit te sluiten dat men op het laatste moment kiest voor het ondersteunen van die ontwikkelingen en het project in Flevoland laat vallen. Recent zijn nog twee nieuwe gebieden op zee aangewezen mede omdat de weerstand tegen projecten op zee minder hevig is dan in het geval van projecten op land. Dat de tegenstand tegen de komst van de turbines groot zal zijn blijkt onder andere uit een bericht dat laatst is gebracht via Omroep Flevoland. Hoewel er met alle betrokken gemeenten vooraf constructief overleg zou zijn geweest blijkt het draagvlak bij diezelfde gemeenten af te brokkelen. Alle aanpassingen die zullen leiden tot de bouw van kleinere turbines zullen zorgen voor een lager rendement en derhalve tot een wijziging in de financiële onderbouwing van het plan. Gezien deze grote onduidelijkheid kan niet gesproken worden over een financieel gedragen planvorming.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Ten aanzien van het alternatief van wind op zee: voor het behalen van de energieakkoord doelstellingen en de doelstellingen van het Parijs-akkoord er is geen sprake van een keuze tussen wind op land of wind op zee, maar zijn beide noodzakelijk.</p>	
	22.5	<p>Op dit moment ervaart de indiener van de zienswijze tijdens het voor- en het najaar ernstige hinder van slagschaduw van de bestaande turbine 1 (Duikerweg 6 te Zeewolde). De verwachting is dat de overlast als gevolg van slagschaduw maar ook als gevolg van geluidsoverlast behoorlijk zal toenemen omdat de overlast in de toekomst zal worden ervaren vanuit de positie van 3 windturbines. Niet alleen het aantal turbines dat overlast geeft zal toenemen, deze turbines worden ook nog een ongeveer tweemaal zo hoog als de enige bestaande turbine.</p>	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Waar nodig zullen mitigerende maatregelen worden genomen om de effecten van geluid en slagschaduw te beperken tot de normering uit het Activiteitenbesluit en de -regeling. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding. In het kader van het inpassingsplan mag voor de vaststelling van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat worden aangesloten bij de normering uit het Activiteitenbesluit en de -regeling. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.</p> <p>Voor deze woning geldt dat er twee te saneren turbines op relatief korte afstand van de woning staan. Deze twee turbines worden als onderdeel van het windpark Zeewolde gesaneerd waardoor de effecten van deze turbines komt te vervallen. De dichtstbijzijnde turbine in de nieuwe lijn ligt op circa 650m van de woning. Waar nodig zal voor deze turbine (en de 2 andere van de door de indiener genoemde dichtstbijzijnde nieuwe windturbines) om aan de normen voor slagschaduw en ge-</p>	

			luid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en of middels een geluidsmodus worden terug geregeld.	
	22.6	De indiener van de zienswijze maakt bezwaar tegen het feit dat een deel van zijn eigendom gebruikt zal gaan worden voor een kabels en leidingen-tracé terwijl er in de berm van de diverse wegen voldoende ruimte is. Tevens maakt hij bezwaar tegen een tracé vlak naast zijn eigendom aangezien in dat geval een deel van zijn eigendom gebruikt zal dienen te worden als werkstrook.	Zie beantwoording van zienswijze 0008. De vraag heeft betrekking op de 150kV bekabeling van het nieuwe onderstation naar het Tennet station. Indiener stelt terecht dat het de voorkeur verdient de bekabeling in de brede berm te leggen. In het inpassingsplan is de ligging hiervoor verschoven ten opzichte van het ontwerp.	De verbeelding van het inpassingsplan is aangepast.
	22.7	Op 29 september 2016 is het bestemmingsplan Buitengebied 2016 vastgesteld. Tientallen eigenaren van locaties van bestaande windturbines hebben beroep aangetekend bij de Raad van State tegen het niet positief bestemmen van de huidige turbinelocaties. Het is niet ondenkbeeldig dat de RvS positief zal besluiten ten behoeve van degene die beroep hebben aangetekend. Dat zal betekenen dat diverse locaties positief bestemd zullen gaan worden hetgeen gevolgen kan hebben op de uitvoering van het Windpark Zeewolde.	De bestaande solitaire windturbines die voor 2006 zijn gebouwd en die deel uitmaken van het plangebied van bestemmingsplan Zeewolde 2016, waren opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2006. Aan dat bestemmingsplan is echter voor wat betreft de windturbines in 2007 door de provincie Flevoland gedeeltelijk goedkeuring onthouden. De bestaande windturbines zijn daarmee nooit van een geldige planologische titel voorzien en sinds 2007 daarmee in werking onder het overgangsrecht. Dit inpassingsplan wijzigt daarin niets. Dat houdt in dat, zelfs al zou de bestuursrechter de beroepen tegen het bestemmingsplan op dit punt gegrond verklaren, dan zou dat niet tot gevolg hebben dat in dit inpassingsplan een geldige planologische titel zou moeten worden toegekend. Vooralsnog mag worden uitgegaan van de afwezigheid van een specifieke bestemming voor de bestaande solitaire windturbines en derhalve een grond om deze windturbines te onteigenen, voor zover geen minnelijke verwerving plaats kan vinden. Afhankelijk van de uitkomst van de beroepsprocedure is het aan de gemeenteraad van Zeewolde om te bepalen op welke wijze zij de uitspraak van de bestuursrechter in het bestemmingsplan Zeewolde wenst te verwerken.	
	22.8	Het bestemmingsplan Windpark Zeewolde bevat een fout op de plankaart. De begrenzing van het Novec-terrein is te groot aangeduid. Dat is onjuist en dient te worden gerepareerd.	Deze vraag heeft betrekking op de begrenzing van de agrarische bestemming op het NOVEC-terrein. Indiener stelt terecht dat de begrenzing niet overeenkomt met het onderliggende bestemmingsplan. In het inpassingsplan is de ligging hiervoor verschoven ten opzichte van het ontwerp.	de begrenzing is aangepast. Zie verbeelding.
c9-OB-0023	23.1	In het jaar 2012 is de aanvraag van de molen vergund, de molen is in 2013 in bedrijf gesteld. Deze is dus nog maar kort in bedrijf. De aanvraag en de bouw van de windmolen is in dezelfde periode gestart als de bouw van het windpark Sternweg. In het regioplan is dit windpark aangegeven als vrijwaringszone-windturbine.	Zie reactie op zienswijze 21.1	
	23.2	In de overeenkomst windvereniging Zeewolde en de statuten van de ontwikkelvereniging Zeewolde staat vermeld dat er een uitzondering is van lidmaatschap van eigenaren van grond, windturbines en participanten in windparken die na 2010 opgeleverd zijn. Deze bepaling is te vinden in de voorovereenkomst op ledenovereenkomst ontwikkelvereniging 7 april 2015, bijlage 1, statuten ontwikkelvereniging Zeewolde artikel 4, lid a van de oprichtingsakte van de statuten ontwikkelvereniging Zeewolde. Deze molen is na 2010 gebouwd, windturbines die na 2010 zijn opgeleverd zijn uitgesloten van deelname. Er is sprake van een vergelijkbare situatie als de Sternweg (2012) en de Zuidlob (2011).	Zie reactie op zienswijze 21.2	
	23.3	De indiener van de zienswijze verzoekt het jaartal 2006 te veranderen in 2010, zodat het inpassingsplan zodanig wordt aangepast dat een tweetal bestaande windturbines, dat na 2006 is vergund en gebouwd, eveneens worden meegenomen.	Zie reactie op zienswijze 21.3	

	23.4	Op de kaart van de molens, verzoekt de indiener van de zienswijze om de genoemde molen vast te leggen op de verbeelding van het inpassingsplan.	Zie reactie op zienswijze 21.4	
c9-OB-0024	24.1	De indiener van de zienswijze is van mening, dat geen omgevingsvergunning kan worden verleend voor windturbine RDT-01, daar de initiatiefnemers niet over deze grondpositie beschikken. Indien men deze via een gedoogplicht meent af te dwingen, stelt de indiener van de zienswijze (zolang de rechtsongelijkheid blijft in opstalvergoedingenstelsel en geen overeenstemming wordt bereikt), het recht te hebben de bewuste plek te reserveren voor eigen exploitatie. Indien de gemeente Zeewolde toch vergunning verleent voor een windturbine aan de andere kant van de D-tocht dient deze minimaal 60 meter cq risicoafstand van onze grond gepositioneerd worden, daar de indiener van de zienswijze in dat geval niet akkoord gaat met enige wiekoverslag van de geplande RDT-01. In verband met de toename van de totale geluidsbelasting (mede door de meest voorkomende windrichting zuidwest) zullen windturbines t/m RDT-04 op een fabrieksinstelling moeten draaien die een lager brongeluid voortbrengen, daar anders onze woon/werkomgeving (hinder op de werkomgeving is door de open stal en daarbij behorende erfsituatie zuidwest georiënteerd gelijk zo niet hinderlijker dan op de woning) teveel hinder ondervindt, daar bij de berekende geluidsc contouren de geluidsniveaus overdag en 's nachts boven de norm uitkomen. Bij de betreffende windturbines moeten ook stilstandvoorzieningen worden aangebracht, die ten tijde van de berekende potentiële schaduwduur 148 uur en 37 minuten in werking moeten treden.	Met deze indiener heeft de initiatiefnemer sinds de ter inzage legging van de ontwerp besluiten contact gehad om op minnelijke basis tot overeenstemming proberen te komen. De gesprekken zijn op dit moment nog gaande. Ten aanzien van de beschikking over grondposities is in het inpassingsplan toege-licht dat de initiatiefnemer de intentie heeft uitgesproken dat, mocht zij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, een zogenoemde ge- doogplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht zal aanvrage- gen. Deze beschikking kan dan vervolgens door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestem- mingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg. Waar het nodig is om aan de norm te voldoen, wordt er voor betreffende woningen in de buurt van de Roerdompstoet de mitigerende maatregel stilstand op gezette tijden van de windturbine toegepast zodat er niet te veel slagschaduw plaatsvindt en de mitigerende maatregel geluidsmodus om het geluid terug te regelen.	
	24.2	De indiener van de zienswijze gaat niet akkoord met opname in de lijst van windturbine 37 coördinaten X155817/Y492173 en windturbine 158 coördina- ten X159904/Y491298. De gemeente Zeewolde had deze windturbines bij de laatste vaststelling van het bestemmingsplan niet wederom onder het over- gangsrecht mogen plaatsen, mede daar de plannen voor Windpark Zeewolde niet vastgesteld waren.	Zie het antwoord op zienswijze 22.7. De afweging die de gemeenteraad bij vast- stelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 heeft gemaakt, ligt in het ka- der van de vaststelling van dit inpassingsplan niet voor ter discussie.	
	24.3	In de beschrijving van het plan wordt gesproken over een mooier landschap, echter met het gekozen voorkeursalternatief wordt het open middengebied geheel vol geprojecteerd. Met de beoogde masthoogte/rotordiameter ver- houding ontstaat geen mooier landschap.	Zie het antwoord op zienswijze 15.1	
	24.4	Het Rijk geeft aan, dat de initiatiefnemers met alle huidige eigenaren van te saneren windturbines een overeenkomst heeft, echter bestaan (door rechts- ongelijkheid in het vergoedingenstelsel tussen RVB en blote grondeigena- ren) slechts voor tweederde deel van het te saneren aantal contractuele af- spraken. Het Rijk stelt, dat al deze turbines moeten verdwijnen, wil het plan Windpark Zeewolde tot voltooiing komen. Dus uitgaande van niet volledige sanering, zoals in het ontwerp-inpassingsplan wordt geëist, mogen geen omgevingsvergunningen worden verleend.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar para- graaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de economische en fi- nanciële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

	24.5	Aangaande het onderzoek geluidsbelasting windturbines worden (in tabel 5.2 van alinea 5.2.2 van het onderzoek) andere waarden weergegeven door Pondera Consult als in de WOB-aanvraag. Bij woning Ibisweg 2 worden geluidswaarden overschreden, door geplande windturbine RDT-02 op 450 meter afstand. Daarnaast hebben meerdere turbines in de RDT-lijn, door slagschaduw en overige risico's een negatieve invloed op woon- en werkactiviteiten aan de Ibisweg 2 en die van de LPT-lijn op die aan de Ooievaarsweg 22. Zaken die bij eigen exploitatie in een ander daglicht staan, daar de huidige turbine Noord van het erf georiënteerd is. Daarnaast is het een kwalijke zaak, dat in "het MER" voorbijgegaan wordt aan de huidige CO2-reductie en CO2-footprint.	Ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan is –mede naar aanleiding van binnengekomen zienswijzen- de wijziging doorgevoerd dat de turbines LPT01 en LPT02 zijn komen te vervallen. Met het vervallen van de twee noordelijke posities in de LPT-lijn als gevolg van luchtvaartbeperkingen (LPT01 en LPT02), vervalt ook de invloed van deze turbines Als met WOB-aanvraag WABO-aanvraag wordt bedoeld dan gaat het om enerzijds het akoestisch rapport d.d. 30-12-16 als bijlage 7 bij het ontwerp-inpassingsplan en anderzijds om het akoestisch rapport d.d. 13-1-17 behorend bij de vergunning-aanvraag. In het eerste rapport is in tabel 4.7 t/m 4.9 aangegeven in de tabellen met rekenresultaten dat voor de Ibisweg 2, na mitigatie, de geluidsbelasting voldoet aan de norm. Dezelfde belasting is genoemd in tabel 2.6 in het akoestisch rapport bij de WABO-aanvraag. Paragraaf 13.3 van het MER gaat in op de CO2-reductie door de verschillende alternatieven, daarbij wordt ook ingegaan op de benodigde energie voor de productie van windturbines.	Ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan is –mede naar aanleiding van binnengekomen zienswijzen- de wijziging doorgevoerd dat de turbines LPT01 en LPT02 zijn komen te vervallen.
c9-OB-0025	25.1	Wij verwachten dat de windmolens zoals omschreven in het huidige plan een negatief effect hebben op onze wijk, vanwege: -de voorgestelde hoogte en daarmee het aanzicht van de wijk; -de hinderlijke knipperlichten van de turbines; -het aantal molens.	Zie het antwoord bij zienswijze nummer 2.2 (belangen bewoners Almere) alsmede het antwoord bij zienswijze nummer 20.3 voor wat betreft de obstakelverlichting.	
	25.2	De indieners van de zienswijze sluiten zich aan bij de zienswijze van de gemeente Almere.	Zie voor de beantwoording van de door de gemeente Almere ingebrachte zienswijze de beantwoording van zienswijze 50.1 t/m 50.4	
c9-OB-0026	26.1	In de MER is de hinder voor (trek)vogels ingeschat op basis van de gemeten vlieghoogten in relatie tot de huidige windmolens. Er is geen rekening gehouden met de nieuwe posities, de veel grotere hoogte en spanwijdte van de nog te plaatsen windmolens. Daarmee is de MER onvolledig en onjuist.	Het MER is op dit punt niet onvolledig of onjuist omdat bij de effectbepaling- en beoordeling gebruik is gemaakt van de best ter beschikking staande informatie, waarbij een worst case benadering is gehanteerd. Ten aanzien van barrièrewerking is gebruik gemaakt van literatuur, eigen waarnemingen uit veldonderzoek en informatie over de dimensies van de geplande windturbineopstellingen. Op basis hiervan is ingeschat of vogels de windturbine opstellingen zullen kruisen of omvliegen, en de mate waarin dat per inrichtingsalternatief valt te verwachten. Een meer gedetailleerde kwantificering van barrièrewerking is, met name bij grote windturbines met ook grotere tussenafstanden, nog niet mogelijk omdat er nog geen onderzoek over beschikbaar is. Dit heeft geen gevolgen voor de betrouwbaarheid van de conclusies, omdat in geval van twijfel altijd een worst case uitgangspunt is gehanteerd. Als het optreden van barrièrewerking niet met zekerheid uitgesloten kan worden, is het uitgangspunt voor de effectbeoordeling dat barrièrewerking optreedt en mitigerende maatregelen genomen moeten worden om het optreden van barrièrewerking wel met zekerheid uit te kunnen sluiten. In de slachtofferberekeningen wordt rekening gehouden met de eigenschappen en positionering van de geplande turbines. In het flux Collision Model wordt expliciet gecorrigeerd voor de verschillende afmetingen van de beoogde turbines ten opzichte van de referentie (zie §5.2.2 en bijlage 8 in het achtergronddocument Natuur, Verbeek et al. 2016a). Verbeek, R.G., M. Boonman, N. van Kessel, C. Heunks & J.C. Kleyheeg-Hartman, 2016. Windpark Zeewolde en effecten op natuur. Achtergrondrapport Natuur voor MER Windpark Zeewolde. Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-059. Bureau Waardenburg, Culemborg.	
	26.2	Het doel van het park is tweeledig. Het vergroten van de capaciteit en het ordenen van de molens in het Flevolandse landschap. In het ontwerp wordt aan die laatste doelstelling niet voldaan. In plaats van de molens langs de A27 vanuit de A6 in een rechte lijn door te trekken, volgen ze nu de A27 die afbuigt richting de Stichtse Brug. Het doortrekken van de lijn vanuit de A6 naar het Gooimeer zou wel voldoen aan de doelstelling rondom ordening, omdat daarmee de molens in een evenwijdige opstelling komen te staan.	Ten aanzien van de totstandkoming van het VKA, de keuze voor hoge windturbines langs de A27 en de gevolgen voor de omgeving wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	

	26.3	Op dit moment kan de indiener van de zienswijze in de avond en nacht richting Stichtse Brug kijken en ziet hij een silhouet van bos tegen een egale achtergrond. In de nieuwe situatie zal dat beeld worden verstoord door een reeks knipperende signaallampen die door de hoogte van de molens ver boven het bos zullen uitkomen. Dit effect kan naar de mening van de indiener op vrij eenvoudige wijze worden beperkt door de afstralingshoek van de lampen zo in te stellen dat ze geen hinder op de grond geven, maar wel hun signaalfunctie voor het luchtverkeer behouden. Daarnaast zou de overlast kunnen worden beperkt door de lampen constant te laten branden in plaats van te laten knipperen. Tot slot is een verlaging van de windmolens aan de grenzen van het park ook een manier om deze overlast te beperken.	Zie antwoord bij zienswijze nummer 20.3.	
c9-OB-0027	27.1	De indieners van de zienswijze vinden dat er geen rekening is gehouden met de omliggende initiatieven en bestaande windturbines, dit terwijl het bestuur op de hoogte was van deze plannen. Het gaat om de windmolens aan de Schollevaartweg die gepland zijn tot op de dijk, en zelf over de gemeentegrens van Zeewolde staan en draaien. Het zou reëel zijn als er voldoende afstand van de gemeentegrens/Knardijk wordt aangehouden om zo opschaling in het gebied van Lelystad niet te verstoren. Het plannen van een windmolen in de gemeente Lelystad vinden wij onacceptabel. Een afstand van 800 meter van de bestaande lijn aan de Knardijk vinden de indieners van de zienswijze acceptabel. Daarnaast komt de molen op 160 meter afstand van de bestaande lijn aan de Knarweg te staan, erg onwenselijk voor het functioneren van deze windmolens. De indieners van de zienswijzen hopen dat aandacht wordt gegeven aan deze problemen, en dat er begrip voor is dat het niet correct is dat er niets in overleg gedaan is, terwijl de indieners van de zienswijze proberen de omgeving zo goed mogelijk in te lichten over hun ideeën.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
c9-OB-0028	28.1	In het inpassingsplan wordt geconstateerd dat de huidige - zich in het plangebied Oosterwold bevindende - windturbines, de ontwikkelmogelijkheden voor wonen nu al beperken. Verder wordt het gebied rond de Rijksweg A27 aangewezen als één van de zoekgebieden voor windenergie. Volgens de plantoelichting overlappen de hinderzone van de snelweg en toekomstige windopstellingen elkaar, zodat de windturbines geen nieuwe of andere beperkingen met zich meebrengen voor de gewenste ontwikkeling van het stadslandschap. Bij het vaststellen van een inpassingsplan dient echter te worden nagegaan of de ontwikkeling meer of minder mogelijk maakt dan het vorige bestemmingsplanregime en dienen de belangen van nieuwbouw en het ingrijpen op bestaande rechten tegen elkaar te worden afgewogen. Uit vaste jurisprudentie volgt dat het bevoegd gezag moet vaststellen of ook na het uitvoeren van de ontwikkeling die in het inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in de nabijgelegen en in ruimtelijke plannen vastliggende woningbouwontwikkelingen. Ook dient het bevoegd gezag in haar afweging het vastgestelde beleid van andere overheden te betrekken.	Ten aanzien van de totstandkoming van het VKA, de keuze voor hoge windturbines langs de A27 en de gevolgen voor de omgeving wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Hieruit blijkt dat rekening is gehouden met zowel het beleid omtrent Oosterwold en de interferentie tussen Oosterwold en het Windpark. Met de invoering van de beslisbomen voor geluid en slagschaduw wordt een goed woon- en leefklimaat in Oosterwold geborgd, aangezien nieuwe woningen enkel zodanig mogen worden gesitueerd dat voldaan wordt aan de normering.	
	28.2	De indiener van de zienswijze is van mening dat het inpassingsplan de ontwikkeling van woningen in Oosterwold onmogelijk maakt, althans ernstig belemmert. Daarnaast staat niet vast dat, na uitvoering van de ontwikkeling die het RIP mogelijk maakt ter hoogte van en in de nieuw te bouwen woningen, een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is gegarandeerd.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	

28.3	De indiener van de zienswijze is van mening dat door de toevoeging van artikelen 13.25a en 13.25b aan het Chw bestemmingsplan Oosterwold bestaande rechten niet worden gerespecteerd. Eén contour van 400 meter van één van de windmolens langs de A 27 ligt over minimaal 40% van de gronden die de indiener van de zienswijze in eigendom heeft, waaronder ook de gronden die liggen in het bestemmingsplangebied Oosterwold. Het is voorts moeilijk voorstelbaar dat de gevolgen van geluid, overdraai van de wieken en externe veiligheid kunnen worden gemitigeerd, anders dan dat de woningen niet in dit gebied kunnen worden gebouwd. De indiener van de zienswijze is van mening dat de regeling in strijd is met de rechtszekerheid en gelijkheid en met verkregen rechten. Daarnaast is de regeling in strijd met vaste jurisprudentie waarin nieuwe ontwikkelingen bestaande rechten dienen te respecteren. Door deze regeling worden bestaande rechten wegbestemd, zonder dat de belangen van woningbouw in dit gebied worden meegewogen.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. In de belangenafweging die ten grondslag ligt aan het inpassingsplan is rekening gehouden met de gevolgen van de beslisbomen voor de mogelijkheid nieuwe woningen te realiseren in Oosterwold. Bij deze belangenafweging is geen sprake van een juridische verplichting bestaande rechten te respecteren, maar moeten de gevolgen van nieuwe ontwikkelingen op de omgeving inzichtelijk zijn en worden meegenomen in de besluitvorming. Zoals al eerder opgemerkt wordt het met de vaststelling van het inpassingsplan niet onmogelijk gemaakt om nieuwe woningen te realiseren, maar moet bij de situering van de woningen rekening worden gehouden met de beslisbomen. Het is aanmerkelijk dat in de situatie van de indiener er de beslisbomen moet worden doorlopen. Na het doorlopen van de beslisbomen kunnen woningen worden gerealiseerd zonder nadelige gevolgen voor de opwekking van duurzame energie door het Windpark en met behoud van een goed woon- en leefklimaat ter hoogte van de woningen. Voor zover de vaststelling van het inpassingsplan zou leiden tot planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8.	
28.4	De peildatum van de afstemmingsregeling ligt voor het moment waarop het inpassingsplan is vastgesteld en is bovendien niet gecommuniceerd met de grondeigenaren. Een dergelijke regeling is in strijd met het formele gelijkheidsbeginsel en het verbod op willekeur. De indiener van de zienswijze concludeert dat in het inpassingsplan niet, althans onvoldoende zorgvuldig is vastgesteld of ter hoogte van deze woningen een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is gegarandeerd.	Ten aanzien van de afstemming met het Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Voor de onderbouwing van de peildatum wordt specifiek gewezen op het voorbereidingsbesluit d.d. 14 december 2016.	
28.5	De gronden die de indiener van de zienswijze in eigendom heeft, liggen grotendeels binnen de rode 5 uren contour. Voor deze woningen geldt dat mag worden verwacht dat zich een overschrijding van de norm van maximaal gemiddeld 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag zal voordoen. Het is derhalve zeer de vraag en betwijfeld wordt of mitigerende maatregelen mogelijk zijn of voldoende zijn om ter zake slagschaduw de negatieve effecten uit te sluiten of aan de wettelijk norm te laten voldoen. Van belang verder is dat deze mitigerende maatregel niet in het bestemmingsplan is geborgd, waardoor het niet vaststaat of ter hoogte van de nieuw te bouwen woningen kan worden voldaan aan de normen die gelden voor slagschaduw. Er is derhalve nog steeds niet aangetoond, dat na uitvoering van het inpassingsplan ter plaatse van de woningen, een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is gegarandeerd. Naar de mening van de indiener van de zienswijze had in het inpassingsplan rekening moeten worden gehouden met haar woningbouwplannen en had de planregeling zo moeten worden opgesteld dat deze plannen niet zouden worden beperkt.	Ten aanzien van Oosterwold, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27, wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Daarnaast geldt dat de normering uit het Activiteitenbesluit en de activiteitenregeling te allen tijden moet altijd worden nageleefd. Door toepassing van de beslisbomen wordt voorkomen dat woningen in Oosterwold zodanig worden gesitueerd dat bij de windturbines maatregelen moeten worden getroffen om voornoemde normering na te leven. Niettemin wordt bij deze nieuwe woningen wel altijd aan de normering voldaan. Hiermee is tevens geborgd dat bij deze woningen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	
28.6	Door de in het bestemmingsplan Oosterwold opgenomen ontwikkelregels wordt de komst van nieuwe kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten mogelijk gemaakt, ook ter plaatse van de locaties van de nieuwe windturbines. Vanwege het karakter van bestemmingsplan Oosterwold, is op voorhand niet aan te geven of een knelpunt ontstaat.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
28.7	Uit het MER volgt dat ten aanzien van externe veiligheid alle alternatieven licht negatief scoren (zie p. 261 van het MER). De conclusies uit het MER worden niet in het RIP overgenomen en de indiener van de zienswijze betwist uitdrukkelijk dat de genoemde mitigerende maatregelen zouden volstaan.	Indiener verwijst naar pagina 261 van het MER, dat is de effectbeoordeling van de alternatieven. In de stap naar het VKA zijn knelpunten ten aanzien van veiligheid opgelost, waardoor het VKA op het gebied van veiligheid slechts kleine, verwaarloosbare effecten kent na uitvoering van mitigerende maatregelen. De effecten van het VKA met betrekking tot veiligheid zijn te vinden in paragraaf 15.8 (pagina 349) van het MER en in bijlage 5 van het MER (alternatieven en VKA).	

	28.8	De indiener geeft aan dat voor de locaties in de directe omgeving van de nieuwe windturbines de bestemming 'Agrarisch' (overeenkomstig het huidige gebruik) blijft gelden. Op deze wijze wordt voorkomen dat in de toekomst (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd binnen de maatgevende risicocontour van de nieuwe windturbines (de contour met kans van 10-5, respectievelijk 10-6 per jaar). Een van deze agrarische vlekken ligt op de gronden waarvan de indiener van de zienswijze eigenaar is. De indiener van de zienswijze wordt daardoor in de ontwikkeling van de gronden van agrarisch naar wonen beperkt. Niet duidelijk is voorts of de risicoafstanden nog een grotere contour kennen, waardoor de beperking op de ontwikkeling van de gronden van de indiener van de zienswijze nog groter zal worden.	Indien de indiener van mening is dat er sprake is van eventuele belemmeringen van ontwikkeling van de gronden van agrarisch naar wonen als gevolg van dit inpassingsplan en daarmee planschade, wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	28.9	Uit het MER volgt ten aanzien van flora en fauna onder andere (zie p. 170 van het MER) dat bij alle 9 alternatieven sprake is van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van boomarter, bever en/of otter en dat overtreding van artikel 11 Flora- en Faunawet plaatsvindt. Dit risico op aantasting van de vaste rust- en verblijfplaatsen geldt tevens voor de vleermuizen. Er zal tevens meer dan incidentele sterfte plaatsvinden. In het kader van de Flora en Faunawet is onvoldoende nader onderzoek naar deze aspecten verricht, terwijl sprake is van significante negatieve effecten, en een vergunning daarvoor noodzakelijk is.	In aanvulling op het Achtergrondrapport Natuur voor het MER (Verbeek et al. 2016) is in 2016 veldonderzoek verricht op turbinelocaties van het Voorkeursalternatief van Windpark Zeewolde om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna nader vast te stellen. De resultaten hiervan zijn gerapporteerd in Verbeek et al. (2016b) en zijn gebruikt voor de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag. Verbeek, R.G., M. Boonman, R.R. Smits & C. Heunks, 2016. Effecten op beschermde soorten Voorkeursalternatief Windpark Zeewolde. Aanvulling op het MER voor effectbepaling en –beoordeling Flora- en faunawet en Wet Natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-156. Bureau Waardenburg, Culemborg. De ontheffing is thans ook aangevraagd. Vooralsnog is er geen aanleiding te twijfelen aan de mogelijkheid deze ontheffing te verkrijgen, waarmee ook geen twijfel is over de uitvoerbaarheid van het plan.	
	28.10	Daarnaast kunnen bewoners te maken krijgen met gezondheids- en slaapproblemen. Deze aspecten vindt SPD niet in de planafweging terug.	Voor wat betreft gezondheid en invloed op slaap geldt dat ten alle tijden zal worden voldaan aan wettelijke normen. In de wettelijke geluidsnorm (activiteitenbesluit) is tevens rekening gehouden met de beleving en gezondheidsaspecten van het geluid van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu, d.d. 24 maart 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016).	
	28.11	De indiener van de zienswijze verwacht dat de te bouwen woningen door de ontwikkeling van het windpark in waarde zullen afnemen, doordat de windmolens te dicht op de bebouwing zullen staan, waardoor de bewoners te maken krijgen met lawaai, waaronder laagfrequent lawaai.	Voor wat betreft –laagfrequent- geluid geldt dat ten alle tijden zal worden voldaan aan wettelijke normen. In de wettelijke geluidsnorm (activiteitenbesluit) is tevens rekening gehouden met de beleving van het geluid – incl. laagfrequent geluid- van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu, d.d. 24 maart 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016). Ten aanzien van overige punten die te maken hebben met Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de antwoordnota zienswijzen.	
	28.12	De indiener van de zienswijze heeft in een eerdere reactie gewezen op de vermelding van hetgeen het bevoegd gezag over planparticipatie heeft opgenomen op de website. Het heeft er alle schijn van dat in het participatietraject de grondeigenaren van de gebiedsontwikkeling Oosterwold zijn vergeten. Naar mening van de indiener van de zienswijze worden de molens zo groot dat deze het woon- en leefklimaat van de in het bestemmingsplan Oosterwold toegelaten woningen aanzienlijk beperkt, en deels onmogelijk worden gemaakt. In de beantwoording op deze reactie wordt slechts aangegeven dat de door het ministerie van EZ aangestelde gebiedsmanager contact zou opnemen. Nog ongeacht het feit dat dit contact niet heeft plaatsgevonden, geeft deze afweging blijk van een onvoldoende belangenafweging gezien de vergaande impact van het RIP op de ontwikkelmogelijkheden van de indiener van de zienswijze.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Voor wat betreft de participatiemogelijkheden en draagvlak voor onder andere de inwoner van Almere wordt verwezen naar hoofdstuk 2 en hoofdstuk 4 – paragraaf 4.4.2- van het inpassingsplan.	

	28.13	De indiener van de zienswijze is van mening dat er sprake is van significante negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen van diverse vogels en dat deze niet voldoende door mitigerende maatregelen kunnen worden beperkt. Concluderend stelt de indiener van de zienswijze dat er sprake is van significante negatieve gevolgen op de instandhoudings-doelstellingen van diverse vogels en dat deze niet voldoende door mitigerende maatregelen kunnen worden beperkt, waardoor de ontwerp-vergunning niet kunnen worden verleend.	De zienswijze maakt niet duidelijk welke vogelsoorten het hier betreft. De Passende Beoordeling (Kleyheeg-Hartman & Verbeek 2016) laat zien dat het optreden van significant negatieve effecten als gevolg van de bouw en het gebruik van Windpark Zeewolde met zekerheid uitgesloten kan worden. Het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving van het windpark kan met inbegrip van cumulatie voor alle vogelsoorten met zekerheid behaald worden. Van de zijde van indiener is geen onderzoek overlegd waaruit blijkt dat niet van voornoemde passende beoordeling mag worden uitgegaan. Hierbij is rekening gehouden met de mitigerende maatregelen die zijn voorzien voor de bruine en blauwe kiekendieven uit Natura 2000-gebied de Oostervaardersplassen en de maatregelen die zijn voorzien om een mogelijke barrièrewerking voor kolganzen en grauwe ganzen uit Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen te mitigeren. Deze maatregelen zijn in de besluitvorming geborgd.	
	28.14	In het MER is vastgesteld dat op diverse aspecten vervolgonderzoek nodig is, onder andere ter zake van bodem en archeologische waarde. Zo bevatten alle alternatieven posities in gebieden met archeologische waarden. Het is niet volledig duidelijk of de diverse onderzoeken hebben plaatsgevonden. Daarmee is het ontwerpbesluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning onvoldoende gemotiveerd.	De voor vergunning noodzakelijke onderzoeken zijn uitgevoerd en maken onderdeel uit van de betreffende vergunningaanvragen. Voor de locaties waar archeologisch veldonderzoek niet heeft plaatsgevonden is in de vergunning onder bijlage 2.2 'voorwaarden met betrekking tot het gebruik van gronden in afwijking van het bestemmingsplan' opgenomen in 4 punten dat hier conform de procedure van archeologiebeleid eerst onderzoek dient plaats te vinden. Onder punt 1 verwoord als "dat hier pas mag worden gestart met de bouw nadat op basis van archeologisch is aangetoond dat er geen archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad". Waarna de criteria voor het onderzoek benoemd zijn.	
c9-OB-0029	29.1	Indien Groot Nieuws Radio de zendmast niet langer kan gebruiken, dan is het ook niet langer mogelijk om uit te zenden. De licentie zou daarmee praktisch van onwaarde worden. GNR heeft in het voortraject herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de voor haar cruciale zendmast. Dit omdat windturbines binnen een straal van 3 kilometer erg schadelijk zijn voor de verspreiding en ontvangst van de radiosignalen; en ook is een zendmast in de onmiddellijke nabijheid schadelijk voor windturbines. De reden dat hiermee evenwel geen rekening wordt gehouden is gelegen in de veronderstelling dat het zenderpark binnen afzienbare tijd ontmanteld wordt. Dat zou echter het einde betekenen van de uitzendingen van Groot Nieuws Radio. Deze veronderstelling moet dan ook als onjuist worden aangemerkt. Het staat Novec niet vrij om het zenderpark te ontmantelen terwijl GNR voor haar uitzendingen van het voortgezet (mede)gebruik van de zendmast afhankelijk is. Temeer niet nu Novec voor dit voornemen geen gronden aanvoert. Novec is niet alleen contractueel jegens Broadcast Partners verplicht om de zendmast in stand te houden. Bij de oprichting van staatsbedrijf Novec is bepaald (ook neergelegd in de statuten) dat toegang tot de infrastructuur (met name de niet-duplicerbare omroepmasten) voor de omroepen die daarvan gebruik maken zeker moest worden gesteld. Voor Uwe Exc. betekent dit dat het onderzoek naar de uitvoerbaarheid van het ontwerpplan en de ontwerpvergunningen zich niet mag beperken tot het enkel afgaan op het schrijven tijdens Novec d.d. 14 februari 2016. Daardoor is geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Dit betekent vanzelfsprekend dat ook de vergunningen niet ongewijzigd in stand kunnen blijven. de praktische consequentie van dit vereiste is dus niet alleen dat de locatie van het zenderpark conserverend bestemd moet worden, maar ook dat er in de nabijheid daarvan (met inachtneming van ten minste een straal van 3 kilometer) geen windturbines voorzien kunnen worden.	zie antwoord 44.1	

	29.2	De indiener van de zienswijze wijst er tevens op dat zelfs het fundamenteel recht op uitingsvrijheid voor Groot Nieuws Radio in het geding is. Praktische strekking van de ontwerpbesluiten is immers dat het haar onmogelijk wordt gemaakt om als omroep uit te zenden (terwijl GNR daarmee al jarenlang in een publieke behoefte voorziet). Zoals ook de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State meermalen vaststelde, is er sprake van een inmening in het door art. 10 EVRM beschermde recht wanneer het gebruik van een zendmast planologisch onmogelijk wordt gemaakt (zie bijv. ABRvS 23 september 2015, ECU :NL:RVS:2015: 2976). Dat betekent dat deze beperking van het fundamenteel recht dient te worden getoetst aan de criteria van het tweede lid van genoemd artikel, waaronder het doelcriterium en de vraag of de beperking noodzakelijk is in een democratische samenleving. Bij dit laatste moet rekening worden gehouden met de ernst van de inbreuk (de mate waarin GNR afhankelijk is van de betreffende infrastructuur), zie opnieuw ABRvS 23 september 2015, ECU :NL:RVS:2015:2976, r.ov. 6.4.	zie antwoord 44.1	
	29.3	De ontwerpbesluiten dienen gebaseerd te zijn op deugdelijk onderzoek ten aanzien van de gevolgen van scattering, niet alleen voor golven die afkomstig zijn van zenderpark Zeewolde, maar ook van andere zendmasten. Ook de effecten van de voorziene turbines op straalverbindingen dienen deugdelijk te worden onderzocht en de situering van de turbines dient daarop te worden afgestemd.	In de MER heeft staalpadenonderzoek plaatsgevonden en de uitkomsten hiervan zijn beoordeeld in het inpassingsplan. Zie hiervoor hoofdstuk 15.9 van de MER en hoofdstuk 5.10 van het inpassingsplan.	
c9-OB-0030	30.1	Op de bij het bestemmingsplan behorende tekening, zijn twee ontsluitingswegen ingetekend voor de molen achter op het kavel van de indiener van de zienswijze. De ontsluiting via de bestaande kavel paden naar de Ooievaarsweg is geen probleem. De indiener van de zienswijze is echter tegen de ingetekende ontsluitingsmogelijkheid naar de Vogelweg. Het is voor de verkeersveiligheid onwenselijk dat er op de zeer drukke provinciale Vogelweg een extra ontsluiting komt, dit terwijl er 200 m verder al een ontsluiting is voor de Aardzee. Ook zorgt de aanleg vanaf de Vogelweg voor een totale doorsnijding van de kavel. Extra grondverlies is het gevolg. Ook zorgt het voor veel extra bewerkingskosten van de grond langs de ontsluiting. Hoewel deze ontsluiting op de kavel van de buurman ligt, hebben beiden daar last van, omdat de gronden in één grondexploitatie bewerken. Bovendien heeft de indiener van de zienswijze akkoord gegeven om mee te werken aan dit project op voorwaarde dat de ontsluiting via de Ooievaarsweg zou lopen. Graag ziet de indiener van de zienswijze alsmede zijn buurman dat de ontsluiting achter op het kavel naar de Vogelweg van de plankaart wordt verwijderd.	Zie de beantwoording op zienswijze 14.1.	
c9-OB-0031	31.1	In het geval dat er nieuwe windmolens langs de A27 geplaatst zouden worden is de formulering dat "Gedurende de exploitatie van de windmolens draagt de initiatiefnemer bij aan kwaliteitsverbetering in de omgeving van de nieuwe windmolens met een gebiedsgebonden bijdrage" (blz. 18 1 121 RW1929-231/17-002.601 1 Definitief 02) onvoldoende. Per windmolenlocatie dient vooraf bepaald te worden wat noodzakelijk is om omgevings schade te compenseren en daarvoor dient een investeringsplan gemaakt te worden en geld beschikbaar gesteld voordat nieuwe windmolens worden geplaatst. Voor het verminderen van overlast moet worden betaald om nadelige gevolgen voor de omgeving zo klein mogelijk te houden.	Overeenkomstig het provinciale beleid uit het Regioplan is ervoor gekozen om te werken met een algemene gebiedsgebonden bijdrage. Het is vervolgens aan de gemeente en de initiatiefnemer op welke wijze deze bijdrage binnen de gemeente wordt besteed. In tegenstelling tot hetgeen in de zienswijze wordt gesuggereerd, is de gebiedsgebonden bijdrage niet bedoeld om eventuele toekomstige overlast of hinder van de windturbines binnen de gemeente af te kopen. Het gaat om een bijdrage bovenop het wettelijk verplichte kostenverhaal en eventuele tegemoetkomingen in planschade waarmee de gemeente investeringen kan doen in de ruimtelijke kwaliteit. Van het in de zienswijze gesuggereerde noodzakelijke verband tussen de mate van eventuele hinder en de hoogte van de bijdrage is geen sprake. Deze bijdrage is ook niet betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan en is derhalve geen vereiste voor de conclusie dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	

	31.2	<p>Hoewel formeel de reserveringsverplichting uit het Barro en de Rarro niet van toepassing zijn op een inpassingsplan, moet vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening hieraan wel aandacht worden besteed. Om te voorkomen dat woongebieden in Almere Hout worden blootgesteld aan een hogere cumulatieve geluidsbelasting in de toekomst is het noodzakelijk bij het toekennen van de nieuwe bouwmogelijkheden voor de windturbines die nabij de Rijksweg A27 zijn geprojecteerd toch een reserveringsgebied vast te stellen van 34 meter vanaf de buitenste kantstreep van de weg. Dit in verband met mogelijk noodzakelijke capaciteitsvergroting in de toekomst van de A27 vanwege de groei van de gemeente Almere, Oosterwold en van Vliegvelde Lelystad.</p>	<p>De zienswijze ziet niet op dit plan. Het Barro kent op deze locatie geen reserveringsgebied. Om die reden is bij het toekennen van bouwmogelijkheden geen rekening gehouden met een dergelijk gebied. De woongebieden in Almere Hout zijn onderzocht in het MER. Uit de onderzoeken volgt dat het windpark voldoet aan de geldende normen.</p>	
	31.3	<p>In het Regioplan is vastgesteld bestaande windmolens, die nu verspreid in het landschap staan, te saneren en te vervangen door 93 moderne windmolens die in nette lijnen worden opgesteld. Bestaande molens staan solitair in het landschap. Provincie en betrokken gemeentes willen de inzet op meer energie koppelen aan een verbetering (rustiger beeld) van het landschap. De koppeling van het opwekken van hernieuwbare energie aan verbetering van het landschap gaat in tegen de belangen van de indiener van de zienswijze als bewoner van Almere Hout. Mede door deze koppeling valt de keuze voor de locatie op de A27, op slechts 900 meter van woningen aan de Paradijsvogelweg in Almere Hout. De indiener van de zienswijze doet het voorstel om de 93 moderne windmolens te plaatsen op de meest geschikte locaties van de huidige 221 te saneren windmolens zodat elk risico of hinder wordt vermeden voor mij als bewoner van Almere Hout.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	31.4	<p>Bij deze voorkeur wordt voor de locatie A27 in het geheel geen rekening gehouden met randvoorwaarden die de gemeente Almere voor de plaatsing van windmolens hanteert (b.v. voor Windpark Pampus). De gemeente Almere stelt: "De gemeente vindt dat het windpark in eerste instantie op 1500m van bestaande woningbouw moet blijven om significante effecten op de woningwaarde en hinder te voorkomen." De randvoorwaarden zijn duidelijk. Als deze voor Windpark Zeewolde niet zouden gelden, maar wel voor Windpark Pampus dan wordt de indiener van de zienswijze als inwoner van Almere Hout benadeeld omdat de nadelige effecten van de geplande windmolens langs de A27 alleen maar groter zullen zijn door hun omvang dan de windmolens in Windpark Pampus. De zienswijze in deze is dus dat gelijke voorwaarden voor de plaatsing van windmolens langs de A27 moeten gelden als voor plaatsing in Windpark Pampus om significante effecten op de woningwaarde en hinder te voorkomen voor de indiener van de zienswijze als inwoner van Almere Hout.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	31.5	<p>"Windturbines op de plaatsingszones Lijn A27 (A27-01 t/m A27-17) hebben een tiphoogte van 220 meter met een zo groot mogelijke rotordiameter. Obstakelverlichting wordt toegepast bij tiphoogtes vanaf 150 meter. Het aanbrengen van obstakelverlichting heeft ongewenste effecten op de omgeving. Het windpark is door de obstakelverlichting met name in de schemeren nachtperiode nadrukkelijk aanwezig in het landschap." Dit citaat uit het Ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde leidt tot de conclusie dat onder geen enkele voorwaarde windmolens in de nabijheid van woningen een hogere tiphoogte mogen hebben dan 150 meter. U geeft tenslotte zelf aan dat er ongewenste effecten op de omgeving zullen zijn. Tevens dient de afstand tot snelwegen zodanig te zijn dat er geen noodzaak is obstakelverlichting toe te passen. De ongewenste effecten op de (woon)omgeving worden zo voorkomen.</p>	<p>Zie antwoord bij 20.3 voor de obstakelverlichting.</p> <p>De conclusie van de indiener dat er onder geen enkele voorwaarde windturbines in de nabijheid van woningen kunnen worden geplaatst wordt niet onderschreven. De constatering dat er ongewenste effecten optreden, leidt niet direct tot de conclusie dat deze ontwikkeling dan niet moet worden toegestaan. Er wordt getoetst of dit windpark aan wettelijke normen voldoet en er wordt beoordeeld of er nog sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Windturbines met obstakelverlichting voldoen aan de wettelijke vereisten van luchtvaartveiligheid en leiden niet tot een overschrijding van wettelijke normen (geluid, slagschaduw, externe veiligheid) en/of tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat. Tevens is het verlichtingsplan van dit windpark zo opgesteld dat het voldoet aan de minimale eisen, maar ook zo dat waar mogelijk de hinder wordt beperkt.</p>	

	31.6	De plaatsing van windmolens langs de A27 zal significante effecten hebben op de hinder in Almere Hout die windmolens nu eenmaal veroorzaken. Stellen dat dit het gevolg is van de keuze om op grootschalige wijze in dit gebied windenergie op te wekken is wel erg kort door de bocht. De overheid accepteert dus gezondheid- en hinderrisico's terwijl er wel degelijk alternatieve oplossingen zijn, zoals het herplaatsen van nieuwe windmolens op locaties waar nu reeds verouderde windmolens staan.	Voor wat betreft gezondheid en hinder geldt dat ten alle tijden zal worden voldaan aan wettelijke normen. In de wettelijke geluidsnorm (activiteitenbesluit) is tevens rekening gehouden met de beleving en gezondheidsaspecten van het geluid van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu, d.d. 24 maart 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016). Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de antwoordnota zienswijzen.	
	31.7	Indien één van de voorgestelde scenario's voor de plaatsing van windmolens langs de A27 uit het Ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde toch wordt uitgevoerd, zal om het risico van Cumulatieve geluidsbelasting zo klein mogelijk te houden minimaal vijf jaar voordat de windmolens geplaatst worden tussen de Paradijsvogelweg en de A27 en aan beide zijden van de A27 bomen en struiken geplant moeten worden van voldoende omvang en grootte, zodat op natuurlijke wijze de Cumulatieve geluidsbelasting zo laag mogelijk kan worden gehouden. Bijkomend voordeel is dat dit ook een positief effect zal hebben op de visuele aspecten. Een windmolen omgeven door groen zal minder opvallen, juist in het groene Almere Hout. Vanzelfsprekend dient hiermee in de investeringsplannen rekening gehouden te worden.	Ten aanzien cumulatieve geluidsbelasting zijn geen aanvullende (mitigerende) maatregelen noodzakelijk. Verder wijzen wij erop dat het MER voldoet aan de doelstelling om alle relevante milieu-informatie te kunnen betrekken in de besluitvorming, hetgeen ook door de Commissie voor de milieueffectrapportage in het toetsingsadvies is bevestigd.	
	31.8	Dat de kennis van de gevolgen van windturbinegeluid nog niet volledig is, kan geen reden zijn om het maar te negeren. In de Notitie windturbinegeluid en gezondheid schrijft TNO: Er zijn aanwijzingen voor een mogelijk verband tussen geluidhinder van windturbines en symptomen van stress.	Zie reactie op zienswijze 28.10	
c9-OB-0032	32.1	Met de overheden wordt gezocht naar oplossingen voor knelpunten samenhangend met de waarschijnlijke hoogtebeperkingen die een gevolg zijn van de uitbreiding van luchthaven Lelystad waartoe inmiddels besloten is. Een van de mogelijkheden die nader wordt onderzocht is plaatsing van twee of drie molens in het verlengde van bestaande dan wel nieuw geplande lijnen. Deze mogelijkheid zou worden geblokkeerd door plaatsing van twee windturbines (SCH-09 en SCH-08) van het geplande Windpark Zeewolde tegen de Knardijk aan de kant van Zuidelijk Flevoland (het Plangebied Zuid in het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland). De IEC-norm leidt er toe dat de extra turbulentie van SCH-08 en SCH-09 (de zg. wake turbulence), die moet worden opgeteld bij de omgevingsturbulentie als gevolg van weersomstandigheden, beperkingen stelt aan de bouw van turbines in de omgeving, in dit geval turbines aan de andere zijde van de Knardijk, in het plangebied Oost. Met SCH-08 en SCH-09 heerst Plangebied Zuid dus ten onrechte over Plangebied Oost.	Zie antwoord op zienswijze 6.1. Het klopt dat er met overheden wordt gesproken over het onderzoeken van alternatieve plaatsingszones voor het geval de optimale invulling van de huidige zones onvoldoende economisch perspectief bieden. Er is echter nog geen overeenstemming over welke zones dit betreffen. Omdat de windturbines aan de Schollevarweg binnen de plaatsingszone zijn gesitueerd worden deze als een gegeven beschouwd en moet er bij de alternatieven-ontwikkeling van projectgebied Groen rekening worden gehouden met deze situatie. De overheden gaan er gezien de omvang van het projectgebied Groen vanuit dat er voldoende ruimte over blijft om alternatieve plaatsingszones aan te wijzen.	

	32.2	De indiener van de zienswijze herinnert eraan dat zij al meer dan een jaar geleden bij provincie Flevoland en de gemeenten Lelystad en Dronten heeft aangegeven dat het feit dat Windpark Zeewolde in de planning voorop loopt, er niet toe mag leiden dat Windpark Zeewolde mogelijkheden krijgt die blokkerend zijn voor de ontwikkeling van initiatieven in andere plangebieden, in dit geval Oost. In reactie op deze zorgen werd aan WKG meermalen verzekerd dat daarvan geen sprake zou zijn. Van deze toezegging lijkt nu niets terecht te komen. Zonder overleg wordt in het plangebied Zuid aan Windpark Zeewolde een lijn toebedacht met twee turbines op een positie die verdere ontwikkeling aan de andere kant van de Knardijk, in het Plangebied Oost, onmogelijk maakt. Dit gaat ten koste van twee of drie turbineplaatsen als alternatief en compensatie voor wegvallende mogelijkheden in verband met luchthaven Lelystad. De partijen die samenwerken in en met Wind koepel Groen, waaronder ook de gemeenten Lelystad en Dronten, vinden dit een ongewenste ontwikkeling. WKG verzoekt daarom dringend om SCH-08 en SCH-09 uit de ter inzage gelegde stukken te schrappen, dan wel overleg te voeren over een aanvaardbare alternatieve invulling voor deze turbines.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
c9-OB-0033	33.1	De indieners van de zienswijze zijn het oneens met het niet opnemen van de windmolen op het perceel van de indieners van de zienswijze in het inpassingsplan. In het inpassingsplan heeft de windturbine de aanduiding "specifieke bouwaanduiding te saneren windturbine 4" gekregen. Alhoewel een omschrijving van de inhoud van deze bouwaanduiding niet in de regels van het bestemmingsplan terug komt, gaan de indieners van de zienswijze er gezien de tekst van de bouwaanduiding alsmede artikel 5.4 van de planregels van uit dat het plan is om de windturbine op hun perceel te saneren en deze niet terug te laten keren in het inpassingsplan. Uit de bijlage bij het plan maken de indieners van de zienswijze op dat hun windturbine in dat geval uiterlijk op 31 december 2026 gesaneerd zou moeten zijn. Hierover komt echter niets terug in de regels bij het inpassingsplan.	De zienswijze ziet op turbines die opgenomen zijn in de saneringslijst. Het inpassingsplan Windpark Zeewolde bevat twee planregels (5.2 en 5.4) welke verplichten tot het saneren van de bestaande turbines zoals is opgenomen in bijlage I van de regels van het inpassingsplan. Tevens is het zo dat de bestaande windturbines in het buitengebied van Zeewolde – inclusief de turbine van de indiener- bij het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 geen positieve bestemming gekregen. Bij vaststelling van dit inpassingsplan is vastgesteld dat het ook niet wenselijk is om alsnog een positieve bestemming te geven, maar een saneringsverplichting te koppelen aan de realisatie van nieuwe windturbines. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de antwoordnota zienswijzen.	
	33.2	De indieners van de zienswijze zijn van oordeel dat de windmolen op hun gronden is te scharen onder "kleinschalige duurzame energieopwekking" als bedoeld en toegestaan in artikel 3 .1 onder L in het bestemmingsplan en daarom had kunnen worden opgenomen in het inpassingsplan.	Zie antwoord op zienswijze 33.1.	
	33.3	De indieners van de zienswijze zijn dan ook van oordeel dat hun windmolen goed inpasbaar is in het inpassingsplan nu zowel in de toelichting op het ontwerp inpassingsplan als in de toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde is opgenomen dat de windmolens in lijnopstellingen zoals aan de Zuidlob (windpark prinses Alexia) en de Sternweg de voorkeur genieten voor opname in het plan. De indieners van de zienswijze merken op dat ook de windmolens aan de weerszijden van de Gruttoweg (nagenoeg) in een lijnopstelling staan en deze daarom ook kunnen worden opgenomen in het inpassingsplan. Er wordt niet duidelijk gemaakt waarom in het beleid onderscheid wordt gemaakt tussen de windmolens in een lijnopstelling aan de Zuidlob (Windpark prinses Alexia) en de Sternweg enerzijds en de windmolens in lijnopstelling aan de Gruttoweg anderzijds.	Alle solitaire turbines vergund en gebouwd voor 2006 zijn opgenomen voor sanering in het inpassingsplan. Deze windturbines hebben geen positieve bestemming gekregen in het bestemmingsplan Buitengebied . Windpark Zuidlob en de Sternweg zijn aparte projecten met veel jonge nieuwere turbines. Deze zijn dan ook niet opgenomen in het regioplan en maken daarom geen deel uit van de saneringsopgave.	

	33.4	Niet is aangetoond dat het saneren van de windmolen van de indieners van de zienswijze en het verlies van inkomsten dat daarmee gepaard gaat kan worden goedge maakt door het realiseren van het nieuwe windpark, zeker wanneer zij geen eigen molen meer daarvoor in de plaats terug zouden mogen plaatsen. Ook is onduidelijk op wie de verplichting tot sanering ligt en hoe en door wie deze verplichting zal worden geëffectueerd en hoe de kosten van de sanering zullen worden gecompenseerd.	Met eigenaren van gronden binnen het plangebied waarop thans windturbines staan die gesaneerd moeten worden, is door de initiatiefnemer overleg geweest. Bij dit overleg is ook de mogelijkheid geboden tegen een saneringsvergoeding in het project deel te nemen, onder de voorwaarde dat de bestaande windturbines gesaneerd moeten worden. Door initiatiefnemer is aan alle betrokken eigenaren eenzelfde aanbod gedaan. Dit aanbod is ook aan indieners gedaan. De omvang van het aanbod en de mate van aanvaardbaarheid daarvan vormen echter geen aspecten die betrokken moeten of kunnen worden in de voorliggende besluitvorming. Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	33.5	De indieners van de zienswijze merken voorts op dat in paragraaf 7.2 van het ontwerp inpassingsplan geen rekening is gehouden met de planschadeclaims door het wegbestemmen van de windmolens. Er had een planschade-risicoanalyse gemaakt moeten worden om de financiële uitvoerbaarheid van het plan te kunnen garanderen. Nu hier geen rekening mee is gehouden, kan het ontwerpplan niet worden vastgesteld zonder de windmolens alsnog positief te bestemmen vanwege de financiële gevolgen voor de provincie en/of de gemeente.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	33.6	De indieners van de zienswijze wijzen bovendien op het feit dat het saneren van de windmolens zal leiden tot een toename aan het gebruik van fossiele brandstoffen en de daarbij komende hogere milieubelasting, negatieve invloed op de luchtkwaliteit en de verhoogde uitstoot van fijnstof. De indieners van de zienswijze merken op dat met deze gevolgen in de MER geen rekening is gehouden en dat de negatieve milieugevolgen hadden moeten worden gecompenseerd in het ontwerpplan.	De sanering beoogt vanuit zowel landschap als milieueffecten op de omgeving een ruimtelijk betere woon- en leefomgeving te creëren dan thans het geval is. Bij de sanering zullen inderdaad enige effecten op de omgeving optreden, maar dit zijn slechts tijdelijke effecten. Voorts zijn deze effecten naar verwachting kleiner dan de effecten gedurende de aanleg van de windturbines, onder meer omdat gedurende de aanleg wel heiwerkzaamheden optreden en bij sanering niet wordt geheid. Gezien het voorgaande zijn de mogelijke effecten zodanig gering en tijdelijk dat deze effecten in het kader van het MER geen onderscheidend effect betreffen voor het alternatievenonderzoek. Verder wijzen wij erop dat het MER voldoet aan de doelstelling om alle relevante milieu-informatie te kunnen betrekken in de besluitvorming, hetgeen ook door de Commissie voor de milieueffectrapportage in het toetsingsadvies is bevestigd.	
	33.7	De indieners van de zienswijze zijn dan ook van oordeel dat vanuit het oogpunt van rechtszekerheid hun windmolen alsnog opgenomen dient te worden in het inpassingsplan.	Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	33.8	Met betrekking tot de ontwerpwatervergunning wordt opgemerkt dat de vergunning wordt verleend voor een periode van 25 jaar gerekend vanaf het in exploitatie nemen van de laatste windturbine. De indiener van de zienswijze is van oordeel dat dit niet mogelijk is nu de vergunning ook werkzaamheden bestrijkt voor het bouwen van de windturbines en het aanleggen van kabels en leidingen.	Het ontwerpbesluit omvat het totaal aan uit te voeren werkzaamheden. Hiermee wordt zowel de tijdelijke als de permanente situatie conform de aanvraag bedoeld. Ten aanzien van besluit II is getracht de tijdelijkheid van de vergunning alleen toe te schrijven op de situatie van de te plaatsen windturbines. Omdat de tekst in besluit II vatbaar is voor verschillende uitleggen is ervoor gekozen om de tekst in besluit II aan te passen.	Tekst in het besluit is aangepast.

	33.9	Met betrekking tot de ontwerp-Wn-vergunning wordt opgemerkt dat wordt gesteld dat de kans dat er slachtoffers zullen vallen onder de trek- en broedvogels in het gebied gelijk aan of kleiner dan 1 is, uitgezonderd de kolganzen en grauwe ganzen. Er wordt van uitgegaan dat in de nieuwe situatie deze kans kleiner is omdat er per saldo minder molens komen te staan in het gebied. Er wordt echter ten onrechte niet meegenomen dat deze molens hoger zullen worden en dat er voor de vogels tevens een "gewenningsperiode" zal bestaan waarin het aantal slachtoffers hoger zal zijn omdat de vogels tegen de wieken van de nieuw te bouwen windmolens aan zullen vliegen. Ook zullen de bouwwerkzaamheden en de grotere fundering voor de nieuwe molens er toe leiden dat het leefgebied van de kiekendief wordt aangetast, hetgeen een onwenselijke ontwikkeling vormt.	Hetgeen van de zijde van indiener naar voren is gebracht vormt geen reden te twijfelen aan de juistheid en de bruikbaarheid van de dat de onderzoeken op een juiste wijze zijn uitgevoerd naar de ecologische effecten. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven." Verder zijn er mitigerende maatregelen voor het leefgebied van de kiekendief voorgeschreven.	
	33.10	De indieners van de zienswijze pleiten dan ook voor het behoud van de bestaande molens (waaronder hun eigen windmolen) omdat de vogels gewend zijn aan de locatie en hoogte van deze windmolens en er daardoor op jaarbasis minder slachtoffers vallen, hetgeen de gunstige staat van instandhouding bevordert.	De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven." Hiermee volgen geen belemmeringen vanuit ecologie op het onderhavig plan.	
	33.11	Met betrekking tot de ontwerpomgevingsvergunning voeren de indieners van de zienswijze aan dat het zeer opmerkelijk is dat het aangevraagde plan in strijd is met het ontwerp-rijksinpassingsplan en dat hier al bij voorbaat van moet worden afgeweken. Cliënten merken op dat het zeer opmerkelijk is dat de gemeente voornemens is een vergunning voor het project te verlenen terwijl nog niet zeker is of 8 windmolens en het transformatorstation kunnen worden gebouwd. Zonder de bouw van het transformatorstation en de 8 windturbines, kan het project immers niet meer rendabel worden geëxploiteerd.	Bij de totstandkoming van het inpassingsplan is rekening gehouden met de eventuele noodzaak om, voor de gronden waarop voor nieuwe windturbines nog geen overeenstemming is bereikt met de grondeigenaar, in het uiterste geval een gedoogplicht op grond van de Wet Belemmeringenprivaatrecht op te leggen. Daar waar dat na vaststelling van dit inpassingsplan noodzakelijk blijkt, zal een dergelijke gedoogplichtbeschikking voor zowel de bouw van de nieuwe windturbines, het onderstation of de benodigde kabels en leidingen worden aangevraagd. Ten tijde van het opstellen van het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning waren nog niet alle archeologische onderzoeken afgerond, of was niet voor alle locaties een betredingstoestemming aanwezig. Ondertussen heeft nader archeologisch onderzoek uitgewezen dat voor de locatie van het onderstation geen aanvullende archeologische maatregelen noodzakelijk zijn. Uit nader onderzoek bij de locaties ADW-04 en ADO-20 is gebleken dat er archeologische waarden aanwezig zijn. De archeologische waarden op de locatie ADO 20 worden opgegraven. Op locatie ADW-04 is het bestemmingsvlak waarbinnen de turbine kan worden gebouwd verruimd. Het is zeker dat de turbines gebouwd kunnen worden. Mocht ook bij de zes nog niet onderzochte locaties een archeologische waarde aanwezig zijn, dan kan deze worden opgegraven waarmee de bouw uitvoerbaar wordt.	De uitkomsten van het meest recente archeologisch onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van de toelichting.
c9-OB-0034	34.1	De als laatste geprojecteerde molen aan de oostelijke grens van het Projectgebied Zuid (Schollevaarweg) - in het Ontwerp-RIP aangeduid als SCH 09 - is voorzien op minder dan 200 meter, namelijk 160 tot 190 meter afstand van de meest zuidelijke molen in de lijnopstelling van het windpark Eoliënne in het Projectgebied Oost langs de Schollevaarweg (verder: de "Eoliënne-turbine").	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	34.2	De nabijheid van SCH 09 tot de Eoliënne-turbine leidt tot strijd met NEN-EN-IEC 61400-1 (verder: de "IEC-norm"). Deze ontwerpstandaard is via art. 3:14 Activiteitenregeling milieubeheer onderdeel van de op de turbines van Windpark Zeewolde toepasselijke regelgeving. Het gevolg van overschrijding van de toegelaten turbulentie-intensiteit is dat risico's ontstaan voor de omgevingsveiligheid en voor de fysieke integriteit van de Eoliënneturbine zelf. De geprojecteerde afstand van SCH 09 tot de Eoliënne-molen is zodanig dat de familie zal gaan tekortschieten onder de all-in service- en verzekeringsovereenkomst met betrekking tot de Eoliënne-molen.	Zie antwoord op zienswijze 6.1. Het klopt dat er met overheden wordt gesproken over het onderzoeken van alternatieve plaatsingszones voor het geval de optimale invulling van de huidige zones onvoldoende economisch perspectief bieden. Er is echter nog geen overeenstemming over welke zones dit betreffen. Omdat de windturbines aan de Schollevaarweg binnen de plaatsingszone zijn gesitueerd worden deze als een gegeven beschouwd en moet er bij de alternatieven-ontwikkeling van projectgebied Groen rekening worden gehouden met deze situatie. De overheden gaan er gezien de omvang van het projectgebied Groenvanuit dat er voldoende ruimte over blijft om alternatieve plaatsingszones aan te wijzen.	

	34.3	Geheel ten overvloede wordt erop gewezen dat zog van de geprojecteerde turbine SCH 09 zou leiden tot productieverliezen van de bestaande Eoliënne-turbine. Vergoeding van de inkomensschade die hierdoor ontstaat, zal moeten zijn gegarandeerd. Ten onrechte bewaren de ter inzage gelegde stukken hierover het stilzwijgen.	Zie antwoord op zienswijze 6.1 Ten aanzien van inkomensschade in de zin van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	34.4	Doordat geen aandacht wordt gegeven aan inkomensschade door productieverliezen, welke schade ten laste zal komen van Windpark Zeewolde B.V., ontbreekt tevens een sluitende onderbouwing van de financiële uitvoerbaarheid van het Ontwerp-RIP, althans voor zover SCH 09 daarin zou worden gehandhaafd.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 en ten aanzien van planschade naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	34.5	Zou SCH 09 in voorkomende gevallen worden stilgezet om productieverliezen van de Eoliënne-turbine te voorkomen (hetgeen overigens niet zou remediëren aan de overschrijding van de IEC-norm als zodanig, en evenmin aan de problemen met de verzekeringsdekking en de voorwaarden voor de onderhoudsovereenkomst voor de Eoliënne-molen), dan zou SCH 09 zelf financieel niet meer rendabel draaien, hetgeen evenzeer zou raken aan de financiële uitvoerbaarheid van het Ontwerp-RIP voor zover SCH 09 daarin zou worden gehandhaafd. SCH-09 moet uit het ter inzage gelegde ontwerpen voor het RIP en de Omgevingsvergunning worden geschrapt.	Zie antwoord op zienswijze 6.1. Het klopt dat er met overheden wordt gesproken over het onderzoeken van alternatieve plaatsingszones voor het geval de optimale invulling van de huidige zones onvoldoende economisch perspectief bieden. Er is echter nog geen overeenstemming over welke zones dit betreffen. Omdat de windturbines aan de Schollewaard binnen de plaatsingszone zijn gesitueerd worden deze als een gegeven beschouwd en moet er bij de alternatieven-ontwikkeling van projectgebied Groen rekening worden gehouden met deze situatie. De overheden gaan er gezien de omvang van het projectgebied Groen vanuit dat er voldoende ruimte over blijft om alternatieve plaatsingszones aan te wijzen.	
c9-OB-0035	35.1	Nu de eigenaren/exploitanten van de te saneren windturbines hebben aangegeven niet zomaar in te stemmen met de voorliggende plannen en uit de inspraaknota blijkt dat geen rekening is gehouden met een onteigening, is het maar zeer de vraag of de in het rijksinpassingsplan opgenomen ontwikkelingen uitvoerbaar zijn. Immers, als er geen overeenstemming wordt bereikt (waarvan op dit moment kennelijk nog altijd geen sprake is), kunnen er geen windturbines worden gesaneerd en kunnen er dus ook geen nieuwe windturbines worden opgericht. Het is dan dus zeker niet uitgesloten dat er wel moet worden onteigend. Daarmee is de uitvoerbaarheid van dit plan op dit moment zeker nog ongewis en kan reeds om die reden het rijksinpassingsplan niet worden vastgesteld.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de antwoordnota zienswijzen.	
	35.2	De ontwikkeling van Oosterwold tot een groene woonwijk met 15.000 woningen is van groot nationaal belang. Ook de realisatie van windparken is gezien de Structuurvisie windenergie op land (vastgesteld op 28 maart 2014) van groot belang. Daarbij merken de indieners van de zienswijze op dat het windpark grotendeels op een andere locatie mogelijk wordt gemaakt dan in de structuurvisie "Windenergie op land" was voorzien. In die zin is het voorziene windpark dus strijdig met het rijksbeleid. De indieners van de zienswijze begrijpen uiteraard dat het Rijk, de provincie en de gemeente er veel aan is gelegen om te voorzien in duurzame energiebronnen. De indieners van de zienswijze zijn ook niet tegen de realisatie van windparken, maar kunnen niet instemmen met de keuze om juist nabij Oosterwold zeer hoge windturbines op zeer korte afstand te realiseren. De indieners van de zienswijze zijn van mening dat de in het Chw-bestemmingsplan Oosterwold mogelijk gemaakte ontwikkelingen zouden moeten prevaleren boven de gekozen situering van het windpark. De thans gekozen uitvoering van het windpark zorgt ervoor dat de doelstelling om in Oosterwold 15.000 woningen mogelijk te maken, niet zal worden behaald. Daarbij is voorts van belang dat de ontwikkeling in Oosterwold strookt met het rijksbeleid en het middels het ontwerp rijksinpassingsplan mogelijk gemaakte windpark grotendeels niet.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. In hoofdstuk 4 van het inpassingsplan wordt aangegeven dat en op welke wijze dit windpark de invulling is van rijksbeleid.	

35.3	<p>Indien initiatiefnemers een hogere ashoogte willen voor een hoger MW, dient te worden aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per turbine met een windmolen met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is. Door meerdere partijen is ten aanzien van het voorontwerp al aangevoerd dat de noodzakelijkheid van de hogere windturbines niet is gemotiveerd. Hetgeen thans in de toelichting behorend bij het inpassingsplan is opgenomen is ook geen toereikende motivering. Deze argumenten worden in het geheel niet onderbouwd middels rapportages van deskundigen of financiële prognoses. Daarom is niet aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per turbine met een windmolen met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is. Er is dus sprake van strijd met het provinciaal beleid.</p>	<p>Provinciale Staten hebben bij het vaststellen van het Regioplan een amendement aangenomen waarin voor windturbines met een hogere ashoogte dan 120m een motiverings-vereiste is toegevoegd. Om tegemoet te komen aan dit amendement heeft een financieel deskundige in opdracht van de provincie inzage gekregen in de business case. De financieel deskundige heeft in een zogenoemde "sanity check" onderzocht wat de impact van het amendement is op de business case. Concreet is er gekeken naar de risico-rendements-verhouding in het geval de nieuwe windturbines met een maximale ashoogte van 120m worden uitgevoerd. Deskundigen concluderen dat de business case in dat geval dusdanig fragiel wordt dat de ontwikkelaars geen tegenvallers meer kunnen opvangen en het windpark niet of nauwelijks meer te financieren is. Op basis van deze analyse is tegemoet gekomen aan de extra motiveringseis en voldoende aangetoond dat windturbines met een hogere ashoogte noodzakelijk zijn voor een financieel haalbaar project. De bevindingen van de financieel deskundige worden als bijlage aan het plan toegevoegd. Verder zijn de effecten van de hogere windturbines langs de A27 inzichtelijk gemaakt en betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan, waarbij is geconcludeerd dat de effecten aanvaardbaar zijn.</p>	<p>De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.</p>
35.4	<p>Het voorliggende ontwerp-inpassingsplan is in strijd met de uitgangspunten uit het Regioplan. Allereerst wijzen de indieners van de zienswijze erop dat de windturbines aan de A27 niet op regelmatige afstand van elkaar staan. Voor de plaatsingszone ADW geldt dat er in strijd met het beleid windturbines met verschillende ashoogten en op onregelmatige afstanden worden geplaatst. De plaatsingszone ADO bevat ook windturbines van verschillende ashoogten. Ook daar varieert de onderlinge afstand. Ook plaatsingszone RDT heeft windturbines met verschillende ashoogten op een lijn. Dit is in strijd met de uitgangspunten van het provinciaal beleid.</p>	<p>In het Regioplan zijn ruimtelijke uitgangspunten ten behoeve van de omgevingskwaliteit vastgesteld. Voorbeelden van deze uitgangspunten betreffen een regelmatige afstand, het plaatsen van identieke windturbines en de plaatsing in een lijnopstelling. Over deze uitgangspunten is tevens in het Regioplan bepaald dat deze op projectniveau door de gemeente kunnen worden verruimd, gehandhaafd of aangescherpt en dat zij hiervoor gebruikmaken van een beeldkwaliteitsplan of beeldregieplan. Voor het windpark Zeewolde heeft de gemeente de ruimtelijke uitgangspunten uit het regioplan voor het windpark vertaald in een beeldkwaliteitsplan. Van zowel het beleid uit het regioplan als het beeldkwaliteitsplan kan gemotiveerd worden afgeweken. Als dit bijvoorbeeld vanwege hoogtebeperkingen van de luchthaven noodzakelijk is gebleken is deze afwijking onderbouwd in paragraaf 5.6 in de plan-toelichting. Voor de onderbouwing is een afweging gemaakt tussen de belangen voor de omgevingskwaliteit, draagvlak en het economisch perspectief.</p> <p>Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.</p>	

35.5	<p>Middels dit inpassingsplan wordt toegestaan dat het overgrote deel van de te saneren windturbines pas uiterlijk 31 december 2026 hoeft te zijn gesaneerd. Aangezien de omgevingsvergunningen eerder dan 31 december 2021 kunnen worden verleend (die zitten namelijk al in het ontwerp), is dit in strijd met het maximum van vijf jaar dat is opgenomen in het provinciaal beleid. In de planregels is louter de verplichting om uiterlijk 31 december 2026 te saneren opgenomen. Niet is geregeld dat dit moet gebeuren binnen maximaal vijf jaar na ingebruikname van de nieuwe windturbine. Uit het provinciaal beleid blijkt bovendien dat het uitgangspunt is dat de windturbines binnen een half jaar na ingebruikname van een nieuwe windmolen moet zijn gesaneerd. Later saneren is mogelijk doch uiterlijk binnen vijf jaar na realisatie van de nieuwe windturbines. In de toelichting van het ontwerp inpassingsplan is weliswaar uiteengezet waarom de dubbeldraaiperiode langer zou moeten zijn (paragraaf 4.3), maar hiermee is niet - zoals door het provinciaal beleid wordt vereist - aangetoond dat een saneringsperiode van maximaal vijf jaar economisch noodzakelijk is. Cliënten kunnen op basis van de beschikbare gegevens niet anders concluderen dan dat geenszins is gebleken dat een saneringsperiode van meer dan 12 jaar nodig zou zijn, laat staan dat op een deugdelijke wijze zou zijn onderbouwd dat van de in het provinciale beleid opgenomen maximale periode van 5 jaar kan worden afgeweken.</p>	<p>De indiener brengt naar voren dat de omgevingsvergunning eerder dan 31 december 2021 wordt verleend en dat daarmee de dubbeldraaiperiode langer dan 5 jaar zou kunnen zijn. Hiermee is rekening gehouden doordat er een planning is opgesteld welke na het verlenen van de omgevingsvergunning onder andere nog beroep, eventuele zitting bij de Raad van State, aanbesteding en bouwtijd omvat. Volgens de planning worden de nieuwe windturbines in 2020 en 2021 gebouwd en komt de dubbeldraaiperiode daarmee op 5 jaar uit.</p> <p>In paragraaf 4.3 van de toelichting op het inpassingsplan is een motivering opgenomen voor de afwijking van het hier relevante provinciale beleid. In dit inpassingsplan wordt uitgegaan van de maximale mogelijkheid met een dubbeldraaiperiode van vijf jaar. De redenen hiervoor zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> -het plan moet financieel uitvoerbaar zijn. Op basis van de financiële onderbouwing die de initiatiefnemer heeft overlegd met vertegenwoordigers van de minister van EZ is geconcludeerd dat een kortere dubbeldraaiperiode tot een financieel onuitvoerbaar plan leidt; -vanuit de uitkomsten van de MER en de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken is gebleken dat deze dubbeldraaiperiode niet tot milieuknelpunten leidt (bijvoorbeeld doordat geen onaanvaardbare geluid-, of slagschaduw hinder optreedt in deze periode). Voor deze periode is het ook mogelijk gebleken om de benodigde toestemmingen en ontheffing te verkrijgen. 	
35.6	<p>Het is de indieners van de zienswijze niets gebleken van een noodzaak die ertoe noopt dat de onderlinge afstand tussen windturbines niet overal gelijk is en noopt tot windturbines van verschillende ashoogten binnen dezelfde plaatsingszone. Als er vanwege beperkingen door bijvoorbeeld vliegveld Lelystad voor een deel van de plaatsingszone moet worden gekozen voor windturbines met een lagere ashoogte, dan moet die lagere ashoogte ook worden toegepast voor de 'overige' windturbines in die plaatsingszone. De aanwezigheid van vliegveld Lelystad was bij de vaststelling van het provinciaal beleid reeds bekend, dus dat kan geen reden zijn om af te wijken van het duidelijke beleid. Ook in die zin is er dus sprake van strijd met het provinciaal beleid waarvan de afwijking van dat beleid niet is gemotiveerd.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 35.4	
35.7	<p>Op 27 juni 2016 heeft de gemeente Zeewolde de structuurvisie Regioplan Windenergie Gemeente Zeewolde vastgesteld. Ook in die structuurvisie is opgenomen dat windmolens per plaatsingszone qua afmetingen, verschijningsvorm en kleurstelling identiek moeten zijn. In die structuurvisie is ook opgenomen dat er per plaatsingszone een regelmatige onderlinge afstand moet worden toegepast. Het thans voorliggende ontwerp-inpassingsplan is derhalve ook in strijd met het gemeentelijk beleid.</p>	<p>In het Regioplan zijn ruimtelijke uitgangspunten ten behoeve van de omgevingskwaliteit vastgesteld. Dit regioplan is door de betrokken gemeenten ondertekend. Door de ministers is dit Regioplan overgenomen en waar er van is afgeweken een motivering in het inpassingsplan gegeven. Zie voor verdere beantwoording en informatie over het Regioplan antwoord 35.4. De motivatie voor afwijking van de onderlinge afstand is beschreven in hoofdstuk 5 van het inpassingsplan.</p>	
35.8	<p>Ook de verplichting om uiterlijk binnen vijf jaar na ingebruikname de bestaande windmolens te saneren is opgenomen in dit gemeentelijk beleid. Ook dat beleidsuitgangspunt wordt niet gerespecteerd in het ontwerp-inpassingsplan.</p>	<p>Dit beleidsuitgangspunt is gehanteerd in het inpassingsplan. De verplichting om binnen vijf jaar de bestaande windturbines te saneren gaat in op het moment dat de exploitatie van de te realiseren windturbines van het windpark Zeewolde start. Vanwege de duur van de realisatie van windturbines worden de eerste windturbines niet eerder in gebruik genomen dan in 2020 (zie tevens het antwoord op zienswijze 35.5).</p>	

	35.9	Uit de Nota vooroverleg blijkt dat er in januari 2017 een rapport is opgeleverd waarin wordt ingegaan op de effecten van het windpark op de ontwikkelopgave in Oosterwold en de mogelijk te nemen maatregelen aan het project Oosterwold en het Windpark Zeewolde. Het verbaast de indieners van de zienswijze ten eerste dat dit rapport niet als behorend bij de stukken van dit inpassingsplan ter inzage is gelegd. Ook dit is een rapport dat naar de mening van cliënten op grond van artikel 3:11 Awb mee ter inzage had moeten worden gelegd.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Hier wordt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan op ingegaan. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming. Een van de inhoudelijke conclusies van (een verdieping op dit) rapport is dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).	
	35.10	De indieners van de zienswijze hebben sterk de indruk dat met dit rapport geen rekening is gehouden bij de voorbereiding van dit ontwerp-inpassingsplan, nu het ontwerp-inpassingsplan zeer kort na oplevering van voornoemd rapport al ter inzage is gelegd en evident is dat het windpark serieuze effecten heeft op de woningbouwontwikkeling in Oosterwold, hetgeen alleen al blijkt uit de gevolgen van de gebiedsaanduiding 'Overige zone - ontwikkelregels' die over het grootste deel van de gronden van het plangebied (waar woningbouw mogelijk is) is gelegd.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Hier wordt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan op ingegaan. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming. Een van de inhoudelijke conclusies van (een verdieping op dit) rapport is dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).	
c9-OB-0036	36.1	In het ontwerp-inpassingsplan is te lezen dat dit plan tot stand gekomen is met initiatiefnemers voor de bouw van windturbines en het Rijk. Niet duidelijk is welke initiatiefnemers u hier bedoelt, wat wel vaststaat is dat dit niet de initiatiefnemer is waar u naar verwijst onder 1.1. (Aanleiding) van het inpassingsplan: de Ontwikkelvereniging. Navraag bij de bevoegde gezagen heeft uitgewezen dat de Ontwikkelvereniging ook niet de initiatiefnemer is waar u naar verwijst in het inpassingsplan, dit is kennelijk Windpark Zeewolde BV. Het voorliggende inpassingsplan is derhalve niet correct ofwel, niet accuraat op dit punt en veroorzaakt verwarring over de feitelijke initiatiefnemer.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	36.2	Navraag bij de bevoegde gezagen heeft ook uitgewezen dat de initiatiefnemer van het plan Windpark Zeewolde door de bevoegde gezagen bij het plan is "gezocht en aangewezen" wat zeer ongebruikelijk en tevens curieus is. Normaliter verzoekt een initiatiefnemer het bevoegd gezag om medewerking ten einde haar plannen te verwezenlijken, bij onderhavig plan lijkt het omgekeerde het geval. Overigens heeft voornoemde initiatiefnemer geen trackrecord, heeft zij nog nooit een windenergieproject gerealiseerd waarbij er dus minimaal enige vraagtekens te plaatsen zijn bij de haalbaarheid van onderhavige plan wat een investeringsvolume kent van zo'n EUR 500.000.000,- (zegge: een half miljard euro). Uit het ontwerp-inpassingsplan maken de indieners van de zienswijze niet op waarom de bevoegde gezagen van mening is dat de initiatiefnemer wel capabel is het plan te realiseren en alle verplichtingen op grond van het beleid, zoals de herstructureringsopgave, kan en zal nakomen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	

36.3	<p>Navraag bij het bevoegd gezag heeft uitgewezen dat er momenteel alleen een intentieovereenkomst bestaat met de Ontwikkelvereniging, een anterieure overeenkomst met Windpark Zeewolde BV bestaat echter (nog) niet waardoor van enige waarborg aangaande financierbaarheid & realiseerbaarheid van het plan geen sprake is. Daarnaast zijn het vermogen tot nakoming van afspraken en verplichting terzake van het ontwerp-inpassingsplan en de herstructureringsopgave niet toetsbaar en derhalve ook niet bewezen is. Er waren en zijn overigens wel degelijk meerdere initiatiefnemers voor het plan maar de bevoegde gezagen, vertegenwoordigd in de stuurgroep van het windpark, hebben per brief d.d. 7 april 2017 een besluit kenbaar gemaakt dat zij onderhavig plan wenst voort te zetten met Windpark Zeewolde BV en niet met andere initiatiefnemers. Het is op zijn minst vreemd dat het bevoegd gezag kennelijk heeft bepaald wie de initiatiefnemer mag zijn van het plan. In een geprivatiseerde markt is het niet aan de overheid om te bepalen wie een project realiseert maar aan de markt. De argumenten en redenen die de stuurgroep in de brief aandragen ter motivatie van genoemd besluit, zijn overigens drogredenen en niet onderbouwd met feiten.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
36.4	<p>In het ontwerp-inpassingsplan valt dus te lezen dat de herstructureringsopgave onlosmakelijk deel uit maakt van het project. Het plan, en de onderliggende MER, voorziet in de verwijdering van alle 221 bestaande windturbines binnen 5 jaar nadat de nieuwe windturbines zijn gerealiseerd. Doordat het saneren van bestaande windturbines de belangen van de indieners van de zienswijze en die van hun contractanten raakt, hebben de indieners van de zienswijze jaren geleden het eerste contact gelegd met provincie Flevoland en hun belangen uitgelegd. Dit hebben de indieners van de zienswijze gedurende de totstandkoming van de herstructureringsplannen bij herhaling gedaan. Het zakelijk belang in het plangebied is het bevoegd gezag en de initiatiefnemer genoegzaam duidelijk. De zakelijk rechten die ten behoeve van het bedrijf van de indieners van de zienswijze zijn gevestigd zijn nog tientallen jaren rechtsgeldig, middels de rechten worden windturbines door derden geëxploiteerd. Grondeigenaar, opstalhouder en onderopstalhouder/exploitant van de windturbine hebben verplichtingen jegens elkander waaronder een duurzame instandhouding van de locatie. Met andere woorden is voor het afbreken van de bestaande windturbines de medewerking noodzakelijk van alle partijen. Deze situatie is vergelijkbaar met vele andere situaties in het plangebied. Inmiddels is duidelijk geworden dat de initiatiefnemer geen afspraken heeft kunnen maken voor zo'n 70 bestaande windturbines die op grond van de herstructureringsopgave wel dienen te worden verwijderd. Het staat ook vast dat de initiatiefnemer technisch, operationeel en financieel niet kan onderbouwen hoe zij zorg gaat dragen voor de sanering van de 221 windturbines waardoor het bij voorbaat vaststaat dat zij niet kan voldoen aan de uitgangspunten van het Regioplan en het ontwerp-inpassingsplan. Wat de indieners van de zienswijze bevreemd is de discrepantie die het ontwerp-inpassingsplan hierbij vertoont met de realiteit. De initiatiefnemer heeft bewezen, en dit wordt door het bevoegd gezag bevestigd in haar brief van 7 april, niet aan de saneringsopgave te kunnen voldoen.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

	36.5	De indieners van de zienswijze zijn de mening toegedaan dat het Rijksinpassingsplan nooit mag worden vastgesteld als onder meer niet op voorhand duidelijk is gemaakt welke resultaatsverplichting het Rijk de initiatiefnemer heeft opgelegd om conform alle beleidsplannen aan de saneringsopgave te voldoen alsmede op welke wijze de initiatiefnemer de sanering gaat uitvoeren en bekostigen. De initiatiefnemer heeft het bedrijf van de indieners van de zienswijze bijvoorbeeld laten weten niet met hen in gesprek te willen gaan wat zeker geen inspanningsplicht en al helemaal geen resultaatsverplichting impliceert wat op grond van alle beleidsdocumenten wel zo hoort te zijn. De initiatiefnemer is tot op heden ook niet verplicht door het bevoegd gezag om 221 windturbines te saneren en daar alles voor in het werk te stellen. Er is geen document beschikbaar waaruit dat onomstotelijk blijkt en dit impliceert dat de bevoegde gezagen in hun beleidsplannen de sanering zogenaamd wel verplichten maar deze verplichting niet doorleggen en opleggen aan de initiatiefnemer.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	36.6	De antwoorden van de gemeente Zeewolde bevestigen de veronderstelling van de indieners van de zienswijze dat er tot op heden geen bindende afspraken zijn gemaakt met de initiatiefnemer over de gedwongen sanering van 221 windturbines wat op grond van het beleidskader en alle andere beleidsplannen wel had moeten gebeuren. Er staat niet vast wie de saneringsopgave gaat betalen en wie verantwoordelijk is voor het betalen van (plan)schade. Geenszins staat vast dat de initiatiefnemer voor de schade verantwoordelijk en aansprakelijk is terwijl de bevoegde gezagen wel schermen met een mogelijke onteigening van bestaande windturbines/bestaande locaties. Dit wordt bevestigd door de bevoegde gezagen in de reactie op schriftelijke vragen van de indieners van de zienswijze. Dit impliceert dat de initiatiefnemer reeds een preferente positie heeft gekregen van het bevoegd gezag ten opzichte en ten koste van de huidige turbine-eigenaren en zakelijk gerechtigde partijen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
	36.7	Los van de juridische uitvoerbaarheid en afdwingbaarheid van een onteigening - wat wij betwisten - is de gehele handelwijze niet correct, niet zorgvuldig en raakt het minstens de grenzen van het gelijkheidsprincipe.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0037	37.1	Als eerste delen wij u namens cliënt mede dat zij met het Inzenden van de zienswijze niet voor ogen heeft het plan te dwarsbomen. Cliënt ziet de mogelijkheden die het Windpark Zeewolde biedt voor collega agrariërs en andere betrokken partijen. Echter, de door de provincie Flevoland en de Ontwikkelvereniging Zeewolde gekozen procedure geeft cliënt geen andere mogelijkheid dan het indienen van de onderhavige zienswijze ter bescherming van haar eigen belangen. Cliënt voelt zich in een spagaat en in het geheel niet gelukkig met de situatie die mede wordt ingegeven door het feit dat destijds is gekozen voor het verlenen van een recht van opstal aan een opstalhouder waarmee zij overigens een uitstekende verhouding heeft.	De vraag over de (on)wenselijkheid met welke partij(en) de initiatiefnemer een overeenkomst heeft gesloten voor de grondposities die nodig zijn voor het realiseren van het nieuwe windpark, ligt in dit inpassingsplan niet voor. Zoals is aangegeven in de beantwoording van zienswijze 33.11, zal de initiatiefnemer in het uiterste geval een gedoogplichtbeschikking aanvragen om de komst van de nieuwe windturbines zeker te stellen. De Wet ruimtelijke ordening bepaalt in art. 3.36a dat in dit geval hoe dan ook sprake is van werken voor algemeen nut waarvoor een gedoogbeschikking kan worden verkregen.	

37.2	<p>De indiener brengt in dat de locatie van de bestaande windturbine op het erf als een van de eerste zal worden opgeheven. Cliënt maakt daartegen ernstig bezwaar omdat hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als gevolg van de uitvoering van de plannen zal worden aangetast in zijn inkomen. Nu ontvangt cliënt jaarlijks een aanzienlijke vergoeding van de opstalgerechtigde zonder dat daar enig risico aan verbonden is omdat cliënt niet participeert in de exploitatie van de turbine. • De sanering van de bestaande turbine als gevolg heeft de nieuwbouw van drie veel hogere turbines op geringe afstand van de bedrijfslocatie. De dichtstbijzijnde windturbine komt op een afstand van minder dan 500 meter van de (achter)gevel van de nog te bouwen woning van cliënt. 	<p>Het al dan niet bestaan van een vergoeding voor het gebruik van de gronden voor bestaande windturbines heeft geen rol gespeeld in de afweging bij het toekennen van de bouw mogelijkheden voor de nieuwe windturbines in dit inpassingsplan. De afstand tot bestaande woningen is een aspect dat daarbij uiteraard wel is betrokken.</p>	
37.3	<p>De verwachting is dat de overlast voor het erf aan de Sterappellaan 29 als gevolg van slagschaduw maar ook als gevolg van geluidsoverlast enorm zal toenemen. Deze nieuwe turbines komen op locaties waarvan, gezien de zonsopkomst, veel overlast te verwachten is. De nadelige effecten van de geplande nieuwe windturbines zullen worden ervaren door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cliënt en zijn medewerkers die werkzaam zijn op het erf en in de boomgaard; • De seizoensarbeiders die dag en nacht verblijven op het erf; • Cliënt bij zijn nog te bouwen woning op het erf en in de daling van de omzet van de door cliënt geëxploiteerde Fruithal Smits als gevolg van het feit dat er naar verwachting minder mensen op de naastgelegen Camping De Vrijgaard zullen verblijven. Deze kampeerders zijn trouwe klanten van Fruithal Smits. 	<p>In de directe omgeving van de Sterappellaan 29 bevinden zich momenteel meerdere bestaande windturbines. Deze bestaande windturbines staan op een kortere afstand dan de geplande nieuwe turbines van Sterappellaan 29. De bestaande windturbines worden als onderdeel van het project windpark Zeewolde gesaneerd. De situatie bij de Sterappellaan 29 heeft dus te maken met milieueffecten als gevolg van de nieuwe turbines, maar tevens ook met het wegvallen van de milieueffecten door sanering van de bestaande turbines, waardoor er geen verslechtering van het woon- en leefklimaat wordt verwacht. Eerder mag aangenomen worden dat de eindsituatie met het nieuwe windpark beter is dan de huidige situatie.</p> <p>Voor wat betreft de economische effecten. Er zijn geen negatieve economische effecten aan te wijzen, noch is aangetoond dat er een relatie tussen de aanleg van het windpark enerzijds en een economische achteruitgang of een versterking van de economische krimp anderzijds. De plaatsing van windturbines zal de beleving van het gebied mogelijk veranderen, maar daarmee is niet gesteld dat recreatie en windturbines niet naast elkaar kunnen bestaan. Daarbij betrekken wij dat er thans al windturbines in het gebied aanwezig zijn en met de realisatie van de saneringsplicht uiteindelijk een kwalitatief beter ruimtelijke omgeving wordt gecreëerd. Voorts hebben wij de milieubelasting van de nieuwe windturbines ter hoogte van de camping betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan en deze milieubelasting in het licht van het belang van opwekking van duurzame energie en de sanering van bestaande windturbines aanvaardbaar geacht.</p>	
37.4	<p>Het spreekt voor zich dat de aanwezigheid van de 3 nieuwe hoge turbines zal leiden tot een minder prettige arbeidssituatie op het erf en in de boomgaard. Slagschaduw en geluidsoverlast geven onrust met als gevolg afleiding van de werknemers en een lagere arbeidsprestatie. Als gevolg daarvan zal cliënt directe schade leiden. Daarnaast werken de (veelal buitenlandse) werknemers al vele achtereenvolgende jaren met veel plezier en tot volle wederzijdse tevredenheid op het bedrijf. Het risico bestaat dat men als gevolg van de verslechterde arbeidsomstandigheden zal kiezen voor een andere werkomgeving en dus het verloop van ervaren en betrouwbare arbeidskrachten.</p>	<p>Niet valt in te zien waarom indiener van de zienswijze door het toekennen van de bouw mogelijkheden van de nieuwe windturbines op ruim 500 meter afstand van zijn bedrijf hem in een nadeligere positie zou brengen dan nu het geval is, omdat thans op zijn eigen erf al een windturbine aanwezig is. Evenmin valt daarom te verwachten dat het werkklimaat voor de genoemde werknemers op het bedrijf in de nieuwe situatie zodanig zou verslechteren dan in redelijkheid de bouw mogelijkheden voor de nieuwe windturbines op grotere afstand dan nu het geval is niet zou kunnen worden toegekend.</p>	

37.5	<p>Ten behoeve van de logieshuisvesting van seizoensarbeiders is in het bestemmingsplan Buitengebied 2016 van de gemeente Zeewolde aan de locatie de 'Functieaanduiding specifieke vorm van wonen - seizoensarbeiders'. Hier geldt hetzelfde als voor het werken op het erf en in de boomgaard. Cliënt is van mening dat de overlast van de nieuwe windturbines zal leiden tot een lagere arbeidsproductiviteit dan wel tot vertrek van werknemers die al lange tijd voor cliënt werkzaam zijn.</p>	Zie antwoord op zienswijze 37.4.	
37.6	<p>Voor de beoogde eindopstelling van het windpark is de geluidsbelasting en de belasting als gevolg van slagschaduw op toetspunten berekend. Op basis van de resultaten wordt geconcludeerd dat ter hoogte van meerdere toetspunten, zonder het toepassen van mitigerende maatregelen, niet aan de normen kan worden voldaan. De locatie Sterappellaan 29 komt ook voor in die lijst. Indien gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen kan wel aan de norm worden voldaan. Het is cliënt niet bekend of en welke mitigerende maatregelen worden genomen ter beperking van de overlast op zijn locatie dan wel of de locatie van cliënt zal worden opgenomen in de lijst van de 'Woningen in de sfeer van de inrichting'. Zolang dit niet duidelijk is neemt cliënt aan dat de negatieve gevolgen van de realisatie van het windpark aanzienlijk zullen zijn en de bouw van een woning op de locatie onmogelijk maken dan wel zal resulteren in hogere kosten gerelateerd aan die bouw vanwege de uitvoering van eventueel aanvullend onderzoek of het moeten doorvoeren van bouwkundige aanpassingen.</p>	<p>Voor de woning aan de Sterappellaan 29 zal indien nodig worden gemitigeerd.</p> <p>In het ontwerpbesluit zijn er woningen aangemerkt als behorend in sfeer van inrichting. In het vastgestelde inpassingsplan is een aantal woningen aangemerkt als molenaarswoning. Eigenaren van molenaarswoningen hebben een overeenkomst met Windpark Zeewolde B.V. gesloten waarin zij vastleggen dat zij middels een aantal uitvoerende werkzaamheden een functionele binding hebben met het windpark. Sterappellaan 29 is niet aangemerkt als molenaarswoning en voor deze woning zal indien nodig worden gemitigeerd.</p>	
37.8	<p>Hoewel de nieuwe planvorming voorziet in het saneren van de bestaande windturbines is cliënt van mening dat de kernkwaliteit 'Openheid' door de bouw van de nieuwe turbines wordt aangetast en de plaatsing van nieuwe turbines derhalve in strijd is met de kernkwaliteiten zoals genoemd in het vigerende Omgevingsplan van de provincie. De nieuwe grotere turbines zullen vanaf een grotere afstand zichtbaar zijn en het open karakter van het gebied derhalve meer aantasten dan de kleinere bestaande turbines. Daarnaast verwijzen wij naar de bijgevoegde pagina's 159 en 160 van het genoemde Omgevingsplan Flevoland. Cliënt is van mening dat de realisatie van het windpark eveneens is in strijd de tekst op pagina 160.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 15.1	
37.9	<p>Voor zover bekend is er nog steeds geen onherroepelijk toezegging gedaan in het kader van de noodzakelijk subsidie van de rijksoverheid. Zonder die subsidie is het plan volstrekt onhaalbaar. Gezien het feit dat recent is uitgekomen dat het ontwikkelen van windenergie op zee slechts een investering vergt van circa 30% van hetgeen door de rijksoverheid was begroot is helemaal niet uit te sluiten dat men op het laatste moment kiest voor het ondersteunen van die ontwikkelingen en het project in Flevoland laat vallen. Recent zijn nog twee nieuwe gebieden op zee aangewezen mede omdat de weerstand tegen projecten op zee minder hevig is dan in het geval van projecten op land. Dat de tegenstand tegen de komst van de turbines groot zal zijn blijkt onder andere uit een bericht dat laatst is gebracht via Omroep Flevoland. Hoewel er met alle betrokken gemeenten vooraf constructief overleg zou zijn geweest blijkt het draagvlak bij diezelfde gemeenten af te brokkelen. U zult begrijpen dat alle aanpassingen die zullen leiden tot de bouw van kleinere turbines zullen zorgen voor een lager rendement en derhalve tot een wijziging in de financiële onderbouwing van het plan. Gezien deze grote onduidelijkheid kan niet gesproken worden over een financieel gedragen planvorming.</p>	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

c9-OB-0038	38.1	<p>Kort samengevat constateert GEM Spiegelhout dat er sprake is van tenminste vier grote ambities die het Rijk in samenwerking met de regionale en lokale overheden wil organiseren, maar die onderling strijdig zijn: (1.) enerzijds grootschalige woningbouw in de vorm van 15.000 woningen in het totale gebied Oosterwold, waarvan 4.575 in fase 1 (gemeente Almere) en aldus de resterende 10.425 woningen op het grondgebied van de gemeente Zeewolde; (2.) de realisatie van windparken op land ten behoeve van een verdriedubbeling van de energieopbrengst van windturbines op land. (3.) de uitbreiding van luchthaven Lelystad Airport, en (4.) de ambitie om te streven naar vergroening en verduurzaming van de gebiedsontwikkeling. Deze ambities kunnen niet in onderlinge concurrentie (en voor wat betreft de woningbouw en het Windpark: niet op exact dezelfde locatie) worden gerealiseerd, maar vragen om het maken van keuzes. GEM Spiegelhout moet vaststellen dat in de ontwerpbesluiten deze keuzes niet of onvoldoende zijn gemaakt en dat in plaats daarvan de realisatie van het windpark wordt doorgedrukt. De consequentie hiervan is dat nog maar moet worden gezien in hoeverre naast en na realisering van het Windpark ook nog sprake kan zijn van woningbouw. Op deze wijze is in ieder geval geen sprake van een goede (gecoördineerde I samenhangende) ruimtelijke ordening. Indien uw minister zou wensen vast te houden aan realisering van een windpark op deze locatie, bepleit GEM Spiegelhout dat bij de vaststelling van het RIP het aantal te realiseren windmolens aanzienlijk zal worden verminderd, en/of dat de toegestane hoogte van de turbines aanzienlijk wordt verlaagd. Beide aanpassingen zouden ten goede komen aan het kunnen blijven realiseren van een relevante en haalbare woningbouwambitie.</p>	<p>Ten aanzien van de afstemming met het CHw bestemmingsplan Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	38.2	<p>In de inspraakreactie op het voorontwerp heeft GEM Spiegelhout gewezen op het ontbreken van de participatieve aanpak die bij windparken als het thans voorliggende behoort te worden toegepast. GEM Spiegelhout heeft als doel haar deel van de woningbouwlocatie Oosterwold op haar Gronden te ontwikkelen en te realiseren; GEM Spiegelhout heeft niet als doel deel te nemen in windenergieprojecten. Een voorstel tot deelname in het Windpark leidt daarom tot niets en kan daarom ook niet worden genoemd als voorbeeld van het organiseren van een participatieve aanpak. Een participatieve aanpak veronderstelt een actieve houding van Initiatiefnemer en bevoegde gezagen om kenbare belangen te betrekken in de planvorming. Wat had moeten gebeuren, is dat tussen de Initiatiefnemer, de betrokken overheden en GEM Spiegelhout een dialoog tot stand was gebracht over de vraag hoe de plannen voor het Windpark zich verhouden tot de plannen en doelen van GEM Spiegelhout die direct aansluiten bij de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold ("ISV Oosterwold"),² teneinde vervolgens te bezien in hoeverre die plannen op één lijn kunnen worden gebracht. Nu dit niet is gebeurd, kan GEM Spiegelhout niet anders dan de meer juridische weg bewandelen, en - belangrijker - moet GEM Spiegelhout constateren dat haar belangen niet, althans onvoldoende zijn meegewogen in de ontwerpbesluiten.</p>	<p>Ten aanzien van de afstemming met het CHw bestemmingsplan Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

38.3	<p>In de inspraakreactie op het voorontwerp RIP heeft GEM Spiegelhout erop gewezen dat ten onrechte geen acht is geslagen op de woningbouwplannen voor de Gronden en op grotere schaal het gedeelte van het gebied Oosterwold dat in de gemeente Zeewolde is gelegen. Nu op geen enkele wijze onderzoek is gedaan naar de gevolgen voor die woningbouwplannen - het gaat om concrete plannen, direct voortvloeiend uit het ISV Oosterwold, en zo concreet dat het gedeelte van Oosterwold in Almere niet voor niets als 'fase 1' wordt aangeduid - moet worden vastgesteld dat sprake is van onvoldoende en onzorgvuldig onderzoek, en in het verlengde daarvan een onvoldoende en onvolledige belangenafweging. Naar de overtuiging van GEM Spiegelhout zou, als dit alles wel zou zijn onderzocht, niet tot de thansvoorliggende besluiten zijn gekomen, maar zou in plaats daarvan zijn afgezien van de plaatsing van de windturbines langs de A27, althans zou daar een beduidend lagere maximale tip- en ashoogte voor gelden die wél passend is binnen de contour als opgenomen in het ISV Oosterwold. Al deze zaken zijn ten onrechte niet in de besluiten betrokken. Van vaststelling van het RIP met deze gebreken kan geen sprake zijn.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
38.4	<p>Niet alleen afstemming met de ISV Oosterwold ontbreekt. Dat geldt ook voor het door de raad van de gemeente Almere vastgestelde Chw-bestemmingsplan Oosterwold. In dat bestemmingsplan is immers vastgelegd dat elke initiatiefnemer eventuele hinder op diens eigen te ontwikkelen kavel dient op te lossen. Daarmee verdraagt zich niet het realiseren (door een derde partij) op particuliere gronden van een turbine, waarvan de hindercontour aanzienlijk veel verder reikt dan de kavel waarover de initiatiefnemer de beschikking zou hebben. Uit de Nota Vooroverleg blijkt dat een in januari 2017 opgeleverde rapportage beschikbaar zou zijn - die is niet mede ter inzage gelegd - waaruit zou volgen dat bij de uitvoering van het RIP Windpark Zeewolde duizenden woningen minder gerealiseerd kunnen worden. Deze constatering zal leiden tot een zeer aanzienlijke waardevermindering van de gronden die thans tot het gebied Oosterwold behoren en die de verwachting hebben te worden bebouwd als onderdeel van de opgave van 15.000 woningen. Deze meest recente inzichten zouden voorts hebben geleid tot de opdracht voor tenminste drie vervolgonderzoeken vanuit het ministerie van Infrastructuur & Milieu, en het ministerie van Economische Zaken. Een van de aspecten die wordt onderzocht is de mogelijkheid tot het verplaatsen van de windturbines geprojecteerd langs de A27. De resultaten van dit onderzoek worden in mei 2017 verwacht, en zullen mede ten grondslag liggen aan een ministerieel overleg over dit onderwerp in mei/juni 2017. Gelet hierop is het ter inzage leggen van de ontwerp-besluiten, waarin met de uitkomsten van deze onderzoeken nog geen rekening is gehouden, prematuur en daarmee onzorgvuldig te noemen.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Hier wordt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan op ingegaan. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming. Een van de inhoudelijke conclusies van (een verdieping op dit) rapport is dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).</p>	
38.5	<p>Inmiddels hebben de grote particuliere grondeigenaren in het gebied Oosterwold (AM, Amvest, ING Real Estate, de Alliantie, Heijmans, Ymere en Het Flevolandschap) een gezamenlijk gedragen 'integrale gebiedsvisie' (Nieuw Perspectief op Oosterwold, d.d. 13 maart 2017, SITE Urban Development) gepresenteerd aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold, waarin een voorzet is gegeven voor een synthese tussen de verschillende ruimtelijke opgaven voor dit gebied. Ook dit overleg krijgt nog een vervolg, dat gevolgen kan hebben voor de thans in procedure gebrachte planologische plannen en besluiten.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 4.4 van het inpassingsplan. Van de gepresenteerde integrale gebiedsvisie is kennisgenomen alvorens tot besluitvorming is overgegaan op 27 juni 2017.</p>	
38.6	<p>Onderhavige zienswijze ondersteunt de facto de zienswijze van de gemeente Almere naar aanleiding van het oRIP en de ontwerpbesluiten. i) zoveel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en/of molenposities te verplaatsen c.q. uit te wisselen, waardoor de ontwikkeling van een kwalitatief goed en samenhangend woongebied Oosterwold mogelijk blijft, en (ii) de ashoogte en de tiphoogte van de turbines langs de A27 (aanzienlijk) te verlagen, zodanig dat de milieucontouren van geluid, externe veiligheid en slagschaduw blijven binnen de contouren als waarvan in het ISV wordt uitgegaan.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Voor wat betreft de normen van geluid, externe veiligheid en slagschaduw: hieraan wordt voldaan. Hetzij doordat het MER aangeeft dat hieraan wordt voldaan, hetzij door mitigerende waar nodig. Het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling vormen daarvoor het (wettelijke) kader. Ook wanneer de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold andere contouren aangeeft, geldt het kader uit het Activiteitenbesluit.</p>	

	38.7	In het oRIP wordt onvoldoende aannemelijk gemaakt dat windturbines met een tiphoogte van 220 meter noodzakelijk zijn voor een sluitende business-case van het Windpark.	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Tevens wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 35.3.	De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.
	38.8	Het Windpark zal, met andere woorden, volgend dienen te zijn ten aanzien van de ontwikkeling van het woongebied Oosterwold, welk plan als harde randvoorwaarde zal hebben te gelden, en niet andersom. Hetgeen in het oRIP als afstemmingsregeling is opgenomen, is ten enenmale onvoldoende. Onaanvaardbaar is dat woningbouwontwikkeling zich eenvoudig, gelet op de wettelijke normen van geluid, externe veiligheid, en slagschaduw, zal moeten schikken naar het van meer recente datum daterende initiatief van het Windpark.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. In de belangenafweging die ten grondslag ligt aan het inpassingsplan is rekening gehouden met de gevolgen van de beslisbomen voor de mogelijkheid nieuwe woningen te realiseren in Oosterwold. Bij deze belangenafweging is geen sprake van een juridische verplichting bestaande rechten te respecteren, maar moeten de gevolgen van nieuwe ontwikkelingen op de omgeving inzichtelijk zijn en worden meegenomen in de besluitvorming. Zoals al eerder opgemerkt wordt het met de vaststelling van het inpassingsplan niet onmogelijk gemaakt om nieuwe woningen te realiseren, maar moet bij de situering van de woningen rekening worden gehouden met de beslisbomen. Door het doorlopen van de beslisbomen kunnen woningen worden gerealiseerd zonder nadelige gevolgen voor de opwekking van duurzame energie door het Windpark en met behoud van een goed woon- en leefklimaat ter hoogte van de woningen. Tevens wordt met het inpassingsplan geborgd dat er wordt voldaan aan de normen van externe veiligheid. Zie hiervoor de regels van het inpassingsplan, hoofdstuk 15.8 van het MER en hoofdstuk 5.8 van de toelichting op het inpassingsplan.	
	38.9	De plaatsing en de verschijningsvorm van de windturbines zijn niet in overeenstemming met het vigerende beleid, zoals dat blijkt uit het Regioplan, en het Beeldkwaliteitplan Windpark Zeewolde.	Zie het antwoord op zienswijze 35.4 Voor wat betreft het Regioplan en het Beeldkwaliteitsplan: deze zijn in het inpassingsplan gevolgd en waar hiervan is afgeweken, is dit beargumenteerd.	

38.10	<p>Onmiskenbaar zal het te realiseren Windpark hinder opleveren. De hindercontouren van (externe) veiligheid en geluid in de 2e fase van Oosterwold zijn groter dan in de ISV Oosterwold voorzien. Datzelfde geldt voor de hindercontouren voor slagschaduw. Deze hindercontouren beslaan een aanzienlijk deel van de ontwikkelruimte van het plangebied Oosterwold. In het oRIP is niet aangetoond dat met de hindercontouren zoals deze daaruit volgen, alsmede de onvermijdbare hinder als gevolg van verstoring van uitzicht, (laagfrequent) geluid en (grond)trillingen, inclusief de in aanmerking te nemen cumulaties, (a) nog een redelijke ontwikkeling van woningen, zoals voorzien in het desbetreffende gebied, mogelijk is, althans (b) dat aldaar sprake zal (kunnen) zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Door rekening te houden met de elementen geluid (inclusief laagfrequent geluid), slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark. Hierbij geldt tevens dat er sprake is van een toekomstige woningbouwontwikkeling.</p> <p>Ten aanzien van geluid, externe veiligheid en slagschaduw geldt dat het windturbinepark altijd moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor slagschaduw, geluid en externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling.</p> <p>Ten aanzien van laagfrequent geluid: in de geluidnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning het totaal van geluid, inclusief piekgeluiden, hoge en lage tonen en LFG, hoorbaar mag zijn tot 47 dB Lden resp. 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd (te vinden op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2014/04/01/laagfrequent-geluid-van-windturbines). Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight, in opdracht van RVO wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. De bevindingen uit de brief van de Staatssecretaris zijn nogmaals bevestigd door de ABRvS in haar uitspraak van 4 mei 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1228).</p> <p>Ten aanzien van obstakelverlichting: hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p>	
38.11	<p>De toe te passen obstakelverlichting heeft ongewenste effecten op de omgeving. Toepassing ervan vindt plaats bij tiphoogtes vanaf 150 meter. In het oRIP wordt gesteld (par. 5.12.1) dat de Initiatiefnemers streven naar een zo minimaal mogelijke uitvoering van obstakelverlichting. Niettemin vinden we deze 'minimaal mogelijke uitvoering' niet terug in de planregels.</p>	<p>Zie antwoord bij zienswijze nummer 20.3. Het verlichtingsplan zoals dat thans voorligt is ruimtelijk aanvaardbaar gevonden. Waar mogelijk wordt gekeken naar een vermindering van de verlichting, maar dit is voor de vaststelling van het inpasingsplan niet noodzakelijk.</p>	

	38.12	<p>Het inpassingsplan gaat uit van een systematiek waarin moet zijn aange- toond dat de te saneren windturbines op de in de bijlage bij de planregels genoemde datum zijn verwijderd, alvorens een omgevingsvergunning voor de oprichting van een nieuwe windturbine kan worden verleend. Tegen deze systematiek bestaan meerdere fundamentele bezwaren. Allereerst is hier- mee niet door middel van het oRIP zelf zeker gesteld dat de te saneren windturbines daadwerkelijk zullen zijn verwijderd. Dit is afhankelijk gemaakt van de daartoe strekkende inspanningen van de vergunningaanvrager, wel- ke inspanningen niet planologisch, noch financieel, zijn geborgd. Daarnaast wordt met deze systematiek bewust de situatie gecreëerd waarin gedurende een zekere termijn zowel de oude als de nieuwe turbines aanwezig en in be- drijf zijn. De in de planregels opgenomen 'einddatum' huidig gebruik be- staande windturbines is publiekrechtelijk niet afdwingbaar. Ook dit is plano- logisch-juridisch niet aanvaardbaar.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar para- graaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Voor de volledigheid wordt er nog- maals op gewezen dat bij een niet tijdige sanering van bestaande windturbines er handhavend opgetreden kan worden tegen nieuwe windturbines. Nieuwe windturbi- nes kunnen worden stilgezet, hetgeen dusdanige financiële gevolgen heeft dat dit scenario door initiatiefnemer zoveel mogelijk wordt voorkomen.</p>	
	38.13	<p>Tenslotte doet deze constatering de vraag in rijzen of en in hoeverre in de onderzoeken met betrekking tot onder meer de milieu, natuur- en andersitu- tuatie rekening is gehouden met het gedurende een substantiële en niet op voorhand in de tijd begrensde periode gelijktijdig in bedrijf zijn van zowel de oude als de nieuwe windmolens. GEM Spiegelhout betwist, vooreerst bij ge- brek aan wetenschap, dat hiermee rekening is gehouden.</p>	<p>Voor de alternatieven is de eindsituatie beoordeeld (de situatie waarin windpark Zeewolde is gerealiseerd en de bestaande turbines zijn gesaneerd). De periode van herstructurering, en daarmee de milieueffecten, zijn tijdelijk van aard en niet bepa- lend voor de keuze van het voorkeursalternatief. Voor het voorkeursalternatief zijn ook de milieueffecten van de herstructurering beschreven.</p>	
	38.14	<p>Het Milieueffectrapport Windpark Zeewolde (Pondera Consult, 2 december 2016) (het "MER") gaat uit van een referentiesituatie waarin niet als auto- nome ontwikkelingen zijn aangemerkt de ontwikkeling van woningen op de Gronden en op grotere schaal het gedeelte van het gebied Oosterwold dat in de gemeente Zeewolde is gelegen. Zoals reeds gemotiveerd aangevoerd in paragraaf 3.2 is in dit verband sprake van concrete plannen. Deze ontwikke- ling is (concreet) voorzien, onder meer in de ISV Oosterwold.</p>	<p>Een MER kijkt altijd in de toekomst. Voor het alternatievenonderzoek in het kader van het MER moet worden vastgesteld wat de referentiesituatie is, zijnde de huidige toestand rekening houdende met autonome ontwikkelingen. De toestand van het milieu in de referentiesituatie wordt altijd gebaseerd op de bestaande situatie van het milieu, samen met de gevolgen van de zogenaamde autonome ontwikkeling. Concreet houdt dit in dat de referentiesituatie ervan uitgaat dat vastgesteld over- heidsbeleid (en de gevolgen daarvan) zal worden gerealiseerd. Denk hierbij bij- voorbeeld aan de bouw van woningen op basis van een vastgesteld bestemmings- plan. Vastgesteld beleid en projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden moeten dus worden meegenomen in de beschrijving van de refe- rentiesituatie. Voor het gebied Oosterwold dat in Zeewolde is gelegen is nog geen bestemmingsplan, daarom is maakt dit geen onderdeel uit van de referentiesitua- tie. Ten aanzien van Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Ant- woordnota zienswijzen.</p>	
	38.15	<p>Het MER gaat voorts uit van een referentiesituatie waarin de bestaande windturbines aanwezig zijn. De sanering van de bestaande turbines, welke plaats dient te vinden in de zogenoemde herstructureringsperiode, wordt aangemerkt als onderdeel van de voorgenomen ontwikkeling. Voor de voor- genomen ontwikkeling zijn negen alternatieven en een voorkeursalternatief ("vka") geformuleerd. De effecten in de herstructureringsperiode zijn ten onrechte slechts beoordeeld voor het voorkeursalternatief. Als onderdeel van het voornemen hadden de effecten in deze periode voor ieder van de al- ternatieven in kaart moeten worden gebracht. Ook de alternatieven zouden immers een herstructureringsperiode kennen, waarvan bijvoorbeeld bij de beoordeling van de (alternatieve) eindsituatie ook is uitgegaan.</p>	<p>Voor de alternatieven is alleen de eindsituatie beoordeeld (de situatie waarin wind- park Zeewolde is gerealiseerd en de bestaande turbines zijn gesaneerd). De perio- de van herstructurering, en daarmee de milieueffecten, zijn tijdelijk van aard en niet bepalend voor de keuze van het voorkeursalternatief. Daarom beschrijft het MER voor de alternatieven alleen de milieueffecten van de eindsituatie, voor het VKA zijn naast de eindsituatie ook de milieueffecten van de herstructurering beschreven.</p>	
	38.16	<p>Voor de beoordeling van de eindsituatie van de alternatieven wordt wel uit- gegaan van uitgevoerde saneringswerkzaamheden. Ook dit is, evenwel om andere redenen, onjuist. Zoals hiervoor (§ 6) gemotiveerd uiteengezet is in het inpassingsplan zelf niet zekergesteld dat de te saneren windturbines daadwerkelijk zullen zijn verwijderd. Hiervan kan dan ook in het MER niet worden uitgegaan.</p>	<p>Zoals in het inpassingsplan aangegeven zijn aan geen van de bestaande windturbi- nes in het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 (of het plan dat daarvoor gold) rechten toegekend. De reden hiervoor is dat de provincie Flevoland in 2007 gedeeltelijk goedkeuring heeft onthouden aan het bestemmingsplan Buitengebied 2006. Zoals in hoofdstuk 4 van het inpassingsplan is toegelicht, heeft de provincie Flevoland in 2006 gekozen voor het afgeven van een bouwstop op nieuwe windtur- bines. Inmiddels is die bouwstop geformaliseerd in een provinciale verordening (die in 2013 in werking is getreden). De gemeente Zeewolde heeft zich in het bestem- mingsplan Buitengebied 2016 geconformeerd aan deze bouwstop en daarom de be- staande windturbines wederom niet van een bestemming voorzien. Dat houdt in dat</p>	

			<p>de gemeente ervan uitgaat dat het gebruik van de bestaande windturbines binnen de planperiode van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 (10 jaar, oftewel uiterlijk in 2026) zal worden beëindigd. De initiatiefnemer heeft daarvoor contractuele afspraken gemaakt met de eigenaren van bestaande windturbines in het plangebied. In deze afspraken is de verplichting neergelegd om het gebruik van de bestaande windturbines binnen een bepaalde termijn te beëindigen. De eigenaren van de bestaande windturbines krijgen hiervoor een vergoeding uitgekeerd (saneringsvergoeding). Die saneringsvergoedingen worden opgebracht uit de exploitatie van het windpark. De contractuele afspraken tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de bestaande windturbines, zijn in beginsel niet bindend voor de overheid of voor derden/belanghebbenden. Om zeker te stellen voor de betrokken overheids-partijen dat binnen de afgesproken herstructureringsstermijn (zie hoofdstuk 3 van het inpassingsplan) de bestaande windturbines daadwerkelijk worden gesloopt, is daarom ervoor gekozen om in het inpassingsplan ook een publiekrechtelijke regeling op te nemen om de sanering zeker te stellen. Dit is gedaan in de vorm van een voorwaardelijke verplichting in artikel 5.2 van het inpassingsplan. Bij het opstellen van de saneringsregeling zijn volgende uitgangspunten gehanteerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> het vertrekpunt is het uitgangspunt dat alle bestaande windturbines gesaneerd gaan worden.; het saneringsplan van de initiatiefnemer is daarbij gehanteerd voor wat betreft de saneringsmomenten; de bestemmingsregeling van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 waarin geen van de te saneren windturbines van een planologisch recht zijn voorzien. <p>De saneringsregeling omvat twee elementen (a) een voorwaardelijke verplichting voor de bouw van nieuwe windturbines waaraan een specifieke gebruiksregel is gekoppeld en (b) een lijst van bestaande windturbines waarin een einddatum is opgenomen per wanneer de betreffende windturbine buiten gebruik moet zijn gesteld. Deze voorwaardelijke verplichting is opgenomen in de bouwregels en komt erop neer dat de omgevingsvergunning voor bouwen van de nieuwe windturbines uitsluitend verleend wordt indien is geborgd dat de bestaande windturbines die zijn opgenomen in de bijlage van de planregels voor de daarin aangegeven einddatum zijn verwijderd. Daarom kan in het MER worden uitgegaan dat de turbines op termijn worden gesaneerd.</p>	
38.17		<p>Bij het opstellen van het MER kenden verschillende voor het MER (zeer) relevante plannen en besluiten nog geen definitieve status. Dit geldt in ieder geval voor het Regioplan, het Beeldkwaliteitsplan Windpark Zeewolde en het Luchthavenbesluit Lelystad Airport. De wijzigingen van de plannen en besluiten hebben gevolgen voor de mogelijkheden en de effecten van (de alternatieven voor) het Windpark. Als gevolg hiervan zijn in het MER onjuiste uitgangspunten gehanteerd, ook voor de referentiesituatie. Niet alleen kan het MER de benodigde besluiten hierdoor niet meer dragen, ook wordt met deze werkwijze niet erkend dat het doorzetten van het Windpark kennelijk prematuur is, waarvoor het risico niet bij derden, maar bij de initiatiefnemers behoort te liggen.</p>	<p>Bij aanvang van het opstellen van het MER was het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland nog niet vastgesteld. Daar is bij het ontwikkelen van de alternatieven rekening mee gehouden; paragraaf 4.3 en 15.1 van het MER beschrijft hoe hier mee om is gegaan.</p> <p>De gemeente Zeewolde heeft voor windpark Zeewolde een beeldkwaliteitsplan gemaakt. Dit beeldkwaliteitplan bevat ontwerpcriteria waaraan de opstelling wordt getoetst. Op moment van ontwikkelen van de alternatieven was het beeldkwaliteitplan niet beschikbaar, derhalve kon er geen rekening gehouden met de ontwerpcriteria. In de stap van de alternatieven naar het voorkeursalternatief is het beeldkwaliteitplan wel betrokken en zijn knelpunten met ontwerpprincipes uit het (concept)beeldkwaliteitsplan zo veel als mogelijk opgelost, dit is in het hoofdstuk voorkeursalternatief verder toegelicht (hoofdstuk 15 van het MER). De effectbeoordeling op het aspect landschap los staat van het beeldkwaliteitplan, het niet beschikbaar zijn van het beeldkwaliteitplan bij aanvang van het opstellen van het MER heeft dus geen gevolgen voor de vergelijking van de alternatieven.</p> <p>Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uit-</p>	

			<p>gangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.</p> <p>Het Luchthavenbesluit Lelsytad is op 31 maart 2015 door de staatssecretaris getekend, dit was dus bekend bij het opstellen van het MER en hier is ook rekening mee gehouden in het MER.</p>	
38.18	<p>Het vka is gebaseerd op alternatief 3a dat is onderzocht in de alternatievenstudie. Hoofdstukken 5 -13 MER bevatten een beschrijving van deze alternatieven op verschillende onderwerpen. Per alternatief wordt gekeken naar de effecten en een onderlinge vergelijking wordt - conform hetgeen in dit verband is toegestaan - niet of slechts aanvullend gemaakt. Hoofdstuk 15 MER bevat de effectbeschrijving van het vka. Ten onrechte geeft het MER daarbij voor verschillende onderwerpen slechts een vergelijking met de alternatieven; als (niet-limitatieve) voorbeelden kunnen worden genoemd het aantal gehinderden door geluid, soortenbescherming, archeologie en cultuurhistorie. Het MER dient een zelfstandige beschrijving te bevatten van de effecten van het vka op het milieu. Het hanteren van de alternatieven als uitgangspunt, in plaats van de referentiesituatie, en het maken van een onderlinge vergelijking met het vka zijn niet toegestaan. Mocht een vergelijking in het kader van de effectbeschrijving al worden gemaakt, dan zou deze enkel kunnen zien specifiek op alternatief 3a. Het vka is immers op dit alternatief 3a gebaseerd. Het vka wijkt dusdanig af van andere alternatieven dat een vergelijking niet mogelijk en daarmee niet doeltreffend is voor het bepalen van de effecten van het vka.</p>	<p>Het MER beschrijft de milieueffecten voor verschillende alternatieven. Omdat het VKA niet geheel overeenkomt met één van de alternatieven zijn de milieueffecten van het VKA in hoofdstuk 15 van het MER beschreven en met de (a-) alternatieven vergeleken. Niet herkend wordt de kritiek dat voor het VKA volstaan is met een vergelijking met de alternatieven. Als (niet-limitatieve) voorbeelden kan genoemd worden dat effecten van het VKA op archeologie en cultuurhistorie in paragraaf 15.5 van het MER staan, het aantal gehinderden door geluid is te vinden in paragraaf 15.2.2, en soortenbescherming staat in 15.4 (en in de Passende beoordeling die voor het VKA is uitgevoerd en is opgenomen als bijlage 4c bij het MER).</p>		
38.19	<p>Onder meer is een vergelijking gemaakt tussen het vka en de alternatieven op het gebied van veiligheid. In de alternatievenstudie is daarover beoordeeld dat sprake zal zijn van strijd met externe veiligheidsnormen ter plaatse van twee woningen, kampeerterrein De Vrijgaard en een toekomstig asielzoekerscentrum (p. 250/251 MER). Volgens de (vergelijkende) effectbeoordeling van het vka worden bij het vka mitigerende maatregelen genomen, die tot een vanuit het oogpunt van externe veiligheid aanvaardbare situatie leiden. De (vergelijkende) effectbeoordeling van het vka gaat alleen in op de twee woningen en kampeerterrein De Vrijgaard (p. 349/350 MER). Ten onrechte is geen beoordeling gemaakt van de externe veiligheidseffecten van het vka op het toekomstige asielzoekerscentrum.</p>	<p>Voor alternatief 3a was inderdaad als knelpunt genoemd dat turbine 88 op korte afstand van het AZC en arbeidsmigrantenhotel stond. In de stap naar het VKA is de turbinepositie nabij het AZC en migrantenhotel komen te vervallen (zie pagina 294 en verder van het MER). Daarom is er geen beoordeling gemaakt van de externe veiligheidseffecten van het VKA op het asielzoekerscentrum.</p>		

38.20	<p>Het Beeldkwaliteitplan Windpark Zeewolde geeft criteria voor de inrichting van de plaatsingszones. Het MER stelt daarmee, duidelijk en expliciet, dat het vka in strijd is met het Beeldkwaliteitplan, en daarmee in strijd is met het voor de provincie Flevoland en de gemeenten Dronten, Lelystad en Zeewolde als betrokken overheden bindende Regioplan.</p>	<p>Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.</p>	
38.21	<p>Het MER concludeert voor diverse onderwerpen dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn om te voldoen aan wet- en regelgeving. In de voorliggende toestemmingen zijn de noodzakelijke mitigerende maatregelen niet geborgd en uit de verschillende toelichtingen en uit het MER blijkt ten onrechte niet of deze borging volgens de bevoegde gezagen noodzakelijk zijn. Het MER bevat slechts een beschrijving van mitigerende maatregelen, hoofdzakelijk is verwezen naar de alternatievenstudie, waarin slechts in algemene termen - en zeker niet toegespitst op het vka - op mitigatie wordt ingegaan.</p>	<p>Het windturbinepark moet altijd moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.</p>	
38.22	<p>het "Achtergrondrapport Natuur". Dit rapport hanteert, volledig zonder aanleiding, niet onderbouwd en niet verifieerbaar - bovendien in tegenspraak met recente ervaringscijfers die hetzelfde rapport laat zien - een gemiddelde vogelsterfte van tien per turbine per jaar. Zonder enige nadere onderbouwing en toelichting kan van het gehanteerde aantal niet worden uitgegaan.</p>	<p>De zienswijze maakt niet duidelijk welke 'recente ervaringscijfers' hier bedoeld worden.</p> <p>Op basis van resultaten van slachtofferonderzoeken in bestaande windparken in Nederland en België is voor Windpark Zeewolde een inschatting te maken van de totale jaarlijkse vogelsterfte als gevolg van aanvaringen met de windturbines. Gemiddeld vallen in Nederland en België in een windpark ongeveer 20 vogelslachtoffers per turbine per jaar (Winkelman 1989, 1992, Musters et al. 1996, Baptist 2005, Schaut et al. 2008, Everaert 2008, Krijgsveld et al. 2009, Krijgsveld & Beuker 2009, Beuker & Lensink 2010, Verbeek et al. 2012). Afhankelijk van onder andere het aanbod aan vogels en de intensiteit van vliegbewegingen in de omgeving van het windpark, de configuratie van het windpark en de afmetingen van de windturbines, varieert dit aantal van minimaal een enkel tot maximaal enkele tientallen slachtoffers per turbine per jaar.</p> <p>Op basis van deskundigenoordeel wordt voor Windpark Zeewolde een lager aantal slachtoffers per windturbine per jaar voorspeld dan gemiddeld in de voornoemde slachtofferonderzoeken is gevonden. Ten opzichte van de referenties, die vooral in vogelrijke kustgebieden zijn gelegen, vliegen binnen het plangebied gemiddeld duidelijk minder vogels (met name tijdens de seizoenstrek, maar ook lokale vliegbewegingen). Het is daarom waarschijnlijk dat het aantal slachtoffers in Windpark Zeewolde ruim onder het voornoemde gemiddelde van 20 slachtoffers per windturbine per jaar zal liggen, in orde grootte maximaal een tiental slachtoffers per windturbine per jaar.</p>	

38.23	<p>In de inspraakreactie op het voorontwerp heeft GEM Spiegelhout erop gewezen dat het Windpark tot aanzienlijke schade zal leiden, omdat daarmee de door GEM Spiegelhout beoogde ontwikkeling, waarin zij al veel heeft geïnvesteerd, de facto (nagenoeg) onmogelijk wordt gemaakt. In de Nota Vooroverleg wordt opgemerkt dat dit ter kennisgeving wordt aangenomen. Niet alleen is dit weinig respectvol jegens GEM Spiegelhout, die niet ten onrechte vreest dat zij aanzienlijke schade zal lijden, maar bovendien wordt daarmee miskend dat dit een belang is dat in de overwegingen behoort te worden betrokken. Dit klemmt te meer nu de door GEM Spiegelhout nagestreefde woningbouw is voorzien in het ISV Oosterwold. Dat plan dateert uit 2013, maar kende een voorgeschiedenis sedert 2001 (Vijfde nota ruimtelijke ordening), via het Omgevingsplan Flevoland 2006-2015, naar de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012) van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Daarbij kan ook niet worden volstaan met een verwijzing naar de mogelijkheid van het verzoeken om een tegemoetkoming in planschade, daargelaten dat het daarbij opgenomen 'schot voor de boeg' over de toewijsbaarheid van een eventuele planschadeclaim inhoudelijk-juridisch onjuist is. Indien bij de vaststelling van het besluit voorzienbaar is dat het besluit aanzienlijke schade voor individuele belanghebbenden met zich zal brengen, zoals hier het geval is, zal, mede gelet op het bepaalde in artikel 3:4 Awb, niet kunnen worden volstaan met de verwijzing naar een schade-regeling waarvan gebruik kan worden gemaakt. Zonder die overwegingen, en het verankeren van de consequenties daarvan, kan niet tot vaststelling van de besluiten worden overgegaan.</p>	<p>Het belang van indiener is in de afwegingen bij de totstandkoming van het inpassingsplan betrokken. Echter heeft het publieke belang van de duurzame energie-doelstelling en de verbetering van de landschappelijke kwaliteit welke worden verwezenlijkt met de komst van het windpark Zeewolde zwaarder gewogen.</p> <p>Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p>	
38.24	<p>Het Regioplan gaat uit van exclusiviteit voor de Initiatiefnemer. De facto is sprake van een werkenconcessie die aan de Initiatiefnemer wordt verleend. Een dergelijke concessie is aanbestedingsplichtig. Aan de keuze voor deze Initiatiefnemer is echter geen openbare aanbestedingsprocedure voorafgegaan. Uit de Intentieovereenkomst Windpark Zeewolde van 29 mei 2015 blijkt ook niet dat een transparante procedure is gevoerd. Nu dit niet is gebeurd, staat vast dat van uitvoering door de Initiatiefnemer geen sprake zal kunnen zijn, in ieder geval niet zonder dat hiervoor alsnog de juiste procedure wordt doorlopen. Verder moet ook worden vastgesteld dat het mogen realiseren van dit windpark een schaars recht is. Alvorens dit aan de Initiatiefnemer werd verleend, had aan alle (potentiële) gegadigden op enigerlei wijze de gelegenheid moeten worden geboden mee te dingen naar dit recht. Hiervan is geen sprake geweest. Ook is geen sprake geweest van een verdelingsprocedure waarin een passende mate van openbaarheid in acht is genomen. De verlening van dit recht kan derhalve, ook in het licht van de uitspraak van de Afdeling van 2 november 201613 en de daaraan voorafgegane conclusie van de advocaat-generaal, 14 geen stand houden. Voor zover dit op zichzelf al geen voldoende reden zou zijn om af te zien van de vaststelling van de besluiten, moet worden vastgesteld dat alsnog een verdelingsprocedure zal moeten worden doorlopen. Van uitvoering van het project door de Initiatiefnemer zal in ieder geval geen sprake zijn.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Verder speelt in het kader van de voorliggende besluitvorming de mate waarin sprake zou zijn van een aanbestedingsplichtig werk geen rol. Bij de vaststelling van het inpassingsplan is geoordeeld dat het plan uitvoerbaar is. Niettemin moet erop worden gewezen dat geen sprake is van een overheidsopdracht voor werken dan wel een concessieopdracht voor werken, aangezien, kort gezegd, geen sprake is van een overeenkomst tot de uitvoering of het ontwerp en uitvoering van een werk. Oftewel, vanuit de overheid is geen bouwplicht opgelegd. Voorts is er geen sprake van het bij overeenkomst of anderszins verlenen van een exploitatierecht. Er bestaat derhalve geen verplichting tot aanbesteding.</p> <p>Verder is ook geen sprake van verdeling van schaarse rechten. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft geoordeeld dat een bestemmingsplan geen schaarse vergunning betreft (o.a. ABRvS 12 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1028 en ABRvS 26 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1113). Voor een inpassingsplan geldt hetzelfde. De omstandigheid dat door het plan de toegelaten gebruiksmogelijkheden slechts enkelvoudig kunnen worden benut betekent niet dat daarmee beschikbare vergunningen worden beperkt. Met andere woorden: de mogelijkheid een windturbinepark te realiseren en exploiteren staat in principe aan eenieder open, mits dit gebeurt conform de wettelijke kaders. Daarbij is in het inpassingsplan geen specifieke partij aangewezen die tot realisatie en exploitatie over mag gaan, maar staat het in principe eenieder vrij een aanvraag in te dienen.</p>	
38.25	<p>Gelet op het vorenstaande wordt de legitimiteit van de vereniging als (exclusieve) Initiatiefnemer betwist. GEM Spiegelhout betwist daarmee ook de houdbaarheid van tussen de bevoegde gezagen enerzijds en de betreffende vereniging anderzijds gesloten privaatrechtelijke overeenkomsten (intentieovereenkomst en eventuele samenwerkingsovereenkomst / anterieure overeenkomst). GEM Spiegelhout zal dit aspect, des nodig ook los van de planologische procedure, aan de orde stellen bij de daarvoor geëigende gremia.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

38.26	<p>In § 7.2 van de toelichting bij het RIP staat beschreven dat het initiatief wordt gefinancierd door de Initiatiefnemer. Het ontwerpbesluit biedt evenwel geen enkel inzicht in de business-case van de Initiatiefnemer, waaruit zou mogen worden afgeleid dat de economische en financiële uitvoerbaarheid (genoegzaam) verzekerd zijn.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>De business case is door een onafhankelijk financieel adviesbureau getoetst. Deze sanity check is als bijlage aan het inpassingsplan toegevoegd.</p>	<p>De sanity check is aan het inpassingsplan toegevoegd.</p>
38.27	<p>De in artikel 6.24 lid 3 Wro voorgeschreven publicatie van de zakelijke inhoud van de anterieure overeenkomst heeft kennelijk, in strijd met de wet, niet plaatsgevonden. Ondanks een door gericht verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur heeft EZ (nog steeds) geen stukken overgelegd die zien op de tot stand gekomen privaatrechtelijke overeenkomsten die gerelateerd zijn aan het Windpark. Zo kan niet worden beoordeeld of de anterieure overeenkomst het kostenverhaal daadwerkelijk verzekert, en welke garanties en zekerheidstellingen daartoe zijn bedongen. Van de met derden gesloten privaatrechtelijke overeenkomsten, kennelijk met als onderwerp de sanering van de bestaande windturbines, is evenmin iets concreets bekend. Zo is volledig onduidelijk wie de sanering van deze bestaande windturbines zal bekostigen, of dit ook behoort tot de financiering door de Initiatiefnemer, en hoe dit dan geborgd is. Uit de door derden ingediende inspraakreacties naar aanleiding van het voorontwerp RIP wordt duidelijk dat vele eigenaren van bestaande, te saneren, windturbines, niet behoren tot de Initiatiefnemer.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Bij vaststelling van dit inpassingsplan is een anterieure overeenkomst getekend op grond waarvan het verhaal van kosten is verzekerd. Verder is een overeenkomst aangegaan ten behoeve van het kostenverhaal in verband met de onteigening.</p>	
38.28	<p>In de eerste plaats wordt uit de ontwerpbesluiten duidelijk dat ten aanzien van de turbines een stilstandvoorziening zal moeten worden getroffen indien de slagschaduwnorm wordt overschreden bij initiatieven in Oosterwold die uiterlijk op 10 november 2016 een overeenkomst hadden afgesloten of een vergunning hadden verkregen. Onbekend is welk effect dit heeft op de financiële haalbaarheid van de business-case van de Initiatiefnemer, van welke business-case - gelet op de noodzaak van aanwending van SDE+-subsidie - mag worden verondersteld dat deze financieel niet zeer ruim bemeten zal zijn. Overigens is GEM Spiegelhout van mening dat het Windpark ook rekening zal moeten houden met initiatiefnemers in Oosterwold van latere datum dan 10 november 2016, zulks gelet op de voorzienbaarheid van woningbouwontwikkeling in Oosterwold sedert 2001, althans enig later jaar gelegen voor 2016. Verwerking van dit aspect in het RIP zal een nog groter beroep doen op de business-case van de Initiatiefnemers van het Windpark dan thans reeds het geval is.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en ten aanzien van de uitvoerbaarheid naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Er is bij de uitvoerbaarheid rekening gehouden met de mogelijke gevolgen van stilstand voor projecten die uiterlijk op 10 november 2016 een overeenkomst hadden of een vergunning.</p> <p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p>	
38.29	<p>Uit de beschrijving van de kennelijk gesloten anterieure overeenkomst in § 7.1 van de toelichting bij het RIP moet worden afgeleid dat planschade zal worden verhaald op de Initiatiefnemer. Aldus is sprake van een situatie waarin de Initiatiefnemer de kosten van de planschadevergoeding die aan GEM Spiegelhout, maar ook aan alle andere partijen die daar aanspraak op kunnen maken, zal worden toegekend moeten dragen. Het gaat daarbij potentieel om zeer aanzienlijke bedragen. Op geen enkele wijze is inzichtelijk gemaakt dat de Initiatiefnemer daartoe in staat is. Daarbij moet worden bedacht dat de Initiatiefnemer geen kapitaalkrachtige belegger of exploitant is, maar een vereniging, voor zover bekend bestaande uit particuliere grondeigenaren en agrariërs, die speciaal voor dit project is opgericht. Nu op geen enkele wijze inzicht is geboden in het kunnen dragen van de planschade door de Initiatiefnemer - de toelichting wekt de indruk dat niet is nagedacht over de vraag of de Initiatiefnemer daartoe wel in staat is - is sprake van een onvolledige en onzorgvuldige voorbereiding, beoordeling en afweging.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 en ten aanzien van planschade naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen. Bij de begroting van planschade is rekening gehouden met de mogelijke gevolgen voor Bestemmingsplan Chw Oosterwold en daaruit voortvloeiende tegemoetkomingen.</p>	

	38.30	<p>In de paragraaf met betrekking tot de financiële uitvoerbaarheid wordt verder beschreven dat voor de totstandkoming van het project een SDE+-subsidie zal worden aangevraagd, welke zal worden gebruikt om de onrendabele top te compenseren. Ten onrechte is geen inzicht geboden in de waarschijnlijkheid dat deze subsidie zal (kunnen) worden verleend. Zonder een dergelijk inzicht kan niet onder verwijzing naar het voornemen om een dergelijke subsidie aan te vragen worden gesteld dat het project wel financieel uitvoerbaar zal zijn. Deze subsidie is, blijkens de regulier daaraan te stellen voorwaarden, in ieder geval niet bedoeld om de kosten van het moeten vergoeden van planschadeclaims van belanghebbenden zoals GEM Spiegelhout te dekken. In zoverre zal derhalve in ieder geval sprake zijn van een tekort, waarvan op geen enkele wijze inzichtelijk is hoe, en ook niet aanneemelijk is dat, de Initiatiefnemer dat zal kunnen opvangen. Indien en voor zover zou worden gemeend dat de subsidie wel kan worden benut voor (ook) het dragen van de kosten van het moeten vergoeden van planschadeclaims, is sprake van verboden staatssteun. De Initiatiefnemer zal niet in staat zijn het project zonder die steun of na het moeten terugbetalen van die steun nog te realiseren. Ook hieruit volgt dat het project niet (financieel) uitvoerbaar is.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	38.31	<p>Het project is (ook fysiek) niet uitvoerbaar, nu de Initiatiefnemer niet beschikt over de eigendom of de gebruiksrechten van alle in het project betrokken gronden, waaronder de Gronden van GEM Spiegelhout, GEM Spiegelhout geen deel uitmaakt van de Initiatiefnemer en daartoe evenmin met juridische middelen gedwongen kan worden, en niet valt in te zien op welke juridische grondslagen de Initiatiefnemer alsnog de medewerking van GEM Spiegelhout ten behoeve van realisering van het Windpark zou kunnen verkrijgen.</p>	<p>Zie ook de beantwoording op zienswijze 24.1. Met deze indiener heeft de initiatiefnemer sinds de ter inzage legging van de ontwerp besluiten contact gehad om op minnelijke basis tot overeenstemming proberen te komen.</p> <p>Ten aanzien van de beschikking over grondposities is in het inpassingsplan toegelicht dat de initiatiefnemer de intentie heeft uitgesproken dat, mocht zij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, een zogenoemde goedplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht zal aanvragen. Deze beschikking kan dan vervolgens door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestemmingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg.</p>	
	38.32	<p>In het oRIP wordt melding gemaakt van toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht, doch daarvan is GEM Spiegelhout nog niets gebleken. Dit betekent dat GEM Spiegelhout haar verweer tegen eventuele toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht nog niet (eens) heeft behoeven te formuleren. Dat inzet van dit instrument succesvol zal zijn, staat derhalve allerminst vast, en kan in het kader van dit oRIP niet eens worden beoordeeld nu de belangen en standpunten van de grondeigenaren in kwestie nog niet eens zijn verzameld, laat staat beoordeeld.</p>	<p>Zie antwoord op zienswijze 38.31.</p>	
	38.33	<p>Onder verwijzing naar hetgeen hierboven naar voren is gebracht, moet worden vastgesteld dat van verlening van de Wnb-vergunning behoort te worden afgezien. Enerzijds bestaat er voor het verlenen van deze vergunning geen aanleiding meer als het RIP niet wordt vastgesteld, en anderzijds treffen de inhoudelijke bezwaren tegen dat inpassingsplan ook deze vergunning, zodat zij ook daarom niet kan worden verleend.</p>	<p>De genoemde vergunning en het inpassingsplan zijn gecoördineerde besluiten, waarbij het in-passingsplan de basis vormt voor de vergunningverlening. Indien het inpassingsplan niet wordt vastgesteld kan de vergunning niet worden verleend. In het kader van zowel het inpassingsplan als de Wnb-vergunning is conform de daartoe strekkende verplichting rekening gehouden met de effecten voor Natura 2000-gebieden. Op grond van de passende beoordeling is geconcludeerd dat geen aantasting optreedt, rekening houdend met mitigerende effecten. Hetgeen in de zienswijze naar voren is gebracht, geeft geen aanleiding aan de houdbaarheid of juistheid van de passende beoordeling te twijfelen.</p>	

	38.34	<p>Uit de Notitie Effecten herstructureringsperiode volgt dat bij wijze van worst case scenario als uitgangspunt is gehanteerd dat gedurende een periode van maximaal vijf jaar ruim 300 windturbines tegelijk operationeel zijn. Een meer concrete uitwerking van de herstructureringsfase wordt niet gegeven. Zo bestaat bijvoorbeeld geen inzicht in het moment waarop een turbine wordt gesaneerd of aangelegd, in welke volgorde (in tijd en/of locatie) sanering en aanleg zullen plaatsvinden, en wat daarvan de effecten zullen zijn. De uitwerking van de herstructurering zal invloed hebben op de effecten van het project op beschermde gebieden in de herstructureringsperiode. Het is immers relevant of bijvoorbeeld op hetzelfde moment op naastgelegen percelen sanerings- en aanlegwerkzaamheden worden uitgevoerd, of dat sanering en aanleg verspreid in tijd en/of locatie worden uitgevoerd. Door het ontbreken van een (meer) concrete uitwerking en beoordeling in dit verband is sprake van een ondeugdelijke onderbouwing van de effecten van de herstructureringsperiode op beschermde gebieden, die niet aan de Wnb-vergunning ten grondslag mag worden gelegd.</p>	<p>Voor de alternatieven is alleen de eindsituatie beoordeeld (de situatie waarin windpark Zeewolde is gerealiseerd en de bestaande turbines zijn gesaneerd). De periode van herstructurering, en daarmee de milieueffecten, zijn tijdelijk van aard en niet bepalend voor de uitkomst van het alternatievenonderzoek. Ten behoeve van de besluitvorming is wel onderzoek verricht naar de worst case effecten van de herstructureringsperiode, waarbij is uitgegaan van de aanwezigheid van alle windturbines, oud en nieuw, voor de periode van zeven jaar. Daarbij is ook gekeken naar de ecologische effecten. Met inachtneming van de mitigerende maatregelen ten behoeve van het kiekendiefgebied treedt er geen aantasting van de Natura 2000-gebieden op.</p> <p>In bijlage I bij de regels is een saneringslijst opgenomen. Hier staan de windturbines genoemd welke bij start bouw worden gesaneerd. Hiermee wordt inzicht gegeven in welke turbines eerst worden gesaneerd.</p>	
	38.35	<p>De Wnb-vergunning wordt onder meer verleend vanwege de aantasting van percelen die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de bruine en blauwe kiekendief. Dit foerageergebied geldt als compensatie in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 (oud) voor andere ruimtelijke ontwikkelingen in Almere en Lelystad, en is volgens het Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen bewust daartoe ingericht omdat het een belangrijke rol speelt voor de staat van instandhouding van broedende kiekendieven (p. 63 en 64). Het druist volledig tegen het systeem van de Wnb en de EU Habitat- en Vogelrichtlijn in om compensatiegebieden die kennelijk noodzakelijk zijn voor de staat van instandhouding van deze vogelsoorten door een nieuwe ontwikkeling aan te tasten. Het feit dat de Wnb-vergunning en onderliggende rapporten uitgaan van mitigatie van effecten, welk uitgangspunt overigens ook wordt bestreden (zie § 12.9), doet daaraan niet af. De Wnb-vergunning wordt hiermee verleend in strijd met de Wnb en genoemde EU richtlijnen.</p>	<p>In de vergunning is beoordeeld wat de effecten zijn van de ontwikkeling van windturbines in deze compensatiegebieden. In deze gebieden staan reeds windturbines, deze worden voor de plaatsing van een nieuwe windturbine verwijderd. Uit de passende beoordeling volgt dat kiekendieven geen of hooguit verwaarloosbare verstoring ondervinden van windturbines. De windturbines worden verwijderd en verplaatst buiten het broedseizoen van de kiekendieven om effecten te voorkomen.</p>	
	38.36	<p>De Notitie Effecten VKA-hoog concludeert dat een verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats in nabijgelegen Natura 2000-gebieden als gevolg van de aanleg en het gebruik van Windpark Zeewolde op voorhand met zekerheid is uitgesloten. De enkele stelling dat depositie verwaarloosbaar is, is echter volgens vaste rechtspraak onvoldoende voor de conclusie dat het plan geen significante negatief effect met zich brengt. Deze conclusie kan (tevens) alleen worden getrokken op basis van objectief verifieerbare gegevens verkregen uit op de individuele situatie toegesneden onderzoek. Aangezien het uitblijven van significante negatieve effecten aldus niet is verzekerd, wordt de Wnb-vergunning ten onrechte verleend.</p>	<p>Voor het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 is een passende beoordeling opgesteld waarbij de effecten van stikstofdepositie in cumulatie voor de looptijd van het programma in beeld zijn gebracht. Daarbij is de conclusie getrokken dat significant negatieve effecten op voorhand met zekerheid uitgesloten kunnen worden. Dat geldt daarmee voor elk project dat gebruik maakt van het instrumentarium dat ontwikkeld is voor het PAS (d.w.z. AERIUS).</p>	

38.37	<p>De Notitie Effecten VKA-hoog beschrijft en beoordeelt de effecten van het vka op gebieden en op soorten. Bij deze beoordeling, die een conclusie geeft over de cruciale vraag of een verslechterend of significant verstorend effect bestaat op de soorten waarvoor het Natura 2000 gebied Oostvaardersplassen is aangewezen, wordt ten onrechte een vergelijking gemaakt tussen de beoogde eindsituatie en de huidige situatie waarin de bestaande windturbines reeds aanwezig zijn. Conform de Wnb dient een zelfstandige en actuele toets te worden uitgevoerd van de effecten van het voorziene Windpark . Een simpele vergelijking, stellende dat de eindsituatie beter zal zijn dan de bestaande en dat enkel om die reden geen verslechterend of verstorend effect optreedt, is onvoldoende en in strijd met de Wnb. Deze stelling kan ook inhoudelijk niet worden gevolgd. De negatieve effecten van het Windpark worden immers niet alleen bepaald door de hoeveelheid windturbines, maar bijvoorbeeld ook door de locatiekeuze, de lijnopstellingen, de afstand tussen turbines en het type windturbine, waarbij in het bijzonder de as- en tiphoogte en de diameter van de rotorbladen van belang zijn.</p>	<p>In de passende beoordeling van Bureau Waardenburg is gekeken naar de effecten van het windturbinepark op de instandhoudingsdoelstellingen. In deze passende beoordeling is specifiek getoetst wat de effecten zijn van het windturbinepark Zeewolde op de instandhoudings-doelstellingen. Hetgeen van de zijde van indiener omtrent de inhoud van het ecologisch onderzoek wordt gesteld is derhalve niet juist, aangezien niet is volstaan met een enkele vergelijking tussen de bestaande en nieuwe situatie. In de notitie voorkeursalternatief zijn de resultaten van de passende beoordeling opgenomen. Op basis van deze passende beoordeling kan worden geconcludeerd dat geen aantasting van een Natura 2000-gebied optreedt.</p>	
38.38	<p>De Natuuronderzoeken gaan uit van een gemiddeld aantal van tien vogelslachtoffers per windturbine per jaar. Dit uitgangspunt wijkt significant en onrealistisch af van de cijfers die zijn vastgesteld in slachtofferonderzoeken in bestaande windparken. Volgens de Natuuronderzoeken is in deze eerdere onderzoeken vastgesteld dat jaarlijks twintig vogelslachtoffers per turbine vallen. Volgens de Natuuronderzoeken wijken de kenmerken van het Windpark af van de kenmerken van de onderzochte windparken, in een voor vogels zowel negatieve als positieve zin.</p>	<p>Zie ook de beantwoording van zienswijze 38.39.</p> <p>De onderzoeken zijn op een juiste wijze uitgevoerd. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Ff-wet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven." Van de zijde van indiener zijn geen rapportages overleg op basis waarvan getwijfeld moet worden aan de juistheid of bruikbaarheid van de onderzoeken.</p>	
38.39	<p>Het verbaast dan ook dat de Natuuronderzoeken vervolgens, zonder enige onderbouwing stellen dat "op basis van deskundigenoordeel" een lager aantal slachtoffers wordt voorspeld dan de resultaten van eerdere slachtofferonderzoeken laten zien. Hoe men vervolgens tot het getal van tien slachtoffers per turbine per jaar- de helft van het wetenschappelijk vastgestelde aantal - komt, wordt in de Natuuronderzoeken niet onderbouwd. Deze aanname, die als cruciaal onderdeel ten grondslag ligt aan alle Natuuronderzoeken, kent geen grondslag en geen motivering. De verbazing over deze cijfers wordt gecompleteerd door de volgende vaststelling in de Natuuronderzoeken zelf, waarmee de onzekerheid en twijfel over de gehanteerde uitgangspunten door de deskundigen is bevestigd. De conclusie kan dan ook niet anders luiden dan dat de Natuuronderzoeken zijn gebaseerd op onjuiste, althans ondeugdelijk gemotiveerde uitgangspunten.</p>	<p>Zie ook de beantwoording van zienswijzen 26.1 en 38.22.</p> <p>Het aantal vogelslachtoffers dat per turbine valt varieert van een enkel tot enkele tientallen per jaar. Gezien deze variatie is het gebruik van het gemiddelde aantal slachtoffers (20) niet zonder meer de beste proxy voor het aantal vogels dat op een willekeurige locatie zal worden van een aanvaring met een windturbine. Rekening houdend met de genoemde variabelen (configuratie, locatie, vogelrijkdom, etc.) dient per locatie een afweging gemaakt te worden van de kans op aanvaringen. Op basis van een deskundigenoordeel is voor windpark Zeewolde zo bepaald dat jaarlijks gemiddeld een tiental vogels 10 in aanvaring zal komen met ieder van de geplande turbines. Dit deskundigenoordeel is gebaseerd op inzichten in de aantallen en het gebiedsgebruik door vogels ter plaatse. Deze inzichten zijn verkregen op basis van bestaande gegevens en gericht veldonderzoek in het plangebied. Daarnaast is het deskundigenoordeel gebaseerd op een jarenlange ervaring van Bureau Waardenburg met vogels en windturbines in verschillende landschappen verspreid over Nederland.</p>	
38.40	<p>De Wnb-vergunning wordt onder meer verleend vanwege de aantasting van percelen die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de bruine en blauwe kiekendief. De toelichting stelt aldus (de aantasting van) de kwaliteit van de compensatiegebieden centraal. Hier wordt een onjuiste toets gehanteerd. Voor de verlening van de Wnbvergunning dient te worden beoordeeld en dient vast te staan dat de instandhoudingsdoelstellingen van de soort als zodanig niet in gevaar komen en dat geen verslechterend of significant versturend effect op de soort als zodanig bestaat.</p>	<p>In de passende beoordeling van Bureau Waardenburg is gekeken of significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Effecten op de kwaliteit van de leefgebied van de bruine en blauwe kiekendieven kunnen worden uitgesloten als de sloop en verwijdering van de bestaande windturbine in de winterperiode plaats vindt. In de vergunning is dit als voorschrift opgenomen, daarnaast is opgenomen dat de realisatie van de nieuwe windturbines in deze gebieden ook buiten het broedseizoen van kiekendieven plaats moet vinden. Om duidelijk te krijgen welke periode dit exact is, kunnen wij hiervoor de maanden aangeven in de vergunning (1 maart-1 oktober).</p>	

38.41	<p>Voorschrift 17 bepaalt dat de bestaande windturbines in het foerageergebied eerst dienen te worden verwijderd voordat de nieuwe windturbines in dit gebied mogen worden gerealiseerd. Aan dit voorschrift is geen termijn gekoppeld, hetgeen kan betekenen dat het gebied op verspreide momenten en daarmee gedurende een lange periode ernstig kan worden verstoord. Door het ontbreken van deze termijn is mitigatie ten onrechte niet verzekerd en is de Wnb-vergunning verleend in strijd met de Wnb. Bovendien gaan zowel dit voorschrift als de overwegingen in dat verband in de Passende Beoordeling ervan uit dat mitigatie daadwerkelijk aan de orde is omdat de negatieve effecten van de nieuwe windturbines gelijk zijn aan die van de bestaande turbines. Zoals hiervoor uiteengezet (§ 12.6), gaat deze stelling niet op. Voor de effecten van de nieuwe windturbines zijn, ook voor het optimale foerageergebied, niet alleen het aantal windturbines, maar ook bijvoorbeeld locatie, afstand en type windturbine van belang. Niet is uitgesloten dat de nieuwe windturbines aanzienlijk meer negatieve effecten zullen hebben dan de bestaande windturbines.</p>	<p>In voorschrift 14 staat het volgende aangegeven: Op de percelen (perceel Hoekman en De Bruijker) ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de kiekendieven worden alle werkzaamheden buiten het broedseizoen van kiekendieven uitgevoerd. Dit betekent dat er geen werkzaamheden plaats mogen vinden tijdens het broedseizoen van kiekendieven. In de vergunning zullen wij deze periode aanscherpen tot 1 maart- 1 oktober.</p>	
38.42	<p>Voorschrift 16 bepaalt dat de vegetatie die wordt aangetast in het optimale foerageergebied na afloop van de werkzaamheden moet worden ingezaaid ten behoeve van de foerageercondities. Dit betreft een compenserende maatregel en geen mitigerende maatregel. De effecten van de aantasting worden hiermee immers niet voorkomen, zij worden mogelijk slechts achteraf beperkt. Daarbij komt dat voor het aanmerken van een maatregel als mitigerende maatregel en het als zodanig betrekken daarvan bij vergunningverlening, op basis van volledige, precieze en definitieve conclusies de zekerheid moet zijn verkregen dat zich geen versturende of verslechterende effecten zullen voordoen. Dat is hier niet het geval. Aangezien aldus van een mitigerende maatregel geen sprake is, is het voorkomen van aantasting van het optimale foerageergebied ten onrechte niet verzekerd en kan de Wnb-vergunning niet worden verleend.</p>	<p>In voorschrift 15 staat het volgende aangegeven: De Infrastructuur voor de aanleg en het onderhoud van de windturbines op de percelen met optimaal foerageergebied voor kiekendieven moet zoveel mogelijk op aangrenzende percelen te worden aangelegd. Hiervan dient in het werkplan (zie voorschrift 7) een kaart te worden opgenomen. Dit voorschrift is opgenomen om de vegetatie op de percelen zo min mogelijk te beïnvloeden. Door na afloop van de werkzaamheden (einde winterseizoen als de kiekendieven nog geen gebruik maken van het gebied) het gebied in te zaaien met een specifiek vegetatiemengsel wordt ervoor gezorgd dat het gebied weer optimaal functioneert als de kiekendieven er gebruik van willen maken. Hierdoor is het een mitigerende maatregel.</p>	
38.43	<p>Voor de watervergunning waarvan het ontwerp tevens ter inzage is gelegd, geldt, onder verwijzing naar het voorgaande, dat, omdat niet kan worden overgegaan tot vaststelling van het RIP voor het Windpark, en het project niet, althans voorlopig niet, zal worden gerealiseerd, er geen reden (meer) is deze ook vast te stellen. Uit het ontwerp-besluit blijkt ten onrechte niet dat in het kader van dit project op de voet van de Kaderrichtlijn Water door het bevoegde gezag is beoordeeld of de gevolgen van (de aanleg en instandhouding van) het Windpark leidt tot achteruitgang van de toestand van het ter plaatse aanwezige oppervlaktelichaam. Directe toetsing in het kader van de vergunningverlening is vereist. Hetgeen in § 3.3.3 van het oRIP ten aanzien van het besluit bodemkwaliteit staat vermeld, is daartoe onvoldoende. Bij achteruitgang - waarvan sprake is als een van de kwaliteits-elementen achteruit gaat, zelfs als dit niet tot een indeling in een lagere klasse leidt - moet de vergunning worden geweigerd.</p>	<p>De aanvraag om een watervergunning is getoetst aan vigerend wet- en regelgeving (waaronder de Keur en de Waterwet). Het inpassingsplan maakt geen onderdeel uit van het toetsingskader. De besluitvorming op de aanvraag om een watervergunning voor het windpark Zeewolde heeft plaatsgevonden op gronden van de waterveiligheid en waterkwantiteit. Voor wat betreft de waterkwaliteitsaspecten is in eerste instantie beoordeeld dat dit project de algemene regels op het gebied van de waterkwaliteit zou volstaan (melding). Dit is ook de reden dat dit aspect niet is meegenomen in voorliggende ontwerpwatervergunning. Later is gebleken dat de algemene regels niet afdoende zijn en ten behoeve van de waterkwaliteitsaspecten voor dit project een watervergunning moet worden verleend. Hiervoor zal een separate procedure voor worden opgestart. Hierover zullen binnenkort dan ook vervolggesprekken plaatsvinden tussen het waterschap en de betrokken partijen.</p>	

	38.44	<p>Met het niet kunnen vaststellen van het RIP, ontvalt ook de basis aan de omgevingsvergunning. Van verlening van die vergunning behoort daarom te worden afgezien. Voor zover de omgevingsvergunning strekt tot het verlenen van een vergunning voor werkzaamheden op de Gronden, staat tevens vast dat GEM Spiegelhout daar als eigenaar geen toestemming voor heeft gegeven. Van verlening van de vergunning, die derhalve voor die gronden niet uitvoerbaar is, dient daarom in ieder geval in zoverre te worden afgezien. Voor zowel de windturbines die op de Gronden worden gerealiseerd, als voor die turbines die hun effecten in de vorm van slagschaduw en/of geluid op de Gronden doen gevoelen, geldt dat de oprichting daarvan een onevenredige inbreuk maakt op de rechten van GEM Spiegelhout. Als al zou worden overgegaan tot vaststelling van het RIP en vervolgens op basis van dat plan tot vergunningverlening zou worden overgegaan, zou het gebruikmaken van die vergunning door oprichting van de betreffende turbines onrechtmatig handelen jegens GEM Spiegelhout opleveren. Nu aldus voorzienbaar is dat, wegens het bestaan van evidente privaatrechtelijke belemmeringen, in zoverre geen uitvoering kan worden gegeven aan de omgevingsvergunning, bestaat geen belang bij de verlening van de vergunning.</p>	<p>Zie antwoord op zienswijze 38.31.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p>	
	38.45	<p>De te constateren evidente publiekrechtelijke belemmeringen kunnen evenmin worden opgelost met gedoogplichten of onteigening, gelet op het prealabele vereiste van de noodzaak daartoe, aan welk vereiste - na al het voorgaande: subsidiair, namelijk voor het geval het RIP (niettemin) zou worden vastgesteld - op te zijner tijd door GEM Spiegelhout nader aan te voeren gronden niet zal zijn voldaan.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de antwoordnota zienswijzen. Voor zover niet via minnelijke weg een grondpositie kan worden verworven, kan met toepassing van de gedoogplicht toch de windturbine worden gerealiseerd. De locatie is daarmee beschikbaar, aangezien op grond van artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht (BP) een gedoogplicht wordt aangevraagd voor het realiseren en in standhouden van de windturbine met bijhorende werken. Artikel 1 (BP) geeft aan dat eenieder verplicht kan worden een werk van welke het algemeen nut bij wet is erkend te gedogen. In artikel 9g lid 1 Elektriciteitswet is vastgelegd dat: <i>'Een windpark met een capaciteit van ten minste 5 MW wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk van algemeen nut.'</i> Gezien het voorgaande is geen sprake van evidente privaatrechtelijke belemmeringen.</p>	

c9-OB-0039	39.1	<p>De passende beoordeling (PB) dient zowel als onderbouwing bij het RIP op grond van artikel 2.7, lid 1, Wet natuurbescherming (Wnb) als onderbouwing bij de vergunning op grond van artikel 2.7, lid 2, Wnb. Deze PB voldoet op een aantal punten niet, zodat beide besluiten dienen te worden aangepast. Door bureau Waardenburg is ook bij dit windpark het zogenaamde Flux Collision Model toegepast. Doordat een volledig overzicht van de invoergegevens ontbreekt is niet na te gaan of dit model - dat op zich kan worden toegepast voor een mortaliteitsberekening - tot de juiste voorspelling voor de mortaliteit kan leiden. Daar komt bij dat uit verschillende recente onderzoeken blijkt, dat de voorspelde mortaliteit enorm kan afwijken van de werkelijke mortaliteit. IN de PB en onderliggende stukken is daar te weinig rekening mee gehouden. Dat komt dan in strijd met het voorzorgbeginsel van de Habitatrictlijn. Al te gemakkelijk is in de natuurtoets en de PB er van uitgegaan, dat dit windpark nauwelijks effect heeft op de Natura 2000-gebieden van de Randmeren en het Markermeer. Dat betreft dan vooral de effecten op vogels. Als gevolg daarvan ontbreekt een goede cumulatieve beschouwing van de effecten van het windpark op die gebieden. Alleen al daardoor zijn significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van die gebieden onvoldoende uitgesloten. Daarnaast is de beoordeling van mogelijke significante effecten op deze gebieden en de Oostvaardersplassen grotendeels gebaseerd op de toepassing van het zogenaamde 1% criterium. Uit bijgevoegd onderzoek van Wageningen Environmental Research (WER, voorheen Alterra) blijkt, dat het 1% criterium lang niet in alle gevallen kan worden toegepast. Dat geldt ook voor de beoordeling van de effecten op verschillende vogelsoorten en vleermuizen in de PB. Daarnaast ontbreekt in de PB een correcte samenvoeging van de verschillende soorten effecten (mortaliteit, barrièrewerking en verstoring), de zogenaamde interne cumulatie. Bovenstaand betekent, dat ofwel door beter onderzoek moet blijken dat significante effecten toch kunnen worden uitgesloten ofwel door extra mitigerende maatregelen die effecten beperkt kunnen worden. Lukt een van beide niet, dan zal dit windpark moeten worden onderworpen aan de ADC-toets (zijn er alternatieven, zo niet zijn er dan dwingende redenen van groot openbaar belang en zo ja, kunnen alle negatieve effecten worden gecompenseerd).</p>	<p>In §3.2.2. en bijlage 7 van de Passende Beoordeling wordt de essentie en het gebruik van het Flux Collision Model uitgelegd. Voor zover aanvaringskansen beschikbaar zijn is het Flux Collision Model gebruikt om het aantal slachtoffers onder alle relevante vogelsoorten te berekenen. De parameters en aannames die hierbij gebruikt worden zijn per soortgroep expliciet beschreven in §3.2.2. Hierbij wordt expliciet beschreven welke aanvaringskansen, welke soortspecifieke flux, welke uitwijking en welk aandeel op rotorhoogte zijn gebruikt in de modelberekening.</p> <p>De zienswijze maakt niet duidelijk uit welke recente onderzoeken zou blijken dat de voorspelde mortaliteit enorm kan afwijken van de werkelijke mortaliteit. Wij wijzen erop dat bij de slachtofferberekening met het Flux Collision Model een worst case benadering is gehanteerd en dat de effecten derhalve eerder overschat dan onderschat zijn.</p> <p>In Hoofdstuk 5 van de Passende Beoordeling is voor alle vogelsoorten waarvoor Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn aangewezen beschreven in hoeverre er sprake is van een relatie met het plangebied van Windpark Zeewolde. Onder de vogelsoorten die een relatie hebben met het plangebied van Windpark Zeewolde blijken geen soorten die afkomstig zijn uit de Natura 2000-gebieden Markermeer en/of Randmeren. Een negatief effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen van deze gebieden kan daarom met zekerheid uitgesloten worden. Omdat windpark Zeewolde op zichzelf geen effect heeft op het behalen van de instandhoudingsdoelen van deze gebieden is een cumulatiestudie niet aan de orde.</p> <p>Uit jurisprudentie blijkt dat de 1%-mortaliteitsnorm in windpark beoordelingen gebruikt kan worden om een ordegrrootte van effecten aan te geven waarbij zeker geen significante effecten op zullen treden, omdat de sterfte procentueel zeer laag is ten opzichte van de natuurlijke sterfte.</p> <p>Door na te gaan, uitgaande van een worst case scenario, of een kritische grens wordt overschreden (1%-mortaliteitsnorm) kan zekerheid verkregen worden over het al dan niet optreden van significant negatieve effecten. Ter beoordeling van de omvang van het effect van het aantal aanvaringslachtoffers, is 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte (1%-mortaliteitsnorm) van die soort in het Natura 2000-gebied bij de beoordeling aangehouden als eerste zeef om te zien of significante effecten al dan niet zouden kunnen optreden (Steunpunt Natura 2000, 2010). Indien de voorspelde sterfte niet hoger is dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de betrokkene populatie, kunnen significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten.</p>	
	39.1 vervolg		<p>Volgens het onderzoek van de WER kan de 1%-mortaliteitsnorm niet als veilige norm gebruikt worden voor kwetsbare populaties (oftewel populaties die kleiner zijn dan de doelaantallen of die een dalende trend vertonen). In het desbetreffende rapport wordt voor het eerst de niet eerder beschreven en/of gevalideerde Population Persistence Index (PPI) geïntroduceerd, wat een manier is om de bestendigheid van populaties uit te drukken. Door middel van populatiemodellering kunnen veranderingen in de PPI als gevolg van een verhoogde mortaliteit in beeld worden gebracht. Dit is echter geen praktisch hanteerbare norm of wetenschappelijk verantwoorde grenswaarde die als alternatief voor de 1%-mortaliteitsnorm zou kunnen dienen.</p>	

	39.2	<p>Bij de ter inzage gelegde stukken ontbreekt een ontwerp voor de ontheffing op grond van hoofdstuk 3 van de Wnb noch maakt dit onderdeel uit van de omgevingsvergunning. Het RIP mist voldoende onderbouwing dat een ontheffing verleend kan worden. Dat komt mede door het ontbreken van een beoordeling van de gezamenlijke effecten van projecten op vogel- en vleermuispopulaties in relatie tot de hiervoor al aangegeven gebreken bij de toepassing van het 1 %-criterium.</p>	<p>De Population Persistence Index (PPI) gaat uit van de populatieomvang en van de overleving van de betrokken populatie. De maat PPI is een abstract getal. De verandering in deze maat als gevolg van additionele sterfte levert een relatief getal (Rppi). Dit relatieve getal heeft geen direct verband met de aantallen broedparen of aantallen vogels zoals die in Natura 2000-context van belang zijn. De PPI is een onbruikbare maat voor de effectbepaling van een project op de doelstellingen van een Natura 2000-gebied, en vormt geen beter (wetenschappelijk) alternatief voor het 1%-criterium zoals door de opstellers van het rapport wordt gesuggereerd. Ook bevat de PPI geen aanleiding te twijfelen aan de (wetenschappelijke) toepasbaarheid van het 1%-criterium. Wanneer naast de aantasting van het leefgebied ook de sterfte en/of barrièrewerking voor een soort meer dan verwaarloosbaar is dan zouden deze tezamen van invloed zijn op de draagkracht van het gebied voor betreffende vogelsoorten en daarmee op de populatieomvang. In dat geval zou interne cumulatie aan de orde kunnen zijn. Met inachtneming van de mitigerende maatregelen blijkt dit bij windpark Zeewolde alleen voor de wilde zwaan, kolgans en grauwe gans tijdens de herstructureringsfase in potentie mogelijk. Echter, gezien de overcapaciteit in draagkracht die voor deze soorten beschikbaar is (zie draagkrachtberekeningen §6.2.3 in de Passende Beoordeling) zal de aantasting van leefgebied met zekerheid geen effect hebben op de overleving van deze soorten. Interne cumulatie is daarom niet aan de orde. De effecten van Windpark Zeewolde die na mitigatie resteren (de 'resteffecten'), worden in cumulatie wel met de effecten van andere plannen en projecten in de omgeving van Natura 2000-gebied de Oostvaardersplassen beoordeeld (externe cumulatie). Zie uitspraak ABRS van 1 april 2009 in zaaknr. 200801465/1/R2, uitspraak ABRS van 29 december 2010 in zaaknr. 200908100/1/R1, de uitspraak ABRS van 8 februari 2012 in zaaknr. 201100875/1/R2 en uitspraak ABRS van 4 mei 2016 in zaaknr. 201508490/1/R6.</p>	
c9-OB-0040	40.1	<p>De Ontwikkelgroep wil en kan bijdragen aan de sanerings- en opschalingsplannen voor de gemeente Zeewolde zoals deze tot stand zijn gekomen door de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde in samenwerking met de ministeries van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu, de gemeente Almere en de Ontwikkelvereniging. Binnen de Ontwikkelgroep zijn agrariërs met grond, agrariërs met windturbines en windenergiebedrijven met bestaande windturbines (Raedthuys en De Wolft) in het plangebied vertegenwoordigd. De Ontwikkelgroep vertegenwoordigt 62 windturbines (28%) van het totaal aantal te saneren windturbines in het plangebied en beschikt over de gronden die nodig zijn voor 5 nieuwe windturbines zoals voorzien in het ontwerp-inpassingsplan. Windpark Zeewolde B.V. kan in ieder geval van 50 windturbines in eigendom van (leden van) de Ontwikkelgroep niet garanderen dat deze turbines gesaneerd worden door contracten met de turbine-eigenaren of aflopende opstalcontracten voorafgaand aan 2027 die niet verlengd zullen worden. Daarnaast is er ook nog een aantal windturbines (niet in eigendom van de Ontwikkelgroep) waarvan Windpark Zeewolde evenmin kan garanderen dat ze gesaneerd worden.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	40.2	<p>In de kern komt het bezwaar van de Ontwikkelgroep erop neer dat de betrokken overheden met het sluiten van de Intentieovereenkomst Windpark Zeewolde⁸ en de wijze waarop daar vervolgens uitvoering aan is gegeven, ten onrechte de facto aan Windpark Zeewolde B.V. een alleenrecht hebben verleend tot het bouwen en exploiteren van een grootschalig windpark in Zeewolde in een situatie waarin dat niet passend is, omdat: a) een groot aantal windturbines gesaneerd moet worden die op dit moment in eigendom toebehoren aan de Ontwikkelgroep, waarvoor de aanvrager bij zijn aanvraag niet heeft aangetoond dat deze windturbines op de in bijlage 1 bij de regels genoemde einddatum zijn verwijderd; b) voor de bouw en exploitatie van het windpark conform het ontwerp-inpassingsplan gronden benodigd zijn die in eigendom toebehoren aan 5 leden van de Ontwikkelgroep zonder dat de eigendom verworven is of zakelijke rechten gevestigd zijn; en c) de Ontwikkelgroep zelf de exploitatie van ca. 20 windturbines ter hand wil en kan nemen, in alliantie (d.w.z. in de woorden van het Regioplan, in een "samenwerkingsverband" met) met Windpark Zeewolde B.V." geheel conform de planning¹⁰ en de ruimtelijke inpassing zoals voorzien in het ontwerp-inpassingsplan, en ook passend bij de opschalings- en saneringsoperatie zo-</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

		als voorzien in het Regioplan.		
	40.3	Een van de overwegingen in de Intentieovereenkomst is "dat het overgrote deel van de eigenaren van windmolens, eigenaren en gebruikers van gronden en bewoners van deelgebied zuid lid is van de Ontwikkelvereniging Zeewolde en dat deze leden gezamenlijk de ontwikkeling en exploitatie van een nieuwe generatie windturbines op zich willen nemen." Dat is tot op heden niet de feitelijke situatie. Zoals het er nu naar uitziet, zal voor bijna 25% van de te saneren windturbines een onteigeningsprocedure moeten worden gevolgd en is voor dit aanzienlijke deel van de te saneren windturbines bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het bouwen van de windturbines niet voldaan aan artikel 5.2 onder a van de planregels.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	40.4	Aan de Ontwikkelgroep zijn - zoals bij de betrokken overheidspartijen en bij de initiatiefnemer bekend is - onvoldoende aanknopingspunten geboden voor deelname als lid in de Ontwikkelvereniging c.q. in Windpark Zeewolde B.V. .	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	40.5	De discussie in het bemiddelingstraject is niet gestrand vanwege het door de Ontwikkelgroep gewenste recht op eigen exploitatie, maar vanwege het in die constellatie (van een samenwerkingsverband) door Windpark Zeewolde B.V. gerechtvaardigd geachte aandeel van de Ontwikkelgroep daarin. Dat aandeel bleek bij een recht op eigen exploitatie veel beperkter te zijn (maximaal 13 windturbines) dan bij een toetreding tot Windpark Zeewolde B.V. zonder zelfstandige exploitatie (uitgedrukt in opgesteld vermogen ca. 20 windturbines), zonder dat daarvoor enige objectieve rechtvaardiging is aangereikt. Anders gezegd, ofschoon over de mogelijkheid van een zelfstandige exploitatie door de participanten in het bemiddelingstraject binnen de planologische kaders en planning geen verschil van mening bestond - dit was juist het uitgangspunt van het bemiddelingstraject - heeft Windpark Zeewolde B.V. een streep getrokken bij 13 turbines. Dat is veel minder dan overeenkomt met de voor het plangebied geldende opschalingsfactor (zie hierna, onder 2.1.10). Daarbij heeft Windpark Zeewolde B.V. zich niet bekommerd om een onderbouwing laat staan rechtvaardiging daarvoor, hetzij planologisch, hetzij financieel, hetzij qua planning, hetzij anderszins de uitvoerbaarheid van het plan betreffende. De Ontwikkelgroep ziet overigens (nog steeds) voldoende mogelijkheden om in een samenwerkingsverband met Windpark Zeewolde B.V. de verantwoordelijkheid te nemen voor de bouw en exploitatie van 20 nieuwe windturbines met een gemiddelde verdien capaciteit en als onderdeel van het inpassingsplan Windpark Zeewolde met bijbehorende saneringsopgaaf, conform de ruimtelijke inpassing zoals voorzien in het ontwerp-inpassingsplan en conform de daarbij behorende planning. Dit voorstel correspondeert met een opschalingsfactor van 1.21 voor de ontwikkelgroep en een opschalingsfactor voor Windpark Zeewolde B.V. van 1.64. De opschalingsfactor voor het gehele plangebied bedraagt 1.52.13 De Ontwikkelgroep heeft bij dit aanbod - dat ook in het bemidde-	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	

		<p>lingstraject is gedaan - steeds aangegeven dat zij een reële risicoopslag wil betalen voor de gemaakte kosten in het kader van de ruimtelijke procedure van het windpark en heeft hiervoor een risico-opslag van 100% voorgesteld. Dit alles sluit aan bij de door de Ontwikkelgroep voorgestelde verdelingssystematiek gedurende het bemiddelingsproces, samengevat: "Hanteer dezelfde opschalingsfactor voor het gehele plangebied en zorg dat alle inwoners zonder windturbine in het plangebied op dezelfde wijze kunnen deelnemen als de inwoners met windturbine in het plangebied." De uitkomsten van deze systematiek bevestigen dat het voorstel van de Ontwikkelgroep een reëel voorstel is. Er is naar het oordeel van de ontwikkelgroep objectief beschouwd (d.w.z.: technisch, planologisch en qua planning) geen enkele reden waarom de Ontwikkelgroep niet een met de opschalingsfactor corresponderend aantal turbines kan en mag exploiteren. Zo gezien, is het door Windpark Zeewolde B.V. als maximum geboden aantal van 13 turbines niet reëel.</p>		
	40.6	<p>De Ontwikkelgroep verzoekt de ministers voorafgaand aan de vaststelling van het inpassingsplan met klem de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan (en de daarop gebaseerde aanvraag voor de omgevingsvergunning conform artikel 5.2 onder a van het ontwerp-inpassingsplan) nader te toetsen en daarbij gemotiveerd en onderbouwd de vraag te beantwoorden of de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan met betrekking tot de randvoorwaardelijke saneringsverplichting voldoende is aangetoond. Windpark Zeewolde B.V. kan in ieder geval voor 50 van de 221 te saneren windturbines niet aantonen dat deze windturbines op de einddatum conform de planregels zijn verwijderd. Hiermee staat de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan op losse schroeven. In de plantoelichting wordt hieraan geen enkele aandacht besteed.</p>	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	40.7	<p>In het ontwerp-inpassingsplan wordt in de toelichting (hoofdstuk 7) ingegaan op de economische uitvoerbaarheid. Hierbij wordt geen aandacht besteed aan de kosten van het niet-vrijwillig saneren van (een aanzienlijk deel van) de bestaande windturbines. De Ontwikkelgroep meent dat inzicht moet worden gegeven in deze financiële onderbouwing en dat zonder een dergelijke onderbouwing serieuze twijfel bestaat over de financiële en economische haalbaarheid van het inpassingsplan.</p>	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	40.8	<p>Deze twijfel over de financieel-economische haalbaarheid wordt versterkt door het gegeven dat de saneringsvergoeding die ten behoeve van de realisatie van het windpark Zeewolde door de Windpark Zeewolde B.V. is aangeboden, juist vanwege de economische haalbaarheid, niet (meer) gebaseerd is op een technische levensduur van 30 jaar zoals aanvankelijk beoogd, maar op een technische levensduur van 25 jaar. Een conservatief berekende schadeloosstelling conform de Onteigeningswet voor de 50 turbines van de Ontwikkelgroep (bijlage 5) laat zien dat de onteigeningsvergoeding een veelvoud zou zijn van de saneringsvergoeding die voor zover bekend in de business case van het Windpark Zeewolde tot uitgangspunt is genomen. Het staat daarmee voor de Ontwikkelgroep vast dat een ontwerp-inpassingsplan waarvoor het onteigeningsinstrument op deze schaal moet worden ingezet, economisch niet uitvoerbaar is. Dit is in strijd met artikel 3.6.1, eerste lid onder f van het Besluit ruimtelijke ordening.</p>	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

40.9	<p>Naast de 62 bestaande windturbines zijn enkele leden van de Ontwikkelgroep ook eigenaar van vijf percelen waarop een nieuwe windturbine in het ontwerp-inpassingsplan is voorzien. Voor deze locaties bestaat geen overeenstemming tussen de initiatiefnemer en de grondeigenaren.</p>	<p>Ten aanzien van de beschikking over grondposities is in het inpassingsplan toegelicht dat de initiatiefnemer de intentie heeft uitgesproken dat, mocht zij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, een zogenoemde goedplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht zal aanvragen. Deze beschikking kan dan vervolgens door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestemmingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg.</p>	
40.10	<p>door de betrokken overheden wordt de facto zonder wettelijke basis een alleenrecht aan een particuliere ontwikkelaar gegeven (en gehandhaafd, zie bijlage 4), terwijl de eigenaren van deze vijf percelen - al dan niet in een samenwerkingsverband met Windpark Zeewolde B.V. - tot zelfrealisatie van hetzelfde (particuliere) initiatief kunnen en wensen over te gaan (zie hoofdstuk 2 hiervoor). Dit klemt te meer omdat de betrokkenheid van de bestaande windturbine-eigenaren en de grondeigenaren in alle onderliggende beleidsdocumenten als randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling wordt beschouwd. Ook om deze reden bestaan serieuze twijfels over de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
40.11	<p>de omgevingsvergunning voor de bouw en exploitatie van het windpark niet worden verleend, nu uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning niet blijkt dat wordt voldaan aan artikel 5.2 onder a van de regels van het ontwerp-inpassingsplan. In de aanvraag wordt immers niet aangetoond dat de in bijlage 1 van de regels opgenomen bestaande windturbines op de daarbij vermelde datum zijn verwijderd.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
40.12	<p>Er zijn vier nieuwe windturbines dichtbij zijn woning aan de Schollevaarweg 25 gepland, waarvan 1 windturbine op het perceel van de heer Verschoor, eigenaar van de woning, zelf. Deze windturbines staan op een afstand van circa 350m, 550m, 650m resp. 750m van de woning. Dit brengt naar verwachting een te hoog geluidsniveau met zich mee op deze woning dat met mitigatie niet oplosbaar is, althans uit de ter visie gelegde stukken blijkt niet dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Initiatiefnemer heeft hierover geen afspraken gemaakt met de heer Verschoor. De realisatie van al deze vier windturbines lijkt hiermee niet haalbaar binnen de (financiële) beperkingen van mitigatie.</p>	<p>Met deze indiener heeft de initiatiefnemer sinds de ter inzage legging van de ontwerp besluiten contact gehad om op minnelijke basis tot overeenstemming proberen te komen.</p> <p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Uit het MER blijkt dat dit voor Schollevaarweg 25 het geval is en zal de mitigerende maatregel stilstand van de windturbine worden toegepast zodat er niet te veel slagschaduw plaatsvindt en de mitigerende maatregel geluidsmodus worden toegepast om aan de norm voor geluid te voldoen. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder. Er is geen twijfel aan de (financiële) uitvoerbaarheid van het windpark.</p>	
40.13	<p>Gezien de rol en positie van de Ontwikkelgroep meent zij dan ook dat haar de kans dient te worden gegeven om in een samenwerkingsverband met Windpark Zeewolde B.V. een deel van het windpark te kunnen realiseren en exploiteren dat correspondeert met de gevestigde posities (windturbines en grond) binnen de Ontwikkelgroep, in combinatie met de bijbehorende vereiste sanering, om op deze wijze het ontwerp-inpassingsplan uitvoerbaar te maken. De Ontwikkelgroep heeft hiervoor reële oplossingen (rekening houdend met een belang voor inwoners uit het plangebied zonder huidige windturbine) aangereikt tijdens de gesprekken onder leiding van bemiddelaars. Met vaststelling van het ontwerp-inpassingsplan in de huidige vorm en verlening van de daarop gebaseerde omgevingsvergunning conform het ontwerp-besluit, wordt hier ten onrechte geen rekening mee gehouden en is de (tijds) uitvoerbaarheid van het gehele sanerings- en opschalingsplan niet aangetoond.</p>	<p>Zoals is verwoord in hoofdstuk 4 en 7 van de plantoelichting zijn de uitkomsten van de bemiddelingspoging tussen de initiatiefnemer en de ontwikkelgroep geen aanleiding geweest om de besluitvormingsprocedure voor dit inpassingsplan stil te leggen of aan te passen. Belangrijkste reden daarvoor is dat de vereniging het overgrote aandeel van de te saneren windturbines heeft gecontracteerd en dat door voortzetting op deze wijze de beleidsdoelen ten aanzien van de sanering en opschaling in 2020 in zicht blijven. De betrokken overheden achtte het voorts onhaalbaar om beide partijen elk een deel van het plan te laten uitvoeren, omdat dit ten koste gaat van de ruimtelijke doelen van het Regioplan en de voortgang van het gebiedsproces en risico's bestonden voor de financiële uitvoerbaarheid vanwege de noodzakelijke saneringsverplichtingen bij de realisatie van nieuwe windturbines. Verder vormt de uitkomst van het bemiddelingsproces op zichzelf geen aspect dat betrokken moet of kan worden in de voorliggende besluitvorming. In aanvulling daarop zijn afspraken gemaakt tussen de betrokken overheden en de initiatiefnemer om de beoogde sanering van de bestaande solitaire windturbines uiterlijk in 2026 zeker te stellen. In tegenstelling tot wat in de zienswijze wordt aangevoerd, is de uitvoerbaarheid van het project als geheel (nieuwbouw en sanering) wel degelijk zeker gesteld.</p>	

c9-OB-0041	41.1	Reclamant vindt het onjuist dat hij als langjarig grondgebruiker in het geheel niet in aanmerking komt voor deelname aan het wind molenproject. Reclamant is van mening dat met realiseren van het Windpark Zeewolde rekening moet worden gehouden met de belangen van de grondgebruikers. In het geval van reclamant heeft hij al bijna twintig jaar grond gepacht/gehuurd.	Met deze indiener is door de initiatiefnemer in het verleden meerdere malen contact geweest. De voorwaarden voor lidmaatschap zijn in een zorgvuldig proces tot stand gekomen. Helaas voldoet de betreffende situatie niet aan de criteria voor lidmaatschap, omdat de indiener niet aannemelijk kunnen maken dat het om langdurige gebruikscontracten gaat. Indien dit wel het geval is verzoekt de initiatiefnemer om blijk van deze langdurige rechtspositie inzichtelijk te maken.	
	41.2	Reclamant constateert dat hij op basis van mededelingen vanuit de vereniging als jaarlijks pachter/huurder nergens voor in aanmerking komt. Reclamant is van mening dat ook pachters die jaarlijks dezelfde percelen pachten/huren in aanmerking moeten komen voor deelname.	Zie de beantwoording op zienswijze 41.1.	
c9-OB-0042	42.1	In de kern hebben cliënten hierin aangegeven dat zij van mening zijn dat het voorontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld en niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, omdat: (i) ten onrechte de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van cliënten, niet is betrokken in het voorontwerp-RIP; (ii) de negatieve gevolgen van het Windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht, nu de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet is meegenomen in de referentiesituatie; en (ii) in strijd wordt gehandeld met ruimtelijk beleid.het ontwerp-rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 van de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'ministers') (het 'ontwerp-RIP'); en de ontwerp-omgevingsvergunning van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 16z0013723) de ('ontwerp-omgevingsvergunning'); en de ontwerp-vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 26 januari 2017 van de Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'ontwerpnatuurvergunning'); en de ontwerp-watervedgunning van het College van Dijkgraaf Heemraden van het waterschap Zuiderzeeland.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	42.2	Cliënten zijn van mening dat het ontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld, omdat: (i) de gevolgen voor de gebiedsontwikkeling Oosterwold en de inpassing daarvan naast het windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht; (ii) de ontwikkelplannen van cliënten ten onrechte buiten de afstemmingsregel vallen; (iii) geen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat; (iv) ten onrechte geen aanpassing van de uitruil van rood kavels heeft plaatsgevonden, en; (v) sprake is van strijd met het vigerende ruimtelijk beleid.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	42.3	Kennelijk is in januari 2017 een onderzoek opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het windpark Zeewolde op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben cliënten niet bij de stukken aangetroffen. Graag ontvangen zij daartoe een afschrift van dit rapport, dat al ter inzage had moeten worden gelegd.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Het rapport laat zien dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde). In hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan wordt ingegaan op het bestuurlijke afstemmingstraject. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming.	

42.4	<p>Cliënten constateren in ieder geval dat de bestuurders van Oosterwold, de ministers en het Windpark Zeewolde hebben afgesproken te bekijken welke van de geschetste mogelijkheden zij kunnen implementeren zodat de ontwikkeling van Oosterwold alsmede het windpark naast elkaar en zo samenhangend mogelijk vorm kunnen krijgen. Het spreekt voor zich dat cliënten graag betrokken worden bij die aanpassingen en de mogelijkheden daartoe. Cliënten menen dat het volkomen terecht is dat (kennelijk) alsnog onderzoek wordt gedaan door de ministers naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold (een belang van nationale orde) en de inpassing van het windpark Zeewolde. Cliënten zijn wel van mening dat verdere besluitvorming niet kan plaatsvinden zonder de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.5	<p>Het ontwerp-RIP maakt het mogelijk dat nabij de percelen van cliënten windturbines gerealiseerd mogen worden met een ashoogte hoger dan 120 meter. De motivering dat dit noodzakelijk is, overtuigt cliënten niet, zoals wordt toegelicht onder 6 van deze zienswijzen.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.6	<p>Cliënten vallen buiten de afstemmingsregeling, terwijl zij al zestien jaar grondposities hebben in Oosterwold (zoals ook bekend is bij de overheids-partijen). Er zijn diverse rijks- en gemeentelijke beleidsdocumenten (zie hiervoor) vastgesteld die een nadere invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Hieruit volgt dat de gebiedsontwikkeling van Oosterwold een zekere ontwikkeling betreft en dat cliënten daarvan ook mochten uitgaan. Op grond van de afstemmingsregeling wordt jegens cliënten geen aanpassing gemaakt, die de hinder van windmolens beperkt bij woningbouwontwikkeling. Cliënten menen dat deze grens niet juist is getrokken en dat zij - gelet op de voorgeschiedenis - ook hadden moeten kunnen profiteren van de afstemmingsregeling. Hierbij merken cliënten op dat zij sinds geruime tijd met de gemeente Almere in gesprek zijn over de ontwikkelplannen en zij op 1 november 2016 het laatste ontwikkelvoorstel ter toetsing aan de gebiedsregisseur Oosterwold hebben voorgelegd. Tot slot wijzen cliënten erop dat zij verder zijn in de planontwikkeling dan initiatiefnemers die slechts een intentieovereenkomst hebben gesloten met de gemeente en nog geen concrete plannen ter toetsing hebben voorgelegd.</p>	<p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p> <p>Voor overige zaken ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.7	<p>Op pagina 28 van de Nota Vooroverleg wordt gesteld dat de milieuonderzoeken zijn uitgevoerd naar de omvang van de hinder van de windmolens en dat de uitkomst is dat het woon- en leefklimaat aanvaardbaar wordt geacht, mede omdat de veiligheid is gegarandeerd. Nog los van het feit dat enkel het voldoen aan (wettelijke) milieugrenswaarden niet automatisch maakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat dit een afzonderlijke vaststelling betreft, geldt dat voor potentiële kopers het woon- en leefklimaat in grote mate wordt bepaald door uitzicht, geluid, (knipper-)licht en slagschaduw. Via internet zijn talloze voorbeelden te vinden van grote weerstand wanneer besloten wordt één of meer windmolens te plaatsen. Dit maakt te ontwikkelen woningen veel minder aantrekkelijk en daar wordt nu ten onrechte geen rekening mee gehouden. Dit klemt te meer nu cliënten zich tegelijkertijd geconfronteerd zien met een star bestemmingsplan Oosterwold.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en ten aanzien van eventuele planschade naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Voorts ten aanzien van hinder door obstakelverlichting het volgende: hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p> <p>Door rekening te houden met de elementen geluid, slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark. Hierbij geldt tevens dat er sprake is van een toekomstige woningbouwontwikkeling.</p>	

	42.8	<p>Cliënten menen dat met het vaststellen van het RIP tenminste - gelet op de belangen die zijn gemoeid met de woningbouwontwikkeling - erin moet voorzien dat de belangen van cliënten zo min mogelijk worden geschaad. Dit kan door in het RIP het Chw bestemmingsplan aan te passen conform het bijgaande beroepschrift van cliënten (indien en voor zover de Afdeling op dit punt niet tornt aan de beoordelingsvrijheid van gemeenteraad van Almere). Wanneer het (ontwerp)- RIP immers zou voorzien in de mogelijkheid om roodkavels flexibeler uit te ruilen, wordt meer recht gedaan aan de belangen van cliënten, die de gronden destijds hebben aangekocht in de kenbare veronderstelling de in de structuurvisie voorziene woningbouw te realiseren.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	42.9	<p>Zoals reeds is onderbouwd, zal als gevolg van het windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold ernstig worden beperkt en kunnen minder woningen worden gerealiseerd. Dit terwijl Oosterwold op basis van de SVIR en de RRAAM onderdeel uitmaakt van het gewenste nationale ruimtelijke beleid en derhalve kwalificeert als te verwezenlijken nationaal belang. Door deze beperking van de gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt eveneens in strijd gehandeld met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde, namelijk met de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold. Cliënten constateren dat in de Nota vooroverleg in het geheel niet wordt ingegaan op dit punt.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	42.10	<p>Uit de toelichting van het inpassingsplan volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (c.q. aangetoond) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter het vermogen daadwerkelijk ontoereikend is. ontwerp-RIP volgt dat als gevolg van de hogere windturbines, een extra hoeveelheid stroom kan worden geleverd die overeenkomt met 10.000 woningen. Deze extra hoeveelheid stroom is zo gering ten opzichte van het totaal van 280.000 woningen/huishoudens, dat cliënten hierdoor dermate onevenredig benadeeld worden,. Ook om deze reden kan het windpark Zeewolde niet op deze wijze en van deze omvang doorgang vinden.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	
	42.11	<p>Zoals ook door de Provincie Flevoland, de gemeente Almere en het Bestuurlijk Overleg Oosterwold terecht is opgeworpen, is het de vraag of het windpark met windturbines van 120 meter economisch niet uitvoerbaar is. Daarop is tot op heden geen antwoord gegeven. De documenten die betrekking hebben op de financiële uitvoerbaarheid zijn op 24 januari 2017 op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (de 'Wob') opgevraagd en verstrekt op 19 april jl. Gelet op de verlate besluitvorming, is het voor cliënten niet meer mogelijk geweest om het besluit op het Web-verzoek en de bijbehorende documenten te bestuderen en deugdelijk te betrekken bij deze zienswijze. Cliënten behouden zich het recht voor om, ook na bestudering van deze documenten, een aanvullende zienswijze in te dienen.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	

	42.12	<p>Cliënten merken op dat zij op basis van de AERIUS-berekeningen niet hebben kunnen vaststellen waar en in welke hoeveelheid de stikstofdepositie zal plaatsvinden. Los van het feit dat op basis van vaste jurisprudentie van de Afdeling het niet is toegestaan om op basis van een vaste getalsmatige grens (zoals de grens van 0,05,18) effecten uit te sluiten voor stikstofdepositie, begrijpen cliënten uit het bovenstaande dat geen melding is gedaan in het kader van de PAS, maar dat wel gebruik wordt gemaakt van de depositieruimte van de PAS. Met andere woorden: de PAS wordt gebruikt om te onderbouwen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. . Het zal u niet zijn ontgaan dat de Afdeling op dit moment verschillende zaken in behandeling heeft, waarin is aangevoerd dat de PAS in strijd is met de Europese Habitatrichtlijn. In dat kader heeft de Afdeling besloten negen zaken als pilot te behandelen en de overige beroepszaken aan te houden. Het wordt ernstig betwijfeld of de PAS verenigbaar is met het Europees recht, hetgeen naar de mening van cliënten niet het geval is. Bovendien hebben Cliënten begrepen dat de Afdeling voornemens is om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (het 'HvJ EU'). Gelet op het voorgaande zijn cliënten van mening dat verdere besluitvorming ten aanzien van het Windpark Zeewolde aangehouden dient te worden totdat in rechte komt vast te staan dat de PAS verenigbaar is met het Europese recht en daarmee ook het ontwerp-RIP en de ontwerp-natuurvergunning.</p>	<p>Uit de AERIUS berekening komt naar voren dat op geen enkel Natura 2000-gebied dat is opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof een stikstofdepositie neerkomt van meer dan 0,05 mol/ha/jaar. Vandaar dat er geen gebieden vermeld worden.</p>	
	42.13	<p>In de ontwerp-watervergunning staat aangegeven dat het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van de ontwerp-watervergunning is afgewogen tegen de belangen die door de Waterwet, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 (de 'Keur') en het beleid van het waterschap worden beschermd. Voorts is op pagina meermaals opgenomen dat zeer beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen worden geconstateerd. Met betrekking tot voornoemde conclusie merken cliënten op dat in de ontwerp-watervergunning een deugdelijke motivering ontbreekt. Het is cliënten om die reden onduidelijk om welke redenen wordt aangenomen dat het windpark Zeewolde zee beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen met zich zou brengen. Dit terwijl bij risico's voor de aanwezige watersystemen, de ontwerp-watervergunning had moeten worden geweigerd. De ontwerp-watervergunning is om die reden onzorgvuldig voorbereid, zodat de ontwerp-watervergunning niet op deze wijze kan worden verleend en het ontwerp-RIP dus ook niet op deze wijze kan worden vastgesteld.</p>	<p>Door en namens de initiatiefnemer zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de risico's van de werkzaamheden van de aanleg van de windturbines alsmede na het in exploitatie nemen van de windturbines voor het aanwezige watersysteem. Deze onderzoeken maken onderdeel uit van de watervergunning. In de overwegingen en beoordeling van de watervergunning zijn de conclusies uit de rapporten overgenomen. In de watervergunning zijn voorschriften opgenomen met aanvullende maatregelen voor de vergunninghoud(st)er die ervoor moeten zorgen dat de reeds zeer beperkte geachte risico's nog meer te beperken. Naar het oordeel van het waterschap zijn de onderzoeken -in combinatie met de in de watervergunning opgenomen aanvullende voorschriften- voorzien van voldoende motivatie.</p>	

c9-OB-0043	43.1	<p>In de kern hebben cliënten hierin aangegeven dat zij van mening zijn dat het voorontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld en niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, omdat: (i) ten onrechte de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van cliënten, niet is betrokken in het voorontwerp-RIP; (ii) de negatieve gevolgen van het Windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht, nu de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet is meegenomen in de referentiesituatie; en (ii) in strijd wordt gehandeld met ruimtelijk beleid. het ontwerprijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 van de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'ministers') (het 'ontwerp-RIP'); en de ontwerp-omgevingsvergunning van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 16z0013723) de ('ontwerp-omgevingsvergunning'); en de ontwerpvergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 26 januari 2017 van de Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'ontwerpnatuurvergunning'); en de ontwerp-watervedgunning van het College van Dijkgraaf Heemraden van het waterschap Zuiderzeeland.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	43.2	<p>Kennelijk is in januari 2017 een onderzoek opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het windpark Zeewolde op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben cliënten niet bij de stukken aangetroffen. Graag ontvangen zij daartoe een afschrift van dit rapport, dat al ter inzage had moeten worden gelegd.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Het rapport laat zien dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde). In hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan wordt ingegaan op het bestuurlijke afstemmingstraject. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming.</p>	
	43.3	<p>Cliënten constateren in ieder geval dat de bestuurders van Oosterwold, de ministers en het Windpark Zeewolde hebben afgesproken te bekijken welke van de geschetste mogelijkheden zij kunnen implementeren zodat de ontwikkeling van Oosterwold alsmede het windpark naast elkaar en zo samenhangend mogelijk vorm kunnen krijgen. Het spreekt voor zich dat cliënten graag betrokken worden bij die aanpassingen en de mogelijkheden daartoe. Cliënten menen dat het volkomen terecht is dat (kennelijk) alsnog onderzoek wordt gedaan door de ministers naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold (een belang van nationale orde) en de inpassing van het windpark Zeewolde. Cliënten zijn wel van mening dat verdere besluitvorming niet kan plaatsvinden zonder de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	43.4	<p>Het ontwerp-RIP maakt het mogelijk dat nabij de percelen van cliënten windturbines gerealiseerd mogen worden met een ashoogte hoger dan 120 meter. De motivering dat dit noodzakelijk is, overtuigt cliënten niet, zoals wordt toegelicht onder 6 van deze zienswijzen.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

43.5	<p>Cliënten vallen buiten de afstemmingsregeling, terwijl zij al zestien jaar grondposities hebben in Oosterwold (zoals ook bekend is bij de overheids-partijen). Er zijn diverse rijks- en gemeentelijke beleidsdocumenten (zie hiervoor) vastgesteld die een nadere invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Hieruit volgt dat de gebiedsontwikkeling van Oosterwold een zekere ontwikkeling betreft en dat cliënten daarvan ook mochten uitgaan. Op grond van de afstemmingsregeling wordt jegens cliënten geen aanpassing gemaakt, die de hinder van windmolens beperkt bij woningbouwontwikkeling. Cliënten menen dat deze grens niet juist is getrokken en dat zij - gelet op de voorgeschiedenis - ook hadden moeten kunnen profiteren van de afstemmingsregeling. Hierbij merken cliënten op dat zij sinds geruime tijd met de gemeente Almere in gesprek zijn over de ontwikkelplannen en zij op 1 november 2016 het laatste ontwikkelvoorstel ter toetsing aan de gebiedsregisseur Oosterwold hebben voorgelegd. Tot slot wijzen cliënten erop dat zij verder zijn in de planontwikkeling dan initiatiefnemers die slechts een intentieovereenkomst hebben gesloten met de gemeente en nog geen concrete plannen ter toetsing hebben voorgelegd.</p>	<p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p> <p>Voor overige zaken ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
43.6	<p>Op pagina 28 van de Nota Vooroverleg wordt gesteld dat de milieuonderzoeken zijn uitgevoerd naar de omvang van de hinder van de windmolens en dat de uitkomst is dat het woon- en leefklimaat aanvaardbaar wordt geacht, mede omdat de veiligheid is gegarandeerd. Nog los van het feit dat enkel het voldoen aan (wettelijke) milieugrenswaarden niet automatisch maakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat dit een afzonderlijke vaststelling betreft, geldt dat voor potentiële kopers het woon- en leefklimaat in grote mate wordt bepaald door uitzicht, geluid, (knipper-)licht en slagschaduw. Via internet zijn talloze voorbeelden te vinden van grote weerstand wanneer besloten wordt één of meer windmolens te plaatsen. Dit maakt te ontwikkelen woningen veel minder aantrekkelijk en daar wordt nu ten onrechte geen rekening mee gehouden. Dit klemt te meer nu cliënten zich tegelijkertijd geconfronteerd zien met een star bestemmingsplan Oosterwold.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en ten aanzien van eventuele planschade naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Voorts ten aanzien van hinder door obstakelverlichting het volgende: hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p> <p>Door rekening te houden met de elementen geluid, slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark. Hierbij geldt tevens dat er sprake is van een toekomstige woningbouwontwikkeling.</p>	
43.7	<p>Cliënten menen dat met het vaststellen van het RIP tenminste - gelet op de belangen die zijn gemoeid met de woningbouwontwikkeling - erin moet worden voorzien dat de belangen van cliënten zo min mogelijk worden geschaad. Dit kan door in het RIP het Chw bestemmingsplan aan te passen conform het bijgaande beroepschrift van cliënten (indien en voor zover de Afdeling op dit punt niet tornt aan de beoordelingsvrijheid van gemeenteraad van Almere). Wanneer het (ontwerp)-RIP immers zou voorzien in de mogelijkheid om roodkavels flexibeler uit te ruilen, wordt meer recht gedaan aan de belangen van cliënten, die de gronden destijds hebben aangekocht in de kenbare veronderstelling de in de structuurvisie voorziene woningbouw te realiseren.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

	43.8	<p>Zoals reeds is onderbouwd, zal als gevolg van het windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold ernstig worden beperkt en kunnen minder woningen worden gerealiseerd. Dit terwijl Oosterwold op basis van de SVIR en de RRAAM onderdeel uitmaakt van het gewenste nationale ruimtelijke beleid en derhalve kwalificeert als te verwezenlijken nationaal belang. Door deze beperking van de gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt eveneens in strijd gehandeld met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde, namelijk met de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold. Cliënten constateren dat in de Nota vooroverleg in het geheel niet wordt ingegaan op dit punt.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	43.9	<p>Uit de toelichting van het inpassingsplan volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (c.q. aangetoond) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter het vermogen daadwerkelijk ontoereikend is. ontwerp-RIP volgt dat als gevolg van de hogere windturbines, een extra hoeveelheid stroom kan worden geleverd die overeenkomt met 10.000 woningen. Deze extra hoeveelheid stroom is zo gering ten opzichte van het totaal van 280.000 woningen/huishoudens, dat cliënten hierdoor dermate onevenredig benadeeld worden,. Ook om deze reden kan het windpark Zeewolde niet op deze wijze en van deze omvang doorgang vinden.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	
	43.10	<p>Zoals ook door de Provincie Flevoland, de gemeente Almere en het Bestuurlijk Overleg Oosterwold terecht is opgeworpen, is het de vraag of het windpark met windturbines van 120 meter economisch niet uitvoerbaar is. Daarop is tot op heden geen antwoord gegeven. De documenten die betrekking hebben op de financiële uitvoerbaarheid zijn op 24 januari 2017 op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (de 'Wob') opgevraagd en verstrekt op 19 april jl. Gelet op de verlate besluitvorming, is het voor cliënten niet meer mogelijk geweest om het besluit op het Web-verzoek en de bijbehorende documenten te bestuderen en deugdelijk te betrekken bij deze zienswijze. Cliënten behouden zich het recht voor om, ook na bestudering van deze documenten, een aanvullende zienswijze in te dienen.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	<p>De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.</p>

	43.11	<p>Cliënten merken op dat zij op basis van de AERIUS-berekeningen niet hebben kunnen vaststellen waar en in welke hoeveelheid de stikstofdepositie zal plaatsvinden. Los van het feit dat op basis van vaste jurisprudentie van de Afdeling het niet is toegestaan om op basis van een vaste getalsmatige grens (zoals de grens van 0,05,18) effecten uit te sluiten voor stikstofdepositie, begrijpen cliënten uit het bovenstaande dat geen melding is gedaan in het kader van de PAS, maar dat wel gebruik wordt gemaakt van de depositieruimte van de PAS. Met andere woorden: de PAS wordt gebruikt om te onderbouwen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Het zal u niet zijn ontgaan dat de Afdeling op dit moment verschillende zaken in behandeling heeft, waarin is aangevoerd dat de PAS in strijd is met de Europese Habitatrichtlijn. In dat kader heeft de Afdeling besloten negen zaken als pilot te behandelen en de overige beroepszaken aan te houden. Het wordt ernstig betwijfeld of de PAS verenigbaar is met het Europees recht, hetgeen naar de mening van cliënten niet het geval is. Bovendien hebben Cliënten begrepen dat de Afdeling voornemens is om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (het 'HvJ EU'). Gelet op het voorgaande zijn cliënten van mening dat verdere besluitvorming ten aanzien van het Windpark Zeewolde aangehouden dient te worden totdat in rechte komt vast te staan dat de PAS verenigbaar is met het Europese recht en daarmee ook het ontwerp-RIP en de ontwerp-natuurvergunning.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 42.12.	
	43.12	<p>In de ontwerp-watervergunning staat aangegeven dat het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van de ontwerp-watervergunning is afgewogen tegen de belangen die door de Waterwet, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 (de 'Keur') en het beleid van het waterschap worden beschermd. Voorts is op pagina meermaals opgenomen dat zeer beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen worden geconstateerd. Met betrekking tot voornoemde conclusie merken cliënten op dat in de ontwerp-watervergunning een deugdelijke motivering ontbreekt. Het is cliënten om die reden onduidelijk om welke redenen wordt aangenomen dat het windpark Zeewolde zee beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen met zich zou brengen. Dit terwijl bij risico's voor de aanwezige watersystemen, de ontwerp-watervergunning had moeten worden geweigerd. De ontwerp-watervergunning is om die reden onzorgvuldig voorbereid, zodat de ontwerp-watervergunning niet op deze wijze kan worden verleend en het ontwerp-RIP dus ook niet op deze wijze kan worden vastgesteld.</p>	<p>Door en namens de initiatiefnemer zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de risico's van de werkzaamheden van de aanleg van de windturbines alsmede na het in exploitatie nemen van de windturbines voor het aanwezige watersysteem. Deze onderzoeken maken onderdeel uit van de watervergunning. In de overwegingen en beoordeling van de watervergunning zijn de conclusies uit de rapporten overgenomen. In de watervergunning zijn voorschriften opgenomen met aanvullende maatregelen voor de vergunninghoud(st)er die ervoor moeten zorgen dat de reeds zeer beperkte geachte risico's nog meer te beperken. Naar het oordeel van het waterschap zijn de onderzoeken -in combinatie met de in de watervergunning opgenomen aanvullende voorschriften- voorzien van voldoende motivatie.</p>	
c9-OB-0044	44.1	<p>Onderwerp van het inpassingsplan is het plaatsen van grote windturbines welke in lijnopstellingen zullen worden geplaatst. Dat kan van wezenlijke invloed op het functioneren van de door BP gebruikte zendapparatuur van het zenderpark in Zeewolde en straalverbindingen in de nabije omgeving. Daarmee staat vast, of is in elk geval niet uit te sluiten, dat het inpassingsplan directe invloed heeft op de dienstverlening van BP en de Nederlandse radio-uitzendingen volgens de door de minister uitgegeven frequentievergunningen. Dat maakt, dat het belang van BP en van de klanten die zij bedient, rechtstreeks bij de besluiten is betrokken, hetgeen BP tot belanghebbende in de zin van artikel 1 :2 lid 1 Awb maakt. Waar het zenderpark Zeewolde betreft gaat het zoals gezegd om de radio-uitzendingen die BP voor GNR verzorgt.</p>	<p>Het ontwerp-inpassingsplan is opgesteld met de informatie van de eigenaar van de middengolfzender Zeewolde -NOVEC- dat zij voornemens is de exploitatie van de middengolfzender in september 2017 te beëindigen en de mast te ontmantelen. Dit heeft NOVEC de minister van EZ ook schriftelijk bevestigd. Gezien het windpark later dan september 2017 gebouwd en in gebruik genomen gaat worden is van verstoring van de zendapparatuur van het middengolfstation geen sprake. Er is geen reden om aan te nemen dat deze informatie van NOVEC inmiddels achterhaald is.</p>	

44.2	<p>Het is - anders dan de minister suggereert - namelijk in het geheel nog niet zeker dat het zenderpark Zeewolde per 1 september 2017 zal worden afgebroken. Novec mag dan mogelijk "geen toekomst meer zien voor het zenderpark" maar op Novec rust op grond van artikel 3.24 T elecommunicatiewet (Tw) echter wel een wettelijke verplichting om te voldoen aan alle redelijke verzoeken van aanbieders van omroepzendernetwerken (zoals BP) tot medegebruik van deze niet dupliceerbare infrastructuur. BP heeft met een verwijzing naar die wettelijke verplichting dan ook een verzoek ingediend bij Novec om het bestaande medegebruik van de zendmast Zeewolde na 1 september 2022 te continueren. Ook jegens BP heeft Novec echter in reactie daarop aangekondigd per 1 september 2018 niet langer medegebruik te willen verlenen, zonder dat verder overigens te motiveren. Volgens BP handelt Novec daarmee in strijd met voornoemde wettelijke verplichting. Daarover is thans een geschilprocedure bij toezichthouder ACM aanhangig zoals bedoeld in artikel 12.2 jo. 3.24 Tw. Hangende die procedure (en een eventueel daarop volgend beroep al dan niet met een voorlopige voorziening) kan het zenderpark niet zomaar door de minister "wegbestemd" worden.</p>	<p>Ik neem kennis van het feit dat er een geschilprocedure bij toezichthouder ACM - zoals bedoeld in artikel 12.2 jo. 3.24 Telecomwet- is gestart. Zolang in deze procedure (en een eventueel daarop volgend beroep) niet onherroepelijk uitspraak wordt gedaan welke NOVEC in het ongelijk stelt op het punt van het stoppen van de exploitatie en de ontmanteling van de middengolf mast in Zeewolde, is er geen reden om het inpassingsplan Windpark Zeewolde niet vast te stellen.</p> <p>Zie tevens het antwoord op zienswijze 44.1.</p>	
44.3	<p>Deze bijzondere positie van Novec kleurt de beantwoording van de vraag of het genoemde verzoek van BP tot medegebruik van het opstelpunt Zeewolde (ook na 1 september 2017) zoals bedoeld in artikel 3.24 Tw redelijk is (en derhalve aan afbraak in de weg staat). De enkele wens van Novec om het terrein te gaan gebruiken voor windmolens is onvoldoende om een redelijk verzoek tot medegebruik af te wijzen. Voor het zenderpark Zeewolde en voor de landelijke hoogvermogen zender van GNR ontbreekt een alternatief zodat dit opstelpunt kwalificeert als een niet dupliceerbare en daarmee essentiële faciliteit. Beëindiging van deze zendlocatie be tekent dan ook per definitie het einde van de uitzendingen van GNR, terwijl GNR daarvoor wel over een zendvergunning beschikt. Dat is ook exact de reden waarom deze locatie en essentiële faciliteit met de splitsing van Nozema in 2005 bij het staatsbedrijf Novec onder is gebracht dat als (publieke) taak heeft gekregen om toegang tot dergelijke infrastructuur mogelijk te maken. De conclusie is dan ook dat de minister ten onrechte in het inpassingsplan geen rekening houdt met het bestaande middengolfstation Zeewolde waarvan geenszins vaststaat dat dit zendstation per 1 september 2017 zal kunnen worden afgebroken. Plaatsing van windmolens binnen een straal van 3 kilometer van de zendmastlocatie zal grote nadelige gevolgen hebben voor het functioneren van de zendapparatuur in het zenderpark. Daarmee is ten onrechte geen rekening gehouden.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 44.1.</p>	
44.4	<p>De plaatsing van windmolens kan tevens nadelige effecten hebben voor straalverbindingen in de nabije omgeving. Uit paragraaf 5.10 van het Inpassingsplan blijkt dat de minister erkent dat het plaatsen van windturbines in of nabij een straalpad kan leiden tot storing van het signaal en daar onderzoek naar heeft gedaan. De minister concludeert op basis van dat onderzoek dat er maar twee operators zijn (Vodafone en Tele2) wiens straalpaden hinder zouden kunnen ondervinden van windturbines maar dat deze operators hebben aangegeven dat dit waarschijnlijk het geval zal zijn. Dat onderzoek is echter onvolledig. De minister heeft klaarblijkelijk namelijk geen onderzoek gedaan naar een straalverbinding van BP die door het deelgebied west loopt en gehinderd zal worden door geplande windturbines. Het gaat om een door BP sinds augustus 2015 gebruikte 6 GHz straalverbinding tussen Lelystad en Zwolle. Die kan worden gestoord door 2-3 windturbines in de blauwe cirkel op het plaatje in de zienswijze.</p>	<p>In de MER heeft staalpadenonderzoek plaatsgevonden en de uitkomsten hiervan zijn beoordeeld in het inpassingsplan. Zie hiervoor hoofdstuk 15.9 van de MER en hoofdstuk 5.10 van het inpassingsplan.</p> <p>Er is geen onderzoek gedaan naar de 6 GHz straalverbinding tussen Lelystad en Zwolle omdat deze straalverbinding -en de getoonde cirkel in de zienswijze van de indiener- geen betrekking hebben op het plangebied van het inpassingsplan windpark Zeewolde.</p>	

	44.5	<p>Een tweede punt waar onvoldoende onderzoek naar is gedaan betreft de aantasting dekking en bereik frequenties voor de omroep. Inherent aan de plaatsing van windmolens is dat in de nabijheid van windmolens verstoring van oproepsignalen (analoog en digitaal) kan optreden. Met klem wordt vermeld, dat het hierbij niet alleen gaat om aantasting van de dekking van de zenders die in het zenderpark Zeewolde in bedrijf zijn, maar zeker ook om frequenties die op andere locaties elders in Nederland in bedrijf zijn. De windmolens vormen immers een kordon van staal, dat een blokkade opwerpt voor de spreiding van radiogolven. Dat veroorzaakt schaduwwerking en een blokkade in de ontvangst van radiosignalen van elders. Omgekeerd werken de windmolens ook als blokkerend kordon voor de signalen die vanaf het zenderpark in Zeewolde naar andere gebieden worden uitgezonden. Aldus wordt een deel van het beoogde dekkingsgebied aangetast, en treedt een (mogelijk ernstige) mate van degradatie op voor de signalen van de genoemde zendtorens. Dat staat in direct verband met de hoogte van de beoogde windmolens en de breedte van de rotorbladen.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 44.1.	
	44.6	<p>Uit de het ontwerpbesluit volgt dat naar deze mogelijke effecten ten onrechte geen enkel onderzoek is gedaan. Dat is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel conform artikel 3:2 Awb. BP is dan ook van mening, dat er nader onderzoek moet worden gedaan naar de negatieve effecten die de voorgenomen plaatsing van de windturbines zal veroorzaken op de verspreiding en ontvangst van radiosignalen. Daarbij dient BP als betrokken zenderoperator vanaf de eerste stap betrokken te worden; BP (en haar klanten) kunnen immers bij uitstek beoordelen of aantasting van dekking, bereik en toename van storingen bedrijfseconomisch aanvaardbaar of niet-aanvaardbaar zijn en welke materiële betekenis dit heeft voor de frequentierechten van de omroepen en het kunnen bereiken van de luisteraars, de invloed op de bestaande contracten tussen ons bedrijf en haar klanten en de daarin opgenomen prestatieverplichtingen alsmede de uitoefening van de bij wet toegekende calamiteitenfuncties voor betrokken omroepen. In alle gevallen - dus ongeacht de uitkomst van de vervolgstappen en te plegen onderzoeken - zullen er garanties moeten worden geboden aan zowel BP als haar klanten, dat door de plaatsing van beoogde windturbines geen sprake zal zijn van degradatie van straalverbindingen, afname of degradatie van dekking en bereik en zal een voorziening getroffen moeten worden voor de toegenomen storingen op en door de radiogolven. Daarnaast zullen garanties geboden moeten worden door de beoogde vergunninghouders omtrent de Immunititeit van hun installaties tegen hogere veldsterktes, afkomstig van het zenderpark in Zeewolde.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 44.1.	
c9-OB-0045	45.1	<p>belanghebbende Almeerse bewoners zijn niet actief geïnformeerd over de plannen en de gevolgen hiervan voor hun leefomgeving én zijn niet actief meegenomen in het beslissingsproces. In het RIP voorwoord "Ontwerpbesluit tot vaststelling van het inpassingsplan" worden bij de passage "overleg gepleegd als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Bro" de grote groep belanghebbende Almeerse bewoners noch de BAH vermeld. Pas eind 2015 is de BAH door een bericht in de lokale krant achter de plannen gekomen en zijn wij zelf bij de Ontwikkelvereniging Zeewolde om uitleg gaan vragen. Toen werd duidelijk dat de plannen al grotendeels vastlagen.</p>	In de totstandkoming van het inpassingsplan zijn op verschillende momenten mogelijkheden voor inspraak van eenieder georganiseerd. Ten aanzien van het verloop van de inspraak- en zienswijzeprocedure wordt verwezen naar paragraaf 1.2 van de Antwoordnota zienswijzen.	

	45.2	<p>de veiligheid van het woongebied met betrekking tot de luchtvaart op vliegveld Lelystad wordt niet goed meegenomen. De A27 staat loodrecht op het verlengde van de start- en landingsbaan van vliegveld Lelystad. Vanaf Lelystad vertrekkende vliegtuigen in ZW richting draaien snel weg voor ze de A27 naderen. Volgens de MER Lelystad Airport 2014 draaien op Lelystad aanvliegende vliegtuigen van ZW naar NO net vóór de A27 op een hoogte van 1500-1700 ft (460-520m) boven oostelijk Oosterwold - dus binnen de Outer Horizontal Surface contour van 146,3m. Bij genoemde bewegingen dient rekening gehouden te worden met het vliegverkeer naar Schiphol, wat in theorie vaste paden volgt maar in de praktijk sterke variaties heeft. Allereerst valt op dat op RI P figuren 2. 7 en 2.8-links deze contour grenst tot aan de A2 7, op RI P figuren 2.8-rechts en 2.9 is deze precies voldoende van de A27 af getekend zodat er windturbines geplaatst kunnen worden zonder hoogtebeperking. Deze verschuiving wordt niet verklaard, maar de verplaatsing maakt wel de 220m hoge windturbines mogelijk?!. Als tweede worden de geplande 220m hoge windturbines nét buiten de 146,3m hoogtecontour geplaatst. Op Lelystad aanvliegende vliegtuigen kunnen dus zeer dicht bij de 220m hoge windturbines langs de A27 komen. Bij draaiende bewegingen is de hoogte niet altijd constant. Verder dienen de vliegtuigen ook nog eens rekening te houden met het in de praktijk sterk variërende vlieggedrag van vliegverkeer naar Schiphol. Bij een vliegincident door een noodgeval of zeer slechte weersomstandigheden kan een vliegtuig door de beperkte ruimte dus in aanraking komen met een windturbine en daarna in één van de woonwijken neerstorten. Met het grote aantal verwachte vliegbewegingen met grotere vliegtuigen op vliegveld Lelystad is deze kans redelijk aannemelijk.</p>	<p>Vanuit de bevoegde instanties is zorgvuldig beoordeeld, aan de hand van de uitgevoerde technische studies, of de veiligheid geborgd is. Er is een positief besluit genomen en een verklaring van geen bezwaar opgesteld. Deze verklaring was nog niet beschikbaar bij de ter inzagelegging van de ontwerpbesluiten. Bij de vaststelling van het inpassingsplan is deze verklaring wel toegevoegd.</p>	
	45.3	<p>de benodigde hoogte van 220m is niet onderbouwd en wettelijk (op zijn minst) dubieus De langs de A27 geplande windturbines worden als economisch noodzakelijk omschreven evenals benodigd vanuit binnenplanse compensatie. Het is onduidelijk welke alternatieven er zijn bekeken, zoals bijvoorbeeld meer windturbines met ashoogte 120m of de keuze om alleen de 276 MW te plaatsen die extra benodigd is op het huidige aanwezige vermogen om te voldoen aan de doelstelling. Als dit laatste alternatief wordt gekozen kan de strook langs de A27 mogelijk worden ontzien en kunnen de 93 bestaande windturbines in een latere fase worden vervangen waarbij door voortschrijdende techniek het energetisch rendement hoger zal zijn. Ook is niet duidelijk of de uiteindelijke keuze gebaseerd is op maximaal energetisch rendement en daardoor maximale beperking van de CO2 uitstoot - de uiteindelijke reden voor het gebruik van windenergie. Verder is er nog steeds onduidelijkheid of de windturbines langs de A27 wel 220m hoog mogen worden of dat deze in hoogte beperkt worden. Het ministerie van I&M zou hier in de zomer van 2016 een beslissing over nemen. Deze beslissing is daarna verzet naar midden december 2016, nu in april 2017 is er nog geen beslissing over genomen. Op RIP pagina 46 wordt vermeld dat uit de Wlv en het Luchthavenbesluit Lelystad volgt dat niet kan worden afgeweken van in het luchthavenbesluit vermelde hoogtebeperkingen. Op meerdere plaatsen in het RIP wordt echter vermeld dat het bevoegd gezag een vvgb zal verstrekken: op pagina 46 is dat "mogelijk", op pagina 47 "voornemens" en op pagina 58 zelfs "afgegeven". Het is vreemd dat de verstrekking van de vvgb in de RIP qua status steeds verandert. Daarnaast is het verbijsterevend dat er van een in 2015 volgens een rechtmatige bestuurlijke procedure opgesteld officieel Luchthavenbesluit zou worden afgeweken omdat het niet overeenstemt met een later opgesteld Inpassingsplan. Vanuit behoorlijk bestuur gezien zou het Inpassingsplan aangepast moeten worden.</p>	<p>Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Zie tevens de beantwoording van zienswijze 35.3.</p>	<p>De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.</p>

	45.4	<p>een vaste dubbeldraai termijn van 5 jaar is onlogisch In RIP 3.5.2 wordt gesteld dat de dubbeldraai termijn 5 jaar is, bepaald "op basis van de door de particuliere eigenaren van solitaire windturbines aangeleverde bedrijfsgegevens". De bouwperiode bedraagt ten hoogste 2 jaar, dus de herstructureringsstermijn is ten hoogste 7 jaar. Volgens RIP 4.2 dient het Windpark Zeewolde in 2020 operationeel te zijn om bij te dragen aan de realisatie van 6000 MW operationeel windvermogen. Gezien het nu april 2017 is, is het goed mogelijk is dat het totale project niet in 2020 opgeleverd wordt. Als het uitgangspunt is dat de herstructureringsstermijn ten hoogste 7 jaar is, dan kan het bij vertraging gebeuren dat voor sommige eigenaren de dubbeldraai termijn minder dan 5 jaar wordt. Dit is gezien de afschrijving van de windturbine naarmate deze ouder wordt ook logisch. Het is dus onlogisch om de dubbeldraai termijn standaard op 5 jaar te zetten.</p>	<p>De lengte van de dubbeldraaiperiode is bepaald mede aan de hand van de economische noodzaak ervan. De beoordeling heeft plaatsgevonden door een onafhankelijke adviseur op basis de van business case van de initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben hierin zelf het risico opgenomen dat de dubbeldraaiperiode onverhoopt korter kan worden 5 jaar.</p>	
	45.5	<p>het RIP bevat rechtsongelijkheid Als eerste is er binnen ontwikkelgebied Oosterwold een duidelijke scheiding aangelegd tussen bouwovereenkomsten voor 10 november 2016 en die na deze datum. Indien bewoners van een bouwobject met anterieure overeenkomst voor 10 november 2016 slagschaduw boven de norm ervaren wordt de betreffende windturbine stilgezet, zij zijn echter vrij in de keuze van de opzet van hun bouwobject. Indien bewoners van een bouwobject met anterieure overeenkomst na 10 november 2016 slagschaduw boven de norm kunnen ervaren is het bouwobject niet toegestaan of zijn zij gebonden aan beperkingen in de keuze van de opzet van hun bouwobject indien zij geen hinder van slagschaduw willen ervaren. Bewoners met een anterieure overeenkomst voor 10 november 2016 kunnen dus de molens stil laten zetten, bewoners met een anterieure overeenkomst na 10 november 2016 kunnen dit niet.</p>	<p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p> <p>Voor overige zaken ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	45.6	<p>Als tweede wordt op RIP pagina 25 aangegeven dat "de uiteindelijke keuze voor welk windturbintype gebouwd gaat worden pas wordt bepaald als het proces van vergunningverlening is afgerond" - er wordt alleen een bandbreedte aangegeven. Dit is teveel vrijheid en mag niet toegestaan worden. Geen enkele gemeentelijke of rijksinstantie zal een vergunning afgeven voor een niet volledig gespecificeerde aanvraag, wat hier blijkbaar wel wordt verwacht. Er dient bij de vergunningsverlening duidelijkheid te zijn over de specifieke windturbine en de gevolgen van deze keuze. Als de tiphoogte bij vergunningverlening niet vast staat wordt automatisch niet voldaan aan Regioplan amendement B-5 om "correct onderzoek te laten verrichten naar de mate waarin geluidsoverlast, verlichtingsoverlast, resonantie en trillingen verschillen t.o.v. een windmolen met een tiphoogte van 145m".</p>	<p>Daar waar dat mogelijk is gebleken, wordt, binnen de bandbreedte die in het MER is onderzocht, die flexibiliteit in dit inpassingsplan geboden. Voor de benodigde flexibiliteit zijn de onderzoeken in het MER 'worst-case' (oftewel, een benadering vanuit het ergste geval) uitgevoerd. Gezien het onderzoek en de flexibiliteit die het inpassingsplan biedt, is het mogelijk om vergunningen te verlenen waarbij de aanvraag zich binnen deze bandbreedte dient te bevinden. Op enkele plaatsen in het plangebied, bleek het vanuit randvoorwaarden vanuit het ruimtelijke beleid of het oogpunt van beeldkwaliteit, de uitkomsten uit het MER dan wel specifiek sectorale onderzoek (zie hoofdstukken 4 en 5) noodzakelijk om de nieuwe bestemmingen voor het windpark meer in detail vast te leggen. Daar waar dat nodig is gebleken, is de planregeling minder globaal van aard gemaakt.</p>	
	45.7	<p>Vanuit onderzoek naar gerealiseerde windturbines komen de volgende zorgen naar voren: Laagfrequent geluid (LFG) - er zijn reeds omwonenden in diverse delen van Nederland (en daarbuiten) die last ervaren van laagfrequent geluid en trillingen van windturbines in de nabijheid van hun woning. Dit heeft bijvoorbeeld in Houten geleid tot toegekende planschade van 44.000 euro per huishouden en het op gezette tijden stilzetten van de windturbines. Hoewel er (nog) geen officiële normen zijn voor LFG kan het in de praktijk wel leiden tot resultaten die de haalbaarheid van de plannen ondermijnen.</p>	<p>In de geluidnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning het totaal van geluid, inclusief piekgeluiden, hoge en lage tonen en LFG, hoorbaar mag zijn tot 47 dB Lden resp. 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd (te vinden op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2014/04/01/laagfrequent-geluid-van-windturbines). Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight, in opdracht van RVO wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. De bevindingen uit de brief van de Staatssecretaris zijn nogmaals bevestigd door de ABRvS in haar uitspraak van 4 mei 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1228).</p>	

	45.8	Ook slagschaduw kan door verplichte stilstand de haalbaarheid van plannen ondermijnen. Hoewel hier wel normen voor zijn en er in RIP 5.3 onderzoek is uitgevoerd en op RIP pagina 111/112 via een beslisboom wordt geprobeerd de overlast te beperken, is elke vorm van slagschaduw hinderlijk. Bestaande woningen kunnen niet worden ontzien en leiden zeker tot stilstand momenten.	Het windturbinepark moet altijd moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming (met een stilstandvoorziening voor slagschaduw). Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.	
	45.9	Vanwege de grote hoogte zijn de windturbines vanuit de wijde omtrek op grote afstand te zien, waarbij in de nacht de obstakelverlichting zowel constant als knipperend dient te zijn en tot lichthinder leidt. In paragraaf 5.12.1 van de toelichting van het inpassingsplan wordt vermeld dat initiatiefnemers streven naar een zo minimaal mogelijke uitvoering van obstakelverlichting, maar in paragraaf 5.12.2 geeft duidelijk aan dat voor windturbines met tiphoogtes hoger dan 150m dienen te zijn voorzien van obstakelverlichting. De windturbines langs de A27 zijn door hun tiphoogte van 220m dus verplicht voorzien van obstakelverlichting en creëren dus lichthinder in de wijde omtrek.	Zie het antwoord bij vraag 2.2. en 11.2/20.3 voor de obstakelverlichting.	
	45.10	Waardevermindering van woningen - de plannen van de windturbines hebben al potentiële kopers voor de woonkern Oosterwold afgeschrikt, op het moment dat de windturbines er echt staan is het mogelijk dat bestaande woningen in waarde verminderen. Voor de bewoners in de Prieelvogelweg en Paradijsvogelweg die in het slagschaduwgebied vallen is de woning mogelijk onverkooptbaar.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	45.11	Onze wens is geen windturbines te plaatsen langs de A27 en deze te verschuiven naar een alternatieve locatie, om het woongenot van de bestaande bewoners en dat van de vele toekomstige bewoners van ontwikkelend Almere niet te beperken. We hebben het hier over een kleine aanpassing- maar 8,5km van de totale 135km!	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0047	47.1	Zienswijzen: De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenden te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

47.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
47.3	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	
47.4	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verwezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verwezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in haar belang getroffen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	

	47.5	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken althans Windpark Zeewolde BV te steunen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.</p>
c9-OB-0048	48.1	<p>Zienswijzen: De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenden te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>
	48.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>

48.3	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	
48.4	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verwezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verwezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in haar belang getroffen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	
48.5	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken althans Windpark Zeewolde BV te steunen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.</p>	

c9-OB-0049	49.1	<p>De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten ont-eigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigen-den te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid on-juist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij nor-maal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	49.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebben-de. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te rea-liseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd ge-weest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ont-wikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit ver-meerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ont-breekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Ant-woordnota zienswijzen.</p>	
	49.3	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van be-staande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sa-nering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpas-singsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigena-ren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Ant-woordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	

	49.4	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verwezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verwezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in zijn belang getroffen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
	49.5	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun, er heeft geen melding plaats gehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken, althans Windpark Zeewolde BV te steunen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.	
c9-OB-0050	50.1	De gemeente Almere vraagt om meer rekening te houden met de (toekomstige) bewoners van Oosterwold als onderdeel van de gezamenlijke ontwikkeling van Almere 2.0 en met Almeerse bewoners woonachtig nabij het windmolenpark door: (1) de ashoogte van de windmolens langs de A27 te verlagen naar 120m en de tiphoogte te verlagen naar 180m; - 2) zo veel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en/of molenposities te verplaatsen/uit te wisselen waardoor de ontwikkeling van een kwalitatief goed en samenhangend woongebied mogelijk blijft.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	50.2	De gemeente Almere stelt voor om het gebruik van luchtvaartverlichting tot het uiterste minimum te beperken en ook overdag continue verlichting toe te passen in plaats van knipperlichten.	Zie antwoord bij zienswijze nummer 20.3	
	50.3	Gemeente Almere pleit er voor om over de burgerparticipatie-mogelijkheden en het maatschappelijk effect ervan in het inpassingsplan informatie op te nemen onder het kopje Maatschappelijke haalbaarheid.	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	50.4	De gemeente Almere verwijst voor een aantal detailopmerkingen op het ontwerp-inpassingsplan, waaronder tekstuele onjuistheden naar de bijlage van de ingezonden zienswijze. De gemeente Almere verzoekt het bevoegd gezag hier nogmaals kennis van te nemen ter verbetering van het ontwerp-inpassingsplan en wijst erop dat deze opmerkingen reeds in een eerder stadium zijn ingebracht.	De gemaakte opmerkingen zijn voor zover daarmee de inhoud en werking van het inpassingsplan niet wijzigt, overgenomen in het inpassingsplan.	

c9-OB-0051	51.1	<p>De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenden te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	51.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	51.3	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	

	51.4	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verw ezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verw ezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in haar belang getroffen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
	51.5	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door verhoging van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken althans Windpark Zeewolde BV te steunen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.	
c9-OB-0052	52.1	Cliënt vreest als gevolg van de aanwezigheid van de windmolens op het desbetreffende perceel te worden geconfronteerd met gewasschade. Dit als gevolg van de schaduwwerking van de bewuste windmolens. Immers vanwege het gebrek aan licht zullen de gewassen aldaar niet dan wel erg slecht groeien met alle gevolgen van dien. Schade waarmee in de onderhavige procedures en besluiten ten onrechte geen rekening is gehouden en waarvan tevens niet bekend is alwaar cliënt deze schade kan reclameren en welke procedure daarop van toepassing is. Voor zover de schade niet voor 100 % zal worden vergoed, zal cliënt dus worden geconfronteerd met een ernstige inkomensderving. Wat betreft voornoemd punt is zijn de besluiten onvoldoende gemotiveerd en kunnen op grond daarvan niet in stand blijven.	In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan	
	52.2	Gekoppeld aan de geplande nieuwe molens voorziet het plan ook in saneren van bestaande windmolens. Cliënten zijn ook in het bezit van een bestaande windmolen, een Vestas V52 850KW. Cliënten doen niet mee met het project en zijn niet van plan hun molen in te leveren. De molen hoort bij hun bedrijf en maakt hun een netto energie leverancier. Ook maakt de molen deel uit van de maatlat duurzame veehouderij van hun nieuwe stal. In het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 worden de bestaande windmolens weggestemd. Hiervoor loopt een beroepschrift bij de Raad van State.	Zie het antwoord op zienswijze 22.7. De afweging die de gemeenteraad bij vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 heeft gemaakt, ligt in het kader van de vaststelling van dit inpassingsplan niet voor ter discussie.	

c9-OB-0053	53.1	<p>Het onderzoek ten behoeve van het 'Achtergrondrapport Natuur, Windpark Zeewolde en effecten op natuur voor de MER' uitgevoerd door Bureau Waardenburg (Verbeek et al. 2016) betreft slechts de momentopname van één jaar. De veldbezoeken zijn alleen overdag uitgevoerd, terwijl de meeste en ook meest kritische passages van vogels en vleermuizen 's nachts plaatsvinden. In de nachtelijke uren is geen nader onderzoek gedaan naar vliegbewegingen van vogels van foerageergebied naar slaappleaats en omgekeerd. Ook is geen onderzoek uitgevoerd naar andere trekbewegingen van vogels. Veel aannames zijn gedaan op basis van andere ,o.a. buitenlandse, onderzoeken, waarbij het de vraag is of deze ook altijd van toepassing zijn op de specifieke situatie in Flevoland. Verder zijn er (nog) geen ervaringscijfers of onderzoeksgegevens met de zeer hoge molens zoals die geplaatst worden in het Windpark Zeewolde waarbij de tiphoogte oploopt tot 220 meter bij de A27. Een en ander biedt onvoldoende houvast om stellige uitspraken te doen over de aanvaringsrisico's. Zeker in een aantal gevallen kunnen significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten worden, waar dat nu wel gedaan is. Het volgende kan ter illustratie dienen. Omdat de grauwe kiekendief in het jaar 2015 niet als broedvogel is waargenomen in het plangebied van Windpark Zeewolde, is in het achtergrondrapport en daarmee ook in de MER verder geen rekening gehouden met deze ernstig bedreigde roofvogel die nog in slechts 2 gebieden broedt in Nederland waaronder Flevoland. In andere jaren heeft de grauwe kiekendief wel degelijk ook in het plangebied gebroed.</p>	<p>De onderzoeken zijn op een juiste wijze uitgevoerd. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Ff-wet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven."</p>	
	53.2	<p>Gelet op de bovengenoemde onzekerheden wat betreft de nachtelijke trek van ganzen en andere vogels waarnaar geen veldonderzoek gedaan is, pleiten wij voor aanpassingen aan de voorziene corridor in de lijnopstelling van molens langs de A27. Wij zouden graag een ruimere corridor zien in zowel periode, tijd als ruimte. Wanneer de corridor geregeld wordt met een automatische stilstandvoorziening met behulp van radar (al dan niet door tussenkomst van een operator) hoeven de molens niet onnodig stilgezet te worden en kan ingegrepen worden wanneer het wel nodig is. Het stilzetten hoeft zo niet beperkt te zijn tot een vooraf ingestelde tijd en periode die altijd arbitrair zijn. Door koppeling van meerdere molens binnen het systeem kunnen de kosten van de voorziening beperkt blijven en kunnen meer molens in de corridor betrokken worden. Dit is een betere oplossing voor de passerende vogels en leidt niet tot onnodige stilstand. Inmiddels is ook praktijkervaring met dergelijke systemen opgebouwd. Laat Windpark Zeewolde hiervan profiteren.</p>	<p>Op basis van de passende beoordeling is vastgesteld dat voor grauwe ganzen en kolganzen barrièrewerking niet met zekerheid kan worden uitgesloten. Weliswaar staan in de huidige situatie ook al windturbines in deze lijn, maar de grotere hoogte van de nieuwe windturbines maakt dat niet is uitgesloten dat de ganzen op verticale richting op tijd kunnen uitwijken. Ook al is de verwachting dat de ganzen (zowel in de huidige als in de nieuwe situatie) zonder problemen tussen de windturbines door kunnen vliegen, is niet met zekerheid uit te sluiten dat de ganzen in de huidige situatie (in het donker) uitwijken voor de bestaande windturbines door er (net) overheen te vliegen. Als mitigerende maatregel is conform de passende beoordeling in voorschrift 18 van de Wnb-vergunning opgenomen dat een corridor van stilstaande windturbines moet worden ingesteld in de periode (in het jaar en van de dag) dat de grauwe ganzen en kolganzen met grote aantallen over het plangebied vliegen. Met inbegrip van deze mitigatie kan het optreden van significant negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen uitgesloten worden. Op basis van de beschikbare onderzoeken is geconcludeerd dat een corridor van twee windturbines afdoende is om aantasting te voorkomen. Hetgeen in de zienswijze naar voren is gebracht, vormt geen aanleiding een ruimere corridor in te stellen.</p>	
	53.3	<p>Vanwege het grote aantal onzekerheden zouden wij ervoor willen pleiten de gevolgen te onderzoeken die het in bedrijf nemen van de molens heeft voor vogels en vleermuizen door bij alle molens de aanvaringssslachtoffers te registreren en dit in een monitoringprogramma op te nemen. Op deze wijze kan in de praktijk getoetst worden of gedane aannames zich ook in de praktijk manifesteren of juist niet. Bij constatering van ongewenste afwijkingen kunnen passende bijsturingmaatregelen genomen worden. Naar onze mening kan dit goed opgenomen worden in het kader van de monitoring voortvloeiend uit art. 7.39 van de Wet milieubeheer.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 53.2.</p>	

	53.4	Gedurende de herstructureringsstermijn van 7 jaar kunnen molens gedurende een periode van 5 jaar dubbeldraaien. Teruggerekend naar een periode van 5 jaar tellen de negatieve effecten van de molens dubbel, al is in de effectenberekening uitgegaan van slechts 20%. Wij vinden dit op zijn minst arbitrair. Wij begrijpen dat de dubbeldraaistermijn vanuit bedrijfseconomisch oogpunt noodzakelijk is en voorwaarde om het project ook financieel haalbaar te maken. Wij vinden echter wel dat wanneer uit de bedrijfseconomische cijfers blijkt dat deze gunstiger zijn dan waarop het Ministerie van EZ in samenspraak met de gemeente en provincie de termijn van vijf jaar hebben bepaald, de termijn naar beneden wordt bijgesteld. Daartoe dienen de eigenaren van de windturbines hun exploitatiegegevens jaarlijks te verstrekken.	Zie het antwoord op zienswijze 45.4. Het opleggen van een monitoringsverplichting is niet nodig omdat de initiatiefnemers naar het oordeel van de ministers op voorhand al duidelijk hebben gemaakt dat deze termijn op vijf jaar moet worden gesteld.	
	53.5	Zoals uit de door ons geplaatste vraagtekens bij het onderzoek blijkt is het onderzoek naar de effecten voor de grauwe kiekendief naar onze mening onvoldoende uitgevoerd door de vogel verder niet in beschouwing te nemen, omdat hij in een jaar niet in het plangebied tot broeden kwam terwijl er jaren zijn waarin dit wel degelijk het geval was. Broedende vogels zijn in dit gebied zelfs van zenders voorzien. De grauwe kiekendief is een zeer ernstig bedreigde vogelsoort van de rode lijst waarvoor alles in het werk gesteld moet worden om de vogel als broedvogel in Nederland te behouden. Te meer daar Flevoland tot de slechts twee broedlocaties in Nederland behoort. Nader onderzoek naar de mogelijke effecten voor de grauwe kiekendief als gevolg van het Windpark Zeewolde moet naar onze mening worden uitgevoerd. Terecht wordt gesteld dat er rekening gehouden moet worden met het feit dat de instandhoudingsdoelstellingen voor de Oostvaardersplassen voor de blauwe kiekendieven onverkort van kracht zijn ook als is er in de afgelopen jaren niet gebroed. In het beheerplan Oostvaardersplassen worden maatregelen voorzien om condities te scheppen of te herstellen die ervoor moeten zorgen dat de blauwe kiekendief als broedvogel weer terugkeert. De blauwe kiekendief wordt echter in het Ontwerp-inpassingsplan weggecijferd met de redenering dat op basis van het kleine aantal de kans op een ervaring klein is en dat daarmee een effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen is uitgesloten. Naar onze mening moet juist in ogen-schouw genomen worden dat de wanneer de blauwe kiekendief slachtoffer wordt van een aanvaring, met alle inspanningen die voor deze vogel gedaan worden, de consequenties voor de instandhoudingsdoelstellingen veel groter zijn dan wanneer het een talrijker vogel zou betreffen. Wij vinden dat dit betrokken moet worden in de analyse van de milieueffecten van Windpark Zeewolde.	De onderzoeken op een juiste wijze zijn uitgevoerd. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Ff-wet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven." Zie tevens de beantwoording op zienswijze 38.35 en 38.40.	
c9-OB-0054	54.1	Reclamanten zijn eigenaar van windmolens in het plangebied. De windmolens vallen onder de saneringsregeling bestaande solitaire windturbines. Reclamanten zijn het niet eens met het op termijn saneren van genoemde windturbines. Reclamanten hebben ter zake van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 een beroepschrift bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State ingediend. Reclamanten hebben in het be-roepschrift aangegeven dat de bestaande vergunde windmolens een positieve bestemming dienen te verkrijgen en niet wederom onder het overgangsrecht moeten worden gebracht.	Zie het antwoord op zienswijze 22.7. De afweging die de gemeenteraad bij vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 heeft gemaakt, ligt in het kader van de vaststelling van dit inpassingsplan niet voor ter discussie.	

	54.2	Duidelijk is dat de initiatiefnemer met vorenstaande reclamanten, als eigenaren van de bestaande windturbines, geen contractuele afspraken heeft gemaakt. Er is dus ook geen contractuele afspraak gemaakt om het gebruik van de bestaande windturbines te beëindigen. In het inpassingsplan is een voorwaardelijke verplichting opgenomen teneinde de sanering zeker te stellen. Het gaat hierbij om door middel van een te sluiten overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de te saneren turbines. Hiermede zou worden aangetoond dat de turbine voor de in bijlage 1 genoemde datum wordt verwijderd. Reclamanten zijn van mening dat in het inpassingsplan geen financiële regeling is opgenomen voor de geleden en te lijden schade bij verplichte beëindiging van het gebruik. Ook in de provinciale Noodverordening ontbreekt een dergelijke passende beëindigingsregeling.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	54.3	Reclamanten zijn van mening dat de levensduur van de bestaande en vergunde windmolens langer is dan de planperiode van 10 jaar. Ook na de in het inpassingsplan opgenomen einddata zijn de bestaande windturbines nog goed bruikbaar voor hun doel. De bestaande windmolens kunnen ook na 2026 technisch nog prima in orde zijn. Met het uitvoeren van normaal onderhoud blijkt dit ook in de praktijk het geval te zijn. In het kader van duurzaamheid is het dan ook gewenst om de bestaande windmolens ook na 2026 in stand te laten. Ook om de CO2 doelstellingen van Nederland te halen, is het verstandig om de bestaande windmolens in stand te laten, hetgeen zeker van toepassing is voor die windmolens die de realisatie van de nieuwe lijnopstellingen niet in de weg staan.	In het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 zijn aan de bestaande windturbines reeds geen positieve bestemming toegekend. In de toelichting van dit bestemmingsplan zijn hiervoor onder andere de verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de komst van het nieuwe windpark benoemd. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verder verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0055	55.1	De gemeente Huizen verzoekt het bevoegd gezag om de maximale tiphoogte van de windmolens in de lijn langs de A27 te beperken tot 150 meter. Hiermee is obstakelverlichting niet nodig en wordt aangesloten bij de motie van de gemeenteraad van Huizen van 7 juli 2016, waarbij zorgen zijn geuit over de hoogte van de molens en de daardoor benodigde obstakelverlichting.	Volgens het door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) opgestelde "Informatieblad Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland" (d.d. 30 september 2016) moeten windturbines met een hoogte van 100 meter of meer ten opzichte van het maaiveld binnen een afstand van 120 meter van een snelweg worden voorzien van obstakelverlichting (zie paragraaf/sectie 3.2 b van het Informatieblad). Het verlagen van de tiphoogte van de windturbines tot 150 meter langs de A27 betekent dus niet dat de windturbines niet te hoeven worden voorzien van obstakelverlichting. Met het oog op de luchtvaartveiligheid kan het verzoek niet worden ingewilligd. Zie ook antwoord bij zienswijze nummer 20.3	

Toelichting

INHOUDSOPGAVE

TOELICHTING

TOELICHTING	1
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Nut en Noodzaak	2
1.3 Planvorm en geldende bestemmingsplannen	4
1.4 Milieueffectrapportage, inpassingsplan en Rijkscoördinatierегeling	4
1.4.1 Verplichting tot het doorlopen van een m.e.r.	4
1.4.2 Rijkscoördinatierегeling en inpassingsplan	5
1.5 Relatie MER en inpassingsplan en vergunningen	6
1.6 Leeswijzer	7
2 TOTSTANDKOMINGSGESCHIEDENIS	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Gebiedsverkenning en locatiekeuze in de Structuurvisie Wind op land (SvWOL)	8
2.3 Regioplan	11
2.4 Totstandkoming van de Windpark Zeewolde B.V. als initiatiefnemer	18
2.5 Ontstaan van Windpark Zeewolde B.V.	19
3 PROJECT WINDPARK ZEEWOLDE	20
3.1 Inleiding	20
3.2 Beschrijving huidige plangebied	20
3.3 Initiatief	22
3.4 Alternatieven en afwegingen uit het MER	25
3.4.1 Onderzochte alternatieven	25
3.4.2 Resultaten milieubeoordeling	32
3.5 Voorkeursalternatief	34
3.5.1 Beschrijving voorkeursalternatief	34

3.5.2	Herstructureringstermijn	37
3.5.3	Impressies van het voorkeursalternatief	37
3.6	Vertaling naar het inpassingsplan	39
3.6.1	Aanpassen middengolfstation	39
3.6.2	Ecologie	39
3.6.3	Waterhuishouding en bodem	40
4	RUIMTELIJK BELEID EN REGELGEVING	41
4.1	Inleiding	41
4.2	Rijksbeleid	41
4.2.1	Conclusie en randvoorwaarden rijksbeleid	49
4.3	Provinciaal Beleid	49
4.3.1	Conclusie en randvoorwaarden provinciaal beleid	54
4.4	Gemeentelijk beleid	54
4.4.1	Gemeente Zeewolde	54
4.4.2	Gemeente Almere	58
4.4.3	Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold (2013) en het Chw bestemmingsplan Oosterwold (2016)	59
4.4.4	Conclusie en randvoorwaarden gemeentelijk beleid	60
4.5	Conclusie en randvoorwaarden	62
5	ONDERZOEK	64
5.1	Inleiding	64
5.2	Geluid	64
5.2.1	Toetsingskader	64
5.2.2	Onderzoek	66
5.2.3	Conclusies en vertaling in bestemmingsregeling	73
5.3	Slagschaduw	73
5.3.1	Toetsingskader	74
5.3.2	Onderzoek	75
5.3.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	79
5.4	Ecologie	80
5.4.1	Toetsingskader	80
5.4.2	Onderzoek	84
5.4.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	92
5.5	Archeologie en cultuurhistorie	93
5.5.1	Toetsingskader	93
5.5.2	Onderzoek	94
5.5.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	95
5.6	Landschap	96
5.6.1	Toetsingskader	96
5.6.2	Onderzoek	96

5.6.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	104
5.7	Water en bodem	104
5.7.1	Toetsingskader	104
5.7.2	Onderzoek	104
5.7.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	106
5.8	Externe veiligheid	106
5.8.1	Toetsingskader	106
5.8.2	Onderzoek	107
5.8.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	111
5.9	Defensieradar	111
5.9.1	Toetsingskader	111
5.9.2	Onderzoek	112
5.9.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	113
5.10	Straalpaden en zendmasten	113
5.10.1	Toetsingskader	113
5.10.2	Onderzoek	114
5.10.3	Conclusies en vertaling in bestemmingsregeling	114
5.11	Energieopbrengst	114
5.11.1	Toetsingskader	114
5.11.2	Onderzoek	115
5.11.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	115
5.12	Lichthinder	115
5.12.1	Toetsingskader	115
5.12.2	Onderzoek	116
5.12.3	Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling	117
6	JURIDISCHE PLANBESCHRIJVING	118
6.1	Inleiding	118
6.2	Toelichting en opzet Rijksinpassingsplan	118
6.3	Planvorm	119
6.3.1	Algemeen	119
6.3.2	Planregeling	120
6.3.3	Verbeelding	132
6.4	Bestemmingsregeling: artikelsgewijze toelichting	134
7	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	139
7.1	Kostenverhaal	139
7.2	Financiële uitvoerbaarheid	139
7.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	140
8	OVERLEG	142

8.1	Resultaten overlegprocedure	142
8.2	Resultaten zienswijzeprocedure	142
1	HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE REGELS	2
2	HOOFDSTUK 2 BESTEMMINGSREGELS	6
3	HOOFDSTUK 3 ALGEMENE REGELS	12
4	HOOFDSTUK 4 OVERGANGS- EN SLOTREGELS	14

Bijlagen bij de toelichting

I	Nota van Overleg
II	Archeologisch onderzoek
III	Advies LVNL VDF-radar
IV	Brief Novec
V	Compensatieplan Windpark Zeewolde
VI	Notitie uitbreiding Tennet station
VII	Onderzoek akoestiek en slagschaduw
VIII	Turbineposities en onderlinge afstanden
IX	Verlichtingsplan
X	Hoogtebeperkingen Luchthaven Lelystad
XI	Advies Defensieradar
XII	VVGB luchtvaart
XIII	Toetsingsadvies Commissie MER
XIV	Aanvullingen MER WP Zeewolde
XV	Sanity checks WP Zeewolde
XVI	Beeldkwaliteitsplan WP Zeewolde

Bijlagen bij de regels

I	Saneringsdata bestaande turbines behorend bij artikel 4.2
II	Beslisbomen Oosterwold

1

INLEIDING

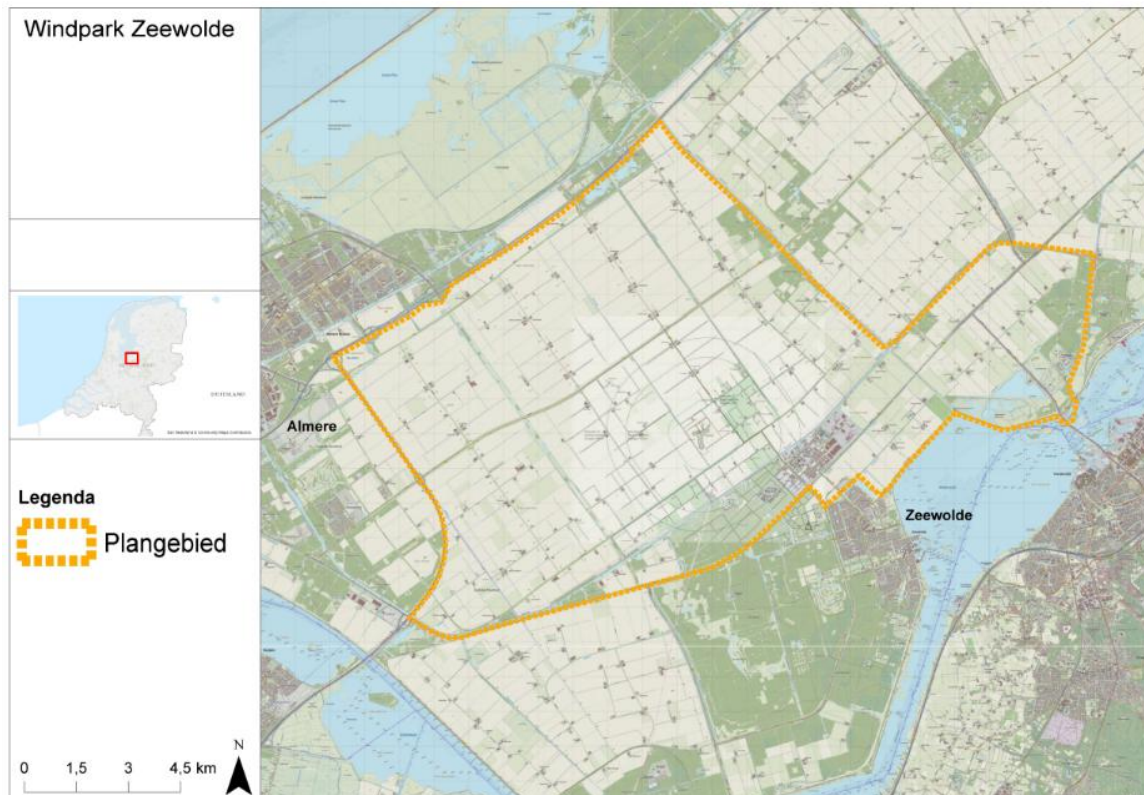
1.1 Aanleiding

Windpark Zeewolde B.V. heeft het initiatief genomen om een windpark met bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen te realiseren in deelgebied Zeewolde in de provincie Flevoland (zie figuur 1.1 voor een overzichtskaart van het plangebied). Het windpark wordt verder aangeduid met de naam 'Windpark Zeewolde'. Windpark Zeewolde B.V. wordt verder 'de initiatiefnemer' genoemd.

Met het initiatief wil de initiatiefnemer bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland. Door 221 windturbines die momenteel in het plangebied aanwezig zijn te vervangen door 91 nieuwe turbines wordt niet alleen het aantal windturbines gehalveerd, maar ook de energieopbrengst meer dan verdubbeld. De nieuwe generatie windturbines heeft namelijk een veel grotere opwekkingscapaciteit. Naast het opwekken van meer duurzame energie, wordt met het verminderen van het aantal windturbines ook een bijdrage geleverd aan een verbetering van de landschappelijke kwaliteit.

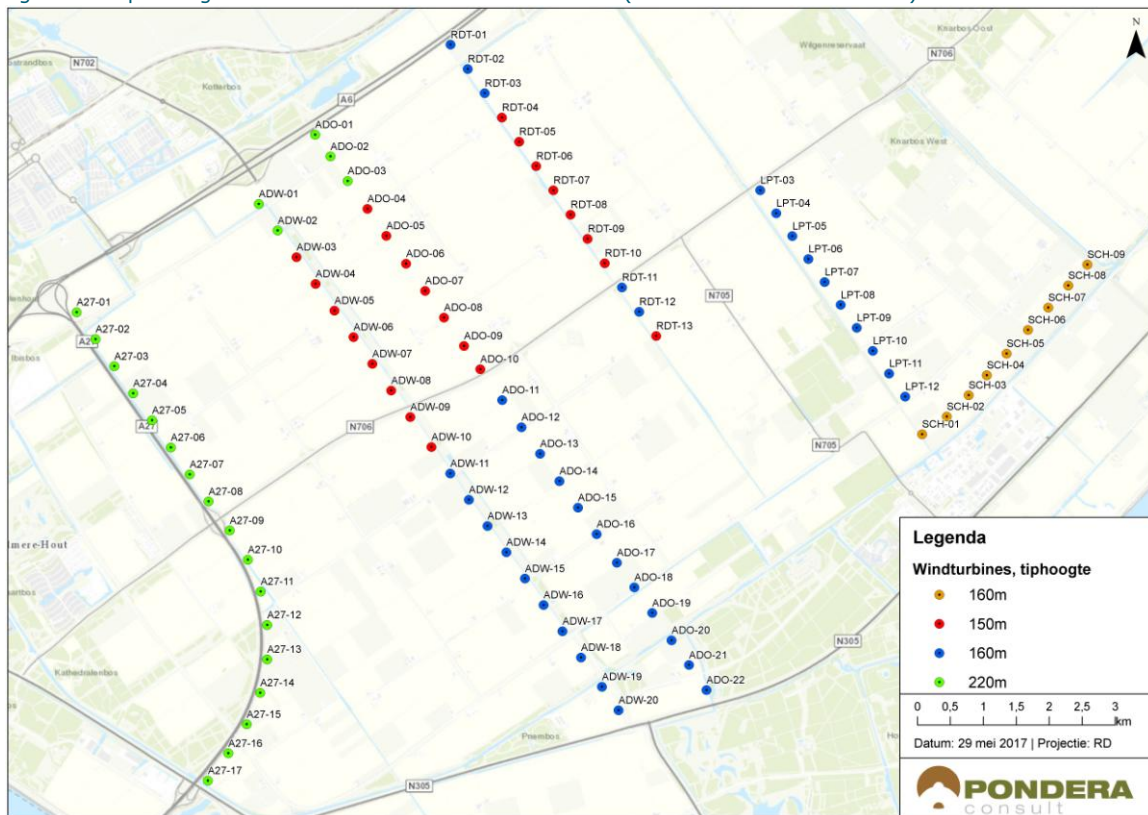
Om de realisatie van windpark Zeewolde mogelijk te maken is dit Rijksinpassingsplan (hierna: inpassingsplan) opgesteld. Ook heeft de initiatiefnemer verschillende vergunningen nodig.

Figuur 1.1 Overzichtskaart van het projectgebied

Onderstaand is de beoogde opstelling van het nieuwe windpark weergegeven. Gedurende de looptijd van de ruimtelijke procedure is een 3D-model beschikbaar gesteld op de website van de initiatiefnemer: www.windparkzeewolde.nl.

Figuur 1.2 Opstelling nieuwe windturbines VKA WP Zeewolde (bron: MER Pondera Consult)

1.2 Nut en Noodzaak

Internationaal en nationaal beleid

De uitstoot van broeikasgassen als gevolg van de energiebehoefte kan worden beperkt door energiebesparing en door grootschalige inzet van duurzame energiebronnen. Een dergelijke omschakeling in de Nederlandse elektriciteitsvoorziening betekent een forse inspanning. Nederland heeft voor de doelstelling op het gebied van duurzame energie aansluiting gezocht bij de taakstelling die in Europees verband is geformuleerd. Deze EU-taakstelling voor duurzame energie bedraagt voor Nederland 14% van het energiegebruik in 2020.

De Nederlandse regering heeft met het Nationaal Energieakkoord (6 september 2013) bovenop de Europese taakstelling voor Nederland van 14% in 2020 een extra doel gesteld van 16% in het jaar 2023. In 2023 moet dus 16% van het totale jaarlijkse energieverbruik afkomstig zijn uit duurzame energiebronnen.

Windenergie op land speelt een belangrijke rol bij het behalen van de doelstellingen uit het Energieakkoord, zeker op korte termijn. De reden hiervoor is dat windenergie op land, vergeleken met andere duurzame opties, relatief kosteneffectief is en ook significant kan bijdragen aan het realiseren van de duurzame energiedoelstelling. Vanwege de klimatologische en geomorfologische kenmerken kan ons land relatief minder dan andere landen gebruik maken van andere bronnen van duurzame energie zoals zonne-energie en waterkracht. Op dit moment ligt er ook geen keuze voor tussen windenergie en andere vormen van duurzame energie: Om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, maar zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen.

Bovendien kost zonne-energie op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per kWh in vergelijking met windenergie op land. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie, zoals getijdenenergie en blue-energy (energie uit het verschil tussen zoet en zout water) zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister van Economische Zaken een maatschappelijke-kosten-baten-analyse (MKBA) op nationaal niveau laten uitvoeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zonne-energie en windenergie op land. De resultaten zijn in januari 2017 naar de Tweede Kamer gestuurd.¹ Uit de analyse komt onder meer naar voren dat windenergie op land tot 2030 in Nederland de meest kosten effectieve optie is van de twee.

De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk vastgelegd in een structuurvisie (Structuurvisie Wind op Land, vastgesteld 28 maart 2014). Zeewolde is een van deze locaties. Het doel van de structuurvisie is om ruimte te reserveren zodat 6.000 MW aan opgesteld vermogen windenergie op land voor 2020 kan worden gerealiseerd.

Regioplan: Herstructurering

De provincie Flevoland heeft samen met de Flevolandse gemeenten specifiek voor windprojecten in Flevoland een structuurvisie ontwikkeld: het Regioplan windenergie zuidelijk en oostelijk Flevoland (hierna: Regioplan), dat is vastgesteld op 13 juli 2016. Dit plan is tot stand gekomen in overleg met initiatiefnemers voor de bouw van windturbines en het Rijk. Een belangrijk onderdeel van het Regioplan is dat de ontwikkeling van nieuwe windturbines in Zeewolde gepaard gaat met het saneren van bestaande windturbines (herstructurering). Deze opgave voor herstructurering maakt integraal deel uit van het provinciale beleid.

Windpark Zeewolde

Het doel van het initiatief in Zeewolde is de (gezamenlijke) realisatie van een windpark met een opgesteld vermogen van tussen 300 en 400 MW dat de volgende doelen nastreeft:

- een zo hoog mogelijke bijdrage leveren aan:
  - de nationale doelstelling voor realisatie van 6.000 MW op land in 2020; waarbij elektriciteitsopbrengst en economische haalbaarheid en effecten op de omgeving in balans zijn;
  - de provinciale taakstelling van 1390,5 MW voor Flevoland;
- invulling geeft aan de opgaven van het Regioplan:
  - de herstructurering van de bestaande solitaire windturbines;
  - een verantwoorde opschaling van de bestaande windturbine lijnopstellingen;
  - het voldoen aan de doelstellingen van de leden van de Ontwikkelvereniging Zeewolde;
  - een (financieel) uitvoerbaar plan.

Het initiatief past bij en geeft invulling aan de doelen van het nationale en internationale milieu- en energiebeleid. Dit beleid is gericht op het toepassen van duurzame energie (een bijdrage van 14 % in 2020 (EU-doelstelling voor Nederland) tot 16 % van het jaarlijkse energieverbruik in Nederland in 2023, en het beperken van de uitstoot van broeikasgassen, zoals kooldioxide (CO₂). Daarnaast geeft het initiatief invulling aan de herstructureringsopgave in Zuidelijk Flevoland, om zo te komen tot een landschappelijk meer aanvaardbare verdeling van windturbines in Zeewolde en omgeving.

---

¹ Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-796959>

1.3 Planvorm en geldende bestemmingsplannen

Planvorm

De huidige bestemmingsregeling staat de bouw van het beoogde windpark en de aanleg van de daarbij behorende voorzieningen niet toe. Daarom is het noodzakelijk dat een nieuwe juridisch-planologische regeling tot stand komt. Gezien de omvang van het project (een windenergieproject met een opwekkingscapaciteit groter dan 100 MW) ligt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het besluitvormingsproces van het ruimtelijke plan bij het Rijk. Dit wordt in paragraaf 1.4 nader toegelicht. Uitgangspunt vanuit het Regioplan is dat per windproject waarop de RCR-regeling van toepassing is, de Rijksoverheid één inpassingsplan vaststelt. Het Rijk neemt het provinciaal beleid als uitgangspunt bij dit project voor windenergie waarvoor hij het bevoegd gezag is. Voor het windpark Zeewolde voorziet dit inpassingsplan in de nieuwe juridisch-planologische regeling. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de vraag hoe het inpassingsplan zich verhoudt met de huidige bestemmingsplannen.

Huidige bestemmingsplannen

De gronden waarop de initiatiefnemers het windpark willen realiseren zijn hoofdzakelijk juridisch-planologisch geregeld in de volgende bestemmingsplannen:

- Buitengebied Zeewolde. De gemeenteraad van Zeewolde heeft dit plan in september 2016 vastgesteld.
- Chw-bestemmingsplan Oosterwold. De gemeenteraad van Almere heeft dit bestemmingsplan op 29 september 2016 vastgesteld.
- Bestemmingsplan Buitengebied Lelystad. Dit plan is vastgesteld in 2010 en grenst aan de Noordoostelijke zijde aan het plangebied van dit inpassingsplan. Op 28 januari 2015 is de eerste partiële herziening van dit plan vastgesteld.

1.4 Milieueffectrapportage, inpassingsplan en Rijkscoördinatieregeling

1.4.1 Verplichting tot het doorlopen van een m.e.r.

Om de milieueffecten in kaart te brengen, wordt de procedure van een milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De m.e.r.-procedure heeft tot doel het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. In het kader van de m.e.r.-procedure is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Het MER beschrijft zo objectief mogelijk welke milieueffecten te verwachten zijn wanneer een bepaalde activiteit in een bepaald gebied wordt ondernomen. De m.e.r.-procedure is wettelijk geregeld in de Wet milieubeheer.

De Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994 (hierna: Besluit m.e.r.) maken onderscheid in:

- een mer-plicht voor plannen (planMER);
- een mer-(beoordelings)plicht voor projecten (projectMER).

Een milieueffectrapport staat niet op zichzelf, maar is een hulpmiddel bij de besluitvorming over een plan of project. Een planMER is gekoppeld aan de besluiten (plannen) van de overheid die een kader scheppen voor een mer-(beoordelings)plichtige activiteit. Een planMER is tevens aan de orde indien voor een project een zogenoemde passende beoordeling is vereist op grond van de Wet natuurbescherming.

Een projectmer is gekoppeld aan de besluiten (plannen of vergunningen) die de uitvoering van mer-(beoordelings)plichtige activiteiten direct mogelijk maken.

Het oprichten van een windpark van 10 windturbines of meer, of met een vermogen van 15 MW of meer is genoemd in categorie 22.2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r.

Op de activiteiten in deze zogeheten D-lijst is geen directe projectmer-plicht van toepassing maar geldt de mer-beoordelingsplicht.

De initiatiefnemer heeft ervoor gekozen om niet eerst een mer-beoordelingsprocedure te doorlopen maar direct vrijwillig een projectMER op te stellen, vanwege de toegevoegde waarde aan het proces om, vanuit milieuoogpunt, te komen tot een optimale invulling van de locatie. Deze keuze is mede ingegeven door het feit dat op het project reeds een planMER-plicht van toepassing is. De reden daarvoor is dat het inpassingsplan een kader schept voor of vooruit loopt op een mer-beoordelingsplichtige besluit, te weten de omgevingsvergunning voor het windpark. Ook is op grond van de beoordeling van effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden (voortoets) gebleken dat een passende beoordeling nodig is en dus een planMER-plicht optreedt voor het inpassingsplan. Er is hoe dan ook sprake van een planMER-plicht.

Combinatieprocedure projectMER en planMER

Nu zowel een projectMER wordt gemaakt en een planMER moet worden opgesteld, schrijft artikel 14.4b van de Wet milieubeheer voor dat de m.e.r.-procedures en de procedure voor het inpassingsplan gecombineerd en gelijktijdig worden doorlopen en dat één gecombineerd MER wordt gemaakt. Kortheidshalve wordt daarom gesproken over de 'combinatieprocedure' en hierna enkel nog over 'het MER'.

1.4.2 Rijkscoördinatie­regeling en inpassingsplan

Met dit plan wordt een windpark mogelijk gemaakt met een potentieel opgesteld vermogen van meer dan 100 MW. Op grond van artikel 9b, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is daarom de rijkscoördinatie­regeling van artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening op dit project van toepassing. Het voorliggende plan is een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro).

Het inpassingsplan heeft de status van een bestemmingsplan maar wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken (hierna: EZ) en van Infrastructuur en Milieu (hierna: IenM) op grond van artikel 9c, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 jo. artikel 3:35, derde lid, Wro. Tevens wordt de rijkscoördinatie­regeling van artikel 3.35 Wro toegepast.

De wettelijke procedure voor vaststelling van het inpassingsplan is gelijk aan de procedure voor de vaststelling van een bestemmingsplan. Deze ruimtelijke besluitvorming is onderdeel van de ruimtelijke module binnen de rijkscoördinatie­regeling (hierna RCR). Daarnaast omvat deze regeling een zogenoemde uitvoeringsmodule; dit betreft de gecoördineerde voorbereiding van de uitvoeringsbesluiten (diverse vergunningen of toestemmingen) die voor dit project nodig zijn. Beide modules zijn van toepassing op de procedures voor Windpark Zeewolde.

Ruimtelijke module

Voor de realisatie van het windpark is een ruimtelijk besluit nodig: het project moet planologisch mogelijk worden gemaakt. Dat wil zeggen dat het bestemmingsplan moet worden aangepast. Als de RCR wordt toegepast, wordt niet gesproken over een bestemmingsplan, maar van een inpassingsplan. Het inpassingsplan wordt vastgesteld door de ministers van EZ en IenM gezamenlijk. Omdat het planMER is gekoppeld aan het inpassingsplan, zijn de ministers van EZ en IenM gezamenlijk verantwoordelijk voor het planMER.

Uitvoeringsmodule

Het tweede onderdeel van de RCR is de uitvoeringsmodule. Deze houdt kort gezegd in dat alle (overige) voor een windproject benodigde besluiten gezamenlijk worden voorbereid, gecoördineerd en bekendgemaakt door de minister van EZ.

Voor een grootschalig energieproject zijn veel besluiten nodig, zoals een omgevingsvergunningen, een watervergunning en een ontheffing op grond van de Wet natuur­bescherming. Voor al die besluiten zijn verschillende overheden verantwoordelijk, zoals

de gemeente of de provincie. In het geval van het doorlopen van de uitvoeringsmodule blijven alle overheden verantwoordelijk voor de inhoud van hun eigen besluit, maar de minister van EZ bepaalt binnen welke termijnen alle (ontwerp)vergunningen afgegeven moeten worden en zorgt dat alle besluiten inhoudelijk goed op elkaar afgestemd zijn. Ook zorgt de minister van EZ ervoor dat alle (ontwerp)besluiten ter inzage worden gelegd.

De voorbereiding van deze besluiten gaat op dezelfde manier als bij het inpassingsplan: eerst wordt van alle besluiten een ontwerp gemaakt, waarop het indienen van een zienswijze mogelijk is. Vervolgens worden de besluiten, rekening houdend met de ontvangen zienswijzen, definitief vastgesteld. Het inpassingsplan wordt in beginsel tegelijkertijd met de andere besluiten voorbereid en bekendgemaakt.

Zienswijzen en beroep

Bij de toepassing van de RCR worden de voor het project benodigde besluiten in beginsel in één keer ter inzage gelegd. Dat geldt zowel voor de ontwerpbesluiten als de definitieve besluiten. Er kan wel een fasering worden toegepast in de vorm van 'mandjes'. Met zogeheten 'mandjes' wordt bedoeld dat de verschillende besluiten binnen één Rijkscoördinatieregeling worden gefaseerd. De eerste set besluiten wordt dan het eerste mandje genoemd, de daarop volgende set besluiten wordt het tweede mandje genoemd enzovoorts. Iedereen kan zienswijzen indienen op de ontwerpbesluiten.

Tegen de vastgestelde besluiten kan door belanghebbenden die tegen een of meerdere ontwerpbesluiten een zienswijze hebben ingediend, rechtstreeks beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Crisis- en herstelwet

Omdat de ontwikkeling van het beoogde windpark een project betreft als bedoeld in het eerste lid van artikel 9b van de Elektriciteitswet, alsmede voor de 'ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens Afdeling 3.5 Wro', is op grond van artikel 1.1, eerste lid, onder a in samenhang met categorie 1.2 en 2.1 van bijlage I van de Crisis- en herstelwet, de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit brengt onder meer met zich mee dat:

- de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, na afloop van de beroepstermijn, een termijn van 6 maanden heeft voor het doen van een uitspraak op een beroep;
- dat een niet tot de centrale overheid behorende overheid (rechtspersoon of bestuursorgaan) niet tegen het inpassingsplan of overige besluiten van een rijksoverheidsorgaan in beroep kan gaan;
- dat het beroepschrift meteen de gronden van beroep moet bevatten (het indienen van een pro-forma beroepschrift is niet mogelijk).

1.5 Relatie MER en inpassingsplan en vergunningen

Inpassingsplan

De conclusies uit het MER zijn bedoeld voor de onderbouwing van het inpassingsplan. Het voorkeursalternatief uit het MER is vertaald in dit inpassingsplan. Zowel het MER als de toelichting bij het inpassingsplan bevatten informatie over de milieueffecten. In het MER zijn de effecten van de onderzochte alternatieven beoordeeld en worden effecten van maatregelen beschreven. In de toelichting bij het inpassingsplan worden de milieueffecten van het beoogde windpark getoetst aan het beleid en de normstelling ten aanzien van de relevante sectorale aspecten. Het MER en het inpassingsplan bevatten zodoende beide informatie over de milieueffecten en waar nodig bevat het inpassingsplan de afweging van de belangen, waaronder de milieueffecten zoals beschreven in het MER.

In het MER wordt alle benodigde onderzoeksinformatie weergegeven over milieuaspecten die tevens voor de onderbouwing van het inpassingsplan (in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening') nodig is. Deze onderzoeksinformatie komt in het inpassingsplan alleen in een verkorte versie aan bod, waarbij een toetsing heeft plaatsgevonden aan het beleid en de normstelling voor de diverse aspecten en conclusies zijn getrokken over de uitvoerbaarheid

van het inpassingsplan. In het inpassingsplan is tevens beschreven op welke wijze een vertaling heeft plaatsgevonden van de uitkomsten van het MER in de bestemmingsplanregeling.

De weging van de gevolgen voor de verschillende milieueffecten en de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid komen in de belangenafweging in het inpassingsplan en dus niet in het MER aan de orde.

Vergunningen en toestemmingen

Het MER dient (mede) ter onderbouwing van de aanvragen voor de verschillende noodzakelijke vergunningen en toestemmingen voor het Windpark Zeewolde. In het MER en in dit inpassingsplan wordt, daar waar dat relevant is, aangegeven wat de verhouding is met de binnen de RCR voor dit windproject betrokken vergunningen en toestemmingen.

1.6 Leeswijzer

De opbouw van deze toelichting is afgestemd op de samenhang tussen het MER, de vergunningen en dit inpassingsplan. In deze plantoelichting komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod:

- het Windpark Zeewolde kent een lange totstandkomingsgeschiedenis. Deze is in hoofdstuk 2 beschreven;
- hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie in het plangebied. Ook wordt de beoogde opstelling van de windturbines in dit hoofdstuk beschreven. Het gaat om het voorkeursalternatief (VKA) uit het MER. Aan de totstandkoming van het VKA ligt een aantal overwegingen ten grondslag. Die overwegingen komen ook in dit hoofdstuk aan bod. Ook zijn visualisaties van standpunten in het gebied opgenomen van de bestaande situatie en de plansituatie. Gedurende de looptijd van de ruimtelijke procedure wordt een 3D-model beschikbaar gesteld op de website van de initiatiefnemer: www.windparkzeewolde.nl;
- het ruimtelijke beleidskader wordt beschreven in hoofdstuk 4. Vanuit het beleid geldt een aantal randvoorwaarden dat gevolgen hebben voor de planregeling uit dit inpassingsplan. Daar waar dat aan de orde is, worden die randvoorwaarden in dit hoofdstuk ook beschreven;
- hoofdstuk 5 geeft een samenvatting van de resultaten van het verrichte milieuonderzoek voor het VKA. Dit hoofdstuk is ingedeeld overeenkomstig de hoofdstukken uit het MER. Daar waar een aanvullend onderzoek is gedaan, of een nadere afweging is gemaakt die niet in het MER is opgenomen, wordt dat in dit hoofdstuk nadrukkelijk aangegeven. Uit het sectorale onderzoek zijn randvoorwaarden naar voren gekomen die bij de planregeling zijn betrokken. Voor de aspecten waar dat aan de orde is, worden die randvoorwaarden in dit hoofdstuk besproken;
- in hoofdstuk 6 wordt de juridische planregeling toegelicht. In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze de randvoorwaarden uit het beleid (hoofdstuk 4) en het sectorale onderzoek (hoofdstuk 5) zijn vertaald in de juridische regeling;
- de economische en financiële uitvoerbaarheid van het plan wordt beschreven in hoofdstuk 7;
- de overlegmomenten en de zienswijzenprocedure worden weergegeven in hoofdstuk 8.

2

TOTSTANDKOMINGSGESCHIEDENIS

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de totstandkoming van het windpark Zeewolde. In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op de eerste verkenning die heeft plaatsgevonden in het planMER voor de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) in 2013. Parallel daaraan is de ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde in overleg met de Provincie Flevoland betrokken bij het opstellen van het Regioplan. Dit is de provinciale en intergemeentelijke structuurvisie die in de zomer van 2016 is vastgesteld en die een essentieel uitgangspunt vormt voor de vormgeving en inrichting van het windpark. In paragraaf 2.3 wordt het totstandkomingsproces van het Regioplan beschreven. Om op een goede manier uitvoering te geven aan de opgave voor dit deelgebied in het Regioplan is tussen de verschillende betrokken partijen een intentieovereenkomst gesloten. De intentieovereenkomst wordt in paragraaf 2.4 beschreven. De initiatiefnemer voor het windpark is Windpark Zeewolde B.V.. De totstandkoming van deze vereniging wordt aan het eind van dit hoofdstuk in paragraaf 2.5 beschreven.

2.2 Gebiedsverkenning en locatiekeuze in de Structuurvisie Wind op land (SvWOL)

Gebiedsverkenning planMER (2013)

Voor de totstandkoming van het ruimtelijke beleid van het Rijk aangaande windturbine locaties op land (de SvWOL), is een MER opgesteld op planniveau (planMER). In deze studie zijn alle door de provincies aangedragen potentiële locaties voor het op grootschalige wijze opwekken van windenergie in beeld gebracht. Onderdeel van deze planMER was een gebiedsverkenning naar de (on)mogelijkheden van het plaatsen van windturbines binnen deze locaties.

De provincie Flevoland heeft in dat kader een vijftal locaties aangedragen bij het Rijk. Voor Windpark Zeewolde zijn de locaties 13 (A27/Eemmerdijk) en 14 (Zuidelijk Flevoland) daarbij van belang. Deze locaties zijn weergegeven in figuur 2.1.

Afbakening zoekgebied ('harde zeef') vanwege hoogtebeperkingen Luchthaven Lelystad

Bij de afbakening van de zoekgebieden in het planMER voor de SvWOL zijn een aantal criteria als harde randvoorwaarde betrokken. Voor de locaties 13 en 14 zijn de hoogtebeperkingen die gelden vanwege de verdere ontwikkeling van Lelystad Airport conform het kabinetsstandpunt op het Aldersadvies Lelystad daarin bepalend geweest. Voor deze locaties heeft dat geleid tot een herbegrenzing van de beperkingengebieden (zogenoemde 'harde zeef'). Dit heeft geleid tot een verkleining van het geschikte zoekgebied voor grootschalige windenergie tot de omvang zoals weergegeven op figuur 2.1.

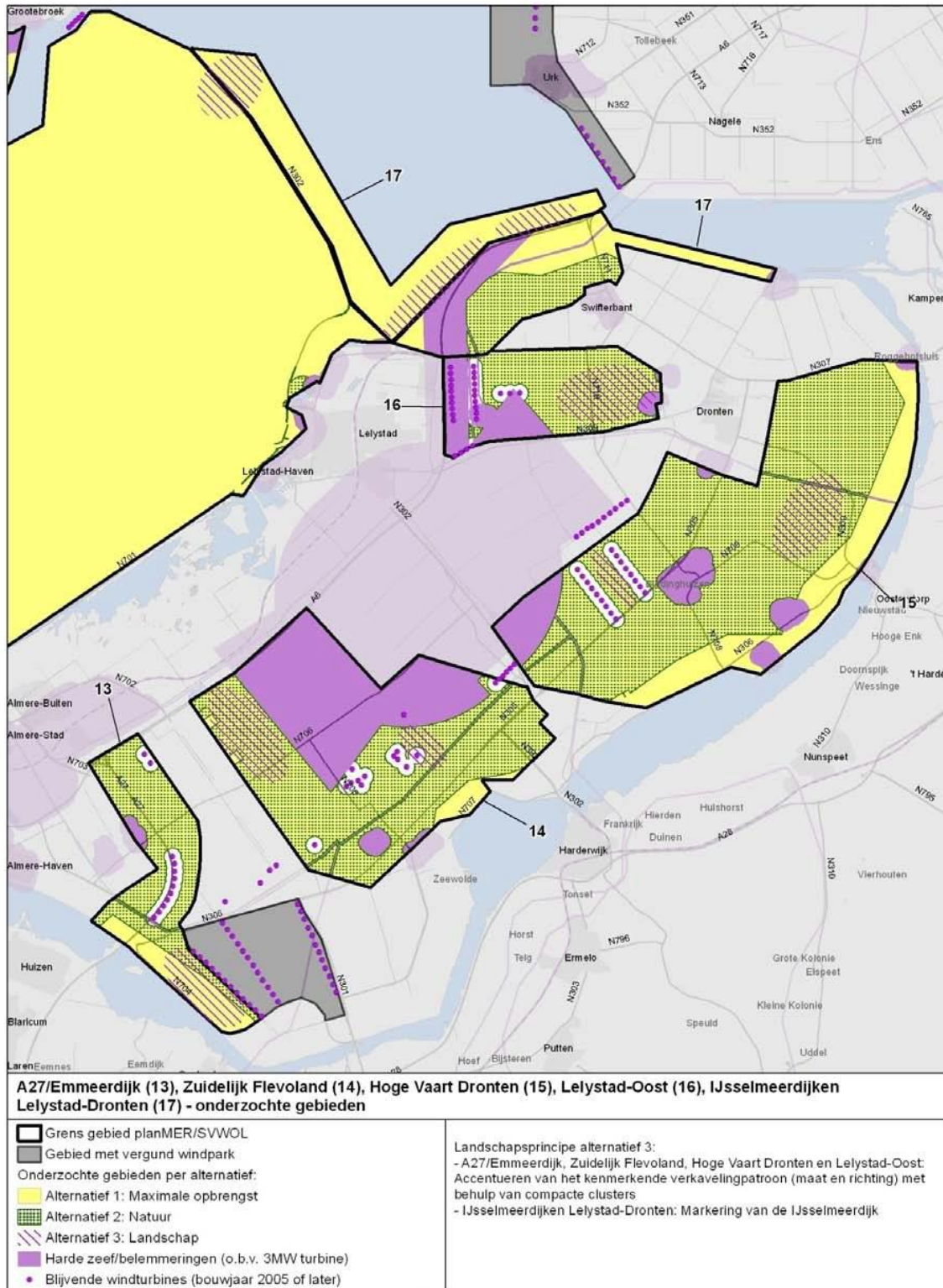
Uitkomsten en aandachtspunten uit planMER SvWOL

Uit het planMER is gebleken dat beide onderzochte deellocales geschikt zijn voor het realiseren van een windpark met een opwekkingscapaciteit van 100 MW of meer. Voor de verdere planuitwerking zijn de volgende aandachtspunten benoemd in het planMER:

- in het gebied is een groot aantal windturbines, die zijn gebouwd vóór 2005, aanwezig. Dit vergt landschappelijke afstemming met de toekomstige windturbines eventueel in combinatie met herstructurering van de bestaande windturbines;

- afstemming is vereist met de in het Rijk-Regioprogramma Amsterdam-Almere-Merken (RRAAM) aangewezen bouwlocaties, beoogde investeringen in nieuwe natuur en bereikbaarheid;
- de uitbreiding van Lelystad Airport en het bestaande zenderpark Zeewolde leveren beperkingen op in de vorm van hoogtecontouren. Beide vergen speciale aandacht voor die windturbines die binnen de wettelijke toetsingsgebieden voor bouwhoogten zijn beoogd.

Figuur 2.1 Onderzochte locaties planMER SvWOL binnen de provincie Flevoland (bron: Royal Haskoning, 2013)

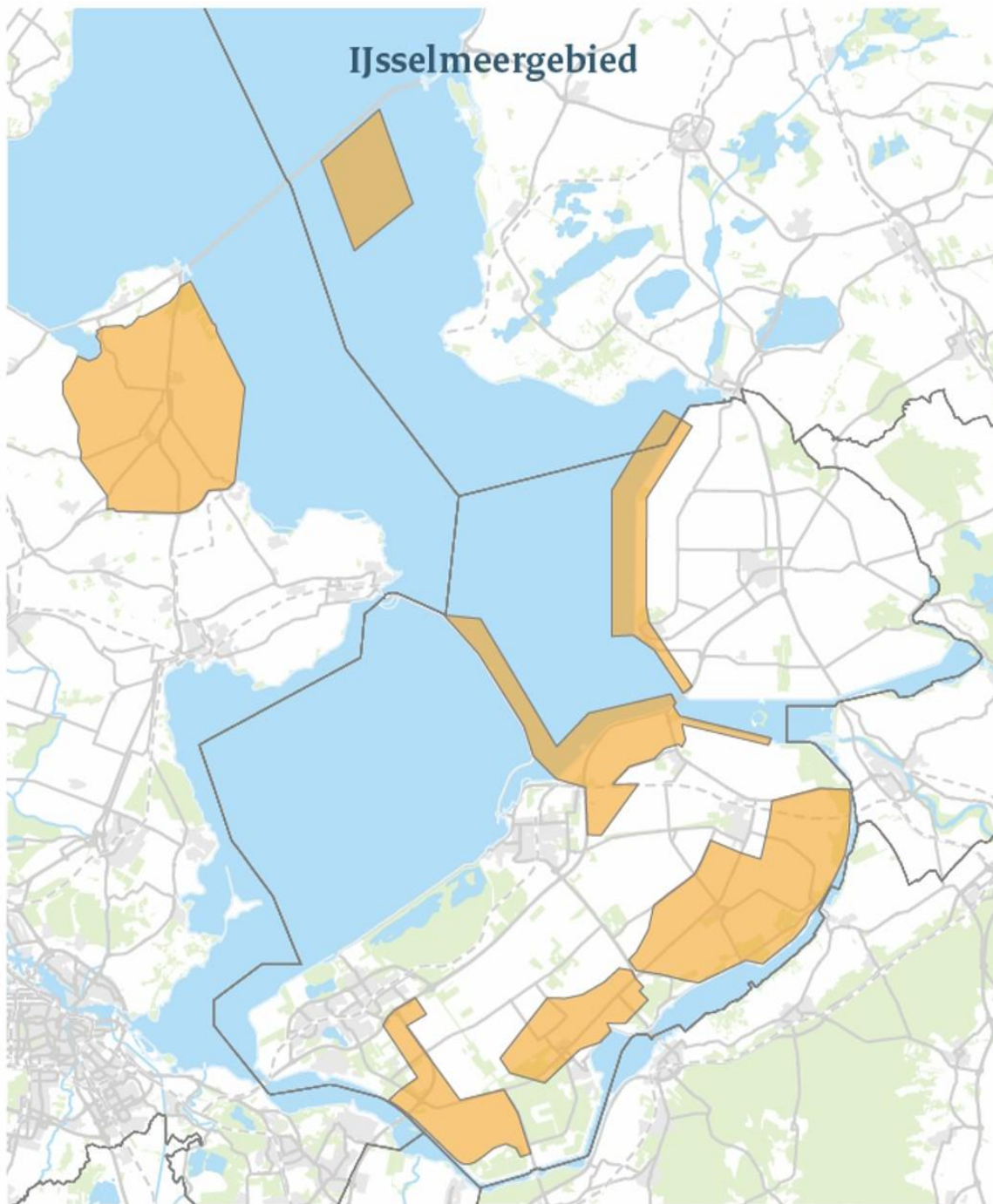

Locatiekeuze Flevoland in de SvWOL en start gebiedsproces

De uitkomsten uit het planMER hebben geleid tot een keuze in de SvWOL om de verschillende deellocaties in Flevoland samen te voegen tot één locatie 'Flevoland'. Deze locatie is

opgenomen in de SvWOL als locatie die geschikt is voor de grootschalige opwekking van windenergie op land, zie figuur 2.2.

Figuur 2.2 Aanwijzing locatie Flevoland in SvWOL

In de SvWOL is over de locatie Zeewolde het volgende opgenomen:

- hier ligt een kans om met herstructurering van oude turbines meer energie op te wekken met minder molens, terwijl tegelijkertijd een fraaier landschap ontstaat. De provincie Flevoland is hiertoe samen met huidige windturbine-eigenaren en gemeenten en met betrokkenheid van het Rijk een gebiedsproces gestart;
- vanwege de nieuwe ontwikkelingen van Lelystad Airport zullen luchtvaart en windenergie op elkaar moeten worden afgestemd. Dit zal eveneens plaatsvinden door aanhaking bij dit gebiedsproces.

De locatiekeuze voor Windpark Zeewolde volgt met het opnemen van deze locatie in de SvWol uit het geldende Rijksbeleid. Dit inpassingsplan geeft invulling en uitvoering aan die beleidskeuze. De afbakening van de locatie en de randvoorwaarden waaronder hier een groot

windpark gerealiseerd kon worden, stonden bij de vaststelling van de SvWOL (voorjaar 2014) voor deze locatie nog niet vast. De provincie, de betrokken gemeenten en het Rijk zijn daarvoor een gebiedsproces gestart. Dat gebiedsproces heeft geresulteerd in het Regioplan dat in de volgende paragraaf aan bod komt.

2.3 Regioplan

Aanleiding voor het Regioplan

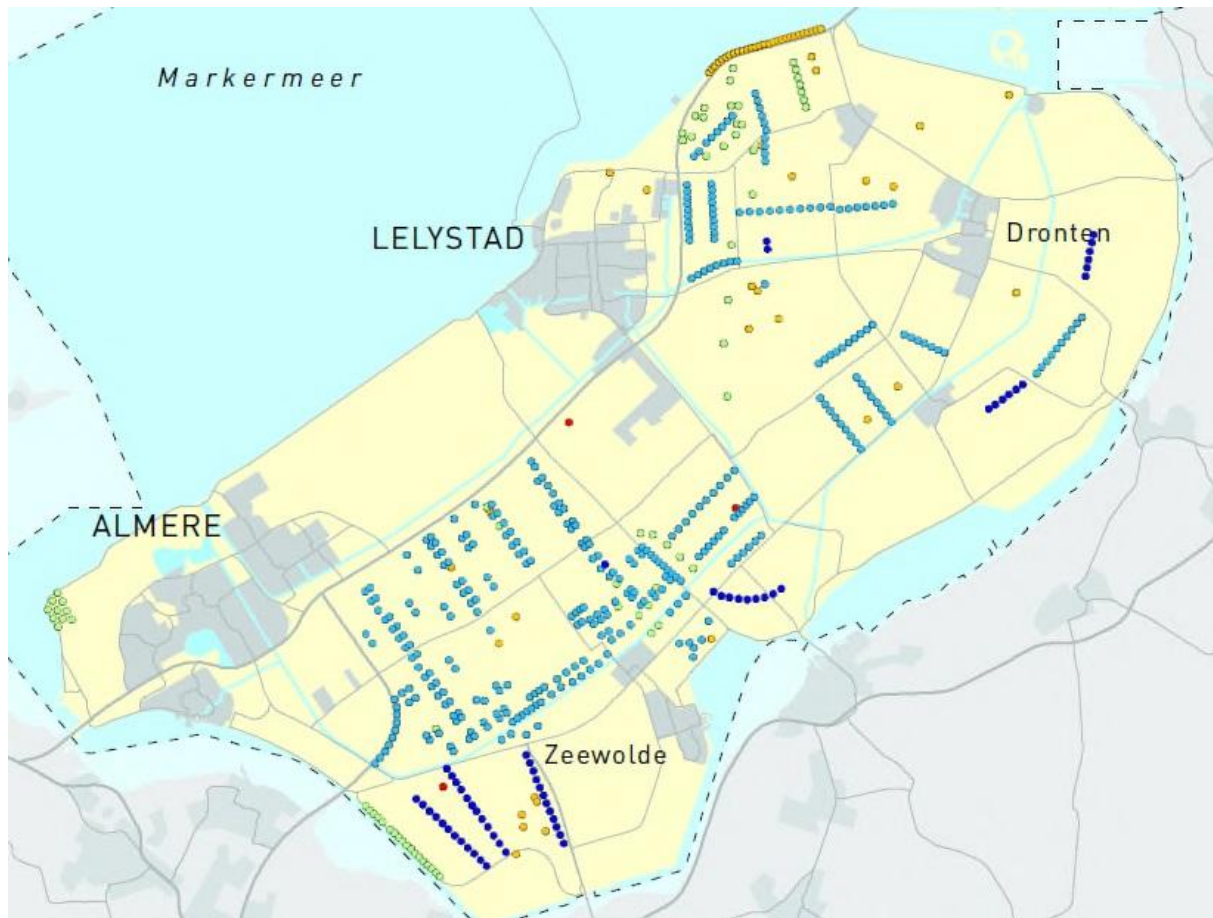
Het Regioplan is een structuurvisie van provincie Flevoland en de drie gemeenten Dronten, Lelystad en Zeewolde gezamenlijk en vervangt het eerdere beleidskader voor windenergie van de provincie Flevoland. Omdat de Rijksoverheid reeds was gestart met het aanwijzen van locaties voor de productie van windenergie in de provincie Flevoland via de SvWOL (zie hiervoor), hebben de provincie Flevoland en de gemeenten Dronten, Lelystad en Zeewolde gezamenlijk het initiatief genomen om het actualiseren van het beleidskader gelijktijdig met de uitwerking van de SvWOL uit te werken en te vertalen in een ruimtelijke structuurvisie. Dat is het Regioplan geworden. Het Regioplan is daarmee de gebiedsgerichte uitwerking van de SvWOL.

Doelstelling uit het Regioplan

De provincie wil aan haar taakstelling van 1.390,5 MW in 2020 als afspraak in het Nationaal Energie-akkoord voldoen door middel van opschaling en saneren van bestaande windturbines. 1.390,5 MW opgesteld vermogen in 2020 is voor de provincie Flevoland een tussendoel. Het einddoel van het Regioplan is om het huidige aantal windturbines te halveren en met de nieuwe windturbines twee keer zoveel duurzame energie op te wekken, waarbij in 2030 de bestaande windturbines allemaal zijn gesaneerd. Dat biedt de kans om de nieuwe windturbines op te stellen in lijnen die beter passen in het landschap. Uitgangspunt van het Regioplan is dat twee recent gebouwde windparken gehandhaafd blijven. Dit betreft windpark Sternweg en windpark prinses Alexia (zie tevens figuur 2.3, de donkerblauwe lijnopstellingen nabij het plangebied zijn de recente windparken). Ook het windpark Noordoostpolder zal gehandhaafd blijven. Deze parken omvatten gezamenlijk 637 MW.

De kern van de strategie van 'opschalen en saneren' is een zo direct mogelijke koppeling van de nieuwbouw met de sanering. Wie nieuwe windturbines bouwt, moet een aantal oude weghalen. Zo'n directe koppeling beperkt de periode dat grote en kleinere windturbines door elkaar heen staan, wat landschappelijk een rommelig en ongewenst beeld zou opleveren. Tegelijk biedt het goede kansen om eigenaren van te saneren windturbines een redelijk alternatief te bieden.

Figuur 2.3 Huidige windturbines in Flevoland Bron: Provincie Flevoland 2013

Uitkomsten planMER

Aan het Regioplan ligt ook een planMER ten grondslag. In dit planMER is de benodigde ruimte onderzocht om aan de doelstellingen voor nieuwe windturbines te kunnen voldoen. Dit is gedaan door de optimale lengte te bepalen van de lijnopstellingen waarbinnen windturbines geplaatst kunnen worden. De totale lengte van de lijnopstellingen is bepaald op 135 km. Deze lengte is vervolgens gebruikt om voor de plaatsingsruimte voor windturbines aan de hand van drie leidende principes drie te onderzoeken alternatieven samen te stellen:

- alternatief Landschap (figuur 2.4): Bij de totstandkoming van het alternatief Landschap is de visie op de inpassing van windparken in het landschap van Flevoland leidend geweest;
- alternatief Natuur (figuur 2.5): Bij het alternatief Natuur is maximaal rekening gehouden met het beperken van de effecten van de windparken op de aanwezige natuurwaarden;
- alternatief Opbrengst (figuur 2.6): Alternatief Opbrengst heeft het genereren van een maximale opbrengst als leidend principe.

De alternatieven zijn in het kader van het planMER en de passende beoordeling op diverse milieu- en natuuraspecten getoetst.

Figuur 2.4 Alternatief Landschap (bron: Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, planMER)

Figuur 2.5 Alternatief Natuur (bron: Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, planMER)

Figuur 2.6 Alternatief opbrengst (bron: Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, planMER)

Keuze voor het Poldermodel als voorkeursalternatief

De uitkomsten van het planMER zijn door de betrokken gemeenten en de provincie gebruikt als basis voor het ontwikkelen van een voorkeursalternatief (het poldermodel geheten). De plaatsingszones van het Alternatief Landschap (zie figuur 2.4) zijn daarbij zoveel mogelijk als uitgangspunt gehanteerd, maar bij de keuze voor het poldermodel zijn meer uitgangspunten betrokken door de gemeenten en de provincie:

- om de provinciale taakstelling te kunnen realiseren moet voldoende ruimte worden geboden aan windturbines;
- om de ambities van opschalen en saneren waar te kunnen maken, moet eveneens voldoende ruimte worden geboden aan windturbines;
- per deelgebied moet voor initiatiefnemers een sluitende business case voor opschalen en saneren mogelijk zijn. Dit houdt in dat de kosten voor het saneren van de huidige turbines uit het rendement van het nieuwe windpark moeten kunnen worden gefinancierd;
- de periode van dubbeldraaien (de periode waarbinnen nieuwe en reeds bestaande windturbines tegelijkertijd in werking zijn) moet zo kort mogelijk zijn;
- de ruimtelijke kwaliteit moet zo veel mogelijk verbeteren in vergelijking met de bestaande situatie;
- de windparken moeten zodanig zijn gepositioneerd, vormgegeven en geconfigureerd dat (natuur)vergunningen en ontheffingen kunnen worden verkregen;
- door middel van participatie moeten alle Flevolandse kunnen profiteren.

Op basis van deze criteria zijn vier projectgebieden gedefinieerd. Een projectgebied is een ruimtelijk en functioneel met elkaar samenhangend gebied waarbinnen wordt voldaan aan de drie leidende principes:

1. ruimtelijke samenhang. Binnen het gebied is voldoende landschappelijke samenhang aanwezig om een hoge ruimtelijke kwaliteit te kunnen realiseren;
2. organisatorisch vermogen. Binnen het gebied bestaat voldoende perspectief dat één initiatiefnemer (of samenwerkingsverband van initiatiefnemers) één project in zijn geheel (ontwikkeling en sanering) gaat realiseren;

3. economisch perspectief. Binnen het gebied is voldoende economisch perspectief aanwezig waarmee de ontwikkeling van nieuwe windturbines gekoppeld aan de sanering van bestaande windturbines kan worden uitgevoerd, en waarbij de mogelijkheid wordt geboden voor risicodragende financiële participatie door inwoners van het buitengebied.

De projectgebieden zijn daarom zo afgebakend, dat evenwicht mogelijk is tussen de nieuwbouwcapaciteit, de saneringsopgave en de financiële participatie.

Het Poldermodel bestaat uit 144 kilometer aan lijnopstellingen voor nieuwe windturbines en is daarmee iets groter dan de drie onderzochte alternatieven uit het planMER. Deze vergroting is ingegeven vanuit de optiek dat voldoende ruimte moet worden geboden om binnen elk projectgebied een financieel uitvoerbaar plan te kunnen realiseren. Het poldermodel is op basis van deze criteria vertaald naar een zoneringskaart, zie figuur 2.7. In de zoneringskaart is onderscheid gemaakt tussen de vier projectgebieden uit het regioplan:

- projectgebied Zuid (oranje): het projectgebied van windpark Zeewolde;
- projectgebied Oost (groen);
- projectgebied West (bruin)
- projectgebied Noord (blauw).

De zoneringskaart is de basis geweest voor het ontwerp van het Regioplan en wijkt ten opzichte van de SvWOL op een tweetal punten af.

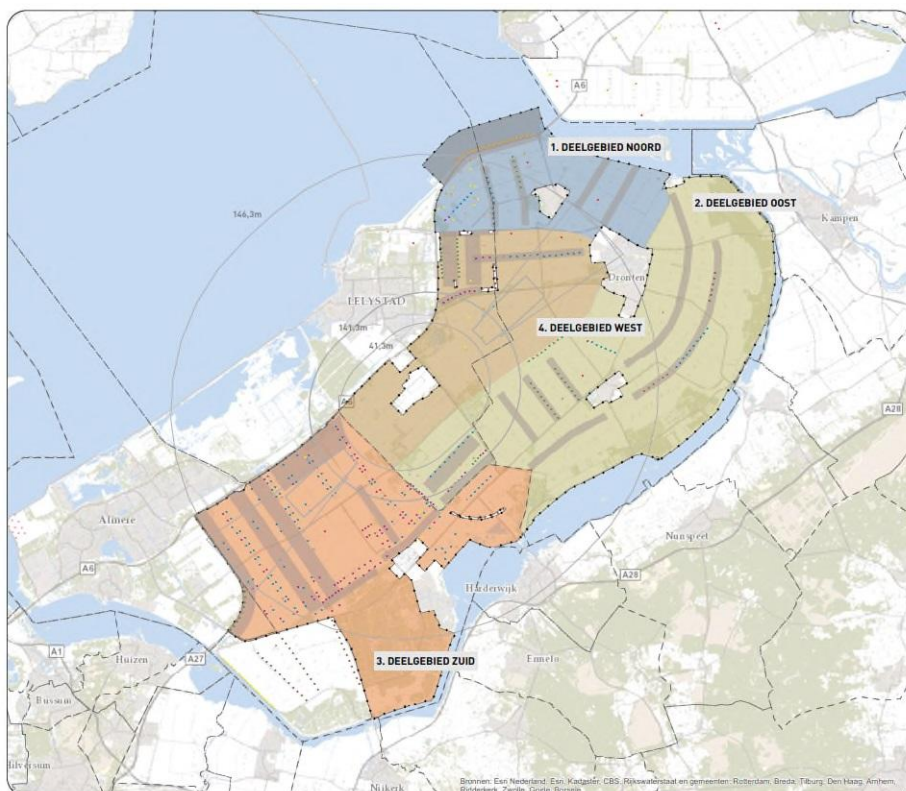
Hoogtebeperkingen rondom Luchthaven Lelystad

In 2015 is het luchthavenbesluit voor de Luchthaven Lelystad gepubliceerd. Dat geeft duidelijkheid over de zones waarbinnen de plaatsing van windturbines (on)mogelijk is en waar hoogtebeperkingen gelden dan wel waarvoor een verklaring van geen bezwaar nodig is. Bij het vaststellen van de SvWOL in 2014 bestond die duidelijkheid nog niet. Toen zijn alle zones vrijgehouden waarbinnen zich mogelijk belemmeringen zouden kunnen voordoen met betrekking tot de Luchthaven Lelystad. Dat is de reden dat in het Regioplan een groter deelgebied (Zuid) is aangewezen dan in de SvWOL (vergelijk figuur 2.2 en 2.7).

Hoogtebeperkingen rondom Zenderpark Zeewolde

Het Regioplan gaat ervan uit dat rondom het Defensie zenderpark Zeewolde wel hoogtebeperkingen gelden, maar dat de plaatsing van windturbines in de nabijheid ervan desondanks tot de mogelijkheden behoort. Dat is de reden dat in de nabijheid van het zenderpark ook plaatsingszones zijn aangewezen.

Figuur 2.7 Het poldermodel gebiedsindeling en opstellingszones (bron: Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, planMER)

Vaststelling van het Regioplan

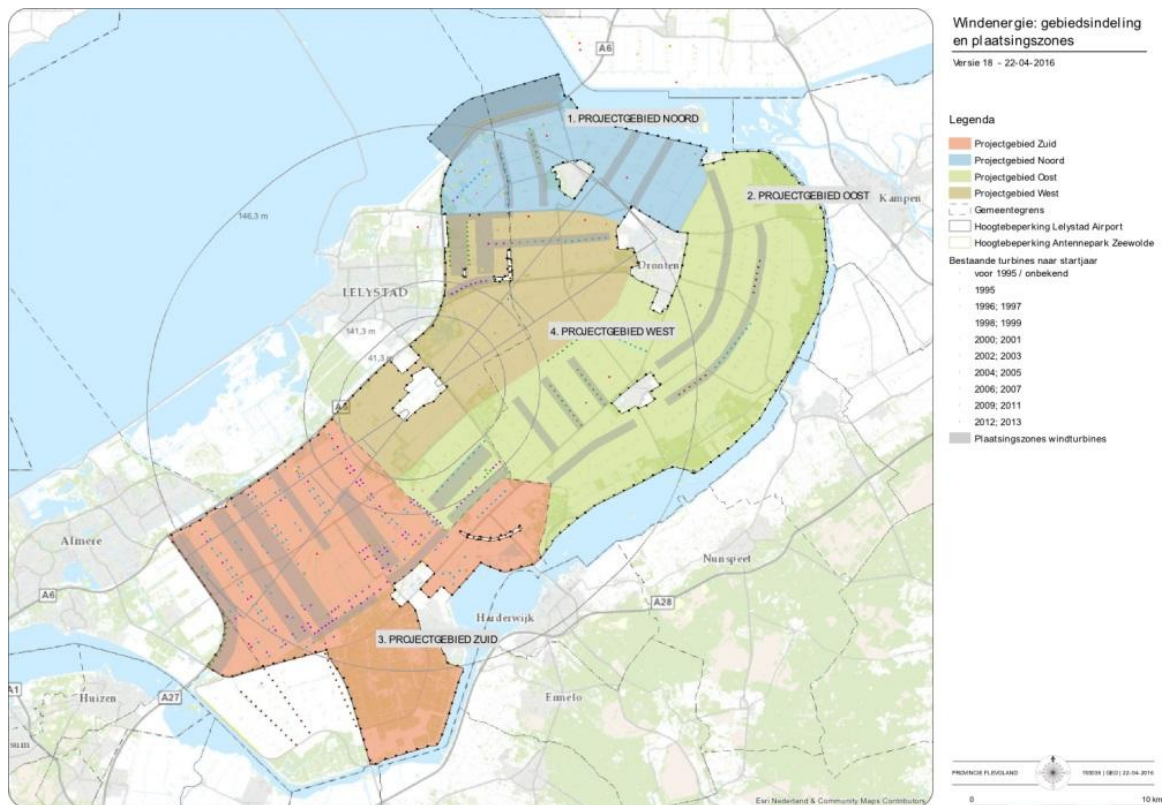
Na publicatie van het ontwerp Regioplan zijn enkele omstandigheden gewijzigd, die onderstaand worden besproken. Bovendien hebben de resultaten van de zienswijzeprocedure, diverse consultaties en het overleg en inspraak geleid tot voortschrijdend inzicht. Dit heeft geleid tot het doorvoeren van een aantal aanpassingen bij de vaststelling in de zoneringskaart ten opzichte van het ontwerp-Regioplan. Voor het projectgebied Zuid zijn de volgende aanpassingen van belang.

De zone langs de Rijksweg A6 is komen te vervallen. Daarvoor in de plaats is een plaatsingszone in het middengebied aangewezen. Figuur 2.8 illustreert deze wijziging en figuur 2.9 toont de projectgebieden uit het vastgestelde regioplan. Deze wijziging is ingegeven vanuit de aspecten natuur en landschap (zie de a- en b-alternatieven zoals beschreven in het MER in hoofdstuk 14).

Figuur 2.8 Wijzigingen in plaatsingszones tussen ontwerp en vastgesteld Regioplan (bron: Pondera Consult)

Figuur 2.9 Projectgebieden Regioplan (bron: Regioplan d.d. 13 juli 2016)

Status en gevolgen voor dit inpassingsplan

Status van het regioplan

De gemeenteraden van Dronten, Lelystad en Zeewolde en de Provinciale Staten van Flevoland hebben het Regioplan in de periode juni-juli 2016 vastgesteld. Bij de vaststelling van het Regioplan hebben Provinciale Staten het plan geamendeerd (zie paragraaf 4.3). De gemeente Almere is betrokken geweest bij de voorbereiding van het Regioplan, maar stelt het niet vast. Hiervoor is gekozen vanwege de zeer beperkte omvang van het gemeentelijk grondgebied van Almere binnen het plangebied. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op de doorgevoerde wijzigingen naar aanleiding van het amendement en welke gevolgen die hebben voor het windpark en dit inpassingsplan. Gezien de omvang van de vier projectgebieden ligt de

bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het vervolgproces voor een belangrijk deel bij de rijksoverheid (via de RCR-procedure, zie hoofdstuk 1).

Gevolgen Regioplan voor dit inpassingsplan

De betrokken ministers beschouwen het Regioplan als het resultaat van het gebiedsproces zoals dat in de SvWOL reeds was aangekondigd. De keuzes die in het Regioplan zijn gemaakt, zijn daarmee een nadere uitwerking en invulling van de keuze uit het SvWOL om in Flevoland op grootschalige wijze windenergie op te wekken. Voor dit inpassingsplan is het provinciaal en gemeentelijk windenergiebeleid, zoals neergelegd in het Regioplan in principe leidend. Daar waar het inpassingsplan afwijkt van het Regioplan, wordt dat in deze plantoelichting gemotiveerd.

2.4 Totstandkoming van de Windpark Zeewolde B.V. als initiatiefnemer

Van Windvereniging naar Ontwikkelvereniging

In 2013 hebben agrariërs en windturbine-eigenaren in deelgebied Zuid de Windvereniging Zeewolde opgericht. Het doel van de windvereniging was om alle eigenaren van bestaande windturbines, en/of gronden en/of woningen én alle pachters met een langdurige pachtovereenkomst op gronden in het ontwikkelgebied te betrekken bij het proces van opschaling en sanering om zo ook de ontwikkeling van een eventueel nieuw windenergieproject zelf ter hand te nemen. Van deze vereniging zijn ruim 240 belangstellenden die eerdergenoemde relatie hebben met het projectgebied Zeewolde lid geworden. De Windvereniging heeft onder andere als klankbord gefungeerd bij de totstandkoming van het provinciale Regioplan (zie hiervoor).

De Windvereniging Zeewolde heeft eind 2014 contact gezocht met het ministerie van EZ om kenbaar te maken dat zij voornemens was een melding in te dienen voor een RCR procedure voor het mogelijk maken van een windpark groter dan 100 MW. Hierop heeft EZ een ambtelijk projectteam in het leven geroepen met vertegenwoordigers van gemeente Zeewolde, provincie Flevoland, windvereniging Zeewolde en de ministers van IenM en EZ om te onderzoeken of, en zo ja, onder welke voorwaarden een RCR procedure voor het voornemen van de windvereniging zou kunnen worden opgestart met deze initiatiefnemer. De uitkomst van deze verkenning was positief.

Op 25 maart 2015 heeft de windvereniging de Ontwikkelvereniging Zeewolde opgericht als juridische entiteit verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van Windpark Zeewolde.

Intentieovereenkomst

Vooruitlopend op de definitieve vaststelling van het Regioplan hebben de ministers van EZ en IenM, provincie Flevoland, gemeente Zeewolde en ontwikkelvereniging Zeewolde daarom op 29 mei 2015 een intentieovereenkomst gesloten om binnen de kaders van het ontwerp regioplan gezamenlijk een plan te ontwikkelen op grond waarvan de windvereniging Zeewolde een windpark zou kunnen realiseren in het deelgebied Zuid, zoals gedefinieerd in het ontwerp-Regioplan. Het was nodig vooruit te lopen op de definitieve vaststelling van het Regioplan om het windpark voor eind 2020 te realiseren, zodat het bijdraagt aan het behalen van de doelstelling uit het Energieakkoord om in 2020 6.000 MW aan opgesteld vermogen windenergie aan land in Nederland te hebben staan.

Belangrijk element uit de intentieovereenkomst is dat aan de bouw van de nieuwe turbines de voorwaarde wordt verbonden dat zeker wordt gesteld dat de bestaande turbines in het plangebied worden gesaneerd.

De formele melding voor het starten van een RCR procedure heeft de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde op 2 juni 2015 ingediend bij de minister van Economische Zaken.

2.5 Ontstaan van Windpark Zeewolde B.V.

Op 18 november 2016 hebben de bestuursleden van de Ontwikkelvereniging Zeewolde hun handtekening gezet onder de oprichtingsdocumenten van Windpark Zeewolde B.V. Daarmee zijn de leden van de Ontwikkelvereniging certificaathouders geworden (en financieren zij samen) Windpark Zeewolde. Nog niet eerder is een Nederlands windpark ontwikkeld met zoveel certificaathouders uit de directe omgeving. Het is de besloten vennootschap die straks het windpark gaat bouwen en exploiteren.

Grondeigenaren en grondpachters met een langdurige pachtovereenkomst, wiens gronden nodig zijn voor de realisatie van het windpark, en eigenaren van bestaande windturbines die nu nog niet deelnemen als certificaathouder in Windpark Zeewolde B.V. kunnen ook na vaststelling van dit inpassingsplan nog als certificaathouder toetreden tot de besloten vennootschap.

Participatiemogelijkheden voor betrokkenen buiten het plangebied: De Nieuwe Molenaars

Ook de bewoners in de directe omgeving van het park kunnen deelnemen in de bouw van het windpark. In 2017 is de coöperatie De Nieuwe Molenaars opgericht voor bewoners uit Almere en Zeewolde, die net buiten het ontwikkelgebied wonen. Door deel te nemen in deze burgerwindcoöperatie kunnen zij mee-investeren in het windpark. Doordat de coöperatie ook een aandeel heeft in het windpark, hebben de leden van de coöperatie daarin ook medezeggenschap.

3

PROJECT WINDPARK ZEEWOLDE

3.1 Inleiding

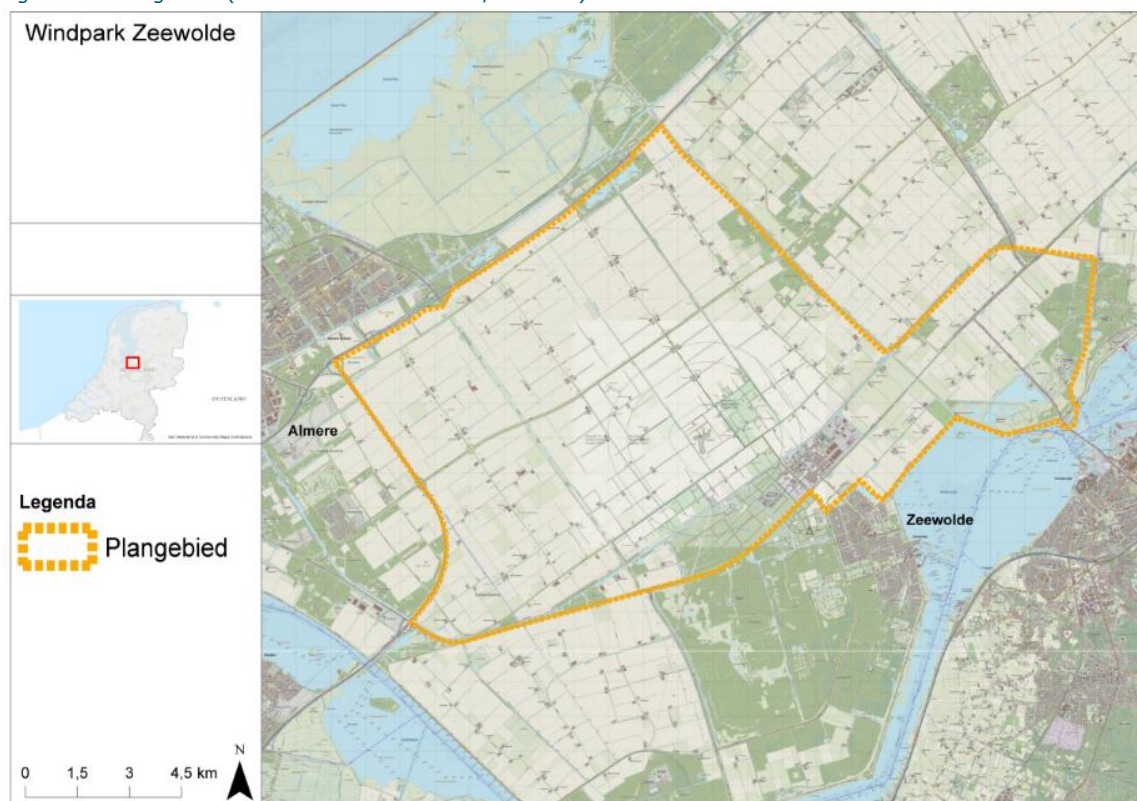
In dit hoofdstuk wordt eerst de huidige situatie van het plangebied geschetst (paragraaf 3.2) en vervolgens wordt het voornemen van de initiatiefnemer nader beschreven (paragraaf 3.3). Dat voornemen was, tezamen met het Regioplan (zie hoofdstuk 2), het vertrekpunt voor de alternatievenstudie in het MER. In het MER zijn inrichtingsalternatieven onderzocht om te beoordelen welke turbineopstelling vanuit het oogpunt van milieueffecten het beste scoort. Deze informatie is opgenomen in het MER dat aan dit inpassingsplan ten grondslag ligt. Paragraaf 3.4 bevat een korte samenvatting met de belangrijkste uitkomsten uit het MER. Uiteindelijk heeft het Rijk op basis van de feitelijke informatie uit het MER en alle relevante belangen in het gebied een voorkeursalternatief (VKA) gekozen voor het windpark. Het VKA is de opstelling die in het inpassingsplan juridisch-planologisch mogelijk wordt gemaakt. Het VKA wordt beschreven in paragraaf 3.5. Tot slot wordt in paragraaf 3.6 aangegeven op welke wijze het VKA is vertaald naar dit inpassingsplan.

3.2 Beschrijving huidige plangebied

Huidig gebruik van gronden

Het plangebied waar de realisatie van Windpark Zeewolde is beoogd (zie figuur 3.1) wordt hoofdzakelijk gekenmerkt door een grootschalig agrarisch productielandschap, met in het zuiden bebost natuurgebied genaamd het Horsterwold. Ten noorden ligt het natuurgebied de Oostvaardersplassen. Ten noordwesten van het plangebied bevindt zich de bebouwde kom van Almere. Ten zuidoosten ligt Zeewolde. Ten noordoosten ligt Luchthaven Lelystad. Het plangebied wordt doorsneden door de rijksweg A27 en ten noorden wordt het plangebied omsloten door de rijksweg A6. Ten zuiden wordt het plangebied ontsloten door de provinciale weg N305. In het gebied liggen daarnaast meerdere tochten en landwegen.

Figuur 3.1 Plangebied (bron: MER WP Zeewolde, Pondera)

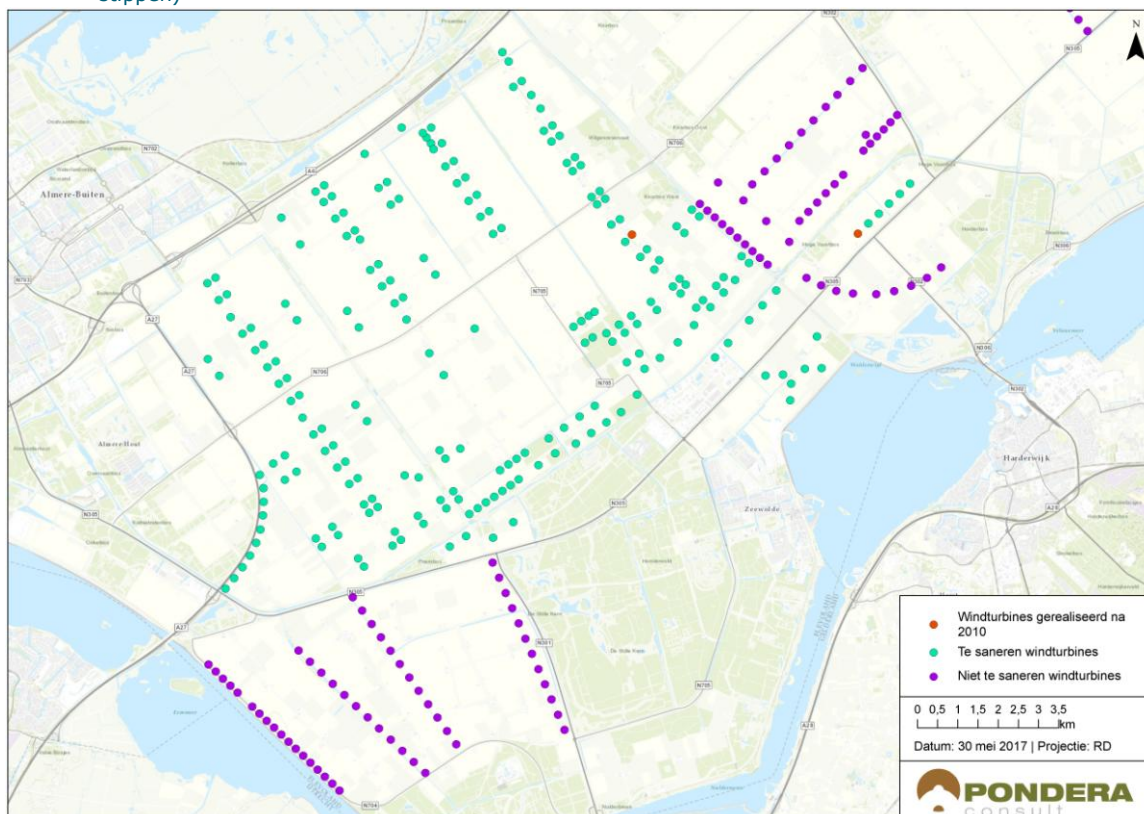

Bestaande windturbines

Momenteel staan er 223 turbines in het plangebied opgesteld, zowel alleenstaande (solitaire) als in een lijnopstelling. Figuur 3.2 geeft de posities van de huidige turbines in het plangebied (groene stippen) en de huidige turbines van Windpark Sternweg en Windpark Prinses Alexia (paarse stippen) weer.

Voor twee bestaande solitaire windturbines die zijn gelegen binnen het plangebied van dit inpassingsplan, maar die zijn gebouwd na 2006, geldt dat deze gezien hun leeftijd geen deel uitmaken van de saneringsopgave zoals die in dit inpassingsplan is opgenomen. Het gaat om twee windturbines in de oostelijke zijde van het plangebied, in figuur 3.2 zijn deze twee turbines met rood aangeduid. Het vroegtijdig saneren van deze nieuwe molens zou een onredelijke voorwaarde zijn voor de totaalopgave in het gebied en bovendien kapitaalvernietiging betekenen.

Figuur 3.2 Huidige turbines in en om het projectgebied (bron: Pondera Consult). Met de groene kleur zijn de te saneren turbines weergegeven, de paarse kleur geeft de bestaande turbines weer die niet gesaneerd gaan worden. Twee turbines in het projectgebied maken geen deel uit van de saneringsopgave (rode stippen)

3.3 Initiatief

Windpark Zeewolde B.V. heeft het initiatief genomen een windpark met alle bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen te realiseren in het buitengebied van Zeewolde in de provincie Flevoland. Het windpark wordt aangeduid als 'Windpark Zeewolde'.

Figuur 3.1 geeft het plangebied voor windpark Zeewolde, dit komt overeen met projectgebied Zuid uit het Regioplan.

Plaatsing van windturbines is voorzien binnen de plaatsingszones uit het Regioplan, waarbij zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de algemene ruimtelijke uitgangspunten die ook in het Regioplan zijn gehanteerd. Het Regioplan biedt enige ruimte voor afwijking van de ruimtelijke voorwaarden uit het plan waaronder de plaatsingszones. Gemeenten kunnen de ruimtelijke uitgangspunten uit het Regioplan op projectniveau verruimen, handhaven of aanscherpen. Daartoe wordt per project een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Voor windpark Zeewolde is een beeldkwaliteitsplan, inclusief de ontwerpcriteria waaraan de opstelling wordt getoetst, gedurende de MER-fase opgesteld. De uitkomsten uit het MER zijn getoetst aan de uitgangspunten uit het beeldkwaliteitsplan (zie hoofdstuk 5.6).

Het voornemen windpark Zeewolde bestaat uit de volgende onderdelen:

- windturbines met een in de bodem gefundeerde mast voorzien van gondel met drie rotorbladen, eventueel met uitwendige transformatorstations bij de voet van de mast;
- elektrische infrastructuur: Ondergrondse elektriciteitskabels tussen turbines onderling (parkbekabeling), een nieuw te realiseren onderstation aan de Vogelweg en een aansluitkabel van het onderstation naar het bestaande 150kV schakelstation Zeewolde van TenneT aan de Bloesemlaan;
- civiele infrastructuur: Het aanpassen of aanleggen van toevoer- en onderhoudswegen en opstelplaatsen;
- het saneren van 221 bestaande windturbines.

Het voornemen bestaat zowel uit de bouw als de exploitatie van het windpark.

Tijdelijke omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning voor het bouwen en in bedrijf houden van de windturbines is aangevraagd voor een periode van 25 jaar. Dat is ook de periode waarvoor de vergunning is verleend. In de omgevingsvergunning is daarbij vastgelegd dat de windturbines na afloop van deze exploitatieperiode dienen te worden verwijderd. De randvoorwaarde hoeft zodoende geen deel uit te maken van de planregeling in dit inpassingsplan.

Realisatietermijn

De realisatie van het windpark zal een periode van circa 3 jaar beslaan. Dit betekent niet dat op alle plekken gedurende deze periode bouwwerkzaamheden plaatsvinden. De lijnopstellingen zullen gefaseerd worden gerealiseerd. De aanvang van de werkzaamheden verschilt per plaatsingszone. De initiatiefnemer wil in 2019 starten met de bouwwerkzaamheden, in 2021 moeten alle deelopstellingen elektriciteit leveren.

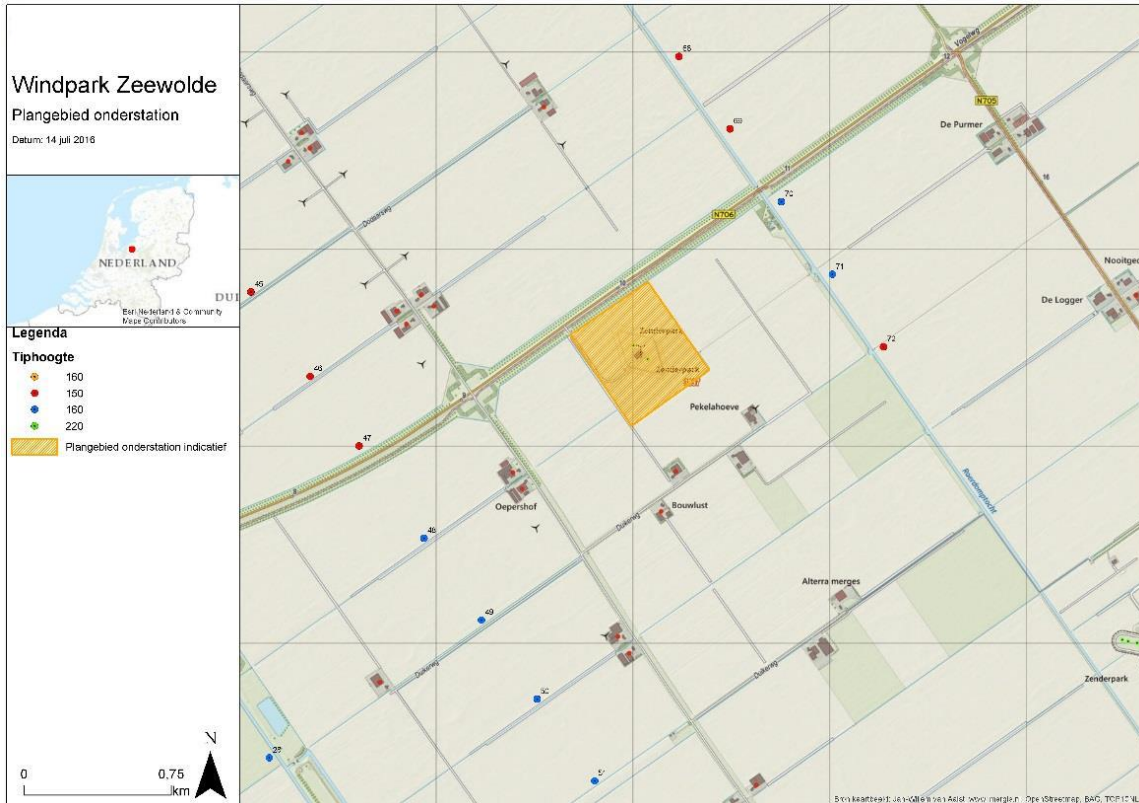
Onder de bouw van het windpark worden naast de realisatie van de windturbines ook alle bijbehorende voorzieningen verstaan, zoals de mogelijke aanpassing van bestaande wegen, aanleg van nieuwe ontsluitingswegen voor het windpark, aanvoer van bouwmaterialen, realisatie van kraanopstelplaatsen en de installatie van de kabels. Het transport van de turbines en toebehoren via de rijksweg dient te gebeuren volgens de richtlijnen van de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW).

Netaansluiting: onderstation

Voor de aansluiting van de turbines op het hoogspanningsnetwerk zal de initiatiefnemer een onderstation realiseren. Dit onderstation wordt met een 150kV kabel aangesloten op het bestaande 150kV schakelstation Zeewolde van TenneT aan de Bloesemlaan (zie figuur 3.3).

De realisatie van het onderstation en de aansluiting op het hoogspanningsnet zijn onderdeel van het project. De noodzakelijke uitbreiding van het schakelstation van TenneT aan de Bloesemlaan wordt eveneens juridisch-planologisch geregeld in dit inpassingsplan.

Figuur 3.3 Locatie onderstation

Netaansluiting: uitbreiding schakelstation Bloesemlaan

Windpark Zeewolde wordt aangesloten op het nationale hoogspanningsnet. Hiervoor moet het bestaande schakelstation van TenneT bij Zeewolde worden uitgebreid met een extra schakelveld (zie figuur 3.4). Om dit ruimtelijk mogelijk te maken wordt de uitbreiding van het TenneT station opgenomen in dit inpassingsplan. De effecten van deze uitbreiding zijn beschreven in bijlage VI.

Figuur 3.4 Uitbreiding schakelstation Tennet

Herstructureringstermijn

Het doel van het project is behalve de bouw van het nieuwe windpark ook de sanering van 221 bestaande turbines in het plangebied. Een klein deel van deze windturbines staat fysiek in de weg aan de nieuwe windturbines en zal voor de start van de bouw van de verschillende lijnopstellingen worden verwijderd. Het grootste deel van de bestaande windturbines wordt pas na ingebruikname van de nieuwe windturbines gesaneerd. De periode waarin de nieuwe turbines gerealiseerd zijn en de huidige turbines nog niet gesaneerd zijn is de zogenoemde herstructureringstermijn (zie voor verdere toelichting paragraaf 3.5.2).

Met dit inpassingsplan wordt het naast elkaar bestaan van het nieuwe windpark en de solitaire turbines voor een periode langer dan de herstructureringsperiode onmogelijk gemaakt.

3.4 Alternatieven en afwegingen uit het MER

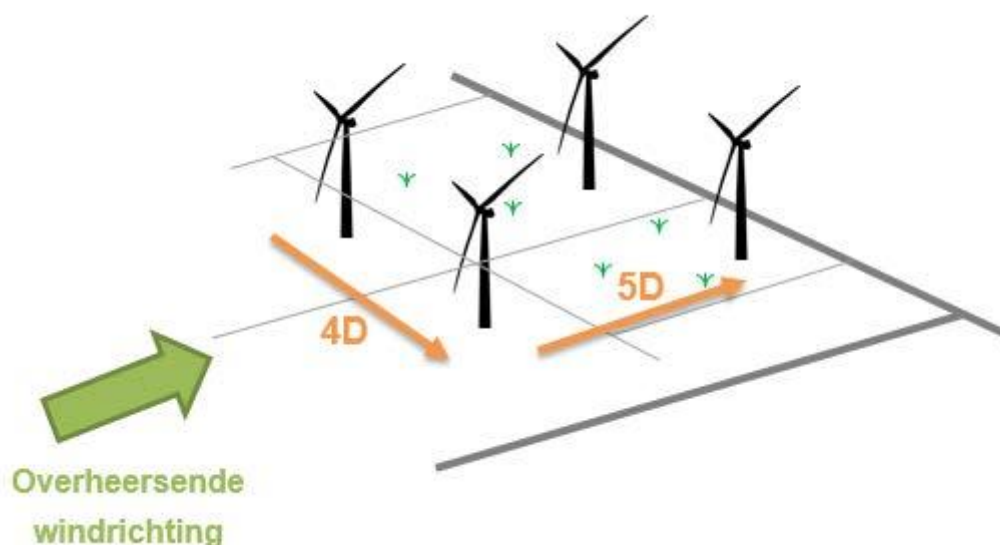
3.4.1 Onderzochte alternatieven

Het Rijk en de initiatiefnemer hebben in overleg met provincie en gemeenten verschillende inrichtingsalternatieven ontwikkeld voor de invulling van de plaatsingszones uit het Regioplan . Daarbij is rekening gehouden met het advies dat de Commissie voor de m.e.r. naar aanleiding van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft uitgebracht, met de doelstelling van het initiatief en met de (harde) belemmeringen volgend uit wet- en regelgeving. Het MER maakt onderscheid in een alternatief met 'kleinere' windturbines (2 - 4 MW klasse) en met 'grotere' windturbines (5+ MW klasse), deze alternatieven staan in tabel 3.1. Bij de ontwikkeling van de alternatieven is tevens gevarieerd met de afstanden tussen de windturbines (op basis van x-aantal keer de rotordiameter (aangeduid met 'D' zie figuur 3.5).

Tabel 3.1 Ontwerpprincipes alternatieven 1 tot en met 4

Alternatief	Afmetingen (circa tiphoogte)	Tussenafstand (dwars en verlengde heersende windrichting), in aantal keer de rotordiameter
1	middelgroot (max. 200 meter)	3D/4D
2	groot (max. 223 meter)	4D/5D
3	middelgroot (max. 200 meter)	4D/5D
4	klein (max. 150 meter)	4D/5D

Figuur 3.5 Schematische weergave afstanden tussen de windturbines

In het MER zijn geen specifieke turbintypes onderzocht, maar is gewerkt met bandbreedtes voor de ashoogte en rotordiameter van mogelijke windturbines. De initiatiefnemer maakt zijn keuze voor een windturbintype pas nadat het inpassingsplan en de vergunningen onherroepelijk zijn. Door in het MER en in de omgevingsvergunningen die op het MER worden gebaseerd te werken met bandbreedtes, is de initiatiefnemer niet gebonden aan een beperkt aantal bestaande windturbines, maar kan hij eventueel ook kiezen voor een windturbine die nu nog niet op de markt is. Het uiteindelijk te bouwen windturbintype moet passen binnen deze bandbreedte.

Tabel 3.2 geeft:

- een overzicht van de alternatieven, inclusief het aantal turbines;
- een indicatie van het opgesteld vermogen, en
- de afmetingen van de turbine.

Voor de leesbaarheid staan in de tabel alleen de maximale ashoogte, rotordiameter en tiphoogte vermeld. De turbines onder de aanvlieg- en landingsroute van Luchthaven Lelystad en de buitenste contour van de zendermast van Defensie hebben een maximale tiphoogte van 149 meter (ashoogte van 92,5 meter en rotordiameter van 113 meter) en turbines onder de binnenste contour van de zendermast van Defensie hebben een maximale tiphoogte van 140 meter (ashoogte van 90 meter en rotordiameter van 100 meter); dit geldt voor alle alternatieven. Het opgesteld vermogen is indicatief. Het opgesteld vermogen maakt voor het bepalen van de absolute milieueffecten met uitzondering van de elektriciteitsopbrengst niet uit, de afmetingen van de rotordiameter en de ashoogte wel. Het turbintype dat uiteindelijk wordt gekozen is daarmee relevant voor de milieueffecten.

Binnen de 4 alternatieven zijn steeds een variant a en b en eenmaal ook een variant c onderzocht. Zie tabel 3.2 voor een overzicht van alle alternatieven. De varianten a gaan uit van de plaatsingszones, zoals die in het Regioplan zijn vastgesteld. De varianten b gaan uit van de plaatsingszones, zoals die in het ontwerp Regioplan zijn opgenomen. Variant 3c bevat 1 wijziging ten opzichte van de plaatsingszones in het Regioplan.

Bij de totstandkoming van de alternatieven die in het MER zijn onderzocht, is in eerste instantie uitgegaan van de plaatsingszones uit het ontwerp Regioplan (varianten die zijn aangeduid met een 'b' in tabel 3.2). Het definitieve Regioplan was toen nog niet gereed. Lopende het MER onderzoek bleek dat de plaatsingszones uit het ontwerp Regioplan vanwege de vele hoogtebeperkingen, die gelden in het plangebied van Windpark Zeewolde,

onvoldoende ruimte boden voor een financieel haalbaar project. Tevens heeft de Commissie voor de m.e.r. haar zorgen geuit over de plaatsingszones parallel aan de Oostvaardersplassen, welke een barrièrewerking op vogeltrek zouden hebben. Door haaks op de Oostvaarderplassen lijnen windturbines op te stellen in plaats van parallel wordt de barrièrewerking op van/naar de Oostvaardersplassen voorkomen. In overleg met de provincie Flevoland zijn daarom de met een a aangeduide alternatieven uit tabel 3.2 ontwikkeld. In deze alternatieven zijn ook windturbines buiten de plaatsingszones van het ontwerp-Regioplan geprojecteerd. Alternatief 3c is een alternatief waarbij slechts één lijnopstelling voor nieuwe windturbines is aangepast ten opzichte van het Regioplan.

Tabel 3.2 Overzicht van alternatieven

Alternatief	Plaatsingszone	Aantal turbines	Geïnstalleerd vermogen* (MW)	Turbine-grootte	Tussena fstand* **	Tiphoogt e (max)*	
1	a	Regioplan	116	391,7	middel	3D/4D	200
	b	Ontwerp-Regioplan	115	390,2			
2	a	Regioplan	86	318,7	groot	4D/5D	223
	b	Ontwerp-Regioplan	86	325,0			
3	a	Regioplan	98	331,1	middel	4D/5D	200
	b	Ontwerp-Regioplan	100	339,2			
	c	Regioplan - aanpassing één lijn	99	334,4			
4	a	Regioplan	104	341,6	klein	4D/5D	149
	b	Ontwerp-Regioplan	105	344,9			

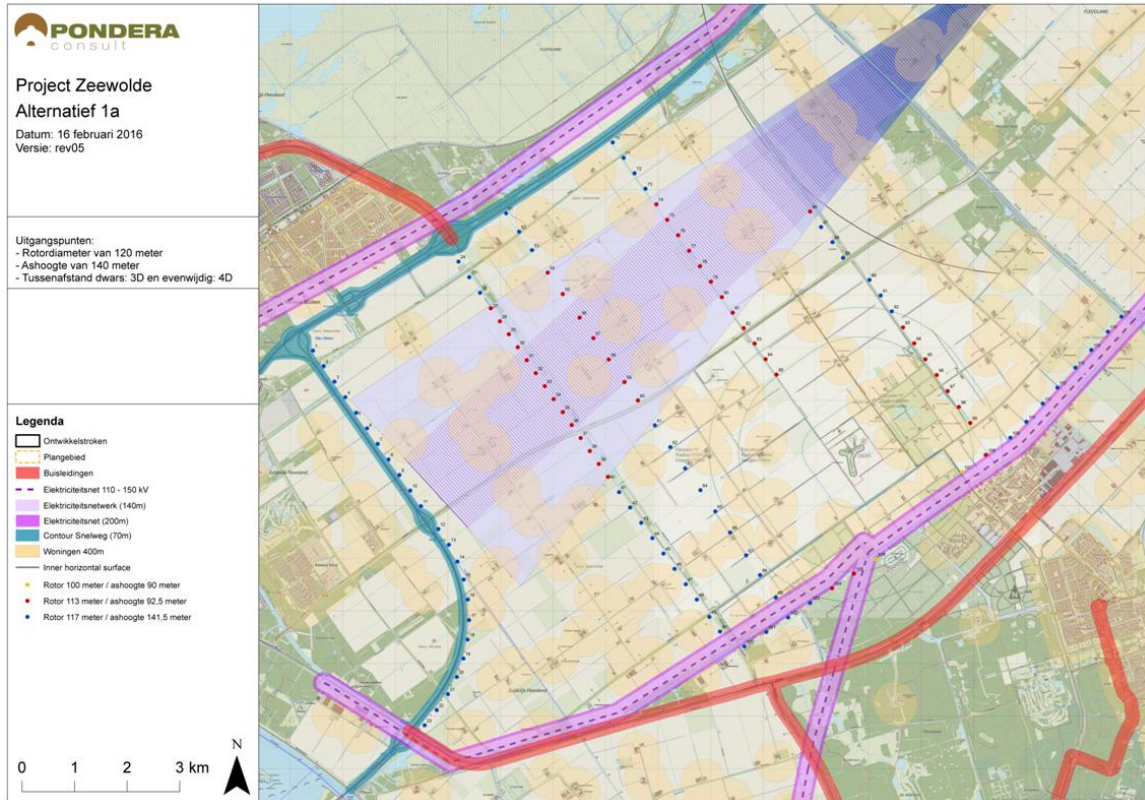
* Onder hoogtebeperking turbines met andere afmetingen.

** Op basis van de referentieturbines gehanteerd in dit MER.

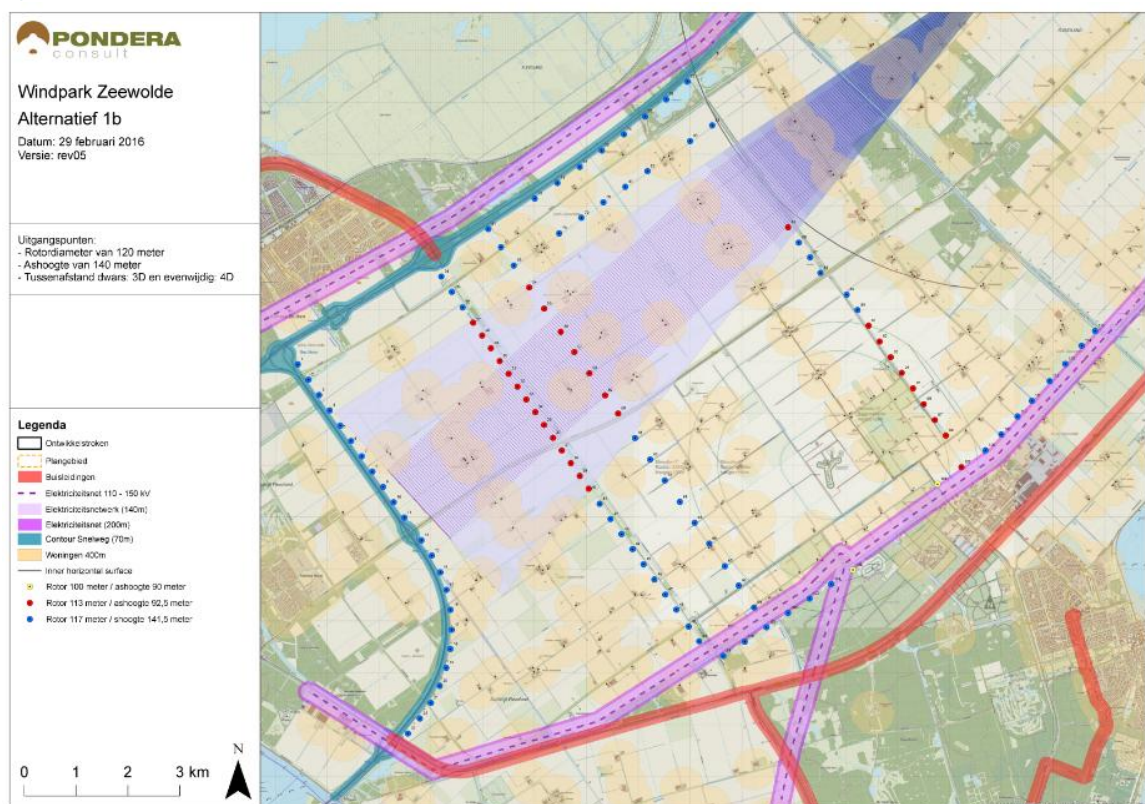
*** Dwars en verlengde heersende windrichting.

In de figuren 3.6 tot en met 3.14 zijn de verschillende windturbineopstellingen die in het MER zijn onderzocht (de alternatieven) weergegeven.

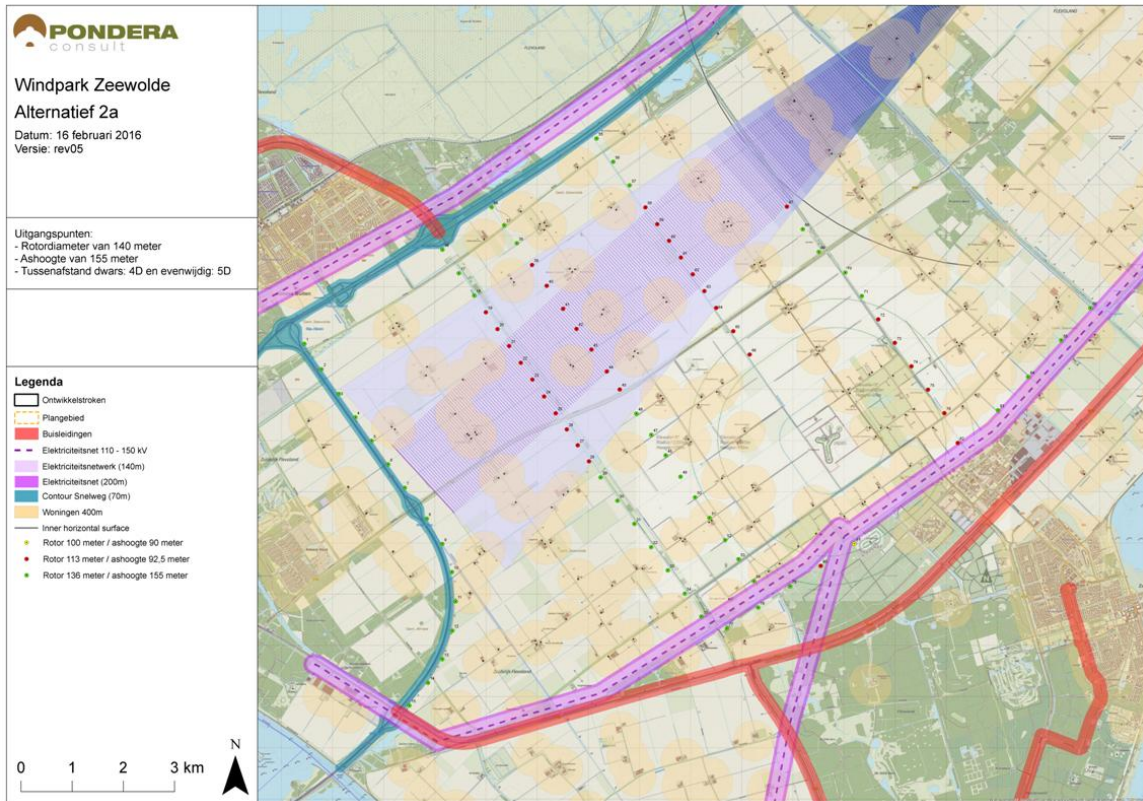
Figuur 3.6 Alternatief 1a

Figuur 3.7 Alternatief 1b

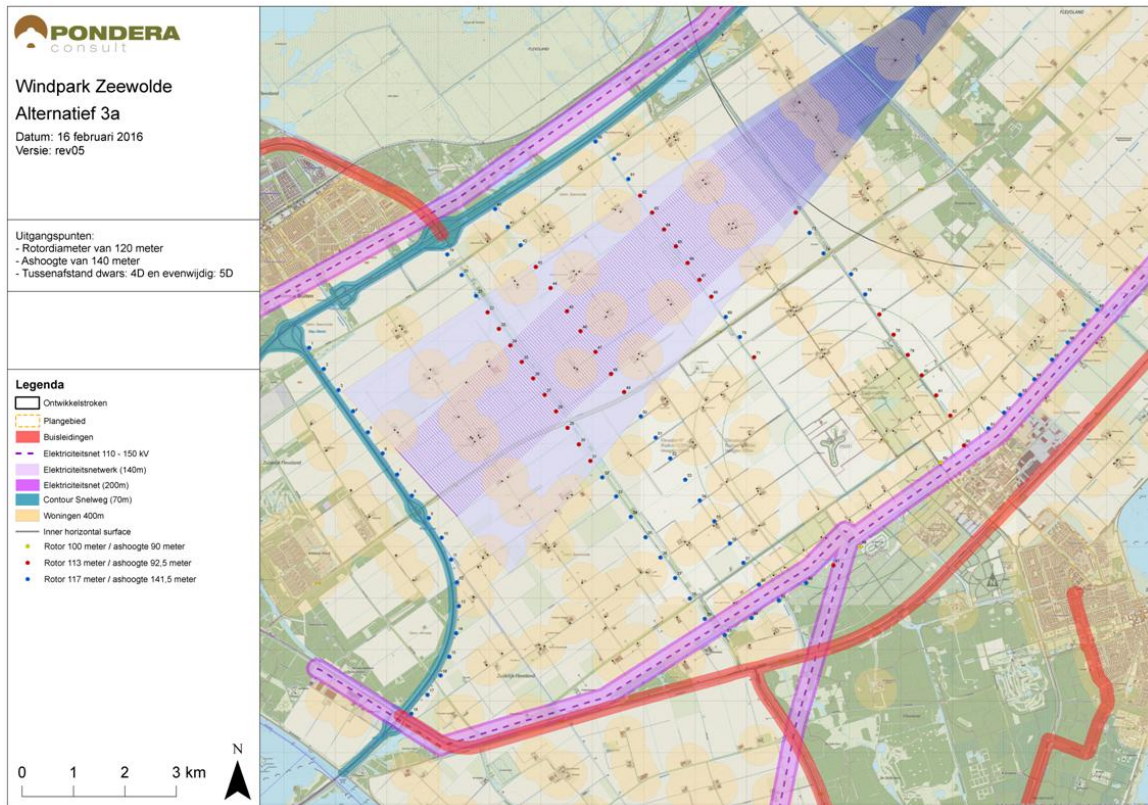
Figuur 3.8 Alternatief 2a

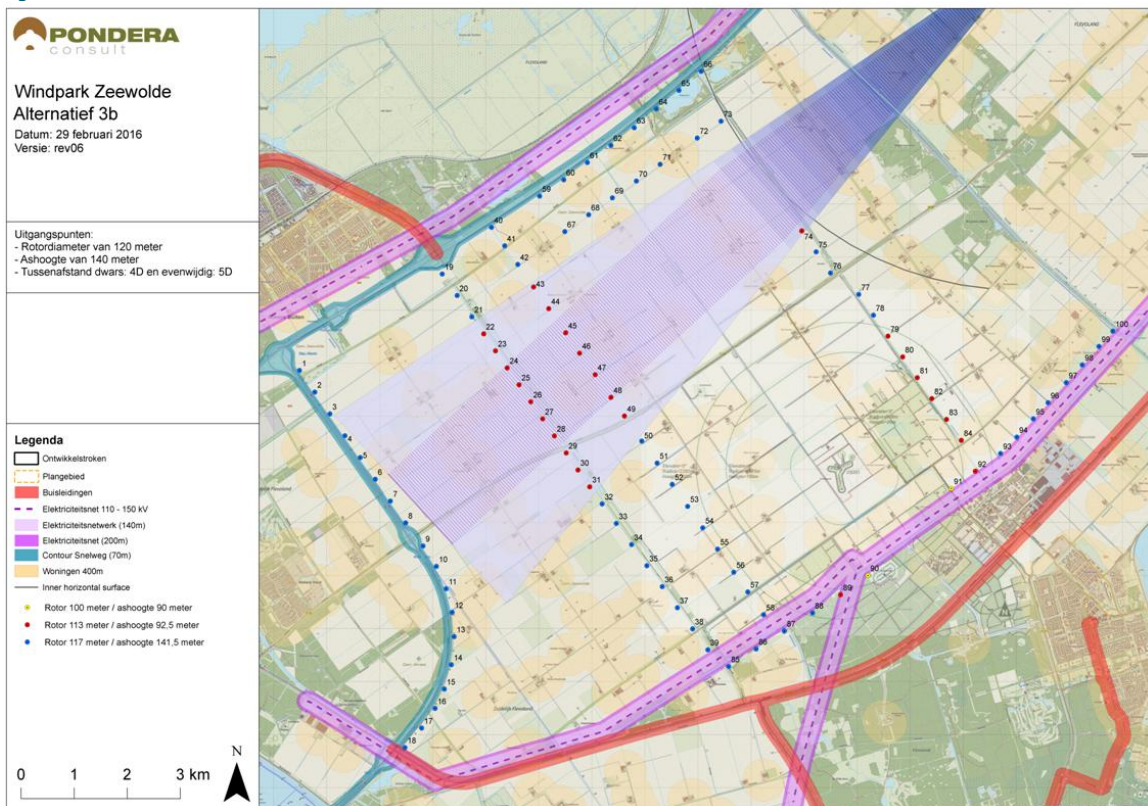
Figuur 3.9 Alternatief 2b

Figuur 3.10 Alternatief 3a

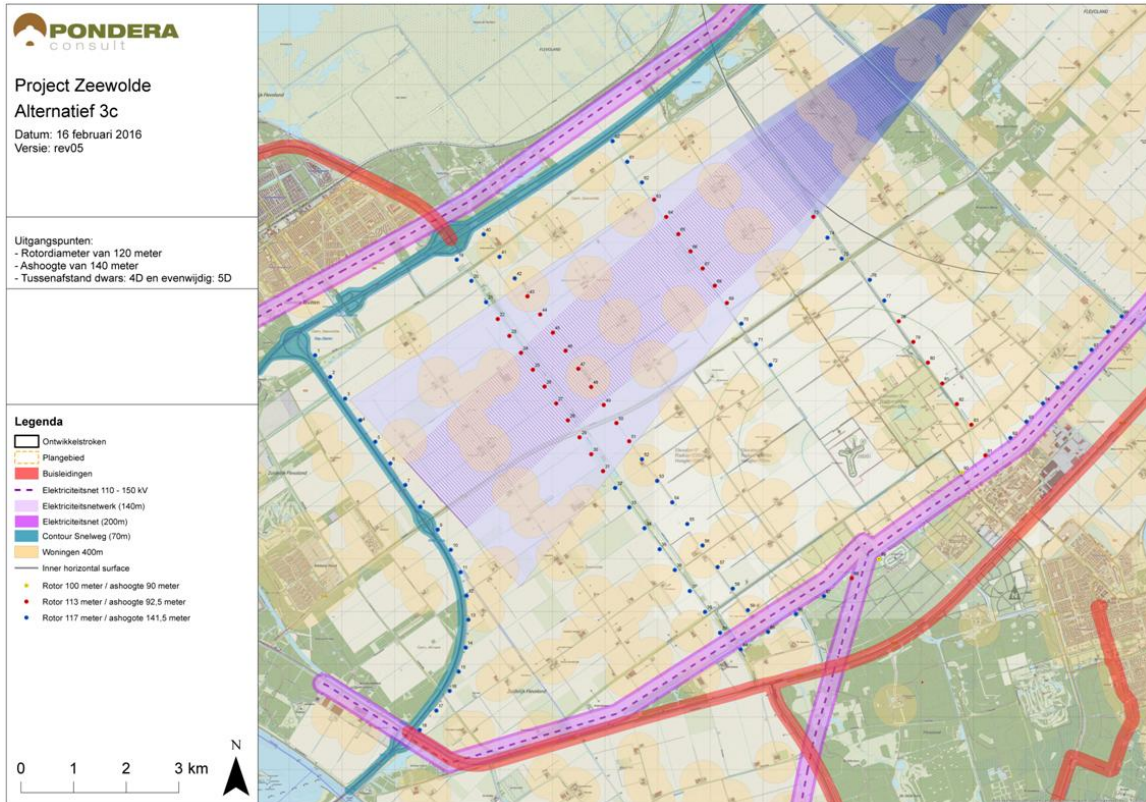

Figuur 3.11 Alternatief 3b

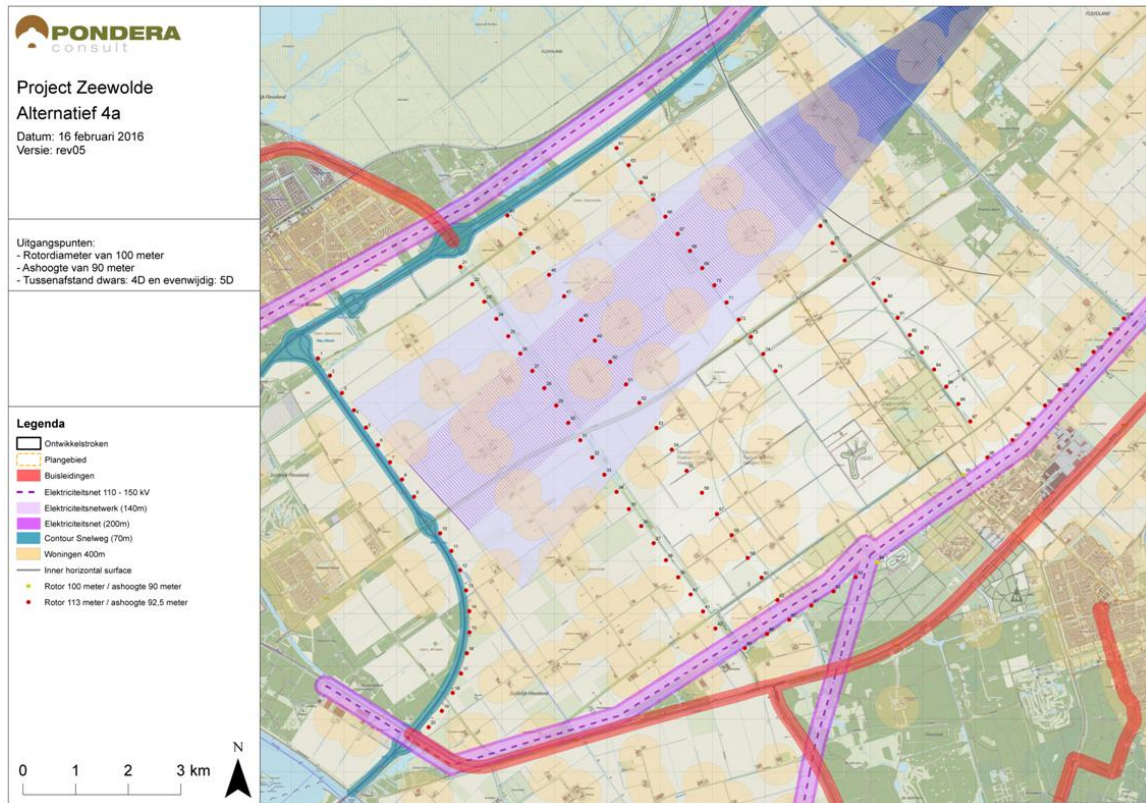

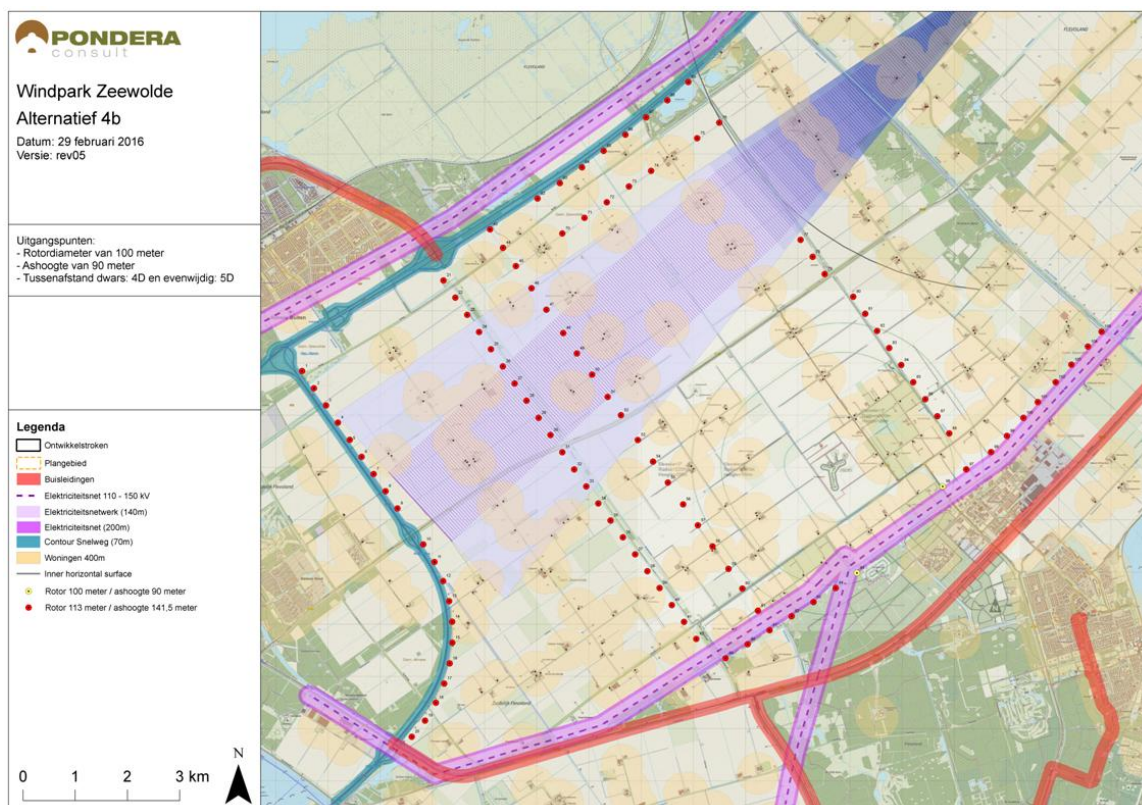
Figuur 3.12 Alternatief 3c

Figuur 3.13 Alternatief 4a

Figuur 3.14 Alternatief 4b

3.4.2 Resultaten milieubeoordeling

De hiervoor in paragraaf 3.3 beschreven alternatieven zijn beoordeeld op milieueffecten. Om de effecten van de alternatieven per aspect te kunnen vergelijken, zijn alle 9 alternatieven op basis van een +/- schaal beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie (dat is de huidige situatie en de autonome ontwikkeling).

De effectbeoordeling laat zien dat alle alternatieven milieugevolgen kennen. Voor een aantal aspecten zijn de gevolgen van de alternatieven vergelijkbaar (niet onderscheidend), voor een aantal aspecten scoort alternatief 2a het beste (bijvoorbeeld elektriciteitsopbrengst) en voor andere aspecten is dit weer het geval voor alternatief 1a of 3a. De verschillen tussen de alternatieven zijn vooral ingegeven door het verschil in aantal turbines, de verschillende afmetingen van de turbines en de daaraan gerelateerde afstand tussen turbines en de plaatsingszones.

In tabel 3.3 zijn de milieugevolgen voor alle onderzochte alternatieven samengevat. Voor de vergelijking van de inrichtingsalternatieven voor het windpark zijn vooral de aspecten waarvoor de milieueffecten verschillend zijn relevant (de gevolgen voor de overige aspecten zijn immers ongeveer gelijk), deze zijn in tabel 3.3 opgenomen. De referentiesituatie vormt de basis voor de vergelijking van de alternatieven, daarom scoort de referentiesituatie op alle milieuaspecten een '0' (neutraal). Voor de leesbaarheid van de tabel is de referentiesituatie niet in de tabellen opgenomen.

Op basis van tabel 3.3 is de conclusie gerechtvaardigd dat er relatief weinig verschil bestaat tussen de alternatieven. De beoordeling laat zien dat:

- de a-alternatieven over het algemeen beter scoren dan de b-alternatieven;
- alternatieven met minder turbines, minder milieueffecten laten zien dan alternatieven met meer turbines;
- grotere windturbines duidelijk meer duurzame energie opwekken dan kleinere turbines, zonder dat de toepassing direct gepaard gaat met een (evenredige) toename van milieueffecten.

Tabel 3.3 Effectbeoordeling van alternatieven zonder mitigatie (met uitzondering van geluid is na mitigatie)

Aspecten	Beoordelingscriteria	1a	1b	2a	2b	3a	3b	3c	4a	4b
Geluid (na mitigatie)	Aantal geluidgevoelige objecten binnen $L_{den} = 37-42$ dB	-	--	--	--	-	-	1)	-	-
	Aantal geluidcontouren $L_{den} = 42-47$ dB	-	-	--	--	-	-	1)	--	-
Slagschaduw (zonder mitigatie)	Aantal gehinderden	-	--	--	--	-	-	1)	-	-
	Geluidbelasting op Stillegebied	+	+	+	+	+	+	1)	+	+
	Aantal woningen binnen de 6-uur/jaar contour	-	-	+	+	-	-	-	+	+
	Aantal woningen binnen de 15-uur/ jaar contour	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Flora en fauna (zonder mitigatie)	<i>Beschermde gebieden</i>									
	Natura 2000-gebieden	-	--	--	--	--	--	-	--	--
	NNN	-	--	-	-	-	--	-	-	-
	Akkerfaunagebieden	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cultuurhistorie en archeologie	<i>Beschermde soorten</i>									
	vogels	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	vleermuizen	-	--	-	-	-	--	-	-	--
	overige soorten	-	--	-	-	-	--	-	-	--
Landschap	Aantasting archeologische waarden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Aantasting cultuurhistorische waarden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Landschap	<i>Criteria m.b.t. effecten op bestaande landschappelijke waarden</i>									
	Openheid en horizonbeslag	0	0	+	+ / ++	+	+	+	0 / +	0 / +
	Aansluiting op de landschappelijke structuur	++	++	++	++	++	++	++	++	++
	<i>Criteria m.b.t. effecten op de opstelling als herkenbaar en samenhangend geheel</i>									
	Regelmatig beeld	+	+	0	0	+	+	+	++	++
	Herkenbaarheid opstelling en interferentie	++	++	++	++	++	++	++	++	++
	<i>Criteria m.b.t. effecten op waarneming en beleving</i>									
Zichtbaarheid	-	-	- / -	- / -	-	-	-	-	-	-
invloed op de visuele rust	0 / +	0 / +	+ / ++	+ / ++	+	+	+	+	+	
Waterhuishouding en bodem	Verlichting	-	--	-	--	--	--	-	- / 0	- / 0
	Grondwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Oppervlaktewater	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hemelwaterafvoer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhuishouding en bodem	Bodemkwaliteit	0	0	0	0	0	0	-	0	0

Tabel 3.3 (Deel 2) Effectbeoordeling van alternatieven vóór mitigatie (nbn=niet nader bepaald)

Aspecten	Beoordelingscriteria	1a	1b	2a	2b	3a	3b	3c	4a	4b
Veiligheid	Bebouwing	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Wegen, waterwegen en spoorwegen	0	0	0	-	0	0	0	0	0
	Industrie en risicovolle inrichtingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onder- en bovengrondse risicovolle transportleidingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Hoogspanningslijnen	-	--	-	-	0	0	0	-	-
	Dijklichamen en waterkeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruimtegebruik	Landbouw	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Straalpaden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elektriciteits-opbrengst en vermeden emissies (zonder mitigatie)	Elektriciteitsproductie	++	++	++	++	+	+	+	+	+
	CO ₂ -emissie reductie	++	++	++	++	+	+	+	+	+
	NO _x -emissie reductie	++	++	++	++	+	+	+	+	+
	SO ₂ -emissie reductie	++	++	++	++	+	+	+	+	+

1. Voor alternatief 3c bestaat geen reële mogelijkheid tot mitigatie met geluidmodi om op alle woningen van derden aan de wettelijke norm te voldoen.

3.5 Voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief (VKA) is de opstelling van de windturbines die op basis van het MER en na het afwegen van alle betrokken belangen door de rijksoverheid wordt gekozen als de windturbineopstelling die juridisch-planologisch wordt mogelijk gemaakt in het inpassingsplan en waarvoor de initiatiefnemer vergunning kan aanvragen.

Naast milieuarargumenten spelen ook andere afwegingen en belangen een rol bij de keuze voor het VKA. Voor windpark Zeewolde waren de volgende overige factoren vooral bepalend bij de keuze voor het VKA:

- de aanwijzing van de plaatsingszones in het Regioplan;
- de hoogtebeperkingen als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad;
- een financieel uitvoerbaar project.

3.5.1 Beschrijving voorkeursalternatief

Het Rijk heeft in nauw overleg met provincie Flevoland, gemeenten Almere en Zeewolde en de initiatiefnemer de keuze gemaakt voor een VKA dat is gebaseerd op alternatief 3a. De knelpunten die uit de effectbeoordeling in het MER naar voren kwamen zijn zo veel als mogelijk opgelost (zie de beoordeling van milieuaspecten in hoofdstuk 5). De lijnopstellingen van windturbines die deel uitmaken van het VKA zijn op kaart weergegeven in figuur 3.15.

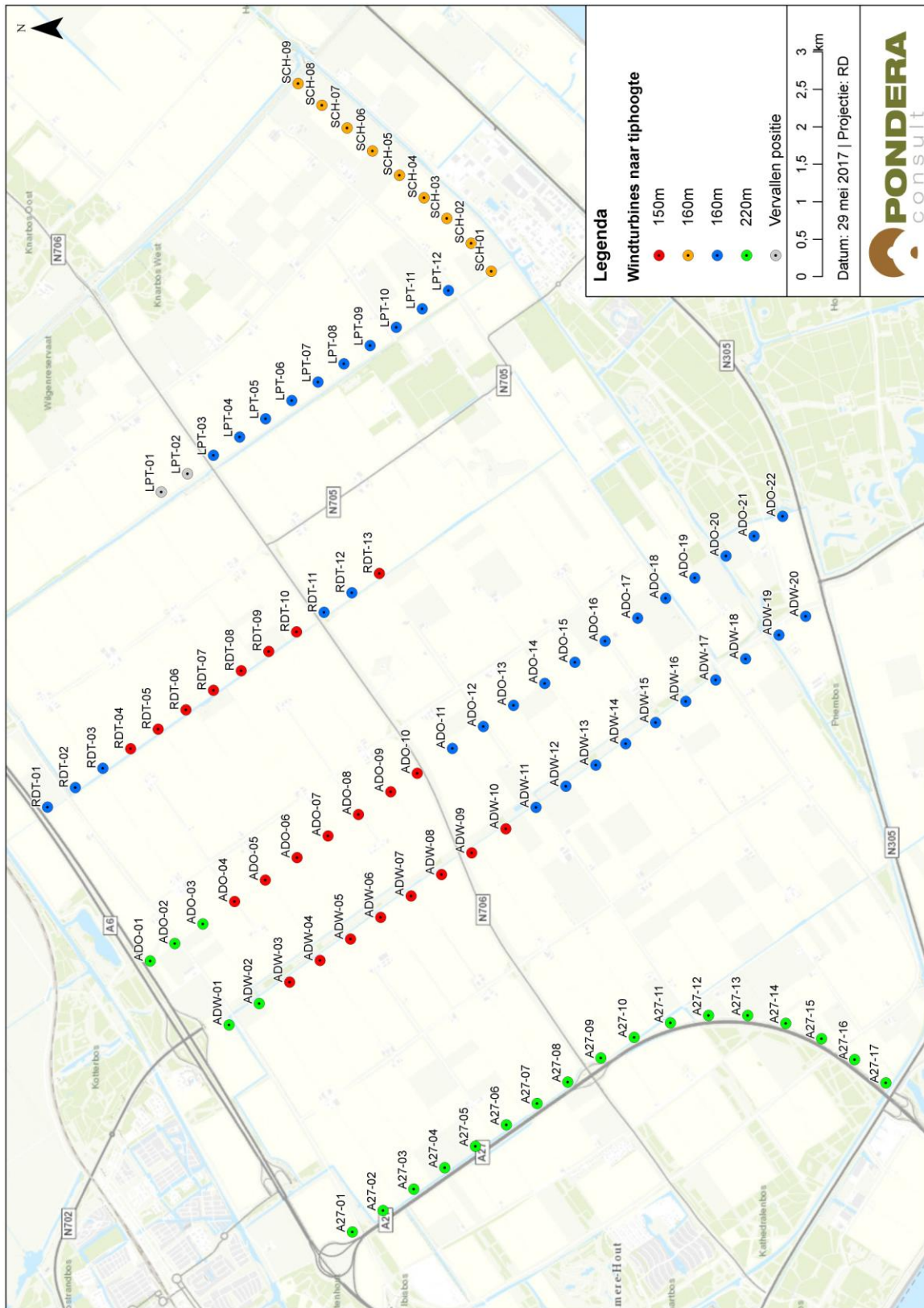
Het VKA bestaat uit 91 turbines met een variërende tiphoogte. Windturbines op de plaatsingszones Lijn A27 (A27-01 t/m A27-17), Adelaarstocht West (ADW-01 & ADW-02) en Adelaarstocht Oost (ADO-01 t/m ADO-03) hebben een tiphoogte van 220 meter met een zo groot mogelijke rotordiameter om de elektriciteitsopbrengst te maximaliseren. Dit wijkt af van de tiphoogte van deze turbines in alternatief 3a. De hoogte van deze windturbines is bepaald in overleg met de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL). De windturbines die zijn

geprojecteerd onder de aanvlieg- en landingsroute van luchthaven Lelystad hebben een maximale bouwhoogte (tiphoogte) van 150 meter (ten opzichte van het maaiveld) en voldoen daarmee aan het Luchthavenbesluit Lelystad (146,3 meter ten opzichte van N.A.P.). De overige turbines hebben een tiphoogte van 160 meter, conform toegestane hoogtes bij het vliegveld Lelystad.

De turbines staan in de regel in lijnopstellingen met een tussenafstand van circa vier keer de rotordiameter. Voor een aantal deelopstellingen is voor een andere tussenafstand gekozen. Zo is voor het Adelaarstracé-Oost aansluiting bij de perceelgrenzen gezocht.

Vanwege de eisen vanuit LVNL en ILT ten behoeve van de luchthaven Lelystad zijn twee posities uit het VKA komen te vervallen. Het gaat om turbines LPT-01 en LPT-02. Deze posities zijn op figuur 3.14 met grijs weergegeven. Het VKA bestaat daardoor uit 91 turbines in plaats van 93 windturbines zoals in het MER is opgenomen. Voor alle milieuaspecten betekent het vervallen van deze twee turbine posities ten opzichte van het eerder beschreven VKA een lokale verbetering van de milieueffecten ten opzichte van het VKA zoals dat in het MER is beschreven. Voor het totale windpark leidt dit niet tot een andere beoordeling van de milieueffecten.

Figuur 3.15 Opstelling windturbines VKA (bron: MER Pondera Consult)

3.5.2 Herstructureringsstermijn

Achtergronden

De herstructureringsopgave maakt deel uit van het project. Nadat de nieuwe windturbines zijn gerealiseerd, worden binnen vijf jaar de bestaande turbines verwijderd. Deze periode van vijf jaar waarin de bestaande windturbines en de nieuwe windturbines gelijktijdig in werking zijn heet de dubbeldraaitermijn. De bouwperiode bedraagt ten hoogste twee jaar en maakt deel uit van de herstructureringsperiode. De bouwperiode en de dubbeldraaitermijn tezamen zijn de zogenoemde herstructureringsstermijn. De herstructureringsstermijn bedraagt hiermee ten hoogste zeven jaar. Deze periode is vanuit bedrijfseconomisch oogpunt noodzakelijk. De particuliere eigenaren van solitaire windturbines hebben, om de herstructureringsstermijn te kunnen betalen, financiële middelen nodig. Deze moeten worden opgebracht door de bestaande solitaire windturbines voor een bepaalde tijd nog in exploitatie te houden. Op basis van de door de particuliere eigenaren van solitaire windturbines aangeleverde bedrijfsgegevens is door de minister van EZ (in samenspraak met de gemeente en provincie) een termijn van vijf jaar bepaald. Van belang daarbij is dat ook gedurende deze termijn voldaan wordt aan de wettelijke normen voor bijvoorbeeld geluid- en slagschaduwhinder en dat uit het ecologisch onderzoek is gebleken dat zich geen knelpunten voordoen (zie hierna).

Milieueffecten

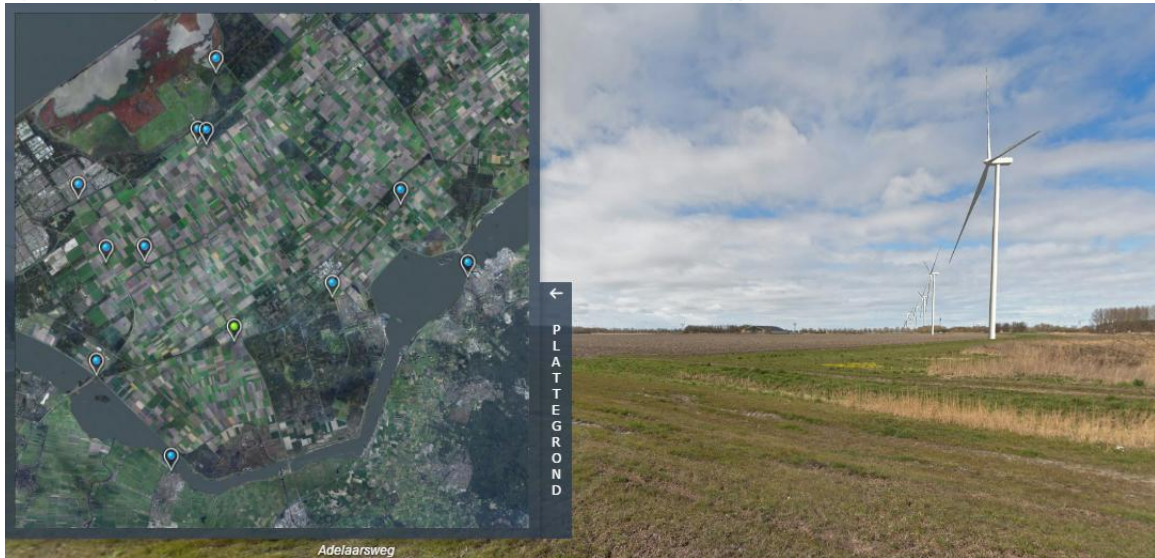
Gedurende de herstructureringsperiode zijn er meer negatieve milieueffecten dan in de huidige- en de eindsituatie. Dit is logisch nu er in de herstructureringsperiode meer turbines in het gebied aanwezig zijn. Ook in de herstructureringsprocedure wordt aan alle wettelijke normen voldaan.

In het MER zijn de totale milieueffecten tijdens de herstructureringsperiode onderzocht. Hier zijn geen onoverkomelijke knelpunten gerelateerd aan de herstructureringsperiode uit naar voren gekomen. Derhalve zal een bepaalde volgordelijkheid van sanering geen milieuwinst kunnen geven. Een uitzondering hierop is het aspect natuur. Voor het aspect 'natuur' schrijft het inpassingsplan voor dat de nieuwe windturbines binnen (de invloedssfeer) van het NNN-gebied pas mogen worden geplaatst, wanneer de bestaande windturbines in dat gebied zijn verwijderd. Dezelfde regeling is opgenomen voor het specifieke optimaal foerageergebied van de blauwe kiekendief om negatieve effecten op deze vogelsoort te voorkomen. In hoofdstuk 6 van deze plandoelstelling wordt hier nader op ingegaan.

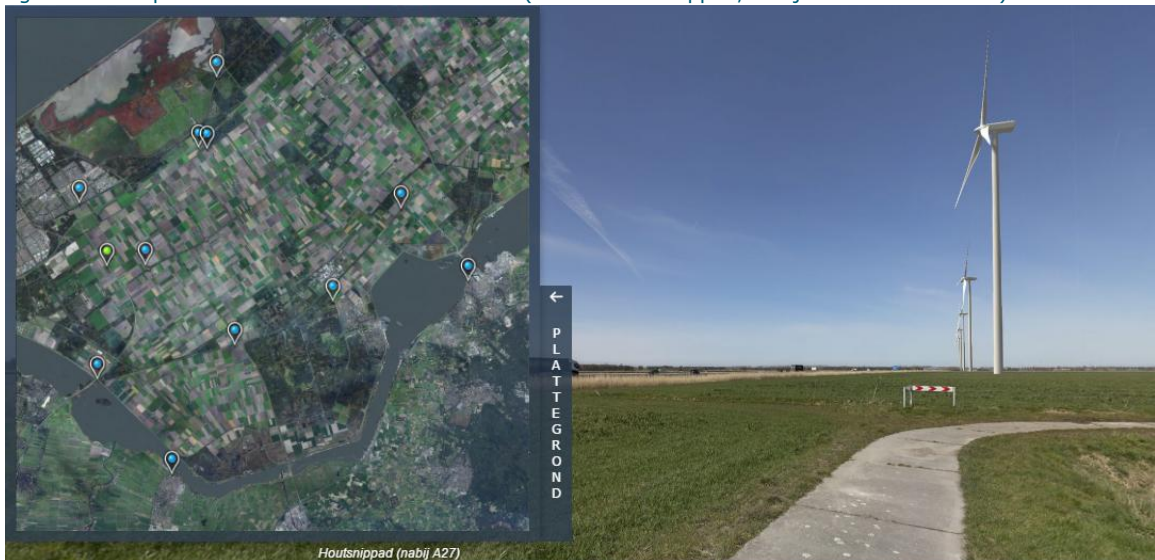
3.5.3 Impressies van het voorkeursalternatief

In deze paragraaf zijn impressies opgenomen vanaf standpunten in het gebied van de referentiesituatie en de plansituatie. De impressies komen uit het 3D-model waarmee tevens de landschappelijke beoordeling van het MER is gedaan. Gedurende de looptijd van de ruimtelijke procedure wordt dit 3D-model beschikbaar gesteld op de website van de initiatiefnemer: www.windparkzeewolde.nl/viewer.

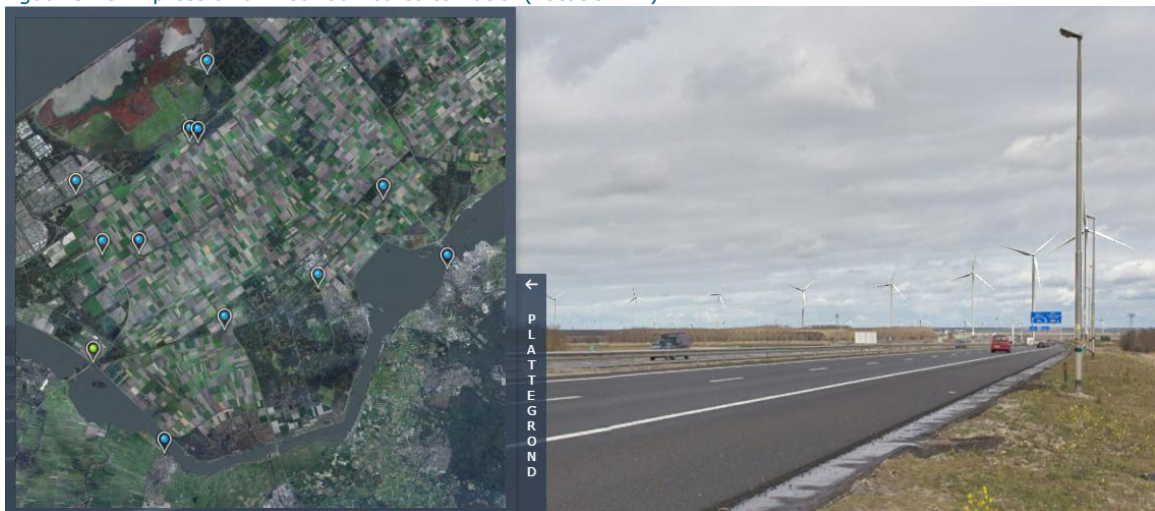
Figuur 3.16 Impressie van het voorkeursalternatief (Locatie Adelaarsweg)

Figuur 3.17 Impressie van het voorkeursalternatief (Locatie Houtsnippad, nabij A27 en Oosterwold)

Figuur 3.18 Impressie van het voorkeursalternatief (Locatie A27)

Figuur 3.19 Impressie van het voorkeursalternatief (Locatie Praamweg, nabij A6)

3.6 Vertaling naar het inpassingsplan

De opstelling van het VKA wordt in dit inpassingsplan van een passende juridisch-planologische regeling voorzien. Dat houdt het volgende in:

- de turbineposities uit het VKA worden van een passende bestemming voorzien. Daarbij worden de (minimale en maximale) afmetingen van de beoogde windturbines in de planregeling verankerd. Op welke wijze dit is gedaan, wordt beschreven in hoofdstuk 6 van deze plantoelichting;
- Deze passende bestemming biedt voldoende flexibiliteit om bij de keuze van het turbintype optimaal gebruik te maken van (innovatieve) ontwikkelingen in de markt. Met deze flexibiliteit is ook rekening gehouden in het MER (zie hiervoor). De mate van flexibiliteit is onderdeel van de planregeling die in hoofdstuk 6 nader wordt toegelicht.

3.6.1 Aanpassen middengolfstation

Middenin het plangebied staat een middengolfstation voor commerciële radio-uitzendingen. Het middengolfstation heeft in het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde de bestemming Bedrijf - Nuts. Dit middengolfstation is in eigendom van NOVEC en heeft anno 2017 nog één actieve gebruiker. De eigenaar van het middengolfstation in Zeewolde heeft het voornemen om per 1 september 2017 de exploitatie ervan te beëindigen en het middengolfstation vervolgens te ontmantelen. Dit voornemen is schriftelijk gemeld aan de minister van EZ. Hierop is in dit inpassingsplan de bestemming van het middengolfstation te komen vervallen, zodat het middengolfstation en de huidige planologische beperkingen die daaruit voortvloeien, geen belemmering vormen voor de realisatie van het voornemen.

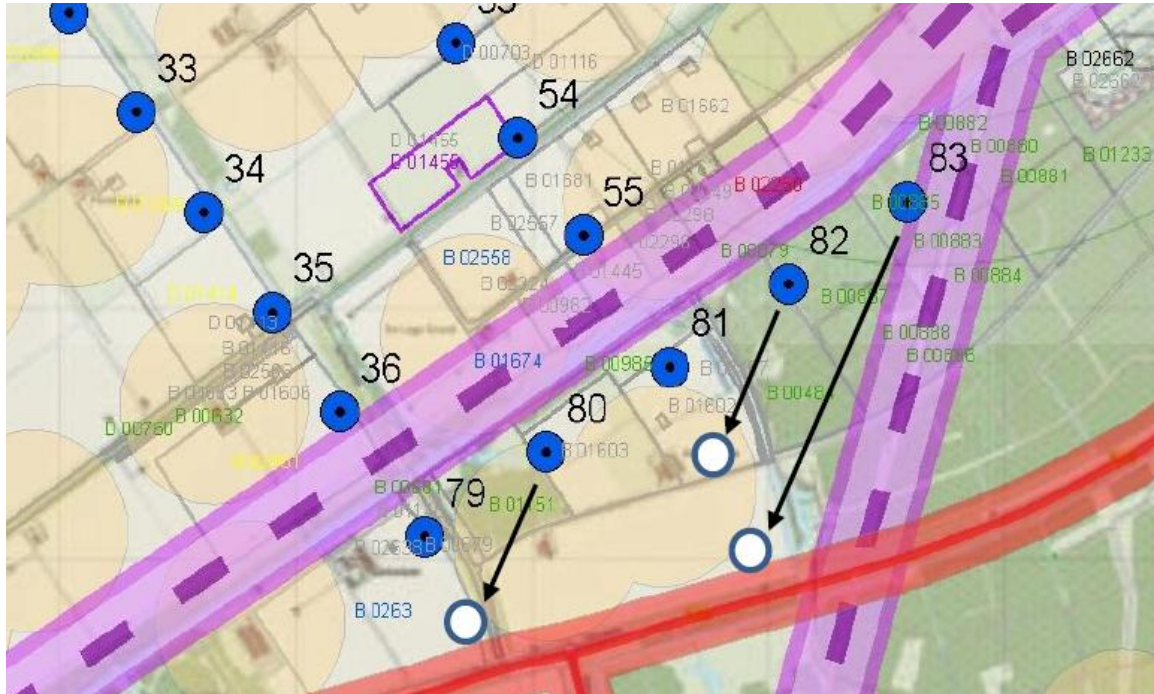
Binnen het huidige terrein van het middengolfstation is het onderstation van het windpark Zeewolde gepland. Hiervoor wordt een aparte bestemming opgenomen.

3.6.2 Ecologie

In het VKA is gekozen om een aantal windturbines te bouwen op gronden die deel uitmaken van het NNN (Nederlands Natuur Netwerk, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)). Het betreft een aantal turbineposities (ADW-19, ADW-20, ADO-20, ADO-21 en ADO-22) in het gebied Kop van Horsterwold. Voor dit gebied is in 2015 vergunning verleend voor het realiseren van natuurontwikkeling. De turbines zijn gepositioneerd in het verlengde van de beide Adelaarstracés. Deze opstelling heeft de voorkeur boven de alternatieven (zie tevens hoofdstuk 15 van het MER) omdat deze opstelling geen barrièrewerking langs de Oostvaardersplassen kent, niet in bestaand bosgebied wordt geplaatst en geen knelpunten op het gebied van externe veiligheid en landschap oplevert.

Het gebied is voorts nog niet ingericht als natuurgebied. Daardoor worden geen natuurwaarden aangetast. De natuurontwikkeling kan rondom de nieuwe turbineposities vorm gegeven worden.

Figuur 3.20 Schematische weergave van de oplossingsrichting van de knelpunten ecologie bij de aansluiting Adelaarstracés en Bosruiterweg

Ondanks het verlies aan areaal NNN-gebied is de komst van deze windturbines vanuit de hiervoor genoemde overwegingen aanvaardbaar. Uit het ecologisch is een aantal voorwaarden naar voren gekomen waarmee in het inpassingsplan rekening moet worden gehouden. In het bijzonder gaat het om de noodzaak om over te gaan tot het compenseren van maximaal 0,4 ha areaal aan natuurgebieden die deel uitmaken van de NNN en de volgorde van het saneren van bestaande windturbines nabij natuurgebieden alvorens de nieuwe windturbines gebouwd gaan worden.

De initiatiefnemer heeft een compensatieplan geschreven dat als bijlage V aan deze plantoelichting is gevoegd. Dit compensatieplan voldoet aan de provinciale kaders voor NNN-compensatie. Kort gezegd komt het plan erop neer dat een areaalvergroting van het bestaande natuurgebied op de locatie 'Hollandse Hout Zuid' plaatsvindt. Het gaat om 9.914 m² van het beheertypen N16.02 Vochtig bos met productie en 1.577 m² van het beheertype N14.03 Haagbeuken- en essenbos. Dit gebied is al voorzien van een passende regeling in de ter plaatse geldende beheersverordening. Voor het overige is sprake van de noodzaak voor een beperkte kwalitatieve compensatie op de locatie Ibisweg-west. Dit betreft het verbeteren van het bestaande natuurgebied. Het opnemen van een nieuwe bestemming voor beide compensatielocaties in dit inpassingsplan is daarom niet nodig gebleken.

3.6.3 Waterhuishouding en bodem

De aanleg van de nieuwe windturbines met de bijbehorende voorzieningen, zoals onderhoudswegen en de netaansluiting, leiden tot een toename van het verhard oppervlak in het plangebied. De watertoets schrijft voor dat deze toename zal moeten worden gecompenseerd. De wijze waarop die compensatie gaat plaatsvinden is overlegd met het waterschap Zuiderzeeland (de waterbeheerder) en wordt toegelicht in hoofdstuk 5.

4

RUIMTELIJK BELEID EN REGELGEVING

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden het ruimtelijk beleidskader en de relevante wettelijke regelingen beschreven die van toepassing zijn op Windpark Zeewolde. Achtereenvolgens komen het ruimtelijk beleid vanuit het Rijk (paragraaf 4.2), de provincie Flevoland (paragraaf 4.3), de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde (paragraaf 4.4) aan bod. Vanuit regelgeving en het beleidskader gelden enkele randvoorwaarden. Daar waar dat aan de orde is, worden die randvoorwaarden in dit hoofdstuk beschreven en wordt getoetst of (en zo ja onder welke voorwaarden) het Windpark Zeewolde aan die beleidsvoorwaarden kan voldoen. In paragraaf 4.5 wordt uiteengezet waarom het windpark voldoet aan het ruimtelijk beleid en op welke wijze invulling wordt gegeven aan de relevante randvoorwaarden.

4.2 Rijksbeleid

Europese richtlijn 2009/28/EG

De Europese richtlijn 2009/28/EG verplicht Nederland om in 2020 14% van het totale bruto-eindverbruik aan energie afkomstig te laten zijn uit hernieuwbare bronnen (oftewel duurzame energie). Deze Europese verplichting is de basis voor het rijksbeleid ten aanzien van de opwekking en de toepassing van windenergie.

Energieagenda (2016)

De Europese doelstelling van 14% in 2020 is daarbij een eerste stap richting een CO₂-arme economie in 2050 en een beperking van de opwarming van de aarde zoals Nederland heeft afgesproken in het Klimaatakkoord van Parijs (2015 United Nations Climate Change Conference, Parijs). Een eerste uitwerking van de route naar een CO₂-arme economie is vastgelegd in de energieagenda 2016 van het kabinet "Naar een CO₂-arme energievoorziening" waarin onder andere uiteen wordt gezet dat er in toekomst nog veel meer duurzame energie –inclusief Wind op land- is voorzien.

Structuurvisie Infrastructuur & Ruimte (2012)

De Structuurvisie Infrastructuur & Ruimte (SVIR) bevat het ruimtelijk beleid van het Rijk als opvolger van de Nota Ruimte (2004). De SVIR is op 13 maart 2012 vastgesteld.

Het ruimtelijk rijksbeleid voor windenergie richt zich op grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Rijk en provincies zorgen voor het ruimtelijk mogelijk maken van de doorgroei van windenergie op land tot minimaal 6.000 MW in 2020, zoals is aangegeven in het Energieakkoord (2013).

Niet alle delen van Nederland zijn geschikt voor grootschalige opwek van windenergie. Het Rijk heeft in de SVIR gebieden op land aangegeven die hiervoor kansrijk zijn op basis van de combinatie van landschappelijke en natuurlijke kenmerken, evenals de gemiddelde windsnelheid (zie figuur 4.1). Binnen deze gebieden heeft het Rijk in samenwerking met de provincies locaties voor grootschalige windenergie aangewezen. Hierbij zijn ook de bestaande provinciale concentratielocaties voor windenergie betrokken. Deze gebieden zijn nader uitgewerkt in de structuurvisie 'Windenergie op land' (zie hierna).

Figuur 4.1 Overzichtsk kaart windrijke gebieden Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Nationaal Energieakkoord (2013)

De wens om onze energievoorziening te verduurzamen leeft breed in de politiek en samenleving. Dit blijkt onder meer uit de brede steun voor de Tweede Kamermotie Verburg/Samson van 26 april 2011 gericht op de totstandkoming van een 'Nationaal Energietransitie Akkoord'. Het kabinet heeft dit onder meer vertaald in het streven om in internationaal verband in 2050 een volledig duurzame energievoorziening te realiseren (zie hiervoor). De maatschappelijke wens komt op vele manieren tot uitdrukking, zoals ook bij het initiatief Nederland Krijgt Nieuwe Energie, dat aandrang op de vorming van dit akkoord.

Tegen deze achtergrond heeft de SER de handschoen opgenomen voor de totstandkoming van een Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei door zijn platformfunctie hiervoor aan te bieden en het proces te faciliteren. Dit gebeurde in zijn advies 'Naar een Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei' dat op 16 november 2012 werd vastgesteld. Uiteindelijk is het Nationaal Energieakkoord op 6 september 2013 door alle 47 partijen (waaronder overheden, bedrijven milieu- en natuurorganisaties) ondertekend.

Partijen leggen in dit Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei de basis voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Rijk en provincies hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over het realiseren van 6.000 MW operationeel windvermogen in het jaar 2020. Deze afspraken, waarin deze prestatieafspraken zijn verbonden aan provinciale ruimtelijke regie, is ambitieus en is in het Nationaal Energieakkoord gerespecteerd en overgenomen als één van de subdoelen om de 14% duurzame energie in 2020 te realiseren.

Structuurvisie Windenergie op land (SvWOL)

Het rijksbeleid voor windenergie op land is vertaald in de Structuurvisie Windenergie op land (vastgesteld 28 maart 2014). In de SvWOL zijn de door de provincies in het IPO-akkoord aangedragen locaties voor het grootschalig opwekken van windenergie op land opgenomen in de visiekaart inclusief de locatie Zeewolde (zie figuur 4.2).

In de SvWOL zijn tevens aandachtspunten geformuleerd bij het ontwikkelen van windparken in Flevoland waarmee rekening dient te worden gehouden. Voor Zeewolde zijn daarvan de onderstaande genoemde aandachtspunten relevant. In dit inpassingsplan worden deze aandachtspunten geadresseerd;

- Ruimtelijk-visuele impact op de leefomgeving.
- (Externe werking van) Natura 2000, EHS (waarden voor vogels), migratieroute vleermuizen.
- Archeologische waarden.
- Verstoring defensieradar en militair laagvlieggebied helikopters.
- Herstructurering van verouderde windturbines.
- Luchtvaartveiligheid Lelystad Airport.
- RRAAM woningbouw.
- Verstoring zenderpark Zeewolde.

Nadere invulling gebiedskeuze zuidelijk Flevoland

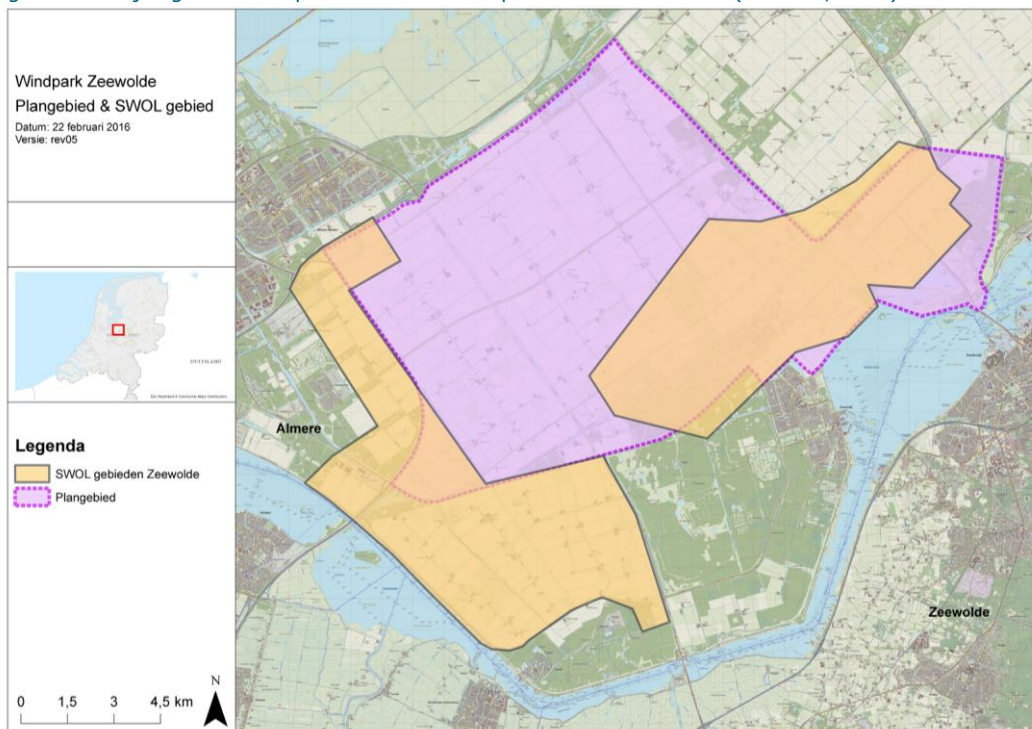
De locatie van Windpark Zeewolde komt grotendeels overeen met het gebied zoals aangewezen in de SvWOL (zie figuur 4.3), maar omvat ook een deel dat niet in de SvWOL is aangeduid. In hoofdstuk 2 van deze plandoelichting is aangegeven waarom de uiteindelijke keuze is gemaakt voor een groter gebied dan eerder in de SvWOL was opgenomen.

Na vaststelling van de SvWOL heeft de provincie Flevoland in het Regioplan de uiteindelijke contouren van het projectgebied vastgelegd (zie hiervoor in hoofdstuk 2). De hoogtebeperkingen rondom Luchthaven Lelystad en het zendstation Zeewolde, waarvan ten tijde van het vaststellen van de SvWOL nog vanuit werd gegaan, bleken bij de nadere invulling in het Regioplan niet meer te gelden. Om deze reden (zie paragraaf 2.3) hebben de ministers de begrenzing van het Regioplan als vertrekpunt voor dit inpassingsplan overgenomen. Het projectgebied is daarmee passend binnen de kaders van het ruimtelijke beleid van Rijk en de provincie Flevoland voor het realiseren van windenergieprojecten op land.

Figuur 4.2 Overzichtskaart locaties Structuurvisie Windenergie op land

Figuur 4.3 Projectgebied Windpark Zeewolde ten opzichte van de SvWOL (Pondera, 2016)

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Radarhinder

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is onder andere een regeling opgenomen om onaanvaardbare verstoring van de werking van radarposten voor Defensie-inrichtingen te voorkomen. In het op de Barro gebaseerde Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) zijn rondom de radarstation AOCs Nieuw Millingen en radarstation Soesterberg toetsingsgebieden aangewezen met een straal van 75 km waarbinnen de mogelijke radarverstoring door windturbines met een tiphoogte van meer dan 90 m en 118 m +NAP moet worden onderzocht. Dit gebied is weergegeven op figuur 4.4. De beoogde tiphoogte van de windturbines bedraagt maximaal NAP +220 m. Het windpark is conform deze regeling getoetst op radarhinder. Deze toetsing is opgenomen in paragraaf 5.8 van de toelichting bij dit inpassingsplan.

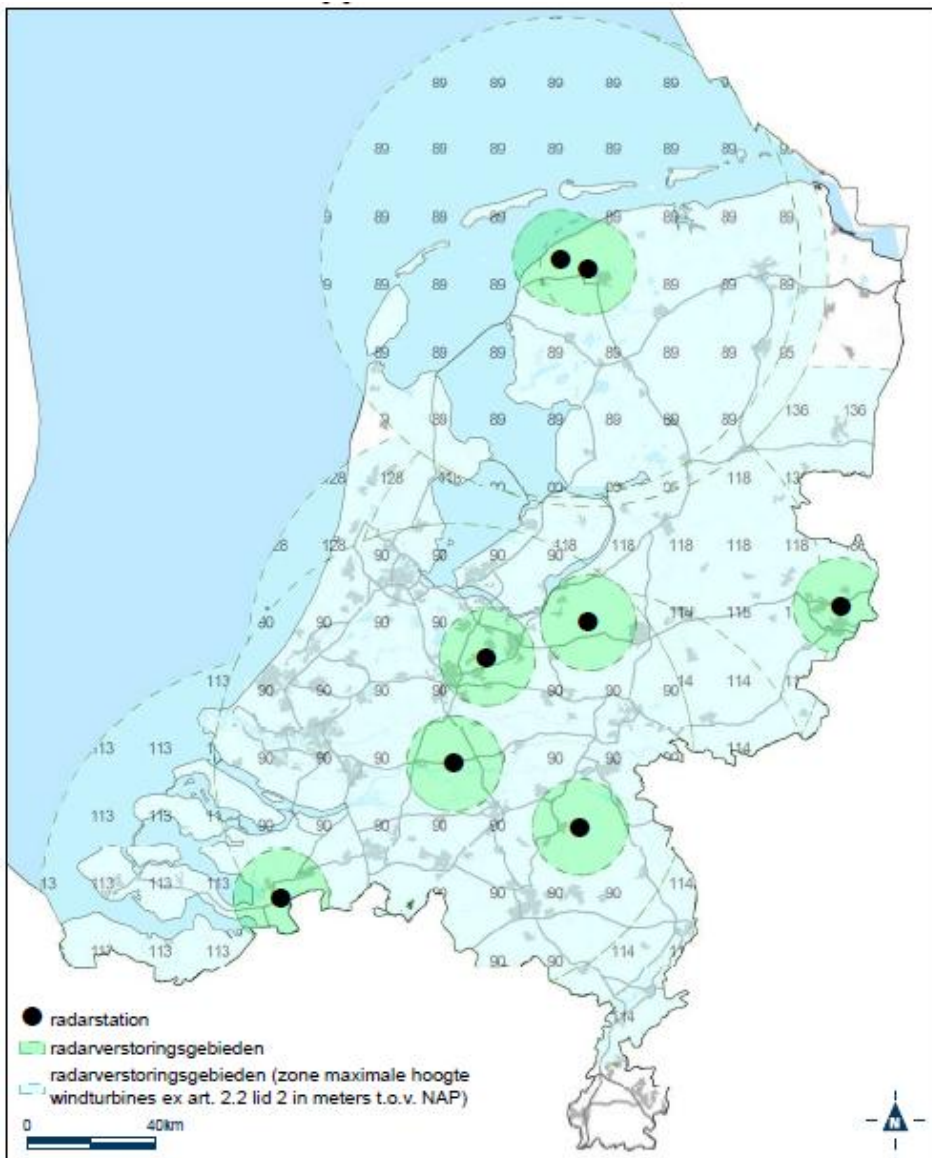
Bouwhoogtebeperkingen rondom antenneparken Defensie

Het Barro stelt tevens bouwhoogtebeperkingen rondom antenneparken van Defensie. In de omliggende obstakelvrije zone mag niet gebouwd worden. Daarbuiten gelden oplopende zones vanaf de rand van het antennepark waarboven niet gebouwd mag worden.

Richtlijn obstakelverlichting

Op grond van internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een richtlijn voor het aanbrengen van obstakelverlichting. Op 15 november 2016 is de circulaire 'Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland' gepubliceerd. Windturbineparken zullen ook aan deze richtlijn moeten voldoen.

Figuur 4.4 Toetsingsgebieden Defensieradar (bron: bijlage 8.4. bij de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening)

Reserveringsgebied hoofdwegen

Ten behoeve van toekomstige uitbreidingen van de hoofdwegeninfrastructuur heeft de minister van IenM in het Barro voor enkele rijkswegen een reserveringsgebied vastgesteld op grond van artikel 2.7.2 Barro. Op grond van artikel 2.7.4 Barro is het opnemen van een nieuwe bestemming waarvoor een omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen' is vereist op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) niet toegestaan.

Voor de Rijksweg A6 die grenst aan het plangebied van dit inpassingsplan is een dergelijk reserveringsgebied vastgesteld. De breedte van het reserveringsgebied bedraagt op grond van artikel 2.7.4 Barro en bijlage 16, detailkaart 82 van de Barro, 34 meter vanaf de buitenste kantstreep van de weg, zie figuur 4.5. Hoewel de reserveringsverplichting uit het Barro en de Barro formeel niet van toepassing is op een inpassingsplan¹, moet vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening hieraan wel aandacht worden besteed. Bij het toekennen van de nieuwe bouwmogelijkheden voor de windturbine die nabij de Rijksweg A6 is geprojecteerd (ADO-01), wordt dit gebied daarom in acht genomen. Voor de A27 is geen reserveringsgebied vastgesteld.

¹ in art. 1.1 tweede lid onder b Barro wordt enkel verwezen naar provinciale inpassingsplannen en niet naar rijksinpassingsplannen

Figuur 4.5 Reserveringsgebied A6

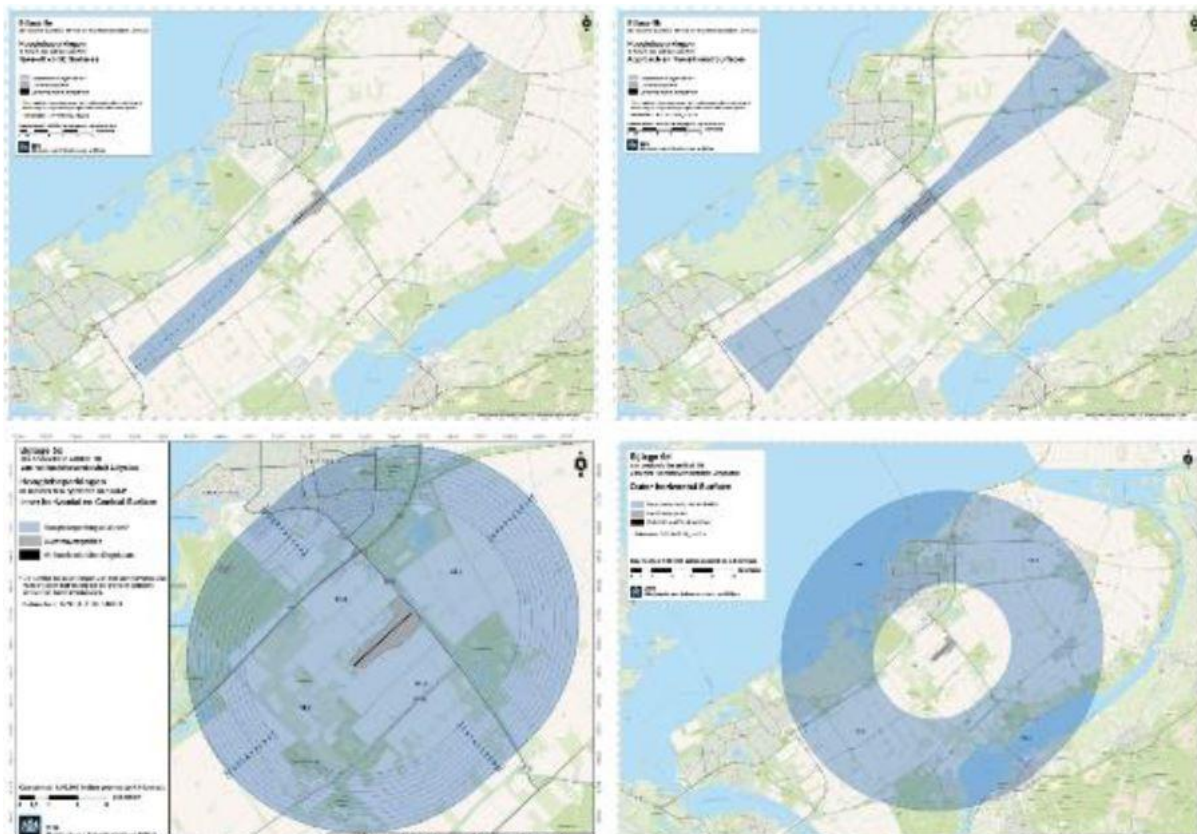

Luchthavenbesluit Lelystad

Op 31 maart 2015 is het Luchthavenbesluit Lelystad van kracht geworden. Uitgaande van de voor Schiphol verwachte groei, moet Lelystad Airport vanaf april 2019 voor vakantievluchten operationeel zijn (2.000-10.000 vliegbewegingen per jaar, groeiend naar 25.000 vliegbewegingen per jaar in het jaar 2020 en 45.000 in het jaar 2025). De uitbreiding van Luchthaven Lelystad is relevant voor Windpark Zeewolde vanwege de volgende aspecten:

- de geluidbelasting van de luchthaven in relatie tot het (berekenen van) de cumulatieve geluidbelasting en het mogelijke onttrekken van geluidsgevoelige gebouwen van hun bestemming binnen de contour van de L_{den} 70 dB(A) van de luchthaven;
- de hoogtebeperkingen die volgen uit het Luchthavenbesluit Lelystad. Ter illustratie van de invloedssfeer van de luchthaven zijn de hoogtebeperkingen uit het Luchthavenbesluit Lelystad op figuur 4.6 weergegeven (zie bijlage X voor grotere figuren).

Figuur 4.6 Impressies van hoogtebeperkingen Luchthavenbesluit Lelystad (zie bijlage X voor grotere figuren)

Uit de Wet Luchtvaart (Wlv) en het Luchthavenbesluit Lelystad volgt dat het luchthavenbesluit (zoals vastgesteld op 12 maart 2015) een rechtstreekse doorwerking kent naar dit inpassingsplan. Dit houdt in dat alleen kan worden afgeweken van de hoogtebeperkingen in verband met de vliegveiligheid en werking van de luchtverkeersleidingapparatuur wanneer de Inspectie Luchtvaart en Transport (ILT) hiervoor namens de minister van IenM een verklaring van geen bezwaar (vvgb) verleent op grond van artikel 8.9 van de Wlv.

Het bevoegd gezag heeft een verklaring van geen bezwaar (vvgb) verleend op grond van artikel 8.9 van de Wlv (zie bijlage XII). LVNL heeft geadviseerd over het voorkeursalternatief. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in het advies bij de verklaring van geen bezwaar (VVGb, zie bijlage XII). Voor twee windturbines in de Lepelaartocht (LPT 01 en LPT 02) was het advies negatief. Om die reden zijn deze twee turbineposities vervallen die in het MER nog wel deel uitmaakten van het VKA en in het ontwerp van dit inpassingsplan op de verbeelding waren opgenomen (zie figuur 3.15).

Rijksstructuurvisie RRAAM: Rijks- en Regioprogramma Amsterdam - Almere - Markermeer

Het gebied Oosterwold wordt ontwikkeld in samenhang met de grotere regio Amsterdam - Almere - Markermeer. Dit is beschreven in de Rijksstructuurvisie RRAAM (Rijks- en Regioprogramma Amsterdam - Almere - Markermeer), waarover ook bestuurlijke uitvoeringsafspraken zijn gemaakt. Binnen deze regio acht het Rijk een drievoudige schaa sprong (woningbouw, infrastructuur en groen/blauw) van nationaal belang. Een onderdeel hiervan is dat een deel van de woningbehoefte van de regio Amsterdam en Utrecht in Almere (inclusief Zeewolde) wordt opgevangen door maximaal 15.000 woningen te realiseren in het gebied Oosterwold op basis van een organische gebiedsontwikkeling. Voor het gebied Oosterwold is op 29 september 2016 een bestemmingsplan vastgesteld. Voor de ontwikkeling van windpark Zeewolde in combinatie met de organische gebiedsontwikkeling van Oosterwold heeft afstemming plaatsgevonden tussen de verschillende betrokken overheden. Het afstemmen van beide ontwikkelingen is nader behandeld in paragraaf 4.4 en 6.5.

4.2.1 Conclusie en randvoorwaarden rijksbeleid

Het beoogde Windpark Zeewolde past in het rijksbeleid voor windenergie en geeft daar invulling aan door op een aangewezen concentratielocatie een windpark te realiseren. Daarbij moet in dit inpassingsplan aandacht worden besteed aan de aandachtspunten die in de SvWOL voor de locatie Zeewolde zijn benoemd. Bijzondere aandacht is daarbij nodig voor de herstructureringsopgave. Vanuit het rijksbeleid is voorts een toetsing aangaande de mogelijke verstoringshinder op de radarstations AOCS Nieuw Millingen en radarstation Soesterberg een vereiste waaraan in dit inpassingsplan aandacht besteed moet worden. Voor het plangebied gelden daarnaast hoogtebeperkingen vanuit het Luchthavenbesluit Lelystad. Van deze hoogtebeperkingen kan worden afgeweken nu de minister van IenM een verklaring van geen bezwaar heeft verleend (zie bijlage XII). De ontwikkeling van de in RRAAM opgenomen woningbouwopgave in Oosterwold en de ontwikkeling van Windpark Zeewolde is afgestemd en wordt in hoofdstuk 6 toegelicht.

4.3 Provinciaal Beleid

De beoogde locatie voor het windpark van de initiatiefnemers is gelegen in de provincie Flevoland. Daarmee is het ruimtelijk beleid van deze provincie van belang voor dit inpassingsplan.

Provinciale taakstelling IPO akkoord

De provincies hebben in 2013 in het Interprovinciaal Overleg (IPO) onderling afspraken gemaakt over de verdeling van de 6.000 Megawatt (MW) aan windenergie op land voor eind 2020. De verdeling van de doelstelling over de provincies betekent voor Flevoland een prestatienorm van 1390,5 MW in 2020. Eind februari 2016 stonden er in Flevoland 643 turbines met een totaal opgesteld vermogen van 1.115 MW.

Omgevingsplan Flevoland 2006, partiële herziening 2013 en partiële herziening 2016

In het Omgevingsplan Flevoland 2006 is het integrale omgevingsbeleid van de provincie Flevoland voor de periode 2006-2015 neergelegd, met een doorkijk naar 2030. Het Omgevingsplan is een bundeling van vier wettelijke plannen op provinciaal niveau: Streekplan, Milieubeleidsplan, Waterhuishoudingsplan en Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan. Het omgevingsplan geeft ook het beleid voor windenergie.

Het Regioplan geldt voor de provincie als thematische structuurvisie en uitwerking van het Omgevingsplan, inclusief de beide partiële herzieningen. Tegelijk is het Omgevingsplan op 13 juli 2016 middels de 'partiële herziening Omgevingsplan Flevoland voor windenergie' aangepast om het Regioplan en het beleid van opschalen en saneren in het omgevingsplan te verankeren.

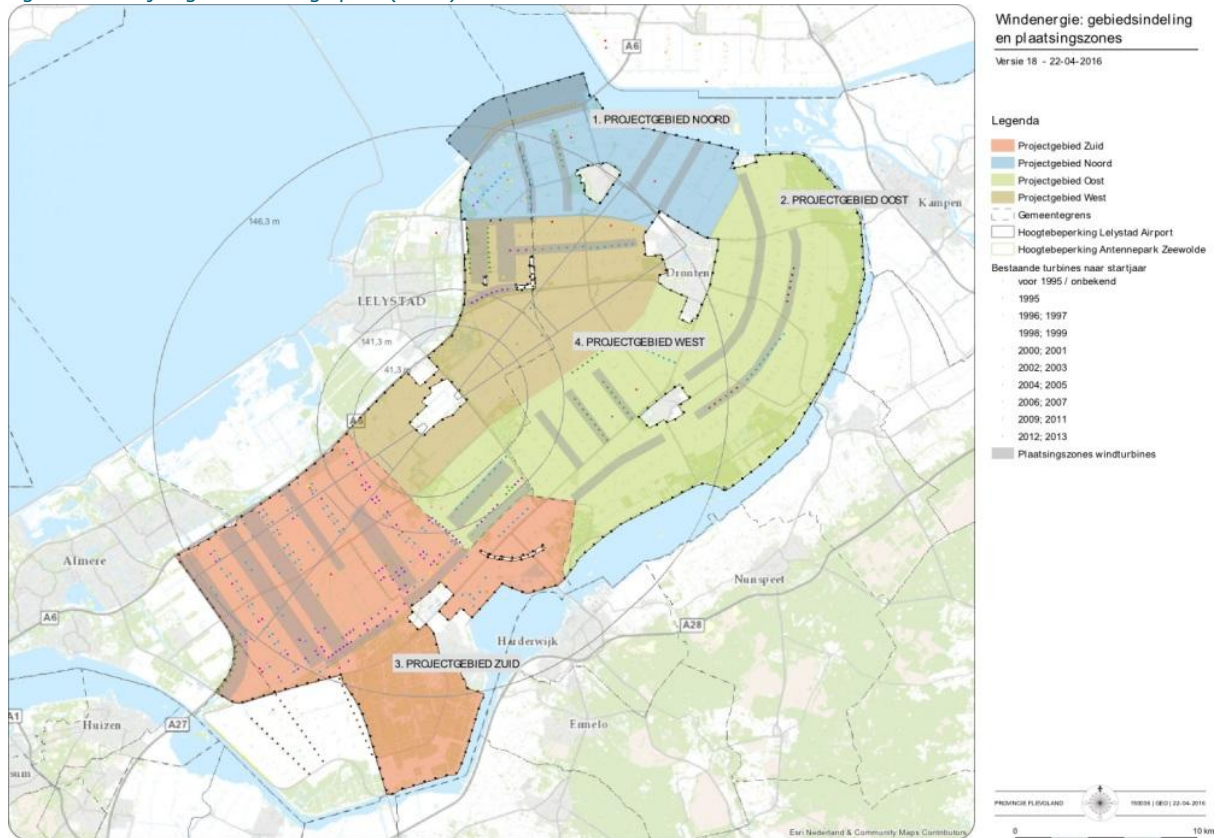
Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland

Het Regioplan vormt het ontwikkelkader voor de realisatie van het beleid van opschalen en saneren van windturbines en geeft de planologische kaders op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Het Regioplan heeft de status van een structuurvisie en is daarmee bindend voor de provincie en de gemeenten Zeewolde, Dronten en Lelystad.

Het Regioplan is op uitvoering gericht en combineert de uitbreiding op basis van de provinciale taakstelling met de ambitie om bestaande windturbines te saneren en op te schalen. De ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuid en Oost Flevoland wordt gebiedsgericht aangepakt. In praktijk betekent dit dat de huidige circa 600 relatief kleine windturbines met een gezamenlijk vermogen van circa 630 MW in zuidelijk en oostelijk Flevoland vervangen worden door circa 300 windturbines die samen twee keer zoveel energie opleveren. Het Regioplan voorziet dat het proces van opschalen en saneren een flinke periode in beslag zal nemen doorgaat na 2020. Naar verwachting is de herstructurering gereed in 2030. Gedurende het proces staan grote en kleinere turbines door elkaar heen.

Het plangebied van het Regioplan is het buitengebied van Lelystad, Dronten en Zeewolde met daarbij een klein deel van het grondgebied van Almere (ten zuidoosten van de A27) en een deel van het IJsselmeer ten noorden van de A6. Het gebied is verdeeld over vier projectgebieden. Het windpark Zeewolde ligt in projectgebied Zuid (zie ook figuur 4.7). Binnen dit projectgebied zijn plaatsingszones aangewezen waarbinnen windturbines in lijnopstelling mogelijk kunnen worden gemaakt.

Figuur 4.7 Projectgebieden Regioplan (2016)

Ruimtelijk belang van één totaalplan

In het Regioplan is bepaald dat één initiatiefnemer één plan ontwikkelt voor de opschalings- en saneringsopgave per projectgebied. Met het stellen van deze voorwaarde worden ruimtelijke doelen (voornamelijk uit oogpunt van beeldkwaliteit en landschap) gediend. De consequentie van deze keuze is dat overheden in het uiterste geval hun publiekrechtelijke instrumentarium inzetten om het resterende deel van de saneringsopgave af te dwingen. Over de inzet van dit instrumentarium en de kosten daarvan hebben overheden en initiatiefnemer afspraken gemaakt (zie hieronder). Het initiatief Windpark Zeewolde voldoet aan deze voorwaarde uit het Regioplan.

Dubbeldraaiperiode

Het Regioplan legt de kosten voor sanering neer bij de initiatiefnemer die wil opschalen. Om zeker te stellen dat een dergelijk gecombineerd plan ook financieel uitvoerbaar is, voorziet het Regioplan in een zogenoemde dubbeldraaiperiode, waarbinnen de bestaande en nieuwe windturbines gelijktijdig in werking mogen zijn. In beginsel geldt een periode van een half jaar, maar indien nodig voor de financiële uitvoerbaarheid van het plan, mag deze periode maximaal vijf jaar beslaan. In dit inpassingsplan is uitgegaan van deze maximale dubbeldraaiperiode van vijf jaar. Op basis van de financiële onderbouwing die de initiatiefnemer heeft overlegd aan het Ministerie van EZ is geconcludeerd dat een kortere dubbeldraaiperiode tot een financieel onuitvoerbaar plan leidt.

Amendement Provinciale Staten Regioplan hoogtebeperking windturbines tot 120 meter ashoogte

Achtergronden

Bij het vaststellen van het Regioplan hebben Provinciale Staten een amendement aangenomen dat voorschrijft dat voor windturbines met een ashoogte hoger dan 120 meter moet worden aangetoond dat het vermogen van kleinere windturbines ontoereikend is. De windturbines langs de rijksweg A27 en vijf turbines langs de rijksweg A6 hebben een ashoogte hoger dan 120 meter. Hiervoor geldt vanuit het Regioplan dus een verplichting tot aanvullende motivering voor het plaatsen van deze hogere windturbines.

Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27

Het Rijk heeft voor het projectgebied een VKA gekozen waarmee, binnen de geldende wet- en regelgeving en met afweging van alle betrokken belangen, zo veel mogelijk duurzame energie kan worden opgewekt tegen zo laag mogelijke kosten per eenheid opgewekte energie. Onderdeel hiervan is dat 22 van de 91 windturbines een ashoogte krijgen van maximaal 159 meter in plaats van de 120 meter die het amendement van Provinciale Staten noemt. Voor de overige 69 windturbines in het projectgebied geldt een hoogtebeperking op grond van het Luchthavenbesluit Lelystad.

Deze keuze is gemaakt ten behoeve van de financiële uitvoerbaarheid van het plan. Het rendement van windturbines met een hogere ashoogte is groter dan dat van windturbines met een lagere ashoogte. Dit extra rendement is nodig om de aanzienlijke saneringslasten van het plan te dekken. De noodzaak hiervan voor de financiële uitvoerbaarheid van het plan is door een onafhankelijk bureau onderzocht en bevestigd. Naast het argument van de financiële uitvoerbaarheid acht het Rijk het van belang om de schaarse locaties die in Nederland beschikbaar zijn voor de opwek van windenergie op land zo optimaal mogelijk in te vullen om zo het totale ruimtebeslag dat nodig is voor de realisatie van de 14% doelstelling in 2020 zo beperkt mogelijk te houden. Met de hogere ashoogte leveren de 22 windturbines langs de rijkswegen A6 en A27 circa 15% meer duurzame energie op dan anders het geval zou zijn geweest. Dat komt overeen met ruim 10.000 woningen extra die kunnen worden voorzien van duurzame stroom.

Het realiseren van hogere windturbines langs de rijkswegen A6 en de A27 is uiteraard alleen mogelijk wanneer de effecten op de omgeving aanvaardbaar zijn. In hoofdstuk 5 wordt aangetoond dat ook met de hogere windturbines overal voldaan wordt aan de wettelijke normen voor bijvoorbeeld geluid en slagschaduw hinder. De landschappelijke effecten van hogere windturbines op deze locaties zijn ook beoordeeld en acceptabel bevonden.

Amendement Regioplan 'flexibiliteit'

Naast het hiervoor genoemde amendement over de ashoogte, hebben Provinciale Staten ook een amendement aangenomen waarin meer flexibiliteit wordt geboden met betrekking tot de plaatsingszones wanneer dat vanuit de doelstellingen van het Regioplan, veranderende wet- of regelgeving of bedrijfseconomische redenen noodzakelijk is. Bijvoorbeeld vanwege de onduidelijkheden rondom de hoogtebeperkingen vanwege de luchthaven.

Bij de verdere uitwerking van het windpark is het inderdaad noodzakelijk gebleken om af te wijken van een van de plaatsingszones uit het Regioplan. Het gaat om de zone parallel aan de Bosruiterweg aan de zuidzijde van het plangebied. In paragraaf 5.6 van deze plantoelichting wordt nader onderbouwd dat de gekozen opstelling een aanmerkelijk betere milieuscore oplevert en dat het daarom aanvaardbaar is dat wordt afgeweken van deze plaatsingszone.

Motie obstakelverlichting

Tot slot hebben Provinciale Staten bij de vaststelling van het geamendeerde Regioplan een motie aangenomen waarin het provinciebestuur wordt opgeroepen om bij initiatiefnemers van windprojecten aan te dringen op een zo beperkt als mogelijk gebruik van obstakelverlichting. In paragraaf 5.12 van deze plantoelichting wordt nader ingegaan op de wijze waarop bij dit

windpark invulling gegeven gaat worden aan de wens om de toegepaste obstakelverlichting zoveel als mogelijk te beperken.

Sanering van de bestaande windturbines als harde randvoorwaarde vanuit het Regioplan

Met het saneren van bestaande solitaire windturbines en door deze te vervangen door minder windturbines –maar met een hoger vermogen- in een duidelijke lijnopstelling wordt een verbetering van de landschappelijke kwaliteit bereikt. Het provinciale saneringsbeleid voor solitaire windturbines is reeds in gang gezet met de Beleidsregel Windmolens 2008 van de provincie Flevoland. Deze beleidsregel voorkomt dat er sindsdien nog solitaire windturbines worden geplaatst en bevordert het bouwen van windturbines in lijnopstellingen. De gemeenteraad van Zeewolde heeft bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied in september 2016 geen passende bestemming toegekend aan de bestaande solitaire windturbines. Daarmee zijn de windturbines onder het overgangsrecht gebracht en dient het gebruik van deze windturbines uiterlijk in 2026 te zijn beëindigd. Het in 2016 vastgestelde Regioplan Windenergie Flevoland stelt de voorwaarde van één initiatiefnemer per projectgebied voor zowel de realisatie van nieuwe windturbines als de daarmee samenhangende sanering. Er bestaat binnen de kaders van het Regioplan ruimte voor verschillende vormen van samenwerking en/of samenvoeging van de plannen binnen één gebied.

Windpark Zeewolde B.V. voldoet aan deze gestelde kaders, omdat zij het overgrote aandeel van de te saneren windturbines heeft gecontracteerd en daarnaast afspraken heeft gemaakt met de provincie Flevoland, de gemeente Zeewolde en het ministerie van EZ over de financiële, juridische en organisatorische borging van eventuele onteigening waar dit nodig blijkt. Deze afspraken zien op de bereidheid van de overheden om het onteigeningsinstrument in te zetten, de oprichting van een saneringsfonds en de financiële dekking van het saneringsfonds. Op de financiële uitvoerbaarheid wordt nader ingegaan in hoofdstuk 7.2 van dit inpassingsplan.

Bijdrage aan taakstelling windenergie op Land

Met het realiseren van het Windpark Zeewolde worden 221 bestaande turbines gesaneerd en worden nieuwe windturbines gebouwd. Met deze totaalopgave wordt straks circa 2,5 keer zoveel duurzame energie opgewekt in het buitengebied van Zeewolde en een deel van Almere. Hiermee vindt een belangrijke landschappelijke verbetering plaats en wordt met een opgesteld opwekkingsvermogen van 320 MW een grote bijdrage geleverd aan de provinciale taakstelling van 1.390,5 MW aan windenergie op land in 2020.

Provinciale Verordening voor de Fysieke Leefomgeving (2012)

Provinciale Verordening voor de Fysieke Leefomgeving (2012) kent ten aanzien van de thema's 'ruimtelijke kwaliteit' en 'ecologische hoofdstructuur' randvoorwaarden voor het Windpark Zeewolde.

Natuurnetwerk Nederland en provinciale Ecologische Verbindingszones

In de provinciale verordening zijn regels vastgelegd voor het Natuurnetwerk Nederland. Artikel 10 van de verordening is de juridisch-planologische vertaling van de doelstelling om het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de provinciale ecologische verbindingszones te behouden en te ontwikkelen. De leden 4 tot en met 6 bevatten de uitwerking van het 'nee, tenzij-beginsel' en de compensatieplicht. De hoofdlijn van dit beginsel is dat nieuwe ontwikkelingen in de NNN per saldo niet mogen leiden tot significante aan-tasting van de NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken (Nee tenzij). Een nieuw windturbineproject wordt in de verordening beoordeeld als een ruimtelijk initiatief dat negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied kan hebben. In paragraaf 5.4 van deze plandoelstelling wordt onderbouwd hoe aan het nee, tenzij-beginsel invulling is gegeven voor Windpark Zeewolde.

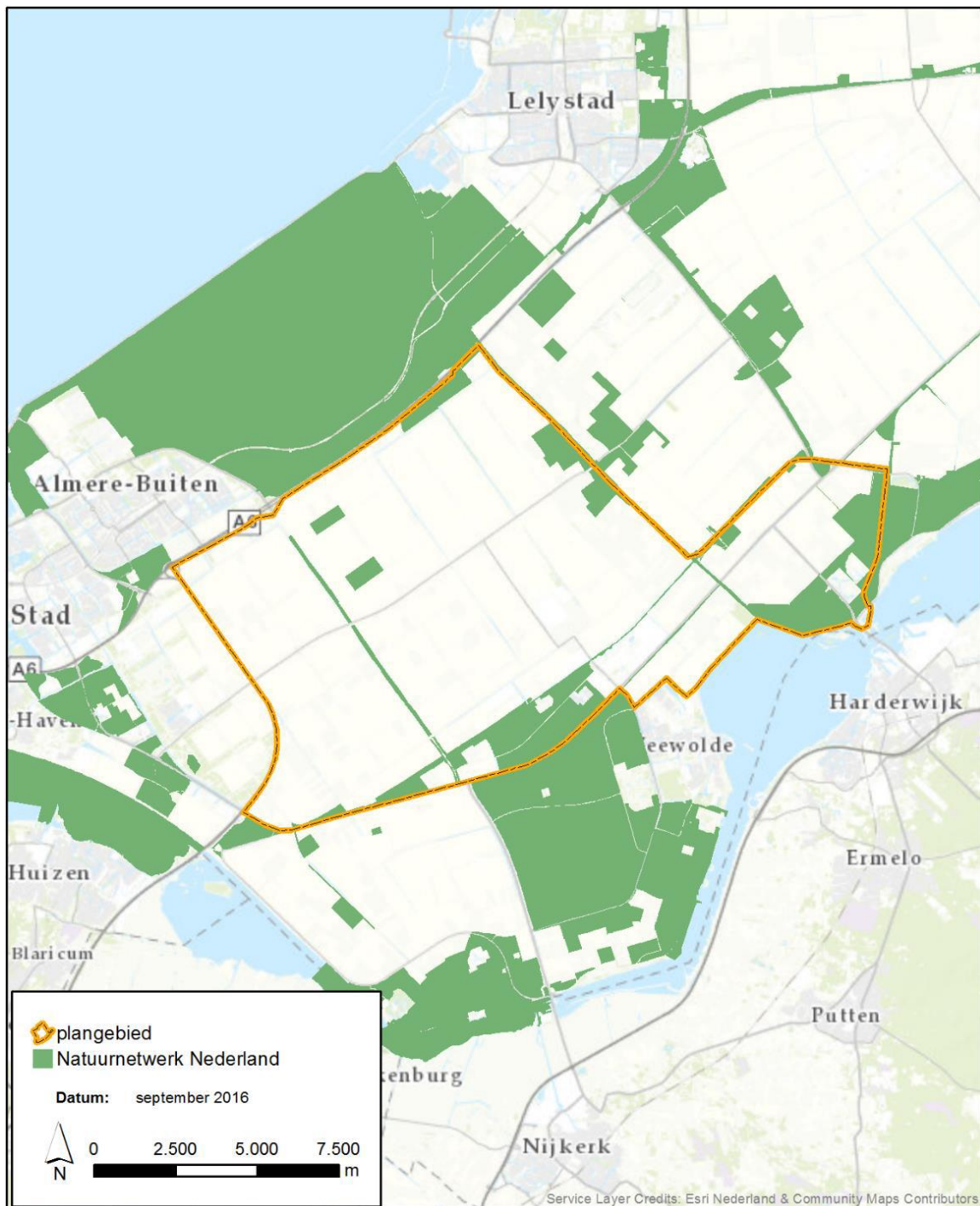
Programma Nieuwe Natuur

In oktober 2013 is het programma Nieuwe Natuur gestart. De provincie heeft ondernemers, bewoners, terreinbeherende organisaties en gemeenten uit Flevoland gevraagd om met plannen voor de creatie van nieuwe natuur te komen. Het doel is daarbij om toegankelijke natuur te realiseren, met ruimte voor recreatie. Uit alle ingediende ideeën zijn 22 projectvoorstellen voortgekomen, die op 14 verschillende locaties in Flevoland uitgevoerd zullen worden. In figuur 4.8 is de ligging van Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Kop van Horsterwold

Een van de 22 geselecteerde projecten is het project 'Kop van Horsterwold'. Dit project is onherroepelijk vergund en planologisch ingepast in het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde. Met de bescherming van dit gebied wordt rekening gehouden in dit inpassingsplan (Dit wordt nader toegelicht bij de aspecten geluid en natuur in hoofdstuk 5).

Figuur 4.8 Ligging Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied

4.3.1 Conclusie en randvoorwaarden provinciaal beleid

Het beoogde Windpark Zeewolde past in het provinciale ruimtelijke beleid voor windenergie. Met het initiatief wordt invulling gegeven aan de provinciale ambitie om het gebied rondom Zeewolde te benutten voor de grootschalige opwekking van windenergie en tegelijkertijd te herstructureren. De plaatsingszones voor windturbines uit het Regioplan hebben ten grondslag gelegen aan de totstandkoming van de alternatieven uit het MER en het VKA waarvoor dit inpassingsplan is opgesteld. Daar waar wordt afgeweken in dit inpassingsplan van het Regioplan wordt dat in paragraaf 5.5 van deze plandoelichting gemotiveerd. Zowel het omgevingsplan als de provinciale verordening voor de fysieke leefomgeving stellen als randvoorwaarde dat voor de aantasting van de EHS invulling en uitvoering wordt gegeven aan het 'nee, tenzij-beginsel'. Windturbines zijn in de EHS toegestaan mits wordt voldaan aan de randvoorwaarden die de provincie daarvoor heeft gesteld. Dat houdt in dat onderbouwd moet worden dat sprake is van een groot maatschappelijk belang, dat geen locatie-alternatieven voor handen zijn en dat een compensatie van het areaal aan EHS, dat door de realisatie van het windpark verloren gaat, moet plaatsvinden. Daarnaast zal tijdens het beoordelen van effecten van Windpark Zeewolde rekening moeten worden gehouden met de nieuwe natuurontwikkeling 'Kop van Horsterwold'.

4.4 Gemeentelijk beleid

Het Regioplan dat hiervoor is beschreven in paragraaf 4.3 is zowel door Provinciale Staten als door de gemeenteraden van Dronten, Lelystad en Zeewolde vastgesteld (overigens zonder amendementen, deze zijn uitsluitend door Provinciale Staten van Flevoland aan het Regioplan toegevoegd). Het maakt daarmee ook deel uit van het gemeentelijke beleid van deze gemeenten. In deze paragraaf wordt in aanvulling hierop nader ingegaan op het overige relevante ruimtelijke beleid van de betrokken gemeenten.

4.4.1 Gemeente Zeewolde

Gemeentelijke structuurvisie: Structuurvisie Zeewolde 2022

Op 25 april 2013 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie 2022 vastgesteld. De Structuurvisie vormt een richtinggevend kader voor ruimtelijke ontwikkelingen in de periode tot aan 2022. Over duurzaamheid zegt de structuurvisie 'Het aspect duurzaamheid blijft een prominente plek bij nieuwe ontwikkelingen houden'. Onder andere 'opschalen en saneren windenergie' wordt als opgave benoemd.

Zeewolde gaat voor de wind

De nota 'Zeewolde gaat voor de wind' (nota van uitgangspunten en ambities, 2012) bevat de uitgangspunten die Zeewolde hanteert voor de planprocessen van het Regioplan en de Rijksstructuurvisie en de input voor de concrete gebiedsplannen van initiatiefnemers. De gemeente is en blijft daarmee voorstander van windenergie, maar geeft met haar visie sturing aan de plaatsing van nieuwe windturbines. Centraal hierin staat het opschalen en saneren van het bestaande windturbinebestand.

Bestemmingsplan Buitengebied 2016

Het Bestemmingsplan Buitengebied 2016 is het juridisch-planologisch kader voor vrijwel het gehele plangebied waarbinnen Windpark Zeewolde is gesitueerd. Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe windturbines, of voor het opschalen van bestaande windturbines.

Uitsluitend de bestaande lijnopstellingen van het Windpark Prinses Alexia en Windpark Sternweg zijn positief bestemd. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan zijn de overige bestaande windturbines onder het overgangsrecht gebracht. De motivering van de gemeente hiervoor is als volgt:

“Het gegeven dat een bouwwerk of een gebruik slechts één keer onder het overgangsrecht gebracht kan worden, volgt niet (direct) uit de regeling van het nieuwe Bro, maar wel uit de langjarige jurisprudentie die daaromtrent is ontstaan. Deze luidt - kort gezegd - dat als het onder het overgangsrecht gebrachte gebruik/bebouwing in de voorgaande planperiode niet beëindigd is, dit in principe positief bestemd moet worden. Dit lijkt uitzondering als aannemelijk gemaakt kan worden dat onder het nieuwe plan wel daadwerkelijk tot beëindiging wordt overgegaan. Daarvan is in dit geval sprake. De provincie Flevoland heeft met betrekking tot windenergie de doelstelling dat met minder windturbines meer energie wordt geproduceerd. Het beleid voor het opschalen en saneren van windturbines is neergelegd in het Omgevingsplan Flevoland en de Beleidsregel Windmolens 2008. In het kader van dit beleid is een proces in gang gezet waarmee vanuit de huidige turbine-eigenaren initiatieven worden ontwikkeld voor het opschalen en saneren van windturbines. Daarnaast heeft het Rijk beleid voor windenergie opgenomen in de SvWol. Hierin zijn binnen Flevoland zoekgebieden voor nieuwe windturbines aangegeven. Tot het moment dat de nieuwe plannen voor windturbines zijn uitgekristalliseerd, is het ongewenst dat nieuwe windturbines worden opgericht of bestaande worden vervangen. Om dit te kunnen waarborgen is op 18 februari 2015 de Noodverordening wind vastgesteld. Deze noodverordening vormt de basis voor de juridische regeling met betrekking tot windturbines.”

Het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 biedt de basis voor de verwerving dan wel onteigening van de bestaande windturbines. Met dit inpassingsplan en het provinciale beleid met betrekking tot windturbines is ook concreet zicht op verwijdering van de bestaande windturbines.

Beeldkwaliteitsplan

In het beeldkwaliteitsplan (BKP) worden ruimtelijke criteria opgesteld die ingaan op ordening en verschijningsvorm van windturbines. Ze beschrijven hoe windturbines in het landschap van Zeewolde, met zijn grote openheid, geometrie en lange lijnen, kunnen bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit. Het college van B&W van de gemeente Zeewolde heeft het BKP op 23 augustus 2016 vastgesteld (zie bijlage XVI). Het BKP vormt voor het windpark het toetsingskader voor de omgevingsvergunning voor bouwen voor het aspect 'welstand'. Het BKP heeft voorts mede als toetsingskader gediend bij de landschappelijke beoordeling van de alternatieven uit het MER (zie hoofdstuk 3). Bij de totstandkoming van het VKA is zoveel mogelijk rekening gehouden met de ontwerpprincipes uit het BKP. Daar waar wordt afgeweken van het BKP in dit inpassingsplan, wordt dat in paragraaf 5.6 van deze plandoelstelling gemotiveerd.

Visie op ordening

In het zeer open landschap van Zeewolde staan nu en ook na uitvoering van het Regioplan veel turbines. Om hiermee een landschap met kwaliteit te realiseren is structuur noodzakelijk. Structuur of orde zorgt voor de beleving van samenhang en rust. Structuur kan in het overzichtelijke landschap van Zeewolde worden bereikt door lijnen te ontwikkelen met gelijke richtingen, gelijke types en met gelijke ritmes (afstanden) binnen lijnen en tussen lijnen. Dit sluit dan aan bij de zeer regelmatige opbouw van het landschap in het projectgebied, met vier parallelle wegen.

Afwijkingen en botsingen tussen richtingen, types en ritmes verstoren de beleving van rust in het landschap. Dit kan worden verzacht door afstand aan te houden tussen lijnen met verschillende eigenschappen. Turbineopstellingen in het landschap van Zeewolde bestaan in de toekomst uit lange lijnen, naast elkaar en op verschillende afstanden van elkaar.

Ontwerpprincipes

Ontwerpprincipes zijn verdeeld in vier categorieën.

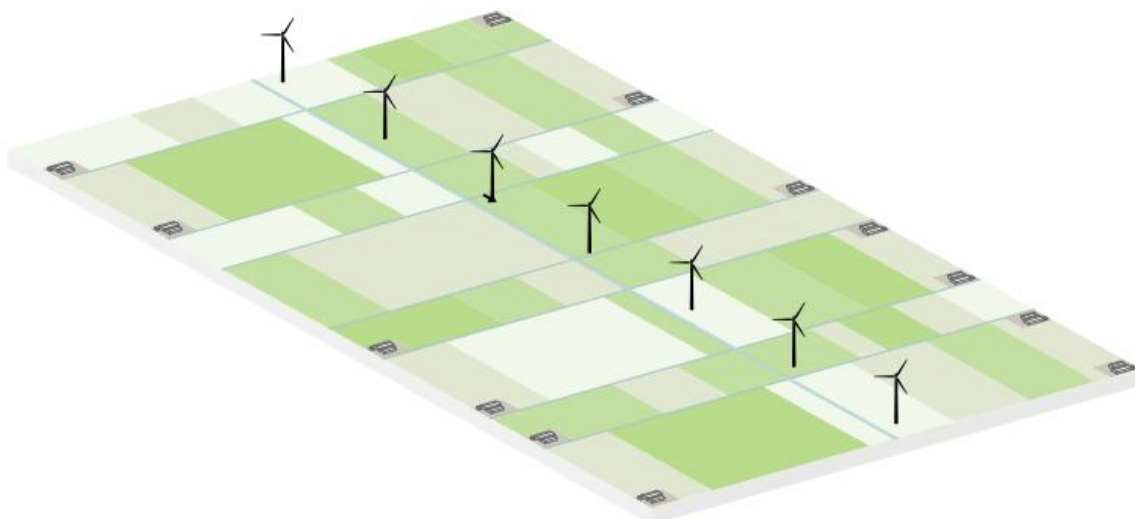
1. Kenmerken van een lijn:

- de lijnopstellingen in Zeewolde bestaan uit regelmatige rechte lijnen van minstens 7 turbines. Bij voorkeur zijn de lijnen nog langer. Lange lijnen van turbines kunnen bestaan uit lijnstukken. Dit zijn delen van een lange lijn met verschillende turbine-eigenschappen. Lijnstukken bestaan minimaal uit 4 windturbines;
- bij een 'knik' in het landschap loopt de lijnopstelling gelijkmatig door. Aanwezige knikken in het landschap in het middengebied van Zeewolde zijn namelijk zo klein dat deze geen bedreiging vormen voor het beleven van eenheid in een lijnopstelling;
- een gebogen opstelling, zoals langs de bocht van de snelweg A27, loopt gelijkmatig door, met dezelfde afstanden tussen windturbines als in het rechte gedeelte van de lijn.

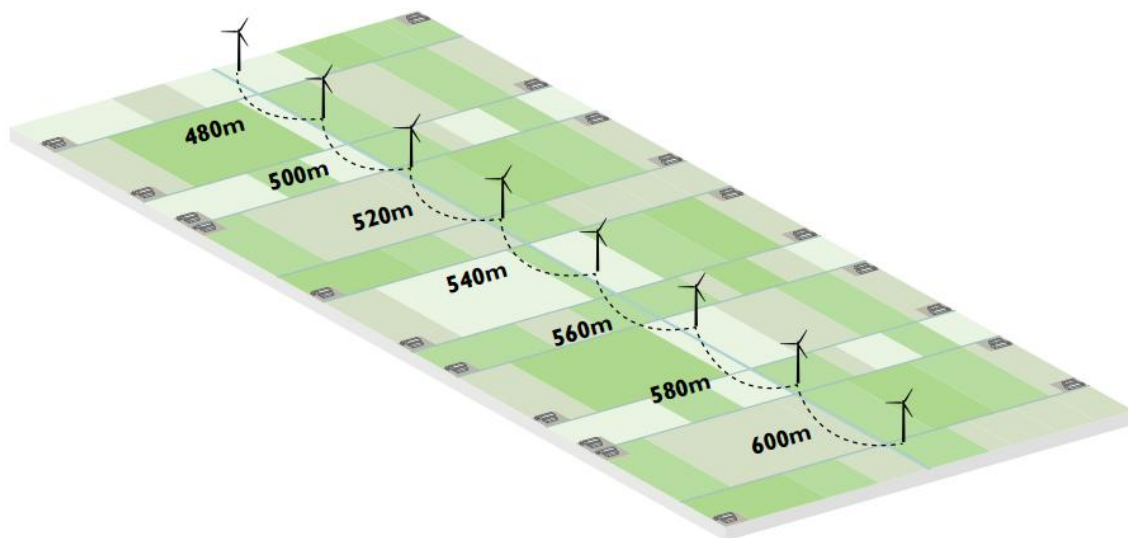
2. Variatie in ritme binnen de lijn:

- binnen een lijn is een kleine verschuiving in ritme tussen windturbines mogelijk. Dit is in een rij maximaal 5%. Dit geldt voor een incidentele afwijking (zie figuur 4.9). Twee turbines naast elkaar dienen niet 5% naar verschillende richtingen te schuiven. Met dergelijke cumulatie wordt de afwijking te groot;
- binnen een lijnopstelling is het mogelijk om de onderlinge afstand tussen de turbines met dezelfde afstand toe te laten nemen, bijvoorbeeld met 20 meter (zie figuur 4.10). Hierdoor ontstaat meer variatie binnen een lijn zonder dat daarbij de leesbaarheid verstoord wordt. Dit dient minstens in drie stappen (4 windturbines) plaats te vinden;
- bij een onderbreking van een lijn (1 turbine ontbreekt) dient een opening te ontstaan van dusdanig formaat dat er twee losse lijnen ontstaan. Hiervoor is de minimale afstand 2,5 maal de onderlinge windturbineafstand;
- binnen een lijnopstelling leidt een verspringing van de as van de lijn tot twee losse lijnen. De afstand tussen twee verspringende lijnopstellingen met eenzelfde richting is 2,5 windturbineafstanden. Door dit aan te houden wordt vanuit veel zichtpunten leesbaar dat hier een verandering in een lijn optreedt.

Figuur 4.9 onderlinge afstand van één turbine met 5% verschoven

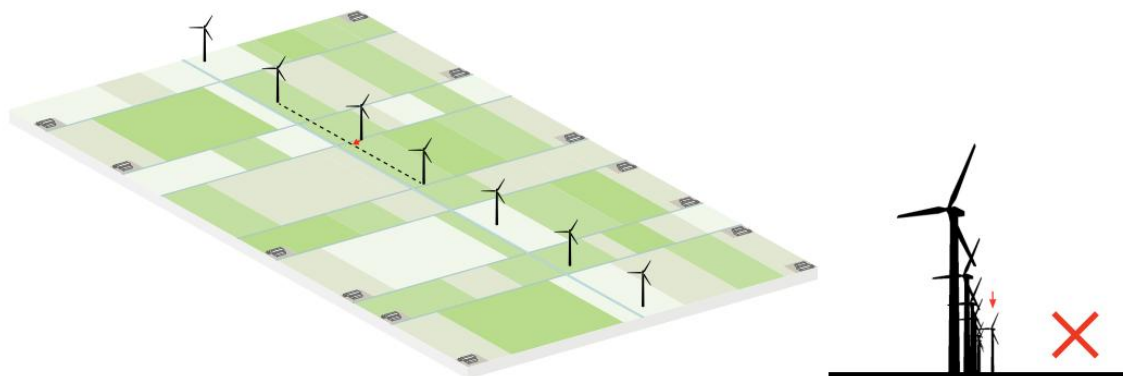
Figuur 4.10 Onderlinge afstand tussen turbines neemt met dezelfde afstand toe

3. Afwijkingen ten opzichte van de hartlijn:

- binnen een aaneengesloten lijn is nauwelijks ruimte voor individuele afwijkingen, buiten de lijn. Schuifruimte is beperkt tot een maat kleiner dan de mastdikte, gezien op halverwege de masthoogte. Door deze beperkingen wordt voorkomen dat een mast zichtbaar uit de rij verspringt (zie figuur 4.11).

Figuur 4.11 Geen onderlinge verspringing ten opzicht van de hartlijn gewenst

4. Samenhang tussen lijnen:

- beëindiging van lijnen, langs een rand, vindt in een rechte lijn plaats. Hiermee dient in de opbouw van de lijn, rekening gehouden te worden. Het leidt bijvoorbeeld bij een snelweg (A6) tot een overzichtelijk begin van het windpark;
- de afstand tussen twee haakse rijopstellingen is 2,5 windturbineafstanden. Tevens dienen de twee lijnen regelmatig op elkaar aan te sluiten, door een turbine in de haakse lijn te laten zorgen voor beëindiging van de andere lijn. Hiermee krijgen de twee lijnen vanuit het ene gezichtspunt een geometrische relatie, terwijl vanuit een ander gezichtspunt het onderscheid tussen de lijnen wordt benadrukt;
- bij twee lijnopstellingen dichtbij elkaar, hebben de lijnen hetzelfde ritme, oftewel dezelfde onderlinge afstanden tussen windturbines. Dit is noodzakelijk voor parallelle lijnen met onderlinge afstand tot 2 km. Het is wenselijk tot afstanden van wel 5 km of meer. Dit laatste wordt minder dwingend gesteld, omdat het leidt tot grote inflexibiliteit en beperking van opstellingsmogelijkheden;

- als in een van de lijnen een gat ontstaat, is het wenselijk dat de opening in de parallelle lijn ook wordt doorgevoerd. Alternatief is het fors vergroten van de afstand tussen de parallelle lijnen.

Vormgeving van windturbines

Het algemene standpunt voor de vormgeving van turbines in Zeewolde en Almere is dat deze een rustig en eenduidig beeld moeten opleveren. Om dit te bereiken zijn de volgende kenmerken leidend voor de beeldkwaliteit.

Rotordiameter en tiplaagte

De verhouding tussen masthoogte en rotordiameter bij een windturbine heeft aanzienlijke invloed op de beleving van windturbines in het landschap. In Zeewolde is sprake van toepassing van windturbines met maatverhoudingen die afwijken van gebruikelijke maatverhoudingen in Nederland. De gangbare verhouding in Nederland is 1:1. Vanwege laagvliegzones en vanwege noodzaak om veel vermogen te realiseren is hier de wens ontstaan om relatief grote rotoren te plaatsen op relatief lage masten. Een tiplaagte, lager dan 30 meter, bij een rotordiameter van 120 meter, is ongewenst vanwege het gevoel van veiligheid en vanwege interactie met hoge landschapselementen. Deze getallen horen bij een verhouding masthoogte : rotordiameter = 0,75:1.

Indien windturbines geplaatst worden in een omgeving met veel bomen is de tiplaagte van 30 meter te laag. Rotorbladen die op dezelfde hoogte komen als boomtoppen zullen leiden tot (toekomstige) conflicten tussen bomen en turbines. Voorkomen moet worden dat door de plaatsing van windturbines een impliciete keuze ontstaat voor een boomloos landschap, zonder dat een gedragen visie is op de rol van beplanting in het toekomstige landschap. Om conflicten te voorkomen is een hogere tiplaagte in bos wenselijk.

Wieken en draairichting

De turbines hebben drie wieken en hebben dezelfde draairichting. De turbines draaien bij voorkeur synchron.

Kleurgebruik

De kleur van de windturbine is ingetogen (wit/lichtgrijs) zonder toevoeging van accenten.

Materiaal

De turbine heeft geen zichtbare materiaalverschillen aan de buitenkant.

Reclame

De buitenkant van de turbine is vrij van commerciële reclame. Uitzondering hierop is de mogelijkheid om de naam van de fabrikant op een ingetogen manier op de gondel af te beelden.

Verlichting

Lichtmarkering kan verstorend zijn voor omwonenden tot op grote afstand. Deze overlast dient beperkt te worden. Voor verlichting geldt:

- één kleur voor alle turbines (wit licht heeft de voorkeur boven rood);
- het licht is naar boven gericht;
- maximaal één lamp per turbine.

4.4.2 Gemeente Almere

Programmaplan Energie Werkt!

De gemeente Almere streeft ernaar om in 2022 energieneutraal te zijn (exclusief mobiliteit). Doel van dit programmaplan is om inspanningen die gedaan worden en die bijdragen aan een beweging naar een meer energieneutraal Almere voor de periode 2015-2018 te intensiveren en te voorzien van focus.

Om de kansen en (on)mogelijkheden van windenergie in kaart te brengen is de werklijn 'Wind' opgezet. Met inachtneming van het uitgangspunt dat de gemeente zelf niet met voorstellen voor locaties komt en dat burgers/bedrijven die een initiatief starten aan duidelijke criteria moeten voldoen, is het mogelijk voor partijen om initiatieven te nemen op het gebied van windenergie. Het opschalen van bestaande parken kan alleen met participatie van bewoners/bedrijven uit Almere. Via de in paragraaf 2.5 genoemde burgercoöperatie De Nieuwe Molenaars, krijgen ook de bewoners en bedrijven van de gemeente Almere de mogelijkheid om te participeren in het nieuwe windpark. Daarnaast is een maximale ashoogte opgenomen van 100 meter, om de effecten op bewoners te minimaliseren. Een specifieke uitzondering geldt voor de bocht van de A27 waar de maximale ashoogte van 120 meter is opgenomen in het programmaplan.

4.4.3 Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold (2013) en het Chw bestemmingsplan Oosterwold (2016)

Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold

Oosterwold is een gebied van 4.300 ha aan de oostkant van Almere en de westkant van Zeewolde. Dit gebied zal de komende decennia uitgroeien tot een stadslandschap met circa 15.000 nieuwe woningen terwijl het groene en agrarische karakter voor een groot deel behouden blijft. De intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold geeft de 'spelregels' voor deze ontwikkeling. Deze structuurvisie kan gezien worden als uitwerking van de Structuurvisie Zeewolde 2022, voor het deel van Oosterwold op grondgebied van de gemeente Zeewolde. De conditiekaart van de structuurvisie is weergegeven op figuur 4.12.

In het plangebied Oosterwold bevinden zich circa 55 windturbines. Omdat deze windturbines door de bijbehorende hinderzones de ontwikkelmogelijkheden voor wonen beperken, wordt gestreefd naar sanering van deze bestaande windturbines en een andere opstelling voor nieuwe windturbines. Het gebied rond de Rijksweg A27 is aangewezen als één van de zoekgebieden voor windenergie. De hinderzone van de snelweg en toekomstige windopstellingen overlappen elkaar, zodat de windturbines zo min mogelijk nieuwe of andere beperkingen met zich meebrengen voor de gewenste ontwikkeling van het stadslandschap.

Figuur 4.12 Conditiekaart Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold (2013)

Chw bestemmingsplan Oosterwold

De intergemeentelijke structuurvisie is vertaald naar een bestemmingsplan. Het betreft een bestemmingsplan voor een ontwikkelingsgebied waarop de bijzondere bepalingen uit de Crisis- en herstelwet (Chw) van toepassing zijn. In het Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt gebruik gemaakt van de volgende mogelijkheden die de Chw voor Oosterwold biedt:

- a verlengde tijdshorizon van 20 jaar;
- b integratie verordeningen;
- c doorschuiven exploitatieplan naar de vergunningenfase;
- d vormvrij Chw bestemmingsplan;
- e opstellen eigen milieukwaliteitseisen die ruimer zijn dan de gebruikelijke eisen als het gaat om vrijwillige acceptatie van bedrijfshinder.

De planregeling van het Chw bestemmingsplan maakt aan de hand van ontwikkelregels die gekoppeld zijn aan artikel 13 van het bestemmingsplan de komst van nieuwe woningen en (agrarische) bedrijven mogelijk in het plangebied. Aan de hand van de ontwikkelregels wordt de nadere invulling van de uit te geven kavels bepaald waarbij het eindbeeld van een groen stadslandschap zoals aangegeven in de intergemeentelijke structuurvisie wordt nagestreefd.

4.4.4 Conclusie en randvoorwaarden gemeentelijk beleid

Het voorliggende initiatief geeft invulling aan de opgave zoals die is geformuleerd in het gemeentelijke beleid van zowel de gemeente Zeewolde als van Almere. De windturbineopstelling van het voorkeursalternatief, zoals dat in het MER is verwoord en waarvoor dit inpassingsplan de juridisch-planologische regeling biedt, voldoet aan de uitgangspunten en randvoorwaarden uit het BKP van de gemeente Zeewolde. Daar waar is afgeweken van het BKP, wordt dat expliciet in paragraaf 5.5 van deze plantoelichting aangegeven en onderbouwd waarom de afwijking aanvaardbaar wordt geacht.

Afstemming Oosterwold

Ten aanzien van de toekomstige ontwikkelingen die in het plangebied Oosterwold mogelijk gemaakt worden, geldt dat afstemming heeft plaatsgevonden tussen dit inpassingsplan en het onderliggende bestemmingsplan Oosterwold.

Omdat het Chw bestemmingsplan Oosterwold reeds was vastgesteld ten tijde van het publiceren van het voorontwerp van dit inpassingsplan, deed zich de situatie voor dat de gemeente Almere reeds enkele intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten voor nieuwe ontwikkelingen in het plangebied van Oosterwold had gesloten. In deze intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten kon redelijkerwijs geen rekening zijn gehouden met de komst van het windpark. Ook had de gemeente Almere met ontwikkelende partijen reeds afspraken gemaakt (intentieovereenkomst of anterieure overeenkomst) over nieuwe (woning)bouwprojecten in plan Oosterwold. Ook in deze overeenkomsten was nog geen rekening gehouden met de komst van de nieuwe windturbines.

In gezamenlijkheid met de gemeenten Almere, Zeewolde, provincie Flevoland en de betrokken ministeries, zijn daarom op twee momenten bestuurlijke afspraken gemaakt. Op 10 november 2016 is afgesproken dat:

- lopende procedures op basis van gesloten intentieovereenkomsten en/of anterieure overeenkomsten, die dateren van voor 10 november 2016, geen rekening hoeven te houden met mogelijke geluid- of slagschaduw hinder als gevolg van het nieuwe windpark. In het MER en de onderliggende onderzoeken voor het windpark zijn deze bouwplannen betrokken als bestaande bouwwerken;
- intentieovereenkomsten en/of anterieure overeenkomsten die dateren van na 10 november 2016 rekening moeten houden met de komst van de nieuwe windturbines. Hiervoor is met dit inpassingsplan een regeling (in de vorm van een tweetal nieuwe beslisbomen)

toegevoegd aan artikel 13 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold (zie hoofdstuk 6 van deze plantoelichting);

- de initiatiefnemer voor het windpark en de uitvoeringsorganisatie Oosterwold verzorgen gezamenlijk de informatievoorziening naar de ontwikkelende partijen over de gevolgen van de nieuwe windturbines voor nieuwe bouwprojecten in het plangebied Oosterwold. Daartoe wordt door de betrokken ministeries een informatieve handreiking aangeleverd op basis waarvan een mogelijk maatregelenpakket kan worden bepaald voor nieuwbouwplannen in plangebied Oosterwold.

Op 27 juni 2017 is tussen de direct betrokken overheidspartijen afgesproken dat de verdere ontwikkeling (Fase 2) van Oosterwold in de komende jaren zodanig plaats zal vinden dat in de eerste jaren maar in beperkte mate kavels uit worden gegeven in de slagschaduwhindercontour van de nieuwe windturbines. Tevens wordt bezien of de ligging van de Eemvallei geoptimaliseerd kan worden, waardoor meer woningbouw mogelijk wordt buiten de slagschaduwcontour. Tot slot worden afspraken gemaakt met initiatiefnemers over stilstand van de windturbines voor de middag/avondzon. Daarbij hebben alle partijen overwogen dat met de komst van de nieuwe Omgevingswet –bij ongewijzigde vaststelling– het stellen van normen ter voorkomen hinder als gevolg van slagschaduw zal worden overgelaten aan de decentrale overheden. Afgesproken is dat, mede met het oog op de woningbouw opgave die is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie RRAAM, het Rijk onderzoekt of een wijziging van de Activiteitenregeling op dit punt mogelijk is, dan wel zal het Rijk er voor zorgen dat de gemeenten Almere en Zeewolde ten behoeve van de woningbouw in Oosterwold in de gelegenheid worden gesteld via de volgende tranche van de Crisis- en Herstelwet vooruit te lopen op de Omgevingswet.

4.5 Conclusie en randvoorwaarden

Conclusie

Met dit inpassingsplan wordt invulling gegeven aan de beleidskeuze van het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde om in Zeewolde een windpark voor de grootschalige opwekking van duurzame energie te bouwen. Het inpassingsplan past binnen het beleid van gemeente Almere om in 2022 energieneutraal te zijn. Het Regioplan is mede bepalend geweest voor de inrichting en vormgeving van het windpark (zie hoofdstuk 3). Het inpassingsplan is in nauw overleg met bovengenoemde overheden tot stand gekomen. Daar waar niet aan de randvoorwaarden vanuit het Regioplan en andere beleidskaders wordt voldaan, wordt dat in hoofdstuk 5 van deze plantoelichting nadrukkelijk aangegeven. Daar wordt ook gemotiveerd waarom het aanvaardbaar is dat op enkele onderdelen van de uitgangspunten wordt afgeweken.

Randvoorwaarden

- Vanuit het ruimtelijke beleidskader geldt voorts een aantal randvoorwaarden: in dit inpassingsplan wordt aandacht besteed aan de aandachtspunten die in de SvWOL voor de locatie Zeewolde zijn benoemd.
- De herstructurering van oude turbines maakt integraal deel uit van de planregeling in dit inpassingsplan. Dit onderwerp wordt in hoofdstuk 6 verder uitgewerkt.
- Aspecten zoals de landschappelijke uitstraling, Natura 2000, NNN, slagschaduw etc. zijn allen in het MER onderzocht en hebben (mede) tot de keuze geleid om het windpark in te richten en vorm te geven zoals in dit inpassingsplan is opgenomen. Deze aspecten komen in hoofdstuk 5 van deze plantoelichting verder aan de orde.
- De afstemming met de gebiedsontwikkeling Oosterwold is in dit hoofdstuk beschreven en wordt nader uitgewerkt in hoofdstuk 5 en 6 voor de thema's slagschaduw en geluid.
- Vanuit het Rijksbeleid is een toetsing aangaande de mogelijke verstoringshinder op de radarstations AOCS Nieuw Millingen en radarstation Soesterberg een vereiste waaraan in dit inpassingsplan aandacht besteed moet worden. De in het Barro en de Rarro opgenomen toets voor het bepalen van de mate radarverstoring door het Ministerie van Defensie heeft bij de totstandkoming van dit inpassingsplan plaatsgevonden. De resultaten van het onderzoek en het overleg met het Ministerie van Defensie komt in hoofdstuk 5 aan de orde.
- Bij het toekennen van de bouwmogelijkheden voor de nieuwe windturbines langs de Rijksweg A6 wordt het reserveringsgebied op grond van het Barro in acht genomen.
- Voor het plangebied geldt daarnaast een hoogtebeperking vanuit het Luchthavenbesluit Lelystad. ILT namens heeft, namens de staatsecretaris van IenM, een verklaring van geen bezwaar (vvgb) afgegeven om van de hoogtebeperking af te wijken (zie bijlage XII).
- In het inpassingsplan moet worden gemotiveerd waarom de aantasting van het NNN-areaal door de plaatsing van enkele windturbines op gronden die zijn aangewezen als NNN aanvaardbaar is. Deze motivering is reeds gegeven in paragraaf 3.6.3. De wijze waarop het beperkte areaalverlies wordt gecompenseerd is opgenomen in hoofdstuk 5 van deze plantoelichting.
- Tijdens het beoordelen van milieueffecten van Windpark Zeewolde dient rekening gehouden te worden met de nieuwe natuurontwikkeling 'Kop van Horsterwold'.
- Bij het bepalen van de plaatsingszones voor nieuwe windturbines is reeds rekening gehouden met de randvoorwaarden uit het Regioplan en het gemeentelijk beeldkwaliteitplan. Ook uit het MER is gebleken dat deze windturbineopstelling landschappelijk aanvaardbaar is. Daar waar wordt afgeweken van het Regioplan en het beeldkwaliteitplan wordt dat landschappelijk getoetst en de afwijking onderbouwd in paragraaf 5.6 van deze plantoelichting.
- Provinciale Staten hebben bij de vaststelling van het Regioplan voorgeschreven dat bij windturbines met een ashoogte hoger dan 120 meter aangetoond moet worden dat het vermogen van kleinere windturbines ontoereikend is. Deze onderbouwing is in paragraaf 4.4 van deze plantoelichting gegeven. Hiermee wordt voldaan aan het Regioplan.
- Omdat met dit inpassingsplan wordt aangesloten bij het provinciale beleid moet een passende regeling worden opgenomen voor het saneren van de bestaande turbines (die in

bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde onder het overgangsrecht zijn gebracht). De wijze waarop dat is gebeurd, wordt beschreven in hoofdstuk 6 van deze plantoelichting. In paragraaf 7.2 van deze plantoelichting wordt een beschrijving gegeven van het voor de saneringsopgave benodigde financiële afsprakenkader.

- In het inpassingsplan moet afstemming plaatsvinden tussen de komst van de nieuwe windturbines en de toekomstige ontwikkelingen in Oosterwold. De wijze waarop dat vorm heeft gekregen is hiervoor toegelicht en wordt in hoofdstuk 6 verder uitgewerkt (conform de bestuurlijke afspraken van 10 november 2016 en 27 juni 2017).
- Het verlichtingsplan bij dit windpark dient te voldoen aan de richtlijn Obstakelverlichting (2016).
- Dit inpassingsplan dient te voldoen aan de bouwbeperkingen zoals is vastgelegd in het Barro rondom het antennestation van Defensie.

5

ONDERZOEK

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk volgen de toetsingskaders, de samenvattingen en de conclusies van de milieu- en omgevingsonderzoeken naar de opstelling van windturbines zoals deze op basis van het MER in het voorliggende inpassingsplan mogelijk is gemaakt. Hierbij worden de effecten van het beoogde windpark, die zijn beschreven in hoofdstuk 15 van het MER, getoetst aan het geldende beleid en de daarbij horende normstelling. Tevens is per aspect beschreven op welke wijze een vertaling naar de bestemmingsregeling heeft plaatsgevonden. In dit hoofdstuk wordt volstaan met een beknopte toetsing aan geldende grenswaarden en toetsingskaders. Voor een gedetailleerde beschrijving van de effecten van het beoogde windpark wordt verwezen naar hoofdstuk 15 van het MER Windpark Zeewolde.

De volgende wijzigingen in het voorkeursalternatief zijn in aanvulling op het MER onderzocht:

1. Twee turbineposities (LPT-01 en LPT-02) komen te vervallen (zie paragraaf 3.5);
2. Turbine ADW-04 krijgt binnen de lijn extra schuifruimte vanwege archeologische vondsten;
3. Twee bestaande turbines (zie paragraaf 4.4.1) blijven gehandhaafd.

In bijlage XIV zijn de onderzoeksresultaten naar de milieueffecten van deze wijzigingen ten opzichte van het MER opgenomen. Daar waar dat nodig is gebleken, wordt in dit hoofdstuk naar dit aanvullend onderzoek verwezen.

5.2 Geluid

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema geluid wordt verwezen naar hoofdstuk 15.2 van het MER.

5.2.1 Toetsingskader

Activiteitenbesluit

Op het beoogde windpark is het toetsingskader voor geluid van windturbines van toepassing dat is opgenomen in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (hierna: Activiteitenbesluit). Op grond van artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit geldt voor een windturbinepark de L_{den} dosismaat met 47 dB L_{den} als norm voor de etmaalperiode en 41 dB L_{night} als norm voor de nachtperiode (jaargemiddeld). Aan deze norm moet worden voldaan op de gevel van een gevoelig gebouw of op de grens van een gevoelig terrein. Een gevoelig gebouw betreft een geluidsgevoelig gebouw conform artikel 1 van de Wet geluidhinder, zoals een burgerwoning.

Laagfrequent geluid

'Gewoon' geluid, dat wil zeggen geluid zoals dat in de buitenlucht natuurlijk voorkomt, ligt meestal in het frequentiegebied tussen 400 en 2.500 Hz. Laag Frequent Geluid is geluid met een frequentie beneden 100/125 Hz. Het is meestal mechanisch gegenereerd geluid. Windturbines kunnen mogelijk Laag Frequent Geluid veroorzaken. In de wettelijke geluidsnorm (Activiteitenbesluit) is reeds rekening gehouden met de beleving van het geluid inclusief laagfrequent geluid van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister

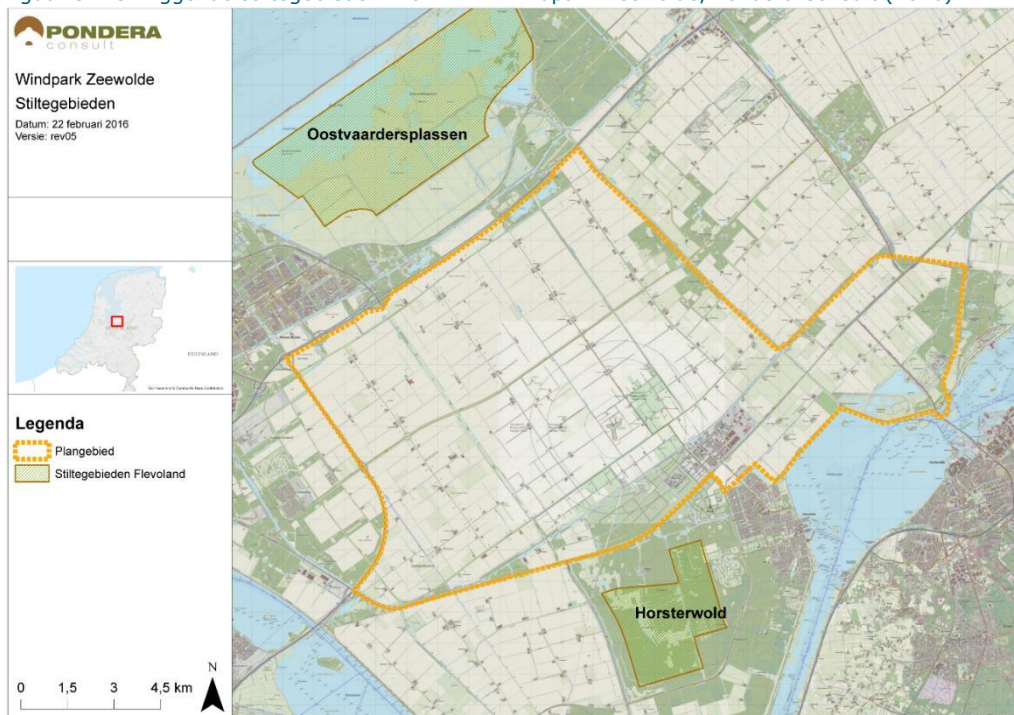
van Infrastructuur en Milieu (d.d. 24 maart 2016 kenmerk IENM/ BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016).

Stiltegebieden

Binnen de provincie Flevoland is een aantal stiltegebieden aangewezen in de Verordening fysieke leefomgeving Flevoland 2012 (herziene versie van maart 2015). Het gaat om vijf afzonderlijke gebieden. In het plangebied van Windpark Zeewolde zijn geen stiltegebieden gelegen. Net buiten het plangebied bevinden zich de stiltegebieden Oostvaardersplassen en Horsterwold (figuur 5.1). Voor stiltegebieden gelden beperkingen voor activiteiten waarbij geluid wordt geproduceerd. Op basis van de verordening geldt voor de stiltegebieden als richtwaarde voor de maximale geluidbelasting vanwege een geluidbron:

- binnen het stiltegebied een geluidsniveau van 35 dB(A) gemiddeld per uur op 50 meter van de geluidsbron;
- buiten het stiltegebied een geluidsniveau van 35 dB(A) gemiddeld per uur op 50 meter in het stiltegebied gerekend vanaf de grens van het gebied.

Figuur 5.1 Omliggende stiltegebieden Bron: MER Windpark Zeewolde, Pondera Consult (2016)

Cumulatieve geluidbelasting

Geluidoverlast kan bestaan als gevolg van geluid van verschillende bronnen, zoals industrie- en wegverkeerlawaai. Door cumulatie (stapeling) van verschillende geluidbronnen is de totale geluidbelasting van het gebied in kaart gebracht. Voor cumulatieve geluidbelasting zijn geen wettelijke normen beschikbaar. Een gangbare methodiek om cumulatieve geluideffecten te beoordelen is de 'Methode Miedema'. In deze methode wordt de akoestische kwaliteit van de omgeving bepaald voor en ná toevoeging van een nieuwe geluidbron. Hiermee kan de leefomgeving objectief worden beoordeeld. Verhoging van de cumulatieve geluidbelasting na plaatsing van de windturbines van meer dan 3 dB wordt hierbij als een negatief effect beschouwd. De methode berekent de gecumuleerde geluidbelasting (L_{cum}), rekening houdend met de verschillen in dosis-effectrelaties van de verschillende geluidbronnen. De berekende waarde is geen feitelijk geluidniveau, daarom is aan de getallen een waardering is gekoppeld van 'goed' tot 'slecht'. Deze classificering volgt uit de methode en wordt algemeen gebruikt voor het beoordelen van cumulatieve geluideffecten. De verandering in de klassen in de methode Miedema zijn een maat om de relatieve bijdrage ten gevolge van de realisatie van het windpark aan de akoestische kwaliteit van de directe omgeving van het windpark te beoordelen.

Tabel 5.1 Classificatie omgevingskwaliteit volgens Miedema Methode. Bron: MER Windpark Zeewolde, Pondera Consult (2016)

Kwaliteit van de akoestische omgeving	Geluidklasse
goed	< 50 dB
redelijk	50 - 55 dB
matig	55 - 60 dB
tamelijk slecht	60 - 65 dB
slecht	65 - 70 dB

5.2.2 Onderzoek

Geluidsbelasting van windturbines

Voor de beoogde eindopstelling van het windpark is de geluidsbelasting op toetspunten berekend (zie bijlage VII). Op basis van de resultaten wordt geconcludeerd dat ter hoogte van meerdere toetspunten, zonder het toepassen van mitigerende maatregelen, niet aan de geluidsnorm kan worden voldaan. Indien gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen (in de vorm van geluidmodi bij een aantal windturbines) wordt wel overal aan de geluidnormen voldaan. De geluidsbelasting die na mitigatie op toetspunten optreedt, is tabel 5.2 weergegeven. Zie het MER voor maatregelen en een overzicht van geluidsbelasting voor mitigatie.

Tabel 5.2 Geluidsbelasting windturbines na geluidsvoorzieningen Bron: Onderzoek akoestiek en slagschaduw Windpark Zeewolde, Pondera Consult (2017)

ref	Omschrijving	L_{night}	L_{den}	ref	Omschrijving	L_{night}	L_{den}
2	Baardmeesweg 25 ¹⁾	42	49	34	Ibisweg 2	40	47
3	Baardmeesweg 5	41	47	35	Kluutweg 10	41	47
4	Baardmeesweg 9	41	47	38	Landbouwweg 75A ¹⁾	38	44
5	Bloesemlaan 1	33	39	40	Lepelaarweg 2	38	44
8	Bloesemlaan 34	40	47	42	Mickey Mousestraat 49	33	39
10	Bloesemlaan 39	41	47	43	Paradijsvogelweg 12	39	45
11	Bosruiterweg 16S	30	37	44	Paradijsvogelweg 2	38	45
12	Bosruiterweg 33	41	47	46	Reigerweg 5	36	43
15	Dodaarsweg 10	41	47	47	Reigerweg 9	36	43
17	Dodaarsweg 2	37	44	48	RW A6 de Lepelaar 5	26	33
19	Dodaarsweg 50	41	47	49	Schollevaarweg 13	40	46
20	Dodaarsweg 6	38	45	50	Schollevaarweg 25	41	47
21	Dodaarsweg 9	41	47	51	Schollevaarweg 29	39	46
24	Duikerweg 30	39	47	53	Sterappellaan 1	39	46
25	Duikerweg 38	40	47	54	Sterappellaan 29	40	47
26	Duikerweg 42	40	47	56	Wulpweg 21	41	47
27	Duikerweg 44	40	47	57	Wulpweg 22	40	47
30	Goudplevierweg 5	39	45	58	Sterappellaan 28	40	46
31	Gruttoweg 29	40	47	59	Sterappellaan 2	38	45
32	Ibisweg 10	40	47	60	Sterappellaan 5	38	45

¹ Deze woningen zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein en dient derhalve niet te worden getoetst aan de normen uit het

Activiteitenbesluit. Het toetspunt wordt ter informatie wel bij de berekeningen betrokken.

Bedrijfswoning Duikerweg 46 en omzetten bestemming Duikerweg 48 naar kantoor

De (agrarische bedrijfs)woning aan de Duikerweg 46 gaat als beheerderswoning deel uitmaken van het windpark. Vanuit deze woning wordt het technische beheer van het windpark uitgevoerd. De bewoner is tevens beheerder (molenaar) in het windpark die specifieke taken voor het windpark verricht, waaronder:

- het houden van toezicht op het windpark;
  - het verrichten van kleine onderhoudswerkzaamheden, zoals het onderhouden van de grasmat bij de turbinevoet;
  - het melden van storingen aan de organisatie die het centrale beheer van het windpark verricht;
  - het weren van onbevoegden in de nabijheid van het windpark;
- daarnaast vindt vanuit de bedrijfswoning het beheer plaats door middel van monitoring van het windpark met behulp van de daarvoor in de bedrijfswoning aanwezige monitoringsapparatuur.

De taken van de beheerder zijn vastgelegd in een overeenkomst, waarin tevens afspraken staan over de levering van stroom die direct afkomstig is van het windpark en de vergoeding voor het uitvoeren van het beheer. Door de binding tussen de bedrijfswoning en het windpark is sprake van een woning die behoort tot de inrichting. De woning is daarom geen geluidsgevoelig object in de zin van het Activiteitenbesluit. Ter plaatse van de bedrijfswoning wordt het geluid afkomstig van de windturbines zodoende niet getoetst aan de wettelijke geluidsnorm.

Voor de bedrijfswoning is in het MER het geluidsniveau berekend (geluidsbelasting bedraagt 58 L_{den}). Gebleken is dat het geluidsniveau tot 11 dB hoger ligt dan de grenswaarde van 47 dB L_{den} . Deze waarde wordt aanvaardbaar geacht, aangezien sprake is van een bestaande (agrarische bedrijfs)woning waarvan de bewoner actief participeert in het windpark en daarmee onderdeel van het windpark is geworden. De optredende geluidsbelasting (58 dB L_{den}) is voorts vergelijkbaar met de maximaal toelaatbare geluidsbelasting voor woningen in het buitengebied als gevolg van wegverkeerslawaai (L_{den} 58 dB, zie het tweede lid van artikel 3.4 van het Besluit geluidhinder).

Vanwege de toevoeging van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij windturbinepark' aan de bestaande agrarische bedrijfswoning, is de functie van woning behorende bij het windpark in planologische zin zeker gesteld en hoeft, vanwege deze bestemming, de betreffende woning niet als geluidsgevoelig object in de zin van het Activiteitenbesluit te worden aangemerkt. Daarmee kan het beoogde windpark altijd voldoen aan de geldende geluidsnormen.

De bestaande woning aan de Duikerweg 48 wordt onderdeel van het windpark. De initiatiefnemer is voornemens om het kantoor van het windpark hier te vestigen. De functie van de bestaande woning aan de Duikerweg 48 vervalt zodanig. Deze woning krijgt in het inpassingsplan een aanduiding 'kantoor'. Een kantoor is geen geluidgevoelige functie en het geluid van de nieuwe windturbines op de gevel van dit gebouw wordt zodoende niet getoetst aan de geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit. De optredende geluidsbelasting op de gevels van deze woning (53 tot 58 dB L_{den}) zijn vergelijkbaar met die van huisnummer 46. De optredende geluidsniveaus zijn voor het beoogde toekomstige gebruik als kantoor aanvaardbaar.

Overige woningen: Molenaarswoningen

Naast de bedrijfswoning aan de Duikerweg 46 bevinden zich in het plangebied 61 woningen die de aanduiding 'molenaarswoning' krijgen. Deze woningen hebben een organisatorische en functionele binding met het windpark, omdat de eigenaren/bewoners toezicht houden op het windpark en daarvoor kleine onderhoudswerkzaamheden verrichten. Deze organisatorische en functionele binding met het windpark is bekrachtigd in een molenaarsovereenkomst die de initiatiefnemer met de eigenaars/gebruikers van de woningen heeft gesloten. In deze molenaarsovereenkomst zijn de volgende afspraken gemaakt:

- de eigenaar/gebruiker van de woning krijgt een beheers- en onderhoudstaak in het toekomstige windpark als molenaar. De taken die bij deze functie horen zijn in ieder geval:
  - het houden van toezicht op het windpark;
  - het verrichten van kleine onderhoudswerkzaamheden, zoals het onderhouden van de grasmat bij de turbinevoet;
  - het melden van storingen aan de organisatie die het centrale beheer van het windpark verricht;
  - het weren van onbevoegden in de nabijheid van het windpark;
- voor deze taken krijgen de molenaars een financiële vergoeding;
- de taak als 'molenaar' bij het windpark is gekoppeld aan het gebruik van de betreffende woning. Dit is in de privaatrechtelijke overeenkomst verankerd in de vorm van een kettingsbeding. Wisselt de eigenaar/gebruiker van de woning in kwestie, dan is zijn rechtsopvolger gehouden deze taken over te nemen.

Om voor eenieder duidelijk te maken dat deze woningen een privaatrechtelijke relatie hebben met het windpark in de vorm van een molenaarswoning, wordt dat in dit inpassingsplan door middel van een specifieke aanduiding op de verbeelding en een koppeling in de regels ook publiekrechtelijk duidelijk gemaakt.

Ondanks dat deze woningen hiermee niet langer als gevoelig object worden getoetst aan de normering uit het Activiteitenbesluit en de -regeling, is ook voor deze woningen de huidige en toekomstige geluidsbelasting inzichtelijk gemaakt. In het akoestisch onderzoek (bijlage VII) is beoordeeld wat de te verwachten geluidsniveaus op de gevels van deze woningen kunnen zijn uitgaande van een worst case benadering. Daaruit blijkt dat voor meerdere van deze woningen (het aantal is afhankelijk van de turbinekeuze) kan worden voldaan aan wettelijke norm zonder mitigatie. Vanwege de genoemde relatie tussen de eigenaren/gebruikers van de woningen en het windturbinepark door het aangaan van de molenaarsovereenkomst gelden deze normen niet voor de desbetreffende woningen. Mede gezien deze relatie is uit deze toetsing blijkt dat de te verwachte geluidbelasting aanvaardbaar is.

Cumulatieve geluidbelasting

Cumulatie met andere bronnen wordt beschouwd als sprake is van blootstelling aan meer dan één geluidbron conform de rekenregels uit het Reken- en meetvoorschrift windturbines (Activiteitenregeling milieubeheer, bijlage 4). Voor windpark Zeewolde wordt cumulatie gevonden met de Rijkswegen A6 en A27, het geluid afkomstig van vliegverkeer van luchthaven Lelystad en industriëlawaaai. Daarnaast zijn de windturbines die zijn gebouwd en inwerking gesteld na 2011 ook relevant. Voor windturbines die voor 2011 zijn gerealiseerd, geldt namelijk dat geen cumulatie in het kader van het Activiteitenbesluit hoeft te worden bepaald.

Per toetspunt zijn de afzonderlijke geluidbelastingen van het wegverkeerlawaaai en geluid afkomstig van vliegverkeer, evenals de geluidbelasting van de bestaande windturbines bepaald. Dit tezamen vormt de bestaande cumulatieve geluidsbelasting. In tabel 5.3 is de geluidsbelasting van deze bronnen, inclusief de jaargemiddelde geluidsniveaus van de beoogde opstelling van het windturbinepark weergegeven voor zowel de herstructureringsperiode als voor de eindsituatie. Alleen de toetspunten die betrekking hebben op en rondom het plangebied zijn voor het geluid van de windturbines in de tabel opgenomen.

Tabel 5.3 Cumulatieve geluidsbelasting Bron: MER Windpark Zeewolde, Pondera Consult (2016)

Naam	Adres	Cumulatief bestaand	VKA cumulatief	
			Herstructurering	Eindsituatie
1	Appelvinkweg 6	67	67	60
3	Baardmeesweg 5	68	68	61
4	Baardmeesweg 9	69	69	62
5	Bloesemlaan 1	65	65	57
6	Bloesemlaan 23	62	62	51
7	Bloesemlaan 31 west	74	74	54
8	Bloesemlaan 34 oost	68	68	58
9	Bloesemlaan 35 west	71	71	58
10	Bloesemlaan 39 oost	65	65	55
11	Bosruiterweg 16S	56	56	52
12	Bosruiterweg 33	61	61	52
13	Bosruiterweg 36	65	66	59
14	Dodaarsweg 1	67	67	54
15	Dodaarsweg 10 west	60	62	57
16	Dodaarsweg 13 oost	60	62	58
17	Dodaarsweg 2	67	68	54
18	Dodaarsweg 30 noord	63	64	56
19	Dodaarsweg 50 noord	63	64	56
20	Dodaarsweg 6	65	66	55
21	Dodaarsweg 9 oost	61	63	58
22	Duikerweg 10 noord	45	58	58
23	Duikerweg 18	61	63	57
24	Duikerweg 30	50	58	57
25	Duikerweg 38 noord	70	71	58
26	Duikerweg 42 noord	65	65	57
27	Duikerweg 44 noord	67	67	57
29	Duikerweg 50	63	64	58

Tabel 5.4 (deel 2) Cumulatieve geluidsbelasting Bron: MER Windpark Zeewolde, Pondera Consult (2016)

30	Goudplevierweg 5	54	57	56
31	Gruttoweg 29	59	62	58
32	Ibisweg 10 west	56	60	57
33	Ibisweg 14 zuid	52	58	57
34	Ibisweg 2 west	51	58	58
35	Kluutweg 10	64	65	60
36	Kluutweg 3	51	54	54
37	Kluutweg 7	60	62	59
39	Lepelaarweg 14	70	70	52
40	Lepelaarweg 2	69	69	54
41	Lepelaarweg 6	70	70	54
42	Mickey Mousestraat 49	50	51	51
43	Paradijsvogelweg 12	52	56	56
44	Paradijsvogelweg 2	52	56	56
45	Reigerweg 1 noord	67	67	52
46	Reigerweg 5 west	71	71	52
47	Reigerweg 9	70	71	56
49	Schollevaarweg 13	71	71	59
50	Schollevaarweg 25	67	68	61
51	Schollevaarweg 29	79	79	61
52	Schollevaarweg 77	68	68	58

Voor de herstructureringsperiode geldt voor het VKA dat de cumulatieve geluidsbelasting op de meeste punten licht toeneemt of gelijk blijft ten opzichte van de bestaande situatie. Voor de meeste toetspunten geldt echter dat geluidswaarde in de eindsituatie overwegend licht verbetert en in andere gevallen vrijwel gelijk blijft ten opzichte van de bestaande situatie. Voor zeven toetspunten (22, 24, 30, 33, 34, 43, 44) geldt dat de cumulatieve geluidsbelasting toeneemt, ook na afloop van de herstructureringsperiode. De toename voor deze zeven toetspunten wordt aanvaard geacht, omdat:

- in zijn algemeenheid per saldo na de herstructureringsperiode de akoestische situatie verbetert;
- de toename op deze zeven punten is in zijn geheel het gevolg van de keuze om op grootschalige wijze in dit gebied windenergie op te wekken. Het algemene belang dat daarmee is gemoeid, weegt in dit geval zwaarder dan de toename van de geluidsbelasting voor enkele punten in het grotere plangebied.

Stiltegebieden

In de referentiesituatie is de geluidbelasting van de windturbines op 50 meter afstand van het stiltegebied Oostvaardersplassen 32 dB(A) en ter hoogte van het stiltegebied Horsterwold 38 dB(A). De geluidbelasting van de beoogde opstelling van de windturbines is ter hoogte van de grens van de stiltegebieden in tabel 5.4 weergegeven. In de plansituatie is de geluidbelasting van de windturbines op 50 meter afstand van het stiltegebied Oostvaardersplassen 32 dB(A) en ter hoogte van het stiltegebied Horsterwold 33 dB(A). Het geluid op de grens van de stiltegebieden valt binnen de grens zoals gesteld in de Verordening fysieke leefomgeving Flevoland (35 dB(A) op 50 meter in het stiltegebied) en neemt af, of blijft gelijk, ten opzichte van de huidige situatie.

Tabel 5.5 Geluidsbelasting stiltegebieden op 50 meter in het stiltegebied Bron: Concept MER Windpark Zeewolde, Pondera Consult (2016)

Alternatief	Horsterwold	Oostvaardersplassen
bestaande turbines	38 dB (A)	32 dB (A)
VKA	33 dB (A)	32 dB (A)

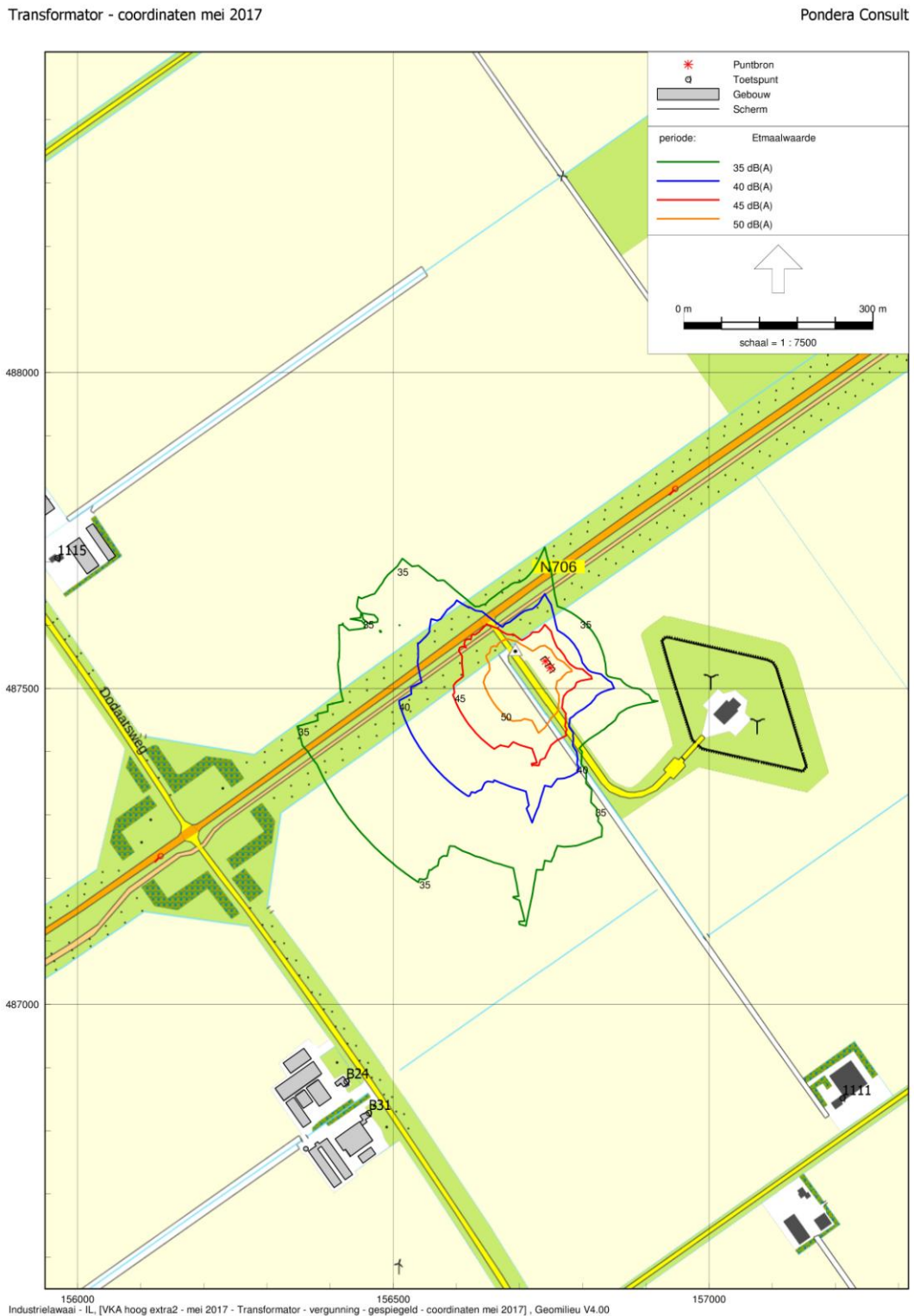
Herstructurering

Gedurende de dubbeldraaiperiode van 5 jaar kunnen de te saneren turbines blijven staan als het nieuwe windpark wordt opgericht. Deze turbines blijven in deze periode naast elektriciteit ook geluid produceren. Voor de beoogde windturbineopstelling geldt dat op meerdere toetspunten de geluidsnorm wordt overschreden. Indien dat nodig blijkt, biedt artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit de mogelijkheid dat het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning maatwerkvoorschriften stelt in de vorm van strengere geluidsnormen voor de nieuwe windturbines. De gezamenlijke geluidsbelasting van de nieuwe en de bestaande windturbines kan daarmee voldoen aan de geluidsnormen. Voor de herstructurering geldt voor de beoogde windturbineopstelling dat de cumulatieve geluidsbelasting op de meeste punten licht toeneemt of gelijk blijft ten opzichte van de bestaande situatie. Voor de meeste toetspunten geldt echter dat geluidswaarde binnen dezelfde klasse uit de classificering van Methode Miedema blijven, waardoor de omgevingskwaliteit niet tot weinig verslechtert ten opzichte van de bestaande situatie.

Netaansluiting: onderstation

De netaansluiting is niet van invloed op de geluideffecten van de opstellingsalternatieven. Voor het onderstation is uitgegaan van een rekenmodel met dezelfde invoergegevens als voor de windturbines. De transformatoren zijn ingevoerd als twee puntbronnen met een geluidemissie van 87 dB(A) als worst-case aanname. Het hele terrein rondom de puntbronnen is akoestisch reflecterend ingevoerd, met aan drie zijden van de puntbronnen een reflecterend scherm van circa 6 meter (scherfmuren). In figuur 5.2 zijn de 45, 40 en 35 dB (A) etmaalwaarde-contouren voor het onderstation opgenomen. Ter plaatse van de dichtst bij gelegen geluidgevoelige bestemmingen veroorzaakt het transformatorstation een geluidbelasting van maximaal 23 dB(A) etmaalwaarde. Daarmee wordt ruim voldaan aan de voorkeursgrenswaarde van 40 dB (A) etmaalwaarde.

Figuur 5.2 Etmaalwaarde-contouren voor het onderstation

Afstemming toekomstige ontwikkelingen plangebied Oosterwold

De maatgevende geluidscontour van de nieuwe windturbines die met dit inpassingsplan mogelijk worden gemaakt (die van de L_{den} 47 dB) reikt tot over het plangebied van Oosterwold. Op voorhand kan daarom niet worden uitgesloten dat de geluidsbelasting van de nieuwe windturbines tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat leidt voor nieuwe geluidgevoelige objecten in plan Oosterwold.

In lijn met de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt tussen de betrokken ministeries en de gemeente Almere (zie paragraaf 4.4.3), zijn intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten afgesloten voor 10 november 2016 in de akoestische beoordeling voor Windpark Zeewolde als bestaande objecten betrokken. Gebleken is dat voor deze plannen voldaan wordt aan de normstelling uit het Activiteitenbesluit.

Voor het thema windturbinegeluid is, overeenkomstig de gemaakte afspraken tussen de betrokken overheidspartijen op 27 juni 2017, voor intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten die na de ijkdatum van 10 november 2016 zijn gesloten in paragraaf 6.3.2 een afstemmingsregeling uitgewerkt.

5.2.3 Conclusies en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusies

De beoogde windturbineopstelling voldoet aan het beleid en de normstelling ten aanzien van geluid van windturbines. Uit het akoestisch onderzoek in het MER blijkt dat met de gekozen opstelling van windturbines, in elk geval aan de wettelijke geluidsnormen kan worden voldaan. Afhankelijk van het te kiezen windturbintetype dat gebouwd gaat worden kunnen mitigerende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de geluidsnormen. Hoewel de geluidsbelasting door de komst van het windturbinepark op enkele locaties toeneemt, wordt deze toename aanvaardbaar geacht. De toename hangt inherent samen met de keuze om op deze locaties op grootschalige wijze duurzame energie te produceren.

Geconcludeerd wordt dat het aspect geluid van windturbines de uitvoering van het plan niet in de weg staat en dat geen sprake is van een onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat van omwonenden en nabijgelegen stiltegebieden.

Vertaling in de bestemmingsregeling

De (agrarische bedrijfs)woning aan de Duikerweg 46 gaat als beheerderswoning deel uitmaken van het windpark. Deze woning wordt van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij windturbinepark' in de planregeling voorzien om voor eenieder duidelijk te maken dat deze woning niet in de toetsing voor de wettelijke geluidsnormen wordt betrokken. De huidige woning met huisnummer 48 wordt in gebruik genomen door de initiatiefnemer als kantoor behorende bij het windturbinepark. In het inpassingsplan wordt de huidige woonbestemming omgezet naar een kantoorbestemming.

De overige woningen van eigenaren/gebruikers waarmee de initiatiefnemer een zogenoemde molenaarsovereenkomst heeft gesloten, hebben op de verbeelding de aanduiding 'overige zone - Molenaarswoning'. Dit om aan eenieder duidelijk te maken dat ook deze woningen een functionele en organisatorische binding hebben met het toekomstige windpark. Rondom het onderstation is een 'geluidzone - industrie' (contour 50 dB(A)) op de verbeelding opgenomen om te voorkomen dat daar nieuwe geluidgevoelige objecten kunnen worden gerealiseerd.

Voor het thema geluid is in paragraaf 6.3.2 een afstemmingsregeling uitgewerkt in de vorm van een nieuwe beslisboom die toegevoegd wordt aan het Chw Bestemmingplan Oosterwold.

5.3 Slagschaduw

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema slagschaduw wordt verwezen naar hoofdstuk 15.3 van het MER.

5.3.1 Toetsingskader

Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling

De beoogde windturbines vallen onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit. Het toetsingskader voor het aspect slagschaduw wordt gevormd door de voorschriften die zijn opgenomen in de Activiteitenregeling. De flikkerfrequentie, het contrast en de tijdsduur van de blootstelling, zijn van invloed op de mate van hinder die kan worden ondervonden.

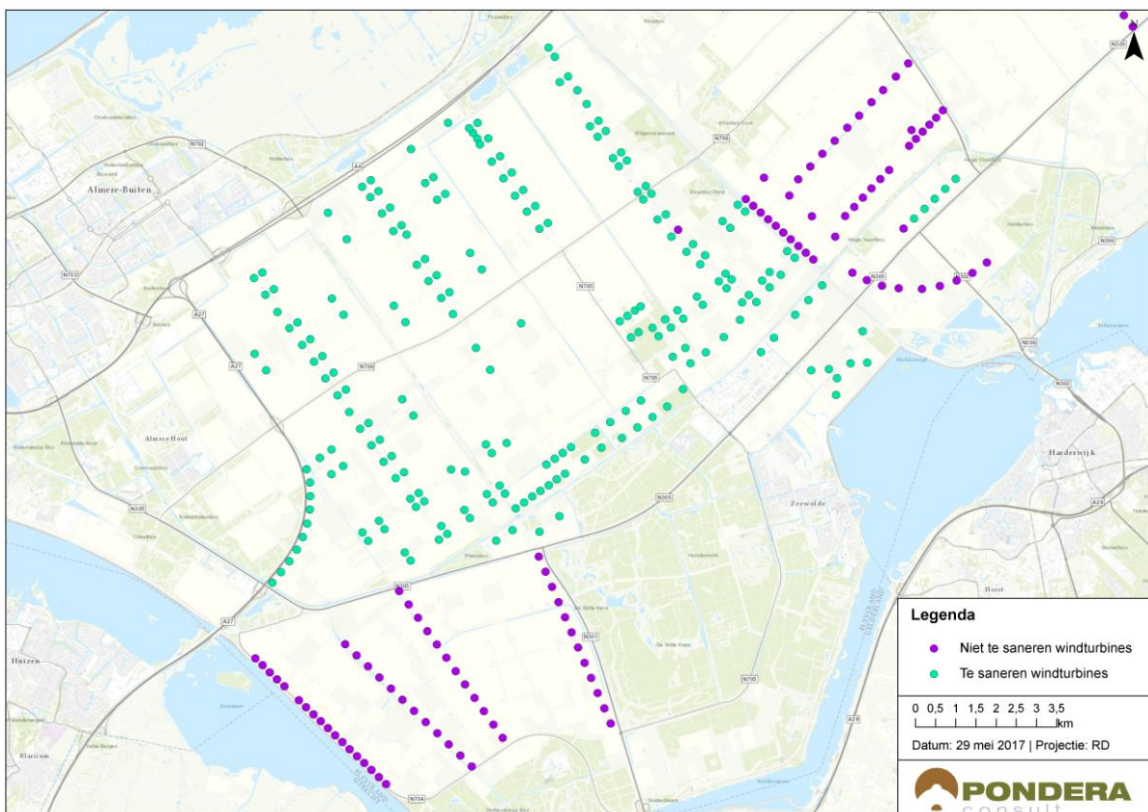
Bij de normstelling ten aanzien van schaduwwerking wordt aangesloten bij de Activiteitenregeling. In deze Regeling is opgenomen dat een windturbine moet zijn voorzien van een automatische stilstandvoorziening indien de afstand tussen de windturbine(s) en woningen of andere slagschaduwgevoelige objecten minder dan 12x de rotordiameter bedraagt en indien gemiddelde schaduw meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten valt op een raam van een gevoelig object. Dit is vertaald in een toetswaarde voor de maximale schaduwduur van 6 uur per jaar. Een dergelijke norm kan met een contour in een kaartbeeld worden weergegeven. Echter, aangezien de 6 uur een afronding is, is het mogelijk dat woningen niet worden meegerekend die toch meer dan 340 minuten (17 dagen x 20 minuten) aan slagschaduw worden blootgesteld. Om deze reden is gekozen om een contour in te tekenen waarbinnen objecten aan slagschaduw blootgesteld kunnen worden voor een periode van 5 uur per jaar.

Cumulatie

In het plangebied en in de directe omgeving ervan zijn reeds bestaande turbines aanwezig (zie figuur 5.3). Bij cumulatie zijn de bestaande turbines die niet worden gesaneerd in de eindsituatie (Windpark Sternweg, Windpark Alexia en de overig buiten het plangebied gelegen windturbines) van belang.

De verouderde turbines op de Eemmeerdijk vallen buiten de herstructurering voor Windpark Zeewolde (meest zuidelijke lijn in figuur 5.3), omdat de turbines niet in het plangebied van Windpark Zeewolde staan.

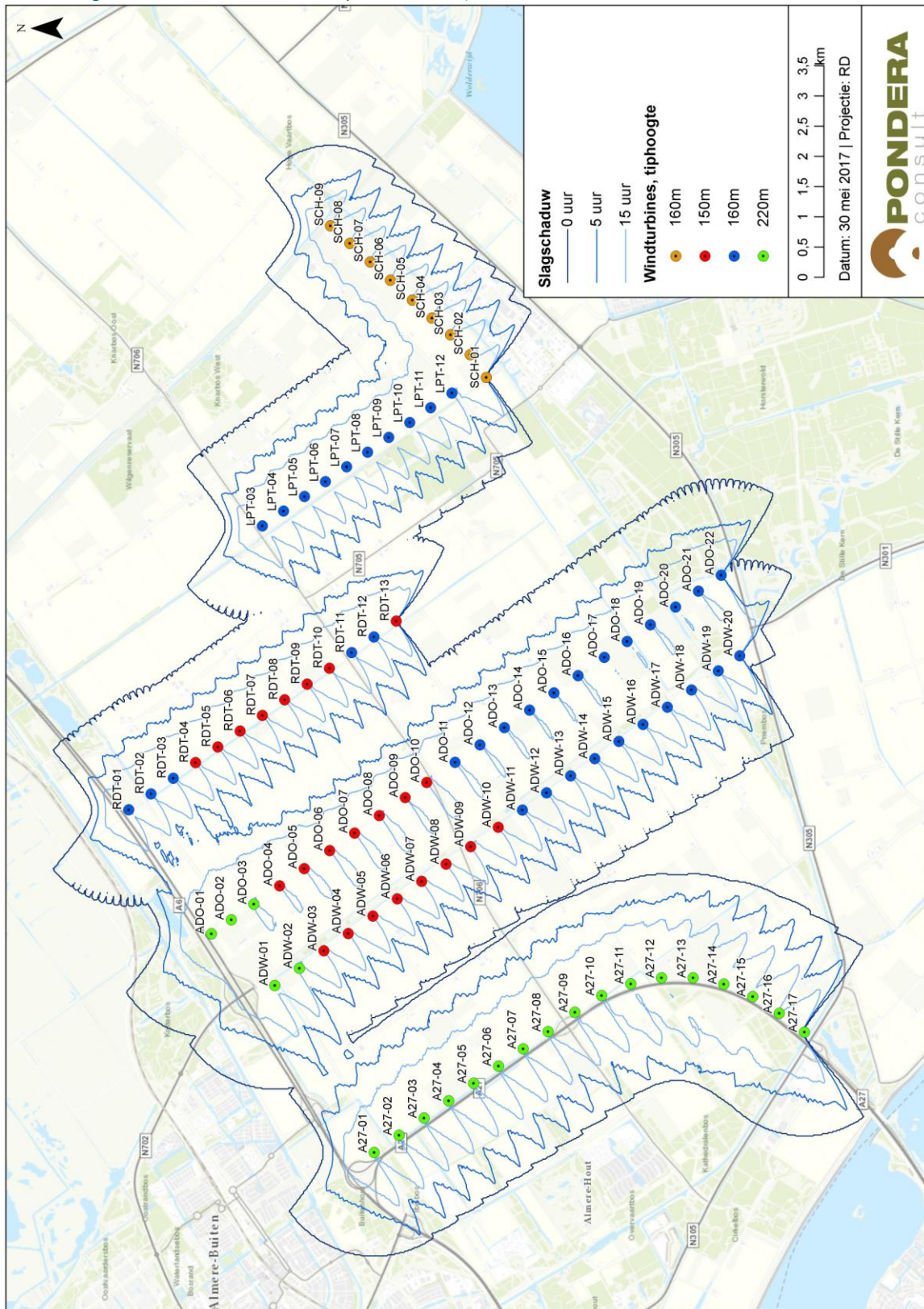
Figuur 5.3 Huidige windturbines in en nabij projectgebied WP Zeewolde (bron: Pondera Consult). In groen te saneren turbines en in paars niet te saneren turbines

5.3.2 Onderzoek

Figuur 5.4 geeft met gekleurde isolijnen aan waar de totale jaarlijkse verwachte hinderduur respectievelijk 0,5 of 15 uur bedraagt. Overschrijding van de norm voor de jaarlijkse hinderduur kan mogelijk optreden bij de woningen binnen de rode 5 uurscontour. Bij woningen buiten de rode 5 uurscontour wordt zeker aan de norm voor de maximale hinderduur voldaan. Voor het voorkeursalternatief bevinden zich binnen de contour 5-15 uur 183 woningen en binnen de contour 0-5 uur 1.233 woningen. Hierbij dient te worden vermeld dat het 1.233 woningen betreft wanneer geen mitigerende maatregelen worden genomen (zie hierna). Wordt voor meerdere windturbines een mitigerende maatregel getroffen dan daalt ook het aantal woningen waar niet aan de norm voor de maximale hinderduur wordt voldaan.

Figuur 5.4 Slagschaduwcontour VKA-hoog (zonder mitigatie) Bron: Akoestisch onderzoek en slagschaduwonderzoek MER Windpark Zeewolde, 2016

Om te voldoen aan de norm voor de jaarlijkse hinderuren van slagschaduw, moeten de windturbines van de beoogde windturbineopstelling worden voorzien van een stilstandsregeling. Met een dergelijke voorziening kan de rotor, wanneer slagschaduw op de woningen van derden optreedt, tijdelijk worden stilgezet om slagschaduw te voorkomen. In de windturbinebesturing wordt hiervoor een kalender van dagen en tijden geprogrammeerd waarin de rotor wordt gestopt als een zonneshijnsensor aangeeft dat de zon schijnt in een dusdanige positie ten opzichte van een gevoelig object dat slagschaduw-hinder kan optreden.

Met de stilstandsregelingen is bij geen van de woningen van derden sprake van een overschrijding van de norm van maximaal gemiddeld 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag.

De benodigde stilstandvoorziening behoeft slechts op enkele windturbines te worden geplaatst en het productieverlies bedraagt hooguit 0,2 % van de toekomstige productie van het gehele windpark. Dit productieverlies is beperkt en aanvaardbaar voor de initiatiefnemers. De financieel-economische uitvoerbaarheid van het windpark komt hierdoor niet in het geding. Het toepassen van een stilstandvoorziening wordt via een maatwerkvoorschrift naast in de omgevingsvergunning voor milieu als vergunningsvoorwaarde verbonden. In het kader van het milieutoezicht ziet de gemeente erop toe dat deze voorwaarden worden nageleefd.

Overige woningen: Molenaarswoningen

In paragraaf 5.2 is beschreven dat een deel van de woningen in het gebied aangemerkt zijn als zijnde Molenaarswoningen. Dit betekent dat de woningen vanwege de functionele en organisatorische bindingen tussen de eigenaren/gebruikers en het windpark niet langer zijn aan te merken als gevoelige objecten. Ondanks dat deze woningen hiermee niet langer als gevoelig object worden getoetst aan de normering uit het Activiteitenbesluit en de -regeling, is ook voor deze woningen de huidige en toekomstige slagschaduwduur inzichtelijk gemaakt.

In bijlage VII is tevens beoordeeld wat de te verwachten slagschaduw op de gevels van de molenaarswoningen zou kunnen zijn uitgaande van een worst case benadering. De daadwerkelijke slagschaduw op de woningen is afhankelijk van verschillende factoren: het weer, de ligging van de woning (en de vensters van de woning) en objecten tussen de woning en de turbine (bomen bijvoorbeeld).

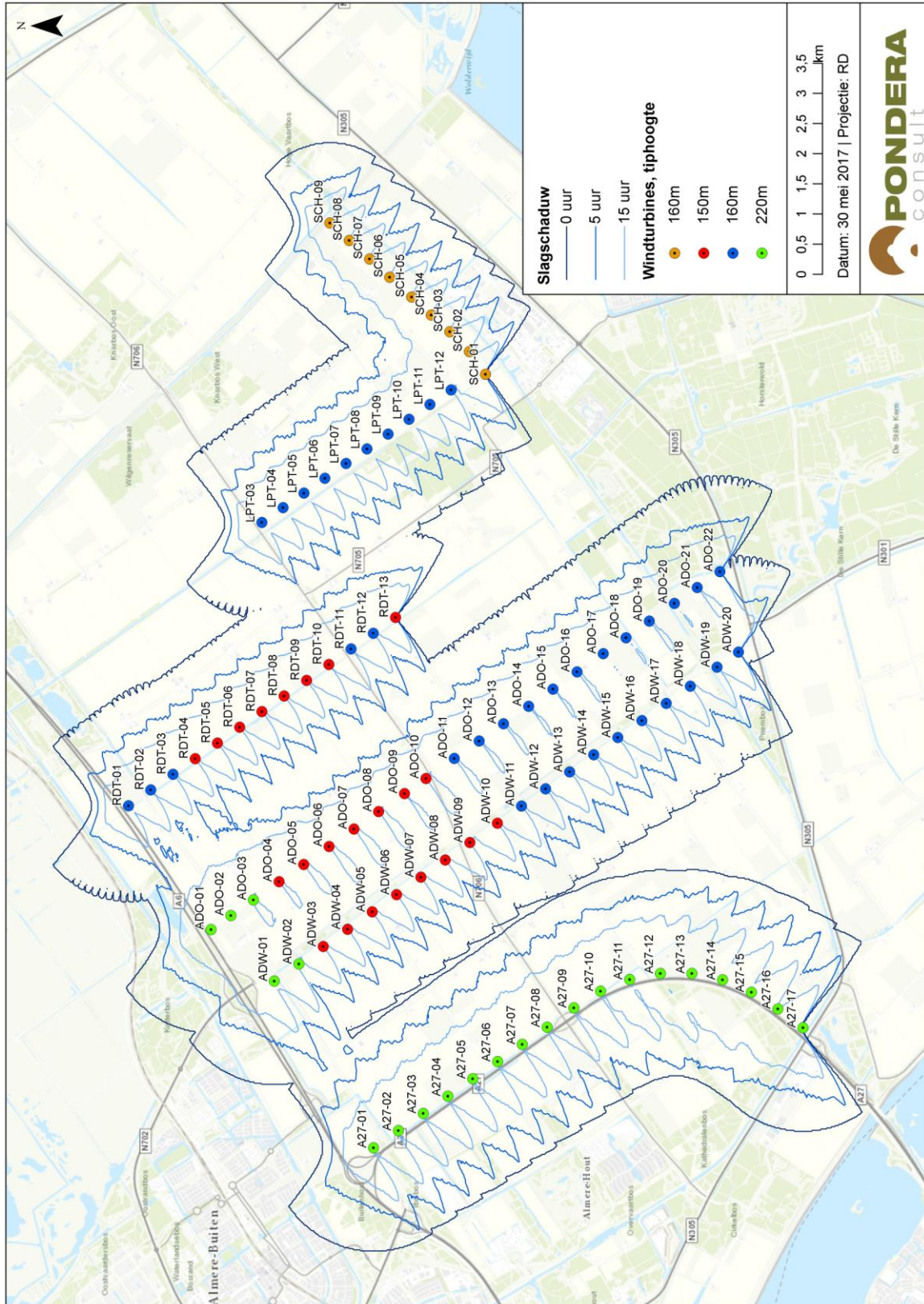
Cumulatie

Gebleken is dat voor de beoogde opstelling van het windturbinepark in cumulatie met bestaande turbines buiten het plangebied, windpark Sternweg en windpark Alexia in totaal 1.242 woningen zijn gelegen binnen de 5 uur-contour en 192 woningen in het gebied dat is gelegen binnen de 15 uur-contour en de 5 uur-contour. Door het treffen van een stilstandvoorziening (zie hiervoor) wordt voldaan aan de wettelijke normen. In bijlage VII is het slagschaduwonderzoek opgenomen.

Herstructurering

Gedurende de herstructureringsperiode (de periode van vijf jaar tijdens welk de bestaande solitaire windturbines in bedrijf blijven) zijn de bestaande turbines binnen het plangebied in bedrijf naast de nieuwe windturbines. De nieuwe turbines kunnen gedurende deze periode ook slagschaduw hinder opleveren (zie figuur 5.5). Per saldo zal zodoende tijdens de herstructureringsperiode lokaal meer slagschaduw hinder op kunnen treden. Echter, de wettelijke regeling voorziet erin dat de nieuwe windturbines rekening houden met de mogelijke slagschaduw hinder van de bestaande windturbines. Gelet daarop zal ook tijdens de herstructureringsperiode aan de wettelijke norm voor slagschaduw hinder worden voldaan.

Figuur 5.5 Slagschaduwcontour VKA-hoog tijdens herstructureringsperiode (zonder mitigatie)

Afstemming toekomstige ontwikkelingen plangebied Oosterwold

De maatgevende slagschaduwcontour van de nieuwe windturbines die met dit inpassingsplan mogelijk worden gemaakt (de 5-uurscontour) reikt tot over het plangebied van Oosterwold. Op voorhand kan daarom niet worden uitgesloten dat de nieuwe windturbines slagschaduwhinder veroorzaken op nieuwe gevoelige objecten in plan Oosterwold.

In lijn met de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt tussen de betrokken ministeries en de gemeente Almere (zie paragraaf 4.4.3), zijn intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten afgesloten voor 10 november 2016 in de beoordeling van het aspect slagschaduw voor Windpark Zeewolde als bestaande objecten betrokken. Gebleken is dat voor deze plannen voldaan wordt aan de wettelijke normstelling.

Voor het thema slagschaduw is, overeenkomstig de gemaakte afspraken tussen de betrokken overheidspartijen op 27 juni 2017, voor intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten die na de ijkdatum van 10 november 2016 zijn gesloten in paragraaf 6.3.2 een afstemmingsregeling uitgewerkt.

Slagschaduw op agrarische percelen

In het slagschaduwonderzoek (bijlage VII) is gekeken naar de duur van slagschaduw op geluidgevoelige objecten en zijn verschillende contouren van de duur van slagschaduw (totale duur per jaar) op kaart gezet. Hiermee is inzichtelijk wat de verwachte slagschaduw in de omgeving van de windturbines is. Dit geeft ook een beeld van de te verwachte duur van slagschaduw op de agrarische percelen.

Voor de beoordeling van slagschaduw is aangesloten bij de normering in de Activiteitenregeling. Agrarische percelen zijn op zichzelf geen gevoelige objecten waarvoor de wettelijke normering geldt. In het kader van een goede ruimtelijke ordening is evenwel beoordeeld of de mate van slagschaduw dusdanig kan zijn, dat deze het gangbare gebruik van de bestaande landbouwpercelen negatief kan beïnvloeden. Gebleken is dat dit niet het geval is.

De Nederlandse wet- en regelgeving kent geen bescherming toe aan buitenruimten, anders dan aan recreatieterreinen, omdat de verblijfsduur van individuele personen veelal te kort is om negatieve effecten te kunnen ondervinden als gevolg van mogelijke geluid- en slagschaduw. Bovendien is geen onderzoek bekend waaruit een verband blijkt dat windturbines de groei van agrarische gewassen negatief beïnvloedt. Daarbij speelt mee dat de omvang van de slagschaduw van het rotorvlak, ten opzichte van de omvang van de landbouwpercelen, beperkt is. Slagschaduw treedt in de regel op in perioden dat de zon laag aan de hemel staat, zoals het vroege voorjaar en aan het eind van het najaar. In deze perioden vinden in de regel geen of weinig werkzaamheden meer plaats op percelen waar reguliere teelten op plaatsvinden, zoals in dit deel van de Flevopolder gebruikelijk is.

5.3.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusies

Het plan voldoet aan het beleid en de normstelling ten aanzien van slagschaduw als gevolg van windturbines. Uit het slagschaduwonderzoek in het MER blijkt dat met de gekozen opstelling van windturbines na het treffen van een stilstandvoorziening in elk geval aan de wettelijke normen kan worden voldaan. De bestaande windparken Sternweg en Prinses Alexia bestaan uit recent gebouwde windturbines. Deze zullen niet gesaneerd worden en hierdoor zal sprake zijn van cumulatie met windpark Zeewolde.

Gedurende de herstructureringsperiode blijven bestaande turbines in het nieuwe windpark ook draaien. Per saldo zal zodoende tijdens de herstructureringsperiode lokaal meer slagschaduw op kunnen treden. Op meerdere punten zijn tijdens deze periode overschrijdingen van de norm. Met een stilstandvoorziening kunnen de bestaande en nieuwe turbines in de herstructureringsperiode aan de norm voor slagschaduw voldoen.

Vertaling naar de bestemmingsregeling

Voor het gedeelte van dit inpassingsplan dat samenvalt met het plangebied van bestemmingsplan Oosterwold voorziet de planregeling in een afstemmingsregeling. Dit is nodig vanwege mogelijke slagschaduw die kan optreden ter plaatse van bouwplannen die na de bestuurlijk afgesproken datum van 10 november 2016 zijn ingediend of nog worden

ingediend. Voor het thema slagschaduw hinder is voor intentieovereenkomsten of anterieure overeenkomsten die na de ijkdatum van 10 november 2016 zijn gesloten of in de komende jaren gesloten gaan worden in paragraaf 6.3.2 daarom een afstemmingsregeling uitgewerkt.

Het aspect slagschaduw hinder bij bestaande bebouwing behoeft verder geen specifieke regeling of vertaling naar het inpassingsplan. Het toepassen van een stilstandvoorziening bij bestaande bebouwing ('gevoelige bestemmingen') wordt namelijk aan de omgevingsvergunning voor milieu als vergunningsvoorwaarde verbonden. In het kader van het milieutoezicht ziet de gemeente erop toe dat deze voorwaarden worden nageleefd.

5.4 Ecologie

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema ecologie wordt verwezen naar hoofdstuk 15.4 van het MER.

5.4.1 Toetsingskader

Wet natuurbescherming

Met de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) zijn alle bepalingen met betrekking tot de bescherming van natuurgebieden en dier- en plantensoorten samengebracht in één wet. De Wnb implementeert diverse Europeesrechtelijke regelgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving. De Wnb is werking in getreden met ingang van 1 januari 2017, de Natuurbeschermingswet en de Flora en faunawet zijn per die datum komen te vervallen. Gedeputeerde Staten is in beginsel bevoegd gezag voor de vergunningverlening onder de Wnb.

Bij de voorbereiding van een ruimtelijk plan dient onderzocht te worden of de Wnb en het beleid van de provincie ten aanzien van de bescherming van dier- en plantensoorten en de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN) de uitvoering van het plan niet in de weg staan. Indien uit de Wnb voortvloeit dat een passende beoordeling moet worden gemaakt, moet deze zijn verricht ten tijde van vaststelling van het plan. Is het treffen van maatregelen noodzakelijk om effecten te compenseren of te mitigeren, dan moeten deze maatregelen in het plan worden opgenomen.

Gebiedsbescherming

De Wnb kent twee soorten natuurgebieden, te weten:

- a. Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- b. Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

De Staatssecretaris van Economische Zaken (EZ) wijst gebieden aan die deel uitmaken van het Europese netwerk van natuurgebieden: Natura 2000. Een dergelijk besluit bevat de instandhoudingsdoelstellingen voor de leefgebieden van vogelsoorten (Vogelrichtlijn) en de instandhoudingsdoelstellingen voor de natuurlijke habitats en habitats van soorten (Habitatrichtlijn).

Een ruimtelijk plan dat afzonderlijk (of in combinatie met andere plannen of projecten) significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, kan uitsluitend vastgesteld worden indien uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

Indien deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

1. alternatieve oplossingen zijn niet voorhanden;
2. het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
3. de noodzakelijke compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

De bescherming van deze gebieden heeft externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en die verstoring kunnen veroorzaken, moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats.

Voor dit plan zijn de Natura 2000-gebieden zoals weergegeven op figuur 5.6 relevant.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) worden aangewezen in de provinciale verordening. Voor dit soort gebieden geldt het 'nee, tenzij' principe, wat inhoudt dat binnen deze gebieden in beginsel geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogen plaatsvinden. De begrenzing van het NNN in relatie tot het plangebied en de bestaande windturbines, is weergegeven op figuur 5.7.

Soortenbescherming

In de Wnb wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- a. soorten die worden beschermd in de Vogelrichtlijn;
- b. soorten die worden beschermd in de Habitatrichtlijn;
- c. de soorten die worden beschermd in de Verdragen van Bern en Bonn; en
- d. de bescherming van overige soorten.

De Wnb bevat onder andere verbodsbepalingen ten aanzien van het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, eieren en rustplaatsen van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Gedeputeerde Staten (hierna: GS) kunnen hiervan ontheffing verlenen en bij verordening kunnen Provinciale Staten (hierna: PS) vrijstelling verlenen van dit verbod. De voorwaarden waaraan voldaan moet worden om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen zijn opgenomen in de Wnb en vloeien direct voort uit de Vogelrichtlijn.

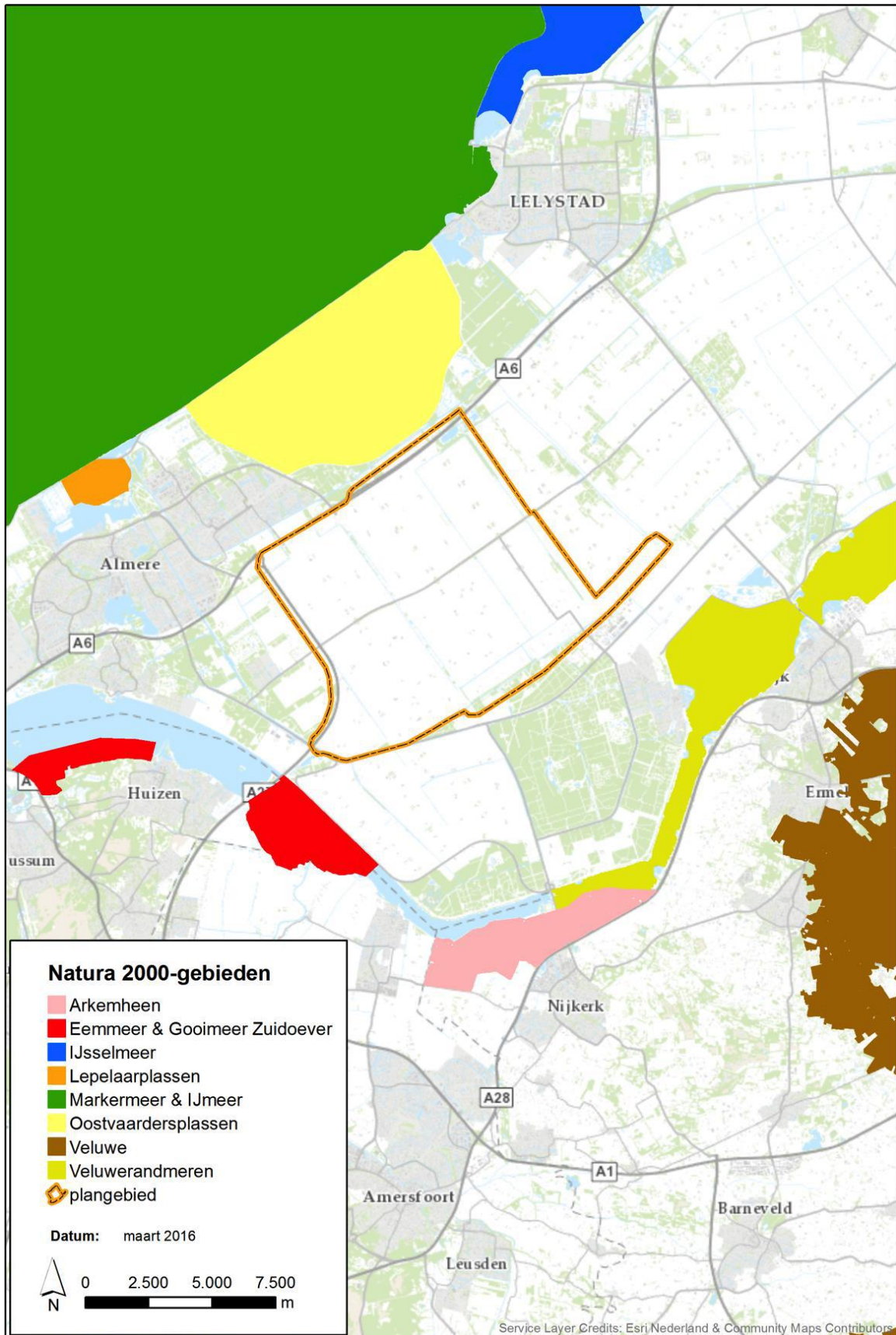
Verder is het verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen of te verstoren. GS kunnen hiervan ontheffing verlenen en bij verordening kunnen PS vrijstelling verlenen van dit verbod. De gronden voor verlening van ontheffing of vrijstelling zijn opgenomen in de Wnb en vloeien direct voort uit de Habitatrichtlijn.

Ten slotte is een verbodsbepaling opgenomen voor overige soorten. Deze soorten zijn opgenomen in de bijlage onder de onderdelen A en B bij de Wnb. GS kan ontheffing verlenen van deze verboden. Verder kan bij provinciale verordening vrijstelling worden verleend van de verboden. De noodzaak tot ontheffing of vrijstelling kan hierbij ook verband houden met handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

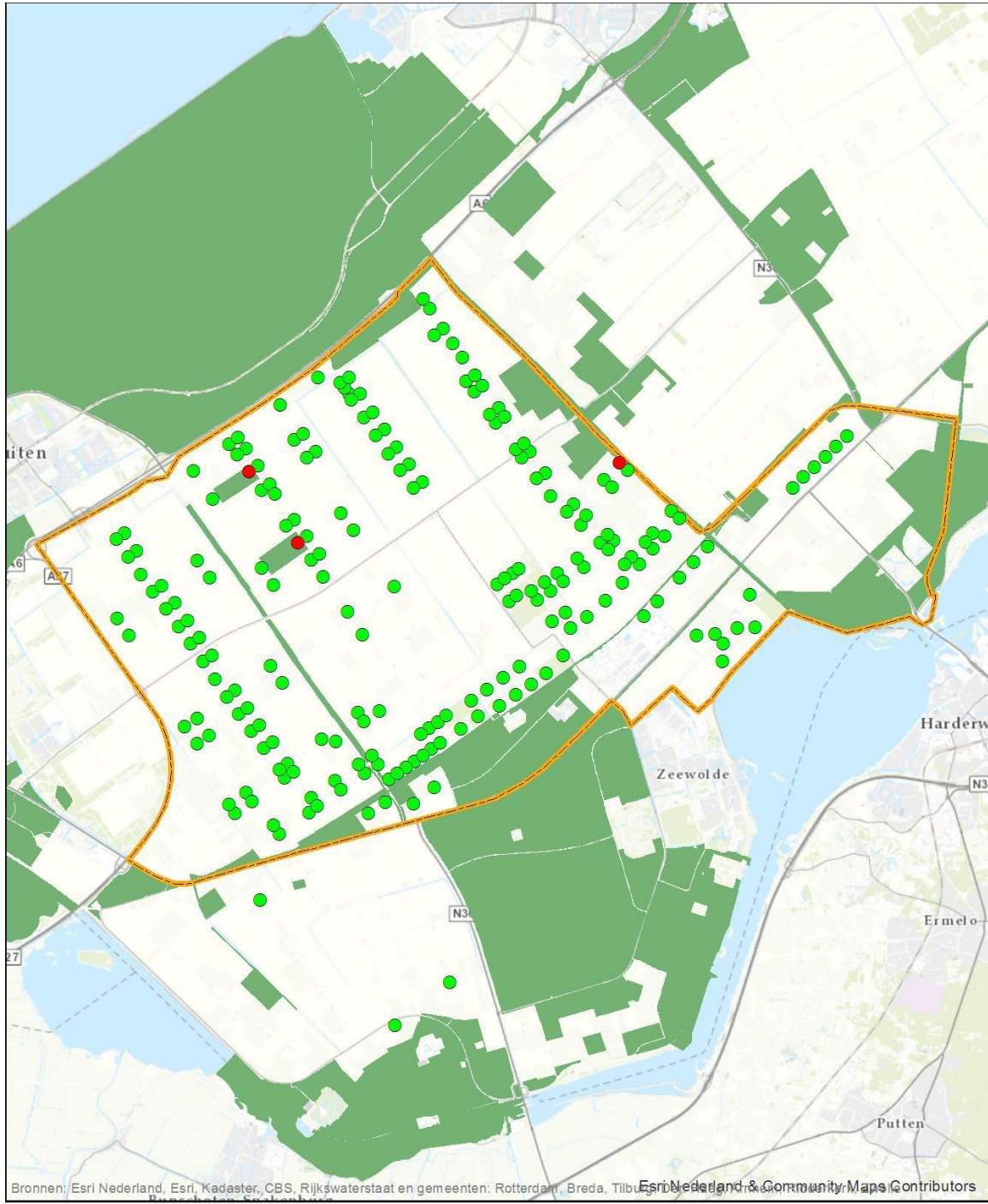
Overgangsrecht

Op grond van het overgangsrecht van artikel 9.10 van de Wnb worden procedures tot het nemen van besluiten op grond van de Nbw, de Flora- en faunawet (Ffw) of de Boswet en bezwaarprocedures die ten tijde van de inwerkingtreding van de Wnb aanhangig zijn, onder de Wnb voortgezet in de staat waarin zij zich op dat moment bevinden en worden verder behandeld op grond van de Wnb. Het vierde lid van dit artikel bepaalt dat voor reeds aangevraagde Ffw-ontheffingen de staatssecretaris van EZ het bevoegd gezag blijft. Dit heeft tot gevolg dat de aanvraag voor de Nbw vergunning wordt afgehandeld overeenkomstig de Wnb door GS van de provincie Flevoland als bevoegd gezag en de aanvraag om Ff-wet ontheffing wordt beoordeeld en verleend overeenkomstig de Wnb door de staatssecretaris van EZ.

Figuur 5.6 Natura 2000-gebieden in de directe omgeving van Windpark Zeewolde

Figuur 5.7 Begrenzing NNN in relatie tot het plangebied van het windpark en de bestaande windturbines

Huidige turbines

- Geen overlap met NNN
- Overlap met NNN
- plangebied
- Natuurnetwerk Nederland

Projectnr: 15-326
 Datum: september 2016

Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016

Provinciale Staten van de provincie Flevoland hebben op 22 maart 2017 de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016 vastgesteld. In deze verordening is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen voor 'overige soorten'. In artikel 5 en in bijlage 3 van de verordening zijn soorten aangewezen waarvoor de verbodsbepalingen uit de Wnb niet gelden vanwege de noodzaak van de ruimtelijke inrichting. Het gaat om de volgende soorten:

- bosmuis
- bunzing
- egel
- haas
- hermelijn
- konijn
- ree
- vos
- wezel
- bruine kikker
- gewone pad
- kleine watersalamander
- middelste groene kikker
- Aardmuis
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Gewone bosspitsmuis
- Huisspitsmuis
- Ondergrondse woelmuis
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Woelrat
- Meerkikker

Soortenbescherming is voor dit inpassingsplan van belang, omdat bij de voorbereiding van het plan moet worden onderzocht of deze de uitvoering van het plan niet in de weg staat.

5.4.2 Onderzoek

Vogels

Aanvaringsslachtoffers (alle soorten)

Voor de windturbineopstelling is voor het bepalen van het aantal vogelslachtoffers uitgegaan van 10 vogelslachtoffers per turbine. Uitgaande van de 91 windturbines, worden in totaal daarom 910 vogelslachtoffers per jaar verwacht.

Aanvaringsslachtoffers (broedvogels)

De sterfte van broedvogels uit Natura 2000-gebieden voor zowel de aalscholvers als de bruine kiekendieven uit de Oostvaardersplassen bedraagt jaarlijks maximaal 1 slachtoffer. Van de grote zilverreigers die broeden in de Oostvaardersplassen wordt minder dan 1 slachtoffer per jaar voorzien.

Windpark Zeewolde leidt in de eindsituatie tot sterfte van maximaal 1 bruine kiekendief per jaar uit het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen (broedvogel). De broedpopulatie van de bruine kiekendief in het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen ligt in de huidige situatie (ruim) boven de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat de draagkracht van het Natura 2000-gebied voor broedende bruine kiekendieven op orde is. Deze populatie in de Oostvaardersplassen is in de huidige situatie blootgesteld aan de aanwezigheid van meer dan 200 bestaande windturbines in de omgeving van de Oostvaardersplassen. In grote lijnen is het aanvaringsrisico in de nieuwe situatie vergelijkbaar met, of waarschijnlijk zelfs lager dan, de huidige situatie. Dit betekent dat het effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling in de nieuwe situatie niet groter zal zijn dan in de huidige situatie het geval is. Gezien de huidige gunstige staat van instandhouding van de broedpopulatie van de bruine kiekendief in Natura 2000-gebied de Oostvaardersplassen, ondanks de huidige aanwezigheid van ruim 200 windturbines in de omgeving van het Natura 2000-gebied, zal de beperkte jaarlijkse sterfte van de bruine kiekendief als gevolg van Windpark Zeewolde (maximaal 1 slachtoffer per jaar) het behalen van de instandhoudingsdoelstelling voor de soort in de Oostvaardersplassen niet in gevaar brengen. Significant negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de broedvogel bruine kiekendief van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen zijn voor de eindsituatie uitgesloten.

Voor de blauwe kiekendief is, ook wanneer deze soort in de Oostvaardersplassen broedt, geen aanmerkelijke kans dat deze soort in aanvaring zal komen met een windturbine van Windpark Zeewolde (zie Passende beoordeling paragraaf 6.2.2). Een effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de blauwe kiekendief in de Oostvaardersplassen is daarmee op voorhand met zekerheid uitgesloten. Voor alle andere kwalificerende soorten broedvogels is meer dan incidentele sterfte met zekerheid uitgesloten.

Niet-broedvogels

De sterfte van wilde zwanen in Windpark Zeewolde is zeer beperkt (minder dan 1 slachtoffer per jaar), doordat het aantal vliegbewegingen van deze vogels over het plangebied van Windpark Zeewolde zeer beperkt is. Slechts enkele wilde zwanen maken gebruik van de Oostvaardersplassen als slaapplek en foerageren overdag in het plangebied van het windpark. In grote lijnen is het aanvaringsrisico in de nieuwe situatie vergelijkbaar met, of waarschijnlijk zelfs lager dan in de huidige situatie. Dit betekent dat het effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling in de nieuwe situatie niet groter zal zijn dan in de huidige situatie het geval is. De zeer beperkte sterfte zal, ondanks dat deze vergelijkbaar is met de 1 %-mortaliteitsnorm, niet van invloed zijn op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van deze soort in de Oostvaardersplassen.

De Waterrijke gebieden in de omgeving van het plangebied, zoals bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen, hebben voor de Zeearend veel meer te bieden. Incidenteel kan er een Zeearend vanuit de Oostvaardersplassen over het plangebied van Windpark Zeewolde vliegen. Omdat dit een zeer beperkt aantal vliegbewegingen zal betreffen (het gaat immers slechts om enkele zeearenden die in de wijde omtrek van het plangebied aanwezig zijn) en het plangebied van Windpark Zeewolde verder geen betekenis heeft voor de Zeearend, zijn effecten op deze soort van de bouw en het gebruik van Windpark Zeewolde op voorhand met zekerheid uitgesloten (zie paragraaf 5.3.4 van de passende beoordeling).

De sterfte van de grauwe gans, kolgans en brandgans in de eindsituatie van Windpark Zeewolde ligt onder de 1 %-mortaliteitsnorm van de betrokken populaties uit het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Een dergelijk aantal aanvarings-slachtoffers is een kleine hoeveelheid en niet van invloed op behoud van de omvang van deze populaties.

Voor de vogelsoorten wilde zwaan, kolgans, grauwe gans en brandgans uit het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen is het totaaleffect van Windpark Zeewolde, in alle fasen van het project, klein tot verwaarloosbaar klein. Significant versturende effecten (inclusief sterfte) kunnen voor deze soorten, met inbegrip van cumulatie, met zekerheid worden uitgesloten.

Windpark Zeewolde zal op zichzelf met zekerheid geen negatief effect hebben op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten in Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen.

Overige niet-broedvogels

Verder worden aanvarings-slachtoffers voorzien onder lokale niet-broedvogels die geen relatie hebben met omliggende Natura 2000-gebieden. Dit betreft bijvoorbeeld soorten als de wilde eend, kokmeeuw, goudplevier, spreeuw en holenduif. Per soort zal het gaan om enkele tot maximaal enkele tientallen slachtoffers per jaar.

Seizoenstrek

Voor lokaal zeer talrijke soorten, worden jaarlijks maximaal tientallen aanvarings-slachtoffers per soort voorspeld. Dit betreft soorten die in grote aantallen in (de omgeving van) het plangebied aanwezig zijn (meeuwen, kolgans, spreeuw) of die in zeer grote aantallen passeren tijdens de seizoenstrek (bijvoorbeeld lijsters) en die een hoge aanvaringskans hebben. De populaties van deze soorten bestaan uit vele tienduizenden tot honderdduizenden individuen, waardoor de gunstige staat van instandhouding niet snel in het geding zal zijn.

Verstoring: Broedvogels

De windturbineopstelling zal 1.168 ha binnen Natura 2000-gebieden voor bruine kiekendieven en grote zilverreigers verstoren. Voor de vogelsoorten bruine kiekendief, blauwe kiekendief, grote zilverreiger, aalscholver (allen broedvogels) uit het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen is het totaaleffect van Windpark Zeewolde, in alle fasen van het project, klein tot verwaarloosbaar klein. Significant versturende effecten (inclusief sterfte) kunnen voor deze soorten, met inbegrip van cumulatie, met zekerheid worden uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Het aantal windturbines binnen het foerageergebied van vogels met een jaarrond beschermd nest zal door de sanering van de bestaande turbines in de nieuwe situatie kleiner zijn dan in de bestaande situatie. De effecten op vogelsoorten met een, krachtens de Wnb jaarrond beschermde nestplaats, zijn onderzocht en gerapporteerd in de aanvulling op het MER (Verbeek et al. 2016¹).

Verstoring niet-broedvogels

Het verstoord oppervlak voor niet-broedvogels uit het aangrenzende Natura-2000 gebied Oostvaardersplassen is voor de grauwe gans en kolgans (verstoringafstand 400 meter per windturbine) 3,2 % van het totale areaal en voor de wilde zwaan (verstoringafstand 600 meter per windturbine) 24,2 % van het areaal. De compensatie van areaal is verder toegelicht in bijlage VI.

Barrièrewerking

De aanwezigheid van een corridor van stilstaande windturbines in de lijnopstelling langs de rijksweg A27 voorkomt de eventuele barrièrewerking die van deze opstelling uitgaat. Wanneer twee aangrenzende windturbines in de lijnopstelling langs de rijksweg A27 worden stilgezet, ontstaat een 'veilige' vliegbaan van hemelsbreed ruim 1,5 km. Omdat de ganzen in de huidige situatie bij daglicht ook regelmatig tussen draaiende windturbines door vliegen (met maximaal enkele honderden meters tussenruimte) is een corridor van stilstaande windturbines met een breedte van minimaal 1 km voldoende om het optreden van barrièrewerking te voorkomen. De corridor dient aan de volgende eisen te voldoen:

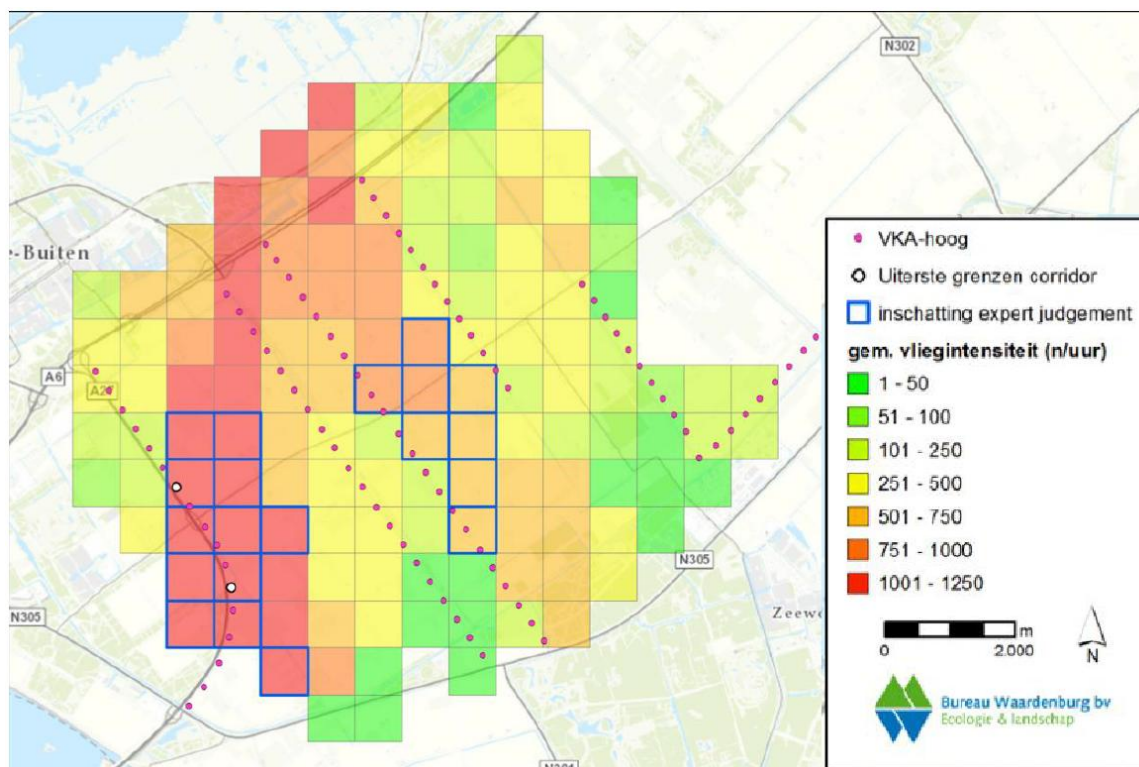
- periode 1 oktober – 31 maart, als kolganzen en het grootste deel van de aantallen grauwe ganzen in de Oostvaardersplassen en omgeving plangebied aanwezig zijn; 's ochtends stilstand van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur daarna;
- 's avonds stilstand van 1 uur voor zonsondergang tot 2 uur daarna;
- gelet op de vliegpaden van de ganzen dient deze corridor binnen het deel van de lijnopstelling te liggen dat zoveel mogelijk dwars op de vliegrichting van de ganzen ligt. Hiertoe komen een aantal turbines in aanmerking, de uiterste grenzen van de corridor zijn weergegeven in figuur 5.8;
- de twee windturbines die samen de corridor vormen dienen naast elkaar te staan.

---

¹ Verbeek, R.G., M. Boonman, R.R. Smits & C. Heunks, 2016. Effecten op beschermde soorten Voorkeursalternatief Windpark Zeewolde. Aanvulling op het MER voor effectbepaling en -beoordeling Flora- en faunawet en Wet Natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-156. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Figuur 5.8 Grafische weergave van de voorgestelde corridor ter voorkoming van barrièrewerking

Deze maatregel wordt opgenomen (en maakt daarmee onderdeel uit van) de aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Hiermee wordt barrièrewerking voorkomen.

Cumulatie

In een cumulatiestudie hoeft alleen rekening te worden gehouden met projecten waarvoor vergunning is afgegeven en die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd. Daarnaast hoeft ook alleen gecumuleerd te worden met projecten die eenzelfde 'type' effect sorteren op instandhoudingsdoelstellingen waar het te toetsen project ook een effect op heeft. Dit betekent dat in dit geval alleen gecumuleerd hoeft te worden met nog niet gerealiseerde projecten, waarvoor wel een vergunning is afgegeven, die ook zorgen voor sterfte van bruine kiekendieven (broedvogels), grote zilverreigers (broedvogels), aalscholver (broedvogels), wilde zwanen, grauwe ganzen, kolganzen en/of brandganzen uit Natura 2000-gebied de Oostvaardersplassen. In de Passende beoordeling die onderdeel is van het MER zijn de voor de cumulatieve effecten plannen en projecten in de omgeving van de Oostvaardersplassen (zie bijlage 4 van het MER). In cumulatie met het kleine en eveneens tijdelijke effect dat Windpark Zeewolde in de herstructureringsperiode heeft, zal dit niet leiden tot significant negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten in Natura 2000-gebied de Oostvaardersplassen.

Vleermuizen

Aantasting en/of verstoring van verblijfplaatsen

Effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen zijn uit te sluiten omdat er geen gebouwen gesloopt worden voor de bouw van het windpark en alle turbinelocaties op ruime afstand van bestaande woningen liggen. Dit geldt ook voor de meervleermuis, die een gebouw bewonende soort is.

Sterfte van vleermuizen in de gebruiksfase

In totaal zijn vier windturbines in de nabijheid van het bosgebied voorzien. Voor windturbines in of nabij bos is sprake van een risico op aantasting en/of verstoring van verblijfplaatsen van vleermuizen. Voor de windturbineopstelling is het aantal windturbines met een hoog risico op

vleermuisslachtoffers (windturbines in of nabij bos) bepaald en het aantal windturbines met een laag risico op vleermuisslachtoffers (windturbines in open agrarisch landschap). Omdat de windturbines niet in bosgebied zijn geprojecteerd, maar wel nabij een grote bomenlaan, een brede watergang (met natuurvriendelijke oevers) of een moeras (meest zuidelijke twee windturbines in de lijnopstellingen in het middengebied), is het risico 'middelhoog' aangehouden. Op basis hiervan worden voor vleermuizen 119 slachtoffers per jaar verwacht.

Op basis van hun voorkomen in het plangebied wordt aangenomen dat meer dan de helft van de slachtoffers gewone dwergvleermuizen zijn (meer dan 70 %) en daarnaast relatief veel ruige dwergvleermuizen (meer dan 15 %). Voor laatvlieger en rosse vleermuis is het risico beduidend lager, maar door het grote aantal geplande windturbines is de sterfte naar verwachting meer dan incidenteel (meer dan 1 slachtoffer per jaar van beide soorten). Gebleken is voorts dat per jaar 3 tot 6 slachtoffers zijn te verwachten van de tweekleurige vleermuis. Voor alle vijf vleermuissoorten wordt hooguit (zeer) incidentele sterfte voorzien waarvoor inmiddels ontheffing op grond van de Wnb is aangevraagd. Mitigatie is daarbij gewenst. De verwijdering van de bestaande windturbines in het gebied leidt tot een dermate grote reductie van het aantal slachtoffers dat netto geen sprake is van een toename van het aantal aanvaringsslachtoffers. Gedurende de herstructureringsfase als niet alle 221 bestaande windturbines zijn verwijderd wordt aanvullend een gerichte stilstandvoorziening ingesteld. De stilstandvoorziening zal als voorwaarde worden opgenomen in de ontheffing. Daarmee wordt de additionele sterfte significant gereduceerd tot minder dan 1 % van de natuurlijke mortaliteit waardoor de additionele sterfte verwaarloosbaar klein is. Daarmee zijn negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding uitgesloten. Voor het doden van deze soorten is ontheffing aangevraagd van het verbod om te doden. Gezien het effect en het belang van windenergie bestaat geen aanleiding om te veronderstellen dat deze ontheffing niet kan worden verkregen.

Overige beschermde soorten

De locaties van de windturbines bevinden zich niet in of nabij leefgebied, vaste rust- en verblijfplaatsen en/of groeiplaatsen van andere beschermde soorten flora en fauna. Effecten zijn daarom niet aan de orde.

Beschermde gebieden: habitattypen

Binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied vinden geen werkzaamheden plaats. Evenmin is sprake van relevante emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en/of bodem of van verandering in grond- en oppervlaktewateren. Weliswaar wordt in de aanlegfase gebruik gemaakt van vracht- en kraanwagens die stikstof kunnen uitstoten, maar vanwege de tijdelijkheid van de werkzaamheden en gezien de afstand tot Natura 2000-gebieden en gevoelige habitattypen, is depositie in gebieden met gevoelige habitattypen als gevolg van dergelijke emissie verwaarloosbaar. Uit de berekeningen in het programma Aerius blijkt dat de depositie als gevolg van de aanleg van Windpark Zeewolde in geen van de beschermde habitattypen in de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied 0,05 Mol/ha/jaar of meer zal bedragen. Dit betekent dat er voor Windpark Zeewolde geen sprake is van een meldingsplicht in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Effecten op beschermde habitattypen als gevolg van externe werking zijn daarom niet aan de orde. Verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats in Natura 2000-gebieden als gevolg van de aanleg en het gebruik van Windpark Zeewolde zijn daarom op voorhand met zekerheid uit te sluiten.

Beschermde gebieden: Bijlage II van de Habitatrictlijn

Een aantal Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn aangewezen voor enkele soorten van bijlage II van de Habitatrictlijn. De meervleermuis komt in het plangebied voor, maar is een schaarse soort. Mogelijk hebben deze meervleermuizen een binding met Natura 2000-gebieden Markermeer & IJmeer en Veluwerandmeren die voor deze soort zijn aangewezen. Aantasting van verblijfplaatsen van meervleermuizen in de aanlegfase is uitgesloten. Met het plangebied voor andere soorten van bijlage II van de habitatrictlijn bestaat geen relatie. Effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van

habitatrictlijnsorten, waaronder de meervleermuis, waarvoor Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn aangewezen zijn uitgesloten.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Compensatie NNN-areaal

In totaal zijn zes windturbines voorzien op gronden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), zie figuur 5.7. Het gaat om een ruimtebeslag van circa 0,4 hectare, dit is zonder het ruimtebeslag door opstelplaatsen en wegen. Ook in de bestaande situatie staan al windturbines binnen het areaal NNN. Van verstoring van broedvogels in het NNN als gevolg van externe werking is niet of nauwelijks sprake. In overleg met de Provincie Flevoland, gemeente en de terreinbeheerder(s) zijn plannen voor mitigatie en compensatie opgesteld (zie bijlage V).

Compensatiegebied Kiekendieven

Twee percelen in het plangebied van Windpark Zeewolde, die tevens onderdeel uitmaken van het NNN, zijn bedoeld als compensatie voor kiekendieven. Zowel in de nieuwe als in de bestaande situatie is in beide percelen één windturbine aanwezig. Netto is daardoor in de gebruiksfase geen sprake van een effect. Omdat deze percelen in het broedseizoen van de bruine en blauwe kiekendief moeten kunnen functioneren als optimaal foerageergebied voor deze soorten, worden werkzaamheden aan windturbines in deze percelen alleen buiten het broedseizoen van de kiekendieven uitgevoerd om zo conflicten met het provinciale beleid te voorkomen.

Verstoring door geluid

Windturbines zijn hoge objecten waarvan de rotor beweegt en die geluid produceren. Als maat voor verstoring is de geluidsbelasting genomen, waarbij drie geluidscontouren zijn berekend: 42, 47 en 55 dB(A). In de duiding van effecten is ervan uitgegaan dat buiten de 42 dB(A)-contour geen verstoringseffecten optreden. Daarbinnen kan sprake van verstoring sprake zijn. Het oppervlak van het NNN in (de omgeving van) het plangebied van Windpark Zeewolde dat binnen de 42 dB(A) contour rond de windturbines ligt is relatief beperkt, zelfs voor de (zeer) verstoringsgevoelige soorten. In de meeste NNN-gebieden zijn voldoende alternatieven beschikbaar op grotere afstand van de windturbines, waardoor een effect op de functionaliteit van die gebieden uitgesloten kan worden. Voor de ecologische verbindingzone (EVZ) langs de Wulptocht (Oostvaarderswold) is een effect op de functionaliteit niet op voorhand met zekerheid uit te sluiten. Vrijwel de volledige lengte van deze EVZ ligt (ruim) binnen de 42 dB(A) contour rond de windturbines. Daardoor kan mogelijk een kleine afname van het aantal broedparen van verstoringsgevoelige soorten in deze EVZ optreden. In overleg met de provincie is besproken in hoeverre hiervoor gecompenseerd moet worden. De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in het compensatieplan (Bijlage V).

De verschillende onderdelen van het NNN hebben voor verschillende groepen betekenis. Effecten van verstoring door geluid op soorten uit de groepen zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen, libellen, dagvlinders, paddenstoelen en planten & mossen zijn niet aan de orde. Relevante onderdelen van het NNN hebben ook functies voor broedvogels en niet-broedvogels. De kiekendiefcompensatiegebieden zijn specifiek bedoeld als foerageergebied voor kiekendieven. Foeragerende kiekendieven blijken geen of hooguit een verwaarloosbare verstoring van draaiende windturbines te ondervinden. Effecten van verstoring door geluid zijn voor de kiekendiefcompensatiegebieden daarom uitgesloten.

Herstructureringsperiode

Gedurende de herstructurering bestaan gedurende een periode van maximaal vijf jaar de huidige windturbines en het nieuwe windpark naast elkaar. Rekening houdend met de bouwperiode van de nieuwe turbines en het startmoment van de sanering is uitgegaan van een periode van zeven jaar waarin de turbines gelijktijdig operationeel zijn. Voor de bestaande turbines is ervan uitgegaan dat deze onderdeel uitmaken van de bestaande situatie.

Vogelsterfte

De nieuwe windturbines hebben een tiphoogte die (tot tientallen meters) hoger is dan die van de bestaande turbines. Het is daarom niet uit te sluiten dat vogels die uitwijken voor de bestaande turbines, vervolgens slachtoffer worden van een nieuwe turbine. De sterfte van vogels bij de nieuwe turbines zal naar verwachting in de herstructureringsperiode hoger zijn dan in de eindsituatie. Onderzoeksresultaten waaruit dit risico blijkt zijn niet voorhanden. Voor dit windpark is daarom de aannahme gedaan dat door het samenspel van bestaande en nieuwe windturbines de sterfte bij vogels de nieuwe windturbines gedurende de herstructureringsperiode 20 % hoger zal liggen dan in de eindsituatie. Dit betekent dat gedurende de herstructureringsperiode de nieuwe windturbines jaarlijks circa 200 slachtoffers hoger ligt dan in de eindsituatie. Dit betreft alle vogelsoorten samen.

Voor 83 soorten waarvoor jaarlijks één of meer aanvaringslachtoffers worden, is een ontheffing aangevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1 lid 1 van de Wet Natuurbescherming. Effecten op de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties zijn ook in de herstructureringsfase met zekerheid uitgesloten. Verwacht wordt daarom dat deze ontheffing kan worden verleend. De sterfte is in de herstructureringsperiode absoluut gezien weliswaar hoger dan in de eindsituatie of de bestaande situatie op zich, maar dit zal niet leiden tot een effect op de omvang van de betrokken populaties in de Natura 2000-gebieden.

Verstoring Broedvogels Natura 2000-gebieden

Voor Natura 2000-soorten blauwe en bruine kiekendief treedt geen maatgevende verstoring op. De kiekendieven foerageren gemiddeld genomen tot een afstand van maximaal 5 – 8 kilometer van de broedplaats. De blauwe kiekendief foerageert thans niet- of nauwelijks in de Oostvaardersplassen. Van de bruine kiekendief foerageren de vrouwtjes veelal binnen de Oostvaardersplassen, terwijl van de mannetjes 70 % buiten de Oostvaardersplassen foerageert. In de herstructureringsperiode zullen in deze 'schil' rond de Oostvaarderplassen in het plangebied meer turbines aanwezig zijn dan in de huidige en in eindsituatie. Aanwijzingen dat kiekendieven een wezenlijke verstoring van windturbines ervaren zijn niet gevonden. Voor de herstructureringsperiode is geen maatgevende verstoring voorzien. Dit geldt ook voor de Grote zilverreiger. De aantallen van deze soort die in het plangebied foerageren zijn beperkt en zowel binnen als buiten het plangebied zijn voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar.

Ten zuiden van de rijksweg A6 (binnen het plangebied van Windpark Zeewolde) zijn twee percelen ingericht als optimaal foerageergebied voor kiekendieven. In de bestaande situatie is in ieder van deze percelen één windturbine aanwezig. In de beoogde nieuwe windturbineopstelling is op beide percelen eveneens een nieuwe windturbine voorzien. Om additionele verstoring tijdens de herstructureringsperiode te voorkomen zijn mitigerende maatregelen getroffen. Door de bestaande turbines te verwijderen voordat de nieuwe worden geplaatst wordt de eventuele verstoring van windturbines binnen deze percelen niet groter dan in de huidige situatie het geval is.

Jaarrond beschermde nestplaats

Verstoring van jaarrond beschermde nesten zal in de herstructureringsperiode niet verschillen van de eindsituatie. Het foerageergebied van veel soorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, omvat een gebied in een straal van zeker enkele kilometers rondom de nestlocatie. In de herstructureringsperiode zal een groter deel van het potentiële foerageergebied verstoord worden. Naar verwachting zal dit voor geen van de aanwezige soorten leiden tot een aantasting van de functionaliteit van de nestplaatsen omdat geschikt foerageergebied ruimschoots aanwezig blijft.

Broedvogels Rode Lijst en overige soorten

Voor vogels die broeden geldt dat windturbines in het algemeen slechts in beperkte mate een verstoring hebben. De territoria van broedvogels van de Rode Lijst in het plangebied van Windpark Zeewolde zijn in de huidige situatie aanwezig, ondanks en rekening houdend met de aanwezigheid van de bestaande windturbines. Verstoring van broedvogels van de Rode

Lijst zal in de herstructureringsperiode daarom niet verschillen van de eindsituatie. Voor overige soorten broedvogels zijn ook in de herstructureringsperiode geen wezenlijke versturende effecten.

Niet-broedvogels Natura 2000-gebieden

Het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied door enkele soorten niet-broedvogels afkomstig uit het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Dit gaat voornamelijk om grauwe gans, kolgans en wilde zwaan. Binnen respectievelijk 400 en 600 meter van windturbines kan de kwaliteit van het leefgebied van ganzen en zwanen aangetast worden. In de herstructureringsperiode is de beïnvloede oppervlakte groter dan in de bestaande en de eindsituatie. Om te bepalen of bij dit grotere areaal potentieel verstoord gebied de draagkracht in de herstructureringsperiode voldoende is voor de wilde zwanen, ganzen en smienten uit de Oostvaardersplassen, is een draagkrachtberekening uitgevoerd. De resultaten van deze berekening zijn opgenomen in het MER. Uit de analyse volgt dat sprake is van een ruime overcapaciteit. In de herstructureringsperiode bedraagt deze overcapaciteit circa 10 maal de benodigde capaciteit.

Overige soorten watervogels (buiten Natura 2000-gebieden)

Andere soorten watervogels in het plangebied (die geen binding hebben met omliggende Natura 2000-gebieden) komen met kleine aantallen voor. Het gebied in de directe omgeving van de windturbines is wat minder geschikt voor deze soorten. Het plangebied kan niettemin, ook in de herstructureringsperiode, blijven functioneren als leefgebied voor deze soorten.

Barrièrewerking

Voor de herstructureringsperiode is, net als voor de eindsituatie, barrièrewerking voor kolganzen en grauwe ganzen die slapen in de Oostvaardersplassen door de lijnopstelling langs de A27 niet met zekerheid uit te sluiten. Voor de herstructureringsperiode is bekeken of er op andere locaties mogelijk aanvullende knelpunten optreden. Hiertoe is een nadere analyse van de vliegpaden uitgevoerd in het MER (bijlage 4).

Voor de herstructureringsperiode is afgezien van de lijnopstelling langs de rijksweg A27 geen sprake van aanvullende locaties waar mogelijk sprake kan zijn van barrièrewerking voor ganzen. De barrièrewerking bij de lijnopstelling langs de rijksweg A27 zal in de herstructureringsperiode ook niet 'groter' zijn dan in de eindsituatie. Door het instellen van een corridor van stilstaande windturbines in de lijnopstelling langs de rijksweg A27, zoals hiervoor is beschreven, wordt de eventuele barrièrewerking die van deze opstelling uitgaat voorkomen. Ook voor de herstructureringsperiode geldt dat voor alle andere kwalificerende niet-broedvogels uit Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied van Windpark Zeewolde, het optreden van barrièrewerking in de eindsituatie met zekerheid uitgesloten kan worden.

Vleermuizensterfte

De sterfte van vleermuizen bij de nieuwe windturbines zal naar verwachting in de herstructureringsperiode niet beïnvloed worden door de aanwezigheid van de bestaande windturbines. Het vlieggedrag van vleermuizen geeft geen aanleiding om te vermoeden dat ze door uitwijking voor bestaande windturbines een groter risico hebben op aanvaringen met nieuwe turbines. Daardoor is het vlieggedrag te lokaal van aard en te veel 'zigzaggend' oftewel steeds wisselend van vliegrichting. Vleermuizen die slachtoffer worden, foerageren op insecten rond windturbines. Het vlieggedrag is hierdoor lokaal van aard. De aanwezigheid van andere windturbines enkele honderden meters verderop zal hier geen invloed op uitoefenen.

Vleermuizenverstoring

Vleermuizen worden aangetrokken door windturbines tijdens het foerageren en incidenteel zijn rustende vleermuizen aangetroffen op/in windturbines. Verstoring kan mogelijk optreden wanneer de afstand tussen de rotor en de verblijfplaats zeer beperkt is (minder dan 50 meter) waardoor het zwermen of in- en uitvliegen wordt belemmerd maar hiervoor bestaat geen bewijs. Dit is voor de herstructureringsperiode niet anders dan voor de eindsituatie.

Overige beschermde soorten

Voor overige beschermde soorten zijn alleen effecten te voorzien in de aanlegfase. Het gelijktijdig draaien van de bestaande en de nieuwe windturbines leidt niet tot andere of grotere effecten.

Natuurnetwerk Nederland

In de huidige situatie is al sprake van ruimtebeslag in het NNN. Dit betreft drie windturbines, waarvan twee in de compensatiegebieden voor kiekendieven ten zuiden van de Oostvaardersplassen. In de herstructureringsperiode kan daardoor gedurende maximaal 7 jaar sprake zijn van een groter ruimtebeslag in het NNN dan in de eindsituatie. Compensatie voor de bestaande windturbines is niet aan de orde. Om eventuele conflicten met Provinciaal beleid te voorkomen is mitigatie mogelijk door de bestaande turbines in het NNN te verwijderen voordat binnen 1 kilometer afstand nieuwe turbines worden geplaatst.

Het verstorende effect (door geluid) van de nieuwe windturbines zal niet vergroot worden door de aanwezigheid van de bestaande windturbines. Met de verstorende werking van de bestaande windturbines is al rekening gehouden bij de begrenzing van het NNN, bij het vaststellen van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN, óf heeft eerder al compensatie voor plaatsgevonden.

5.4.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusies

Uit de Passende Beoordeling blijkt dat met de gekozen opstelling geen significant negatieve effecten optreden op kwalificerende habitattypen en soorten voor de betrokken Natura 2000-gebieden. De windturbines vormen geen aantasting van de wezenlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden. Hoewel voor bepaalde soorten een 1 %-mortaliteitoverschrijding plaatsvindt, zal hierdoor de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in het geding komen. Voor het windpark is gelijktijdig met dit inpassingsplan een vergunning op grond van artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming in procedure gebracht. Deze vergunning doorloopt dezelfde procedure als het inpassingsplan en zal gelijktijdig met dit inpassingsplan in werking treden. De uitvoerbaarheid van dit inpassingsplan is daarmee geborgd.

Uit de Wnb-toets blijkt dat sprake is van negatieve effecten op een aantal beschermde soorten. De aanvraag van een ontheffing op grond van de Wnb voor deze soorten is dan ook noodzakelijk. Omdat uit de onderzoeken blijkt dat bouw van dit windpark geen afbreuk doet aan de gunstige staat van de instandhouding van soorten, waarvoor incidentele aanvaringssslachtoffers zijn voorzien, bestaat geen reden om aan te nemen dat deze ontheffing niet zou kunnen worden verkregen. Daarmee is het voldoende aannemelijk dat de benodigde ontheffingen ook wordt verkregen en dat daarmee de uitvoerbaarheid van dit inpassingsplan voldoende zeker is gesteld.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Over de invulling van de natuurcompensatie die moet plaatsvinden voor de NNN, heeft overlegplaats gevonden tussen de initiatiefnemer en de provincie Flevoland. De uitkomsten van dat overleg hebben geleid tot een compensatievoorstel dat als bijlage V bij de toelichting van dit inpassingsplan is gevoegd. Voor de uitvoering van het compensatieplan heeft Windpark Zeewolde B.V. privaatrechtelijke afspraken gemaakt en bleek geen vertaling in de planregeling van dit inpassingsplan noodzakelijk.

Om effecten op het foerageergebied van de Kiekendief ten zuiden van de rijksweg A6 met zekerheid te kunnen uitsluiten, wordt in het voorschrijven van de saneringsvolgorde bij de planregeling van dit inpassingsplan opgenomen dat de bestaande windturbine hooguit tegelijkertijd met de bouw van de nieuwe windturbine nabij deze locatie, buiten gebruik moet worden gesteld.

5.5 Archeologie en cultuurhistorie

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema archeologie en cultuurhistorie wordt verwezen naar hoofdstuk 15.5 van het MER.

5.5.1 Toetsingskader

Nationaal beleid en wetgeving

Monumentenwet en de Wet op de archeologische monumentenzorg

Het Verdrag van Malta heeft in Nederland geresulteerd in een ingrijpende herziening van de Monumentenwet uit 1988, die op 1 september 2007 met de Wet op de archeologische monumentenzorg van kracht is geworden. Hiermee zijn de uitgangspunten van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. In de nieuwe wetgeving is de bescherming van het archeologische erfgoed, de inpassing hiervan in de ruimtelijke ontwikkeling en de financiering van het archeologische onderzoek geregeld.

Daarnaast is het 'de verstoorder betaalt'- principe in de wet verankerd. In verband met dit principe regelt de wet ook de te volgen procedures en de financiering van archeologisch (voor)onderzoek en het eigendom en beheer van archeologische vondsten.

De bescherming van de archeologische waarden is onder andere vertaald in een Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) op zowel nationaal als provinciaal niveau. Deze IKAW laat zien hoe groot de 'trefkans' is om iets archeologisch waardevols aan te treffen. Op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) staan terreinen waarvan bekend is dat ze daadwerkelijk een archeologische waarde hebben.

Provinciaal beleid

Omgevingsplan 2006

Het omgevingsplan van de provincie Flevoland geeft de ligging en waarde van de cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waardevolle gebieden, structuren en objecten binnen de provincie.

Cultuurhistorie

Als onderdeel van het Zuiderzeeproject werden de IJsselmeerpolders drooggelegd. Veel bouwkundige objecten herinneren aan deze inpolderings- en ontginningsfase en zijn nog steeds in het landschap zichtbaar.

De provincie wil de Flevolandse karakteristieken behouden door deze in te zetten als ruimtelijke kwaliteit ter versterking van nieuwe ontwikkelingen. Daartoe maakt de provincie onderscheid tussen landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten en basiskwaliteiten. Tot de kernkwaliteiten worden die elementen en patronen gerekend die bepalend zijn voor het karakter van Flevoland, waarmee de essentie van het polderconcept wordt gewaarborgd.

Voor het plangebied van Windpark Zeewolde zijn de relevante kernkwaliteiten:

- a interne ontsluiting (landschappelijke infrastructuur);
- b landschapskunstwerken De Aardzee (binnen het plangebied) en de Groene Kathedraal (buiten het plangebied).

Voor het plangebied Windpark Zeewolde is voorts de openheid van het landschap als basiskwaliteit benoemd.

Archeologie en aardkundige waarden

Voor archeologie legt de provincie de nadruk op het vergroten van het maatschappelijk rendement van de archeologische monumentenzorg (zoals door educatie en het leggen van een koppeling met recreatie) en wil hiertoe belangrijke archeologische waarden behouden en ontsluiten.

Binnen het plangebied van Windpark Zeewolde bevinden zich geen Provinciale Archeologische en Aardkundige Kerngebieden en Top-10 archeologische locaties. Het gebied is wel aangewezen als archeologisch aandachtsgebied. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Gemeentelijk beleid

Door het beschikbaar komen van nieuwe informatie uit onderzoek van de laatste jaren, nieuwe inzichten wat betreft archeologische waarden, verwachtingen en behoudsdoelstellingen en vanwege de ontwikkeling van het Oosterwold kiezen de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde ervoor om hun archeologiebeleid zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

Het beleid is vormgegeven rond archeologische beleidskaarten. De beleidskaarten maken onderscheid in verschillende beleidscategorieën. Per categorie is aangegeven wanneer archeologisch onderzoek nodig is en waaraan dit onderzoek moet voldoen.

5.5.2 Onderzoek

Archeologie

Eventuele gevolgen voor archeologie zijn gerelateerd aan grondroerende werkzaamheden (omvang en diepte van graafwerkzaamheden). Voor de windturbines gaat het om de plaatsing van het fundament. Eventuele effecten door de aanleg van de benodigde infrastructuur (kabels, opstelplaatsen en wegen) komen in de volgende paragraaf aan bod.

De beoogde windturbineopstelling voor Windpark Zeewolde is op de archeologische vrijstellingenkaart (AVK) en de archeologische beleidskaart Almere (ABA) ingetekend. Per categorie definieert het beleid wanneer sprake is van een vergunningplicht, vanwege de aard en omvang van het project worden deze drempels snel overschreden.

De plaatsingszones van de voorgenomen windturbineopstelling omvatten de volgende categorieën:

- gemeente Zeewolde:
  - 1 archeologie 2 tot en met 5;
  - 2 archeologievrij;
- gemeente Almere:
  - 1 waarde 1 en waarde 4;
  - 2 vrijgesteld.

Voor de categorieën Waarde 4 (Almere) en Archeologie 2 (Zeewolde) geldt een onderzoeksverplichting voor bodemingrepen met een omvang groter of gelijk aan 100 m² en een diepte groter dan 50 cm onder het huidige maaiveld. Voor de overige categorieën ligt deze grens bij een oppervlakte van 500 m² en een diepte variërend van groter dan 50 tot 150 cm beneden maaiveld.

Geen van de beoogde turbineposities is geprojecteerd op locaties waar zich archeologische waarden bevinden (gewaardeerde vindplaatsen of archeologische monumenten). Op basis van het archeologisch beleid moet voor 89 windturbineposities archeologisch onderzoek plaatsvinden. Vier windturbineposities zijn geprojecteerd in zones waar geen verder onderzoek noodzakelijk is (vrijgestelde gebieden).

Het archeologisch onderzoek voor de windturbineposities is opgenomen in bijlage II. Op twee locaties (ADW-04 en ADO-20) zijn indicatoren gevonden in de vorm van vuursteenafslagen voor mogelijk aanwezige archeologische waardevolle resten. Op deze locaties is nader onderzoek gedaan (zie bijlage II). Tijdens het karterend archeologisch onderzoek dat voor de aanvraag van de omgevingsvergunning Windpark Zeewolde is uitgevoerd, zijn op twee van de onderzochte posities 'harde' archeologische indicatoren aangetroffen. Het gaat om locaties ADW-04 en ADO-20. Dit betreffen in beide gevallen vuursteenfragmenten met sporen van bewerking. In overleg met de gemeente is:

- voor positie ADO-20 ervoor gekozen om te zijner tijd de waardevolle resten op te graven;
- voor positie ADW-04 ervoor gekozen om de archeologische waardevolle resten *in situ* (ter plaatse) te bewaren.

De verwachting is dat met extra schuifruimte binnen de lijnopstelling voor positie ADW-04 behoud *in situ* mogelijk is. Daarom is nagegaan of voor deze positie extra schuifruimte (75 meter beide richtingen op de hartlijn in plaats van 25 meter) geboden kan worden. Uit de analyse volgen geen onoverkomelijke milieuknelpunten of een noemenswaardige toename van milieueffecten door de extra schuifruimte. Om die reden hebben de archeologische waarden op deze locatie ertoe geleid dat het bouwvlak van deze windturbinepositie is verruimd. De effecten op landschap en geluid van deze gewijzigde ligging zijn onderzocht (bijlage XIV) en zijn aanvaardbaar. De schuifruimte voldoet niet aan de ontwerpprincipes uit het Beeldkwaliteitsplan (afwijking van meer dan 5 % van de tussenafstand). De gemeente heeft te kennen gegeven dat zij, vanwege het beleid voor behoud *in situ* van de archeologische waarden, deze afwijking aanvaardbaar acht. Voor onze ministers is geen reden aanwezig om hierover anders te oordelen. Daarom is deze schuifruimte in dit inpassingsplan toegekend. Op de andere locatie vormt het thema archeologie geen belemmering voor de ontwikkeling van het windturbinepark.

Op vijf locaties (A27-02, A27-03, A27-04, ADW-13 en SCH-01) kon geen onderzoek worden uitgevoerd vanwege het ontbreken van toestemming van de betreffende grondeigenaar. Op één locatie dient nog onderzoek gedaan te worden omdat de turbinepositie verschoven is (SCH-09). Voor het onderstation dient nog archeologisch onderzoek gedaan te worden. Op deze locaties dient dus nog archeologisch onderzoek plaats te vinden alvorens de graaf- en bouwwerkzaamheden op deze locaties wordt gestart. In overleg met de gemeente Zeewolde is voor deze locaties een dubbelbestemming opgenomen in de planregeling. Hieraan is de verplichting gekoppeld om, alvorens met de bouw- en graafwerkzaamheden te starten, eerst archeologisch onderzoek uit te voeren.

Cultuurhistorie

De Groene Kathedraal ligt op circa 1,2 km afstand van het plangebied aan de andere zijde van de Rijksweg A27. In de huidige situatie bevinden zich al windturbines langs deze rijksweg. Van een fysieke aantasting van het land-art object is geen sprake. De afstand tussen de nieuwe windturbines en het kunstwerk is dusdanig groot dat geen beïnvloeding van het kunstwerk is te verwachten.

Het land-art object Aardzee ligt binnen het plangebied van windpark Zeewolde. Doordat in de windturbineopstelling die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, voldoende afstand wordt aangehouden tot aan dit land-art object, zijn eveneens geen effecten te verwachten vanuit de nieuwe windturbines op dit object.

5.5.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusies

Voor de windturbineopstelling heeft archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Op twee locaties (ADW-04 en ADO-20) zijn indicatoren gevonden in de vorm van vuursteenafslagen voor mogelijk aanwezige archeologische waardevolle resten. Op deze locaties is nader onderzoek gedaan (zie bijlage II). Voor de turbine ADO-20 worden de archeologische waarde opgegraven alvorens ter plaatse gebouwd gaat worden. Voor ADW-04 zijn de kosten voor het opgraven

van de waarden onevenredig groot. Om die reden hebben de archeologische waarden op deze locatie ertoe geleid dat het bouwvlak van de turbine verruimd is, zodat de turbine binnen de geboden ruimte geplaatst kan worden zonder dat de aanwezige waarden worden verstoord. De effecten op landschap en geluid van deze gewijzigde ligging is onderzocht (bijlage XIV) en zijn aanvaardbaar. Op de andere locatie vormt het thema archeologie geen belemmering voor de ontwikkeling van het windturbinepark.

Op vijf locaties kon geen onderzoek worden uitgevoerd, vanwege het ontbreken van toestemming van de betreffende grondeigenaar. Op deze locaties dient nog archeologisch onderzoek plaats te vinden. Daarnaast wordt voor de uitbreiding van het Tennet-station aan de Bloesemlaan (zie bijlage VI) en het 150KV-kabeltracé nog archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Voor de genoemde zeven locaties waar geen onderzoek is gedaan of nog archeologisch onderzoek gedaan moet worden, is op de verbeelding een dubbelbestemming overeenkomstig het onderliggende bestemmingsplan buitengebied Zeewolde opgenomen. Voor de locatie ADW-04 is het bouwvlak van de turbine verruimd naar een schuifruimte van 150 meter binnen de lijnopstelling (in plaats van de 50 meter die geldt voor overige turbines).

Het aspect cultuurhistorie behoeft geen specifieke regeling in dit inpassingsplan.

5.6 Landschap

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema landschap wordt verwezen naar hoofdstuk 15.6 van het MER.

5.6.1 Toetsingskader

Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland en het gemeentelijk Beeldkwaliteitsplan

Zoals in hoofdstuk 15 van het MER is aangegeven, is bij het vaststellen van de plaatsingszones voor nieuwe windturbines de landschappelijke vormgeving in het provinciale Regioplan een uitdrukkelijk sturend element geweest. Daarnaast heeft de gemeente een beeldkwaliteitsplan (BKP) vastgesteld dat concrete richtlijnen geeft voor het ontwerp van het windpark (hoofdstuk 15 van het MER). Deze twee documenten (het Regioplan en het BKP) hebben in grote mate de totstandkoming van de voorliggende inrichting van het Windpark Zeewolde bepaald.

5.6.2 Onderzoek

Effectbeschrijving in het MER

Ter ondersteuning van het BKP is een 3D-model ontwikkeld. Dit model maakt het mogelijk om varianten van windturbineopstellingen vanuit alle mogelijke hoeken en standpunten te bekijken. Het model is ook benut voor de effectbeoordeling in het MER. Daarnaast zijn enkele fotovisualisaties gemaakt die als bijlage bij het MER zijn opgenomen. Volstaan wordt met een verwijzing naar hoofdstuk 15.6 van het MER.

Expertmeetings

Gedurende de voorbereiding van dit inpassingsplan en het MER zijn, aan de hand van het 3D-model en fotovisualisaties van de windturbines die zijn opgenomen uit de vergunningaanvraag, enkele expertmeetings gehouden om de landschappelijke uitstraling van specifieke locaties in het plangebied te bespreken. Bij deze bijeenkomsten waren ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeente, de provincie, het Rijk en landschapsdeskundigen tezamen met de initiatiefnemers aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst zijn deellocaties

bediscussieerd die afwijken van de uitgangspunten (zones) van het Regioplan dan wel van de uitgangspunten uit het BKP.

De beoordeling van deze afwijkingen heeft plaatsgevonden aan de hand van de drie pijlers die ook aan het Regioplan ten grondslag lagen:

- 1 de omgevingskwaliteit (waaronder natuur, milieu en landschap);
- 2 het maatschappelijk draagvlak;
- 3 het economisch perspectief.

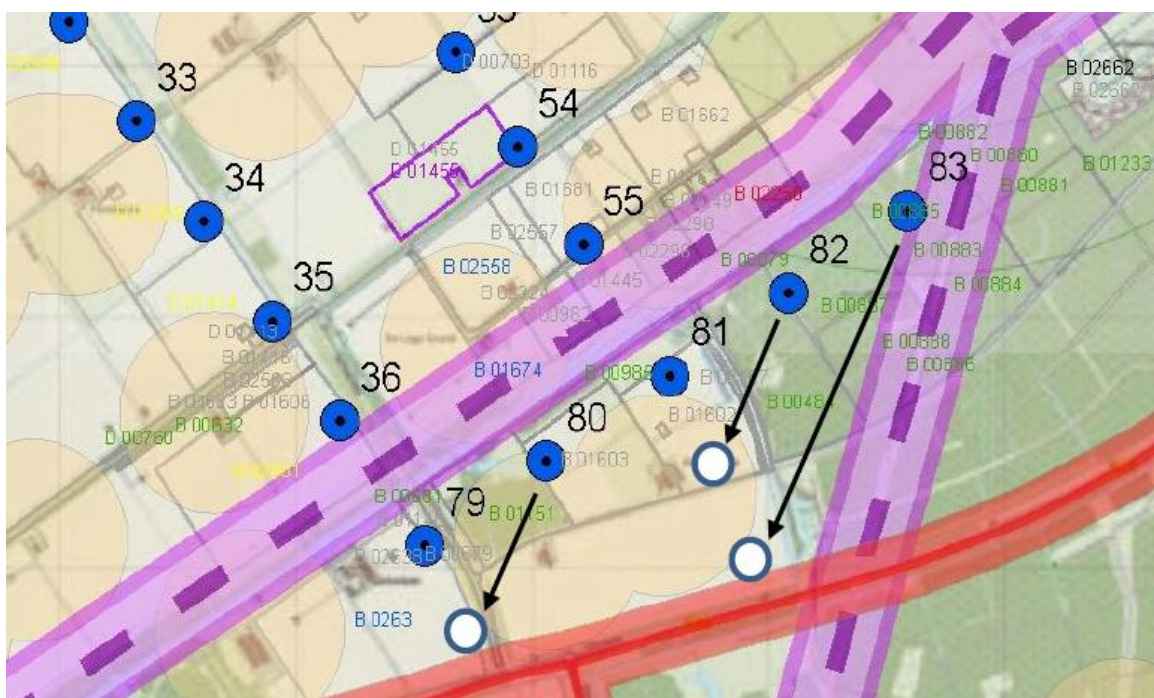
In deze paragraaf worden de punten waarop wordt afgeweken van het Regioplan en/of het BKP (en de uitkomsten van de expertmeeting) toegelicht.

Plaatsing van windturbines buiten de plaatsingszones uit het Regioplan

Achtergronden

Bij de totstandkoming van de windturbinesopstelling uit het VKA bleek dat het doortrekken van de twee Adelaarstracés in zuidelijke richting in plaats van het creëren van een doorgaande lijnopstelling langs de Bosruiterweg, een aanmerkelijk betere milieuscore opleverde. Het doortrekken van de twee Adelaarstracés in zuidelijke richting was echter niet voorzien in de zoneringskaart behorende bij het Regioplan (zie figuur 5.9). Het plaatsen van windturbines in het verlengde van de beide Adelaarstracés is daarom strijdig met het Regioplan.

Figuur 5.9 Schematische weergave turbines buiten regioplanzones Adelaarstracés en Bosruiterweg

Omgevingskwaliteit

Voor de milieuaspecten natuur en externe veiligheid is gebleken dat met de beoogde opstelling van windturbines in het verlengde van de Adelaarstracés een veel betere milieuscore kon worden bereikt. Door deze opstelling hoeft minder areaal NNN te worden aangetast voor de komst van de windturbines en doen zich geen knelpunten voor met betrekking tot het aspect externe veiligheid. Deze opstelling heeft om deze reden de voorkeur.

Het landschappelijke beeld is voorts beoordeeld aan de hand van het 3D-model. Hoewel de aansluiting met het bestaande Windpark Alexia voor de meest zuidwestelijke turbine van Adelaarstracé West een landschappelijk aandachtspunt is (vanwege de afwijkende ashoogte en rotordiameter van de windturbines van beide windparken), bleek het doortrekken van de beide lijnopstellingen in zuidelijke richting ook landschappelijk aanvaardbaar te zijn.

Draagvlak

De provincie en de gemeente Zeewolde hebben ingestemd met de gekozen afwijkende lijnopstellingen ten opzichte van het Regioplan omdat deze een duidelijk betere milieuscore opleverde dan de oorspronkelijk bedachte lijnopstelling.

Economisch perspectief

Het economisch perspectief van de gekozen opstelling is voor de initiatiefnemer hetzelfde als die van de oorspronkelijke lijnopstelling langs de Bosruiterweg.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het doortrekken van de twee Adelaarstracés in zuidelijke richting vanuit het oogpunt van landschap en milieu (omgevingskwaliteit) een betere milieuscore oplevert. Om deze reden biedt de planregeling voor de turbineposities in dit deel van het plangebied de mogelijkheid om ter plaatse windturbines te bouwen.

Afwijkende hoogte windturbines langs de A6

Achtergronden

Vijf turbines aan de noordzijde van de Adelaarstocht Oost en de Adelaarstocht West hebben een afwijkende hoogte ten opzichte van de andere windturbines in deze lijnopstellingen (zie figuur 5.10). Het hanteren van windturbines met afwijkende tiphoogten in een en dezelfde lijnopstelling wijkt af van het gemeentelijk beeldkwaliteitsplan welke een consistente ashoogte in een lijnopstelling van windturbines voorschrijft.

Figuur 5.10 Zicht op hoogteverschil ADW en ADO vanaf Ibisweg (220 meter links en 160 meter rechts)

Omgevingskwaliteit

Voor de milieuaspecten (geluid- en slagschaduw hinder) is gebleken dat ook met de hogere windturbines op deze locaties voldaan kan worden aan de wettelijke normen. In zoverre bestaan geen bezwaren vanuit dit oogpunt voor de beoogde windturbineopstelling.

Het landschappelijke beeld langs de rijksweg A6 is beoordeeld aan de hand van het 3D-model. Hierin is de afwijkende hoogte van de windturbines als negatief beoordeeld.

Draagvlak

De gemeente Almere heeft in het ambtelijk voorbereidend overleg aangegeven geen voorstander te zijn van hogere windturbines op/nabij haar grondgebied. De gemeente Zeewolde constateert dat de opstelling afwijkt van hetgeen in het BKP is aangegeven.

Economisch perspectief

Door de geldende hoogtebeperkingen vanuit het Luchtvaartbesluit voor Luchthaven Lelystad is het in het plangebied op veel plekken niet mogelijk de opwekking van duurzame energie te optimaliseren. Omdat de optimalisatie van de opwekking van duurzame energie wel het streven is van zowel de initiatiefnemer als van de andere betrokken partijen, is ervoor gekozen, waar dat verantwoord kan, hogere turbines te realiseren. Met de turbines met een tiphoogte van 220 meter wordt over het gehele windpark significant meer duurzame stroom opgewekt in vergelijking met turbines met een tiphoogte van 160 meter.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het bouwen van hogere windturbines langs de A6 wenselijk vanuit het oogpunt van een hoog mogelijke productie van duurzame energie en vanuit economisch oogpunt noodzakelijk is voor de uitvoerbaarheid van het plan. Voor het thema landschap komt naar voren dat deze afwijking een negatief effect heeft. Voor milieu (omgevingskwaliteit) is de opstelling aanvaardbaar. Uit de integrale afweging volgt dat de afwijking aanvaardbaar is gezien de economische noodzaak. Om deze reden biedt de planregeling voor de turbineposities in dit deel van het plangebied de mogelijkheid om ter plaatse windturbines met een hogere ashoogte te bouwen. Het is bekend dat zowel de gemeente Almere als Zeewolde geen voorstander zijn van deze afwijking. In het kader van het vooroverleg hebben de gemeenten de gelegenheid gekregen om in te reageren. De reactie van de gemeenten is opgenomen in de nota van antwoord.

Windturbines met een afwijkende tiphoogte en rotordiameter binnen de lijnopstellingen Adelaarstracé Oost en West en de Roerdomptocht

Achtergronden

Naast de eerder genoemde vijf hogere turbines langs de rijksweg A6, worden binnen de lijnopstelling van de Roerdomptocht vijf turbines gerealiseerd met een afwijkende tiphoogte en rotordiameter. Ook in de lijnopstelling van de beide Adelaarstracés (oost en west) zullen enkele windturbines met een lagere ashoogte en een kleinere rotordiameter dan de andere windturbines opgesteld worden (zie figuur 3.18). Dit is het gevolg van de geldende hoogtebeperkingen in het plangebied op grond van het Luchthavenbesluit Lelystad. Binnen een lijnopstelling komen ten gevolge van deze afwijking dus turbines met verschillende tiphoogtes en ashoogtes te staan (zie figuur 5.11).

Figuur 5.11 afwijkende tiphoogte en rotordiameter binnen de lijnopstelling (150 meter links en 160 meter in het midden)

Omgevingskwaliteit

Voor de milieuaspecten (natuur, geluid- en slagschaduw hinder) heeft de voorgenomen afwijking geen gevolgen. Het landschappelijke beeld binnen de lijnopstellingen is beoordeeld aan de hand van het 3D-model. Gebleken is dat de lagere ashoogte en kleinere rotordiameter van de windturbines binnen de betreffende lijnopstellingen alleen vanaf enkele posities ten opzichte van het windpark zichtbaar is. Het landschappelijke beeld van de windturbineopstellingen wordt door de tussentijdse lagere ashoogte en kleinere rotordiameter niet wezenlijk verstoord en is daarmee aanvaardbaar geacht.

Draagvlak

De gemeente Zeewolde kan instemmen met deze beperkte wijziging ten opzichte van het BKP. Het draagvlak bij de gemeente is aanwezig onder voorwaarde van gelijke tiplaatte, type turbine en dezelfde vorm gondel en mast.

Economisch perspectief

Door de geldende hoogtebeperkingen ten gevolge van luchtvaart is in het plangebied het op veel plekken niet mogelijk de opwekking van duurzame energie te optimaliseren. Omdat de optimalisatie van de opwekking van duurzame energie wel het streven is van de initiatiefnemer en de andere betrokken partijen is er voor gekozen, waar dat verantwoord kan, hogere turbines te realiseren. Zelfs binnen een en dezelfde lijnopstelling blijkt dit mogelijk te zijn. Met het oog de doelstelling van het project; een zo hoog mogelijke bijdrage aan de doelstelling om in 2020 een aandeel van 14% hernieuwbare energie te realiseren in de totale energievoorziening, is hiervoor gekozen.

Conclusie

Het bouwen van lagere turbines binnen de lijnen is een gevolg van de hoogtebeperkingen uit het luchthavenbesluit Lelystad. Geconcludeerd wordt dat het bouwen van windturbines met een wisselende ashoogte en rotordiameter binnen de lijnopstellingen van de Adelaarstracés en de Roerdomptocht vanuit het oogpunt van landschap en milieu (omgevingskwaliteit) aanvaardbaar is en vanuit het oogpunt van economisch perspectief de hogere turbines zelfs noodzakelijk zijn. Om deze reden biedt de planregeling voor de turbineposities in dit deel van het plangebied de mogelijkheid om ter plaatse windturbines met een lagere ashoogte en kleinere rotordiameter te bouwen dan andere turbines in de lijnopstelling.

Afwijkend onderling ritme van windturbines (maximaal 5 %)

Achtergronden

Meerdere windturbines in het windpark zijn op een onderlinge afstand geprojecteerd die meer dan 5 % van elkaar afwijkt. Het gaat om de turbines zoals weergegeven in tabel 5.6. De redenen voor deze afwijkingen zijn in bijna alle gevallen het aansluiten op perceelsgrenzen of fysieke obstakels, zoals wegen die ervoor zorgen dat een kleinere afwijking niet mogelijk/wenselijk is. In tabel 5.6 zijn de argumentaties en de afstand van turbines met een afwijkend ritme opgenomen. In bijlage VIII is het definitieve ontwerp opgenomen met de onderlinge afstand tussen turbines.

Tabel 5.6 Redenen voor turbines met een afwijkend ritme

Turbine	Afstand in m tot volgende/vorige turbine	Afwijking in % t.o.v. 1e tussenafstand	Afwijking in % t.o.v. 2e tussenafstand	Reden afwijking
A27-08	545	9,0	8,3	knooppunt A27 - Vogelweg bevindt zich tussen beide turbines
ADW-09	496	12,5	11,1	Ter hoogte van deze turbine zit een bocht in vogelweg en door het afwijkende ritme wordt de positie gelijk gehouden met Adelaarstracé Oost
ADW-10	558	-12,2	-13,9	Ter hoogte van deze turbine zit een bocht in vogelweg en door het afwijkende ritme wordt de positie gelijk gehouden met Adelaarstracé Oost
ADW-19	544	11,0	9,9	Deze turbine is over veiligheidszone van een hoogspanningsmast en de Hoge Vaart heen getrokken hierdoor komt deze verder van de vorige turbine af te liggen
ADW-20	435	-20,0	-25,1	Deze turbine kan niet dicht op weg komen te liggen - en de aansluiting op windpark Zuidlob is hierdoor beter
ADO-02	404	12,4	11,0	Doordat de A6 en de Ibisweg beide turbines omsluiten staan ADO 1 en 2 dicht bij elkaar
ADO-03	454	14,1	12,4	De perceelsgrens wordt hier aangehouden. De ter plaatse aanwezige Ibisweg zorgt ervoor dat de windturbine niet dichterbij kan worden geplaatst.
ADO-09	523	-17,2	-20,8	Deze turbine is doordat de Vogelweg ertussen ligt verder van de vorige turbine geplaatst (en dus dicht op de volgende)
ADO-10	433	32,3	24,4	Deze turbine is doordat de Vogelweg ertussen ligt dicht op de vorige turbine geplaatst (en dus verder van de volgende)
ADO-11	573	-11,5	-13,0	Zou worden gekozen om de onderlinge afstand overeenkomstig het BKP gelijk te houden, dan zou de turbines midden op het agrarisch perceel worden geplaatst
ADO-17	530	-13,6	-15,7	Deze turbine is doordat de Schollewaarweg ertussen ligt verder van de vorige turbine geplaatst (en dus dicht op de volgende)
ADO-20	507	-9,7	-10,7	De Hoge Vaart bevindt zich tussen beide turbines
SCH-03	462	-11,3	-12,7	Zou worden gekozen om de onderlinge afstand overeenkomstig het BKP gelijk te houden, dan zou de turbine in de sloot komen te staan.

Turbine	Afstand in m tot volgende e/ vorige turbine	Afwijking in % t.o.v. 1e tussenafstand	Afwijking in % t.o.v. 2e tussenafstand	Reden afwijking
SCH-04	410	8,3	7,7	Zou worden gekozen om de onderlinge afstand overeenkomstig het BKP gelijk te houden, dan zou de turbines midden op het agrarisch perceel worden geplaatst
SCH-05	444	9,0	8,3	Zou worden gekozen om de onderlinge afstand overeenkomstig het BKP gelijk te houden, dan zou de turbines in een sloot worden geplaatst
SCH-06	484	-6,2	-6,6	Zou worden gekozen om de onderlinge afstand overeenkomstig het BKP gelijk te houden, dan zou de turbines midden op het agrarisch perceel worden geplaatst

Omgevingskwaliteit

Vanuit het aspect landschap geeft het BKP aan dat binnen een en dezelfde lijnopstelling windturbines een logisch ritme moeten volgen qua onderlinge afstand. Dit geeft een rustig en evenwichtig beeld van een lijnopstelling met windturbines. Daar waar de afwijking van het BKP optreedt (meer dan 5 % qua onderlinge afstand), is dat beoordeeld aan de hand van het 3D-model. Gebleken is dat, hoewel het afwijkende onderlinge ritme waarneembaar is vanuit een enkele positie ten opzichte van het windpark, deze afwijking aanvaardbaar wordt geacht omdat dit geen storend beeld geeft als het gaat om het windpark als geheel.

Bij het afwijken van het onderlinge ritme spelen milieuaspecten (natuur, geluid- of slagschaduw hinder) geen rol.

Economisch perspectief

Een afwijkend onderling ritme is op deze plaatsen ontstaan doordat anders het normale agrarisch gebruik van de betreffende kavels zou worden beperkt. Voor de percelen langs de Scholleveerweg geldt dat de kavels al beperkingen hebben vanwege de daar aanwezige hoogspanningsmasten. Om deze redenen is gekozen om de turbines langs de kavels te plaatsen in plaats van midden in de kavels. Om tegemoet te komen aan het belang van de betreffende agrariërs is ervoor gekozen om een beperkte concessie te doen aan het onderlinge ritme van de windturbines.

Draagvlak

De gemeente Zeewolde heeft ingestemd met de beperkte afwijking op de hiervoor beschreven turbineposities van de 5 %-marge uit het BKP.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het bouwen van windturbines met een afwijkend ritme op de enkele plaatsen die hiervoor zijn beschreven aanvaardbaar is. Om deze reden biedt de planregeling voor de turbineposities in dit deel van het plangebied de mogelijkheid om ter plaatse windturbines met een afwijkend onderling ritme te bouwen.

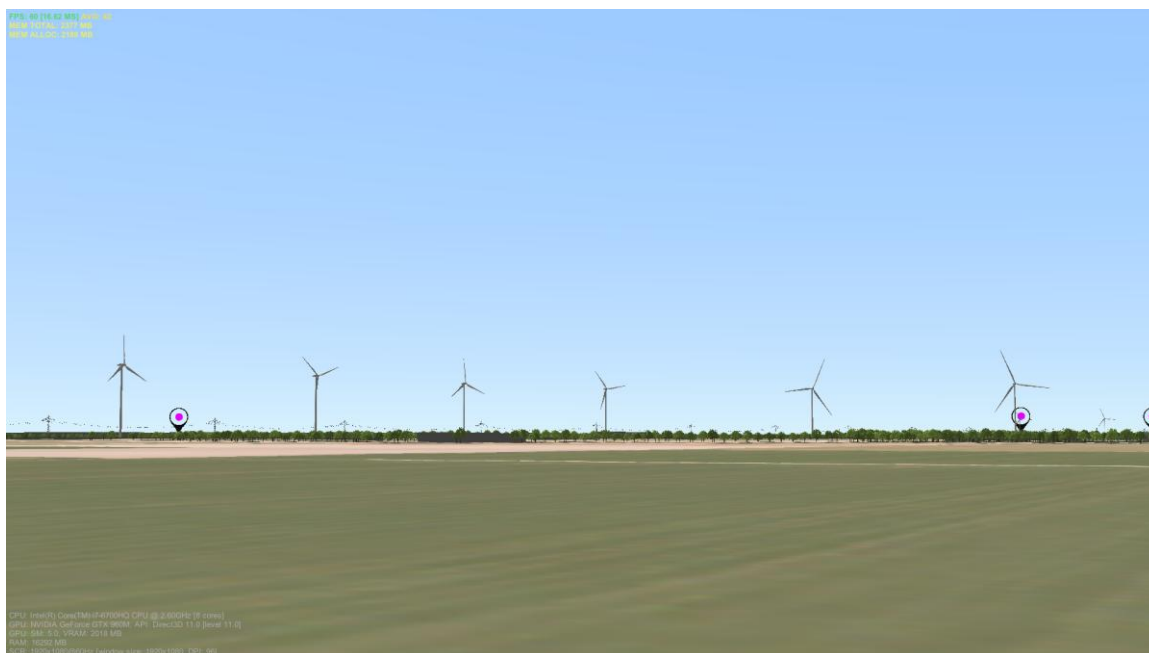
Afwijkende haakse aansluiting Scholleveerweg

Achtergronden

De aansluiting tussen windturbinepositie 84 en 85 (Lepelaarstocht en Scholleveerweg) staat haaks op elkaar. Vanuit het BKP bestaat de voorkeur om een aansluiting tussen twee lijnen met windturbines met een knik uit te voeren (zie figuur 5.12).

Figuur 5.12 haakse aansluiting lijn Lepelaartocht (rechts) en lijn Schollevaarweg (links)

Omgevingskwaliteit

De landschappelijke uitstraling van de haakse aansluiting is beoordeeld aan de hand van het 3D-model. De haakse aansluiting is als zodanig waarneembaar en vanuit het oogpunt van landschappelijke kwaliteit geniet het de voorkeur om windturbinepositie SCH-01 te laten vervallen om de afstand tussen (en daarmee de herkenbaarheid van) beide lijnopstellingen te vergroten. Echter vanuit de doelstelling van een maximale opbrengst van duurzame energie is het vervallen van een turbine een dermate verslechtering dat dit zwaarder weegt dan een deelaspect van het beeldkwaliteitsplan. Derhalve is in dit inpassingsplan ervoor gekozen deze windturbine te handhaven.

Economisch perspectief

Vanuit het economisch perspectief wordt ingestoken op het zo optimaal mogelijk invullen van de beschikbare ruimte voor het opwekken van duurzame energie. Vanuit dat oogpunt is het laten vervallen van een turbinepositie niet wenselijk. De economische noodzakelijkheid om de beschikbare ruimte optimaal te benutten wordt onder meer aangetoond in de notitie van Rebel welke als bijlage XV is bijgevoegd bij dit inpassingsplan.

Bij het uitvoeren van deze aansluiting spelen milieuaspecten (natuur, geluid- of slagschaduw hinder) geen rol.

Draagvlak

De gemeente Zeewolde heeft ingestemd met de afwijkende aansluiting tussen de lijnopstellingen uit de Lepelaarstocht en de Schollevaarweg ten opzichte van het BKP.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het bouwen van windturbines met de voorgestelde haakse aansluiting tussen deze twee lijnopstellingen aanvaardbaar is. Om deze reden biedt de planregeling de mogelijkheid van het maken van een haakse aansluiting tussen beide lijndelen.

5.6.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusie

Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan.

Vertaling in de bestemmingsregeling

De planregeling bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.

5.7 Water en bodem

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema water en bodem wordt verwezen naar hoofdstuk 15.7 van het MER.

5.7.1 Toetsingskader

Water

Op grond van artikel 3.1.6 lid 1 onder b van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient inzicht te worden gegeven in de gevolgen voor de waterhuishouding die samenhangen met een ruimtelijke ontwikkeling die in een inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt.

Bodemkwaliteit

Op grond van de Wet bodembescherming dient de kwaliteit van de bodem te worden bewaakt en dienen verontreinigingen in de bodem te worden voorkomen. Wanneer grond wordt ontgraven of wordt aangevoerd van of naar het projectgebied is sprake van roering van de bodem en moet worden voldaan aan de vereisten uit het Besluit bodemkwaliteit. Op grond van het Besluit bodemkwaliteit worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de af te voeren grond.

5.7.2 Onderzoek

Waterhuishouding

Grondwater

Windturbines krijgen een betonnen fundering en zullen voor stabiliteit op fundatiepalen worden geplaatst, welke enkele meters de bodem in worden geheid. Door gebruik te maken van niet-uitlogende (bouw)materialen, wordt uitspoeling van stoffen voorkomen en verandering van de grondwaterkwaliteit niet verwacht. Om tijdens het bouwproces activiteiten uit te kunnen voeren in een droge bouwput, zal tijdelijk bemaling van het grondwater nodig zijn. De effecten van eventuele bemaling zijn van korte duur en deze hebben geen nadelige invloed op de kwantiteit en kwaliteit van het aanwezige grondwater.

Oppervlaktewater

Voor de instandhouding van een goede waterkwaliteit, grondgebruik en een veilige afwatering speelt het oppervlaktewater een cruciale rol. Het oppervlaktewatersysteem in het plangebied bestaat voornamelijk uit sloten, tochten en vaarten. De verschillende sloten, waaronder weg- en kavelsloten, worden gerekend tot het watersysteem. Tochten en vaarten behoren tot het zogenoemde hoofdwatersysteem.

Verscheidende windturbines zijn voorzien in de nabijheid van watergangen behorende tot het hoofdwatersysteem en kleine watergangen. De turbines zijn gelegen binnen de beschermingszones. Voor het bouwen van deze turbines is het aanvragen van een watervergunning noodzakelijk. Hier zal bij realisatie rekening worden gehouden met de eisen die de waterbeheerder stelt aan werkzaamheden op en nabij watergangen. Bij toekennen van de bouw mogelijkheden ten behoeve van het windpark is rekening gehouden met de goede werking van het watersysteem.

Hemelwaterafvoer

Bij de aanleg van een windpark neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe. Dit is het gevolg van de realisatie van fundaties, wegen, opstelplaatsen en eventuele inkoopstations. Windturbines met een fundatiediameter van 26 meter brengen een verhard oppervlak van ongeveer 530 m² met zich mee. Voor kraanopstelplaatsen bedraagt dit circa 2.400 m², uitgaande van de afmetingen 40 meter bij 60 meter. Voor de beoogde opstelling als geheel (91 windturbines) zal dit een toename van verhard oppervlak van 272.490 m² tot gevolg hebben.

Afstemming met de waterbeheerder

In het kader van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is dit inpassingsplan aan de waterbeheerder van het plangebied (het Waterschap Zuiderzeeland) ter advisering voorgelegd. Naar aanleiding van dit advies is de turbinepositie SCH-09 12 meter in zuidwestelijke richting verplaatst. In de overdraaizone van deze turbine is de beschermingszone van de Knardijk overgenomen in de regeling van dit inpassingsplan.

Over de invulling van de benodigde watercompensatie in het kader van de watervergunningaanvraag worden momenteel afspraken gemaakt tussen het waterschap en de initiatiefnemer.

Bodemkwaliteit

Tijdens de bouw fase van het windpark zal grondverzet plaatsvinden. Op het afgraven, toepassen en afvoeren van grond alsmede de kwaliteit hiervan is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. Met inachtneming van de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Zeewolde zal grondverzet binnen het plangebied over het algemeen vrij toepasbaar zijn en worden geen belemmeringen verwacht.

De kaart van het bodemloket geeft informatie over de gesteldheid van de Nederlandse bodemkwaliteit door middel van inzicht in het uitgevoerde bodemonderzoek. Bij 10 windturbineposities is sprake van een zone waar bodemonderzoek reeds is uitgevoerd en waar is geconcludeerd dat geen vervolgstappen noodzakelijk zijn. Ook de aanleg en aanwezigheid van kabels, wegen en eventuele inkoopstations hebben geen effect op de bodemkwaliteit in het plangebied. Het aspect bodemkwaliteit staat de uitvoering van dit inpassingsplan niet in de weg.

Mocht bij grondwerkzaamheden voor het windpark grond vrijkomen die elders moet worden toegepast, dan zal te zijner tijd door middel van een bodemonderzoek aangetoond moeten worden dat de kwaliteit van de vrijkomende grond voldoet aan het gemeentelijke beleid. Op voorhand zijn echter geen redenen om aan te nemen dat de eventueel vrijkomende grond niet binnen de gemeente kan worden hergebruikt.

Boringsvrije zone

Een groot gedeelte van het plangebied bevindt zich in een gebied dat is aangewezen als boringsvrije zone voor de bescherming van drinkwater. Binnen de boringsvrije zone varieert de maximale diepte voor het doen van boringen tussen de 8 meter en 47 meter. Omdat bodemingrepen voor de aanleg van toegangswegen en bekabeling op een diepte van hooguit 2 meter plaatsvinden, vormt dit geen belemmering voor de aanleg van het windpark. Voor de aanleg van funderingspalen voor stabiliteit geldt dat op grond van de Verordening Fysieke Leefomgeving van de provincie Flevoland geen vergunning nodig is voor het plaatsen van heipalen binnen inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones.

5.7.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusie

In het kader van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is dit inpassingsplan aan de waterbeheerder van het plangebied (het Waterschap Zuiderzeeland) ter advisering voorgelegd. Naar aanleiding van dit advies is de turbinepositie SCH-09 12 meter in zuidwestelijke richting verplaatst. In de overdraaizone van deze turbine is de beschermingszone van de Knardijk overgenomen in de regeling van dit inpassingsplan. Over de invulling van de benodigde watercompensatie in het kader van de watervergunningaanvraag zijn afspraken gemaakt tussen het waterschap en de initiatiefnemer. Zoals beschreven in de watervergunning wordt uiterlijk drie maanden voor de start van de werkzaamheden onder andere het compensatieplan ter goedkeuring ingediend bij het waterschap.

De aspecten bodemkwaliteit en water staan de uitvoering van dit inpassingsplan niet in de weg.

Vertaling in de bestemmingsregeling

In de overdraaizone van de turbine SCH-09 is de beschermingszone van de Knardijk overgenomen in de regeling van dit inpassingsplan. Het aspect bodem behoeft geen specifieke regeling in dit inpassingsplan.

5.8 Externe veiligheid

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema externe veiligheid wordt verwezen naar hoofdstuk 15.8 van het MER.

5.8.1 Toetsingskader

Windturbines zijn geen risicovolle inrichtingen als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Omdat wel sprake is van externe veiligheidsrisico's moet aandacht worden besteed aan ongevalsscenario's waarbij (een deel van) de rotor afbreekt, de gondel van de windturbine loskomt of de windturbine omvalt.

Twee begrippen staan in dit beleidsveld externe veiligheid centraal: het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

Plaatsgebonden risico (PR)

Het PR is omschreven als de kans dat een persoon die gedurende een heel jaar onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats verblijft, ten gevolge van een ongewoon voorval met een windturbine komt te overlijden. Voor het PR geldt de risicocontour van de kans één op een miljoen per jaar (10^{-6} per jaar) als grenswaarde voor kwetsbare objecten. Voor kwetsbare objecten kan van deze norm niet worden afgeweken. Voor een beperkt kwetsbaar object werkt deze norm slechts als een richtwaarde waarvan, na een uitgebreide motivering, eventueel wel kan worden afgeweken. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de kans van één op de honderdduizend per jaar (10^{-5} per jaar) als grenswaarde.

Groepsrisico (GR)

Het GR is de cumulatieve kans, grafisch weergegeven in een curve (zogenoemde fN-curve), dat een groep personen van 10, 100 en 1.000 personen tegelijk komt te overlijden als gevolg van een ongewoon voorval met een windturbine. Het GR is niet wettelijk genormeerd. Uit de toelichting op het Activiteitenbesluit valt af te leiden dat bij ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden met een oriënterende waarde waarboven een afweging gemaakt moet worden over de aanvaardbaarheid van de risico's (Stcr. 31 augustus 2009, nr. 12 902, p. 7). De oriënterende waarde is gelijk aan de factor 1 en wordt grafisch in de fN-curve weergegeven door de rechte lijn die de punten N=10 personen bij $f=10^{-5}$, N=100 personen bij $f=10^{-6}$ en

N=1.000 personen bij f=10-8 kruist. Het GR wordt enkel bepaald voor het invloedsgebied van een risicobron. Het invloedsgebied is het gebied waarin personen worden meegeteld voor de berekening van het GR. Veelal wordt hiervoor het gebied gebruikt dat is gelegen binnen de 10-8-contour van het PR. Dit komt overeen met het gebied dat wordt getroffen door een ongeval met een kans van één op honderd miljoen per jaar.

Activiteitenbesluit en het Handboek Risicozonering Windturbines

Voor het beoordelen van dit soort ongevalsscenario's zijn normen voor het PR opgenomen in het Activiteitenbesluit (artikel 3.15a). Het PR voor een windturbine wordt in de praktijk bepaald aan de hand van de risicomodellering uit het Handboek Risicozonering Windturbines.

De verplichting om het GR inzichtelijk te maken is in het Activiteitenbesluit achterwege gebleven. Dit is gedaan omdat het Activiteitenbesluit de plaatsing van een windturbine niet normeert. Het inzichtelijk maken van het GR - en, indien nodig, het verantwoorden van een eventuele toename daarvan - dient dan ook geheel in het spoor van ruimtelijke ordening plaats te vinden.

In het handboek wordt qua normstelling voor het GR voor windturbines aangesloten op de normstelling uit het Bevi voor risicovolle inrichtingen. In de praktijk blijkt overigens dat windturbines zelden of nooit tot een GR leiden. Dit heeft ermee te maken dat voor veel windturbines geen ongevalsscenario's denkbaar zijn waarbij 10 of meer personen tegelijkertijd, ten gevolge van een calamiteit met de windturbine, om het leven kunnen komen.

Gasunie

Naast hetgeen in het Bevi staat, adviseert de Gasunie een afstand tussen windturbines en ondergrondse aardgasleidingen aan te houden van het maximum van tiphoogte en werpafstand bij nominaal toerental. De adviesafstand tot bovengrondse installaties komt overeen met de werpafstand bij overtoeren.

Dijklichamen en waterkeringen

In het plangebied zijn waterkeringen en dijklichamen aanwezig. In het algemeen kan gesteld worden dat de risico's als gevolg van plaatsing van windturbines niet mogen leiden tot een substantieel verhoogde bezwijkkans van de dijklichamen.

Hoogspanningsnetwerk

TenneT geeft advies aan het bevoegd gezag over de plaatsing van windturbines nabij hoogspanningsverbindingen. In het Handboek risicozonering windturbines 2014 (v3.1) wordt aangegeven dat bij plaatsing van windturbines buiten een afstand van de maximale werpafstand bij nominaal toerental of tiphoogte (grootste tell) de situatie door TenneT aanvaardbaar wordt geacht. Wanneer niet wordt voldaan aan de toetsafstand vraagt TenneT om met hen in overleg te treden. TenneT bekijkt op basis van het concrete geval welk risico voor de betreffende hoogspanningsverbinding op dat moment kan worden aanvaard.

5.8.2 Onderzoek

De voorgenomen windturbineopstelling valt niet binnen de effectafstanden van vaarwegen, spoorwegen, buisleidingen, hoogspanningslijnen en dijklichamen/waterkeringen. In deze paragraaf worden enkel de aandachtspunten behandeld.

Bebouwing

Voorkomen overdraai bedrijfswoning Duikerweg 46

Ter plaatse van de bedrijfswoning aan de Duikerweg 46 is de turbinepositie 6 meter naar het noordwesten opgeschoven om te voorkomen dat de rotor van de turbine over de woning heen draait. Omdat het een bedrijfswoning betreft behorende bij het windturbinepark (zie hiervoor in paragraaf 5.2), wordt de woning niet als zelfstandig kwetsbaar object beschouwd in de zin van het Activiteitenbesluit. Ter plaatse wordt voldaan aan de contour van het PR met kans 10^{-5}

per jaar. Dit is de grenswaarde (toetsingsnorm) die geldt voor beperkt kwetsbare objecten. Ter plaatse wordt niet voldaan aan de richtwaarde voor het PR (contour met kans 10^{-6} per jaar). Het afwijken van de richtwaarde wordt desondanks aanvaardbaar geacht.

De overschrijding van de richtwaarde voor het PR met kans 10^{-6} per jaar is het gevolg van de beleidsmatige keuze om op en rondom de bedrijfswoning een windturbine te bouwen. Het belang dat hiermee is gemoeid (het opwekken van duurzame energie) weegt op tegen de afwijking van de richtwaarde voor externe veiligheid op deze locatie.

Het betreft een bedrijfswoning waarvan de eigenaar deelneemt (en eigenaar is) in het nieuwe windpark. Naar de aard van het gebruik verblijven geen grote groepen personen, dan wel groepen van personen die een specifieke bescherming toe moet komen in het kader van rampenbestrijding. De overschrijding van de richtwaarde ter plaatse wordt ook daarom aanvaardbaar geacht.

Deze windturbine wordt voorts geplaatst op een terrein dat in het onderliggende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde is voorzien van een wijzigingsbevoegdheid. B&W kan voor de ontwikkeling van een nieuw agrarische bedrijfskavel ter plaatse de bestemming wijzigen en een nieuwe bouwmogelijkheid voor een agrarisch bedrijf toekennen. Gebouwen behorende bij een agrarische bedrijfskavel worden beschouwd als beperkt kwetsbaar object in de zin van het Bevi. Dit betekent dat binnen de ligging van de maatgevende contour van het PR (contour met kans van 10^{-5} per jaar) geen gebouwen behorende bij een andere inrichting dan het windturbinepark kunnen worden gebouwd. Door de risicocontour van deze windturbine in het inpassingsplan op te nemen en te koppelen aan een regeling dat afstemming plaatsvindt in het geval de wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, wordt een mogelijk toekomstig knelpunt voorkomen.

Kampeerterrein De Vrijgaard

Kampeerterrainen die bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen per jaar zijn in het Bevi aangemerkt als een kwetsbaar object. Bij de totstandkoming van de windturbineopstelling zijn de windturbines langs de Lepelaartocht zodanig opgeschoven dat het kampeerterrein de Vrijgaard buiten de maatgevende risicocontour van het PR (contour met kans 10^{-6} per jaar) is gelegen. Daarmee wordt voldaan aan de wettelijke norm.

Toekomstige ontwikkelingen Bosruiterweg

Op de gronden langs de Bosruiterweg is een turbinepositie geprojecteerd op een terrein dat momenteel een agrarische functie vervult, maar dat in het onderliggende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde is voorzien van een wijzigingsbevoegdheid. B&W kan voor de ontwikkeling van een nieuwe horecagelegenheid ter plaatse de bestemming wijzigen en een nieuwe bouwmogelijkheid toekennen. Horecagebouwen worden beschouwd als een beperkt kwetsbaar object in de zin van het Bevi en het Activiteitenbesluit. Dit betekent dat binnen de ligging van de maatgevende contour van het PR (contour met kans van 10^{-5} per jaar) geen gebouwen behorende bij een andere inrichting dan het windturbinepark kunnen worden gebouwd. Door de risicocontour van deze windturbine in het inpassingsplan op te nemen en te koppelen aan een regeling dat afstemming plaatsvindt in het geval de wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, wordt een mogelijk toekomstig knelpunt voorkomen.

Wegen en waterwegen

Wegen

In het Handboek risicozonering windturbines wordt verwezen naar de beleidsregel van Rijkswaterstaat voor de beoordeling van effecten op wegen. Deze beleidsregel geldt enkel voor rijkswegen. Wanneer een windturbine zich buiten een afstand van een halve rotordiameter ten opzichte van de rand van de rijksweg bevindt, zijn onder normale omstandigheden geen significante effecten voor het weggebruik te verwachten.

19 Windturbineposities bevinden zich op relatief korte afstand van de Rijkswegen A27 en A6. Uit het MER is gebleken, dat deze posities voldoen aan de toetswaarden voor het Individueel Passanten Risico (IPR, dit geeft de overlijdenskans per passant per jaar aan) en het Maatschappelijk Risico (MR, dit is een maat voor het verwachte aantal doden per jaar, als het product van het verwachte aantal slachtoffers per passage en het aantal passages per jaar) volgens de normering van Rijkswaterstaat. Daarmee is de aanvaardbaarheid van de komst van nieuwe windturbines op deze locaties gegeven.

Lokale wegen

Volgens het handboek risicozonering windturbines 2014 (v3.1) gelden voor lokale wegen geen normstellingen. Er worden hier ook geen significante risico's verwacht omdat de verkeersintensiteit en de verblijfstijden binnen de risicozones te laag zijn om significante risico's voor passanten of de maatschappij te veroorzaken. Om toch inzicht te geven in enkele risico's is het IPR en het MR voor de meest dichtstbijzijnde openbare weg uitgerekend. Dit betreft een lokale weg op 18 meter afstand vanaf windturbine 56. Onder invloed van de scenario's bladworp, mastfalen en gondelvallen is het IPR bij 500 passages per jaar $3,4 \times 10^{-9}$ per jaar. Dit is ruim beneden de Rijkswaterstaatnorm van 1×10^{-6} per jaar. Als er een half miljoen passages per jaar plaatsvinden op deze weg (conservatief) dan bedraagt het maatschappelijk risico $3,3 \times 10^{-5}$ per jaar. Er zouden daarmee 60 windturbines op 18 meter afstand langs de weg moeten staan om het risico in de buurt van de normstelling van Rijkswaterstaat te laten komen. De effecten op lokale wegen zijn daarmee van verwaarloosbaar niveau.

Gevaarlijk transport

Naast risico's voor het gewone verkeer kunnen verhoogde risico's ontstaan doordat transporten met vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg geraakt kunnen worden bij het falen van een windturbine. Een inschatting van de risico's kan gemaakt worden door de toevoeging van de windturbinerisico's te beoordelen aan de hoogte van de huidige aanwezige risico's van gevaarlijk transport. De toevoeging van een windturbine aan de intrinsieke faalkans van tankwagens voor gevaarlijk transport bedraagt circa 0,8 %. Het additionele risico dat een tankwagen ondervindt, is hiermee niet significant vergroot (minder dan 10 %). Overeenkomstig de beleidsregel van Rijkswaterstaat is dit additionele risico daarmee aanvaardbaar.

Voor een windturbinepositie geldt dat deze is gelegen binnen de toetsafstand voor gevaarlijke transportroutes aan de provinciale route N305 Dronten – Almere voor gevaarlijk transport. De toevoeging van deze windturbine aan de intrinsieke faalkans van tankwagens voor gevaarlijk transport bedraagt 0,6 % van de intrinsieke faalkans van een autotankwagen. Deze risicotoevoeging is verwaarloosbaar, de risicocontour van het gevaarlijk transport op de provinciale weg is hiermee eveneens aanvaardbaar.

Waterwegen

Een van de windturbines is beoogd nabij de Hoge Vaart. Dit is een waterweg die deel uitmaakt van het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen. In het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) en de bijbehorende Regeling transportroutes externe veiligheid (Rtev) is deze waterweg aangeduid als een zogenoemde 'groene' route. Dat houdt in dat hoewel transport van gevaarlijke stoffen over de vaarweg plaatsvindt, hiermee geen maatgevende risicocontour voor het PR met kans 10^{-6} per jaar geldt. De vaarweg bevindt zich in het hart van dit kanaal. De kanaaloever waar sprake is van enige overdraai is niet geschikt als aanlegplaats voor vaartuigen. Over het hart van het kanaal, waar transport plaatsvindt, is geen sprake van Overdraai. Daarnaast is het aantal vaarbewegingen zo laag dat er geen significante veiligheidsrisico's worden verwacht.

Industrie en risicovolle inrichtingen

In het MER zijn de risico's die samenhangen met de komst van de windturbines in relatie tot alle risicovolle inrichtingen in en rondom het plangebied beoordeeld. Gebleken is dat bij geen van deze inrichtingen een effect is te verwachten.

Voor de kleinere opslagtanks (opslagcapaciteit tot 13 m³) voor propaan die op verschillende plaatsen in het plangebied voorkomen, geldt dat risicotoevoegingen door de plaatsing van de windturbines en de effecten op deze installaties verwaarloosbaar zullen zijn.

Dijklichamen en waterkeringen

Binnen de effectafstanden van de beoogde windturbines zijn geen primaire waterkeringen gelegen.

De Knardijk wordt deels doorkruist door een opstellingslijn voor windturbines. Provinciale Staten van de provincie Flevoland hebben op 25 mei 2016 besloten, dat de status van regionale kering voor de Knardijk komt te vervallen. Daarmee komt ook de veiligheidsnorm voor deze dijk te vervallen. De Knardijk behoudt zijn vertragende werking maar de invloed van een windturbine op het uitvoeren van deze vertragende werking wordt niet-significant geacht. De kans op het gelijk optreden van schade aan de dijk door de windturbine, in combinatie met de kans dat de vertragende functie noodzakelijk is, is zodanig klein, dat dit effect niet beschouwd hoeft te worden.

Hoogspanningsverbindingen

Binnen de effectafstanden van de hoogspanningsmasten en -lijnen zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten aanwezig. Ook zijn geen inrichtingen aanwezig waarvoor schade aan de hoogspanning ten gevolge van een calamiteit van een windturbine risicoverhogend is. Het risico beperkt zich dan ook, indien de hoogspanningslijn wordt getroffen door de windturbine, tot een eventuele onderbreking van de leveringszekerheid van elektriciteit.

Geen van de windturbines is gelegen binnen de toetsafstand die de beheerder (TenneT) hanteert rondom de bovengrondse hoogspanningsverbindingen in het plangebied. De plaatsing van de windturbines is daarom niet van invloed op deze verbindingen.

Het ontwerpbestemmingsplan 'Parapluplan ondergrondse hoogspanningsleiding tracé Stichtsekan-Veluwekan' conflicteert ook niet met de windturbines van Windpark Zeewolde. De afstand tot de dichtstbijzijnde windturbine bedraagt ongeveer 2 kilometer.

Herstructurering

Bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines is er mee rekening gehouden dat bestaande windturbines die, vanwege een korte afstand tot de nieuwe windturbines, mogelijk een veiligheidsknelpunt kunnen opleveren, als eerste gesaneerd worden. Dit geldt voor huidige turbines die binnen de maatgevende contour van het PR vallen (contour met kans 10⁻⁶ per jaar).

De overige bestaande windturbines staan niet binnen een relevante effectzone voor veiligheid van de nieuwe windturbines. Voorts zullen geen windturbines worden geplaatst waardoor een veiligheidsrisico optreedt tussen de bestaande windturbines en de nieuwe windturbines.

Afstemming toekomstige ontwikkelingen plangebied Oosterwold

17 van de toekomstige windturbines langs de rijksweg A27 maken deel uit van het plangebied van plan Oosterwold, dan wel hebben risicoafstanden die reiken tot in het plangebied van dit plan. De in plan Oosterwold opgenomen ontwikkelregels maken de komst van nieuwe kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten mogelijk aan de overzijde van de A27. Dus ook nabij de locaties van de nieuwe windturbines. Vanwege het karakter van plan Oosterwold is op voorhand niet aan te geven of een knelpunt ontstaat.

Voor externe veiligheid geldt dat de contouren geregeld worden met een Veiligheidszone - windturbines. Daarin is reeds een veiligheidcontour opgenomen voor de maatgevende risicocontour.

Voor de locaties in de directe omgeving van de nieuwe windturbines, moet de bestemming worden aangepast tot de bestemming 'bestaand' (voor overdraai over plan Oosterwold) en de bestemming 'agrarisch' (voor overdraai binnen buitengebied Zeewolde 2016) 'bestaand' (overeenkomstig met het huidig gebruik). Daarnaast wordt dit gebied aangeduid met een

veiligheidszone. Op deze wijze wordt voorkomen dat in de toekomst (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd binnen de maatgevende risicocontour van de nieuwe windturbines (de contour met kans van 10^{-5} , respectievelijk 10^{-6} per jaar).

5.8.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusies

De beoogde opstelling van de windturbines voldoet aan de geldende veiligheidseisen.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Om ook in de toekomstige situatie te kunnen voldoen aan de risiconormen worden de beoogde windturbines bij de Duikerweg 46 en de Bosruiterweg voorzien van de aanduiding 'overige zone - overdraai'.

Om te voorkomen dat in de toekomst (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd binnen de maatgevende risicocontour van de nieuwe windturbines, wordt de bestemming rondom de windturbinelocaties langs de rijksweg A27 aangepast tot de bestemming 'bestaand' (voor overdraai over plan Oosterwold) en de bestemming 'agrarisch' (voor overdraai binnen buitengebied Zeewolde 2016) overeenkomstig het huidige agrarische gebruik.

In de planregeling wordt daarnaast een *Veiligheidszone - windturbines* opgenomen waaraan de verplichting wordt gekoppeld dat -ook na het ontwikkelen van de in het onderliggende Chw bestemmingsplan Oosterwold opgenomen ontwikkelmogelijkheden- de maatgevende risicocontour van deze windturbines ten aanzien van kwetsbare objecten buiten de overdraai in acht worden genomen.

5.9 Defensieradar

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema defensieradar wordt verwezen naar hoofdstuk 15.9 van het MER.

5.9.1 Toetsingskader

Defensieradar

Met de wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro), is het toetsingskader voor radarverstoring in werking getreden. Daarin is voorgeschreven dat voor bouwwerken (zoals windturbines) met een grotere bouwhoogte dan is opgenomen in de Rarro dient te worden getoetst aan de nieuwe rekenregels voor radarverstoring. Voor nieuwe windturbines geldt dat toetsing verplicht is binnen een gebied van 75 km rondom een radarpost die in de Rarro is aangewezen.

In de Rarro zijn rondom de radarposten Soesterberg en Nieuw-Millingen toetsingsgebieden aangewezen met een straal van 75 km waarbinnen de mogelijke radarverstoring door windturbines met een tiphoogte van meer dan NAP +89 m moet worden onderzocht. De beoogde tiphoogte van de windturbines bedraagt maximaal NAP +220 m. De toetsingsregeling uit het Barro en de Rarro zijn voor het onderwerp radarahinder het enige inhoudelijke beoordelingskader dat voorhanden is. Daarom wordt analoog aan het Barro en de Rarro het windpark getoetst, wat betreft radarahinder.

Luchtvaart en radar

De hoogte van windturbines is relevant voor het vliegverkeer in Nederland. Zo gelden bouwhoogtebeperkingen voor laagvliegroutes, laagvlieggebieden en helikopteroefengebieden en voor een correcte werking van de defensie- en burgerradars. Voor windpark Zeewolde is met name het vliegverkeer van luchthaven Lelystad relevant. In het Luchthavenbesluit Lelystad Airport (hierna: LLA) zijn de aanvlieg-, landings- en transitionzones vastgelegd met

de daar bijbehorende bouwhoogtebeperkingen. Zowel de opstijgzone als landingszone kent een oplopende hoogtebeperking. De 'Outer Horizontal Surface' kent een bouwhoogtebeperking tot 146,3 meter (vanaf NAP).

Daarnaast bevindt zich een VDF (Very High Frequency Direction Finder) nabij Nijkerk met een omringende zone van 10 kilometer waarbinnen een toetsingshoogte van 52,06 m geldt. Met deze VDF kan de richting van luchtvoertuigen worden bepaald. Windturbines die hoger zijn dan 52,06 meter moeten door de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) getoetst worden.

Antennepark Defensie (communicatie)

In het plangebied bevindt zich een antennepark van Defensie waarvoor bouwhoogtebeperkingen gelden in het omliggende gebied. In de omliggende obstakelvrije zone mag niet gebouwd worden. Daarbuiten gelden oplopende zones vanaf de rand van het antennepark waarboven niet gebouwd mag worden. De eerste oplopende zone loopt met een hoek van 3 graden tot 500 meter. Daarnaast gelden nog twee zones met bouwhoogtebeperkingen. Deze lopen vanaf de rand van het antennepark op met een hoek van 5 graden waarboven niet gebouwd mag worden. Voor de binnenste contour geldt een maximale bouwhoogtebeperking van 150 meter en voor de buitenste contour is dat 200 meter.

5.9.2 Onderzoek

Defensieradar

Uit de radarverstoringstoets is gebleken dat na realisatie van de nieuwe radar te Herwijnen en na realisatie van de nieuwe MASS-radar te Den Helder het windpark voldoet aan de gehanteerde 2016 norm. De minister van Defensie heeft gelet op het bovenstaande geen bezwaar tegen realisatie van Windpark Zeewolde. Dit heeft de minister per brief bevestigd (zie bijlage XI).

Luchthaven Lelystad en VDF-radar

Zoals is aangegeven in hoofdstuk 4 wijkt de turbineopstelling uit dit plan af qua bouwhoogte van de bouwhoogtebeperkingen zoals die gelden op grond van het Luchthavenbesluit Lelystad. Van deze hoogtebeperkingen kan niet zonder meer worden afgeweken door middel van het vaststellen van het inpassingsplan. LVNL heeft geadviseerd over het voorkeursalternatief. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in een advies welke is bijgevoegd in de aanvraag voor de verklaring van geen bezwaar. De verklaring van geen bezwaar is vervolgens afgegeven (zie bijlage XII). Voor twee windturbines in de Lepelaartocht (LPT 01 en LPT 02) was het advies negatief. Om die reden zijn deze twee turbineposities vervallen in het voorliggende inpassingsplan ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan zoals dat ter inzage heeft gelegen (zie figuur 3.15).

De windturbineopstelling zoals die in dit plan mogelijk wordt gemaakt, is in het kader van het overleg artikel 3.1.1 Bro tevens voorgelegd aan de LVNL om te beoordelen of de opstelling geen onaanvaardbare hinder op de VDF-radar veroorzaakt. De resultaten voldoen aan de norm voor radarverstoring.

Antennepark Defensie

De windturbineopstelling zoals die in dit plan mogelijk wordt gemaakt, is in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro voorgelegd aan de minister van Defensie.

De minister van Defensie heeft in haar reactie aangegeven dat met wijziging van de hoogte van één turbinepositie de windturbineopstelling van het windpark Zeewolde voldoet aan de bouwhoogtebeperkingen rondom het Antennepark Zeewolde van Defensie. De hoogte van de betreffende turbinepositie is in dit inpassingsplan zodanig aangepast dat deze hieraan voldoet.

5.9.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusies

De windturbineopstelling is in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro voorgelegd aan de minister van Defensie en LVNL. De turbineopstelling uit dit inpassingsplan voldoet aan de bouwhoogtebeperkingen rondom het Antennepark Zeewolde van Defensie en de radarverstoringtoets is voor de vaststelling van besluit inpassingsplan Windpark Zeewolde voorzien. De resultaten voldoen aan de norm voor radarverstoring. De minister van Defensie heeft gelet op het bovenstaande geen bezwaar tegen realisatie van Windpark Zeewolde.

Ten aanzien van het afwijken van de hoogtebeperkingen die gelden vanuit het Luchtvaartbesluit voor Luchthaven Lelystad heeft ILT een verklaring van geen bedenkingen afgegeven. Daarmee voldoet dit inpassingsplan aan de wettelijke vereisten vanuit de Wet luchtvaart.

Vertaling in de bestemmingsregeling

De bouwhoogten (tiphoogten) worden in dit inpassingsplan vastgelegd zodat zeker wordt gesteld dat overal aan de geldende bouwhoogtebeperkingen wordt voldaan.

5.10 Straalpaden en zendmasten

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema straalpaden en zendmasten wordt verwezen naar hoofdstuk 15.9 van het MER.

5.10.1 Toetsingskader

Straalpaden

Een straalpad is een draadloze verbinding tussen twee plaatsen, waarmee audio en visuele informatie verstuurd kan worden. De twee connectiepunten van een dergelijke verbinding moeten 'in zicht' van elkaar staan, wat wil zeggen dat het pad vrij moet zijn van fysieke obstakels. De plaatsing van een windturbine in of nabij een straalpad kan effect hebben en mogelijk resulteren in storing van het signaal. In de omgeving van het plangebied zijn diverse straalpaden (ongeveer 60 in totaal) aanwezig, welke in gebruik zijn door verschillende telecom aanbieders. Sommige straalpaden zijn planologisch beschermd in een bestemmingsplan, maar dergelijke straalpaden bevinden zich niet in het plangebied.

Om te beoordeling of en welke effecten er mogelijk worden verwacht, werd voorheen gebruik gemaakt van het Handboek Risicozonering. In versie 3.1 van september 2014¹ is de rekenmethodiek en/of normering ten aanzien van straalpaden vervallen. Om toch een beoordeling te kunnen geven van de mogelijke effecten is in overleg met Agentschap Telecom een voorlopige methode opgesteld. Dit is gebaseerd op de ervaringen bij de ontwikkeling van windpark Wieringermeer in 2014-2015. Deze methode gaat ervan uit dat geen effect van windturbines op de straalpaden bestaat, wanneer de windturbine op een afstand van een halve rotordiameter plus de tweede Fresnelzone verwijderd is van het straalpad. Fresnelzones zijn concentrische ellipsen gecentreerd rond het directe transmissie pad tussen zender en ontvanger. De afmeting van een Fresnelzone hangt af van de afstand tussen twee zendmasten en de frequentie van het signaal. Binnen deze afstand kan mogelijk dus een effect optreden, al is niet gesteld dat deze effecten daarmee automatisch onaanvaardbaar zijn. Wanneer een effect optreedt is dit eventueel te mitigeren door bijvoorbeeld een tussenzender te plaatsen.

---

¹ Versie 3.1 (2014) is de meest recente methodiek:

<https://www.agentschaptelecom.nl/onderwerpen/zakelijk-gebruik/straalverbindingen/straalverbindingen-en-windturbines>

Zendmast Middengolfzender Zeewolde

In het plangebied bevindt zich een middengolfzender van waaruit radiosignalen worden verzonden. In september 2017 lopen de huidige zendvergunningen af. Exploitant NOVEC heeft aangegeven dat het geen toekomst ziet voor het zenderpark en is voornemens de exploitatie van het zenderpark te beëindigen in of kort na september 2017. Bij brief van 14 februari 2016 aan de minister van Economische Zaken heeft NOVEC formeel kennis gegeven van dit besluit. Dit betekent dat de beperkingen vanwege de zendmast komen te vervallen en zo meer ruimte beschikbaar is voor de plaatsing van windturbines. Bij de toekenning van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines is om die reden geen rekening meer gehouden met de aanwezigheid van deze middengolfzender.

5.10.2 Onderzoek

In hoofdstuk 12 van het MER is beschreven op welke wijze het onderzoek naar de mogelijke hinder tussen straalpaden en de toekomstige windturbines heeft plaatsgevonden. Hierbij is een toetsafstand van 6 meter gehanteerd tussen de straalpaden en de zones waarbinnen de rotoren van de toekomstige windturbines zich bevinden. Daarbij wordt de hoogteligging van het straalpad door de tiplaagte overschreden. De bladen van de windturbines in kwestie bevinden zich derhalve (deels en op bepaalde momenten) in de straalverbinding en kunnen mogelijk storing van het signaal veroorzaken.

In het kader van het overleg artikel 3.1.1 van het Bro is het voorontwerp van dit plan aan de betreffende operators van de straalverbindingen voorgelegd. De operators met straalpaden in het gebied (Vodafone en Tele2) hebben te kennen gegeven dat geen verstoringen aan de straalpaden te verwachten zijn.

5.10.3 Conclusies en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusie

Aangezien enkele windturbines geplaatst worden nabij straalverbindingen, kan mogelijk een negatief effect optreden op de signaaloverdracht. Uit het vooroverleg is gebleken dat operators geen verstoring van de werking van hun straalpaden verwachten.

Vertaling in de bestemmingsregeling

In overleg met de eigenaar/exploitant van de zendmast Middengolfzender Zeewolde wordt de bestemming ervan in dit inpassingsplan aangepast tot een agrarische bestemming. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat het gebruik van de zendmast wordt beëindigd en dat deze geen belemmeringen (meer) oplevert voor het toekomstige windturbinepark.

5.11 Energieopbrengst

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema energieopbrengst wordt verwezen naar hoofdstuk 15.10 van het MER.

5.11.1 Toetsingskader

Windenergie is een duurzame vorm van elektriciteitsproductie en levert een bijdrage aan de invulling van het klimaatbeleid. Wat het windpark bijdraagt aan de invulling van het klimaatbeleid is berekend. Zo wordt aangegeven wat de elektriciteitsopbrengst is in MWh per jaar en hoeveel reductie ten opzichte van reguliere opwekking van elektriciteit (met voornamelijk kolen en gas) dit tot gevolg heeft voor de stoffen die het broeikaseffect en dus de klimaatverandering veroorzaken: CO₂ (koolstofdioxide), NO_x (stikstofoxide) en SO₂ (zwaveldioxide).

5.11.2 Onderzoek

Productie uiteindelijke windturbineopstelling

In tabel 5.7 zijn de verwachte opbrengst aan productie van duurzame energie en de omvang van de vermeden emissies aan broeikasgassen in beeld gebracht. De mitigerende maatregelen voor ecologie, geluid en slagschaduw hebben als neveneffect dat de elektriciteitsopbrengst lager zal zijn bij uitvoering van de maatregelen. Het gaat (indicatief) om 0,2 % (geluid), 1,4 % (slagschaduw) en enkele tienden van procenten (ecologie), tezamen circa 2 %.

Tabel 5.7 Energieopbrengst en vermeden emissies

VKA	Energie-opbrengst in MWh/jaar zondermaatregelen	CO ₂ -emissie-reductie in ton per jaar	SO ₂ -emissie-reductie in ton per jaar	NO _x -emissie-reductie in ton per jaar
VKA (dec 2016)	901.000*	561.184,5	152,3	456,9
VKA – mei 2017	881.624**	549116,0	149,0	447,1

*Vollasturen aangeleverd door Windunie

**Inschatting op basis van 91/93 deel van VKA dec 2016

Herstructurering

De dubbeldraaiperiode van vijf jaar betekent voor de energieopbrengst en vermeden emissies een positief effect. Doordat gedurende deze vijf jaar meer windturbines draaien dan zowel in de huidige situatie (zonder de turbines van windpark Zeewolde) als in de toekomstige situatie (zonder bestaande turbines), zal de energieopbrengst en de hoeveelheid vermeden emissies groter zijn (groot positief effect). De energieopbrengst gedurende de herstructureringsperiode is onder meer afhankelijk van de volgorde van het verwijderen en bouwen van de windturbines en is om die reden niet specifiek berekend.

5.11.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Geconcludeerd wordt dat met de beoogde windturbineopstelling invulling wordt gegeven aan de doelstellingen van het overheidsbeleid om door middel van het toepassen van wind duurzame energie op te wekken. Dit aspect behoeft geen nadere regeling in het inpassingplan.

5.12 Lichthinder

Voor het milieueffectonderzoek ten aanzien van het thema lichthinder wordt verwezen naar hoofdstuk 15.6 van het MER.

5.12.1 Toetsingskader

Richtlijn

Op grond van internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), met het oog op luchtvaartveiligheid, reeds enkele jaren een richtlijn voor het aanbrengen van hindernismarkering en hindernislichten op objecten. Deze richtlijn is gebaseerd op internationale afspraken (van de International Civil Aviation Organisation) over obstakelverlichting die nog niet in nationale wetgeving zijn verankerd. Op 15 november 2016

is de circulaire 'Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland'¹ gepubliceerd.

Op grond van de internationale afspraken dienen in ieder geval de volgende objecten van hindernismarkering/obstakelverlichting te worden voorzien:

- a objecten met een hoogte van 150 meter of meer;
- b objecten binnen een afstand van 120 meter tot de water- en/of snelwegen met een hoogte van 100 meter of meer;
- c objecten in de nabijheid van luchtvaartterreinen.

Het aanbrengen van obstakelverlichting heeft effecten op de omgeving. Het windpark is door de obstakelverlichting met name in de schemer- en nachtperiode nadrukkelijk aanwezig in het landschap. Gelet op deze effecten op de omgeving streven de initiatiefnemers naar een zo minimaal mogelijke uitvoering van obstakelverlichting. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door het enkel aanbrengen van obstakelverlichting op de hoekpunten van het windpark, het dimmen van licht bij helder weer, en/of vastbrandende verlichting. Mogelijk kan in de toekomst gebruik worden gemaakt van technologische ontwikkelingen, bijvoorbeeld een techniek waarbij obstakelverlichting alleen wordt ingeschakeld bij verminderd zicht voor vliegverkeer of in combinatie met (radar)apparatuur waarmee vliegverkeer wordt gesignaleerd.

5.12.2 Onderzoek

Obstakelverlichting wordt toegepast bij tiphoogtes vanaf 150 meter. Een deel van de beoogde windturbines in windpark Zeewolde heeft maximale tiphoogtes hoger dan 150 meter, en dienen daarmee voorzien te zijn van obstakelverlichting. Het verlichtingsplan is opgenomen bijlage IX. Dit verlichtingsplan is aan ILT ter goedkeuring voorgelegd.

In de onderstaande tabel zijn de lijnopstellingen van Windpark Zeewolde opgenomen en per categorie/kleur wordt verwezen onder welke vereiste (sectie of paragraaf) van de circulaire deze vallen.

Tabel 5.6 Overzicht obstakelverlichting (met verwijzing naar circulaire nummer)

Lijn	Tiphoogte 180-220m	Tiphoogte 145-160m	Tiphoogte 135-150m	Tiphoogte 140 / 160 meter
A27	3.2 a & 3.2 b			
Adelaarstracé West (ADW)	3.2 a	3.2 a of geen*	3.2 a of geen*	
Adelaarstracé Oost (ADO)	3.2 a	3.2 a of geen*	3.2 a of geen*	
Roerdomptocht		3.2 a of geen*	3.2 a of geen*	
Lepelaartocht		3.2 a of geen*		
Schollevaarweg				3.2 a of geen*

* Afhankelijk van de uiteindelijk te bouwen windmolens blijft de maximale hoogte onder de 150m, of komt deze boven de 150m.

Zoals blijkt uit de tabel is het mogelijk dat voor de lijnen RDT, LPT en SCH mogelijk geen verlichting gevoerd hoeft te worden. Dit geldt ook voor delen van de lijnen ADW en ADO. Mochten deze molens onder de 150m hoogte t.o.v. het lokale maaiveld blijven dan zal daarvoor geen verlichting gevoerd worden.

¹ Informatieblad Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland | Versie 1.0 | 30 september 2016

5.12.3 Conclusie en vertaling in bestemmingsregeling

Conclusie

ILT ziet toe op de toepassing van obstakelverlichting bij de beoogde windturbines binnen de marges van de internationale burgerluchtvaartregelgeving. In de toekomstige situatie wordt niet meer verlichting gebruikt dan strikt noodzakelijk is voor de veiligheid voor vliegverkeer. Bij de aanleg van het windpark wordt in contact getreden met ILT over de uiteindelijke eisen die gesteld gaan worden voor de verlichting.

Geconcludeerd wordt dat met de toepassing van obstakelverlichting op strategische punten sprake is van een aanvaardbare ruimtelijke situatie ten aanzien van lichthinder. Het aspect lichthinder staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Om zeker te stellen dat de betreffende windturbines van obstakelverlichting worden voorzien, wordt aan de planregeling de verplichting gekoppeld om windturbines met een bouwhoogte (tiphoogte) van 150 meter of meer te voorzien van obstakellichten conform een door Inspectie Leefomgeving en Transport goedgekeurd verlichtingsplan..

6

JURIDISCHE PLANBESCHRIJVING

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de juridische regeling van het inpassingsplan toegelicht. Eerst wordt de opzet van het inpassingsplan besproken (paragraaf 6.2). Vervolgens wordt in paragraaf 6.3 de planvorm besproken en onderbouwd. In paragraaf 6.4 volgt een artikelsgewijze toelichting op de regels uit de planregeling. Hierbij wordt per onderwerp aangegeven hoe in de planregeling met de randvoorwaarden uit het beleidskader en de sectorale wet- en regelgeving rekening is gehouden.

6.2 Toelichting en opzet Rijksinpassingsplan

Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP)

Dit inpassingsplan Windpark Zeewolde is opgezet conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Inherent hieraan is de toepassing van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) 2012. SVBP2012 is toegespitst op de regels die voorschrijven hoe inpassings- en bestemmingsplannen conform de nieuwe Wro en Bro moeten worden gemaakt. Hiervoor bevat de SVBP standaarden voor de opbouw en de verbeelding van het inpassings- of bestemmingsplan, zowel digitaal als analoog. Inpassingsplannen en bestemmingsplannen zijn hierdoor op vergelijkbare wijze opgebouwd en op eenzelfde manier verbeeld.

Opzet bestemmingsregeling

Een inpassingsplan is wat betreft vorm, inhoud, procedure en juridische binding gelijk aan een bestemmingsplan. Op grond van artikel 3.28, derde lid Wro kan in een inpassingsplan de verhouding tussen het inpassingsplan en de onderliggende bestemmingsplannen nader worden bepaald. In dit inpassingsplan is van deze mogelijkheid gebruikgemaakt.

Als uitgangspunt is gehanteerd dat het inpassingsplan zo min mogelijk ingrijpt in de geldende ruimtelijke plannen. Overal waar mogelijk blijft de geldende regeling in stand, alleen waar nodig wordt een nieuwe regeling toegevoegd. In dit inpassingsplan wordt dan ook volstaan met het vaststellen van de enkelbestemming 'Bedrijf - Windturbinepark' voor het windturbinepark. Op de plaatsen waar de rotoren van windturbines over (kunnen) draaien, is daarvoor een specifieke gebiedsaanduiding (zone) opgenomen die over de geldende bestemmingen heen komt te liggen uit de onderliggende bestemmingsplannen Buitengebied Zeewolde van de gemeente Zeewolde respectievelijk het bestemmingsplan Oosterwold van de gemeente Almere.

Verhouding met geldende bestemmingsplannen

De bestemmingsplannen in het plangebied van het inpassingsplan behouden grotendeels hun werking (zie hiervoor). Een aantal onderdelen van de geldende bestemmingsplannen in het gebied komt met het inpassingsplan te vervallen. Het inpassingsplan en de geldende bestemmingsplannen bestaan dus naast elkaar als zelfstandige documenten. Deze documenten moeten in samenhang worden gelezen voor een compleet beeld van de juridisch-planologische situatie in het gebied. Om de onderlinge verhouding tussen het inpassingsplan en de geldende bestemmingsplannen te verduidelijken, is een regeling opgenomen in het plan.

In artikel 11 en artikel 14 zijn bepalingen opgenomen die de verhouding tussen het inpassingsplan en de geldende bestemmingsplannen vastleggen. Voor een toelichting op deze regeling wordt verwezen naar paragraaf 6.3.

Termijn

De gemeenteraden, respectievelijk Provinciale Staten zijn, ingevolge artikel 3.28, vijfde lid, Wro vanaf het moment waarop het ontwerp van het inpassingsplan ter inzage is gelegd, niet langer bevoegd tot vaststelling van een bestemmingsplan respectievelijk provinciaal inpassingsplan voor de gronden waarop het inpassingsplan betrekking heeft. Deze bevoegdheid ontstaat weer tien jaar na vaststelling van het inpassingsplan, dan wel eerder, indien het inpassingsplan dat bepaalt.

In dit inpassingsplan wordt de bevoegdheid van gemeenteraden (respectievelijk Provinciale Staten) tot vaststelling van bestemmingsplannen (respectievelijk provinciale inpassingsplannen) binnen het plangebied tot aan het eind van de eerder genoemde termijn van tien jaar opgeschort.

6.3 Planvorm

6.3.1 Algemeen

Motivering bestemmingslegging

Voor het inpassingsplan is gekozen voor een globale bestemmingsregeling, waarbinnen op basis van de geldende regeling uit het onderliggende bestemmingsplan en de toekomstige situatie, alleen datgene dat noodzakelijk is, wordt vastgelegd. Dit houdt het volgende in:

- de nieuwe bedrijfsbestemmingen voor het windturbinepark zijn toegekend aan gronden die deel uitmaken van het voorkeursalternatief uit het MER;
- het betreft momenteel hoofdzakelijk agrarische gronden die zijn voorzien van de bestemming Agrarisch. Het opwekken van windenergie door middel van windturbines verhoudt zich niet met deze bestemming. Daarom is, overeenkomstig de SVBP2012, gekozen voor het toekennen van een bedrijfsbestemming.

Globale regeling

Daarnaast is gekozen voor een planregeling die flexibel is gehouden. Dit is gedaan omdat nu nog niet exact bekend is welke turbintypen gebouwd gaan worden. Met de keuze van een turbintype hangen belangrijke zaken onlosmakelijk samen. Denk daarbij aan de omvang en de exacte situering van de fundering van een turbinemast, de ligging van kabels en leidingen en de plaatsing van kraanopstelplaatsen voor de bouw, onderhoud en demontage van windturbines. Daarom is het nodig dat enige flexibiliteit wordt geboden in het inpassingsplan. Daar waar dat mogelijk is gebleken, wordt, binnen de bandbreedte die in het MER is onderzocht (50 meter, zie pagina 351 van het MER), die flexibiliteit in dit inpassingsplan geboden. Voor de benodigde flexibiliteit zijn de onderzoeken in het MER 'worst-case' (oftewel, een benadering vanuit het ergste geval) uitgevoerd.

Gedetailleerd waar nodig

Op enkele plaatsen in het plangebied, bleek het vanuit randvoorwaarden vanuit het ruimtelijke beleid of het oogpunt van beeldkwaliteit, de uitkomsten uit het MER dan wel specifiek sectorale onderzoek (zie hoofdstukken 4 en 5) noodzakelijk om de nieuwe bestemmingen voor het windpark meer in detail vast te leggen. Daar waar dat nodig is gebleken, is de planregeling minder globaal van aard gemaakt.

Specifieke regeling voor sanering van solitaire windturbines en bestaande lijnopstellingen

Het Regioplan vormt de basis voor verbetering van de bestaande ruimtelijke situatie en herstructurering van het landschap in het projectgebied Zuid waar Zeewolde in is gelegen. Hiervoor is in de planregels van dit inpassingsplan een specifieke regeling opgenomen.

Het doen vervallen van de bestaande bestemming voor het middengolfstation

In overleg met de eigenaar/exploitant van de zendmast Middengolfzender Zeewolde (zie bijlage IV voor de bevestiging in de brief van NOVEC) wordt de bestemming van het middengolfstation in dit inpassingsplan aangepast tot de agrarische bestemming overeenkomstig het onderliggende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat het gebruik van de zendmast wordt beëindigd en dat deze geen belemmeringen (meer) oplevert voor het toekomstige windturbinepark.

De noordwestelijke hoek van het zenderterrein wordt de locatie voor het nieuwe onderstation (transformatorstation). Dit is het transformatorstation van waaruit alle in het windpark geproduceerde elektrische energie wordt getransporteerd naar het hoofdstation van TenneT aan de Bloesemaan. Dit wordt met dit inpassingsplan ook planologisch mogelijk gemaakt.

6.3.2 Planregeling

Bedrijf – Windturbinepark

Bestemmingslegging

Zoals aangegeven in paragraaf 6.3.1 verhoudt de komst van nieuwe windturbines zich niet met de geldende (voornamelijk agrarische) bestemming(en) uit de onderliggende bestemmingsplannen. Daarom is een bedrijfsbestemming toegekend aan de locaties waar de nieuwe windturbines zijn beoogd.

Bouwmogelijkheden en flexibiliteit

Zoals hiervoor is aangegeven in paragraaf 6.2, is nu nog niet exact bekend welke turbintypen gebouwd gaan worden. Met de keuze van een turbintype hangen onder meer de omvang en de exacte situering van de windturbinemasten samen. Daarom is op de volgende wijze enige mate van flexibiliteit geboden in de planregeling:

- de ashoogte en rotordiameter van de windturbines is voorgeschreven met een marge. Deze marge bedraagt 90 tot 155 meter voor de ashoogte en 90 tot 142 meter voor de rotordiameter. Dit geeft de initiatiefnemer nog enige mate van vrijheid om straks een definitieve keuze te kunnen maken qua te bouwen turbintype. Deze bandbreedte is afgestemd op de bandbreedte die is onderzocht in het MER. De marges zijn bepaald aan de hand van de hoogtebeperkingen die gelden in het plangebied vanwege de Luchthaven Lelystad;
- de situering van de turbines is op de verbeelding vastgelegd door een zekere marge (schuifruimte, zie figuur 6.3) op de verbeelding aan te geven. Hiermee behoudt de initiatiefnemer de mogelijkheid om, daar waar dat in het veld nodig is, enige flexibiliteit aan te houden voor de civieltechnische uitvoering van de fundering, locatie van de kraanopstelplaatsen en de onderhoudswegen.

Sturingsmogelijkheden en een meer gedetailleerde regeling waar nodig

Niet overal kon evenveel flexibiliteit worden geboden. Bovendien dient naar de omgeving toe voldoende rechtszekerheid te worden geboden in de mate van bouwmogelijkheden voor windturbines. Om deze redenen zijn in de planregeling enkele sturingsmogelijkheden opgenomen en is, daar waar nodig, een meer gedetailleerde planregeling in het plan opgenomen.

Turbines in één lijnopstelling en met gelijke onderlinge afstand

Uit het BKP volgt dat windturbines zoveel mogelijk in één lijn moeten worden gebouwd (zie paragraaf 4.4.1). Een turbine die uit de lijn staat, wordt qua landschappelijke beleving al snel als storend ervaren. Bij het toekennen van de 'schuifruimte' (zie figuur 6.1) is hiermee rekening gehouden. De bouwvlakken waarbinnen windturbines gebouwd kunnen worden, hebben een diameter van ten hoogste 50 meter. De breedte van een windturbinevoet is gemiddeld circa 25 meter. De onderlinge afwijking tussen twee windturbines in een lijnopstelling kan zodoende nooit meer bedragen van de 'dikte van een windturbine'.

Voor turbines in een lijnopstelling geldt voorts dat de onderlinge afstand tussen twee turbines gelijk moet zijn. Dit is gedaan vanuit het oogpunt van beeldkwaliteit zoals verwoord in het BKP, omdat een zekere regelmaat tussen turbines een rustiger beeld geeft. Daarbij geldt een marge van 5 % die turbines onderling kunnen afwijken. Bij het toekennen van de bouwvlakken voor de windturbines is met deze marge rekening gehouden. Daar waar wordt afgeweken van deze marge, is dat landschappelijk beoordeeld en in hoofdstuk 5 is nader toegelicht waarom deze afwijking desondanks aanvaardbaar wordt geacht.

Aantal turbines

In de regeling is vastgelegd dat per bouwvlak slechts één windturbine gebouwd kan worden (dit is terug te vinden op de verbeelding, zie hierna). Hiermee is het aantal windturbines dat gerealiseerd kan worden duidelijk begrensd.

Verschijningsvorm van turbines

Vanwege de door de gemeente nagestreefde beeldkwaliteit in het Windpark Zeewolde, zoals verwoord in het BKP, is het wenselijk om de verschijningsvorm van windturbines in dezelfde lijnopstellingen zoveel mogelijk op elkaar af te laten stemmen. Wat onder verschijningsvorm wordt verstaan wordt met een specifiek begrip in de bijbehorende regeling nader toegelicht. Het gaat daarbij om het samenstel van de ashoogte, de vorm van de gondel en de rotordiameter.

In de bouwregels van het windpark is door middel van het opnemen van specifieke bouwaanduidingen aangegeven dat de windturbines met een gelijke bouwaanduiding ook eenzelfde verschijningsvorm moeten hebben. Hiervan kan worden afgeweken door middel van een afwijkingsbevoegdheid. De aanvaardbaarheid van de afwijking wordt beoordeeld aan de hand van het BKP. Voorts geldt een minimale afstand tussen het maaiveld en de rotorbladen van 29 meter die worden aangehouden vanwege interactie met hoge landschapselementen (zie paragraaf 4.4.1).

Overdraai van rotoren

Vanwege de globaliteit van de planregeling en de geboden schuifruimte, kan het voorkomen dat de rotoren van windturbines over aangrenzende gronden heen zullen draaien. Dat hoeven niet noodzakelijkerwijs gronden te zijn die zijn voorzien van de bijbehorende bedrijfsbestemming. Dit noemen we 'overdraai'. Deze overdraai komt voor op de rondom de windturbines gelegen agrarische gronden, ter plaatse van enkele wegen die in de geldende bestemmingsplannen zijn voorzien van de bestemming Verkeer, een aantal percelen met de bestemming Bos-Natuur of Natuur en enkele watergangen en tochten met de bestemming Water.

Voor de overdraai is daarom in het inpassingsplan een specifieke regeling opgenomen die het volgende inhoudt:

- ter plaatse van de gronden die grenzen aan de locaties waarop de nieuwe windturbines mogelijk worden gemaakt, wordt een gebiedsaanduiding opgenomen (overige zone - overdraai'). Deze aanduiding maakt in elk geval de zogeheten overdraai mogelijk. Hiermee wordt te kennen gegeven dat naast de geldende bestemming, het overdraaien van rotoren van windturbines ook mogelijk is. Daarnaast geldt deze zone als veiligheidszone. Het bouwen van kwetsbare objecten binnen deze zone is niet mogelijk;
- in aanvulling op de overdraai zijn uitsluitend binnen de bestemming 'Agrarisch' en 'Bestaand' van de bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde en Chw bestemmingsplan Oosterwold aanvullende bouw- en aanlegmogelijkheden ten behoeve van het windpark geboden. Hiervoor is de gebiedsaanduiding 'Overige zone - Windparkinfrastructuur 1' opgenomen. Dit is gedaan om extra flexibiliteit te bieden voor het kunnen bouwen van aan het windpark ondergeschikte voorzieningen. Het gaat daarbij om de bouw van schakelkasten en transformatoren ten behoeve van het transporteren van de opgewekte elektriciteit, kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten en kraanopstelplaatsen ten behoeve van het onderhoud van de windturbines. Voor de bouwmaten en voorwaarden voor het uit kunnen voeren van werkzaamheden is aansluiting gezocht bij die uit de bestemming Bedrijf-Windturbinepark.

Tot slot is voor drie windturbineposities in het bestaande en deels toekomstige natuurgebied 'Kop van de Horsterwold' een specifieke regeling opgenomen in de vorm van de gebiedsaanduiding 'Overige zone - Windparkinfrastructuur 2'. De aanleg- en bouw mogelijkheden binnen deze zone voor bij het windturbinepark behorende voorzieningen zijn begrensd vanwege de voorkomende (en toekomstige) natuurwaarden in dit deel van het plangebied.

Bijbehorende voorzieningen

Naast windturbines worden in de betreffende artikelen ook bij het windturbinepark behorende voorzieningen mogelijk gemaakt. Denk daarbij aan kabels en leidingen, onderhoudswegen en kraanopstelplaatsen voor het opbouwen, onderhoud en demonteren van windturbines. Ook transformatorstations, inclusief zogenoemde 'inkoopstations' voor het leveren van de opgewekte energie aan het landelijke hoogspanningsnetwerk, worden hiermee bedoeld. Omdat de exacte locatie van dergelijke ondergeschikte voorzieningen momenteel nog niet is vastgesteld, is vanuit de initiatiefnemer de wens geuit om enige flexibiliteit hiervoor in het inpassingsplan op te nemen. Om deze reden zijn dergelijke voorzieningen op agrarische percelen in de directe omgeving van de nieuwe windturbines ook mogelijk gemaakt (zie hiervoor bij 'overdraai van rotoren').

De onderhoudswegen en de parkbekabeling is eveneens opgenomen in de bestemming 'Bedrijf-Windturbinepark'. De begrenzing van de onderhoudswegen (waarlangs tevens de parkbekabeling zal worden aangelegd) is afgestemd op het ontwerp van het windpark waarvoor binnen de RCR-procedure ook vergunningen zijn aangevraagd. Voor de onderhoudswegen is daarbij een breedte van vijf meter aangehouden.

Bedrijfswoning Duikerweg 46

De (agrarische bedrijfs)woning aan de Duikerweg 46 gaat als beheerderswoning deel uitmaken van het windpark. Vanuit deze woning wordt het technische beheer van het windpark uitgevoerd. Deze woning heeft een bijzondere status in het kader van de sectorale milieuwetgeving. Op deze woning is namelijk de wettelijke geluidsnorm niet van toepassing. Om duidelijk te maken dat deze woning een verbinding heeft met het windpark, is deze woning in dit inpassingsplan voorzien van de aanduiding 'bedrijfsbewoning bij het windturbinepark'. Dit is een extra functie die wordt toegevoegd aan de bestaande agrarische bestemming uit bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde.

Kantoor Duikerweg 48

De bestaande woning aan de Duikerweg 48 wordt straks gebruikt als het kantoor voor het nieuwe windturbinepark. Om deze reden is de woning opgenomen binnen de bestemming Bedrijf-Windturbinepark met een specifieke aanduiding. De maximale goot- en bouwhoogten zijn overgenomen uit het geldende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016.

Molenaarswoningen

De woningen van eigenaren/gebruikers waarmee de initiatiefnemer een zogenoemde molenaarsovereenkomst heeft gesloten, zijn in de planregeling en op de verbeelding als zodanig aangeduid door middel van de aanduiding 'overige zone - molenaarswoning'. Dit om aan eenieder duidelijk te maken dat ook deze woningen een functionele en organisatorische binding hebben met het toekomstige windpark. Deze wijze waarop deze woningen zijn verbonden met het windpark is omschreven in lid 1.23.

Onderstation (transformatorstation) aan de Vogelweg

Op het huidige zenderterrein aan de Vogelweg is de bouw van het onderstation (transformatorstation) voorzien. Via het onderstation wordt de in het windpark opgewekte elektrische energie getransporteerd naar het schakelstation van TenneT aan de Bloesemweg. Van daaruit wordt de elektriciteit aan het landelijke hoogspanningsnetwerk geleverd.

Het onderstation bestaat uit een veld met transformatoren met bijbehorende voorzieningen. Het gaat onder meer om bliksemafleiders van 25 meter hoog.

Bestaand agrarisch gebruik en onderliggende bosbestemming

Vanwege de geboden flexibiliteit in dit inpassingsplan in de vorm van 'schuifruimte' (zie hierna), wordt in beginsel een groter gebied bestemd voor de windturbines dan noodzakelijk. Om duidelijk te maken dat het bestaande agrarische gebruik, na realisatie van het windpark, ongewijzigd mag worden voortgezet, is hiervoor een specifieke regeling in het inpassingsplan opgenomen. Het grondgebonden agrarisch gebruik is als zodanig in dit inpassingsplan bestemd in de bestemmingsomschrijving van het windpark. Datzelfde is door middel van een aanduiding gedaan voor de percelen waarvoor de bestemming Bos-Natuur uit het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 geldt. Daar waar dat nog mogelijk is, kunnen de gronden ook na planrealisatie nog voor natuurdoeleinden worden gebruikt.

Saneringsregeling bestaande solitaire windturbines

Huidige regeling bestaande windturbines

Zoals hiervoor is aangegeven, zijn de bestaande windturbines in het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 niet als zodanig bestemd. De reden hiervoor is dat de provincie Flevoland in 2007 gedeeltelijk goedkeuring heeft onthouden aan het bestemmingsplan Buitengebied 2006. Zoals in hoofdstuk 4 is toegelicht, heeft de provincie Flevoland in 2006 gekozen voor het afgeven van een bouwstop op nieuwe windturbines. Inmiddels is die bouwstop geformaliseerd in een provinciale verordening (die in 2013 in werking is getreden). De gemeente Zeewolde heeft zich in het bestemmingsplan Buitengebied 2016 geconformeerd aan deze bouwstop en daarom de bestaande windturbines wederom niet van een bestemming voorzien. Dat houdt in dat de gemeente ervan uitgaat dat het gebruik van de bestaande windturbines binnen de planperiode van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 (10 jaar, oftewel uiterlijk in 2026) zal worden beëindigd.

Contractuele afspraken initiatiefnemer met eigenaren bestaande windturbines

Een belangrijke doelstelling van het Windpark Zeewolde is om uiteindelijk met minder windturbines meer duurzame energie op te wekken. Het is daarom de bedoeling om met de bouw van de nieuwe windturbines, voldoende middelen te genereren zodat de bestaande windturbines op termijn worden gesaneerd. De initiatiefnemer heeft daarvoor contractuele afspraken gemaakt met de eigenaren van bestaande windturbines in het plangebied. In deze afspraken is de verplichting neergelegd om het gebruik van de bestaande windturbines binnen een bepaalde termijn te beëindigen. De eigenaren van de bestaande windturbines krijgen hiervoor een vergoeding uitgekeerd (saneringsvergoeding). Die saneringsvergoedingen worden opgebracht uit de exploitatie van het windpark.

Publiekrechtelijke component saneringsregeling in het inpassingsplan

De contractuele afspraken tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de bestaande windturbines, zijn in beginsel niet bindend voor de overheid of voor derden/belanghebbenden. Om zeker te stellen voor de betrokken overheidspartijen dat binnen de afgesproken herstructureringsstermijn (zie hoofdstuk 3) de bestaande windturbines daadwerkelijk worden gesaneerd, is daarom ervoor gekozen om in het inpassingsplan ook een publiekrechtelijke regeling op te nemen om de sanering zeker te stellen. Dit is gedaan in de vorm van een voorwaardelijke verplichting.

Uitgangspunten

Bij het opstellen van de saneringsregeling zijn volgende uitgangspunten gehanteerd:

- a het vertrekpunt is het uitgangspunt dat alle bestaande windturbines worden gesaneerd;
- b het saneringsplan van de initiatiefnemer is daarbij gehanteerd voor de saneringsmomenten;
- c de bestemmingsregeling van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 waarin geen van de te saneren windturbines van een planologisch recht zijn voorzien (allen zijn 'wegbestemd').

De saneringsregeling omvat twee elementen (a) een voorwaardelijke verplichting voor de bouw van nieuwe windturbines waaraan een specifieke gebruiksregel is gekoppeld en (b) een lijst van bestaande windturbines waarin een einddatum is opgenomen per wanneer de betreffende windturbine buiten gebruik moet zijn gesteld.

Voorwaardelijke verplichting voor de nieuwe windturbines

Deze voorwaardelijke verplichting is opgenomen in de bouwregels en komt erop neer dat de omgevingsvergunning voor bouwen van de nieuwe windturbines uitsluitend verleend wordt indien is geborgd dat de bestaande windturbines die zijn opgenomen in de bijlage van de planregels voor de daarin aangegeven einddatum zijn verwijderd. Deze voorwaardelijke verplichting draagt er zorg voor dat vóór de verlening van de vergunning wordt getoetst of aan de voorwaarde "één initiatiefnemer per projectgebied" van het Regioplan is voldaan: namelijk dat deze ene initiatiefnemer kan aantonen dat de volledige sanering is geborgd. Door middel van een overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de te saneren turbines kan aangetoond worden dat geborgd is dat de turbine voor de genoemde datum is verwijderd.

Voor de bestaande solitaire windturbines waarvoor de initiatiefnemer momenteel nog geen contractuele afspraken heeft gemaakt geldt het volgende. De betrokken overheidspartijen (Rijk, provincie en gemeente) hebben zich door middel van bestuurlijke afspraken gecommitteerd om de totale saneringsopgave te verwezenlijken (zie paragraaf 7.2). Voor de bestaande solitaire windturbines waarvoor de initiatiefnemer nog geen overeenkomst heeft gesloten met de eigenaar, geldt dat deze eigenaren -ook na het vaststellen van dit inpassingsplan- deel kunnen gaan nemen aan het nieuwe windpark. De initiatiefnemer heeft met de provincie en het Rijk afgesproken dat voor de bestaande windturbines die uiterlijk bij aanvang van de bouwwerkzaamheden moeten zijn verwijderd, de initiatiefnemer tot 1 oktober 2017 en voor de overige windturbines tot 1 oktober 2022 de tijd heeft om tot minnelijke overeenstemming te komen. In laatste instantie kan de provincie het instrument van onteigening inzetten. Met deze afspraken heeft de initiatiefnemer op het moment van de vergunningaanvraag aangetoond dat de volledige sanering is geborgd.

Specifieke gebruiksregel

Om zeker te stellen dat gehandhaafd kan worden tegen het in werking zijn van een nieuwe windturbine zonder dat de te saneren windturbine daadwerkelijk is verwijderd, wordt een specifieke gebruiksregel toegevoegd aan de bestemming voor de nieuwe windturbines. Op grond van deze bepaling is het gebruik van de nieuwe windturbines niet toegestaan, wanneer na het verstrijken van de saneringsdata uit bijlage 1 van de planregels de bestaande windturbines nog in werking zijn (een zogenoemde stilstandregeling). Deze specifieke gebruiksregel wordt hiermee gekoppeld aan een bestuursrechtelijke sanctie om sanering zeker te stellen. De sanctie op het niet tijdig saneren van de bestaande solitaire windturbines is dus het stilzetten van de nieuwe windturbines. De uitwerking van deze systematiek wordt hierna nader toegelicht.

Omvang stilstandsverplichting van nieuwe windturbines

De omvang van de stilstandsverplichting bij de nieuwe windturbines is nader afgestemd op de omvang van de impact van het niet tijdig saneren van bestaande windturbines. Het is niet de bedoeling ervoor te zorgen dat het hele windpark stil wordt gezet als één bestaande solitaire windturbine nog in bedrijf is na de saneringsdatum. In plaats daarvan is ervoor gekozen om per zes bestaande windturbines te verplichten dat één nieuwe windturbine wordt stilgezet.

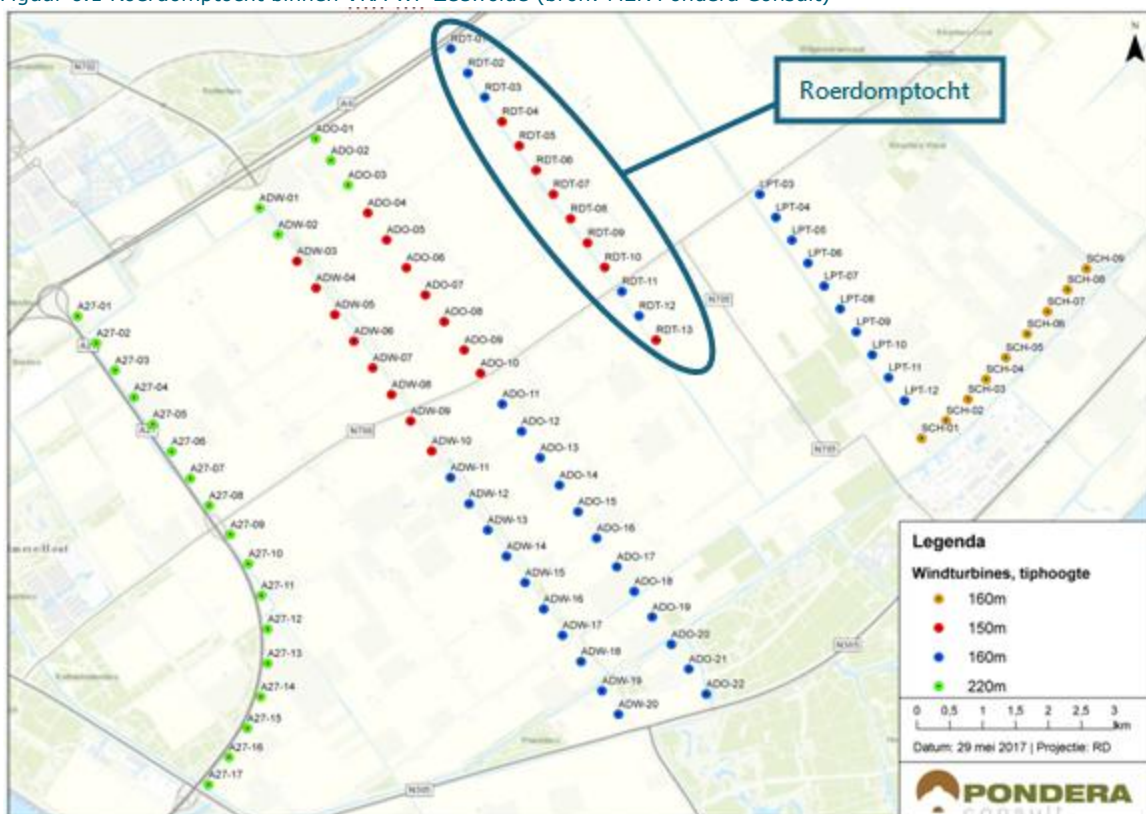
Niettemin is er een grens waarbij ter borging van de totale sanering van de bestaande windturbines het noodzakelijk wordt geacht toch het gehele nieuwe windpark stil te kunnen zetten. Deze grens wordt gelegd bij vijfenvijftig bestaande windturbines, waarbij de verplichting tot stilstand van het hele nieuwe windpark ontstaat. De omvang van een nieuwe windturbine in zowel ruimtelijke en milieueffecten als opbrengstvermogen in elektriciteit en inkomsten is groter dan het geval is bij de bestaande, te saneren windturbines. Vanwege het verschil in effecten en vermogens tussen de nieuwe en oude turbines is het niet noodzakelijk of wenselijk om per te saneren windturbine één nieuwe windturbine stil te zetten. Dit is niet

noodzakelijk, omdat de effecten van te saneren windturbines kleiner zijn dan van nieuwe windturbines en het stilzetten van één nieuwe windturbine meer effecten mitigeert dan veroorzaakt worden door een bestaande windturbine. Het is tevens niet wenselijk om te veel nieuwe windturbines stil te zetten, vanwege het verlies aan elektriciteitsopbrengsten en de impact op de financiële uitvoerbaarheid van het windpark als geheel. Ter vergelijking: een bestaande turbine produceert ongeveer 1.5 miljoen kWh tegen 9 tot 13 miljoen kWh van een nieuwe windturbine.

Kortom, in dit inpassingsplan is een balans gevonden tussen de borging van de sanering van bestaande windturbines en de impact van stilstand van nieuwe windturbines op de realisatie van het project. Deze balans ontstaat bij de sanctie om per zes oude windturbines die niet tijdig worden gesaneerd één nieuwe windturbine stil te moeten zetten. Meer concreet wordt één windturbine stilgezet als één oude windturbine niet tijdig is gesaneerd en wordt een tweede nieuwe windturbine stilgezet als bij de zevende oude windturbine die niet tijdig is gesaneerd etc. Deze systematiek gaat door tot en met de vijfenvijftigste bestaande windturbine die in strijd met de planregeling niet is gesaneerd, waarbij een negende nieuwe windturbine wordt stilgezet. Vervolgens wordt de sanctie voor niet tijdig saneren verzwaard, doordat bij de vijfenvijftigste niet tijdig gesaneerde turbine het hele park moet worden stilgezet. Met deze sanctie bestaat afdoende stimulans om de sanering af te ronden gezien de grote financiële impact van stilstand bij nieuwe windturbines voor de initiatiefnemer, maar ontstaan geen negatieve neveneffecten zoals risico's voor de financiële uitvoerbaarheid van het project en te vergaand verlies van opbrengst van duurzame energie.

Uitgaande van de hiervoor gegeven verhouding tussen nieuwe en bestaande windturbines moet vervolgens worden nagegaan welke nieuwe windturbines stilgezet moeten worden conform de planregeling. Om hierover bij vaststelling van het inpassingsplan duidelijkheid te bieden, zijn de stil te zetten nieuwe windturbines in de planregels aangewezen. Daarbij is met het oog op de landschappelijke effecten ervoor gekozen om de stil te zetten windturbines binnen één lijnopstelling aan te wijzen en te beginnen met de buitenste windturbine van deze lijn. De lijn betreft de Roerdomptocht (zie figuur 6.1). Deze lijn is gekozen vanwege de centrale ligging midden in het projectgebied.

Figuur 6.1 Roerdomptocht binnen VKA WP Zeewolde (bron: MER Pondera Consult)

Einddatum huidig gebruik bestaande windturbines

Alle bestaande windturbines in het plangebied maken deel uit van het saneringsplan van de initiatiefnemer¹. In dit inpassingsplan zijn daarom deze windturbines opgenomen in een overzicht die als bijlage 1 bij de planregels is opgenomen. Aan elke windturbine is een einddatum verbonden, waarvoor het gebruik van de windturbine moet zijn beëindigd.

Er zijn twee data gekozen waarop het gebruik van de bestaande windturbines moet zijn beëindigd:

1. windturbines die bij de start van de bouwwerkzaamheden van het windpark moeten worden verwijderd. Voor deze turbines verloopt de bestaande vergunning in het jaar 2020 en/of deze windturbines staan fysiek op een locatie waar een nieuwe windturbine wordt gebouwd. Om ruimte te maken voor de nieuwe windturbine moet eerst de bestaande windturbine worden verwijderd. Het gaat hier om de 10 bestaande turbines aan de buitenkant van de bocht van de A27. Ook de twee bestaande windturbines in het Kiekendievengebied zijn opgenomen in deze categorie;
2. de tweede categorie bestaande windturbines betreft de windturbines die op grond van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 voor 31 december 2026 moeten zijn verwijderd. De initiatiefnemer heeft met de eigenaren van deze windturbines contractuele afspraken gemaakt om voor deze datum de windturbine te verwijderen dan wel deze verwijdering geschiedt door toepassing van onteigening. Afhankelijk van de nabijheid van deze windturbines tot de nieuw te realiseren turbines kan het mogelijk zijn dat bestaande turbines eerder dan 31 december 2026 moeten worden gesaneerd.

Verlichting van windturbines

In de planregels is vastgelegd dat de nieuwe windturbines moeten zijn voorzien van een door de ILT goedgekeurd verlichtingsplan.

Afstemmingsregeling Oosterwold

Binnen de ontwikkelregels van artikel 13 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt een breed scala aan nieuwe functies mogelijk gemaakt. Gedacht moet worden aan het hele spectrum variërend van nieuwe woningen, kantoren, maatschappelijke en recreatieve voorzieningen, alsmede aan nieuwe natuur of bedrijfspercelen. Enkele van deze functies zijn op voorhand niet, of niet zonder meer verenigbaar met de nieuwe windturbines die langs de rijksweg A27 in dit inpassingsplan worden bestemd vanwege de geluid- en slagschaduwcontouren als gevolg van de nieuwe windturbines.

Geluidhinder

In het plan Oosterwold zijn regels en een beslisboom opgenomen om de afstemming tussen de nieuwe functies en het wegverkeerslawaai als gevolg van de rijksweg A27 op elkaar af te stemmen. De maatgevende geluidscontour van de nieuwe windturbines die met dit inpassingsplan mogelijk worden gemaakt (die van de L_{den} 47 dB) reiken tot over het plangebied van Oosterwold (zie figuur 6.2). Op voorhand kan niet worden uitgesloten dat de geluidsbelasting van de nieuwe windturbines tot een onaanvaardbare akoestische situatie leidt voor nieuwe geluidgevoelige objecten in plan Oosterwold. Om de toekomstige ontwikkelingen in Oosterwold en de windturbines op elkaar af te stemmen wordt daarom de volgende beslisboom toegevoegd aan het Chw Bestemmingsplan Oosterwold (tabel 6.1). Zoals is aangegeven in paragraaf 4.4.3 is afgesproken dat deze beslisboom niet van toepassing is op intentieovereenkomst en/of anterieure overeenkomst die voor 10 november 2016 zijn ingebracht bij de gemeente Almere.

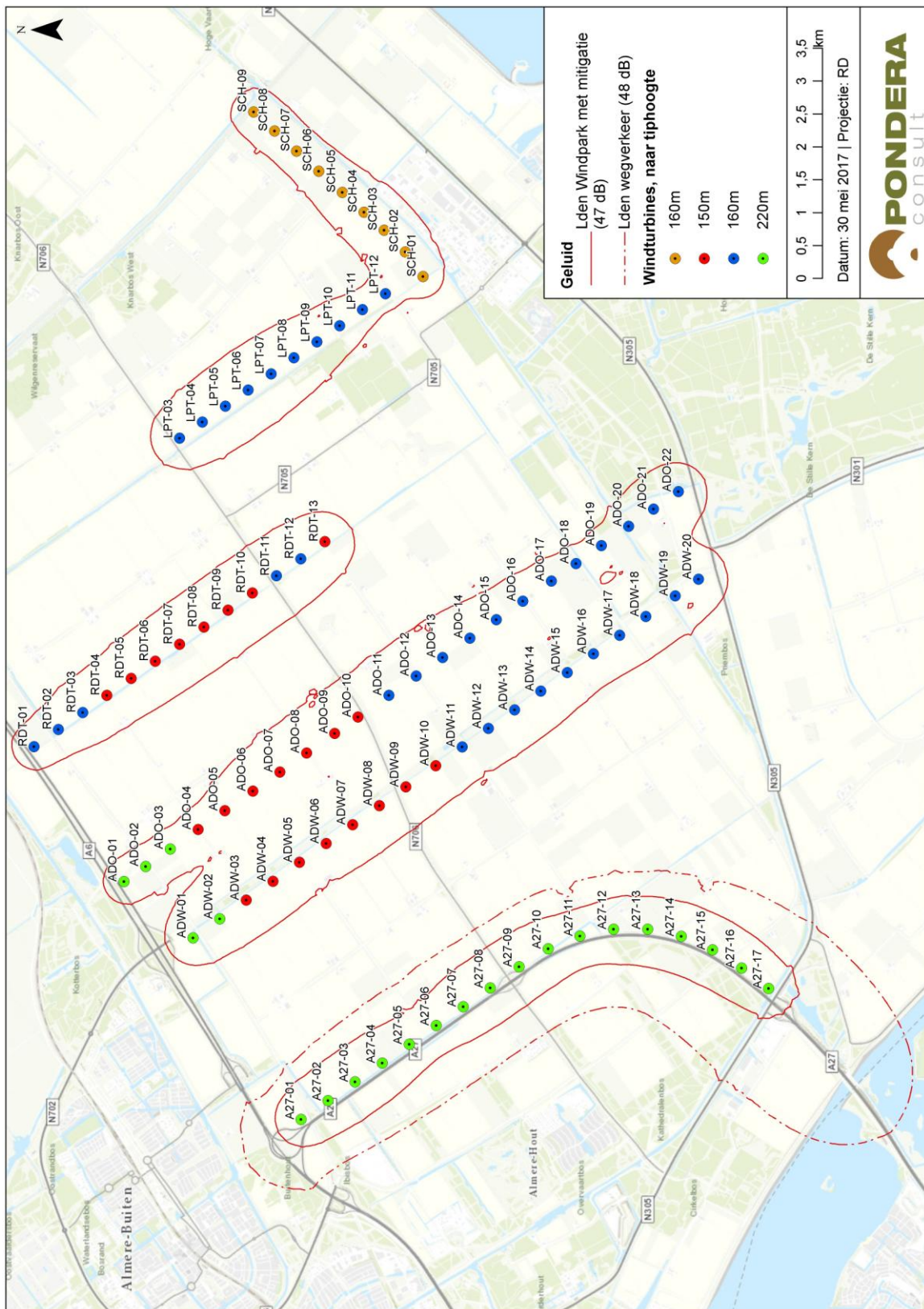
¹ dit geldt niet voor de 2 turbines die na 2010 vergund zijn

Tabel 6.1 Beslisboom Geluid: Bij bouwen in de buurt van windturbines

1	Intentieovereenkomst/anterieuere overeenkomst voor 10 november 2016	Ja	Nee	Gegevens
	Is voor het voornemen een intentieovereenkomst en/of anterieuere overeenkomst met de Gemeente Almere gesloten voor 10 november 2016 en is het voornemen sindsdien niet gewijzigd?	Deze beslisboom is niet van toepassing, het project voldoet.	ga naar vraag 2.	
2	Gevoelige objecten	Ja	Nee	Gegevens
	Is in het project een geluidgevoelig object voorzien?	ga naar vraag 3	Project voldoet	
3	Geluidsonderzoek	Ja	Nee	Gegevens
	Is voor het bouwplan akoestisch onderzoek uitgevoerd ten aanzien van windturbinegeluid?	Ga naar vraag 4	Project voldoet niet	Akoestisch onderzoek
4	Geluidsnorm	Ja	Nee	Gegevens
	Toont de berekening aan dat de realisatie van het bouwplan niet leidt tot een overschrijding van de geluidsnormering uit art. 3.14a, lid 1 Activiteitenregeling?	Project voldoet	Project voldoet niet	

Figuur 6.2 L_{den} geluidscontour VKA (met mitigatie) Windpark Zeewolde en de contour L_{den} 48 dB van de Rijksweg A 27 (Bron: Witteveen+Bos en Pondera, 2017)

Slagschaduw

Op voorhand is niet uit te sluiten dat in plan Oosterwold nieuwe (geluid)gevoelige objecten mogelijk worden gemaakt in de nabijheid van de nieuwe windturbines. De normstelling voor eventuele slagschaduw is echter niet zonder meer in een contour te vatten zoals dat voor geluidhinder wel het geval is.

Of sprake zal zijn van onaanvaardbare slagschaduw hinder is namelijk afhankelijk van de volgende factoren:

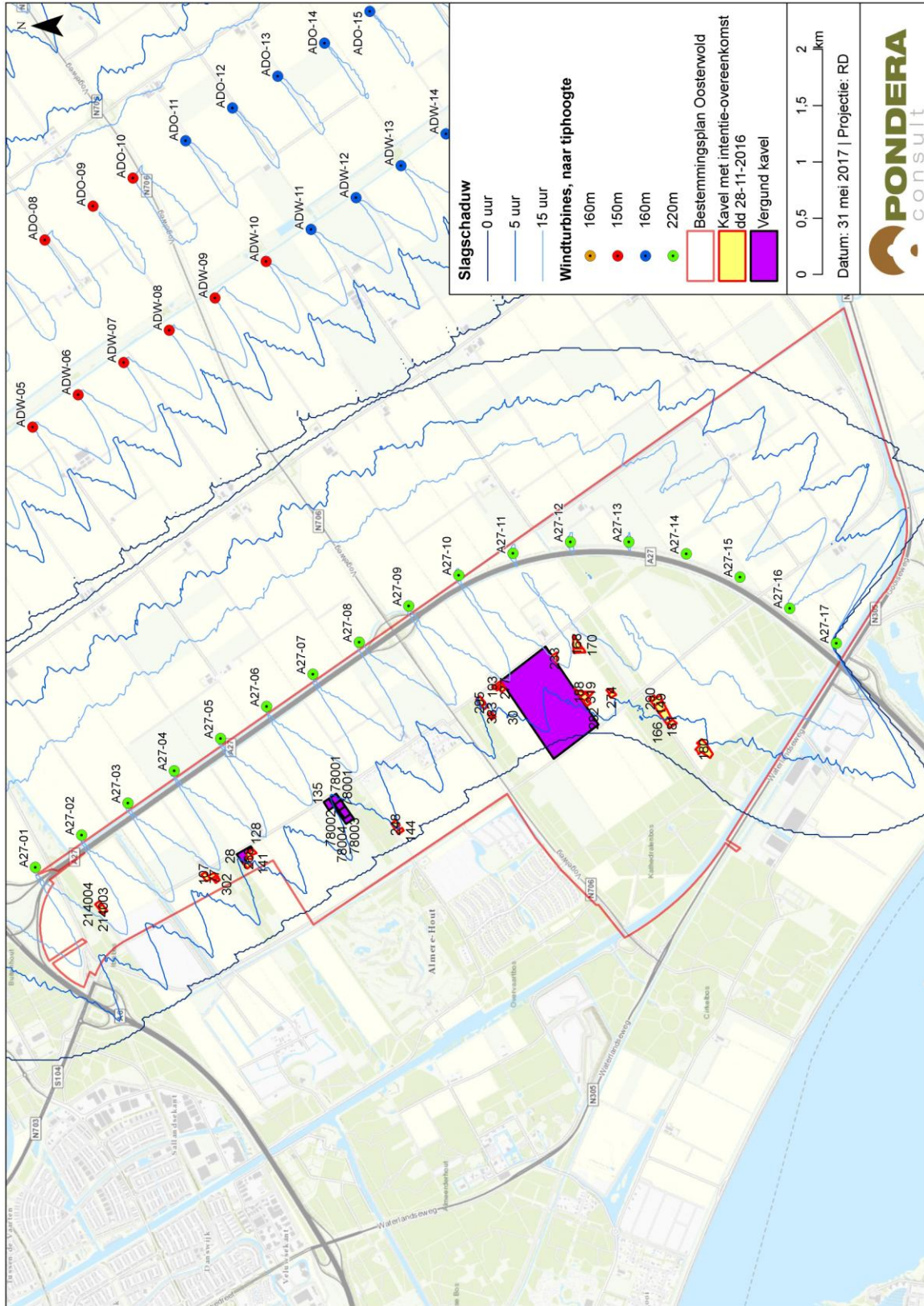
- de aard van het object: de wettelijke normstelling richt zich uitsluitend op geluidgevoelige objecten als bedoeld in artikel 1 van de Wet geluidhinder (hierna: Wgh). Kantoren en bedrijfsgebouwen vormen om die reden geen belemmering omdat dit geen geluidgevoelige objecten betreft. Woningen, sommige vormen van maatschappelijke voorzieningen (zoals een ziekenhuis of een school) en recreatieterreinen zijn daarentegen wel geluidgevoelige objecten;
- de aanwezigheid van ramen en de situering ervan ten opzichte van de windturbines. Slagschaduw hinder kan alleen optreden wanneer een geluidgevoelig object ook daadwerkelijk ramen in de gevels heeft en die ramen bovendien in de richting van de windturbines zijn gesitueerd;
- de afstand en oriëntatie van het object ten opzichte van de windturbines. Zoals blijkt uit figuur 6.3 wisselen de slagschaduw hindercontouren van de nieuwe windturbines sterk ten opzichte van de windturbinelocaties. Dit komt door de stand van de zon ten opzichte van de nieuwe turbines en de hoogte ervan. Alleen voor objecten die zijn gelegen binnen de op figuur 6.3 weergegeven contour van 5-uur , geldt dat op voorhand het voorkomen van slagschaduw hinder niet kan worden uitgesloten. Daarbuiten zal met zekerheid altijd aan de wettelijke norm kunnen worden voldaan.

Om deze reden wordt voorgesteld om een beslisboom aan het Chw bestemmingsplan Oosterwold toe te voegen. Zoals hiervoor in paragraaf 4.4.3 is aangegeven, is afgesproken dat deze beslisboom niet van toepassing is op bouwplannen die voor 10 november 2016 zijn ingebracht bij de gemeente Almere.

Tabel 6.2 Beslisboom Slagschaduw bij bouwen in de buurt van windturbines
 Beslisboom Slagschaduw bij bouwen in de buurt van windturbines

1	Intentieovereenkomst/antérieure overeenkomst voor 10 november 2016	Ja	Nee	Gegevens
	Is voor het project een intentieovereenkomst en/of antérieure overeenkomst met de Gemeente Almere gesloten voor 10 november 2016 en is het project sindsdien niet gewijzigd?	Deze beslisboom is niet van toepassing, het project voldoet.	ga naar vraag 2.	Intentieovereenkomst/antérieure overeenkomst
2	Gevoelige functie	Ja	Nee	Gegevens
	Is in het project een geluidgevoelige functie voorzien?	ga naar vraag 3	Project voldoet	
3	Afstand tot windturbine	Ja	Nee	Gegevens
	Ligt het project binnen 12 maal de rotordiameterafstand van een windturbine?	ga naar vraag 4	Project voldoet	
4	Slagschaduwonderzoek	Ja	Nee	Gegevens
	Blijkt uit slagschaduwonderzoek dat er sprake is van gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar slagschaduw van 20 minuten of meer op het object binnen het project?	ga naar vraag 5	Project voldoet	
5	Vensters	Ja	Nee	Gegevens
	Zijn ramen geprojecteerd in de richting van de windturbines?	project voldoet niet	project voldoet	

Figuur 6.3 Slagschaduwcontour Oosterwold

Verhouding met overige onderliggende bestemmingsplannen

Zoals hiervoor is aangegeven, wordt in dit inpassingsplan enkel datgene geregeld dat noodzakelijk is voor de realisatie van het Windpark Zeewolde. De bestaande bestemmingsplannen worden dan ook alleen vervangen daar waar dat nodig is.

6.3.3 Verbeelding

Algemeen

Het inpassingsplan dient te voldoen aan de eis van rechtszekerheid. Dit betekent dat een bestemmingsregeling duidelijk en voor één uitleg vatbaar dient te zijn. In aansluiting hierop en in relatie tot digitale ontwikkelingen verdient het de voorkeur de bestemmingsregeling zo veel mogelijk op de plankaart (verbeelding) te visualiseren en de regels zo transparant mogelijk te houden. Uitgangspunt is dan ook dat zoveel mogelijk informatie op de plankaart wordt aangegeven en dat de plankaart digitaal wordt opgebouwd. De ondergrond waarop de plankaart is gebaseerd kan informatie geven over de actuele situatie. Basis voor de plankaart vormen de digitale gemeentelijke ondergronden, waarbij gebruik is gemaakt van een combinatie van de GBKN (Grootschalige Basiskaart Nederland) en de digitale kadastrale ondergrond.

Plangrens

De plangrens is afgestemd op het Regioplan en de onderliggende bestemmingsplannen.

Bestemmingen en aanduidingen

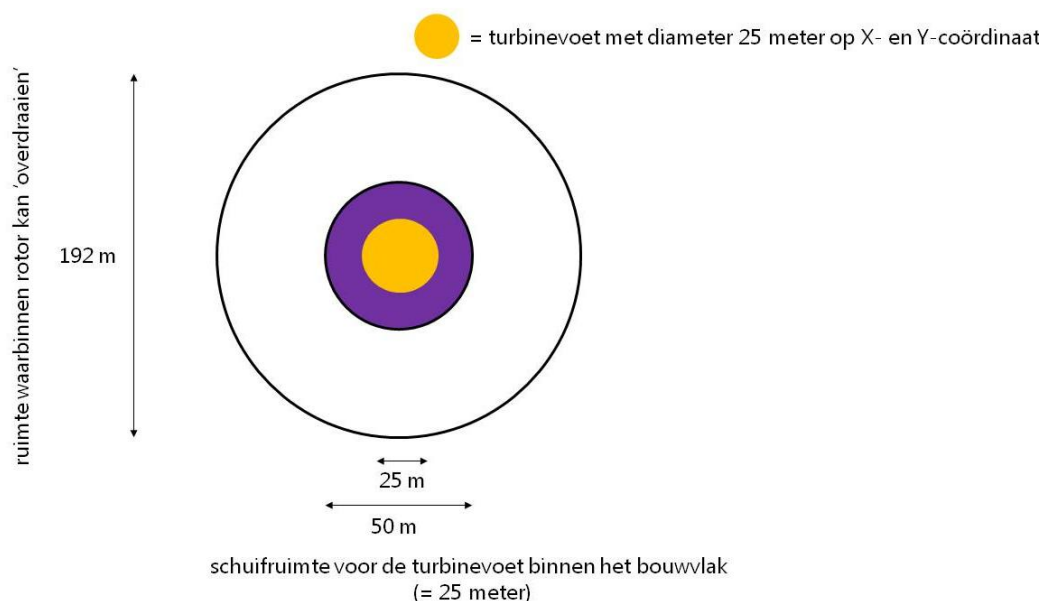
De plankaart is conform de systematiek van de SVBP2012 opgebouwd uit bestemmingsvlakken. Verder zijn op de plankaart aparte aanduidingen opgenomen voor terreindelen waar afwijkende bouwbepalingen gelden (aangeduid als specifieke bouwaanduiding) of waar een specifieke functie is toegelaten (aangeduid als specifieke functieaanduiding). De verklaring behorende bij deze aanduidingen zijn terug te vinden op het renvooi en in de planregels.

Omvang van de bouw- en bestemmingsvlakken vanwege schuifruimte

Zoals in de paragrafen 6.3.1 en 6.3.2 is aangegeven, is bij het toekennen van de bouwmogelijkheden voor de nieuwe windturbines gewerkt met enige flexibiliteit. Die flexibiliteit komt op de verbeelding tot uitdrukking in de ruimere maten die zijn opgenomen voor de bestemmings- en bouwvlakken en de zones waarbinnen 'overdraai' mag plaatsvinden (zie ook figuur 6.4). De zones zijn op de volgende manier bepaald:

- a voor de omvang van het bestemmings- en bouwvlak is een maat aangehouden van 25 meter voor de omvang van de turbinevoet en -fundering die 12,5 meter in verticale of horizontale richting kan schuiven. De totale breedte van het bestemmings- en bouwvlak is daarmee $25 + 25 = 50$ meter;
- b de zone waarbinnen de overdraai kan plaatsvinden kan daarmee ook komen te verschuiven. Uitgaande van een rotordiameter van maximaal 142 meter van de turbine, betreft dit een zone met een breedte van $192(142+50)$ meter.

Figuur 6.4 Gebruikte afmetingen en marges voor de bestemmingslegging Bedrijf-Windturbinepark

Aantal windturbines

Per bouwvlak is slechts één windturbine toegestaan.

Locaties met specifieke afstemming bestemmingsgrenzen

Zoals hiervoor is aangegeven, was het niet op alle locaties in het plangebied mogelijk om een globale regeling op te nemen voor het kunnen bouwen van de nieuwe windturbines. Op enkele specifieke locaties, bleek het treffen van een nadere/specifieke regeling noodzakelijk.

Windturbines nabij wegen en watergangen

Enkele windturbines zijn geprojecteerd nabij doorgaande wegen en nabij watergangen. De bouwmogelijkheden (en daarmee de mogelijkheden voor het bieden van schuifruimte) zijn bij deze windturbineposities beperkt. Uitsluitend binnen de onderliggende bestemmingen Agrarisch en Bestaand zijn de bouwmogelijkheden voor nieuwe windturbines geboden. In andere bestemmingen is dat niet gedaan. Daar waar de nieuwe bestemming Bedrijf-Windturbinepark over zo'n bestemming heen zou worden gelegd, is de nieuwe bestemming voor de windturbines aangepast. Boven wegen en watergangen vindt uitsluitend 'overdraai' plaats van rotoren door middel van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – overdraai'.

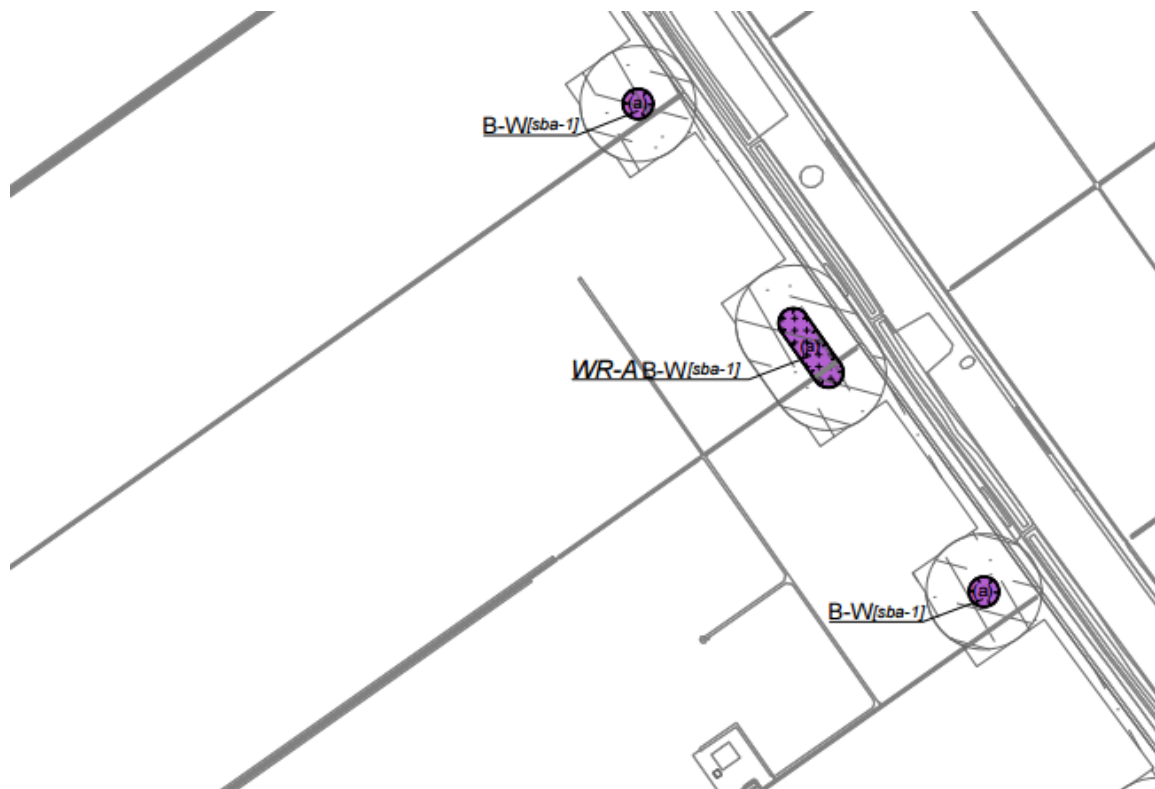
Reserveringsgebied Rijksweg A6

Op grond van het Barro geldt een reserveringszone van 34 meter aan weerszijden van de Rijksweg A6. Met deze zone is rekening gehouden bij het toekennen van de bouwmogelijkheden voor de windturbine ter plaatse.

Schuifruimte ADW-04

Voor turbinepositie ADW-04 zijn de kosten voor het opgraven van de archeologische waarden onevenredig hoog. Om die reden hebben de archeologische waarden op deze locatie ertoe geleid dat het bouwvlak en bestemmingsvlak van de turbine verruimd is (zie figuur 6.5). De verwachting is dat binnen de geboden ruimte de turbine geplaatst kan worden zonder dat de aanwezige waarden worden verstoord.

Figuur 6.5 Turbineposities ADW-3, ADW-4 en ADW-5, schuifruimte ADW-4 met archeologische dubbelbestemming

6.4 Bestemmingsregeling: artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begrippen

De begripsbepalingen uit artikel 1 zijn hoofdzakelijk overgenomen uit de SVBP2012. Alleen daar waar specifieke of andere begrippen worden gebruikt in dit inpassingsplan, zijn die in dit artikel opgenomen en worden ze hierna kort toegelicht.

1.8 Beeldkwaliteitsplan

Bedoeld wordt het BKP zoals het gemeentebestuur dat op 23 augustus 2016 heeft vastgesteld. Het Beeldkwaliteitsplan geldt als toetsingskader voor artikel 5.3.1. Om duidelijk te maken om welk document het gaat, is dit begrip opgenomen.

1.12 en 1.22 (beperkt) kwetsbaar object

De begrippen beperkt kwetsbaar en kwetsbaar object zijn ontleend aan het Bevi en zijn opgenomen vanwege de veiligheidszone - windturbine die nabij enkele windturbines op de verbeelding zijn opgenomen. In de onderliggende bestemmingsplannen worden ter plaatse (al dan niet door middel van een wijzigingsbevoegdheid) een breed scala aan nieuwe functies en gebouwen mogelijk gemaakt. Op basis van de mogelijkheden die de bestemmingsplannen bieden, is een onderscheid gemaakt in beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn gebouwen en functies die samenhangen met recreatie, grote kantoren en horeca. De andere objecten (zoals kantoren tot 1.500 m²) zijn als beperkt kwetsbaar aangemerkt.

1.23 Molenaarswoning

Met dit begrip is beoogd om een woning te duiden waarvan de eigenaar of gebruiker door middel van een privaatrechtelijke overeenkomst een functie heeft aanvaard als molenaar en in die hoedanigheid werkzaamheden verricht en zorg draagt voor het toezicht en onderhoud van de in artikel 5 van deze planregels bedoelde windturbines.

1.31 schakelkasten en transformatoren

Met dit begrip is beoogd om een onderscheid aan te brengen tussen reguliere nutsgebouwen en de specifieke bouwwerken behorende bij een windturbine om de interne parkbekabeling van het windturbinepark als geheel op spanning te houden en om de opgewekte elektrische energie naar het landelijke hoogspanningsnet te transporteren.

1.33 verschijningsvorm van een windturbine

Op grond van de uitkomsten uit het MER en de door de gemeente nagestreefde beeldkwaliteit in het Windpark Zeewolde, zoals verwoord in het BKP (zie hiervoor), is het wenselijk geacht om de verschijningsvorm van windturbines in dezelfde lijnopstellingen zoveel mogelijk op elkaar af te laten stemmen. Wat onder verschijningsvorm wordt verstaan is in dit begrip nader toegelicht. Het gaat om het samenstel van de ashoogte, de vorm van de gondel en de rotordiameter.

Artikel 2 Wijze van meten

De wijze van meten uit artikel 2 is overgenomen uit de SVBP2012. Voor het meten van de as- en tiphoogte van een windturbine is hiervoor in dit inpassingsplan een specifieke regeling opgenomen. Voor de bouwhoogte van windturbines zijn twee soorten hoogten van belang: de ashoogte en de tiphoogte. Daarnaast kent de planregeling in artikel 5 nog een specifieke minimale afstandsmaat tussen het peil (afgewerkte maaiveld) en de rotor: de zogeheten tiplaagte.

2.5 en 2.7 Ashoogte en rotordiameter

De ashoogte en de tiphoogte worden toegelicht in figuur 6.4.

2.6 Tiplaagte

Uit het oogpunt van beeldkwaliteit wordt het wenselijk geacht om voldoende afstand te houden tussen het maaiveld en de rotor, is het begrip tiplaagte opgenomen. Hiermee wordt bedoeld de afstand tussen het peil (maaiveld) en de tip van een rotorblad wanneer deze zich op zijn laagste verticale stand bevindt.

Artikel 3 Agrarisch

Dit artikel bestaat uit een verwijzing naar het artikel 3 van de onderliggende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016. Met dit inpassingsplan is namelijk niet beoogd om in de geldende regeling inhoudelijk wijzigingen aan te brengen. De (agrarische bedrijfs)woning aan de Duikerweg 46 gaat als beheerderswoning deel uitmaken van het windpark. Deze woning wordt van een aanduiding - specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij het windturbinepark- voorzien om voor eenieder duidelijk te maken dat deze woning niet in de toetsing voor de wettelijke geluidsnormen wordt betrokken. De eigenaar van de betreffende agrarische bedrijfswoning is participant in het windpark en heeft een functie in het dagelijkse beheer en onderhoud ervan.

Artikel 4 Bedrijf-Nutsvoorziening

De voor het windturbinepark benodigde uitbreiding van het hoogspanningsstation van TenneT is voorzien van de bestemming Bedrijf - Nutsvoorziening. De gebruik- en bouwregels zijn afgestemd op de regels zoals die voor het bestaande station gelden op grond van bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016.

Artikel 5 Bedrijf-Windturbinepark

Deze bestemming is toegekend aan de gronden waarop windturbines zijn voorzien ten behoeve van de productie van windenergie. De regeling uit deze bestemming vervangt integraal de onderliggende bestemmingen uit het bestemmingsplan Buitengebied en het Chw bestemmingsplan Oosterwold. Voor de toelichting op deze regeling wordt verwezen naar de algemene toelichting in paragraaf 6.3.2.

Artikel 6 Overige zone ontwikkelregels

Dit artikel bestaat uit een verwijzing naar artikel 13 van het onderliggende Chw bestemmingsplan Oosterwold. Zoals in paragraaf 4.4.3 is toegelicht, is afgesproken dat in dit

inpassingsplan twee beslisbomen worden toegevoegd aan de set van ontwikkelregels die horen bij dit bestemmingsplan. Het gaat om een beslisboom voor windturbinegeluid en slagschaduw hinder die door het toevoegen van respectievelijk artikel 13.25a en 13.25b (nieuw) worden verankerd in het bestemmingsplan.

Om te voorkomen dat in de toekomst niet meer kan worden voldaan aan de normen uit het Activiteitenbesluit, is een specifieke gebruiksregel opgenomen die het toevoegen van een raam in een blinde gevel niet toestaat.

Artikel 7 Verkeer

Dit artikel bestaat uit een verwijzing naar artikel 22 van het onderliggende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016. Met dit inpassingsplan is namelijk niet beoogd om in de geldende regeling inhoudelijk wijzigingen aan te brengen. Ten aanzien van de opstelplaatsen en onderhoudswegen die aansluiten op gronden met de bestemming Verkeer, geldt dat deze uitritten mogelijk zijn. Daarom is deze verbijzondering opgenomen ten opzichte van het onderliggende bestemmingsplan.

Artikel 8 Leiding – Hoogspanningsverbinding

De dubbelbestemming hoogspanningsverbinding is opgenomen om de ondergrondse aansluiting van het onderstation vanuit het windpark naar het hoogspanningsstation van TenneT van een adequate planologische regeling te voorzien. Vooral de beschermende werking van het aanlegverbod is hierbij belangrijk. Hiermee wordt voorkomen dat bouw- of grondwerkzaamheden vergund kunnen worden die het belang van de verbinding kunnen schaden.

Artikel 9 Waarde – Archeologie

Omdat een zevental locaties niet zijn onderzocht in het archeologisch onderzoek, is het noodzakelijk dat op deze locaties een beschermende regeling wordt opgenomen om te voorkomen dat zonder archeologisch onderzoek een windturbine op deze locaties kan worden gebouwd. De redactie van deze bepaling is afgestemd op de onderliggende dubbelbestemming (waarde archeologie 5) uit het onderliggende bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016.

Artikel 10 Anti-dubbeltelbepaling

Het Bro stelt de verplichting de anti-dubbeltelregel over te nemen in het inpassingsplan. Deze standaardbepaling heeft als doel te voorkomen dat van ruimte die in een inpassingsplan voor de realisering van een bepaald gebruik of functie is mogelijk gemaakt, na realisering daarvan, ten gevolge van feitelijke functie- of gebruiksverandering van het gerealiseerde, opnieuw ten tweede male zou kunnen worden gebruikgemaakt.

Artikel 11 Verhouding met bestemmingsplannen

In deze bepaling wordt aangegeven hoe de verhouding is met de onderliggende bestemmingsplannen, zie paragraaf 6.1.

Artikel 12 Algemene aanduidingsregels

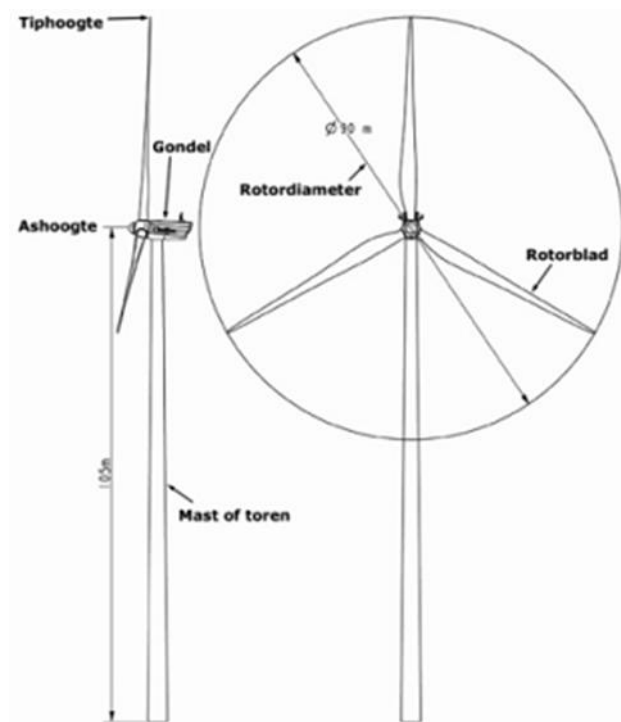
12.1 overige zone - molenaarswoning

De initiatiefnemer heeft molenaarsovereenkomsten gesloten met eigenaren/gebruikers van woningen. De woningen waarvoor een overeenkomst is gesloten zijn in de planregeling en op de verbeelding als zodanig aangeduid door middel van de aanduiding 'overige zone - molenaarswoning'. Dit om aan eenieder duidelijk te maken dat ook deze woningen een functionele en organisatorische binding hebben met het toekomstige windpark. Deze wijze waarop deze woningen zijn verbonden met het windpark is omschreven in lid 1.23.

12.2 Overige zone - Overdraai

Dit sublid wordt toegevoegd aan de geldende regeling om duidelijk te maken dat rotoren van windturbines die deel uitmaken van dit inpassingsplan, over de omliggende gronden heen mogen draaien (zogenoeten overdraai, zie figuur 6.4).

Figuur 6.6 Ashoogte en tiphoogte van een windturbine (indicatieve maatvoering weergegeven)

12.2.2 Bouwregels

In de onderliggende bestemmingsplannen Buitengebied Zeewolde en Chw bestemmingsplan Oosterwold worden (al dan niet door middel van een wijzigingsbevoegdheid) een breed scala aan nieuwe functies en gebouwen mogelijk gemaakt. Om te voorkomen dat in de toekomst niet meer kan worden voldaan aan de veiligheidsnormen uit het Activiteitenbesluit, is deze aanduiding opgenomen. Uitsluitend agrarische bedrijfsgebouwen voor de opslag van agrarische producten, landbouwvoertuigen of -werktuigen zijn ter plaatse toegelaten. Andere (beperkt) kwetsbare objecten zijn binnen deze zone uitgesloten.

12.3 Overige zone - Windparkinfrastructuur 1

Het is mogelijk om op de gronden die van deze aanduiding zijn voorzien aan het windpark ondergeschikte voorzieningen te bouwen en aan te leggen. Daarbij moet worden gedacht aan schakelkasten en transformatoren ten behoeve van het transporteren van de opgewekte elektriciteit, het aanleggen van kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten en kraanopstelplaatsen ten behoeve van het onderhoud van de windturbines. Op deze bouwwerken en werken, geen gebouwen zijnde, zijn de bouwbepalingen overeenkomstig die gelden voor het gehele windpark van artikel 5 van dit inpassingsplan van toepassing.

12.4 Overige zone - Windparkinfrastructuur 2

Gelijk aan zone -1 wordt in zone -2 bij het windpark behorende voorzieningen mogelijk gemaakt. Echter gaat het hier om gronden die gelegen zijn binnen de bestemming 'bos - natuur' van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde. Binnen deze aanduiding worden de voorzieningen behorende bij het windpark beperkt tot een maximale oppervlakte van 1.500 m².

12.5 Geluidzone - industrie

Een deel van de geluidzone van het onderstation van Windpark Zeewolde bevindt zich binnen het plangebied van Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016. Mochten ontwikkelingen zich voordoen binnen deze contour dan mogen die geen beperkingen opleveren voor het onderstation. Daarom zijn nieuwe geluidgevoelige objecten binnen deze zone niet toegestaan.

12.6 Veiligheidszone - Windturbine

In het onderliggende bestemmingsplan Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt ter plaatse een breed scala aan functies en gebouwen mogelijk gemaakt. Om te voorkomen dat na

ontwikkeling van Oosterwold niet meer kan worden voldaan aan de veiligheidsnormen uit het Activiteitenbesluit, is deze aanduiding opgenomen. Kwetsbare objecten zijn binnen deze zone uitgesloten.

Artikel 13 Overige regels

Dit artikel regelt de bevoegdheid van provincie en gemeente nadat het inpassingsplan in werking is getreden. Voor een toelichting op deze bepaling wordt verwezen naar paragraaf 6.2.

Artikel 14 Overgangsrecht

De bepalingen in lid 14.1 en 14.2 zijn conform het Bro en SVBP2012 overgenomen. Het betreft de algemene en wettelijk voorschreven regeling voor het overgangsrecht voor met dit inpassingsplan strijdige bouwwerken en strijdig gebruik.

Artikel 15 Slotregel

De slotregel is conform het Bro en SVBP2012 overgenomen en behoeft geen nadere toelichting.

7

ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

7.1 Kostenverhaal

Krachtens de Wet ruimtelijke ordening (Wro), waarin in Afdeling 6.4 bepalingen zijn opgenomen betreffende de grondexploitatie, geldt de verplichting tot kostenverhaal in de gevallen die zijn aangewezen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Op grond van het Bro is kostenverhaal verplicht in geval van:

- de bouw van één of meer woningen en hoofdgebouwen;
- uitbreidingen van gebouwen met ten minste 1.000 m² of met één of meer woningen;
- de verbouwing van één of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren voor woondoeleinden, mits ten minste 10 woningen worden gerealiseerd;
- één of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren bij in gebruik name voor detailhandel, dienstverlening, kantoor of horecadoeleinden, mits de cumulatieve oppervlakte ten minste 1.000 m² bedraagt;
- de bouw van kassen met een oppervlakte van ten minste 1.000 m².

Het voorliggende inpassingsplan voorziet in de realisatie van maximaal 91 windturbines en de daarbij behorende voorzieningen. Op grond van jurisprudentie (ABRvS 12 april 2001 (AB 2003, 50)) geldt dat windturbines van een dergelijke afmeting, die in het onderhavige plan mogelijk gemaakt worden, aangemerkt dienen te worden als een 'gebouw' als bedoeld in artikel 1 van de Woningwet. Een (grote) windturbine is immers voor mensen toegankelijk en vormt zonder meer een door wanden omsloten ruimte. Aangezien hiermee sprake is van de bouw van meerdere hoofdgebouwen, zoals bedoeld in artikel 6.2.1 sub b Bro, is kostenverhaal verplicht. In het kostenverhaal is voorzien middels een zogenoemde anterieure overeenkomst, waarin onder andere voorzien wordt in het verhalen van planschade. Daarnaast zijn met diverse betrokken partijen privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten, bijvoorbeeld over de sanering van bestaande windturbines.

Planschade

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan.

7.2 Financiële uitvoerbaarheid

Uitvoerbaarheid van de bouw en exploitatie van het windpark

Het initiatief wordt gefinancierd door de initiatiefnemer. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemer. De initiatiefnemer verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van dit windpark, dat tot de 11 grootschalige

windparken uit de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) behoort, zal een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd worden, waarmee de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van dit windpark via een bedrag per aan het elektriciteitsnet geleverde kilowattuur wordt gecompenseerd. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn.

Saneringsfonds voor de sanering van bestaande solitaire windturbines

Het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeente Zeewolde en Windpark Zeewolde B.V. hebben afspraken gemaakt die het mogelijk maken dat ter uitvoering van het inpassingsplan het onteigeningsinstrument zal worden toegepast bij solitaire bestaande windturbines in geval geen minnelijke overeenstemming tot sanering met de turbine-eigenaar wordt bereikt. Het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde biedt de juridische basis voor deze onteigening. Naast het juridische instrumentarium om tot onteigening over te kunnen gaan, diende ook de financiële dekking hiervan voor vaststelling van dit inpassingsplan te zijn geborgd. Daarvoor zijn tevens afspraken gemaakt:

- Om de nieuwe windturbines te kunnen bouwen en exploiteren moet een initiatiefnemer de daaraan gekoppelde sanering realiseren. Voor de financiële uitvoerbaarheid hiervan is met Windpark Zeewolde B.V. afgesproken dat zij financieel bijdraagt aan de totstandkoming van een saneringsfonds dat wordt beheerd door de provincie Flevoland. De kosten voor het onteigenen van de bestaande windturbines die de provincie en de gemeente zullen moeten maken, worden te zijner tijd uit dit fonds betaald of als het fonds is uitgeput op de initiatiefnemer verhaald.
- Ook het Rijk draagt bij aan het door de provincie te beheren saneringsfonds. De reden dat het Rijk bijdraagt is gelegen in het feit dat binnen het plangebied van windpark Zeewolde een unieke situatie bestaat: het aantal te saneren windturbines is met 221 relatief hoog. Tevens heeft een windpark op deze locatie te maken met de hoogtebeperking van de luchthaven van nationaal belang: Luchthaven Lelystad. Gezien deze unieke situatie draagt het Rijk eenmalig financieel bij aan de sanering van windturbines.

De juridische mogelijkheden voor onteigening zijn onderzocht en de huidige wet- en regelgeving staat een dergelijke onteigening toe. Van belang daarbij is dat de bestaande solitaire windturbines reeds in het bestemmingplan buitengebied Zeewolde 2016 onder het overgangsrecht zijn gebracht. De kosten voor de resterende saneringsopgave worden, zoals hiervoor aangegeven, vergoed uit een in te stellen saneringsfonds dat in eerste instantie aangewend mag worden voor het inzetten van het publiekrechtelijke instrumentarium (schadeloosstellingen bij onteigening). Als nog middelen beschikbaar zijn na de inzet van het onteigeningsinstrument mogen ook de schadeloosstellingen voor de vrijwillige sanering uit het fonds vergoed worden.

7.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Omwonenden, maatschappelijke organisaties en andere overheden worden op diverse wijzen betrokken bij de voorbereiding van het voorliggende inpassingsplan.

Reikwijdte en detail milieueffectrapportage

In de periode van 12 november 2015 tot en met 20 december 2015 zijn de wettelijke adviseurs en de betrokken overheidsorganen uitgenodigd te reageren op de conceptnotitie reikwijdte en detailniveau (NRD, versie 3 november 2015). Daarnaast is eenieder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze kenbaar te maken op de conceptnotitie. Dit kon ook tijdens de informatiebijeenkomst op 14 november 2015 in Zeewolde.

Daarnaast is ook advies gevraagd aan de Commissie voor de m.e.r. (hierna: Cie. m.e.r.) die de ontvangen zienswijzen en adviezen bij haar advies heeft betrokken. Op basis van de verkregen zienswijzen en adviezen hebben de ministers van IenM en EZ in januari 2016 een definitieve NRD vastgesteld.

Vooroverleg artikel 3.1.1 Bro

In het kader van het overleg op grond van artikel 3.1.1 Bro is van 30 september tot 14 november 2016 aan de besturen en diensten van de betrokken bevoegde gezagen gevraagd om een reactie te geven op het voorontwerpinpassingsplan en bijbehorend MER. De hoofdlijnen van dit vooroverleg zijn beschreven in paragraaf 8.1. Naast het artikel 3.1.1 Bro-vooroverleg heeft met de betrokken overlegpartners uitvoerig overleg plaatsgevonden ter voorbereiding op de indiening van vergunningaanvragen. Verder hebben de initiatiefnemers gedurende de uitvoering van het MER en de voorbereiding van de planprocedure met diverse belanghebbende partijen uitvoerig overleg gevoerd.

Ontwerp van het inpassingsplan

Conform artikel 3.8, eerste lid, Wro heeft het ontwerp van het inpassingsplan, tezamen met alle andere ontwerpbesluiten, van 10 maart tot en met 20 april gedurende 6 weken ter inzage gelegen waarbij eenieder in de gelegenheid is gesteld hierop zijn of haar zienswijze te geven. De stukken hebben ter inzage gelegen bij alle betrokken gemeenten en digitaal via www.bureau-energieprojecten.nl. In dezelfde periode zijn op 21 maart 2017 in Almere en op 23 maart 2017 in Zeewolde inloopavonden georganiseerd. Belangstellenden hebben tijdens deze avonden de ter inzage gelegde documenten kunnen inzien en desgewenst mondeling een zienswijze naar voren kunnen brengen.

Procedurele uitvoerbaarheid

Ten tijde van de vaststelling van het inpassingsplan dient aannemelijk te zijn dat de benodigde vergunningen en ontheffingen zullen worden verkregen. Zoals hiervoor is aangegeven, zullen benodigde vergunningen en andere besluiten tegelijkertijd met het onderhavige plan in procedure worden gebracht. Voordat wordt begonnen met de aanleg van het windturbinepark dient de initiatiefnemer te voldoen aan de wettelijke verplichtingen: de benodigde vergunningen en ontheffingen (zoals omgevingsvergunning, watervergunning en de ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming) moeten van kracht zijn.

Overige punten: eventueel opleggen gedoogplicht

Ten tijde van vaststelling van dit inpassingsplan was bekend dat de initiatiefnemer nog niet alle grondposities waarop de nieuwe windturbines zijn beoogd in eigendom had. Evenmin waren privaatrechtelijke toestemmingen (bijvoorbeeld opstalovereenkomsten) met de betreffende grondeigenaren overeengekomen. Desondanks bestaat de mogelijkheid om ter plaatse nieuwe windturbines te bouwen door inzet van de zogenoemde gedoogplicht op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht.

De initiatiefnemer heeft de intentie uitgesproken dat, mocht hij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, hij de benodigde beschikkingen te zijner tijd zal aanvragen. Deze gedoogbeschikkingen kunnen door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestemmingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg.

OVERLEG

Het inpassingsplan en alle overige besluiten worden gelijktijdig ter inzage gelegd in de verschillende stappen van de procedure. Dit geldt dus zowel voor de ontwerpbesluiten als de vastgestelde besluiten. Ook het beroep bij de bestuursrechter wordt gebundeld indien de besluiten gelijktijdig zijn bekendgemaakt. Tegen het inpassingsplan en de gecoördineerd voorbereide besluiten staat rechtstreeks beroep open bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Gelet op het feit dat er sprake is van 'ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens afdeling 3.5 Wro' is op grond van het bepaalde in artikel 1.1, eerste lid, onder a in samenhang met artikel 1.2 en 2.1 van bijlage I van de Crisis- en herstelwet, de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit brengt onder meer met zich mee dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een termijn van 6 maanden na afloop van de beroepstermijn heeft voor het doen van een uitspraak op een beroep, dat een niet tot de centrale overheid behorende overheid (rechtspersoon of bestuursorgaan) niet tegen het inpassingsplan in beroep kan gaan en dat een beroepschrift niet-ontvankelijk is als het niet meteen de gronden van beroep bevat (het indienen van een pro forma beroepschrift is niet mogelijk). De minister van Economische Zaken verzorgt de coördinatie, bekendmaking en mededeling van de (ontwerp)besluiten. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de overlegprocedure en zienswijzeprocedure beschreven.

8.1 Resultaten overlegprocedure

Het voorontwerp van dit inpassingsplan is in het kader van het voorgeschreven overleg op grond van ex-artikel 3.1.1, lid 1, van het Bro aan de overleginstanties toegezonden. De conclusies uit de beantwoording van de overlegreacties en de daaruit voortvloeiende aanpassingen zijn beschreven in de Nota van Overleg, die als bijlage I aan deze plantoelichting is gevoegd.

8.2 Resultaten zienswijzeprocedure

De zienswijzen die naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan zijn ontvangen, zijn samengevat en beantwoord in de antwoordnota. Dit is een aparte nota die als losse bijlage bij het vaststellingsbesluit is gevoegd. Voor zover daartoe aanleiding bestond, zijn naar aanleiding van de binnengekomen zienswijzen wijzigingen in dit inpassingsplan doorgevoerd. Verwezen wordt naar de antwoordnota op welke onderdelen van dit inpassingsplan dat het geval is.

Regels

1

HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE REGELS

Artikel 1 Begrippen

1.1 Plan

Het inpassingsplan Windpark Zeewolde met identificatienummer NL.IMRO.0000.EZip16WZEEWOLDE-3003 van de minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur en Milieu.

1.2 Inpassingplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 Aanduiding

Een geometrisch bepaald vlak of een figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 Aanduidingsgrens

De grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 Beeldkwaliteitsplan

Het Beeldkwaliteitsplan Windpark Zeewolde zoals is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde op 23 augustus 2016.

1.6 Bestaande afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen

Afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen, die op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan tot stand zijn gekomen of tot stand zullen komen met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.7 Bestemmingsgrens

De grens van een bestemmingsvlak.

1.8 Bestemmingsplan Buitengebied Lelystad 2009

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0995.0000RP-0001.

1.9 Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0050.BPBuitengebied2016-va01.

1.10 Bestemmingsvlak

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.11 Beheersverordening IJsselmeer-Markermeer-Oostvaardersplassen

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0995.BHV01-VG01.

1.12 Beperkt kwetsbaar object

- a. dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. kantoorgebouwen, voor zover niet aan te merken als een object als bedoeld in lid 1.22;
- c. hotels en restaurants, voor zover niet aan te merken als een object als bedoeld in lid 1.22;
- d. sportterreinen, zwembaden en speeltuinen;
- e. kampeerterrainen en andere terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover niet aan te merken als een object als bedoeld in lid 1.22;
- f. bedrijfsgebouwen, voor zover niet aan te merken als een object als bedoeld in lid 1.22.

1.13 Bevoegd gezag

Bevoegd gezag zoals bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.14 Bouwen

Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.15 Bouwgrens

De grens van een bouwvlak.

1.16 Bouwvlak

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten.

1.17 Bouwwerk

Elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.18 Chw bestemmingsplan Oosterwold

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0034.OP5alg01-vg01

1.19 Gebouw

Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.20 Gondel van een windturbine

De behuizing van de rotoras, generator of tandwielkast van een windturbine.

1.21 Hub

De neus van de windturbine waarin de wieken samenkomen.

1.22 Kwetsbaar object

- a. gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn;
- b. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1.500 m² per object, of
- c. kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

1.23 Molenaarswoning

een woning waarvan de eigenaar of gebruiker door middel van een privaatrechtelijke overeenkomst een functie heeft aanvaard als molenaar en in die hoedanigheid werkzaamheden verricht en zorg draagt voor het toezicht op en onderhoud van de in artikel 5 van deze planregels bedoelde windturbines.

1.24 NEN

Door de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut uitgegeven norm, zoals deze luidde op het moment van vaststelling van het plan.

1.25 Nutsvoorzieningen

Voorzieningen ten behoeve van het openbare nut, zoals transformatorhuisjes, gasreducerstations, schakeluisjes, duikers, bemalingsinstallaties, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, voorzieningen ten behoeve van (ondergrondse) afvalinzameling en apparatuur voor telecommunicatie.

1.26 Peil

- a. voor gebouwen die onmiddellijk aan de weg grenzen: de hoogte van die weg;
- b. in andere gevallen en voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld, op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan.

1.27 Overdraaien

Het bovenlangskomen van een rotorblad van een windturbine over onderliggende gronden tijdens het in gebruik zijn van een windturbine.

1.28 Rotor

Het samenstel van rotorbladen (wieken) en hub (neus) van een windturbine.

1.29 Rotorblad

De wiek van een windturbine.

1.30 Rotordiameter

De diameter van de cirkel die door de tip (het uiteinde) van een rotorblad (wiek) wordt beschreven.

1.31 Schakelkasten en transformatoren

Bouwwerken behorende bij een windturbine ten behoeve van het transporteren van opgewekte elektriciteit en het op spanning houden van de interne parkbekabeling van het windturbinepark als geheel.

1.32 Tip van het rotorblad

Het uiteinde van een rotorblad.

1.33 Verschijningsvorm van een windturbine

Het uiterlijk van de windturbine zoals dat wordt bepaald door het samenstel van de vorm van de gondel, de ashoogte, de mastvorm en de rotordiameter van een windturbine.

1.34 Windturbine

Een bouwwerk ter opwekking van elektrische energie door benutting van windkracht, met uitzondering van bemalingsinstallaties ten behoeve van de waterhuishouding.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 Afstand

De afstand tussen bouwwerken onderling en de afstand van bouwwerken tot perceelsgrenzen worden daar gemeten waar deze afstanden het kleinst zijn.

2.2 Bouwhoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3 Breedte en lengte van een gebouw

Tussen (de lijnen getrokken door) de buitenzijde van de gevels en het hart van de scheidingsmuren.

2.4 Goothoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot c.q. de druiplijn, het boeibord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.5 Tiphoogte van een windturbine

Vanaf het peil tot aan de tip (uiteinde) van het bovenste verticaal staande rotorblad.

2.6 Tiplaagte

Vanaf het peil tot aan de tip (uiteinde) van het onderste verticaal staande rotorblad.

2.7 Ashoogte van een windturbine

Vanaf het peil tot aan de as van de windturbine.

2.8 Masthoogte van een windturbine

Vanaf het peil tot aan de onderkant van de gondel van de windturbine.

2.9 Inhoud van een bouwwerk

Tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.10 Oppervlakte van een bouwwerk

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.11 Vloeroppervlakte

De gebruiksoppervlakte volgens NEN 2580.

2

HOOFDSTUK 2 BESTEMMINGSREGELS

Artikel 3 Agrarisch

3.1 Bestemmingsomschrijving Buitengebied Zeewolde 2016

Op de gronden die deel uitmaken van dit inpassingsplan en die zijn voorzien van de bestemming Agrarisch en die tevens deel uitmaken van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016, zijn de regels van artikel 3 van het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 van toepassing, met inachtneming van het volgende:

A. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij windturbinepark' is de bestaande agrarische bedrijfswoning tevens bestemd voor een bedrijfswoning behorende bij het in artikel 5 van dit inpassingsplan genoemde windpark.'

Artikel 4 Bedrijf - Nutsvoorziening

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Nutsvoorziening' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - elektriciteitsvoorziening': een hoogspanningstransformatorstation;
- b. bij deze bestemming behorende voorzieningen zoals transformatoren, kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten.

4.2 Bouwregels

Op deze gronden mag ten behoeve van de bestemming 'Bedrijf - Nutsvoorziening' worden gebouwd met in achtneming van de volgende bepalingen:

- a. ter plaatse worden uitsluitend gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde gebouwd;
- b. de goothoogte van gebouwen en overkappingen bedraagt ten hoogste 9 meter;
- c. de bouwhoogte van gebouwen en overkappingen bedraagt ten hoogste 13 meter;
- d. de bouwhoogte van transformatoren bedraagt ten hoogste 20 meter;
- e. de bouwhoogte van terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2,5 meter;

4.3 Specifieke gebruiksregels

Het gebruik van gronden en bouwwerken anders dan bedoeld in lid 4.1 is niet toegestaan.

Artikel 5 Bedrijf - Windturbinepark

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Windturbinepark' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. het opwekken van elektrische energie door middel van windturbines;
- b. ter plaatse van de aanduiding 'agrarisch': tevens voor grondgebonden agrarische activiteiten en het behoud van landschappelijke en waterstaatkundige belangen van de gronden;

- c. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bestaand': tevens voor grondgebonden agrarische activiteiten en het behoud van landschappelijke en waterstaatkundige belangen van de gronden;
- d. ter plaatse van de aanduiding 'bos - natuur': tevens voor bosbeheer en houtproductie en het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden van de gronden;
- e. ter plaatse van de aanduiding 'kantoor': uitsluitend voor een kantoor ten dienste van het windturbinepark;
- f. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation': een hoogspanningstransformatorstation voor het transporteren van de door de windturbines opgewekte elektriciteit naar het landelijke hoogspanningsnetwerk met bijbehorende installaties en voorzieningen;
- g. bij deze bestemming behorende voorzieningen waaronder in elk geval worden begrepen: schakelkasten en transformatoren, kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten en kraanopstelplaatsen ten behoeve van het onderhoud van de windturbines.

5.2 Bouwregels

Op deze gronden mag ten behoeve van de bestemming 'Bedrijf - Windturbinepark' worden gebouwd met in achtneming van de volgende bepalingen:

- a. op deze gronden geldt dat omgevingsvergunning voor het bouwen van een windturbine uitsluitend wordt verleend indien is geborgd dat de windturbines die zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze planregels op de in deze bijlage genoemde datum zijn verwijderd;
- b. ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak' zijn de volgende bouwwerken toegestaan:
  - 1 windturbines;
  - 2 schakelkasten en transformatoren;
  - 3 bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten dienste van het windpark;
- c. ter plaatse van de aanduiding 'kantoor' zijn de volgende bouwwerken toegestaan:
  - 1 een gebouw;
  - 2 bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- d. er mag maximaal 1 windturbine per bouwvlak gebouwd worden;
- e. de tiphoogte van een windturbine bedraagt:
  - 1 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-1 ten hoogste 150 m;
  - 2 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-2 ten hoogste 160 m;
  - 3 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-3 ten hoogste 220 m;
  - 4 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-4 ten hoogste 160 m.
- f. de ashoogte van een windturbine bedraagt:
  - 1 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-1: ten minste 90 en ten hoogste 110 m;
  - 2 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-2: ten minste 94 m en ten hoogste 110 m;
  - 3 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-3: ten minste 120 m en ten hoogste 155 m;
  - 4 ter plaatse van gronden met de specifieke bouwaanduiding-4: ten minste 95 m en ten hoogste 115 m;
- g. de rotordiameter van een windturbine bedraagt ten minste 90 m en ten hoogste 142 m;
- h. op gronden:
  - 1 met de specifieke bouwaanduiding-1: is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;
  - 2 met de specifieke bouwaanduiding-2: is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;
  - 3 met de specifieke bouwaanduiding-3: is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;
  - 4 met de specifieke bouwaanduiding-4: is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;
- i. het aantal schakelkasten en transformatoren bedraagt ten hoogste 1 per windturbine;
- j. de oppervlakte van een schakelkast en een transformator behorend bij een windturbine bedraagt ten hoogste 10 m²;

- k. de bouwhoogte van schakelkasten en transformatoren behorend bij een windturbine bedraagt ten hoogste 3 m;
- l. de goothoogte voor een kantoor bedraagt ten hoogste 4 m;
- m. de bouwhoogte voor een kantoor bedraagt ten hoogste 9 m;
- n. de bouwhoogte voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van het windpark bedraagt ten hoogste 3 m;
- o. de bouwhoogte van een terreinafscheiding bedraagt niet meer dan 2,5 m.
- p. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation' gelden daarnaast de volgende regels:
  - 1 de bouwhoogte van gebouwen bedraagt ten hoogste 8 m;
  - 2 de bouwhoogte van een bliksemafleider bedraagt ten hoogste 25 m;
  - 3 de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde bedraagt ten hoogste 8 m.

5.3 Afwijken van de bouwregels

5.3.1 *Bouwen van turbines met een afwijkende verschijningsvorm*

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 5.2 onder h voor het toestaan van windturbines met een afwijkende verschijningsvorm, met in achtneming van het volgende:

- a. de tiplaagte bedraagt na afwijking ten minste 29 m;
- b. de afwijking leidt niet tot een onevenredige aantasting van het landschappelijke beeld van het windturbinepark als geheel zoals beschreven in het Beeldkwaliteitsplan.

5.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van deze gronden gelden de volgende regels:

- a. het in gebruik nemen en houden van windturbines na ommekomst van de in bijlage I opgenomen datum voor sanering is toegestaan, tenzij:
  - 1 minimaal één windturbine niet conform bijlage I is verwijderd, waarna turbine RDT-13 moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbine conform bijlage I is verwijderd;
  - 2 minimaal zeven windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-12 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan zeven windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 3 minimaal dertien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-11 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan dertien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 4 minimaal negentien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-10 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan negentien windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 5 minimaal vijftientig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-09 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan vijftientig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 6 minimaal eenendertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-08 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan eenendertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 7 minimaal zeventig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-07 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan eenendertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;

- 8 minimaal drieënveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-06 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan drieënveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 9 minimaal negenveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna in aanvulling op het voorgaande ook turbine RDT-05 moet worden stilgezet tot het moment waarop minder dan negenveertig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd;
  - 10 minimaal vijfenvijftig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd, waarna alle nieuwe windturbines moeten worden stilgezet tot het moment waarop minder dan vijfenvijftig windturbines niet conform bijlage I zijn verwijderd.
- b. alvorens het windpark voor energieproductie in gebruik te nemen en te houden, dient de obstakelverlichting op de turbines gerealiseerd te zijn conform een door Inspectie Leefomgeving en Transport goedgekeurd verlichtingsplan.

Artikel 6 Overige zone - Ontwikkelregels

6.1 Bestemmingsomschrijving Chw bestemmingsplan Oosterwold

Op de gronden die deel uitmaken van dit inpassingsplan en die zijn voorzien van de bestemming Overige zone - Ontwikkelregels en die tevens deel uitmaken van het Chw bestemmingsplan Oosterwold, zijn de regels van artikel 13 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold van toepassing, met inachtneming van het volgende:

- A. Na artikel 13.20 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold worden artikel 13.20a en 13.20b toegevoegd, luidende:

'13.20a Windturbinegeluid

Bij het realiseren van gebouwen en bij functiewijzigingen dient vermeden te worden dat nieuwe situaties ontstaan waarbij om te voldoen aan de geluidsnormen voor windturbinegeluid bij één of meerdere windturbines maatregelen moeten worden getroffen. Ten behoeve van de toets of hieraan wordt voldaan, wordt de 'beslisboom windturbinegeluid' doorlopen zoals opgenomen in de Bijlage Beslisbomen.'

'13.20b Slagschaduwhinder

Bij het realiseren van gebouwen en bij functiewijzigingen dient vermeden te worden dat nieuwe situaties ontstaan waarbij om te voldoen aan de normen voor slagschaduw bij één of meerdere windturbines maatregelen moeten worden getroffen. Ten behoeve van de toets of hieraan wordt voldaan, wordt de 'beslisboom slagschaduwhinder' doorlopen zoals opgenomen in de Bijlage Beslisbomen.'

- B. Aan de bijlagen bij de regels van het Chw bestemmingsplan Oosterwold worden als 6.4 en 6.5 de beslisbomen toegevoegd uit bijlage 2 van deze planregels .
- C. Aan artikel 13.11 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt na lid k. lid l. toegevoegd, luidende:

'gevoelige objecten met uitwendige scheidingsconstructies met ramen in de richting van de windturbines, indien het project op grond van 'beslisboom 13.20b slagschaduw' alleen voldoet indien er geen ramen gericht zijn op de windturbines'

Artikel 7 Verkeer

7.1 Bestemmingsomschrijving Buitengebied Zeewolde 2016

Op de gronden die deel uitmaken van dit inpassingsplan en die zijn voorzien van de bestemming Verkeer en die tevens deel uitmaken van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016, zijn de regels van artikel 22 van het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 van toepassing, met inachtneming van het volgende:

- a. Ter plaatse van de aanduiding 'windturbinepark' zijn de in lid 22.1 van de planregels van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 bedoelde gronden tevens bestemd voor uitritten en ontsluitingswegen ten behoeve van een windpark.

Artikel 8 Leiding - hoogspanningsverbinding

8.1. Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar geldende bestemming(en) mede bestemd voor een ondergrondse hoogspanningsleiding met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

8.2. Bouwregels

- a. In afwijking van het bepaalde bij de andere daar geldende bestemmingen mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming;
- b. Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

8.3. Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

- a. lid 8.2 sub a en b in die zin dat de in de andere daar geldende bestemmingen genoemde gebouwen mogen worden gebouwd, mits uit vooraf ingewonnen advies bij de betreffende leidingbeheerder is gebleken dat hiertegen uit oogpunt van doelmatig leidingbeheer geen bezwaar bestaat;
- b. lid 8.2 sub a in die zin dat de in de andere daar geldende bestemmingen genoemde bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mogen worden gebouwd, mits uit vooraf ingewonnen advies bij de betreffende leidingbeheerder is gebleken dat hiertegen uit oogpunt van doelmatig leidingbeheer geen bezwaar bestaat.

Artikel 9 Waarde-Archeologie

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar geldende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming en veiligstelling van archeologische waarden.

9.2. Bouwregels

9.2.1. Verbod

Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning te bouwen of te laten bouwen op de in lid 9.1 genoemde gronden.

9.2.2. Uitzonderingen

Het onder 9.2.1 genoemde verbod is niet van toepassing als aan tenminste één van de onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- a. bebouwing waarvan de oppervlakte niet meer dan 500 m² bedraagt en die daar kan worden gebouwd krachtens de andere daar geldende bestemming(en);

- b. bebouwing waarbij de bodem tot maximaal 1.50 meter onder het bestaande maaiveld wordt geroerd (en zonder heiwerkzaamheden kan worden geplaatst) en die daar kan worden gebouwd krachtens de andere daar geldende bestemming(en);
- c. bebouwing die nodig is voor het archeologisch onderzoek met een maximale bouwhoogte van 5 meter.

9.2.3. Afwijking van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het in art. 9.2.1 genoemde verbod door het toestaan van bouwen met inachtneming van het volgende. Aan de omgevingsvergunning wordt het voorschrift verbonden inhoudende dat pas met de bouw mag worden begonnen indien:

- a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad;
- b. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad, de volgende voorwaarden in acht worden genomen:
  - i. de archeologische waarden op verantwoorde wijze worden verwijderd en veilig gesteld waarmee schade door de werkzaamheden of werken kan worden voorkomen of zoveel mogelijk kan worden beperkt; en
  - ii. de werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan de door de burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

9.3. Aanlegverbod

9.3.1. Verbod

Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning grondroerende- of graafwerkzaamheden uit te voeren op de in lid 9.1 bedoelde gronden.

9.3.2. Uitzonderingen

Het onder 9.3.1 genoemde verbod is niet van toepassing als aan ten minste één van de onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- a. de oppervlakte van de werkzaamheden bedraagt niet meer dan 500 m²;
- b. werkzaamheden waarbij de bodem tot maximaal 1.50 meter onder het bestaande maaiveld wordt geroerd.

9.3.3. Afwijking van het aanlegverbod

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het in art. 9.3.1 genoemde verbod door het toestaan van werkzaamheden met inachtneming van het volgende. Aan de omgevingsvergunning wordt het voorschrift verbonden inhoudende dat pas met de werkzaamheden mag worden begonnen indien:

- a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad;
- b. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad, de volgende voorwaarden in acht worden genomen:
  - i. de archeologische waarden op verantwoorde wijze worden verwijderd en veilig gesteld waarmee schade door de werkzaamheden of werken kan worden voorkomen of zoveel mogelijk kan worden beperkt; en
  - ii. de werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan de door de burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

3

HOOFDSTUK 3 ALGEMENE REGELS

Artikel 10 Anti-dubbelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 11 Verhouding met bestemmingsplannen

- a. Voor zover de enkelbestemming Bedrijf-Nuts, als bedoeld in artikel 4, of de enkelbestemming Bedrijf - Windturbinepark, als bedoeld in artikel 5, samenvalt met de bestemmingen uit de onderliggende bestemmingsplannen komen de enkelbestemmingen en dubbelbestemmingen uit die bestemmingsplannen te vervallen.
- b. Voor zover dit inpassingsplan de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen voor strijdig gebruik als bedoeld in artikel 2.12 Wabo niet wijzigt, blijven de regels uit genoemde bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen onverkort van toepassing.

Artikel 12 Algemene aanduidingsregels

12.1 Overige zone - molenaarswoning

12.1.1 Aanduidingsomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - molenaarswoning' geldt dat de ter plaatse aanwezige woning als molenaarswoning is verbonden aan de in artikel 5 van dit inpassingsplan bedoelde windturbines.

12.2 Overige zone - overdraai

12.2.1 Aanduidingsomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - overdraai' is het overdraaien van rotoren van windturbines zoals bedoeld in artikel 5 van deze planregels toegestaan.

12.2.2 Bouwregels

Op gronden met de aanduiding 'overige zone - overdraai' is de bouw van beperkt kwetsbare of kwetsbare objecten, anders dan agrarische bedrijfsgebouwen ten behoeve van de opslag van agrarische producten, landbouwvoertuigen of -werktuigen, niet toegestaan.

12.3 Overige zone - Windparkinfrastructuur 1

12.3.1 Aanduidingsomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - windparkinfrastructuur 1' zijn bij de in artikel 5 van deze planregels behorende voorzieningen toegestaan, waaronder in elk geval worden begrepen, schakelkasten, transformatoren, kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten en kraanopstelplaatsen ten behoeve van het onderhoud van de windturbines.

12.3.2 *Bouwregels*

Ter plaatse zijn geen gebouwen toegestaan, uitgezonderd gebouwen voor schakelkasten en transformatoren. Hiervoor gelden de volgende bepalingen:

1. het aantal schakelkasten en transformatoren bedraagt ten hoogste 1 per windturbine;
2. de oppervlakte van een schakelkast en een transformator bedraagt ten hoogste 10 m²;
3. de bouwhoogte van schakelkasten en transformatoren bedraagt ten hoogste 3 m.

12.4 Overige zone - Windparkinfrastructuur 2

12.4.1 *Aanduidingsomschrijving*

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - windparkinfrastructuur 2' zijn bij de in artikel 5 van deze planregels behorende voorzieningen toegestaan, waaronder in elk geval worden begrepen, schakelkasten, transformatoren, kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten en kraanopstelplaatsen ten behoeve van het onderhoud van de windturbines met een oppervlakte van ten hoogste 1.500 m².

12.4.2 *Bouwregels*

Ter plaatse zijn geen gebouwen toegestaan, uitgezonderd gebouwen voor schakelkasten en transformatoren. Hiervoor gelden de volgende bepalingen:

1. het aantal schakelkasten en transformatoren bedraagt ten hoogste 1 per windturbine;
2. de oppervlakte van een schakelkast en een transformator bedraagt ten hoogste 10 m²;
3. de bouwhoogte van schakelkasten en transformatoren bedraagt ten hoogste 3 m.

12.5 Geluidzone - industrie

12.5.1 *Aanduidingsomschrijving*

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'geluidzone - industrie' zijn, behalve voor de daar geldende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en instandhouding van de geluidsruijtte in verband met de nabijheid van een inrichting als bedoeld in artikel 41 van de Wet geluidhinder.

12.5.2 *bouwregels*

In afwijking van het bepaalde bij de onderliggende bestemmingen mogen geen nieuwe woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen worden gebouwd.

12.6 Veiligheidszone- windturbine

Op gronden met de aanduiding 'veiligheidszone - windturbine' is de bouw van kwetsbare objecten niet toegestaan.

Artikel 13 Overige regels

- a. gemeenteraden en Provinciale Staten zijn na tien jaar na vaststelling van dit inpassingsplan bevoegd een bestemmingsplan, respectievelijk een inpassingsplan, vast te stellen voor de gronden waarop dit inpassingsplan betrekking heeft.
- b. in afwijking van het bepaalde onder a. kunnen de gemeenteraden een bestemmingsplan vaststellen of kunnen Provinciale Staten een inpassingsplan vaststellen onmiddellijk na vaststelling van dit plan, indien daarbij wordt voorzien in de bestemmingen en aanduidingen zoals neergelegd in dit het inpassingsplan.
- c. aan een geval als bedoeld onder b. wordt in elk geval gelijkgesteld een provinciaal inpassingsplan voor kabeltracés ten behoeve van de afvoer van elektrische energie die wordt opgewekt door middel van de windturbines als bedoeld in artikel 5 van dit inpassingsplan.

4

HOOFDSTUK 4 OVERGANGS- EN SLOTREGELS

Artikel 14 Overgangsrecht

14.1 Overgangsrecht bouwwerken

- a. een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
  - 1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
  - 2. na het tenietgaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is tenietgegaan;
- b. het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van dit lid onder a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in dit lid onder a met maximaal 10 %;
- c. dit lid onder a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

14.2 Overgangsrecht gebruik

- a. het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet;
- b. het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in dit lid onder a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind;
- c. indien het gebruik, bedoeld in dit lid onder a, na het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten;
- d. dit lid onder a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

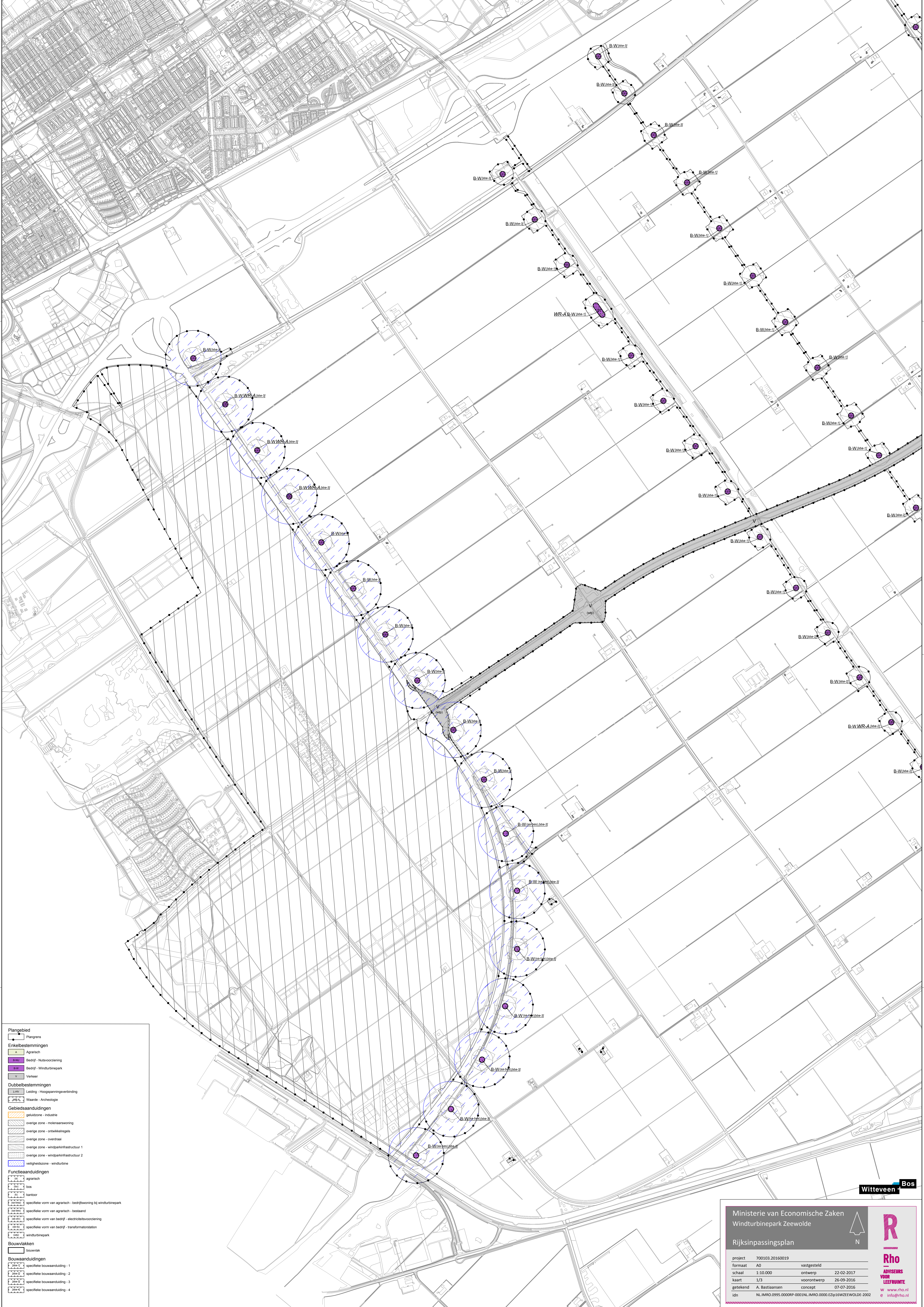
Artikel 15 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: 'Regels van het inpassingsplan Windpark Zeewolde'.

Verbeelding

- Plangebied**
- Plangrens
- Enkelbestemmingen**
- A Agrarisch
  - B-BB Bedrijf - Nutvoorziening
  - B-W Bedrijf - Windturbinepark
  - V Verkeer
- Dubbelbestemmingen**
- EW Leding - Hoogspanningsverbinding
  - WA Waarde - Archeologie
- Gebiedsaanduidingen**
- geluizone - industrie
  - overige zone - motoraarwoning
  - overige zone - ontwikkeleges
  - overige zone - overdraal
  - overige zone - windparkinfrastructuur 1
  - overige zone - windparkinfrastructuur 2
  - veiligheidszone - windturbine
- Funcieaanduidingen**
- agrarisch
  - bos
  - kaartoor
  - specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij windturbinepark
  - specifieke vorm van agrarisch - bestaad
  - specifieke vorm van bedrijf - elektrischevoorziening
  - specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation
  - windturbinepark
- Bouwvlakken**
- bouwvlak
- Bouwaanduidingen**
- specifieke bouwaanduiding - 1
  - specifieke bouwaanduiding - 2
  - specifieke bouwaanduiding - 3
  - specifieke bouwaanduiding - 4

Ministerie van Economische Zaken
Windturbinepark Zeewolde

Rijksinpassingsplan

project 700103.20160019 vastgesteld
 formaat A0 ontwerp 22-02-2017
 schaal 1:10.000 voorontwerp 26-09-2016
 kaart 1/3 concept 07-07-2016
 getekend A. Bastiaansen
 idn NL.IMRO.0995.0000RP-0001.NL.IMRO.0000.EZp16WZEEWOLDE.2002

Witteveen **Bos**

Rho
ADVISEURS
VOR
LEEFWIJNTE
W www.rho.nl
E info@rho.nl

Plangebied

- Plangrens

Enkelbestemmingen

- A Agrarisch
- B-NU Bedrijf - Nutvoorziening
- B-W Bedrijf - Windturbinepark
- V Verkeer

Dubbelbestemmingen

- L-HV Leding - Hoogspanningsverbinding
- W-A Waarde - Archeologie

Gebiedsaanduidingen

- geluizone - industrie
- overige zone - motoraansluiting
- overige zone - ontwikkelings
- overige zone - overdraai
- overige zone - windparkinfrastructuur 1
- overige zone - windparkinfrastructuur 2
- veiligheidszone - windturbine

Funcieaanduidingen

- agrarisch
- bos
- kanal
- specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij windturbinepark
- specifieke vorm van agrarisch - bestaand
- specifieke vorm van bedrijf - elektriciteitsvoorziening
- specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation
- windturbinepark

Bouwvlakken

- bouwvlak

Bouwaanduidingen

- specifieke bouwaanduiding - 1
- specifieke bouwaanduiding - 2
- specifieke bouwaanduiding - 3
- specifieke bouwaanduiding - 4

Witteveen Bos

Ministerie van Economische Zaken
Windturbinepark Zeewolde

Rijksinpassingsplan

project 700103.20160019 vastgesteld
 formaat A0 ontwerp 22-02-2017
 schaal 1:10.000 voorontwerp 26-09-2016
 kaart 2/3
 getekend A. Bastiaansen concept 07-07-2016
 idn NL.IMRO.0995.0000RP-0001.NL.IMRO.0000.EZp16WZEEWOLDE.2002

Rho
ADVISEURS
VOR
LEEFOMITE
www.rho.nl
info@rho.nl

Plangebied
 Plangebied

Enkelbestemmingen
 Agrarisch
 Bedrijf - Nutvoorziening
 Bedrijf - Windturbinepark
 Verkeer

Dubbelbestemmingen
 Leding - Hoogspanningsverbinding
 Waarde - Archeologie

Gebiedsaanduidingen
 geluizone - industrie
 overige zone - motoraanswoning
 overige zone - ontwikkelings
 overige zone - overdraai
 overige zone - windparkinfrastructuur 1
 overige zone - windparkinfrastructuur 2
 veiligheidszone - windturbine

Funcieaanduidingen
 agrarisch
 bos
 kantoor
 specifieke vorm van agrarisch - bedrijfswoning bij windturbinepark
 specifieke vorm van agrarisch - bestaand
 specifieke vorm van bedrijf - elektriciteitsvoorziening
 specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation
 windturbinepark

Bouwvlakken
 bouwvlak

Bouwaanduidingen
 specifieke bouwaanduiding - 1
 specifieke bouwaanduiding - 2
 specifieke bouwaanduiding - 3
 specifieke bouwaanduiding - 4

Witteveen Bos

Ministerie van Economische Zaken
 Windturbinepark Zeewolde

Rijksinpassingsplan

project 700103.20160019 vastgesteld
 formaat A0 ontwerp 22-02-2017
 schaal 1:10.000 voorontwerp 26-09-2016
 kaart 3/3 concept 07-07-2016
 getekend A. Bastiaansen
 idn NL.IMRO.0995.0000RP-0001.NL.IMRO.0000.EZp16WZEEWOLDE.2002

N

Rho
 ADVISEURS
 VOOR
 LEEFWINTE
 W www.rho.nl
 e info@rho.nl

Bijlagen bij de Toelichting

I

BIJLAGE: NOTA VAN OVERLEG

II

BIJLAGE: ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

III

BIJLAGE: ADVIES LVNL VDF-RADAR

IV

BIJLAGE: BRIEF NOVEC

BIJLAGE: COMPENSATIEPLAN WINDPARK ZEEWOLDE

VI

BIJLAGE: NOTITIE UITBREIDING SCHAKELSTATION TENNET

VII

BIJLAGE: ONDERZOEK AKOESTIEK EN SLAGSCHADUW

VIII

BIJLAGE: TURBINEPOSITIES EN ONDERLINGE AFSTANDEN

IX

BIJLAGE: VERLICHTINGSPLAN

BIJLAGE: HOOGTEBEPERKINGEN LUCHTHAVEN LELYSTAD

XI

BIJLAGE: ADVIES DEFENSIERADAR

XII

BIJLAGE: VVGB LUCHTVAART

XIII

BIJLAGE: TOETSINGSADVIES COMMISSIE MER

XIV

BIJLAGE: AANVULLINGEN MER WP ZEEWOLDE

XV

BIJLAGE: SANITY CHECKS WP ZEEWOLDE

XVI

BIJLAGE: BEELDKWALITEITSPAN WP ZEEWOLDE

Bijlagen bij de regels

I

BIJLAGE: SANERINGSREGELING

In onderstaand overzicht is per bestaande windturbine uiterlijke datum voor sanering weergegeven. De turbines bevatten een indexnummer en XY-coördinaten (Rijksdriehoekstelsel). Onderaan de tabel zijn de indexnummers op kaart weergegeven.

Tabel I.1 Uiterlijke saneringsdatum per turbine

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
3	156864	486046		ja
4	156545	491785		ja
5	156437	491929		ja
6	157629	487200		ja
7	166210	486222		ja
8	163896	486841		ja
9	163576	486486		ja
10	163789	488471		ja
11	163055	487287		ja
12	156341	492043		ja
13	154104	482296		ja
14	156903	491211		ja
15	162069	488665		ja
16	162135	487659		ja
17	163461	487731		ja

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
18	156507	486590		ja
19	156815	491787		ja
20	154093	490477		ja
21	156551	492176		ja
22	153892	490332		ja
23	156610	491641		ja
24	154381	490070		ja
25	154462	489490		ja
26	154177	489924	ja	
27	154664	489632		ja
28	155251	490683		ja
29	155750	490411		ja
30	155457	490826		ja
31	153691	490591		ja
32	152844	489946		ja
33	166095	487004		ja
34	165435	485425		ja
35	164822	486036		ja
36	165457	485835		ja
37	155817	492173		ja
38	154903	491526		ja
39	165797	486205		ja
40	154889	481308		ja
41	155592	481827		ja
42	167111	489551		ja

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
43	167368	489800		ja
44	167626	490044		ja
45	167883	490292		ja
46	168143	490536		ja
47	168400	490784		ja
48	155021	482641		ja
49	156924	482750		ja
50	163181	489974		ja
51	163785	488090		ja
52	164067	488401		ja
53	164228	488993		ja
54	164412	488823		ja
55	157009	481805		ja
56	157413	482064		ja
57	157681	490510		ja
58	157983	490110		ja
59	160858	490415		ja
60	158290	489690		ja
61	154960	484911		ja
62	151215	488463		ja
63	151496	488048		ja
64	151590	487481		ja
65	151882	487076		ja
66	152089	487219		ja
67	152496	486246		ja
68	152703	486386		ja

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
69	152779	485834		ja
70	152983	485976		ja
71	153076	485408		ja
72	153843	484722		ja
73	153923	484169		ja
74	154127	484311		ja
75	154222	483761		ja
76	154423	483906		ja
77	154521	483357		ja
78	154729	483500		ja
79	155089	482991		ja
80	155228	482782		ja
81	161889	489164		ja
82	162625	489734		ja
83	165257	486062		ja
84	157395	490942		ja
85	155245	488793		ja
86	155537	488390		ja
87	160654	490273		ja
88	155649	487827		ja
89	156653	488536		ja
90	155336	488246	ja	
91	154760	487230		ja
92	156365	488945		ja
93	155941	487427		ja
94	155853	487973		ja

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
95	158083	489544		ja
96	157773	489970		ja
97	157477	490362		ja
98	153285	485552		ja
99	155651	482172		ja
100	154472	487638		ja
101	155043	488650		ja
102	154680	485311		ja
103	162652	486858		ja
104	151024	486444		ja
105	151307	486032		ja
106	153311	489286		ja
107	156756	484191		ja
108	161351	489350		ja
109	161988	487861		ja
110	152941	487817		ja
111	164420	487410		ja
112	165089	488145		ja
113	162813	489566		ja
114	157190	490798		ja
115	153231	487410		ja
116	156240	483517		ja
117	162208	486475		ja
118	152404	486804		ja
119	161728	488976		ja
120	152639	483862		ja

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
121	152927	483455		ja
122	153218	483659		ja
123	158791	493327		ja
124	159025	492982		ja
125	159254	492644		ja
126	154886	482846		ja
127	158465	493811		ja
128	163277	487903		ja
129	164751	487777		ja
130	152928	484065		ja
131	153842	481800		ja
132	154245	482087		ja
133	161218	489904		ja
134	161502	487519		ja
135	154789	489404		ja
136	155895	483569		ja
137	156901	483979		ja
138	158584	493182		ja
139	159337	492091		ja
140	159525	491829		ja
141	160051	491095		ja
142	162850	488290		ja
143	159547	492227		ja
144	160106	491443		ja
145	160255	491241		ja
146	159726	491974		ja

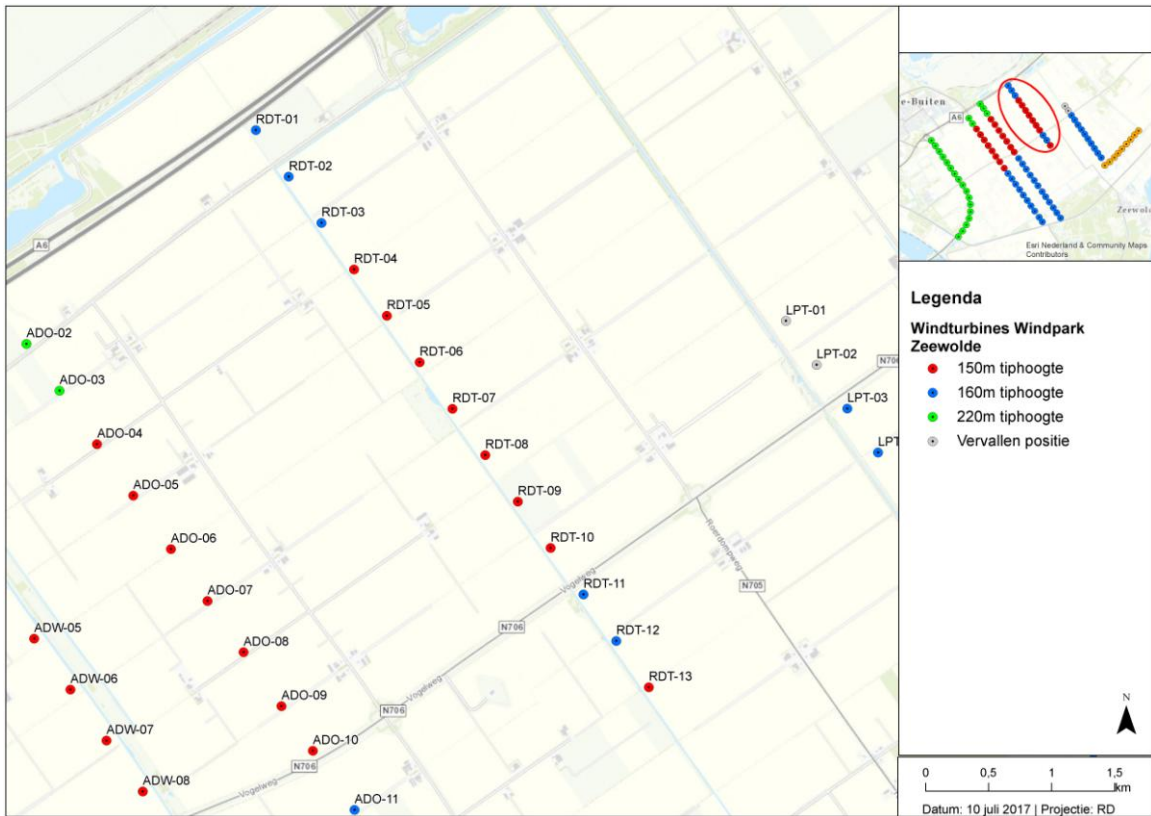
WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
147	160516	490461		ja
148	157270	484229		ja
149	158084	482024		ja
150	158580	482412		ja
151	158311	494041		ja
152	157110	491347		ja
153	160224	485023		ja
154	161646	487313		ja
155	160721	490605		ja
156	153638	484578		ja
157	159207	483818		ja
158	159904	491298		ja
159	161005	489774		ja
160	153901	490748		ja
161	155549	490266		ja
162	160448	487514		ja
163	161342	487094		ja
164	161697	486585		ja
165	153697	482008		ja
166	158511	483328		ja
167	153365	484996		ja
168	156220	482568		ja
169	159460	484482		ja
170	159618	484116		ja
171	159838	484748		ja
172	160134	484354		ja

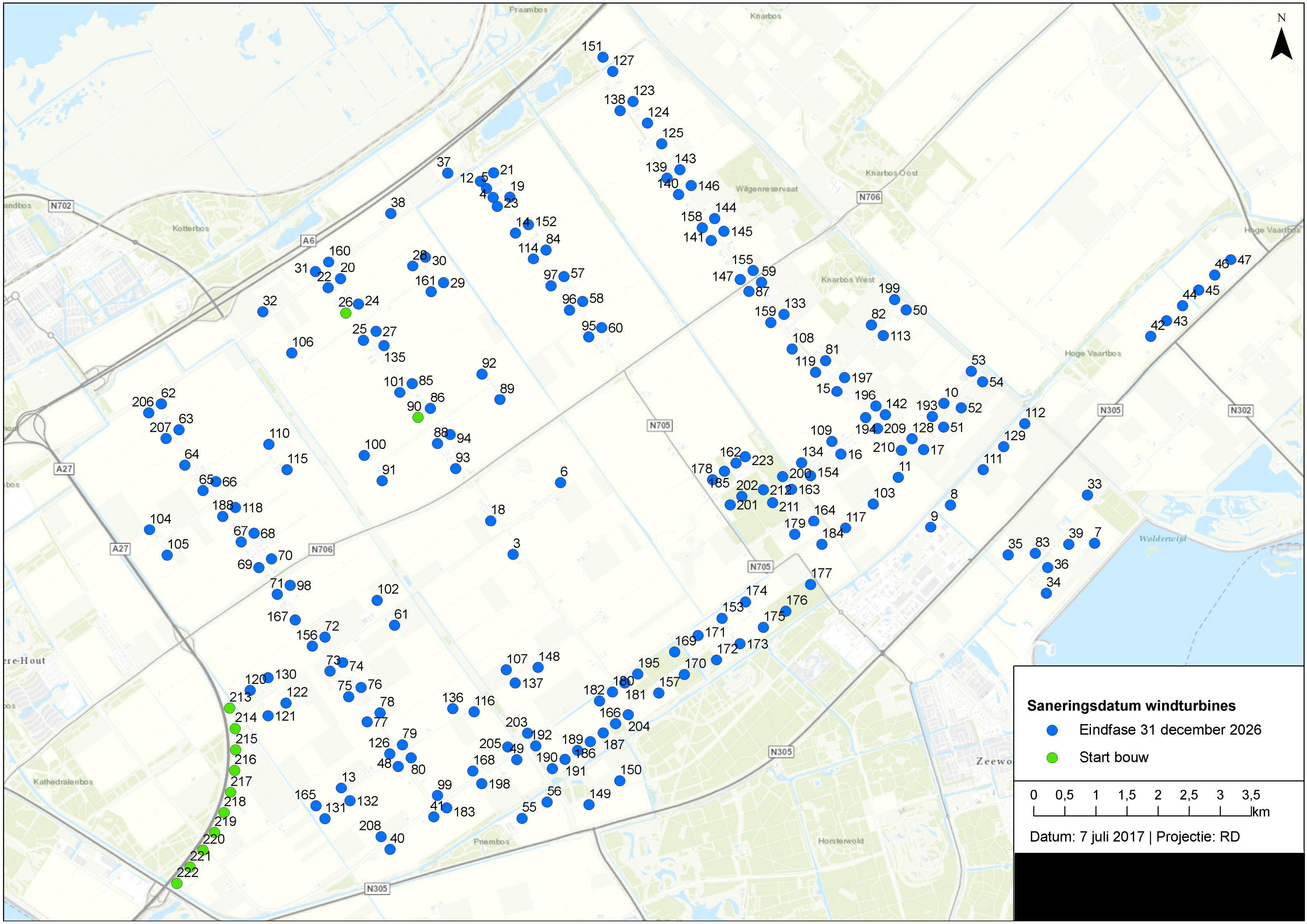
WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
173	160512	484615		ja
174	160600	485286		ja
175	160888	484877		ja
176	161249	485134		ja
177	161645	485565		ja
178	160072	487248		ja
179	161390	486367		ja
180	158462	483837		ja
181	158663	483978		ja
182	158255	483691		ja
183	155800	481972		ja
184	161827	486205		ja
185	160263	487384		ja
186	158108	483040		ja
187	158313	483181		ja
188	152200	486662		ja
189	157905	482901		ja
190	157497	482610		ja
191	157701	482755		ja
192	157230	482972		ja
193	163602	488260		ja
194	162530	488243		ja
195	158869	484123		ja
196	162698	488431		ja
197	162192	488891		ja
198	156362	482368		ja

WTG nr.	x-coördinaat	y-coördinaat	Saneren voor start bouw	Saneren voor eindfase: 31 december 2026
199	162996	490142		ja
200	161199	487299		ja
201	160353	486848		ja
202	160543	486980		ja
203	157100	483174		ja
204	158717	483470		ja
205	156781	482957		ja
206	151010	488321		ja
207	151291	487907		ja
208	154744	481512		ja
209	162720	488072		ja
210	163108	487718		ja
211	161036	486879		ja
212	160887	487086		ja
213	151489	484993	ja	
214	151810	484553	ja	
215	152083	484110	ja	
216	152278	483628	ja	
217	152379	483118	ja	
218	152379	482599	ja	
219	152272	482090	ja	
220	152066	481612	ja	
221	151789	481172	ja	
222	151478	480759	ja	
223	160594	487617		ja

Figuur 1 Nummering lijn Roerdomptocht zoals bedoeld in artikel 5.4 (Bron: Witteveen+Bos en Pondera, 2017)

Saneringsdatum windturbines

- Eindfase 31 december 2026
- Start bouw

0 0,5 1 1,5 2 2,5 3 3,5 km

Datum: 7 juli 2017 | Projectie: RD

II

BIJLAGE: BESLISBOMEN OOSTERWOLD

Windturbinegeluid

Beslisboom Geluid: Bij bouwen in de buurt van windturbines

1	Intentieovereenkomst/anterieuere overeenkomst voor 10 november 2016	Ja	Nee	Gegevens
	Is voor het voornemen een intentieovereenkomst en/of anterieuere overeenkomst met de Gemeente Almere gesloten voor 10 november 2016 en is het project sindsdien niet gewijzigd?	Deze beslisboom is niet van toepassing, het project voldoet.	ga naar vraag 2.	
2	Gevoelige objecten	Ja	Nee	Gegevens
	Is in het project een geluidgevoelig object voorzien?	ga naar vraag 3	Project voldoet	
3	Geluidsonderzoek	Ja	Nee	Gegevens
	Is een berekening van de geluidsbelasting vanwege het windturbinepark op het bouwplan uitgevoerd?	Ga naar vraag 4	Project voldoet niet	Akoestisch onderzoek
4	Geluidsnorm	Ja	Nee	Gegevens
	Toont de berekening aan dat de realisatie van het bouwplan niet leidt tot een overschrijding van de geluidsnormering uit art. 3.14a, lid 1 Activiteitenregeling?	Project voldoet	Project voldoet niet	

Slagschaduwhinder

Beslisboom Slagschaduw bij bouwen in de buurt van windturbines

1	Intentieovereenkomst/antérieure overeenkomst voor 10 november 2016	Ja	Nee	Gegevens
	Is voor het project een intentieovereenkomst en/of antérieure overeenkomst met de Gemeente Almere gesloten voor 10 november 2016 en is het voornemen sindsdien niet gewijzigd?	Deze beslisboom is niet van toepassing, het project voldoet.	ga naar vraag 2.	Intentieovereenkomst/antérieure overeenkomst
2	Gevoelige functie	Ja	Nee	Gegevens
	Is in het project een geluidgevoelige functie voorzien?	ga naar vraag 3	Project voldoet	
3	Afstand tot windturbine	Ja	Nee	Gegevens
	Ligt het project binnen 12 maal de rotordiameter afstand van een windturbine?	ga naar vraag 4	Project voldoet	
4	slagschaduwhinderonderzoek	Ja	Nee	Gegevens
	Blijkt uit slagschaduwonderzoek dat er sprake is van gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar slagschaduw van 20 minuten of meer op het object binnen het project?	ga naar vraag 5	Project voldoet	
5	Vensters	Ja	Nee	Gegevens
	Zijn ramen geprojecteerd in de richting van de windturbines?	project voldoet niet	project voldoet	

